

Begroting 2019

foto: Cindy Bosman

Gemeente Maastricht

t.b.v. Raadsvergadering 13 november 2018

Colofon
Programmabegroting 2019
Gemeente Maastricht

Samenstelling
Gemeente Maastricht
Concernzaken
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

INHOUDSOPGAVE

HOOFDSTUK 1	BELEIDSBEGROTING	6
1.1	INLEIDING	6
1.2	FINANCIËEL BEGROTINGSBEELD	10
1.3	INFOGRAPHICS	11
HOOFDSTUK 2	PROGRAMMAPLAN	14
LEESWIJZER		14
PROGRAMMA 1	VEILIGHEID	18
PROGRAMMA 2	VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT	23
PROGRAMMA 3	ECONOMIE	31
PROGRAMMA 4	ONDERWIJS	40
PROGRAMMA 5	SPORT, CULTUUR EN RECREATIE	47
PROGRAMMA 6	SOCIAAL DOMEIN	63
PROGRAMMA 7	VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	80
PROGRAMMA 8	VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING	89
PROGRAMMA 0	BESTUUR EN ONDERSTEUNING	107
HOOFDSTUK 3	FINANCIËLE BEGROTING	117
3.1	TOELICHTING OP DE FINANCIËLE BEGROTING	117
3.2	UITGANGSPUNTEN VAN DE RAMINGEN	117
3.2.1	INDEXERING	117
3.2.2	ONVOORZIEN EN RISICOBUFFER	117
3.2.3	RENTE	118
3.3	VAN BEGROTING 2018 NAAR BEGROTING 2019	119
3.4	UITEENZETTING VAN DE FINANCIËLE SITUATIE	134
3.4.1	RESERVES EN VOORZIENINGEN	134
3.4.2	INVESTERINGSPERSPECTIEF	136
3.4.3	TAAKSTELLINGEN	143
HOOFDSTUK 4	VERPLICHTE PARAGRAFEN	144
4.1	LOKALE LASTENPARAGRAAF	144
4.1.1	INLEIDING	144
4.1.2	BELEID TEN AANZIEN VAN LOKALE HEFFINGEN	144
4.1.3	GERAAMDE INKOMSTEN VAN DE LOKALE HEFFINGEN	145
4.1.4	MAXIMAAL KOSTENDEKKENDE BELASTINGEN (PER BELASTING)	146
4.1.5	KOSTENDEKKENDE LEGES (IN TOTALITEIT)	147
4.1.6	ALGEMENE BELASTINGEN EN PARKEERBELASTING	150
4.1.7	LASTENDRUK BURGERS EN BEDRIJVEN	152
4.1.8	KWIJTSCHELDINGSBELEID	153
4.2	BEDRIJFSVOERING	155
4.2.1	BEDRIJFSVOERINGSPROGRAMMA/PROJECTEN	155
4.2.2	CIJFERS OVER BEDRIJFSVOERINGSTHEMA'S	157
4.3	WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEHEERSING	158
4.3.1	WEERSTANDSCAPACITEIT	159
4.3.2	RISICO-INVENTARISATIE	159
4.3.3	RATIO WEERSTANDSVERMOGEN	164
4.3.4	KENGETALLEN	164
4.4	FINANCIERING	166
4.4.1	INLEIDING	166
4.4.2	TREASURYBELEID	166
4.4.3	ONTWIKKELING VAN DE KORTE EN LANGE RENTE / RENTEVISIE	167
4.4.4	KASGELDLIMIET, FINANCIERINGSBEHOEFTE EN RENTERISICONORM	167
4.4.5	ONTWIKKELING LENINGPORTEFEUILLE	168
4.4.6	FINANCIERING ACTIVA EN RENTEOMSLAG	169
4.4.7	SCHATKISTBANKIEREN	169
4.4.8	WET HOUDBARE OVERHEIDSFINANCIËN	170

4.5	VERBONDEN PARTIJEN	170
4.5.1	KADERNOTA GOVERNANCE	171
4.5.2	RISICOANALYSE	171
4.5.3	DEELNEMINGEN	173
4.5.4	PUBLIEK-PRIVATE SAMENWERKING (PPS)	185
4.5.5	GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN	188
4.5.6	STICHTINGEN PERSONEELSBEHEER	198
4.6	DUURZAME KAPITAALGOEDEREN	199
4.7	GRONDBELEID	216
4.7.1	GROND- EN VASTGOEDBELEID ALGEMEEN	216
4.7.2	VIGERENDE BELEIDSKADERS	216
4.7.3	GROND- EN VASTGOEDBELEID IN RELATIE TOT DE PROGRAMMA'S	217
4.7.4	ONTWIKKELINGEN	218
BIJLAGEN	.....	222
BIJLAGE 1	SAMENSTELLING VAN HET COLLEGE VAN B&W	223
BIJLAGE 2	ORGANISATIESCHEMA IN 2019	225
BIJLAGE 3	RESERVES EN VOORZIENINGEN	226
BIJLAGE 4	OVERZICHT INCIDENTELE BATEN EN LASTEN	239
BIJLAGE 5	OVERZICHT SUBSIDIES	243
BIJLAGE 6	EU SUBSIDIES	246
BIJLAGE 7	HERCALCULATIES GRONDEXPLOITATIES	247
BIJLAGE 8	BEREKENING EMU SALDO	248
BIJLAGE 9	OVERZICHT STRUCTURELE BATEN EN LASTEN	249
BIJLAGE 10	STAND VAN ZAKEN BURGERINITIATIEVEN	250
BIJLAGE 11	LIJST MET GEBRUIKTE AFKORTINGEN	252

HOOFDSTUK 1 BELEIDSBEGROTING

1.1 Inleiding

Aan de leden van de gemeenteraad,

De bloei van Maastricht zet onveranderd door. Aan het lonkend toekomstperspectief van welvaart en welzijn, zoals dat de afgelopen jaren is ingezet, bouwen we krachtig verder. We doen dat in alle optimisme, zelfbewust en gericht op vernieuwing. Maar ook in het besef dat er extra inspanningen nodig zijn om alle Maastrichtenaren van de voorspoed te laten profiteren. En in het besef dat we niet alles kunnen, en ook niet alles alleen kunnen. Zeker niet omdat we financieel nog altijd een groot probleem hebben op het gebied van het Sociaal Domein, voortkomend uit de decentralisaties vanuit het Rijk. Desondanks presenteert dit college een sluitende begroting voor komend jaar, waarin we de stappen zetten die Maastricht nog sterker maken.

Sociaal en saamhorig

Maastricht is een open stad waar alle bewoners, bedrijven en bezoekers kansen krijgen om hun idealen te verwezenlijken. Ze doen dat met respect voor elkaars opvattingen en door de krachten te bundelen. Samenleven doen we met elkaar, niet naast elkaar. Daarbij gebruik makend van het onverbreekbaar weefsel van instituten, organisaties, verenigingen en vrijwilligers dat de stad zijn identiteit van saamhorigheid geeft.

Maastricht is bovendien een ontspannen en sociale stad waar iedereen welkom is en niemand wordt buitengesloten. Diversiteit, tolerantie en solidariteit zijn vanzelfsprekende kernwaarden. Tegen overspannen steden elders, plaatsen wij Maastricht als een stad met kwaliteit van leven. Er is volop ruimte voor eigen initiatief en ondernemerschap. Voor de stadsgenoten die het niet op eigen houtje redden is er een sociaal vangnet.

Het college van B en W kiest er dan ook voor om mensen die een handje hulp nodig hebben, zoals ouderen, kwetsbare jongeren en degenen die in armoede leven, nadrukkelijk te betrekken in de nieuwe samenleving. Achterstand en armoede worden zoveel mogelijk bestreden in onze sociale en saamhorige stad. In het komende begrotingsjaar is daar extra veel aandacht voor. We gaan bijvoorbeeld aan de slag met een brede aanpak van de dieperliggende factoren die armoede veroorzaken. Dat we zorg op maat blijven leveren voor de Maastrichtenaren die dat nodig hebben, spreekt voor zich. Het leveren van die zorg op maat kent wél een prijskaart. De decentralisaties vanuit Den Haag laten zich nog altijd voelen in heel Nederland, zo ook in Maastricht. Dat weerhoudt het college niet van investeren. Sterker nog: de ambities zijn groot, maar dat er financiële steun vanuit de regering nodig is voor het sociaal domein, mag helder zijn.

Duurzaam

Maastricht investeert in duurzaamheid. De stad is hard op weg volledig klimaatneutraal en afvalloos te worden door het voortvarend toepassen van technologische innovaties. In de begroting worden grote stappen gezet op het gebied van verduurzaming van mobiliteit, energie en stadsontwikkeling.

Binnen mobiliteit kiezen we voor het zogeheten STOP-principe: Stappen, Trappen, Openbaar Vervoer, Personenwagens. In die volgorde kiezen we onze prioriteiten. We zetten in op de verbetering van de fietsinfrastructuur, optimalisering van het openbaar vervoer en een autoluwe binnenstad door de aanleg van uitgebreide P&R-voorzieningen. Op het gebied van energie is gekozen voor besparing en stapsgewijze vergroening. Te denken valt aan zonneweides en 'van het gas' halen van gemiddeld tweeduizend woningen per jaar.

De duurzaamheidsopgave is samen met het beroepsonderwijs aangegrepen als een economische kans voor een nieuw segment binnen de arbeidsmarkt. Tevens is er een sociale transitie aan verbonden. De inwoners worden namelijk geholpen met het verduurzamen van hun huizen, zodat iedereen profiteert van een hogere woonkwaliteit met lagere energielasten.

Kennis

Maastricht profileert zich steeds meer als internationale universiteitsstad van Europese allure in een krachtige kennisregio. Die dankzij een top leef-, werk- en verblijfsklimaat talenten, start-ups en kennisbedrijven aantrekt en vasthoudt. Investeren in kennis en innovatie is daarom het onmisbare fundament voor een sociale en economisch vitale stad.

Om die slimme, lerende universiteitsstad te kunnen zijn is het nodig intensief samen te werken binnen de Euregio Maas-Rijn als een gemeenschappelijke kennisregio. Bovendien is het nodig een complete keten

van lager, middelbaar, praktisch, hoger en universitair onderwijs te ontwikkelen. Samen met de ketenpartners wordt daartoe de Educatieve Agenda Maastricht opgesteld.

Gezond

Maastricht is een gezonde stad. Gezondheid voor lichaam en geest leidt tot een hoog welzijn. Dat wordt in de begroting tot uitdrukking gebracht met een laagdrempelige toegang tot zorg en een optimale gezondheidsketen. Op buurtniveau dient er een robuuste zorginfrastructuur tot stand te worden gebracht. Er wordt bovendien ingezet op verbetering van de samenwerking tussen professionals en goed gefaciliteerde (vrijwillige) mantelzorgers. In onze ontspannen, gezonde stad staan niet de financieringsstromen maar de geïntegreerde aanpak centraal.

Veel aandacht is er voor sport, bewegen en recreatie, zowel individueel als in verenigingsverband. Sporten in de openbare ruimte wordt steeds voorname, vandaar dat het college meer speel- en beweegtoestellen in onze stad wil aanbieden. Sporten van en voor iedereen. Op het gebied van jeugdzorg krijgen preventie door vroegsignalering, opvoedondersteuning en educatie prioriteit. Voor onze ouderen werken we aan een nieuw seniorenbeleid, dat voortbordurt op de reeds ingezette koers en streeft naar vitale inwoners die actief meedoen in de samenleving en langer zelfstandig blijven functioneren. Een koers die overigens niet alleen geldt voor onze ouderen. Binnen ons hele sociaal domein staan meedoen en een reële mate van zelfstandigheid centraal.

Open

Maastricht is een open stad, die door intensieve samenwerking het hart van een Europese topregio is. De stad ontwikkelt zich tot een onlosmakelijk onderdeel van één grote agglomeratie met één grenzeloze economie en arbeidsmarkt, waaraan vanuit één gezamenlijk agenda wordt gewerkt. Hier geldt: excelleren door te specialiseren en niet langer door te concurreren.

We kiezen binnen dat geheel voor een eigen profiel. Maastricht concentreert zich rondom de universiteit en Health Campus op een toenemend aantal bedrijven in research en ontwikkeling. Onze kenniseconomie is en blijft een enorme factor van betekenis in onze stad. Daar blijven we in investeren. Omdat de spin-off van de kenniseconomie tot banen leidt in de volle breedte van de arbeidsmarkt. Mensen aan werk helpen blijft een speerpunt van dit college. Zelfs over de grens bieden we arbeidsbemiddeling aan. Want werk draagt bij aan welzijn. Behalve de kenniseconomie kent de stad een dynamisch midden- en kleinbedrijf (MKB), evenals een stevige maakindustrie, een bloeiende internationale dienstverlening zoals customer services en een uitnodigend kansrijk klimaat voor nieuwe initiatieven. Dankzij de aantrekkingskracht van de historische binnenstad en de herbestemde industriegebieden is Maastricht ook een populaire verblijf- en bezoekstad. Binnen het toerisme blijft de verblijfs-toerist ons toptarget. Daarom investeren we bijvoorbeeld in het Maastrichts Congres Bureau, om zo meer congressen naar onze stad te trekken, en dus congressgangers die meerdere dagen blijven.

Aantrekkelijk

Maastricht blijft een aantrekkelijk stad, in de meest letterlijk zin. Een stad die zijn bewoners duurzaam weet te binden, nieuwe bewoners weet aan te trekken en bezoekers weet te boeien. Waar de precaire balans tussen bewoners- en bezoekersstad zorgvuldig wordt bewaakt. Een bruisende stad met een vitaal verenigingsleven, een verrassend stedelijk cultureel klimaat waar Maastrichtenaars van profiteren, met innovatief ondernemerschap en onderscheidende evenementen. Een stad met woningen van student tot senior. En een stad die er mooi bij ligt. Daarom brengen we het onderhoudsniveau van het openbaar groen omhoog.

Door blijvend te investeren in cultuur, in samenwerking met de provincie en de euregio, is een hernieuwd elan ontstaan. Er heerst een professioneel kunstklimaat en de Maastrichtse professionele culturele instellingen staan (inter)nationaal steviger op de kaart. In Maastricht blijft popmuziek een belangrijk onderdeel van ons cultureel leven. Een impuls voor innovatieve popprojecten is dan ook op zijn plaats. Het cultureel aanbod is een wezenlijke vestigingsfactor voor nieuwe bewoners en bedrijven. Want we zien ook dat ondanks een stabiel bevolkingsaantal, de trek van jongeren naar met name de Randstad voortduurt. Dat leidt tot een krimpende arbeidsmarkt en is op termijn bedreigend voor ons vestigingsklimaat.

Een aantrekkelijke stad is bovenal een veilige stad. Ook in de veiligheidsbeleving. Het gaat niet alleen om de cijfers, maar ook om het gevoel. We kiezen voor integrale samenwerking rond veiligheidsthema's binnen het sociale en fysieke domein. Concreet betekent dat handhavend toezien op rust en veiligheid in buurten, evenals de aanpak van overlast en ondermijnende criminaliteit.

Keuzes

Maastricht is een ambitieuze en kansrijke stad. Maar niet alles kan en al zeker niet allemaal tegelijk. In de huidige tijdsgeest neemt het takenpakket van lokale overheden toe en groeit de concurrentie tussen stadsregio's. Dat vraagt van het stadsbestuur scherpe keuzes in de naaste toekomst. Kiezen voor alles is immers kiezen voor niets.

De stad is te klein qua financiële draagkracht en de spankracht van de organisatie is te gering om alle uitdagingen van de toekomst aan te kunnen. Zeker gezien de eerder aangehaalde tekorten op het sociaal domein. Het is onvermijdelijk om weloverwogen keuzes te maken. Wat is de missie van de stad Maastricht, welke stappen moeten daartoe gezet worden en op welke wijze kunnen we daarin slagen? Dat zijn de vragen die de toekomst aan ons stelt. De antwoorden zal Maastricht niet alleen moeten zoeken, maar in nauwe samenwerking met de regio; zowel in Zuid-Limburg als in de Euregio Maas-Rijn. Afzonderlijk zijn de steden te klein voor de concurrentiestrijd op nationaal en internationaal niveau. Samenwerkend als stedelijke agglomerata hebben we wel de omvang om met vertrouwen de concurrentiestrijd aan te gaan. Bijvoorbeeld met ons gezamenlijk cultuuraanbod: vandaar dat we een 'Pact van Zuid' sluiten waarin de cultuursamenwerking met Heerlen, Sittard-Geleen en de provincie Limburg verankerd wordt.

Samenwerken betekent ook specialiseren; elk stad binnen dat geheel zijn onderscheidende kracht. Het is de synergie die meer is dan de som der delen. Om die keuzes te maken hebben we de steun van de volledige raad nodig. Maar ook die van alle inwoners, bedrijven en organisaties. Samen staan we voor een onbegrensd en ontspannen Maastricht en bouwen we verder aan welvaart en welzijn voor onze stad en haar inwoners.

Financieel perspectief

Vlak voor de zomervakantie werd het coalitieakkoord gepresenteerd inclusief de financiële consequenties. De ambities uit het coalitieakkoord leidden tot een extra claim van circa 11 miljoen structureel. Daarna zijn we dan ook meteen gestart met het opstellen van het nieuwe budgettaire kader voor deze begroting. Een aantal nieuwe autonome/wettelijke ontwikkelingen heeft het kader verder negatief beïnvloed. De tijd om te komen tot een sluitend perspectief -met inbegrip van de vakanties- was minimaal en de uitdaging groot.

Desalniettemin zijn we erin geslaagd om te komen tot een sluitende begroting voor 2019. We hebben daarvoor, net als voorgaande jaren, een grote post voor incidentele dekkingsmiddelen op moeten nemen. Dit betreft onder andere onttrekkingen uit reserves en voorzieningen en incidentele baten uit de incidentele volumegroei van de bouwleges. Ook zijn enkele ambities uit het coalitieakkoord gefaseerd en geherprioriteerd. Voor de jaren 2020-2021 moet met uw raad nog tot een nadere invulling worden gekomen om te komen tot een sluitende begroting. Er zou zonder nadere interventies nog een tekort resteren in die jaren van ongeveer 2,6 miljoen euro. Let wel, dit is in vergelijking tot de totale lasten in deze begroting (646 miljoen euro).

Wij stellen voor om het bedrag van 2,6 miljoen euro op te nemen als taakstelling vanaf 2020 ten behoeve van nog te realiseren dekking via 'oud-voor-nieuw' voorstellen en herprioritering. De komende tijd willen we dus samen met u het gesprek voeren over welk oud beleid we kunnen vervangen om nieuw beleid te kunnen bekostigen. Bij de kaderbrief 2019 willen we daarmee dan ook komen tot een meerjarig sluitend perspectief vanaf 2020. Voor 2022 presenteren we ook nu al een sluitend perspectief, dat komt vooral omdat de taakstelling voor het sociale domein in dat jaar nog stijgt. Hieronder worden nog enkele onderdelen van de financiële begroting specifiek toegelicht om deze in bovenstaand perspectief te plaatsen. De taakstellingen ('draaiknoppen') bij het sociale domein zijn conform coalitieakkoord tot meer realistische proporties teruggebracht. Maar let wel: ook na het deels terugdraaien van deze taakstellingen, inclusief inzet van een te verwachten incidentele bijdrage van het Rijk dit jaar, resteren er in de voorliggende begroting nog steeds flinke taakstellingen op de decentralisaties sociale domein: 2 miljoen euro in 2019 oplopend naar 5,1 miljoen euro in 2022. In het programmaplan (hoofdstuk 2) kunt u lezen hoe we dit willen uitwerken. Onze vraag en inzet voor een structurele oplossing vanuit het rijk voor dit probleem van de ontoereikende rijksbudgetten blijft dus ook onverminderd hoog. Afgezet tegen deze rijksbudgetten bedraagt het tekort op de drie decentralisaties immers naar verwachting in 2018 ongeveer 10 miljoen euro.

In het coalitieakkoord was ook een taakstelling op de gemeentelijke organisatie opgenomen. Meer efficiency en een onderzoek naar de opbrengsten van onze dienstverlening aan andere organisaties

moeten uiteindelijk een oplopend bezuinigingsbedrag van 1,25 miljoen euro in 2019 naar 6 miljoen euro in 2022 opleveren. Dit komt dan bovenop de gerealiseerde taakstellingen (ruim 15,4 miljoen euro structureel) die we de afgelopen acht jaar op dit gebied al hebben gerealiseerd. Ook de precieze uitwerking daarvan volgt in de kaderbrief in 2019. Ook de raming van de prijsindex van onze interne kosten voor 2019 hebben we moeten terugdraaien. Dat is daarmee ook een bezuinigingstaakstelling van een half miljoen euro structureel.

Voor wat betreft ons onrendabele investeringsprogramma zien we dat de gewenste investeringsomvang vele malen de beschikbare ruimte overschrijdt. Voor 2019 hebben we ook hier keuzes gemaakt, maar voor 2020 en verder zullen we komend jaar op basis van nadere informatie ook hier aanvullende keuzes moeten maken.

U ziet het: ook financieel is dit een begroting met veel ambities, keuzes en uitdagingen. Maar wel nog steeds sluitend en degelijk.

Wij wensen u een vruchtbaar begrotingsdebat toe.

Het college van Burgemeester en Wethouders

1.2 Financieel begrotingsbeeld

Onderstaand volgt een samenvatting per programma van de lasten en baten per jaar. Het saldo van de baten en lasten is voor resultaatbestemming. Het geraamd resultaat is inclusief de stortingen in en onttrekkingen uit de reserves.

Samenvatting programmabegroting 2018 - 2022					
(bedragen in euro's)	2018	2019	2020	2021	2022
Lasten					
Programma 1 Veiligheid	14.855.922	15.160.753	15.874.662	15.897.923	16.040.239
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	28.633.787	28.514.208	28.121.346	27.351.532	27.015.082
Programma 3 Economie	8.626.759	8.933.635	9.064.788	8.930.814	8.926.633
Programma 4 Onderw ijs	11.438.315	11.971.105	12.064.468	12.096.193	12.062.333
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	42.771.360	43.572.157	43.263.989	42.689.976	42.669.430
Programma 6 Sociaal Domein	374.031.985	369.613.840	370.421.030	367.977.138	366.704.856
Programma 7 Volksgezondheid en milieu	30.775.686	33.359.099	33.288.457	33.443.410	33.242.716
Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuw ing	26.702.672	17.880.160	20.203.410	16.235.788	16.142.067
Programma 0 Bestuur en ondersteuning	100.768.046	93.261.635	92.380.791	87.132.260	87.154.705
Totaal Lasten excl. toevoeging reserves	638.604.532	622.266.592	624.682.942	611.755.035	609.958.061
Baten					
Programma 1 Veiligheid	503.280	509.931	509.931	509.931	509.931
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	9.521.054	10.317.481	10.317.481	10.317.481	10.317.481
Programma 3 Economie	2.383.910	2.165.854	2.265.854	2.265.854	2.265.854
Programma 4 Onderw ijs	4.821.687	4.885.942	4.885.942	4.885.942	4.885.942
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	9.436.552	9.050.022	9.130.644	9.220.618	9.220.618
Programma 6 Sociaal Domein	212.081.812	212.221.378	212.221.378	212.221.378	212.221.378
Programma 7 Volksgezondheid en milieu	35.804.424	37.246.746	37.127.579	37.284.355	37.407.272
Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuw ing	12.868.485	9.697.683	12.215.683	9.586.683	9.586.683
Programma 0 Bestuur en ondersteuning	328.543.389	332.326.743	333.649.579	327.500.215	324.551.062
Totaal Baten excl. onttrekking reserves	615.964.594	618.421.778	622.324.070	613.792.455	610.966.219
Totaal saldo van baten en lasten	-22.639.938	-3.844.814	-2.358.872	2.037.421	1.008.158
Toevoeging reserves	21.779.054	23.456.789	21.903.426	21.767.257	21.047.779
Onttrekking van reserves	44.418.992	27.301.602	24.262.297	19.729.836	20.039.620
Geraamd resultaat	0	0	0	0	0

BEGROTING 2019 IN ÉÉN OOGOPSLAG

INKOMSTEN / TOTAAL 645,7 MILJOEN EURO

VAN HET RIJK / 254,3

LOKALE HEFFINGEN / 86,7

ONTTREKING RESERVES / 27,3

ANDERE INKOMSTENBRONNEN / 277,4

(bv. Grondexploitatie, projecten, huren, bijdragen derden, doorbelastingen jeugd)

UITGAVEN / TOTAAL 645,7 MILJOEN EURO

BESTUUR EN ONDERSTEUNING / 93,2

VEILIGHEID / 15,2

VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT / 28,5

ECONOMIE / 8,9

ONDERWIJS / 11,9

SPORT, CULTUUR EN RECREATIE / 43,6

SOCIAAL DOMEIN / 369,6

VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU / 33,4

VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING / 17,9

TOEVOEGING RESERVES / 23,5

Bedragen in miljoenen euro's

GEMIDDELDE LASTEN IN 2019

 GEMIDDELD OZB TARIEF WONINGEN € 255,20

 RIOOLHEFFING EIGENAAR € 141,02
RIOOLHEFFING GEBRUIKER € 49,04

AFVALSTOFFENHEFFING (per gemiddeld huishouden)
 VASTRECHT € 273,31
RESTZAKKEN (30 restzakken van 50L.) € 26,10

HONDENBELASTING
 EERSTE HOND € 88,02
TWEDE HOND € 126,84

SPEERPUNTEN 2019 - 2022

Maastricht: onbegrensd en ontspannen

OPEN STAD

De inwoner aan zet

Activeren inwoners om meer mee te denken en doen

'Pact van Zuid'

Samenwerking cultuur met Heerlen en Sittard-Geleen en de Provincie Limburg

Versterking popmuziek

Investering in innovatieve projecten popmuziek

Gezamenlijke agenda Euregio

Basis voor nieuwe stadsvisie, met Soete-rapport en omgevingsvisie

SOCIALE EN SAAMHORIGE STAD

Stad voor iedereen

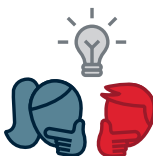
Diversiteit, solidariteit en tolerantie blijven speerpunten van ons beleid

Zorg is maatwerk

Ondersteuning op maat en vertrouwen in onze burgers en professionals

Levendige buurten

Ruimte bieden aan innovatieve, sociale (burger)initiatieven

Terugdringen armoede

Brede aanpak van de dieperliggende factoren van armoede

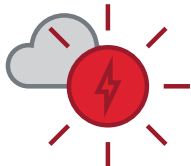
Woningen voor iedereen

Voldoende aanbod: van student tot senior

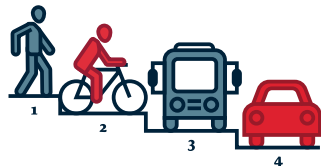
DUURZAME EN BEREIKBARE STAD

#missionzeromaastricht

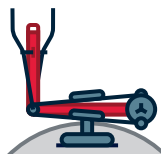
Maastricht klimaatneutraal 2050, gemeente al in 2030

Voorrang fietser en voetganger

Bij het inrichten van de openbare ruimte hanteren we het STOP Principe (eerst Stappen, dan Trappen, Openbaar vervoer, Personenwagens)

Aan de geng!

Meer speel- en beweegtoestellen in de openbare ruimte

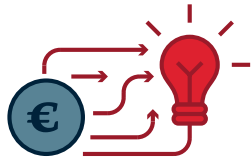
Goede jeugdzorg

Jeugdigen met problemen snel in beeld om juiste zorg te bieden

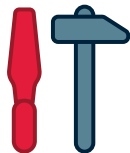
ECONOMISCH STERKE STAD

Groei kenniseconomie

Blijvend investeren in de verdere ontwikkeling van de kenniseconomie

Innovatief vakmanschap van de toekomst

Investeren in de creatieve maakindustrie

Aan het werk

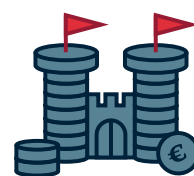
Intensiveren (grensoverschrijdende) arbeidsbemiddeling en vergroten loopbaankansen

Duurzame ontwikkeling toerisme

Een wezenlijke bijdrage aan werkgelegenheid en welvaart in balans met de leefkwaliteit

Financieel solide beleid

Sluitende begroting

SLIMME EN LERENDE STAD

School van de toekomst

Een nieuw integraal huisvestingsplan voor de onderwijsinstellingen

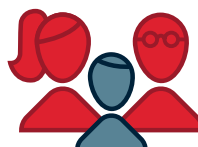
AANTREKKELIJKE STAD

Nieuw handnavingsplan

Capaciteit voor schone, leefbare en veilige woon- en leefomgeving

Samenwerken aan een veiligere Maastricht

Nieuw meerjarenplan veiligheid

Sjik en Sjoen

Het onderhoudsniveau van het openbaar groen wordt verhoogd

STAAT VAN DE STAD Hoe gaat het met Maastricht?

IN 2018

Totaal inwoners

1 januari 2018

122.723 (-0,02%)

1 januari 2017

122.753

Geboren

863

Overleden

1.300

Gevestigd

11.302

Vertrokken

10.894

ALGEMENE INKOMSTEN EN UITGAVEN

Lastenladder
100.000+ gemeenten

23

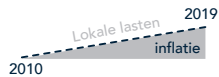
Plaats 23 van de 38 grote gemeenten (plaats 1 = laagste lasten)

Financieel gezonde gemeente

Weerstandsvermogen binnen norm Rijksoverheid Begroten en Verantwoorden

Lasten ondernemers en bedrijven niet verhoogd

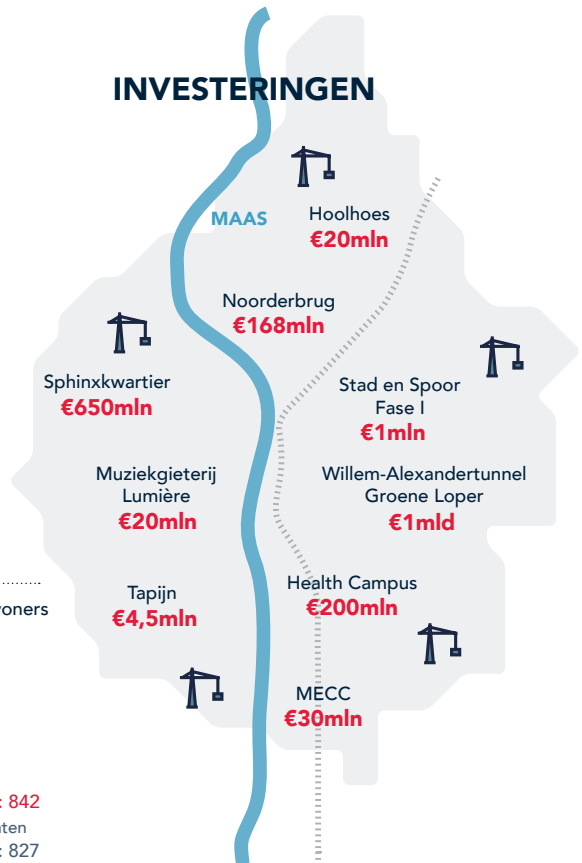
Behoudens inflatie

Woonlasten

Meerpersoonshuishouden
2018: €736 / 2017: €743
Eenpersoonshuishouden
2018: €722 / 2017: €708

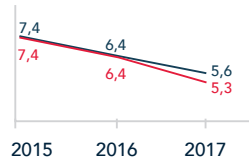
INVESTERINGEN

SOCIALE ZEKERHEID EN RE-INTEGRATIE

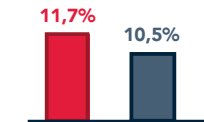
Werkloosheid

Maastricht/100.000+ gemeenten

Huishoudens in armoede

(prognose juli 2018)

ECONOMIE

Aantal bedrijven

Banen per 1.000 inwoners

(tussen 15 en 65 jaar)

Maastricht
2018: 847 / 2017: 842
100.000+ gemeenten
2018: 837 / 2017: 827

VERKEER EN MOBILITEIT

Geregistreerde ongevallen

(per 1.000 inwoners)

Maastricht 7,6
Nederland 7,4

Aantal Maaskruisende bewegingen

18.000 → 29.000
2006 2018

1 van 9 culturele brandpunten van NL

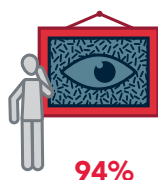

Cultuurbeoefening (vanaf 6 jaar)

62%

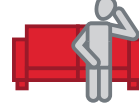
Cultuurbezoek (vanaf 6 jaar)

94%

SPORT

Percentage niet-sporters (19 jaar en ouder)

Maastricht 48,5%
Nederland 46,6%

ONDERWIJS

Verzuim

Ongeoorloofd afwezig 5-18 jr. 33,7%
Voortijdig schoolverlaten 12-23 jr. 3%
Maastricht 25,6%
100.000+ gemeenten 2%

JONG EN INTERNATIONAAL

Percentage inwoners tussen 20 en 29 jaar

Maastricht 21,4%
Nederland 12,7%

WONEN

WOZ-waarde

1 januari 2018
€196.000
1 januari 2017
€180.000

Woningvoorraad

61.995

BESTUUR EN DIENSTVERLENING

Rapportcijfers

GemeenteLoket

Callcenter

Online

NATUUR, MILIEU EN AFVAL

Score voor ecologische duurzaamheid

2017: 51,7%
2016: 51,5%

Recycling

Maastricht
2016: 74% / 2017: 74%
100.000+ gemeenten
2017: 62%

Restafval (aantal kilogram per persoon per jaar)

Maastricht
2016: 110 / 2017: 107
100.000+ gemeenten
2017: 184

OPENBARE RUIMTE

Openbare ruimte in eigen buurt

Rapportcijfer
2017: 6,3
2016: 6,0

IN DE BUURT

Woninginbraken

2017: 426
2016: 514

Drugoverlast

2017: 985
2016: 1.006

Drugshandel

Jaar	2014	2015	2016	2017
Drugshandel	254	184	139	129

Veiligheid in de buurt

Rapportcijfer
2017: 6,9
2016: 7,0

Leefbaarheid in de buurt

Rapportcijfer
2017: 7,2
2016: 7,3

Percentage dat zich thuis voelt in de buurt

2017: 51%
2016: 54%

HOOFDSTUK 2 PROGRAMMAPLAN

Leeswijzer

Versterken kaderstellende en controlerende rol raad

Welke moties heeft de raad in dit kader vastgesteld?

Motie beleidsindicatoren

In de raadsvergadering over begroting 2017 is een motie aangenomen, waarin wordt verzocht beleidsindicatoren op te nemen in raadsvoorstellen. Doel hiervan is bijdragen aan het versterken van de kaderstellende en controlerende rol van de raad.

Motie leesbaarheid en controleerbaarheid begroting

De raad heeft in november 2015 een motie aangenomen over de leesbaarheid en controleerbaarheid van de begroting. Het doel van de motie is de raad in staat stellen de kaders te bepalen en te controleren of er door het college binnen de kader uitvoering heeft plaatsgevonden. Daarnaast is in de motie aangegeven dat het mogelijk moet worden om financiële middelen te koppelen aan SMART (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden) geformuleerde doelstellingen.

Wat is gedaan tot nu toe?

Motie beleidsindicatoren

De griffie heeft de invulinstructie voor stellers van een raadsvoorstel bij de paragraaf 2 'Gewenste situatie' aangevuld met de opmerking bij het vullen van deze paragraaf ook (indien van toepassing) de indicatoren te vermelden die bijdragen aan het doel van het raadsvoorstel.

Daarnaast heeft de raadscommissie Begroting en Verantwoording samen met ambtenaren in 2017 gekeken naar de Maastrichtse beleidsindicatoren in de Begroting. Centrale vraag: *Heeft het voor de raad meerwaarde een set van Maastrichtse indicatoren wel of juist niet te handhaven in de begroting naast de vanuit het BBV al verplicht op te nemen set van beleidsindicatoren?* Conclusie commissie: opname van bepaalde Maastrichtse indicatoren in het programmaplan heeft beslist meerwaarde voor de raad.

Motie leesbaarheid en controleerbaarheid begroting

De raadscommissie Begroting en Verantwoording heeft in 2017/2018 samen met ambtenaren gekeken naar de indeling van het programmaplan in de diverse programma's. Ook daarbij zijn de nieuwe regels vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) betrokken. Een voorstel hoe het programmaplan van begroting 2019 en volgende in te delen is in de raadsvergadering van 13 maart 2018 geaccordeerd. Besloten is een programma-indeling te volgen die volledig aansluit bij de 9 BBV-hoofdtakvelden.

De 9 programma's zijn:

1. Veiligheid
2. Verkeer en vervoer
3. Economie
4. Onderwijs
5. Sport, cultuur en recreatie
6. Sociaal domein
7. Volksgezondheid en milieu
8. Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke Vernieuwing (VHROSV)
0. Bestuur en ondersteuning

Raadscommissie Begroting en Verantwoording

In haar brief van 19 maart 2018 geeft de raadscommissie Begroting en Verantwoording aan dat het college al veel werk heeft verzet om de begroting qua leesbaarheid en controleerbaarheid voor de raad te verbeteren. Toch constateert de commissie dat er nog stappen zijn te zetten: het komen tot een leesbare en controleerbare begroting is immers een langgerekt proces.

Door de raadscommissie genoemde verbeterpunten zijn o.a.:

- *Opbouw programma*
Bouw een programma op in lijn met de BBV-takvelden. De raad krijgt hierdoor beter zicht op de koppeling tussen beleid en financiën. En de raad kan Maastricht hierdoor beter vergelijken met andere gemeenten die ook werken met de BBV-indeling.

- **Prestaties**
  - Concretiseer de prestaties per jaar naar bevoegdheden raad en bevoegdheden college. Voor de raad wordt dan inzichtelijk waar zij beïnvloedingsruimte heeft. Welke besluiten worden van de raad verwacht?
  - Geef aan wanneer bepaalde prestaties in het jaar worden gerealiseerd, zodat de raad de prioritering kan beïnvloeden.
- **Doelstellingen**
  - Formuleer doelstellingen meer SMART.
  - Zorg dat doelstellingen beter gekoppeld kunnen worden aan financiën.
- **Maastrichtse indicatoren.**
  - Verbeter de bestaande indicatoren, benoem nieuwe en schrap oude indicatoren die niet langer indicatief zijn voor de te behalen doelen.
  - Geef bij de Maastrichtse beleidsindicatoren ook de ambitie weer (niet alleen de realisatiecijfers).
- **Omvang programma's**
Ben beknopt, maar wel helder. Totale begroting tot op heden steeds een lijvig boekwerk, hierdoor is het aannemelijk dat een raadslid door de bomen het bos niet meer ziet.
- **Jaarrekening**
Zorg dat het programmaplan in de begroting en de verantwoording ervan in de rekening identiek zijn qua opbouw (van belang voor controlerende rol raad).

In overleg met de raadscommissie Begroting en Verantwoording heeft het college van de negen programma's in deze begroting 2019, er twee (programma 1 Veiligheid en programma 4 Onderwijs) op een geheel nieuw wijze uitgewerkt. Alle door de commissie genoemde verbeterpunten zijn daarbij betrokken.

Wat gaan we doen in 2019?

Het college ziet de uitwerking van programma 1 Veiligheid en programma 4 Onderwijs als een pilot. Afhankelijk van de reactie van de raad / raadscommissie Begroting en Verantwoording willen we vanaf begroting 2020 alle programma's op deze wijze uitwerken.

Opbouw programmaplan 2019

Programma 1	Veiligheid	
Opbouw	Op niveau BBV taakveld: Wat willen we bereiken? Wat gaan we daarvoor doen? Wat mag het kosten?	
	<i>BBV taakvelden programma 1</i>	
	1.1	Crisisbeheersing en brandweer
	1.2	Openbare orde en veiligheid
Programma 2	Verkeer en vervoer	
Opbouw	Op niveau programma: Wat willen we bereiken? Wat gaan we daarvoor doen? Wat mag het kosten?	
	<i>Thema's programma 2</i>	
	A	Robuuste en veilige netwerkstructuren
	B	Actieve vervoerswijzen en openbaar vervoer
	C	Parkeren
	D	Mobiliteits- en verkeersmanagement
	E	Mobiliteitsprogramma
F	Openbare ruimte exclusief onderhoud en beheer van groen en vestingwerken	
	<i>In welk programma stond dit thema in begroting 2018?</i>	
	12 Verkeer en mobiliteit	
	13 Beheer openbare ruimte	

Programma 3	Economie	
Opbouw	Op niveau programma: Wat willen we bereiken? Wat gaan we daarvoor doen? Wat mag het kosten?	
	<i>Thema's programma 3</i>	<i>In welk programma stond dit thema in begroting 2018?</i>
A	Motie Werkgelegenheid voor laag- en middelbaar opgeleide inwoners	3 Economie
B	Internationale kenniseconomie	
C	Economie en cultuur	
D	Bezoek-, werk- en ontmoetingsstad	
Programma 4	Onderwijs	
Opbouw	Op niveau BBV taakveld: Wat willen we bereiken? Wat gaan we daarvoor doen? Wat mag het kosten?	
	<i>BBV taakvelden programma 4</i>	
4.1	Openbaar basisonderwijs	
4.2	Onderwijshuisvesting	
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	
Programma 5	Sport, cultuur en recreatie	
Opbouw	Op niveau programma: Wat willen we bereiken? Wat gaan we daarvoor doen? Wat mag het kosten?	
	<i>Thema's programma 5</i>	<i>In welk programma stond dit thema in begroting 2018?</i>
A	Sport- en bewegingsstimulering	7. Sport en recreatie
B	Sportaccommodaties	
C	Sportparkmanagement	
D	Verenigingsondersteuning	
E	Sportevenementen	
F	Cultuurparticipatie en cultureel erfgoed	8. Kunst en cultuur
G	Productieklimaat	
H	Monumenten en archeologie	10. Stadsontwikkeling
K	Groen-, bomen- en natuurbeheer en beheer vestingwerken	13 Beheer openbare ruimte
L	Groen, natuur en landschap (deels)	14 Natuur, milieu en afval
Programma 6	Sociaal domein	
Opbouw	Op niveau programma: Wat willen we bereiken? Wat gaan we daarvoor doen? Wat mag het kosten?	
	<i>Thema's programma 6</i>	<i>In welk programma stond dit thema in begroting 2018?</i>
A	Werk	4 Sociale zekerheid en re-integratie
B	Inkomen	
C	Armoede	
D	Iedereen telt mee.	5&6 Samenleven
E	Iedereen doet mee (excl. Publieke gezondheid)	
F	Iedereen zorgt mee	
G	Innovatie en transformatie	
H	Onderbouwing draaiknoppen	

	Sociaal Domein	
Programma 7	Volksgezondheid en milieu	
Opbouw	Op niveau programma: Wat willen we bereiken? Wat gaan we daarvoor doen? Wat mag het kosten?	
	<i>Thema's programma 7</i>	<i>In welk programma stond dit thema in begroting 2018?</i>
A	Publieke gezondheid.	5&6 Samenleven
B	Water	13 Beheer openbare ruimte
C	Begraafplaats	
D	Milieubeheer	14 Natuur, milieu en afval
E	Afval	
Programma 8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	
Opbouw	Op niveau programma: Wat willen we bereiken? Wat gaan we daarvoor doen? Wat mag het kosten?	
	<i>Thema's programma 8</i>	<i>In welk programma stond dit thema in begroting 2018?</i>
A	Bestemmingsplannen.	
B	Groot stedelijke projecten	10 Stadsontwikkeling
C	Bouwtoezicht	
D	Wonen	11 Wonen
Programma 0	Bestuur en ondersteuning	
Opbouw	Op niveau programma: Wat willen we bereiken? Wat gaan we daarvoor doen? Wat mag het kosten?	
	<i>Thema's programma 0</i>	<i>In welk programma stond dit thema in begroting 2018?</i>
A	Bestuur	
B	Samenwerking	1 Bestuur en dienstverlening
C	Dienstverlening	
D	Algemene inkomsten en uitgaven	15 Algemene inkomsten en uitgaven

Programma 1 Veiligheid

Programmadoelstelling

De programmadoelstelling sluit aan bij de volgende passage uit het Hoofdlijnenakkoord coalitie 2018-2022:

Een ontspannen, aantrekkelijke stad is bovenal een veilige stad. Niet alleen in cijfers, maar ook in beleving. Integrale samenwerking rondom veiligheidsthema's binnen het sociale en fysieke domein is daarbij van wezenlijk belang. Gemeentelijke handhavers en politie zien in goede coördinatie toe op rust en veiligheid in buurten. Deze integrale aanpak houdt ook drugsoverlast en -criminaliteit beheersbaar. De positieve lijn in veiligheidscijfers is in 2030 ook zichtbaar en voelbaar in een positievere veiligheidsbeleving. Door vroegtijdig signaleren en intensieve samenwerking op wijk- en buurtniveau is radicalisering in 2030 vrijwel uitgebannen.

Taakvelden van dit programma

1.1	Crisisbeheersing en brandweer
1.2	Openbare orde en veiligheid

Beleidsmatige context

Hoofdlijnenakkoord coalitie 2018-2022	
Doelstellingen 2018 – 2022 (beknopt)	Procestrekker
Integrale aanpak veiligheid op basis van Meerjarenprogramma Veiligheid 2019-2022.	Burgemeester Penn-te Strake
Positieve lijn uit veiligheidscijfers actief uitdragen gericht op hogere veiligheidsbeleving.	Burgemeester Penn-te Strake
Andere kaders zijn o.a.:	
Meerjarenprogramma Veiligheid in Maastricht 2015-2018 (raad, 31 maart 2015)	
Beleidsvisie externe veiligheid Maastricht (raad, mei 2012).	
Meerjarenbeleid handhaven openbare ruimte 2015-2019 (raad, juni 2015)	

Indicatoren

BBV-indicatoren ¹	Jaar ²	Maastricht	Gemeenten 100.000 - 300.000
Aantal verwijzingen Halt per 10.000 jongeren 12-17 jaar	2017 ^{2a}	178	150
Aantal harde kern jongeren per 10.000 inwoners 12-24 jaar	2014 ^{2b}	1,4	1,3
Aantal winkeldiefstallen per 1000 inwoners	2017 ^{2c}	3,4	3,3
Aantal geweldsmisdrijven per 1000 inwoners	2017 ^{2c}	6,4	6,0
Aantal diefstallen uit woning per 1000 inwoners	2017 ^{2c}	3,4	3,2
Aantal vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte per 1000 inwoners	2017 ^{2c}	4,9	5,6

1) De BBV-indicatoren zijn voor alle gemeenten verplichte indicatoren. Gelet op het profiel van Maastricht (o.a. toerisme, studenten, evenementen, grensligging) is bij een cijfermatige één op één vergelijking van Maastricht met andere gemeenten soms een nadere duiding noodzakelijk. Daar waar de BBV-indicatoren bijvoorbeeld gerelateerd zijn aan het aantal inwoners, verblijven in Maastricht, naast de eigen inwoners, dagelijks een groot aantal bezoekers in de stad. Dit kan effect hebben op de cijfers.

2) Bron: 'waarstaatjegemeente.nl versie 17-8-2018 waarbij geldt: (2a) Bureau Halt; (2b) KLPD; (2c) CBS

1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Wat willen we bereiken?

Samen met de Veiligheidsregio Zuid-Limburg inzetten op het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten en rampen.

Wat gaan we daarvoor doen?

De gemeente Maastricht draagt zorg voor personele capaciteit ten behoeve van de crisisorganisatie van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg. Het personeel wordt hiervoor opgeleid en getraind en zij maakt deel uit van een piket regeling.

Aandachtspunt 2019

Kaderstellend en controlerend (raadsbevoegdheden)

- De veiligheidsregio zit in 2019 in een overgangsjaar. In 2019 wordt het beleidsplan voor de jaren 2020-2023 ter zienswijze voorgelegd aan de raden van alle deelnemende gemeenten. Onderdeel van dit plan zijn o.a. een nieuw risicoprofiel en dekkingsplan.

Verbonden partijen

Veiligheidsregio Zuid-Limburg

Hierin zijn brandweertzorg, geneeskundige hulpverlening, gemeentelijke bevolkingszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing op regionaal niveau geïntegreerd om een doelmatige en slagvaardige hulpverlening te verzekeren. Er wordt gewerkt met de drie programma's: rampenbestrijding en crisisbeheersing, brandweertzorg en ondersteuning.

Planning en verantwoording van de veiligheidsregio vindt plaats via de begroting en de rekening. Voordat deze door het algemeen bestuur (waarin Maastricht zitting heeft) worden vastgesteld, worden de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten om hun zienswijze gevraagd.

Wat mag taakveld 1.1 kosten?

CRISISBEHEER EN BRANDWEER (1.1)	2018	2019	2020	2021	2022
LASTEN	8.054.721	8.415.121	9.114.437	9.138.105	9.280.828
BATEN	289.213	293.262	293.262	293.262	293.262
SALDO	-7.765.508	-8.121.859	-8.821.175	-8.844.843	-8.987.566

1.2 Openbare orde en veiligheid

Wat willen we bereiken?

Verbeteren van de subjectieve veiligheid (veiligheidsbeleving) en verbeteren objectieve veiligheid (geregistreeerde veiligheid).

Effectindicatoren

Indicatoren worden niet vermeld in begroting 2019, omdat de raad in 2019 een nieuw meerjarenbeleid Veiligheid vaststelt met bijbehorende effectindicatoren. Vermelding hiervan zal plaatsvinden vanaf Begroting 2020 inclusief ambitie.

Hoofdlijnenakkoord coalitie 2018-2022

Te ontwikkelen indicator 2018 – 2022:

Veiligheidsbeleving

Wat gaan we daarvoor doen?

Vanuit het Meerjarenprogramma Veiligheid en de daarin opgenomen prioriteiten en aandachtspunten wordt jaarlijks door het college een uitvoeringsagenda bepaald die in de begroting van elk uitvoeringsjaar wordt verankerd. Hierbij is er structurele, meerjarige aandacht voor:

- het verminderen en voorkomen van (veiligheidsgerelateerde) overlast zoals drugsoverlast, (zware) woonoverlast en overlast door personen met verward gedrag door:
  - preventieve maatregelen en acties ter voorkoming van overlast;
  - een informatiegestuurd en integrale aanpak van overlastsituaties.
- een integrale en planmatige aanpak van vermogens- en geweldscriminaliteit (veel voorkomende criminaliteit, High Impact Crime, zoals bijvoorbeeld woninginbraak, overvallen, zakkenrollen, straatroof);
- het optreden tegen intimidatie, onaantastbaren, multiproblematiek en geweld in afhankelijkheidsrelaties
- de aanpak van ondermijning door:
  - een lokale en geïntegreerde repressieve aanpak van georganiseerde criminaliteit in combinatie met preventieve maatregelen (onder andere voorlichting, campagnes) gericht op het weerbaarder maken van de samenleving tegen georganiseerde criminaliteit;
  - het creëren van bewustwording in relatie tot “een weerbaar en integer bestuur” (inzet Wet Bibob, ambtelijke en bestuurlijke bewustwording ondermijning, Veilige Publieke Taak (VPT): het voorkomen en aanpakken van geweld en agressie tegen personen met een (semi-) publieke taak);
- het voorkomen en tegengaan van polarisatie en radicalisering middels gerichte preventieve en waar nodig repressieve maatregelen;
- een gerichte inzet van handhaving openbare ruimte. Dit ter voorkoming en bestrijding van overlast in relatie tot openbare orde en veiligheid, waarbij gebiedsgericht een vaste koppeling bestaat tussen wijkgebonden medewerkers en wijkagenten;
- het aanpakken van problematisch en overlastgevend gedrag van jeugdigen;
- het bewaken van de veiligheid van evenementen, het uitgaansleven en bedrijvigheid.

Naar aanleiding van de op 3 oktober 2017 aangenomen raadsmotie ‘Stop (seksuele) intimidatie’ is gestart met een inventarisatie van de stand van zaken rondom seksuele/straatintimidatie in Maastricht. Het signaal (waarop de raadsmotie is gebaseerd) is afkomstig van studenten, daar is vervolgens een onderzoek op gedaan. De volle omvang van het probleem in Maastricht is op dit moment nog niet duidelijk en moet nader worden onderzocht. Daarnaast moet worden bekeken welke maatregelen er mogelijk zijn. Daar worden diverse in- en externe partijen bij betrokken.

Prestatie-indicator ¹	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2019	2020	2021	2022
aantal opgepakte signaaldossiers ondermijning	5	pm	pm	pm
% teruggekoppelde meldingen drugsoverlast	90	pm	pm	pm
aantal gecoördineerde casussen Top-X aanpak	12	pm	pm	pm

1) Een nulmeting van alle in deze tabel genoemde indicatoren vindt plaats in 2019.

Aandachtspunten 2019

Kaderstellend en controlerend (raadsbevoegdheden)

- Vaststellen raadsvoorstel drugsaanpak / ondermijning 2019 e.v. in december 2018
- Vaststellen Meerjarenprogramma Veiligheid Maastricht 2019-2022 in het eerste kwartaal van 2019
- Vaststellen meerjarenprogramma handhaving openbare ruimte 2020-2023 (HOR) en bespreken HOR jaarplan 2019.

Uitvoering (collegebevoegdheden)

- Positieve lijn uit veiligheidscijfers actief uitdragen, gericht op hogere veiligheidsbeleving. Het verbeteren van de veiligheidsbeleving in de Maastrichtse buurten blijft een belangrijk speerpunt van ons veiligheidsbeleid. Coördinatie vindt plaats door de procesregisseur veiligheidsbeleving in afstemming met de Veilige Buurtenaanpak. De kaders voor de aanpak maken onderdeel uit van het Meerjarenprogramma Veiligheid Maastricht 2019-2022.

- In 2019 wordt ten behoeve van de uitvoering van het nieuwe Meerjarenprogramma Veiligheid Maastricht de eerste tweejaarlijkse uitvoeringsagenda (periode 2019-2020) opgesteld. Onderwerpen hierin zijn onder meer:
  - Uitbreiden maatwerk aanpak voorkomen huisuitzettingen met pilot.
  - Implementatie beleidsregels wet aanpak woonoverlast
  - Citydeal (onderwijs en zorgprogramma kwetsbare jongeren)
  - Optimalisatie centraal kennisknooppunt ten behoeve van verwarde personen
  - Doorontwikkelen Top X aanpak
  - Verbeteren veiligheidsbeleving
  - Uitbreiden integrale aanpak vermogenscriminaliteit / High Impact Crimes met een integraal plan van aanpak voertuigcriminaliteit
  - Inrichten ondermijningstafel (integraal overleg over casuïstiek)
  - Treffen van maatregelen in het kader van Veilige Publieke Taak
  - Doorontwikkelen informatiepositie op terrein van ondermijning gemeente Maastricht
  - Plan van aanpak polarisatie en radicalisering
  - Uitbreiden risico-overleg jeugd van individuele casuïstiek naar ook overlastgevendende jeugdgroepen
  - Deskundigheidsbevordering van personeel over veiligheid en met name huiselijk geweld
  - Plan van aanpak seksuele intimidatie
  - Actualisatie meerjarenbeleid handhaven openbare ruimte
- Vanuit het hoofdlijnenakkoord coalitie zijn in 2019 de navolgende intensiveringen/aanpassingen voorzien:
  - Uitbreiden capaciteit handhaving openbare ruimte voor handhaving geluidsoverlast horeca en terrassen, studentenoverlast (huisvesting) en verrommeling (afval, uitstallingen, terrassen) met 2,0 fte en horeca-evenementen met 1,0 fte (€ 0,125 mln.)
  - 1,0 fte extra tbv data-analyse tegengaan ondermijning (€ 0,1 mln.)
  - Maatregelen veilig uitgaan
  - Projectleider zorg en veiligheid 1,0 fte (€ 0,1 mln.)
  - € 0,25 mln. reserveren voor raadsvoorstel drugsaanpak / ondermijning 2019 e.v.
  - Veiligheidsmaatregelen evenementen (€ 0,05 mln.)

Verbonden partijen

RIEC Limburg

Wat mag het kosten?

OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID (1.2)	2018	2019	2020	2021	2022
LASTEN	6.801.200	6.745.632	6.760.225	6.759.818	6.759.411
BATEN	214.067	216.669	216.669	216.669	216.669
SALDO	-6.587.133	-6.528.963	-6.543.556	-6.543.149	-6.542.742

Programma 1 Veiligheid

Wat mag het kosten?

Onderstaand volgt een totaaloverzicht van de lasten en baten per taakveld.

PROGRAMMA 1 : VEILIGHEID	LASTEN				
	2018	2019	2020	2021	2022
CRISISBEHEER EN BRANDWEER (1.1)	8.054.721	8.415.121	9.114.437	9.138.105	9.280.828
OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID (1.2)	6.801.200	6.745.632	6.760.225	6.759.818	6.759.411
TOTAAL LASTEN	14.855.922	15.160.753	15.874.662	15.897.923	16.040.239
	BATEN				
	2018	2019	2020	2021	2022
CRISISBEHEER EN BRANDWEER (1.1)	289.213	293.262	293.262	293.262	293.262
OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID (1.2)	214.067	216.669	216.669	216.669	216.669
TOTAAL BATEN	503.280	509.931	509.931	509.931	509.931
	SALDO				
	2018	2019	2020	2021	2022
CRISISBEHEER EN BRANDWEER (1.1)	-7.765.508	-8.121.859	-8.821.175	-8.844.843	-8.987.566
OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID (1.2)	-6.587.133	-6.528.963	-6.543.556	-6.543.149	-6.542.742
TOTAAL SALDO	-14.352.641	-14.650.822	-15.364.731	-15.387.992	-15.530.308

De belangrijkste ontwikkelingen in bovenstaande cijfers zijn in de volgende tabellen toegelicht.

Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Voor een tekstuele toelichting van deze investeringen en intensiveringen/bezuinigingen wordt verwezen naar de financiële begroting, hoofdstuk 3.

Investerings programma 1 (bedragen x € 1.000)			2018	2019	2020	2021	2022
Camertoezicht	Rendabel	10	630				

Intensivering N / Bezuiniging V programma 1 (bedragen x € 1.000)	2019	2020	2021	2022
ontwikkelingen brandweer/Veiligheidsregio	0	700 N	850 N	1.000 N
handhaving airBenB	100 N	100 N	100 N	100 N
--> dekking extra opbrengst toeristenbelasting	100 V	100 V	100 V	100 V
aanpak Ondernijning	100 N	200 N	200 N	200 N
uitdragen veiligheidscijfers	0	100 N	100 N	100 N
veiligheidsmaatregelen evenementen	50 N	50 N	50 N	50 N
aanpak radicalisering, personen met verward gedrag, families met meervoudige problematiek, drugsoverlast en kwetsbare jeugd.	100 N	100 N	100 N	100 N
extra handhavingcapaciteit voor groeiende behoefte vanuit wijken en buurten	125 N	225 N	225 N	225 N
opstellen van maatregelen voor veilig uitgaan en tolerant gedrag.	55 N			
tegengaan drugsoverlast, criminaliteit en ondernijning	250 N	250 N	250 N	250 N

Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Opbouw programma

Dit programma is samengesteld uit thema's afkomstig uit de begroting 2018. Begroting 2019 is voor programma 2 een overgangsjaar. Vanaf begroting 2020 is het programma opgebouwd in lijn met de BBV-taakvelden.

Thema programma 2	In welk programma stond dit thema in begroting 2018?
A. Robuuste en veilige netwerkstructuren	12 Verkeer en mobiliteit
B. Actieve vervoerswijzen en openbaarvervoer	
C. Parkeren	
D. Mobiliteits- en verkeersmanagement	
E. Mobiliteitsprogramma	
F. Openbare ruimte exclusief onderhoud en beheer van groen en vestingwerken	13 Beheer openbare ruimte

Wat willen we bereiken?

Programmadoelstelling

Het zorgen voor een robuuste en duurzame bereikbaarheid en een verharde openbare ruimte die op een sobere, maar functionele en veilige manier wordt beheerd.

Beleidsmatige context

Hoofdpijnenakkoord coalitie 2018-2022	
<i>Doelstellingen 2018 – 2022 (beknopt)</i>	<i>Procestrekker</i>
Uitvoeren van een brede mobiliteitsagenda.	Wethouder Krabbendam
Eerste zichtbare aanzet voor een nieuw verkeerscirculatieplan met maatwerkoplossingen voor ouderen en mensen met een beperking.	Wethouder Krabbendam
Onderdeel hiervan verdere uitbouw van P&R-voorzieningen en uitbreiding van fietsenstallingen.	Wethouder Krabbendam
Bij voldoende draagvlak bij bewoners en ondernemers parkeerruimte binnen de stad omzetten ten behoeve van alternatief gebruik voor fiets, groen, spelen en ontmoeting.	Wethouder Krabbendam
Vrachtverkeer uit België dat Maastricht niet als eindbestemming heeft, rijdt ook niet door de stad. Op basis van dit uitgangspunt komen tot structurele oplossing voor lange termijn met vooruitlopend hierop reducerende maatregelen op korte termijn. Beide in overleg en samenwerking met de Belgische overheden.	Wethouder Krabbendam
Continueren en zo mogelijk intensiveren van Maastricht Bereikbaar. Voortzetting steun provincie en rijk hierbij onmisbaar.	Wethouder Krabbendam
Realisatie Tram Hasselt-Maastricht op basis van genomen besluiten. In geval van fundamentele aanpassingen en wijzigingen worden deze integraal bekeken.	Wethouder Krabbendam
Voortzetten project Stad en Spoor gericht op de aanpak van de barrièrewerking van de spoorzone en de transformatie van station Maastricht naar internationaal knooppunt.	Wethouder Krabbendam
Binnen de spoorzone oplossen van de problematiek van halterende lange-afstandsbussen aan de oostzijde van het station.	Wethouder Krabbendam
Kwalitatieve impuls Stationsstraat en autoluw Wyck.	Wethouder Krabbendam

Andere kaders zijn o.a.:

Structuurvisie 2030 (vastgesteld op 29 mei 2012)
 Stadsvisie 2030 (actualisatie 2008)
 Leidraad Openbare Verlichting 2015-2019
 Leidraad verhardingen 2014 – 2018 (raad, 17 juni 2014)
 Leidraad civiele kunstwerken 2015 – 2019 (raad, 19 februari 2016)
 Nota Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) 2017

Indicatoren

BBV indicatoren

	Jaar ¹	Maastricht	Gemeenten 100.000 - 300.000
aantal ziekenhuisopnamen na verkeersongeval met een motorvoertuig als aandeel van totaal aantal ongevallen die leiden tot een ziekenhuisopname (%)	2015 ^{1a}	7	8
aantal ziekenhuisopnamen na verkeersongeval met een fietser als aandeel van totaal aantal ongevallen die leiden tot een ziekenhuisopname (%)	2015 ^{1a}	7	10

1) Bron 'waarstaatjegemeente.nl versie 17-8-2018 waarbij geldt: (1a) VeiligheidNL.

Maastrichtse indicatoren

	jaar ¹	Maastricht
<i>Verkeer en mobiliteit</i>		
Aantal fietsers dat Maasbruggen passeert	2017	29.000
	Ambitie 2019	30.000
aantal betaalde parkeerplaatsen in het centrum	2017	7.300
	Ambitie 2019	7.300
aantal betaalde parkeerplaatsen op P+W locaties	2017	1.080
	Ambitie 2019	1.145
aantal betaalde parkeerplaatsen op P+R locaties	2017	345
	Ambitie 2019	645
<i>Kwaliteitsniveau openbare ruimte</i>		
Verhardingen hoofdwegen en voetgangersgebied ¹	2017/2018	A
	Ambitie 2019	B
Verhardingen rest ¹	2017/2018	A/B
	Ambitie 2019	B
Schoon binnen de singels ¹	2017/2018	A
	Ambitie 2019	A
Schoon buiten de singels ¹	2017/2018	A
	Ambitie 2019	B
Openbare verlichting ¹	2017/2018	A
	Ambitie 2019	B
Civiele kunstwerken	2017	veilig
	Ambitie 2019	Veilig

Oordeel inwoners over openbare ruimte (rapportcijfer)		
Onderhoud wegen, paden en pleintjes eigen buurt	2017/2018	5,9
	Ambitie 2019	6,0
Schoonhouden openbare ruimte eigen buurt	2017/2018	6,3
	Ambitie 2019 ²	6
1) CROW-kwaliteitsniveau		
2) Ambitie 2019 voor schoonhouden openbare ruimte binnenstad: 7,5		

Te ontwikkelen indicatoren Hoofdlijnenakkoord coalitie 2018-2022	
	Verschuiving tussen gebruik van verschillende mobiliteitsvormen

Wat gaan we daarvoor doen?

A. Robuuste en veilige netwerkstructuren

Robuuste en veilige netwerkstructuren	Realisatie 2019
Beoogde prestatie 2019	
<u>Voeren van een brede mobiliteitsagenda</u> Invulling geven aan de bouwsteen mobiliteit binnen de omgevingsvisie. Afhankelijk van het proces en inhoud kan deze bouwsteen omgezet worden naar een losstaand mobiliteitsplan waar ook verkeerscirculatie onderdeel van is.	
<u>Verbeteren openbaar vervoerverbindingen in (Eu)regio</u> <ul style="list-style-type: none"> • De railagenda van de Provincie Limburg omvat ambities voor het verbeteren van de railverbindingen in de (Eu)regio. De gemeente onderstreept het belang van deze verbindingen en ondersteunt de provincie bij: <ul style="list-style-type: none"> ○ De gezamenlijke lobby ten aanzien van dit thema. ○ Het realiseren van de ambities ten aanzien van de drielandentrein (Aken – Heerlen – Maastricht – Luik). De drielandentrein zal in stappen in gebruik genomen worden in de periode 2020 en 2022. ○ De uitbreiding station Maastricht Noord met extra perrons. De realisatie van de extra perrons is, mede afhankelijk van een besluit over de noodzakelijke rijksbijdrage, voorzien in 2020. • Daarnaast wordt samengewerkt aan de sneltramverbinding van Maastricht naar Hasselt (In 2019 wordt de aanbesteding in de markt gezet om ingebruikname in 2024 te kunnen borgen). 	
<u>Verbeteren multimodale bereikbaarheid van centrumgebieden</u> Het ondersteunen en faciliteren van initiatieven binnen het project Mobility as a Service (Maas) dat uitgerold wordt door de Provincie Limburg en Programmabureau Maastricht Bereikbaar.	
<u>Benutten koppelkansen met onderhoudsprojecten</u> Doorvoeren van optimalisaties in het wegprofiel op Appiushof en Stuwweg.	
<u>Reductie vrachtverkeer van en naar België (UP 2018-2022, opgave C28)</u> Eind 2018 monitoren van verkeersbewegingen en overleg met Belgische buurgemeenten over mogelijke maatregelen in het totale verkeerssysteem op basis van data. Dit moet eind 2019 leiden tot een concreet voorstel over maatregelen waarvan de uitvoering in 2020 kan starten.	

B. Actieve vervoerswijzen en openbaar vervoer

Stimuleren actieve vervoerswijzen (fiets en lopen) en openbaar vervoer	
Beoogde prestatie 2019	Realisatie 2019
<p><u>Stimulering fietsgebruik</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Opstellen plan van aanpak voor een nieuw fietsplan (uitwerking oppakken na besluitvorming omgevingsvisie) • Besluitvorming regionale fietsverbindingen: <ul style="list-style-type: none"> ○ snelfietsroute Sittard-Maastricht: fase 1b (Meerssen-Maastricht) ○ verbindingsas Maastricht – Valkenburg in het kader van Buitengoed Geul en Maas ○ vlakfietsroute Maastricht-Aken • Besluitvorming stedelijke fietsverbindingen: <ul style="list-style-type: none"> ○ fietsverbinding stuw Borgharen ○ definitieve fietsbrug Itteren (trekker Rijkswaterstaat) • Realisatie stedelijke fietsverbindingen: <ul style="list-style-type: none"> ○ tijdelijke fietsbrug Itteren ○ fietsroute dr. Nevenstraat ○ fietsroute Meerssenhoven ○ fietsoversteek Meerssenerweg (nabij P+R Maastricht Noord) • Onderzoeksopgaven fiets: <ul style="list-style-type: none"> ○ stallingsopgave in centrum-west ○ blauwe loper: fietsroute Mariaberg in combinatie met wijkaanpak • Gedragsbeïnvloedingmaatregelen: continueren van de stimuleringsactie voor fiets (waaronder E-bikes en deelfietsen) binnen het programma Beter Benutten Maastricht Bereikbaar (BBMB). De omvang hiervan is afhankelijk van het vervolg van het programma Maastricht Bereikbaar. 	
<p><u>Stimulering openbaar vervoer gebruik</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering OV-concessie Provincie Limburg. In 2019 worden de werkzaamheden in het ontwikkelteam met vervoerder Arriva en opdrachtgever Provincie Limburg gecontinueerd. Verbetermogelijkheden in het openbaar vervoer worden op haalbaarheid onderzocht. De gemeente Maastricht heeft hierin een signaalfunctie. Verdere uitrol elektrische stadsbussen in samenwerking met Arriva en de Provincie Limburg. • In samenwerking met Arriva en Provincie Limburg een plan opstellen voor het duurzaam exploiteren van het P+R aanbod. 	
<p><u>Kwalitatieve impuls stationsomgeving</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Het project Stad en Spoor, dat gericht is op de aanpak van de barrièrewerking van de spoorzone en de transformatie van station Maastricht naar een internationaal knooppunt voortzetten. • De laatste jaren breidt het kernwinkelgebied van Maastricht zich uit naar de oostelijke Maasoever in Wyck. Het openbaar domein van de Stationsstraat en omgeving dient aangepast te worden aan deze nieuwe dynamiek. Deze omgeving krijgt een kwalitatieve impuls waarbij aanleg van het openbaar domein en het bekijken van de mobiliteit hand in hand gaan. • Realisatie Internationaal busstation aan de Meerssenerweg. 	

C. Parkeren

Parkeren als sturingsinstrument en verduurzamen logistiek en goederenvervoer	
Beoogde prestatie 2019	Realisatie 2019
<u>Parkeren als sturingselement</u> <ul style="list-style-type: none"> • Uitwerking van het Parkeerplan in samenhang met de omgevingsvisie. (Besluitvorming afhankelijk van het proces van de omgevingsvisie) • Bij voldoende draagvlak bij bewoners en ondernemers parkeerruimte binnen de stad omzetten ten behoeve van alternatief gebruik voor fiets, groen, spelen en ontmoeting dit door middel van burgerparticipatie. • Besluitvorming en eventueel overdracht parkeerterrein Stadspark aan Q-park • Start voorbereiding uitbouw P+R opgave (omvang en locaties bezien i.r.t. Omgevingsvisie en Parkeerplan. • Exploitatie, beheer en onderhoud P+R terrein Maastricht noord en overige P+R terreinen afhankelijk van de evaluatie. 	
<u>Verduurzamen logistiek en goederenvervoer</u> <ul style="list-style-type: none"> • Opstellen plan van aanpak emissieloze stadsdistributie • Uitwerken en eventueel opstarten van een tweetal pilots: <ul style="list-style-type: none"> ○ Gebundelde bevoorrading via een netwerk van hubs ○ Stop & Drop, open systeem voor het reserveren van slots voor laad- en losplaatsen. 	

D. Mobiliteits- en verkeersmanagement

Het programma Maastricht Bereikbaar is onderdeel van het landelijke programma Beter Benutten. Dit programma loopt op zijn einde. Gewerkt wordt, in samenwerking met zowel regionale als landelijke partners, aan een vervolprogramma passend binnen de korte termijn aanpak 2019-2021 van het Rijk. Het programma is erop gericht om slimme en duurzame mobiliteit structureel te stimuleren via innovatie, samenwerking en gedragsbeïnvloeding. Het doel van dit nieuwe programma is om zowel de bereikbaarheid te verbeteren en CO2 uitstoot te reduceren. Dit zal wederom gebeuren via gezamenlijke financiering. De benodigde bijdrage van de gemeente is nog onbekend. Uitgaande van een in omvang vergelijkbaar programma als de afgelopen periode is ca. € 7 mln. nodig van de gemeente Maastricht voor de gehele periode met voor 2019 een bijdrage van € 1,5 tot € 2,0 mln.

Stimuleren slimme en duurzame mobiliteit	
Beoogde prestatie 2019	Realisatie 2019
<u>Mobiliteitsmanagement</u> <ul style="list-style-type: none"> • Opzetten en opstarten van het nieuwe programma passend binnen de kaders van de Korte Termijn Aanpak 2019-2021 als vervolg op het programma Beter Benutten via Programmabureau Maastricht Bereikbaar via de volgende sporen: <ul style="list-style-type: none"> ○ Werkgeversaanpak ○ Groene stad ○ Fiets in de keten ○ Logistiek ○ Mobility as a service ○ Snelle fietsroutes ○ Smart Mobility en innovatie ○ Regio regie • Randvoorwaardelijk hiervoor is het in voortzetten van het Programma Maastricht Bereikbaar als samenwerkings- en uitvoeringsorganisatie. 	
<u>Verkeersmanagement</u> Uitvoeren regulier beheer, onderhouds- en vervangingsprogramma van de	

Verkeersregelinstallaties.	
<u>Aanpak Topdagen</u> Het huidige verkeerssysteem is op ongeveer 25 dagen ontoereikend om het verkeersaanbod te verwerken. Op deze dagen worden verkeersregelaars op straat gezet en specifieke verkeersmaatregelen getroffen om de bezoeker welkom te heten. Hierbij wordt intensief samengewerkt met Q-park, Arriva en de nood- en hulpdiensten.	

E. Mobiliteitsprogramma

Uitvoeren Mobiliteitsprogramma			
Het mobiliteitsprogramma heeft een omvang van € 590.000. Insteek is om dit bij concrete projecten zoveel als mogelijk aan te vullen met provinciale subsidies of bijdragen van derden (w.o. Maastricht Bereikbaar).			
De projecten die in het mobiliteitsprogramma voor 2019 worden opgenomen zijn: (bedragen per project zijn indicatief)			
	Totaal	MJIP	Subsidie
Fiets			
Fietsroute Dr. Nevenstraat	€ 250.000	€ 125.000	€ 125.000
Fietsroute Meerssenhoven	€ 140.000	€ 90.000	€ 50.000
Fietsoversteek Meerssenerweg	€ 80.000	€ 40.000	€ 40.000
Tijdelijke fietsbrug Ifteren	€ 750.000	€ 250.000	€ 500.000
Post onvoorzien	€ 85.000	€ 85.000	
Bijdrage aan borrelbus			
Totaal	€ 1.305.000	€ 590.000	€ 715.000

F. Openbare ruimte exclusief beheer en onderhoud groen en vestingwerken

Realisatie en monitoring beeldkwaliteit openbare ruimte.	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<u>Ingebruikname nieuw areaal</u> Conform besluitvorming in de raad zullen areaaluitbreidingen in de stad, waarvoor geen budgetten waren / zijn gereserveerd, opgenomen worden in de onderhoudsprogramma's (m.n. groen, verhardingen, schoon). Het betreft gemiddeld ca 13 ha per jaar. Voor 2019 betreft het gedeelten van o.a. de projecten: <ul style="list-style-type: none"> • Noorderbrug incl. Frontenpark, Groen Raamwerk, RMP, PDV-locatie; • Malberg; • Wittevrouwenveld; • Widelanken; • Klevarie; • A2-traverse. In 2019 gaan we de omvang van de netto areaaluitbreidingen, mede met behulp van de input vanuit het leantraject gegevensbeheer openbare ruimte, nauwkeuriger in kaart brengen op basis waarvan wij een voorstel zullen doen m.b.t. de eventueel noodzakelijke extra beheerkosten.	

<u>Onderhoud en beheer verhardingen</u> <ul style="list-style-type: none"> • Opstelling nieuwe leidraad verhardingen 2019 - 2023. • Uitvoering jaarprogramma's groot onderhoud wegen en elementenverhardingen. 	
<u>Onderhoud en beheer civiele kunstwerken (bruggen, viaducten, etc.)</u> <ul style="list-style-type: none"> • Naar aanleiding van de vastgestelde leidraad wordt het meerjarenprogramma civiele kunstwerken uitgevoerd. • Verder worden waar nodig inspecties en onderzoeken uitgevoerd. 	
<u>Schoonhouden openbare ruimte</u> De basistaak het schoonhouden van openbare ruimte is gericht op minimaal CROW-kwaliteitsbeeld A binnen de singels en minimaal CROW-kwaliteitsbeeld B buiten de singels. De aanpak preventie zwerfafval wordt in 2019 verder uitgevoerd.	
<u>Onderhoud en beheer openbare verlichting</u> De basistaak onderhoud en beheer van openbare verlichting is gericht op minimaal CROW-kwaliteitsbeeld B. Het jaarprogramma 2019 uit de leidraad openbare verlichting wordt in 2019 uitgevoerd.	
<u>Onderhoud en beheer infrastructurele elementen</u> De inspanningen zijn gericht op een instandhouding van de aanwezige infrastructurele elementen in de openbare ruimte. In 2019 wordt gestart met de uitvoering van de prioritaire onderdelen uit de leidraad cultuurhistorische objecten.	
<u>Meten en evalueren van het kwaliteitsniveau van de openbare ruimte</u> Om de sturing op het beheer van de openbare ruimte te faciliteren wordt structureel en intensief gemonitord.	

Verbonden partijen

In dit programma worden geen verbonden partijen benoemd, omdat er geen verbonden partij is die specifiek beleidsinspanningen verricht voor het bereiken van de programmadoelstelling.

Wat mag het kosten?

Onderstaand volgt een totaaloverzicht van de lasten en baten per taakveld.

PROGRAMMA 02: VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT				LASTEN				
				2018	2019	2020	2021	2022
VERKEER EN VERVOER (2.1)				23.132.328	22.575.073	22.182.639	21.791.928	21.782.579
PARKEREN (2.2)				5.438.135	5.874.888	5.874.460	5.495.357	5.168.256
RECREATIEVE HAVENS (2.3)				63.324	64.246	64.246	64.246	64.246
TOTAAL LASTEN				28.633.787	28.514.208	28.121.346	27.351.532	27.015.082
				BATEN				
				2018	2019	2020	2021	2022
VERKEER EN VERVOER (2.1)				201.489	207.291	207.291	207.291	207.291
PARKEREN (2.2)				9.319.565	10.110.190	10.110.190	10.110.190	10.110.190
RECREATIEVE HAVENS (2.3)				0	0	0	0	0
TOTAAL BATEN				9.521.054	10.317.481	10.317.481	10.317.481	10.317.481
				SALDO				
				2018	2019	2020	2021	2022
VERKEER EN VERVOER (2.1)				-22.930.839	-22.367.782	-21.975.348	-21.584.637	-21.575.288
PARKEREN (2.2)				3.881.430	4.235.302	4.235.730	4.614.833	4.941.934
RECREATIEVE HAVENS (2.3)				-63.324	-64.246	-64.246	-64.246	-64.246
TOTAAL SALDO				-19.112.733	-18.196.727	-17.803.865	-17.034.051	-16.697.601

De belangrijkste ontwikkelingen in bovenstaande cijfers zijn in de volgende tabellen toegelicht.

Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Voor een tekstuele toelichting van deze investeringen en intensiveringen/bezuinigingen wordt verwezen naar de financiële begroting, hoofdstuk 3.

Investerings programma 2 (bedragen x € 1.000)				2018	2019	2020	2021	2022
Mobiliteit (reguliere mob. programma)	MJIP	20		1.536	590	590	590	590
Verkeersmaatr/recontstr. Tongerseweg	MJIP	25		2.500				
Kwalitatieve impuls Stationsstraat	MJIP	40	nieuw		1.000			
Continueren Maastricht Bereikbaar	MJIP	25	nieuw		2.000			
Stad en spoor	MJIP	40	nieuw		300			
Tram	Rendabel	30		9.501	1.000			
VRI's	Rendabel	15		2.949	1.821	243	1.172	243
Parkeren	Rendabel	div.		2.067	1.997	200	180	
Stationsomgeving	MJIP	40		1.000				
Openbare Verlichting	Rendabel	div.		4.774	2.216	562	562	562

Intensivering N / Bezuiniging V programma 2 (bedragen x € 1.000)	2019	2020	2021	2022
P&R voorzieningen	150 N	200 N	200 N	200 N
weren vrachtverkeer uit België	25 N	25 N	25 N	25 N
stad en spoor	300 N			
kwalitatieve impuls Stationsstraat, autoluwer maken van Wyck.			200 N	200 N
parkeerbelasting in 1 keer 4 jaren indexeren	600 V	600 V	600 V	600 V
overweg Belvédère/Sappi	65 V	65 V	65 V	65 V

Programma 3 Economie

Opbouw programma

Dit programma is samengesteld uit thema's afkomstig uit begroting 2018. Begroting 2019 is voor programma 3 een overgangsjaar. Vanaf begroting 2020 is het programma opgebouwd in lijn met de BBV-taakvelden.

Thema programma 3	In welk programma stond dit thema in begroting 2018?
A. Motie Werkgelegenheid voor laag- en middelbaar opgeleide inwoners	3 Economie
B. Internationale kenniseconomie	
C. Economie en cultuur	
D. Bezoek-, werk- en ontmoetingsstad	

Wat willen we bereiken?

Programmadoelstelling

Maastricht ambieert een duurzame internationaal georiënteerde kenniseconomie waarin voor burgers voldoende banen op alle niveaus bereikbaar zijn. Maastricht kiest voor een portfoliebeleid waarbij toerisme, congressen, creatieve- en maakindustrie, retail, internationale instituten en het zijn van een internationale studentenstad de basis vormen voor een krachtig economisch profiel. Cultuur en creativiteit vormen daarbij belangrijke ondersteunende factoren. Werkgelegenheid in deze sectoren voor lager en middelbaar opgeleiden heeft onze aandacht.

Beleidsmatige context

Hoofdlijnenakkoord coalitie 2018-2022	
<i>Doelstellingen 2018 – 2022 (beknopt)</i>	<i>Procestrekker</i>
Benadering van de duurzaamheidsopgave als economische kans en speerpunt richting onderwijs en arbeidsmarkt.	Wethouder Heijnen
In overleg treden met regionaal beroepsonderwijs vanuit de noodzaak dat er voldoende personeel moet zijn om de duurzaamheidstransitie ook daadwerkelijk te kunnen realiseren.	Wethouder Jongen
Investeren in een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor studenten, startups en expats.	wethouder Heijnen
Het programma Student en Stad behouden en transformeren naar Studentenstad. De samenwerking hierbinnen verder integreren en intensiveren, vanuit gelijkwaardige posities.	Wethouder Jongen
Vergroten van de meerwaarde van onderwijs voor de stad, door kennis en innovatie vanuit onderwijs- en onderzoeksinstituten toepasbaar te maken in wijken en buurten.	Wethouder Jongen
Onderzoek naar vestigings- en vertrekmotieven en op basis daarvan concrete doelstellingen formuleren voor het vasthouden van afgestudeerden.	Wethouder Jongen
Economische Samenwerking Zuid-Limburg stevig doorzetten, robuust verankeren, ook organisatorisch in een gezamenlijke netwerkorganisatie.	Wethouder Heijnen
Aanhaken bij het provinciaal aanvalsplan arbeidsmarkt in een gezamenlijk programma met overheden, bedrijven en onderwijsinstellingen ter bevordering van een ontspannen arbeidsmarkt.	Wethouder Heijnen
Speerpunt daarbinnen: vergroten arbeidsparticipatie	Wethouder Heijnen
Bevorderen van een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor start-ups, broedplaatsen en incubators.	Wethouder Heijnen

Versterking van het Maastricht Convention Bureau (MCB) voor het binnenhalen van meer congressen.	Wethouder Heijnen
Evaluatie hotelbeleid en het invoeren van regels omtrent Airbnb waaronder een dagenlimiet.	Wethouder Aarts
Kwalitatieve impuls Stationsstraat.	Wethouder Krabbendam.
Impuls creatieve maakindustrie krijgt een structureel karakter.	Wethouder Heijnen
Stimuleren van kansen circulaire economie.	Wethouder Aarts
Investeren in integrale dienstverlening vanuit de ambtelijke organisatie voor onze ondernemers, groot en klein.	Wethouder Heijnen
Duurzaamheid en energietransitie benutten als economische kans.	Wethouder Heijnen
Onderzoek naar en benchmark van regels en voorschriften voor evenementen gericht op (vermindering) van kosten en (vereenvoudiging) procedures voor organisatoren van evenementen.	Wethouder Aarts
Sturen op evenementenbeleid en –locaties die de leefbaarheid in de stad versterken en de identiteit en het profiel van Maastricht uitdragen.	Wethouder Heijnen

Andere kaders zijn o.a.:

Visie op de binnenstad (2015)
 Visie op Bedrijventerreinen (2013)
 Structuurvisie Brightlands Maastricht Health Campus (2014)
 Hotelnota (nog vast te stellen door raad in Q4 2018)
 Programma Creatieve Industrie (2015)
 Evenementennota (2016)
 Horecanota (2016)
 Detailhandelsnota (2016)

Indicatoren

BBV-indicatoren ³	Jaar ¹	Maastricht	Gemeenten 100.000 - 300.000
Index functiemenging (FMI) voor wonen en werken ²	2017 ^{1a}	53,8	55,4
Aantal vestigingen van bedrijven per 1000 inwoners van 15 t/m 64 jaar	2017 ^{1a}	122,4	127,3

1) Bron 'waarstaatjegemeente.nl versie 17-8-2018 waarbij geldt: (1a) LISA.
 2) FMI: 0% (milieu met alleen woningen), FMI: 50% (gemengd milieu waarbij aantal banen gelijk is aan aantal woningen), FMI: 100% (milieu met alleen bedrijven).
 3) De voormalige BBV indicator BGP (bruto gemeentelijk product) is middels rijksbesluit vervallen.

Maastrichtse indicatoren	Jaar ³	Maastricht
Aantal starters in Maastricht plus werkgelegenheidseffect ²	2015	943
	2017	995
	Ambitie 2019	1000
Netto nieuw aantal gevestigde bedrijven plus werkgelegenheidseffect ²	2015	240
	2017	528
	Ambitie 2019	530
Totaal aantal banen fulltimers, parttimers en uitzendkrachten in Maastricht ¹	2015	71.050
	2016	71.282
	2017	n.n.b
	Ambitie 2019	71.500

- 1) Bron: LISA (enquête);
 2) Bron: Etil
 3) In de kolom peiljaar worden de meest recente gepubliceerde meetmomenten weergegeven.

Te ontwikkelen indicatoren Hoofdpijnenakkoord coalitie 2018-2022	
	Aantal start-ups;
	Europees Innovatie Scorebord.
	Mate waarin studenten zich thuis voelen
	Klanttevredenheid vergunningverlening evenementen

Wat gaan we daarvoor doen?

A. Motie Werkgelegenheid voor laag- en middelbaar opgeleide inwoners

Verbeteren werkgelegenheid voor laag- en middelbaar opgeleide inwoners	
Tijdens de raadsvergadering van 3 november 2015 heeft het college toegezegd de motie “Werkgelegenheid voor laag- en middelbaar opgeleide inwoners” over te nemen. Toegezegd is dat in de begroting expliciet wordt aangegeven hoe de gemeente de werkgelegenheid van laag- en middelbaar opgeleide inwoners wil verbeteren.	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p>Het bevorderen van een goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor retail, horeca, toerisme en industrie. Dit schept kansen voor werkgelegenheid voor lager- en middelbaar opgeleiden werknemers. Met speciale aandacht voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt o.a. door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Via Customer Service Valley (CSV) leiden we met onze partners inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt op tot CSV werknemer en bieden hen arbeidsmogelijkheden. Voor 2019 wordt er wederom ingezet op Agent@Work; het toeleiden van 2 instroomklassen voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt door Podium 24. • Startende (ambachts)bedrijven worden gefaciliteerd door het startersbeleid waarbij ze in staat gesteld worden om meer voorbereid te starten met hun onderneming. 	
Voor het starten van een eigen bedrijf vanuit een uitkering wordt o.a. de mogelijkheid tot inkomenssteun en financiering via het Zelfstandigenloket aangeboden.	

B. Internationale kenniseconomie

Uitwerken Strategisch Actieplan Zuid-Limburg: economische structuurversterking	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Bijdragen aan ESZL agenda op het niveau van Zuid-Limburg</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Versteving van de Netwerkgroep ESZL (voorheen LED) in partnership met alle regiogemeenten en andere triple helix partijen (onderwijs & kennisinstellingen, bedrijfsleven). • Het opstellen en uitvoeren van 3 programma's: Versterken en groei van het MKB en innovatiekracht; arbeidsmarktbeleid & onderwijs en (grensoverschrijdende)economie & internationaal vestigingsklimaat. 	

Faciliteren Campusontwikkeling Maastricht Health Campus (MHC): 1100 banen en 40 spin-offs	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<u>Accountmanagement</u> Aandachtspunten in 2019: <ul style="list-style-type: none"> • Samenwerking met Brightlands Maastricht, Provincie & LIOF/NFIA waarbij door LIOF/NFIA aangeleverde leads worden gefaciliteerd en ondersteund bij het vestigen in Maastricht door inzet van accountmanagement. • Het ondersteunen in de ontwikkeling en uitvoering van diverse projecten en initiatieven vanuit de Campus BV o.a. via de Brightlands Innovation Factory waarbij startups worden aangetrokken en gefaciliteerd. 	

Faciliteren en verankeren internationale kennisinstellingen voor betere kennisvalorisatie, versterking van het vestigingsklimaat en het vergroten van de participatie van de kennisinstellingen voor gezamenlijke economische doelstellingen.	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p>Er wordt een actieprogramma studentenstad opgesteld dat zich richt op de integratie van studenten, het zichtbaar maken en promoten van carrière perspectieven, voldoende betaalbaar en passend woning aanbod en het versterken van het internationale profiel van Maastricht als internationale universiteitsstad met de diverse partners.</p> <p>Aandachtspunten 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een plan van aanpak opstellen t.b.v. het vergroten van de zichtbaarheid van loopbaankansen van scholieren en studenten voor een baan in de Euregio. Hiervoor zal eerst een onderzoek worden uitgevoerd naar de vestigings- en vertrekmotieven van afgestudeerden. • Plan van aanpak opstellen gericht op het vergroten van de meerwaarde van onderwijs voor de stad, door kennis en innovatie vanuit onderwijs- en onderzoeksinstituten toepasbaar te maken in wijken en buurten, onder andere door inzet Match. • De samenwerking hiervoor met alle kennisinstellingen intensiveren. • Voorstel m.b.t. continueren van de faciliteiten van Housing Helpdesk. • Communicatie via geschikte media over de impact van en de diverse aspecten van studenten in Maastricht (onder andere via Mymaastricht). • Het realiseren van de internationale studentenclub Kaleido in de muziekgieterij. • In kaart brengen van behoeften van jong afgestudeerden t.a.v. woningaanbod. • Ontwikkelen van een indicator voor de mate waarin studenten zich in Maastricht thuis voelen. • Om de integratie van studenten binnen buurten te vergroten gaan we stimuleren dat jongeren steun en advies geven aan hun medebewoners in de vakgebieden waarin ze worden geschoold. Op die manier wordt de kennis en innovatie vanuit onderwijs- en onderzoeksinstituten direct toepasbaar gemaakt ten goede van wijken en buurten hetgeen de meerwaarde van onze onderwijsinstellingen voor de stad vergroot. 	
<u>Accountmanagement internationale kennisinstellingen en instituten</u> Internationale kennisinstellingen en instituten zijn belangrijk voor Maastricht. Daartoe zullen wij in 2019: <ul style="list-style-type: none"> • Adviseren en/of (financieel) ondersteunen gericht op netwerkvorming en het verbinden van stedelijke opgaven met de onderzoeksagenda's van de kennisinstellingen. Oa. met internationale instituten als European Institute of Public Administration [EIPA], United Nations University - Maastricht Economic and social Research and training centre on Innovation and Technology [UNU-MERIT], Maastricht School of Management [MSM], United World College [UWC], European Journalism Centre [EJC]. Daarbinnen actief in te zetten op Working on Europe. 	

Faciliteren van innovatieve ondernemers in de topsectoren	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Faciliteren van start ups</u> Naast de reguliere ondersteuning van startende ondernemers is er speciale aandacht voor innovatieve ondernemers/start-ups. Hiertoe zetten we in 2019 in op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opstellen van een plan van aanpak ter bevordering van een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor start-ups, broedplaatsen en incubators. • Netwerkvorming; door partijen met elkaar in contact te brengen wordt het eco-systeem van en voor starters en start-ups versterkt. • We helpen startende ondernemers in de creatieve industrie met huisvesting, en vragen mbt ondernemerschap d.m.v. spreekuren en workshops . 	

Versterking internationaal vestigingsklimaat en internationale oriëntatie, vermindering van grensbarrières	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Positionering van Maastricht International Centre (MIC) als regionaal expertise en hulpcentrum voor internationals en grenswerkers in Zuid-Limburg</u> Binnen het MIC werken verschillende diensten samen zoals het Holland Expat Centre South Maastricht (HECS), Grens Informatie Punt (GIP) Maastricht, Service Grensoverschrijdende Arbeidsbemiddeling (SGA) Euregio Maas Rijn (EMR) en Institute for Transnational and Euregional cross border cooperation and mobility (ITEM) Zij verrichten centraal en volgens de one stop shop aanpak diensten voor internationals en grenswerkers die (willen) wonen en werken in Zuid Limburg en/of de Euregio. Dit ten bate van de campussen, kennisinstellingen, grootbedrijf en MKB/startups en het oplossen van de knelpunten op de arbeidsmarkt. Aandachtpunten in 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een inhoudelijk en financieel plan van aanpak voor de uitbouw en doorontwikkeling van het MIC c.q. de onderliggende diensten ten behoeve van Maastricht en Zuid Limburg. • Een eerste evaluatie gericht op de doorontwikkeling van de per 1 januari 2018 gestarte 'Service Grensoverschrijdende Arbeidsmarktontwikkeling' met Belgisch Limburg. 	

C. Economie en cultuur

Impuls Creatieve Industrie krijgt een structureel karakter	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p>Aandachtpunten in 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opstellen plan van aanpak met accentverschuiving naar Creatieve Maakindustrie. • Continuering Forza Fashion House in 2019. • Uitvoering integrale aanpak broedplaatsen geïncorporeerd binnen de aanpak broedplaatsen, start-ups en incubatoren waarvoor een accountmanager wordt aangesteld. 	

D. Bezoek- werk- en ontmoetingsstad

Maastricht in top 3 als winkelstad	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Stimuleren functieverbreiding en nieuwe concepten</u> De ontwikkelingen in de retail hebben een onmiskenbare invloed op het winkellandschap en de behoefte van de consument. Het traditionele winkelen maakt steeds meer plaats voor concepten waarbij beleving centraal komt te staan. Om de goede positie van Maastricht als winkelstad te behouden en waar mogelijk te versterken moeten we flexibel kunnen inspelen op de dynamische ontwikkelingen in de Retail en de kansen die deze met zich meebrengen. Als gemeente willen wij dit faciliteren. Dit doen we in 2019 ondermeer door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering plannen van aanpak aanloopstraten/straatplannen als voorwaarden voor een goed vestigingsklimaat door o.a. realisatie van een kwalitatieve impuls in de Stationsstraat en door de inzet van accountmanagement op winkelstraatniveau te verkennen. • Vaststellen en start uitvoering ruimtelijk economische visie Boschstraat; ontwikkeling van de Boschstraat tot een aantrekkelijke verbinding tussen Binnenstad en Sphinxkwartier. 	
<p><u>Uitvoering Detailhandelsnota</u> De belangrijkste opgave voor de Maastrichtse binnenstad is om de huidige lokale, regionale, bovenregionale en internationale verzorgingsfunctie te behouden en waar mogelijk verder te versterken. Belvédère wordt ontwikkeld als dé plek voor grootschalige en perifere detailhandel met een bovenlokale verzorgingsfunctie. Aandachtspunt in 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samen met ondernemers en eigenaar opstellen van een plan van aanpak herontwikkeling winkelcentrum De Heeg. 	
<p><u>Kwalitatieve impuls Stationsstraat</u> In de aantrekkelijkheid als winkelstad speelt ook de kwaliteit van het openbaar domein een rol. De laatste jaren breidt het kernwinkelgebied van Maastricht zich uit naar de oostelijke Maasoever in Wyck. Het openbaar domein van de Stationsstraat en omgeving dient aangepast te worden aan deze nieuwe dynamiek. Deze omgeving krijgt een kwalitatieve impuls waarbij aanleg van het openbaar domein en het bekijken van de mobiliteit hand in hand gaan.</p>	
Meer en langer verblijf in Maastricht waaronder het zakelijk toerisme	
<p>Maastricht als bezoekstad wordt primair versterkt via het stimuleren van recreatief en zakelijk toeristisch bezoek. Zakelijk toerisme vindt veelal plaats in de midweek en kent relatief hoge bestedingen. Juist midweeks is er ruimte binnen de hotels. Meer en langer verblijf is de pijler van de toeristische bestedingen en werkgelegenheid. Evenementen zijn een middel om het imago van de stad te versterken en mede een motief om de stad te bezoeken en er te verblijven.</p>	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p>Om ondanks de aantrekkelijkheid voor toerisme een ontspannen stad te behouden worden er regels inzake toeristisch woningverhuur uitgewerkt. Ook het bestaande hotelbeleid wordt geëvalueerd om te kijken of het nog voldoet aan de noden en wensen van deze tijd.</p>	
<p><u>Stimuleren congressen</u> Aandachtspunten hierbij zijn in 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Versterking van de rol van het Maastricht Congres Bureau (MCB) voor het binnenhalen van meer congressen. • Afronden van het lobbytraject leidend tot een definitief besluit ten aanzien van de mogelijkheid tot realiseren van een lijnverbinding tussen MAA en een intercontinentale airport ism de provincie. • Verbouwing MECC als belangrijke motor om verdere groei van het zakelijk toerisme mogelijk te maken in 2019 leidend tot definitieve gunning van de aanbesteding (februari 	

2019) en start van de bouwwerkzaamheden (zomer 2019). Zie Programma 8.	
<u>Een evenwichtig evenementenprogramma</u> Aandachtspunten in 2019 zijn: <ul style="list-style-type: none"> • Opstellen van een integraal Jaarprogramma Evenementen 2020; • Doorontwikkeling van bestaande evenementen en ontwikkeling van nieuwe evenementen conform het vastgestelde evenementen beleid en focus op o.a. de doelgroep jongeren en versterking van het imago van de stad; • Het meer spreiden van evenementen over de stad onder andere door het ontwikkelen van de stadsweide in het Sphinxkwartier; • Inzetten op verduurzaming van evenementen door het opnemen van toetsingscriteria in de vergunningverlening. • door een extern bureau een benchmarkonderzoek naar regels en voorschriften voor evenementen laten uitvoeren, gericht op (vermindering) kosten en (vereenvoudiging) procedures voor organisatoren van evenementen (Dit moet leiden tot een rapport en een plan van aanpak met vervolgstappen). 	
<u>Versterken Vrijtijdseconomie</u> Aandachtspunten in 2019 zijn: <ul style="list-style-type: none"> • Sturing op de realisatie van het convenant 2017-2020 met Maastricht Marketing in aansluiting bij het gemeentelijk beleid (doelgroepen, gebiedsontwikkelingen en benutting van de (eu)regio). • Gemeenten en provincie werken in het kader van Provinciaal Omgevings Plan een brede Zuid-Limburgse visie uit op de toeristisch-recreatieve ontwikkelingen in Zuid-Limburg. 	

Maastricht werkstad van de toekomst	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<u>Versterken service en dienstverlening aan (startende) ondernemers</u> Aandachtspunten in 2019: <ul style="list-style-type: none"> • Opstellen plan van aanpak hoe integrale dienstverlening aan ondernemers gewaarborgd wordt binnen de organisatie en extern vorm krijgt. • Hiertoe doen we aan accountmanagement op (winkel)straatniveau. Ook het invoeren van de omgevingswet wordt daarbij aangegrepen als kans tot vernieuwing. • Informatie aan startende internationale ondernemers uitbreiden door o.m. spreekuur in Maastricht International Centre nog meer te profileren. 	
<u>Provinciaal Omgevingsplan (POL)</u> Doel van het Provinciaal Omgevingsplan is het op regionale schaal sturen van gewenste ontwikkelingen. In 2016 zijn regionale Bestuursafspraken gemaakt en in december 2017 is de Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid Limburg (SVREZL) vastgesteld in alle gemeenten van Zuid-Limburg. In navolging hiervan in 2019: Samen met de regio werken met een gezamenlijk opgesteld uitvoeringsprogramma.	
<u>Duurzaamheid als economische kans</u> Iedereen (bedrijven, overheid, inwoners, ...) staat de komende jaren aan de lat voor een omvangrijke duurzaamheidsopgave. De energietransitie, die hiermee verbonden is, is ook volop in uitvoering. Als gemeente willen we deze beide fenomenen aangrijpen als economische kans. Concreet gaan we eerst inventariseren welke duurzaamheidstrajecten en bij de verschillende partners lopen, waar de koppelkansen liggen, wat de behoeftes van de betrokken actoren zijn. Indien mogelijk zoeken we koppelingen met projecten en trajecten binnen ESZL. Na deze inventarisatiefase komen we vervolgens tot een concreet PVA, dat in dialoog met de raad zal opgesteld worden.	
<u>Circulaire economie</u> Een centraal begrip in deze is circulaire economie. De afvalstoffen van het ene bedrijf kunnen immers welkome grondstoffen vormen voor een ander bedrijf. Als gemeente willen	

we bedrijven hiervan bewust maken en onderzoeken waar potentiële matches gevonden kunnen worden. Dit doen we door faciliterend en aanjagend te werken	
---	--

Afgestemd (eu)regionaal onderwijs- en arbeidsmarktbeleid	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Gezamenlijke aanpak op Zuid-Limburgs niveau</u></p> <p>Door de economische groei in combinatie met de demografische structuur in Zuid-Limburg zal het belang van voldoende goed opgeleid personeel voor bedrijven toenemen. Het wordt een uitdaging te voorkomen dat het tekort aan personeel en de mismatch tussen vraag en aanbod, de economische groei van bedrijven in de regio zal remmen.</p> <p>Omdat de arbeidsmarkt niet bij de (gemeente-)grenzen ophoud zetten we in op regionale samenwerking onder regie van de arbeidsmarktregio Heerlen en het programma Onderwijs & Arbeidsmarkt binnen de Economische Samenwerking Zuid Limburg (ESZL). We zoeken ook aansluiting bij het provinciaal aanvalsplan arbeidsmarkt.</p> <p>Aandachtspunten in 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering convenant Customer Service Valley: o.a. opleidingsprogramma Agent@Work voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. • Clustervorming en programmaontwikkeling in navolging van succesvolle aanpak Customer Service Valley voor de sectoren Maakindustrie (waaronder "Steel"), Leisure bestaande uit horeca en detailhandel. • Zie specifiek voor uitkeringsgerechtigden programma 6. • Hierbij aanluitend zetten we ook in op overleg met beroepsonderwijs. Op die manier willen we bereiken dat er voldoende toekomstige arbeidskrachten opgeleid worden voor die vakgebieden die noodzakelijk zijn om de duurzaamheidstransitie effectief waar te maken 	

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan het realiseren van de doelstellingen van dit programma:

- Exploitatie Maatschappij Maastricht (EMM) BV
- MECC Maastricht BV
- Stichting Starterscentrum Zuid-Limburg
- Stichting Economische Samenwerking Zuid Limburg (ESZL)

Wat mag het kosten?

Onderstaand volgt een totaaloverzicht van de lasten en baten per taakveld.

PROGRAMMA 3 ECONOMIE	LASTEN				
	2018	2019	2020	2021	2022
ECONOMISCHE ONTWIKKELING (3.1)	4.074.989	4.706.561	4.603.562	4.600.324	4.596.563
FYSIEKE BEDRIJFSINFRASTRUCTUUR (3.2)	651.813	613.698	873.698	873.698	873.698
BEDRIJVENLOKET EN BEDRIJFSREGELINGEN (3.3)	249.936	253.435	253.435	253.435	253.435
ECONOMISCHE PROMOTIE (3.4)	3.650.021	3.359.941	3.334.093	3.203.357	3.202.937
TOTAAL LASTEN	8.626.759	8.933.635	9.064.788	8.930.814	8.926.633
	BATEN				
	2018	2019	2020	2021	2022
ECONOMISCHE ONTWIKKELING (3.1)	333.780	345.463	345.463	345.463	345.463
FYSIEKE BEDRIJFSINFRASTRUCTUUR (3.2)	0	0	0	0	0
BEDRIJVENLOKET EN BEDRIJFSREGELINGEN (3.3)	0	0	0	0	0
ECONOMISCHE PROMOTIE (3.4)	2.050.130	1.820.391	1.920.391	1.920.391	1.920.391
TOTAAL BATEN	2.383.910	2.165.854	2.265.854	2.265.854	2.265.854
	SALDO				
	2018	2019	2020	2021	2022
ECONOMISCHE ONTWIKKELING (3.1)	-3.741.209	-4.361.098	-4.258.099	-4.254.861	-4.251.100
FYSIEKE BEDRIJFSINFRASTRUCTUUR (3.2)	-651.813	-613.698	-873.698	-873.698	-873.698
BEDRIJVENLOKET EN BEDRIJFSREGELINGEN (3.3)	-249.936	-253.435	-253.435	-253.435	-253.435
ECONOMISCHE PROMOTIE (3.4)	-1.599.891	-1.539.550	-1.413.702	-1.282.966	-1.282.546
TOTAAL SALDO	-6.242.849	-6.767.781	-6.798.935	-6.664.960	-6.660.779

De belangrijkste ontwikkelingen in bovenstaande cijfers zijn in de volgende tabellen toegelicht.

Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Voor een tekstuele toelichting van deze investeringen en intensiveringen/bezuinigingen wordt verwezen naar de financiële begroting, hoofdstuk 3.

<i>Investerings programma 3 (bedragen x € 1.000)</i>				2018	2019	2020	2021	2022
International Students Club	MJIP	25		400				

<i>Intensivering N / Bezuiniging V programma 3 (bedragen x € 1.000)</i>	2019	2020	2021	2022
investeren in aantrekkelijk vestigingsklimaat	100 N	300 N	300 N	300 N
Onderzoek naar vestigings- en vertrekmotieven afgestudeerden.	50 N			
Economische Samenwerking Zuid-Limburg verstevigen	100 N	100 N	100 N	100 N
bevorderen van een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor startups, broedplaatsen en incubators	425 N	425 N	425 N	425 N
versterken Maastricht Convention Bureau	150 N	150 N	150 N	150 N
> dekking toeristenbelasting	150 V	150 V	150 V	150 V
investeren in het Smart-City-concept	100 N	100 N	100 N	100 N
stimuleren van kansen circulaire economie.	50 N	50 N	50 N	50 N
onderzoek/benchmark naar regels en voorschriften voor evenementen	25 N			
eipa	100 V	100 V	100 V	100 V

Programma 4 Onderwijs

Programmadoelstelling

De gemeente Maastricht ondersteunt en faciliteert schoolbesturen en kindpartners bij het inrichten van een kwalitatief hoogwaardige, kwantitatief passende en toekomstbestendige pedagogische basisinfrastructuur in de stad, waarin ieder individu zich thuis voelt en zijn talenten kan ontwikkelen om volwaardig deel te kunnen nemen aan de samenleving. Binnen die context voert de gemeente haar wettelijke taken uit.

Taakvelden van dit programma

4.1	Openbaar basisonderwijs
4.2	Onderwijshuisvesting
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Beleidsmatige context

Hoofdlijnenakkoord coalitie 2018-2022	
<i>Doelstellingen 2018 – 2022 (beknopt)</i>	<i>Procestrekker</i>
Instellen van een onderwijstafel en van daaruit met onderwijspartners een Lokale Educatieve Agenda Maastricht opstellen en uitvoeren.	Wethouder Jongen
Herijken van het integraal huisvestingsplan Kindcentra (Primair Onderwijs) met aandacht voor de duurzaamheidsopgave.	Wethouder Jongen
Opstellen Integraal Huisvestingsplan Voortgezet Onderwijs (VO) met aandacht voor de duurzaamheidsopgave.	Wethouder Jongen
Andere kaders zijn o.a.:	
Beleidsplan Onderwijs als troefkaart (2004)	
Beleidsplan Jeugdwet (februari 2014)	
Toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht Heuvelland (raad, 19 januari 2016)	
Integraal Huisvestingsplan Integrale Kindcentra Maastricht 2015-2024 (raad, 1 februari 2016)	
Beleid Participatiewet met bijbehorende verordeningen (raad, 17 mei 2016)	

Indicatoren

BBV-indicatoren	Jaar ¹	Maastricht	Gemeenten 100.000 - 300.000
<i>Absoluut verzuim</i> aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1000 inwoners van 5 – 18 jaar	2017 ^{1a}	0	2,5
<i>Relatief verzuim</i> % leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar dat ongeoorloofd afwezig is, per 1000 inwoners van 5 – 18 jaar	2017 ^{1a}	33,7	25,6
<i>Vsv-ers</i> % leerlingen VO en MBO van 12 - 23 jaar, dat voortijdig dus zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat	2016 ^{1a}	3	2

1) Bron: 'waarstaatjegemeente.nl versie 17-8-2018 waarbij geldt: (1a) DUO.

4.1 Openbaar basisonderwijs

Het bevoegd gezag over het openbaar onderwijs in Maastricht is verzelfstandigd en overgedragen aan de schoolbesturen KomLeren en LVO.

Wat willen we bereiken?

Behoud van de wezenskenmerken van het openbaar onderwijs

Wat gaan we daarvoor doen?

Toezien op de wezenskenmerken

De gemeenteraad heeft het begrotingsrecht over de huisvesting van het (openbaar) onderwijs en het overlegrecht over de jaarstukken van deze schoolbesturen en gebruikt dat jaarlijks.

De raad keurt hun statuten goed en doet een bindende voordracht voor de toezichthouders met het aandachtsgebied openbaar onderwijs van deze besturen wanneer dat aan de orde is.

Aandachtspunten 2019

Kaderstellend en controlerend (raadsbevoegdheden)

- Zienswijzen geven op begroting en rekening LVO en KomLeren.

Uitvoering (collegebevoegdheden)

- Niet van toepassing.

Verbonden partijen

In deze paragraaf wordt geen verbonden partijen benoemd, omdat er geen verbonden partij is die specifiek beleidsinspanningen verricht voor het bereiken van de doelstelling horende bij taakveld 4.1.

Wat mag het kosten?

Op taakveld 4.1 Openbaar basisonderwijs zijn geen lasten en baten geraamd.

4.2 Onderwijshuisvesting

De gemeente heeft de wettelijke plicht om te voorzien in voldoende huisvesting voor het onderwijs binnen haar grenzen, de zogenaamde zorgplicht Onderwijshuisvesting.

Wat willen we bereiken?

Goede en bij de tijd passende onderwijshuisvesting.

De gemeente heeft samen met de schoolbesturen een verantwoordelijkheid waar het gaat om het investeren in de kwaliteit van de onderwijshuisvesting. Er is hierbij sprake van een gedeelde verantwoordelijkheid omdat de verantwoordelijkheid voor het onderhoud van de schoolgebouwen bij de schoolbesturen ligt.

Als gevolg van ontgroening/krimp hebben gemeente en schoolbesturen beiden de verantwoordelijkheid genomen om de ontstane leegstand in schoolgebouwen weg te werken, schoolgebouwen toekomstbestendig te maken en te verduurzamen. Beoogd effect is om daarmee voor schoolbesturen de materiële instandhouding van schoolgebouwen beter in overeenstemming te brengen met de normbekostiging die zij daarvoor van het rijk ontvangen, zodat er meer middelen geïnvesteerd kunnen worden in de kwaliteit van onderwijs en zorg.

Wat gaan we daarvoor doen?

Integraal plannen en realiseren.

Met schoolbesturen PO en kinderopvangorganisaties wordt invulling gegeven aan het integraal huisvestingsplan (IHP) voor Integrale Kindcentra 0-13 (en op termijn speciaal onderwijs). Dit (spreidings)plan wordt herijkt en in 2019 vastgesteld. Met het schoolbestuur VO wordt vanuit het in 2018 opgestelde Masterplan VO gewerkt aan een Huisvestingsplan VO, dat eveneens in 2019 door de raad zal worden vastgesteld.

Voor het (voortgezet) speciaal onderwijs is er regionaal een bestuurlijk platform ingericht dat een voorstel voor regionale spreiding (concentratie) van speciale onderwijsvoorzieningen en voor meer inclusief onderwijs in de reguliere setting zal uitwerken.

Uitwerking van huisvestingsplannen gebeurt op grond van de verordening 'voorzieningen onderwijshuisvesting Maastricht 2017' in jaarprogramma's, via aanvragen van schoolbesturen die op het Programma OHV en het Overzicht OHV geplaatst worden. In voorkomende gevallen is het college bevoegd te beslissen op aanvragen met een spoedeisend karakter.

Prestatie-indicator	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2017	2019	2020	2021	2022
Herschikking PO via IHP	29	29	29	26	25
Herschikking VO via IHP	5	5	5	4	4
Herschikking (V)SO via IHP	6	6	6	5	3

Aandachtspunten 2019

Kaderstellend en controlerend (raadsbevoegdheden)

- Vaststellen Herijking IHP Kindcentra
- Vaststellen Huisvestingsplan VO
- Vaststellen nieuwe verordening onderwijshuisvesting (in afwachting van rijksbeleid).
- Vaststellen van benodigde middelen OHV door raad bij vaststellen begroting.

Uitvoering (collegebevoegdheden)

- Uitvoeren van Programma onderwijshuisvesting 2019 voor BO, SO en VO
- Opstellen van Programma en Overzicht onderwijshuisvesting 2020 voor BO, SO en VO door college van B&W (na voeren van Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) met schoolbesturen).

Verbonden partijen

In deze paragraaf worden geen verbonden partijen benoemd, omdat er geen verbonden partij is die specifiek beleidsinspanningen verricht voor het bereiken van de doelstelling horende bij taakveld 4.2.

Wat mag het kosten?

ONDERWIJSHUISVESTING (4.2)	2018	2019	2020	2021	2022
LASTEN	4.758.235	4.776.744	4.808.827	4.779.272	4.745.497
BATEN	426.883	437.555	437.555	437.555	437.555
SALDO	-4.331.352	-4.339.190	-4.371.273	-4.341.718	-4.307.943

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Partner van het onderwijsveld

Naast de toezichtfunctie op het openbaar onderwijs en de fysieke zorgplicht voor onderwijshuisvesting voert de gemeente aangaande onderwijsbeleid en leerlingenzaken nog enkele wettelijke taken uit, zoals Leerplicht/RMC, Voorkomen van Voortijdig Schoolverlaten, bestrijden van Onderwijsachterstanden, tegengaan van segregatie, afstemmen van Passend Onderwijs en Jeugdhulp en Leerlingenvervoer. Vanwege het maatschappelijk belang van onderwijs en de evidente relatie van onderwijs met ons beleid in het Sociaal Domein (Jeugd, WMO en Participatie) en met Economie en Arbeidsmarktbeleid, zetten wij naast deze wettelijke taken ook in op een intensieve samenwerking met de bevoegde gezagsorganen in het onderwijs en andere relevante partners.

Wat willen we bereiken?

Samen met de bevoegde gezagsorganen in het onderwijs en andere relevante kindpartners zorgen voor een kwalitatief hoogwaardige pedagogische basisinfrastructuur in de stad, waarin ieder individu zich thuis voelt en zijn talenten kan ontwikkelen om vervolgens volwaardig deel te kunnen nemen aan de samenleving.

Daarmee zorgen wij ervoor dat onderwijs deel uitmaakt van ons lokale sociale domein om samen met ons de in gang gezette transitie verder vorm te geven.

Zo worden Kindcentra niet alleen de nieuwe huisvesting voor scholen en kinderopvang, maar voor passend onderwijs en jeugdhulp ook de vindplaats én werkplaats in de buurt om thuisnabij inclusiever onderwijs en opvang waar te maken, waarbij de samenwerking tussen (passend) onderwijs en jeugdhulp geïntensiveerd wordt door samen doelgroeparrangementen Onderwijs Jeugdhulp in te richten. Daartoe participeert Maastricht in 5 proeftuinen.

Met de concentratie van voorzieningen in een nieuwe spreiding van Kindcentra en Voortgezet Onderwijs (als antwoord op de leegstand/krimp) wordt tevens een gedeelte van de ontstane segregatie en tweedeling in arme en rijke scholen weggewerkt en worden de kindcentra en scholengemeenschappen een betere afspiegeling van de heterogene opbouw van de samenleving in de stad.

In het sociale domein past ook de aandacht voor de afstemming tussen passend onderwijs en participatie om meer kwetsbare jongeren met een grote afstand tot werk te scholen en toe te leiden naar werk (Project Voordeel&Vervolg) en aandacht te hebben voor laaggeletterdheid en een Leven Lang Leren.

Het onderwijs moet ook zijn maatschappelijke taak kunnen vervullen om voldoende aanbod te leveren dat past bij de veranderende vraag op de arbeidsmarkt en is daarmee een onmisbare schakel in (Eu-) regionaal en lokaal economisch beleid.

Verder wil de gemeente graag op vele belendende beleidsterreinen bij haar beleidsuitvoering een relatie leggen met schoolgaande jeugd. De relevante thema's daarbij zijn met het onderwijsveld afgestemd in een Lokale Educatieve Agenda (LEA).

Te ontwikkelen indicatoren Hoofdlijnenakkoord coalitie 2018-2022

	Percentage Maastrichtse kinderen dat in Maastricht naar school gaat.
	Percentage inwoners dat opleiding volgt.
	Gemiddeld opleidingsniveau.
	Mate van vervroegde schooluitval.

Wat gaan we daarvoor doen?

Een educatief partnerschap aangaan met schoolbesturen en kindpartners

Daarbij wordt ingezet op:

- Opstellen van een Onderwijsvisie in afstemming met de raads werkgroep onderwijs.
- Het samen met de schoolbesturen inrichten van een vaste Onderwijstafel.
- Opstellen van Lokale Educatieve Agenda als gezamenlijke uitvoeringsagenda.
- Afstemmen van de transitie passend onderwijs en jeugdhulp op weg naar inclusie en een sterkere pedagogische basisinfrastructuur.

- Intensiveren van de samenwerking met en tussen partijen op en rond de school (Inclusie) om de noodzaak te voorkomen om steeds vormen van ondersteuning in te moeten zetten vanuit Jeugdwet, WMO en Participatiewet en het daarvoor aanpassen van de bestuurlijke overlegstructuren.
- Aanpakken van segregatie en stimuleren van integratie en inclusie door inrichting van Integrale Kindcentra en herschikking van het Voortgezet Onderwijs en (Voortgezet) Speciaal Onderwijs.
- effectieve uitvoering van het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid gekoppeld aan armoedebestrijding.
- Ondersteunen van het onderwijs bij dagarrangementen en verlengde leertijd vanuit een Lokale Educatieve Agenda (cultuureducatie; bewegen, sport en gezondheid; natuur- en milieueducatie; veiligheid en burgerschapszin).
- Uitvoering van wettelijke leerplicht- en RMC-taken in samenwerking met team Jeugd en team Participatie (Jongerenteam SZMH) vanuit Integrale Gebiedsgewijze Teams en via Knooppunten op scholen in netwerkorganisaties met andere partners en het voorliggend veld.
- Voorkomen en bestrijden van voortijdig schoolverlaten via regionale afspraken (Convenant VSV).
- Efficiënt leerlingenvervoer.
- Een betere aansluiting van het onderwijs op de lokale arbeidsmarkt (doorgaande leerlijnen VMBO-MBO en sectorplannen Arbeidsmarkt Andersom en Voordeel & Vervolg) in aansluiting op beleid en uitvoering Participatiewet.

Prestatie-indicator	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2017	2019	2020	2021	2022
Van alle peuters het aantal peuters dat deelneemt aan VVE (%)	80	80	82	83	85
Van alle peuters met VVE indicatie het aantal peuters dat deelneemt aan VVE (%)	72	73	74	75	80
Aantal voortijdige schoolverlaters (%)	2,2	2,1	2,0	2,0	2,0
Aantal leerlingen met een voorziening leerlingenvervoer	294	355	335	320	304

Aandachtspunten 2019

Kaderstellend en controlerend (raadsbevoegdheden):

- Vaststellen verordening leerlingenvervoer.
- Zienswijze geven op jaarverslag leerplicht/RMC/VSV van Team Onderwijs SZMH.
- Vaststellen Beleidsplan Jeugd.

Uitvoering (collegebevoegdheden):

- Aanbieden van leerlingenvervoer via verbonden partij (zie hierna).
- Uitvoeren van leerplicht- en RMC-taken via verbonden partij (zie hierna).
- Inrichten integraal gebiedsgewijs werken SZMH (Team Onderwijs, Team Jeugd, Team WMO) op buurt en schoolniveau (school als buurt; school als werkplaats).
- Voeren van OOGO Passend Onderwijs-Jeugdhulp van Portefeuillehouders Onderwijs/Sociaal Domein MH met onderwijsbestuurders ten einde tot gezamenlijke ontwikkel- en uitvoeringsagenda te komen (wordt voorbereid en afgestemd op schaal van ZL).
- Uitvoeren van verkennende pilots gericht op een sluitend netwerk van Onderwijs/Kinderopvang en Jeugdhulp dat past in de werkwijze van Kindcentra en in de totale sociale netwerkstructuur (Sociale Teams en Integraal Gebiedsgewijs werken SZMH).
- Implementeren van en deelnemen aan Knooppunten Onderwijs-Jeugdhulp in Kindcentra, (V)SO, VO en MBO.
- Bevorderen implementatie, effectmeting en evaluatie van onderwijsbeleid door vastleggen van uitvoeringsafspraken in DVO's met uitvoeringpartners waaronder SZMH.
- Uitvoeren van onderwijsachterstandenbeleid: subsidiëren van vroegtijdige taalinterventies (VVE) in de voorschoolse peuteropvang, van de doorgaande (VVE-) lijn voorschoolse peuteropvang – vroegschoolse aanpak in Integrale Kindcentra en van Taalactiviteiten in het basisonderwijs.
- Aanpakken van segregatie en stimuleren van integratie en inclusief onderwijs door inrichting van Integrale Kindcentra en herschikking van het Voortgezet Onderwijs.
- Inkopen van educatieve trajecten voor volwasseneneducatie.

- Subsidiëren en ondersteunen van de dagarrangementen en verlengde leertijd in Integrale Kindcentra en VO conform de Lokale Educatieve Agenda (LEA) door onze uitvoeringsorganisaties (Kumulus, Maastricht Sport, Trajekt, CNME, Veiligheidshuis).
- Faciliteren en ondersteunen van onderwijsinnovaties.
- Uitvoeren van de strategische agenda Euregionaal Onderwijs (stuurgroep en expertteam).
- Samen met de gemeenten Sittard-Geleen en Heerlen uitvoeren van de RMC maatregelen zoals opgenomen in het VSV-convenant met het rijk en het onderwijsveld voor de periode 2017-2020.

Verbonden partijen

GR-Leerlingenvervoer

- Uitvoeren van de Gemeenschappelijke Regeling-Leerlingenvervoer: voor de gemeenten Maastricht, Eijsden-Margraten, Meerssen, Valkenburg aan de Geul, Gulpen-Wittem en Vaals voert Maastricht de gemeenschappelijke regeling leerlingenvervoer uit. Naast onder andere het opstellen van de verordening, beschikkingen en contractmanagement verzorgen, betekent het concreet dat we leerlingen vervoeren naar de voor hen dichtstbijzijnde en meest toegankelijke school via voor de leerling “passend” vervoer, rekening houdend met financieel economische aspecten en een zo effectief mogelijke reistijd voor kinderen.

GR-Leerplicht/RMC

- Voorkomen van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten (preventie) door het als centrumgemeente uitvoeren van de leerplichtwet (handhaven) en participatie in keten- en zorgnetwerken. Speciale aandacht is er voor het opsporen en aanpakken van risicoverzuimers en voortijdige schoolverlaters via trajectbegeleiding.
- Verder coördineren we in samenspraak met contactgemeente Heerlen en contactschool SVOPL de regionale beleidsaanpak VSV en sturen we op de verbinding in de zorgaanpak in scholen en de verbinding van onderwijsinnovaties zoals Focus op Vakmanschap (MBO) en Passend Onderwijs (PO, VO en MBO), met beleidsmaatregelen VSV en Aanpak Jeugdwerkloosheid (en inzet middelen), in afstemming met regionaal Arbeidsmarktbeleid en uitvoering van Participatiewet en Jeugdwet.

Wat mag het kosten?

ONDERWIJSBELEID EN LEERLINGZAKEN (4.3)	2018	2019	2020	2021	2022
LASTEN	6.680.081	7.194.361	7.255.641	7.316.921	7.316.836
BATEN	4.394.805	4.448.387	4.448.387	4.448.387	4.448.387
SALDO	-2.285.276	-2.745.974	-2.807.254	-2.868.534	-2.868.449

Programma 4 Onderwijs

Onderstaand volgt een totaaloverzicht van de lasten en baten per taakveld.

Wat mag het kosten?

PROGRAMMA 4 ONDERWIJS	LASTEN				
	2018	2019	2020	2021	2022
ONDERWIJSHUISVESTING (4.2)	4.758.235	4.776.744	4.808.827	4.779.272	4.745.497
ONDERWIJSBELEID EN LEERLINGZAKEN (4.3)	6.680.081	7.194.361	7.255.641	7.316.921	7.316.836
TOTAAL LASTEN	11.438.315	11.971.105	12.064.468	12.096.193	12.062.333
	BATEN				
	2018	2019	2020	2021	2022
ONDERWIJSHUISVESTING (4.2)	426.883	437.555	437.555	437.555	437.555
ONDERWIJSBELEID EN LEERLINGZAKEN (4.3)	4.394.805	4.448.387	4.448.387	4.448.387	4.448.387
TOTAAL BATEN	4.821.687	4.885.942	4.885.942	4.885.942	4.885.942
	SALDO				
	2018	2019	2020	2021	2022
ONDERWIJSHUISVESTING (4.2)	-4.331.352	-4.339.190	-4.371.273	-4.341.718	-4.307.943
ONDERWIJSBELEID EN LEERLINGZAKEN (4.3)	-2.285.276	-2.745.974	-2.807.254	-2.868.534	-2.868.449
TOTAAL SALDO	-6.616.628	-7.085.163	-7.178.526	-7.210.251	-7.176.391

De belangrijkste ontwikkelingen in bovenstaande cijfers zijn in de volgende tabellen toegelicht.

Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Voor een tekstuele toelichting van deze investeringen en intensiveringen/bezuinigingen wordt verwezen naar de financiële begroting, hoofdstuk 3.

<i>Investerings programma 4 (bedragen x € 1.000)</i>				2018	2019	2020	2021	2022
Onderwijshuisvesting	MJIP	40		3.600	3.050	3.050		
Onderwijshuisvesting	Rendabel	40		5.760	1.943			

<i>Intensivering N / Bezuiniging V programma 4 (bedragen x € 1.000)</i>		2019	2020	2021	2022
breder bereik van voorschoolse en vroegtijdige educatie		100 N	100 N	100 N	100 N
programma studentenstad		150 N	150 N	150 N	150 N

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Opbouw programma

Dit programma is samengesteld uit thema's afkomstig uit begroting 2018. Begroting 2019 is voor programma 5 een overgangsjaar. Vanaf begroting 2020 is het programma opgebouwd in lijn met de BBV-taakvelden.

Thema programma 5	In welk programma stond dit thema in begroting 2018?
A. Sport- en bewegingsstimulering	7. Sport en recreatie
B. Sportaccommodaties	
C. Sportparkmanagement	
D. Verenigingsondersteuning	
E. Sportevenementen	
F. Cultuurparticipatie en cultureel erfgoed	8. Kunst en cultuur
G. Productieklimaat	
H. Monumenten en archeologie	10. Stadsontwikkeling
K. Groen-, bomen- en natuurbeheer en beheer vestingwerken	13. Beheer openbare ruimte
L. Groen, natuur en landschap (deels)	14. Natuur, milieu en afval

Wat willen we bereiken?

Hoofddoelstellingen

- Meer Maastrichtenaren laten sporten en bewegen.
- Het mogelijk maken van een 'culturele carrière' voor iedereen door in te zetten op het behoud en versterking van de kracht van onze infrastructuur als een van de landelijke culturele brandpunten. Dit doen we in de context van de Stedelijke Cultuurregio Zuid, samen met Heerlen en Sittard-Geleen. Het accent ligt op inclusieve en grenzeloze cultuurpraktijken. Wij willen cultuur in relatie tot de relevante omgeving sterker te stimuleren; een vitaal cultureel klimaat draagt bij aan andere maatschappelijke opgaven (vestigingsklimaat, sociale stijging, brede actieve participatie).
- Versterken ruimtelijke kwaliteit van de stad door het cultureel erfgoed van de stad te behouden en te ontwikkelen, onder andere door monumentale gebouwen en structuren te beschermen, te restaureren. Wij zorgen ervoor dat het cultureel erfgoed beter beleefbaar wordt en de verhalen van de geschiedenis van Maastricht op een aantrekkelijke manier verteld worden.
- Openbaar groen welke op een sobere, maar functionele en veilige manier beheerd wordt waarbij door zelfbeheer de betrokkenheid van de burger in de openbare ruimte wordt vergroot.
- Het ontsluiten van het groen in en om de stad d.m.v. recreatieve routes (fiets- en wandelpaden).
- Betrekken burger op wijk- en buurtniveau bij het omvormen en vervangen van het groen.

Beleidsmatige context

Hoofdpijnenakkoord coalitie 2018-2022	
<i>Doelstellingen 2018 -2022 (beknopt)</i>	<i>Procestrekker</i>
Vergroenen openbare ruimte als een van de centrale doelstellingen van actualisatie van Groenstructuurplan.	Wethouder Krabbendam
Verhogen van het onderhoudsniveau openbaar groen.	Wethouder Aarts
Initiatieven vanuit buurten om de eigen omgeving te vergroenen worden omarmd en ondersteund.	Wethouder Krabbendam
Mogelijkheid tot differentiatie in lokale lasten om positief gedrag te belonen (groenbonus).	Wethouder Aarts
Het stimuleren van sporten, bewegen en recreëren als een van de centrale doelstellingen bij inrichting openbare ruimte.	Wethouder Jongen
In samenwerking met de provincie Limburg de ondersteuning van sportevenementen voortzetten die sportstimulering als effect hebben.	Wethouder Jongen

Bredere inzet van het instrument van borgstelling bij investeringen door sportverenigingen in samenwerking met de Stichting Waarborgfonds Sport.	Wethouder Jongen
Versterking van de ondersteunende en adviserende rol van Maastricht Sport bij verenigingen in hun ontwikkeling naar een bredere maatschappelijke rol.	Wethouder Jongen
Het integreren van aandacht voor ouderen in verschillende beleidsvelden	Wethouder Janssen
Verstevigen van culturele ketens, samen met partners in de stad en regio, waaronder professionele instellingen en de Provincie Limburg. Speerpunten: Betere positie instellingen, verbinding amateurs en profs, betaalbare voorzieningen voor amateurs.	Wethouder Janssen
Meer grip en sturing van het stadsbestuur op de organisatorische en inhoudelijke ontwikkeling – al dan niet gezamenlijk – van de gemeentelijke culturele instellingen.	Wethouder Janssen
Voor het Theater aan het Vrijthof naast investeringen in gebouw en techniek meer ontplooiingsmogelijkheden voor cultureel ondernemerschap creëren.	Wethouder Janssen
Ter versterking hiervan is regionale krachtenbundeling gewenst en behoort verdere verzelfstandiging tot mogelijkheden.	Wethouder Janssen
Behouden van de thuisfunctie voor de Philharmonie Zuidnederland.	Wethouder Janssen
Realisatie van een laagdrempelige, door veel gezelschappen te gebruiken middenzaal, waar mogelijk binnen een bestaande voorziening.	Wethouder Janssen
Maastricht toont zijn rijke verleden, tradities en volkscultuur: presentatie collecties vanuit depots in bestaande gebouwen, naar voorbeeld van de Sphinxgalerij.	Wethouder Janssen
Een educatieve presentatie is onderdeel van herbestemming ENCI in combinatie met vernieuwing van de presentatie van het Natuurhistorisch Museum.	Wethouder Janssen
Inzetten op een aanvullend en onderling versterkend cultureel aanbod binnen de (Eu)regio, om zo te komen tot een cultureel aantrekkelijke Euregio. Speerpunten voor Maastricht hierbinnen: In relatie tot het rijksbeleid cultuur voor Maastricht inzetten op internationalisering en verbreding van de diversiteit van het publieksbereik; De instellingen daarbij ondersteunen; Voortzetten eigen cultuurbeleid.	Wethouder Janssen

Andere kaders zijn o.a.:

- Nota Spreidingsplan Buitensportaccommodaties (raad 26 februari 2008)
- Nota Uitvoeringsorganisatie Sport (raad 31 mei 2011)
- Sportnota 2020 "Mee@bewegen" (raad 21 mei 2013)
- Nota sport- en bewegingsstimulering (raad november 2013)
- Nota toekomstbestendige binnensportaccommodaties (raad 21 april 2015)
- Nota Evaluatie exploitatie Geusseltbad (raad 5 april 2016)
- Tarievennota Sport (raad 28 november 2017)
- Actualisatie sportaccommodatiebeleid (raad 27 februari 2018)
- Rijksbeleid: Cultuurplan 2017-2020 en cultuurbrief minister "Cultuur in een open samenleving"
- 'Maastricht, Stad van Culturele Carrières' (raad, oktober 2008)
- Startnotitie 'Cultuur een Rol van betekenis' (raad 28 april 2015)
- Beleidskader Amateurkunsten en Cultuurparticipatie (raad, december 2018)
- Notitie Focus en Reductie (raad, Kaderbrief 8 juli 2014)
- Uitvoeringsprogramma creatieve industrie (Raad 10 februari 2014)
- Stedelijke Agenda Zuid Limburg (opgave 'cultuur')
- Nota Popbeleid (raad 27 februari 2018)
- Profielplan Stedelijke Cultuuregio Zuid (november 2018)
- Springlevend Verleden, Beleidsnota Cultureel Erfgoed (raad 29 mei 2007)
- Vestingvisie (raad 25 januari 2011)
- Leidraad groen 2014 - 2018
- IBOR – nota 2017

Indicatoren

BBV-indicatoren	Jaar ¹	Maastricht	Gemeenten 100.000 - 300.000
% inwoners van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week sport	2016	48,5	46,6
1) Bron: 'waarstaatjegemeente.nl versie 17-8-2018 waarbij geldt: (1a) Gezondheidsmonitor (GGD- en, CBS en RIVM), meting is elke 4 jaar.			

Maastrichtse indicatoren	jaar	Maastricht
<i>Sport</i>		
RSO norm: % Maastrichtenaren van 18+ jaar dat tenminste 12 keer per jaar deelneemt aan sport (schooltijd telt niet, vakanties wel) ¹	2014	59
	ambitie 2020	>65
NNGB norm: % Maastrichtenaren van 18+ jaar dat op tenminste 5 dagen per week een half uur matig intensieve lichamelijke activiteit verricht (norm kan in 2019 wijzigen door advies Gezondheidsraad) ¹	2014	48
	Ambitie 2020	>53
<i>Cultuur</i>		
Aantrekkelijke Stad, Positie Cultureel Aanbod ²	2018	2
	Ambitie 2019	2
BIS-Advies Raad voor Cultuur per 4 jaar ³	2018	Positief
	Ambitie 2019	Positief
Positie Maastricht Erfgoedstad ⁴	2018	1
	Ambitie 2019	1
Cultuurbeoefening v.a. 6 jaar ⁵	2018	62%
	Ambitie 2019	62%
<i>Openbare ruimte</i>		
CROW kwaliteitsniveau groenvoorzieningen ⁵	2017	B/C
	Ambitie 2019	C
CROW kwaliteitsniveau bomen ⁵	2017	B
	Ambitie 2019	B
Oordeel inwoners over perken, plantsoenen en parken eigen buurt (rapportcijfer) ⁶	2016	6,2
	ambitie 2019	6,0
1) Bron: Buurtpeiling		
2) Bron: Atlas voor gemeenten		
3) BIS= landelijke basisinfrastructuur. Bron: Raad voor Cultuur.		
4) Bron: Onderzoek UM en ToutMaastricht 2017		
5) Bron: Monitor extern bureau iov gemeente Maastricht		
6) Bron: Stadspeiling		

Te ontwikkelen indicatoren Hoofdlijnenakkoord coalitie 2018-2022

Aantal beweegkilometers
Mate van cultuurparticipatie

Wat gaan we daarvoor doen?

A. Sport- en bewegingsstimulering

In 2019 vindt verdere implementatie plaats van de uitvoeringsnota bewegingsstimulering, waarbij de thema's onderwijs, sociale participatie, gezondheid en sport als uitgangspunt dienen. Prioriteit ligt zoals afgesproken in de uitvoeringsnota bewegingsstimulering bij inzet in buurten en leeftijdsgroepen die onder het Maastrichts gemiddelde scoren qua sport- en beweegparticipatie. Hierbij leidend is het jaarprogramma 2019. In 2019 wordt de samenwerking met andere beleidsterreinen t.b.v. realisatie van de doelstelling: stimuleren van deelname aan sport of sportief bewegen verder uitgewerkt. We werken toen naar toevoeging van het thema bewegen en sporten als onderdeel van niet primair op sport gerichte beleidsterreinen zoals: de Omgevingsvisie, gezondheidsbeleid, participatiewet. Hierbij worden de beleidsvelden sport en bewegen, onderwijs, gezondheidszorg en welzijn en participatie verder verbonden, waarbij ook ontwikkelingen van de openclub niet uit het oog worden verloren.

Verbeteren bewegingscultuur, gezondheid en stimuleren sociale participatie	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Uitvoering jaarprogramma sport- en beweegparticipatie 2018</u></p> <p><i>1. Onderwijs</i> Samen met 10 basisscholen wordt uitvoering gegeven aan het actieplan kwaliteitsvol sport- en beweegklimaat voor jongeren in Maastricht, met als doel het vergroten van het sport-, beweeg en gezondheidsklimaat voor leerlingen in en rondom de school. Het bewegingsonderwijs wordt geprofessionaliseerd door het inzetten van een vakkracht LO+. Eenzelfde soort professionalisering willen de scholen in het speciaal onderwijs ook in gang zetten. Onderzoek naar de haalbaarheid hiervan vindt momenteel. Daarover wordt in 2019 gerapporteerd.</p> <p><i>2. Gezondheid</i> Samen met diverse partijen uit de stad wordt voor het project 'Jongeren op gezond gewicht' (JOGG) dat in 2016 is opgestart in twee achterstandswijken toegewerkt naar een breder bereik in de stad. De gemeente ondersteunt samen met de GGD scholen die werken aan het opstellen van hun eigen gezondheidsbeleid. Aspecten van trakteren, eten en drinken en de inrichting van het schoolplein komen aan bod. We beginnen hiermee in twee aandachtswijken. We zetten de gebiedsgerichte ketenaanpak rondom het project 'Beweeg Bewust!' (waarbij patiënten vanuit de huisartsenpraktijk worden begeleid naar een gezondere leefstijl) voort en verbreden het project naar een aantal nieuwe locaties, patiëntengroepen en zorgprofessionals. We volgen de ontwikkeling rondom de lifestylecoach. Deze lifestylecoach wordt mogelijk in het basispakket van zorgverzekeraars opgenomen. Indien mogelijk wordt deze nieuwe professional gekoppeld aan het project 'Beweeg Bewust!'</p> <p><i>3. Participatie</i> Bewegen naar werk; in 2019 creëren we een samenwerkingsverband tussen Maastricht Sport en Sociale Zaken Maastricht-Heuvelland. In het kader van een integrale aanpak is er een programma om cliënten van SZMH aan het bewegen/sporten te krijgen. Door het opdoen van deze vaardigheden wordt de afstand tot de arbeidsmarkt verkleind. Samen sportief; het samenwerkingsverband tussen Maastricht Sport en welzijn –en zorgorganisatie Leger des Heils wordt verder uitgebouwd. In het kader van dagbesteding en participatie wordt sport en bewegen ingezet om mensen aan de rand van de samenleving aan het bewegen/sporten te krijgen en te houden. Sportief gezond klimaat; we voeren deze programmalijn uit, waarbij een sportief en gezond klimaat gerealiseerd wordt in en rondom een woonvorm/afdeling/organisatie. Bewoners worden geactiveerd en letterlijk in beweging gebracht.</p>	

Regionale afstemming sportbeleid en -initiatieven	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>De regionale samenwerking van beleid en uitvoering in de regio</u> De samenwerking met de Vereniging Sport en Gemeenten en gemeenten in Zuid-Limburg wordt ook dit jaar gecontinueerd. We voeren de Impulsregeling van het Ministerie van VWS rondom het project 'Grenzeloos Actief' uit en hebben deze impuls gekoppeld aan het bestaande lokale initiatief voor gehandicapten en chronisch zieken, waardoor er voor de doelgroep een meerwaarde en een bredere samenwerking ontstaat in het Heuvelland.</p>	

B. Sportaccommodaties

We zetten onze sportaccommodaties op zo'n manier in dat ze tegemoet komen aan en in evenwicht zijn met de wensen, behoeften, vraag, gedragspatronen van onze klanten en we daarbij ook rekening houden met de financiële mogelijkheden. We streven daarbij naar een optimale bezetting van de binnen- en buitensportaccommodaties.

Efficiënt gebruik en verhuur sportaccommodaties en voorzieningen	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Binnensport</u> Het beleid rondom de binnensportaccommodaties uit 2015 wordt geactualiseerd. We streven naar het verder optimaliseren van de bezetting van de binnensportaccommodaties overdag en 's avonds. Voordat dit kan plaatsvinden is het noodzakelijk besluitvorming te hebben op het Masterplan Voortgezet Onderwijs en het Masterplan herijking IKC's. Deze plannen zijn leidend bij het bepalen van de toekomstige locaties en inrichting van de binnensportaccommodaties.</p>	
<p><u>Buitensport</u> Er wordt, zoals vastgelegd in de actualisatie sport accommodatiebeleid (vastgesteld 27 februari 2018), toegewerkt naar een derde tranche spreidingsbeleid buitensportaccommodaties. De ontwikkeling in Maastricht West wordt door de gemeente ook in 2019 in het kader van overheidsparticipatie ondersteund. Zodra de verenigingen het eens zijn over de in te zetten ontwikkelrichting en een scenariokeuze heeft plaatsgevonden en deze is uitgewerkt, zal conform het eerdere besluit van de raad een voorstel rondom de inzet van investeringsgelden uit het MJIP worden gedaan. De gemeente vervangt zodra met de gebruikers overeenstemming is bereikt het Bieslandgebouw (nieuwe kleedlokalen) op sportpark Jekerdal. Er wordt onderzocht in hoeverre het (tijdelijke) Bikepark aan de groene loper mogelijk op een andere locatie gecontinueerd kan worden.</p>	
<p><u>Tarievennota</u> Met ingang van sportseizoen 2019 – 2020 wordt het harmonisatiemodel in zijn volledigheid geïmplementeerd. Hiermee is het in de tarievennota genomen besluit (dekkingspercentage velden en kleedlokalen 3%, clublokalen 14%) eind 2019 in zijn volledigheid geïmplementeerd.</p>	
<p><u>Nota sport- en Beweegvriendelijke omgeving</u> Nadat de raad in 2019 de Omgevingsvisie heeft vastgesteld, volgt in de loop van 2019 de nota 'Beweegvriendelijk Maastricht', waarin op basis van de kaders uit de Omgevingsvisie de keuzes ten aanzien van bewegen en sporten in de openbare ruimte verder worden uitgewerkt.</p>	
<p><u>Exploitatie Geusseltbad</u> Er vinden ook in 2019 verbeteringen van de exploitatie plaats op basis van de in 2016 vastgestelde draaiknoppen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er wordt actief gewerkt aan het verhogen van het aantal bezoekers door: 	

<ul style="list-style-type: none"> ○ Uitbreiden van les- en doelgroepenzwemmen ○ Ontwikkelen arrangementen voor de doelgroep ouderen, chronisch zieken en beperkten . ● De kosten voor de bedrijfsvoering worden teruggebracht door: <ul style="list-style-type: none"> ○ Zelftoezicht tijdens verenigingszwemmen ○ Anders vorm geven schoonmaak ○ Betere verhouding toezichthouders/instructeurs ● De kosten voor het onderhoud worden teruggebracht door: <ul style="list-style-type: none"> ○ Het groenonderhoud wordt opnieuw vormgegeven ○ De onderhoudscontracten worden opnieuw ingevuld 	
<p><u>Sportbesluit</u> In 2019 wordt uitvoering gegeven aan de wijziging van het sportbesluit waarbij het recht op vooraf trek van de btw over de kosten die toerekenbaar zijn aan de ter beschikking stelling van sportaccommodaties vervalt. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de nieuwe specifieke uitkering Sport (SPUK Sport). Ook voor sportstichtingen en verenigingen vervalt het recht op vooraf trek van de btw. Vanwege de relatieve onbekendheid van de nog in ontwikkeling zijnde subsidieregeling voor sportstichtingen en verenigingen, besteden we in 2019 extra aandacht aan het onder de aandacht brengen van deze nieuwe mogelijkheid voor sportverenigingen.</p>	
<p><u>Borgstelling bij investeringen door sportverenigingen</u> Het voornemen om het instrument van borgstelling bij investeringen door sportverenigingen in samenwerking met het Waarborgfonds Sport breder in te zetten, vindt plaats binnen de kaders van het Treasurystatuut en de nog te ontwikkelen beleidsregels "Garantstellingen voor amateursportverenigingen".</p>	

C. Sportparkmanagement

Sportparkmanagement	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Uitvoering sportparkmanagement</u> Op sportpark West en sportpark Geusselt wordt invulling gegeven aan het sportparkmanagement in de vorm van onderhoud, beheer en toezicht. Hierbij wordt in het kader van een grotere betrokkenheid en participatie gestuurd op een grotere mate van zelfbeheer door de verenigingen en wordt de combinatie gezocht met het bewegings- en activeringstrajekt '(On)beperkt Sportief' zoals genoemd onder het kopje sport en bewegingsstimulering.</p>	

D. Verenigingsondersteuning

Verenigingsondersteuning	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Uitvoering verenigingsondersteuning</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Vanuit verenigingsondersteuning bieden we algemene verenigingsondersteuning en maatwerkondersteuning aan, indien een (probleem)situatie (bijvoorbeeld fusie of verplaatsing) dit noodzakelijk maakt. Hierbij moet duidelijk zijn dat de vereniging zelf geen oplossing kan vinden en dat deze ondersteuning ook niet geboden kan worden door sportbonden of collega-verenigingen. In 2019 verwachten we deze inzet bijvoorbeeld bij het ondersteunen van de verder gaande samenwerking tussen de Maastrichtse badmintonverenigingen en van de voetbalverenigingen in Maastricht West die willen komen tot verdergaande samenwerking. ● Vanuit de specifieke rijksuitkering (SPUK) Combinatiefunctionarissen Sport is sprake van het verruimen van de regeling voor inzet van een functionaris binnen de verenigingen, gericht op het professionaliseren van rollen en taken. Deze ontwikkelingen worden gevolgd en indien mogelijk wordt deze dienstverlening aan verenigingen aangeboden. 	

<u>Versterken van een bredere maatschappelijke rol voor verenigingen</u> Maastricht Sport onderzoekt of en op welke wijze ze ondersteuning en advies kunnen bieden aan sportverenigingen die toewerken naar een bredere maatschappelijke rol van de sportvereniging. De vertaling van deze opgave naar een concreet product wordt zowel inhoudelijk als financieel nader uitgewerkt.	
---	--

E. Sportevenementen

De gemeente Maastricht werkt vanuit haar Limburgse positie als hoofdstad (soms samen met de provincie) aan het stimuleren/versterken van evenementen met een bovenregionale en/of internationale uitstraling. Daarbij wordt met name in gezet op ondersteuning van evenementen met sportstimulering als effect.

Evenementen	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<u>Ondersteuning evenementen met sportstimulering als effect</u> <ul style="list-style-type: none"> In overleg met de provincie wordt bekeken welke sportevenementen ondersteund kunnen worden. Daarbij is onze insteek het stimuleren van de sportdeelname en het bevorderen van breedtesport. De Spartan, wereldleider in obstaceleraces zal in 2019 onze stad aandoen en wordt door ons ondersteund. Wielerbeleving. Onderzocht wordt of een jaarlijks terugkerend evenement wordt georganiseerd voor de wielersport. 	

F. Cultuurparticipatie en cultureel erfgoed

Burgerbetrokkenheid en maatschappelijke relevantie is noodzakelijk als voedingsbodem en draagvlak voor kunst en cultuur. Het is dus zaak om zoveel mogelijk burgers actief te betrekken. Met bijzondere aandacht voor hen die nog niet betrokken zijn en of bereikt worden. Iedereen moet zijn verhaal kunnen vertellen en over de basisvaardigheden beschikken om mee te doen, kortom naar een inclusieve en dus meer diverse cultuur. Alle gemeentelijk gesubsidieerde presentatie en educatie instellingen moeten om dit te bereiken hun vaardigheden verdiepen en uitbreiden, niet meer alleen aanbieden en zenden maar ook ontvangen en faciliteren. Dit gebeurt door gemeentelijke culturele instellingen en externe (subsidie)partners. Bij de externe (subsidie)partners gebeurt dit via de subsidiebeschikkingen. Bij de eigen instellingen vanuit de dienstverleningsopdrachten en een innovatieopdracht aan Centre Céramique/Kumulus/NHMM. Het beleid Cultuurparticipatie en Cultureel erfgoed geven wij vorm via de hoofdfuncties Informatie, Educatie, Presentatie en Participatie.

Bij Centre Céramique – Kumulus – NHMM worden de huidige voorzieningen in stand gehouden, maar dan wel geïnnoveerd en (financieel en inhoudelijk) toekomstbestendig en in een nauwere samenhang met andere cultuurinstellingen en -initiatieven in de stad. Het beleid Cultuurparticipatie en Cultureel erfgoed geven wij in deze instelling vorm langs de lijn van de hoofdfuncties Informatie, Educatie, Presentatie en Participatie. De sturing op de eigen instellingen gebeurt aan de hand van dienstverleningsopdrachten.

<u>Participatie</u> Bevordering van meedoen aan cultuur door iedereen.	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
In 2019 geven we uitvoering aan het nieuwe toekomstscenario voor de amateurkunsten, cultuurparticipatie en volkscultuur. Centre Céramique/Kumulus/NHMM ontwikkelt daarin de rol van makelaar en verbindt vraag en aanbod door: <ul style="list-style-type: none"> Ondersteuning van de georganiseerde en de niet-georganiseerde kunst- en cultuurbeoefening door structurele subsidies en projectsubsidies. We faciliteren het amateurkunstenveld vanuit het steunpunt voor de amateurkunsten Kunstactief in Centre Céramique (o.a. kunstactiefhal, organisatie evenementen en het webplatform Kunstactief). 	

<ul style="list-style-type: none"> • We geven uitvoering aan het Jeugd Cultuurfonds om deelname van kansarme kinderen mogelijk te maken. • We ondersteunen via Code 043 initiatieven voor het cultureel activeren van (kwetsbare) jongeren. • We ondernemen acties voor doelgroepen die niet of nauwelijks aan participeren in cultuur, voor buurtinitiatieven en voor cross-overs tussen amateurs en professionals (o.a. in het verlengde van de projecten “Toon je Talent” en “De Kunstketel”). 	
--	--

Informatie Het bieden van onafhankelijke en openbaar toegankelijke informatie over cultuur en maatschappij in de meest brede zin.	
---	--

Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
--------------------------------	------------------------

<p><u>Het aanbieden van een bibliotheekvoorziening (Centre Céramique).</u> In het kader van het transitie- en innovatieproces Centre Céramique/Kumulus/NHMM wordt onder andere ingezet op de volgende speerpunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De bibliotheek stelt fysieke en digitale informatiedragers beschikbaar voor alle bewoners. In 2019 koersen we op een fysiek bereik van 27.500 leden en 375.000 bezoeken en zetten we in op een digitaal bereik van 350.000 bezoeken. • We zetten de digitalisering van collecties voort in samenwerking met de Koninklijke Bibliotheek en het Sociaal Historisch Centrum. In 2019 wordt een selectie van Limburgse kranten gedigitaliseerd. • De pilot ‘vrij lezen’ met het VMBO wordt uitgebreid naar de eerste twee studie jaren. • In de 7 digiTAALpunten voeren we programma’s uit die een stevige impuls geven aan de zelfredzaamheid van inwoners op het gebied van lezen, schrijven, digitalisering, gezondheid en sociaal-juridische thema’s. We streven naar 1000 deelnemers. • We zijn een netwerk informatiepunt (500 in de EU): Europe Direct. We organiseren 2 publieksactiviteiten voor 300 bezoekers en leveren scholen informatie over Europa. • De nieuwe collectionering van Limburgers wordt beperkt tot Maastricht. De bestaande Limburgse collecties blijven toegankelijk voor iedereen. • Om het digitaal bereik van de historische collectie te vergroten starten we met aanbod workshops en trainingen voor het bevorderen van de digitale vaardigheden van personen, historische verenigingen en heemkundekringen.. • We breiden het aantal Dbossen (De Bibliotheek op school) in 2019 uit van acht naar negen en gebruiken die tevens als een van de vindplaatsen voor de digiTAALpunten (aanpak laaggeletterdheid). 	
--	--

<p><u>In samenhang presenteren van Maastrichts erfgoed in en vanuit Centre Céramique</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Via ‘Verhalen van Maastricht’: leggen we de verbinding tussen de collecties en de programmering van de stadsbibliotheek, NHMM, Archeologie etc. in de vorm van digitale en beeldende presentaties (zowel in eigen huis als in de stad). In 2019 staan 2 ‘verhalen’ gepland: ‘Mosa Fabrica II, aardewerkproductie in het kader van het 135 jarig bestaan van de Mosa, en: VRIJ! Een tentoonstelling met het thema “leven in vrijheid” n.a.v. Maastricht 75 jaar bevrijd. • De website “Zicht op Maastricht” wordt met erfgoedpartners in een nieuwe vorm aangeboden waardoor een groter bereik wordt gerealiseerd. • We blijven het Maastrichtse erfgoednetwerk ‘Erfgoed beweegt’ faciliteren door bijeenkomsten en kennisdeling. 	
---	--

<p><u>Subsidiëring van de lokale omroep RTV Maastricht.</u> RTV Maastricht zorgt voor een Lokaal Toereikend Media Aanbod voor de inwoners van Maastricht, journalistiek verantwoord en onafhankelijk geproduceerd. Additioneel worden inwoners gestimuleerd en gefaciliteerd om onder begeleiding lokale informatie te produceren. In 2019 zetten we o.a. in op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De uitbouw (qua bereik) en verdere professionalisering van de Engelstalige nieuws- en informatievoorziening voor (internationale) inwoners van de stad. • Het in samenwerking met Centre Céramique verder programmeren van gezamenlijke nieuwsvoorziening, open radio- en tv studio met mobiele opnamemogelijkheden rond inhoudelijke thema's van o.a. Centre Céramique, Kumulus en Natuur Historisch Museum. • In samenwerking met 3e partijen (b.v. Universiteit, Cultuurinstellingen, Elisabeth Strouven) produceren van maatschappelijk relevante themaprogramma's. • De uitbreiding van de politieke verslaggeving door ook de omgeving buiten de raadszaal te betrekken. 	
--	--

Educatie Het bevorderen van educatieve mogelijkheden op het gebied van kunst en cultuur.	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p>We positioneren Kumulus als centrum voor actieve cultuurparticipatie voor iedereen, in en buiten het regulier onderwijs. Cultuureducatie op jonge leeftijd legt de basis voor cultuurdeelname op latere leeftijd en vormt zodoende een basaal onderdeel van het cultuurbeleid</p> <p>Speerpunten 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> • We breiden het programma 'Toon je Talent' uit voor 70 % van alle basisschoolleerlingen in Maastricht (was 65%) en naar zeven scholen in het Heuvelland (was vier). • We continueren: "Toon je Talent" in het VMBO in Maastricht. • We realiseren een cursusaanbod - ondersteund door een klantgerichte en multimediale marketing - dat naar vorm en inhoud (jaar)cursussen, en workshops) op maat van de behoeften van deelnemers is samengesteld. We streven naar een stabilisering van de aantallen deelnemers aan jaarcursussen op 2150 (niveau 2017). Daarnaast organiseren we korte cursussen en workshops die inspelen op trends en actuele vragen, voor ongeveer 300 deelnemers. • De samengevoegde talentscholen van Kumulus (voorbereiding op een professionele kunstopleiding) werken multidisciplinair en bereiken 75 deelnemers. • De samenwerking met het VO-Bonnefantencollege op het gebied van dans en muziek wordt voortgezet. • We ontwikkelen samen met andere culturele instellingen minimaal 3 nieuwe innovatieve activiteiten om de link tussen cultuureducatie en de kunstpraktijk te versterken. 	

Presentatie Het bieden van een breed pallet aan presentatiemogelijkheden van kunst en cultuur in de meest ruime zin voor een divers publiek.	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Het aanbieden van theatervoorzieningen door Theater aan het Vrijthof</u> Het Theater aan het Vrijthof is dé plaats voor de presentatie van podiumkunsten (professioneel en amateur) en is actieve regisseur van culturele festivals in de stad.</p> <ul style="list-style-type: none"> • We programmeren een breed toegankelijk aanbod voor alle inwoners en bezoekers van de stad. Daarnaast bieden we een (inter)nationaal kwaliteitsaanbod van topproducties. 	

<p>bereik: 115.000 betalende bezoekers en 10.000 vrij toegankelijk.</p> <ul style="list-style-type: none"> • We organiseren mede de beeldbepalende en internationale festivals Musica Sacra, Nederlandse Dansdagen. Gedurende de Tefaf periode zorgt het Theater voor een passende programmering, afgestemd op het internationale publiek. Het “festival” Jong krijgt een bredere opzet en maakt onderdeel uit van de reguliere programmering. • We intensiveren de samenwerking met onze huisgezelschappen, Opera Zuid, Philharmonie Zuid-Nederland en Toneelgroep Maastricht en ondersteunen en faciliteren deze daar waar mogelijk. Dit is ook van toepassing op de kunstvakopleidingen en de amateurgezelschappen. • De podiumakoestiek en podiumtechniek van de Papyruszaal wordt aangepast. • Er wordt gewerkt aan verdere verzelfstandiging en innovatie om meer cultureel ondernemerschap mogelijk te maken. Daartoe wordt een nieuwe directeur geworven om dit verder vorm te geven. • We werken zo veel mogelijk samen met collega-instellingen in Stedelijke Cultuurregio Zuid in programmering en marketing. 	
<p><u>Het aanbieden van open ontmoetingsplaatsen voor de stad in/door Centre Céramique-Kumulus-NHMM.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • We organiseren een breed scala van openbaar toegankelijke debatten, presentaties, workshops en exposities. • We versterken het imago van de stadshal als dé plek voor documentaire fotografie o.a. door programmering van World Press Photo. • We combineren de programmering in Centre Céramique en op locatie in de stad met andere initiatieven (o.a. festivals als Musica Sacra) en bieden ruimte voor amateurkunsten en jong professioneel talent (beeldend, theater, muziek). • We bieden ruimte voor ontmoetingen in het kader van de internationale programmering door het Maastricht International Center (MIC). • We organiseren ontmoetingen (thema-avonden, spreekuren) rond sociaal-maatschappelijke thema's i.s.m andere organisaties. 	
<p><u>Het presenteren van de natuurhistorie door/in het Natuurhistorisch Museum Maastricht.</u> Het Natuurhistorisch Museum toont het verleden op het gebied van natuurhistorie, gekoppeld aan actuele en voor iedereen toegankelijke thema's met 'Bèr en 'Carlo' als middelpunt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • We organiseren tentoonstellingen en activiteiten voor 28.000 bezoekers (inclusief onderwijs) en minimaal 120.000 online bezoekers. • We versterken de actieve beleving van wetenschap via nieuwe educatieve programma's in het kader van het Sciencelab en het Educatielab voor scholen en voor bezoekers. • We starten (i.s.m.de stichting SOME) met de ontwikkeling van een concept voor het beleefbaar maken van de vindplaats van de mosasaurus in de Encigroeve. • Wij geven invulling aan de Museumnacht met een “Student take-over”. 	
<p><u>Subsidiëring Muziekgieterij Maastricht.</u> De Muziekgieterij Maastricht is het stedelijk poppodium voor productie, educatie en presentatie en is de ontmoetingsplek voor muzikanten, publiek en producenten uit stad en (Eu)regio. Inzet in 2019</p> <ul style="list-style-type: none"> • Programmering van 60 producties en facilitering van 30 producties van derden. • Focus op de continuïteit van de eigen organisatie. • Begeleiding van de nieuwbouw van de nieuwe Muziekgieterij. Opening in september 2019. • We starten met de opzet van een “Productiehuis Muziekgieterij” voor speelruimte, coaching en talentontwikkeling in samenwerking met partners in stad en regio. 	

<p><u>Subsidiëring popfestival.</u> Om te voorzien in de behoefte van een grote groep popmuziek liefhebbers van alle leeftijden aan een buitenfestival en om een belangrijke bijdrage te leveren aan de inclusiviteit van cultuur van Maastricht, organiseren we een in financieel, organisatorisch en artistiek opzicht duurzaam popfestival met aandacht voor talentontwikkeling (o.a. in samenwerking met Kumulus) en lokale en regionale bands.</p>	
<p><u>Uitvoering archieftaken door Regionaal Historisch Centrum Limburg.</u> Op basis van de Gemeenschappelijke regeling Regionaal Historisch Centrum Limburg voert RHCL wettelijke archieftaken voor de gemeente Maastricht uit. Inzet in 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Duurzame archivering, in het bijzonder digitale duurzaamheid: Implementatie van het nationale e-depot voor (overheids)archieven en van de Innovatieagenda voor het Archiefwezen 'Archief 2020'. • Uitvoering van "Publieksdienstverlening Perspectief 2020": betere digitale bereikbaarheid van archieven. 	

G. Productieklimaat

In het advies voor het landelijk Cultuurplan 2017-2020 van de Raad voor Cultuur, wordt voorgesteld om in de toekomst het rijksbeleid 'om te draaien': eerst plannen vanuit de stedelijke regio's, die dan vervolgens door Rijk kunnen worden ondersteund. De huidige landelijke Basis Infra Structuur (BIS) zal dan scherper of opnieuw gedefinieerd gaan worden. Een en ander kan fundamentele veranderingen voor de positie van Maastricht opleveren: Maastricht wil de eigen culturele kracht behouden en tegelijkertijd trekker zijn van een stedelijke culturele regio als uitgangspunt voor (landelijk) cultuurbeleid. Maastricht is in dat kader trekker van 'Cultuur' binnen de Cultuurregio Zuid.

Handhaven status als Maastricht Cultureel Brandpunt	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Faciliteren (huisvesting) en subsidiëren van professionele instellingen.</u> Het duurzaam in stand houden van de professionele kunstensector (productie- en presentatie-instellingen) en evenementen, in samenwerking met het Rijk en de Provincie is noodzakelijk voor een vitaal productieklimaat in de stad. Hiertoe zetten we in 2019 ondermeer in op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • We subsidiëren 32 professionele instellingen en evenementen in het derde jaar van de cultuurplanperiode 2017-2020 op basis van hun plannen voor 2019. • In het algemeen wil Maastricht investeren in de verblijfskwaliteit voor "artists in residence" door het beleid mbt creatieve industrie, broedplaatsen, ateliers onderling te verbinden ook met het ruimtelijke en economisch beleid. Het motto "Made in Maastricht" wordt verdiept met: "Stay in Maastricht". • We faciliteren startende culturele ondernemingen in Maastricht voor werk- en broedplaatsen. Zie programma 3, Economie. 	
<p><u>Opwaarderen van de fysieke infrastructuur voor kunst en cultuur.</u> Hiertoe zetten we in 2019 ondermeer in op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • We openen de Muziekgieterij in de Timmerfabriek. • We passen de podiumkoestiek van de Papyruszaal van Theater aan het Vrijthof aan o.a. ten behoeve van de philharmonie zuidnederland. 	
<p><u>Doorontwikkeling talentontwikkeling en ondernemerschap in de kunsten.</u> Naast de fysieke infrastructuur zetten we in op het versterken van de kansen voor jonge makers, in het bijzonder in de podiumkunsten, om in Maastricht de eerste stappen in hun professionele carrière te kunnen zetten. Daarmee wordt een brede culturele infrastructuur ook voor de toekomst veilig gesteld. Hiertoe zetten we in 2019 ondermeer in op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De ondersteuning van 'Via Zuid'. We bouwen de werking van Via Zuid verder uit 	

<ul style="list-style-type: none"> met muziekprojecten in samenwerking met ketenpartners van de muziekketen. Voortzetting van ondersteuning van de Creatieve industrie. Zie programma 3, Economie. 	
<p><u>Ontwikkeling Stedelijke Cultuurregio.</u></p> <p>De voorstellen aan de minster voor de Stedelijke Cultuurregio Zuid ten behoeve van de cultuurplanperiode 2021-2024 worden verder ontwikkeld in afstemming met de Provincie Limburg, de Raad voor Cultuur, de gemeenten Heerlen en Sittard-Geleen en het culturele veld.</p> <ul style="list-style-type: none"> We realiseren in de Stedelijke Cultuurregio Zuid de - in 2018 aangevraagde - proeftuinen 'internationalisering' (euregio) en 'inclusiviteit' (kunst en cultuur voor iedereen). Het definitief Profielplan voor de Stedelijke Cultuurregio Zuid wordt in 2019 ingediend bij OCW. 	

H. Monumenten en archeologie

Wij zetten ons in voor de instandhouding van het cultureel erfgoed van de stad. Wij vinden dit erfgoed van belang voor de identiteit, de ruimtelijke kwaliteit en de eigenheid van de stad en tevens een belangrijke economische factor. Wij beschermen ons cultureel erfgoed (zowel objecten als structuren) via onze bestemmingsplannen. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen zetten wij instandhouding van cultureel erfgoed als belangrijke randvoorwaarde in.

Instandhouden cultureel erfgoed en archeologie	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p>Om aan bovenstaande doelstelling te voldoen zetten we in in 2018 ondermeer in op:</p> <ul style="list-style-type: none"> Uitvoeren actieplan stimulering bewustzijn monumenteigenaren. Aandachtspunten in 2019 zijn: <ul style="list-style-type: none"> * Opzetten informatie-apps * Organiseren restauratiemarkt * vervangen ANWB-bordjes Uitvoeren actieplan "Erfgoed Bewust, Bewaard, Bemind". Aandachtspunten in 2019 zijn: <ul style="list-style-type: none"> * Bouwhistorische ondersteuning * Professionalisering Open Monumentendag. * Ontwikkelen menukaart voor restauratie en verduurzaming van monumenten * Toepassen informatie-app * Opstellen verbeterboek voor complexen Coördineren van subsidie-aanvragen van eigenaren van rijksmonumenten die in aanmerking komen voor de restauratiesubsidie van de Provincie. Uitvoeren nog resterende onderhoud- en herstelwerkzaamheden uit programma onderhoud vestingwerken en walmuren 2016-2018. Opstellen plan van aanpak voor het herstel van de ondergrondse vestingwerken om deze te behouden, beleefbaar te maken en betekenis te geven. Hiertoe wordt gebruik gemaakt van 3D-inmeting en geologische onderzoeken. 	

<ul style="list-style-type: none"> • Aanstralen van enkele prominente monumentale panden in samenwerking met eigenaren (zoals b.v. het Bonnefantenmuseum) en civiele kunstwerken (zoals b.v. de Servaasbrug). • Uitvoeren van wettelijke taken op gebied van archeologie en monumenten, dat betekent het toetsen van ca 1000 aanvragen i.k.v. omgevingsvergunningen en restauratiewerken. • Uitvoeren van de Bevoegd Gezag rol voor archeologie binnen de gemeentegrenzen van Maastricht conform de richtlijnen van de Archeologische Monumentenzorg cyclus. Hiertoe behoort het begeleiden van het archeologische onderzoek bij o.a. de herinrichting van Tapijn en de gebiedsontwikkeling Belvédère • In het kader van de Omgevingsvisie updaten van de Beleidskaarten, de Cultuurwaardenkaart en een extra laag voor het publieksgebruik toevoegen. Pilotproject voor dit laatste wordt opgezet met de gemeente Horst a/d Maas. • Het verhaal van de geschiedenis van Maastricht op lokaal, regionaal, nationaal en internationaal niveau presenteren door lezingen en rondleidingen. • Tezamen met 8 andere gemeentes in Zuid-Limburg en de Provincie vorm geven aan het programma Via Belgica. Onder andere het verder uitwerken van de archeologische app, het uitgeven van een wandelgids en het plaatsen van een infobank aan de Meerssenerweg. • In het kader van het Interreg V EMR programma Terra Mosana samen met Euregionale partners de geschiedenis van de Euregio Maas-Rijn vertellen door middel van innovatieve technieken. • De Euregionale samenwerking versterken door met de steden Aken, Jülich en Heerlen ons Romeinse verleden te onderzoeken in de zgn Vicus-groep. • In samenwerking met het Musée des Beaux Arts in Lille (Frankrijk) de maquette uit 1749-1752 fotogrammetrisch documenteren om de resultaten in te zetten voor educatieve doeleinden van de Vestingwerken. • Het uitwerken van archeologisch onderzoek in de Sint Servaaskerk in samenwerking met de Universiteit van Leiden en van Amsterdam. 	
---	--

K. Groen-, bomen- en natuurbeheer en beheer vestingwerken.

Onderhoud openbare ruimte.	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Onderhoud en beheer groenvoorzieningen inclusief bomen</u> Met de extra exploitatiemiddelen ad € 345.000 die zijn opgenomen in deze begroting wordt het onderhoud en beheer van groen verhoogd naar gemiddeld CROW-kwaliteitsbeeld B, gelijk aan het kwaliteitsbeeld van bomen. In Q2 2019 wordt de nieuwe Leidraad Groenbeheer samen met het nieuwe Groenstructuurplan ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd. In de nieuwe Leidraad is het verdere (gedifferentieerd) groenbeheer voor 2019 tot en met 2023 uitgewerkt.</p>	
<p><u>Onderhoud en beheer walmuren en vestingwerken</u> De basistaak onderhoud en beheer van walmuren en vestingwerken, is gericht op een duurzame instandhouding met behoud van flora- en fauna waarde. In 2019 wordt de haalbaarheid van het project Stedelijke Jeker in beeld gebracht.</p>	

L. Groen, natuur en landschap (gedeeltelijk)

Realiseren voldoende groen van goede kwaliteit	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Groenstructuurplan/ Stadsnatuurvisie</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Het nieuwe Groenstructuurplan en de geactualiseerde Leidraad Groenbeheer 2019-2023 zijn in samenhang opgesteld. Deze nieuwe beleidskaders voor het groen in de stad worden naar verwachting in het tweede kwartaal van 2019 aan de gemeenteraad ter vaststelling aangeboden. In Maastricht is een particulier initiatief genomen om een stadsnatuurvisie op te stellen. Deze wordt als bouwsteen gebruikt voor het Groenstructuurplan. • Na vaststelling hiervan gaan we projectgewijs diverse scenario's uitwerken ten behoeve van méér groen. Vooruitlopend hierop zijn er in 2019 al enkele concrete vergroeningsprojecten aan de orde. Bij alle projecten zoeken we naar synergie met de hemelwateropgave en bestrijding van wateroverlast. Dit moet in 2020 e.v. leiden tot extra groenprojecten • Onderdeel van het groenstructuurplan is het stimuleren van maatschappelijke initiatieven om te vergroenen zoveel mogelijk faciliteren en waar mogelijk over te dragen in zelfbeheer. • Ook gaan we ter stimulering van vergroening van particulier bezit op basis van benchmarkonderzoek de mogelijkheid van tariefsdifferentiatie bij rioolbelasting in geval van minder verharde oppervlakken buitenruimtes nader onderzoeken. Dit zal leiden tot een concreet voorstel bij begroting 2020 en Tarievennota 2020 e.v. 	
<p><u>Verhogen onderhoudsniveau</u></p> <p>In de leidraad groen is tevens een verhoging van het onderhoudsniveau van het Groen opgenomen. Na besluitvorming implementeren we de verhoging van het onderhoudsniveau per direct.</p>	
<p><u>CNME-jaarprogramma</u></p> <p>In opdracht van de gemeente voert het CNME het jaarprogramma 2019 uit. Dit betreft op hoofdlijnen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>"Centrum"-activiteiten:</u> Activiteiten t.a.v. participatie, publiekscommunicatie en advisering bij buurt- en vrijwilligersinitiatieven met de de locatie Natuurtuinen Jekerdal als groen centrum. • <u>"Natuur/ecologie"-activiteiten:</u> Inhoudelijke bijdragen aan (groen)beleid zoals het Groenstructuurplan, de Leidraad Groenbeheer en de Omgevingsvisie. Daarnaast activiteiten waarbij het CNME een voorbeeldfunctie vervult voor de natuur en/of partner is bij natuuractiviteiten en ontwikkelingen. • <u>"Milieu/duurzaamheid"-activiteiten:</u> Projecten zoals 'Energiecoaches (huurders en huiseigenaren)', 'Schone Maas' en 'Bewustwording luchtkwaliteit'. • <u>"Educatie/onderwijs"-activiteiten:</u> Educatieve arrangementen in samenwerking met bedrijven. Onderwijs en voorlichting over groen en duurzaamheid aan scholen via campagnes en projecten (o.a. boomfeestdag). 	

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan het realiseren van de doelstellingen van dit programma:

- Stichting Personeelsbeheer Sport.
Deze verbonden partij is de werkgeversstichting van (een gedeelte) van het personeel van de voormalige 3 zwembaden. De stichting is opgericht onder een andere cao, zodat medewerkers flexibeler en dus klantgerichter kunnen worden ingezet dan onder de overheidsarbeidsvoorwaarden. In deze stichting zitten ongeveer 45 medewerkers.
- Regionaal Historisch Centrum Limburg
- Stichting Centrum voor Natuur- en Milieueducatie (CNME)

Wat mag het kosten?

Onderstaand volgt een totaaloverzicht van de lasten en baten per taakveld.

PROGRAMMA 5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE	LASTEN				
	2018	2019	2020	2021	2022
SPORTBELEID EN ACTIVERING (5.1)	2.404.021	2.234.776	2.154.590	2.087.056	2.087.056
SPORTACCOMMODATIES (5.2)	8.720.742	8.815.229	8.760.787	8.566.364	8.550.029
CULTUURPRESENTATIE, CULTUURPRODUCTIE EN CULTUURPARTICIPATIE (5.3)	15.923.250	16.299.546	16.294.211	16.276.469	16.264.437
MUSEA (5.4)	583.827	594.225	594.194	594.163	594.132
CULTUREEL ERFGOED (5.5)	1.368.454	1.523.827	1.273.731	1.273.635	1.270.492
MEDIA (5.6)	5.915.785	5.932.976	6.179.654	5.894.493	5.941.288
OPENBAAR GROEN EN (OPENLUCHT) RECREATIE (5.7)	7.855.282	8.171.576	8.006.821	7.997.795	7.961.995
TOTAAL LASTEN	42.771.360	43.572.157	43.263.989	42.689.976	42.669.430
	BATEN				
	2018	2019	2020	2021	2022
SPORTBELEID EN ACTIVERING (5.1)	138.334	143.176	143.176	143.176	143.176
SPORTACCOMMODATIES (5.2)	2.566.520	2.692.665	2.773.287	2.863.261	2.863.261
CULTUURPRESENTATIE, CULTUURPRODUCTIE EN CULTUURPARTICIPATIE (5.3)	5.186.753	5.293.216	5.293.216	5.293.216	5.293.216
MUSEA (5.4)	107.924	110.622	110.622	110.622	110.622
CULTUREEL ERFGOED (5.5)	0	0	0	0	0
MEDIA (5.6)	1.386.514	758.870	758.870	758.870	758.870
OPENBAAR GROEN EN (OPENLUCHT) RECREATIE (5.7)	50.506	51.473	51.473	51.473	51.473
TOTAAL BATEN	9.436.552	9.050.022	9.130.644	9.220.618	9.220.618
	SALDO				
	2018	2019	2020	2021	2022
SPORTBELEID EN ACTIVERING (5.1)	-2.265.687	-2.091.601	-2.011.415	-1.943.881	-1.943.881
SPORTACCOMMODATIES (5.2)	-6.154.221	-6.122.564	-5.987.500	-5.703.103	-5.686.768
CULTUURPRESENTATIE, CULTUURPRODUCTIE EN CULTUURPARTICIPATIE (5.3)	-10.736.496	-11.006.330	-11.000.995	-10.983.253	-10.971.221
MUSEA (5.4)	-475.903	-483.604	-483.573	-483.542	-483.511
CULTUREEL ERFGOED (5.5)	-1.368.454	-1.523.827	-1.273.731	-1.273.635	-1.270.492
MEDIA (5.6)	-4.529.270	-5.174.106	-5.420.784	-5.135.623	-5.182.418
OPENBAAR GROEN EN (OPENLUCHT) RECREATIE (5.7)	-7.804.775	-8.120.103	-7.955.348	-7.946.322	-7.910.522
TOTAAL SALDO	-33.334.808	-34.522.135	-34.133.345	-33.469.358	-33.448.812

De belangrijkste ontwikkelingen in bovenstaande cijfers zijn in de volgende tabellen toegelicht.

Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Voor een tekstuele toelichting van deze investeringen en intensiveringen/bezuinigingen wordt verwezen naar de financiële begroting, hoofdstuk 3.

Investerings programma 5 (bedragen x € 1.000)				2018	2019	2020	2021	2022
Sportaccommodaties	MJIP	25		1.362	454	454	454	
Sporthal Geusselt	MJIP	40		316				
Sporthal Geusselt	Rendabel	40						
Upgrade sportpark Jekerdal	MJIP	25		530				
Upgrade sporthal De Heeg				pm				
Herontwikkeling sportpark Laan in den Drink	Rendabel	25		955				
Herontwikkeling sportpark Heugem	Rendabel	25		3.196				
Herontwikkeling spreidingsplan restant	Rendabel	25			369			
Theater	Rendabel	div.		469				
Theater	MJIP	25		1.700				
Theater zonnepanelen	Rendabel	15		89				
Kumulus Herbenusstraat achterbouw	Rendabel	40		350				
Timmerfabriek: volwaardige popzaal	MJIP	40		3.000				
Vergroening openbare ruimte	MJIP	20	nieuw		300			
Verhuizing Kumulus naar CC	MJIP	25	nieuw		1.350			
KIOR (restant 2013/2014)	MJIP	5		84				
Groen, natuur en landschap	MJIP	20		2.065	213	213	213	213

Intensivering N / Bezuiniging V programma 5 (bedragen x € 1.000)	2019	2020	2021	2022
vestingwerken	250 N	PM	PM	PM
onderhoud bomen	75 N	75 N	75 N	75 N
vergroenen openbare ruimte	150 N	150 N	150 N	150 N
voortzetting zelfbeheer	50 N	50 N	50 N	50 N
verhogen van het onderhoudsniveau openbaar groen	345 N	345 N	345 N	345 N
versterken van culturele ketens en speerpunten voor cultuur Maastricht	650 N	650 N	650 N	650 N
Theater: verzelfstandiging	PM	PM		
presentatie collecties vanuit depots in bestaande gebouwen	0	10 N	10 N	10 N
ambitieuze herbestemming ENCI-gebied	250 N	250 N	250 N	250 N
wielerbeleving	50 N	50 N	50 N	50 N

Programma 6 Sociaal domein

Opbouw programma

Dit programma is samengesteld uit thema's afkomstig uit begroting 2018. Begroting 2019 is voor programma 6 een overgangsjaar. Vanaf begroting 2020 is het programma opgebouwd in lijn met de BBV-taakvelden.

Thema programma 6	In welk programma stond dit thema in begroting 2018?
A. Werk	4 Sociale zekerheid en re-integratie
B. Inkomen	
C. Armoede	
D. Iedereen telt mee.	5&6 Samenleven
E. Iedereen doet mee (excl. Publieke gezondheid, zie programma 7)	
F. Iedereen zorgt mee	
G. Innovatie en transformatie	
H. Onderbouwing draaiknoppen Sociaal Domein	

Wat willen we bereiken?

Hoofddoelstelling

Maastricht is een sociale en saamhorige stad, waarin alle bewoners de kans wordt geboden om erbij te horen en volwaardig mee te doen op sociaal, cultureel en economisch gebied. Het is ook een gezonde stad, waar gezondheid vanuit een positieve, preventieve levensstijl tot een hoog welzijn leidt.

Met het overgrote deel van de Maastrichtse bevolking gaat het goed. Zij heeft geen ondersteuning nodig van de gemeente. Een deel van de Maastrichtenaars profiteert echter niet van de positieve maatschappelijke ontwikkelingen. Relatief veel mensen leven in armoede, relatief veel jongeren hebben een indicatie voor jeugdhulp en Maastricht is ook een relatief ongezonde stad. De sociale opgaven zijn dus groot.

Om de genoemde ambities te realiseren, worden in 2019 diverse inspanningen verricht. De uitvoering van wettelijke taken en relevant bestaand beleid worden voortgezet. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de realisatie van de Toekomstagenda Maastricht-Heuvelland. De doelstellingen van deze agenda sluiten naadloos aan bij de ambities van het hoofdlijnenakkoord van de coalitie en de realisatie ervan wordt voortgezet. Of de aanpak van Blauwe Zorg, die werkt vanuit de positieve gezondheidsbenadering en is gericht is op het realiseren van een laagdrempelige, financieel ontschotter zorginfrastructuur op wijkniveau. Verder bouwen we voort aan de monitor sociaal domein, om steeds beter de effecten en efficiency van onze aanpak en ingezette middelen te kunnen monitoren en bij te sturen. We willen steeds meer via een informatiegestuurd werkwijze de gemeentelijke ambities realiseren.

Maar de ambities van het hoofdlijnenakkoord van de coalitie vragen ook om nieuwe acties en andere speerpunten. De wens om de ingezette transformatie in het sociale domein te intensiveren en in 2022 financieel in balans te krijgen, krijgt onder andere vorm via:

- *de 50 gezinnen aanpak:*
Daarmee wordt onder meer invulling gegeven aan de werkwijze van 1 gezin, 1 maatwerkplan en 1 regisseur en daarmee de ontschotting binnen, in eerste instantie, de gemeentelijke middelen.
- *de optimalisatie van de ketenaanpak re-integratie*
We richten de keten zo in dat zodra een burger zich bij Sociale Zaken Maastricht Heuvelland meldt, hij of zij instapt in een doorlopend traject van activiteiten om weer naar vermogen volwaardig te participeren in de samenleving. Zelfredzaamheid is daarbij waardevol, maar niet altijd vanzelfsprekend. In de eerste plaats gaat het om werk en economische zelfstandigheid, maar wanneer dat (nog) niet mogelijk is, wordt ingezet op andere vormen van participatie. Maatwerk staat voorop.
- *Het op te stellen aanvalsplan Armoede*
Hiermee brengen we de basis bij huishoudens weer op orde, de eerste stap in het traject naar volwaardig deelnemen aan de samenleving. Richting welzijn en welvaart.

De wens tot een vitale samenleving waarin mensen meedoen, vraagt om nieuwe initiatieven rondom samen leven. Het bevorderen van de collectieve kracht in de samenleving is daarbij een belangrijk thema. Via het Sociale Investeringsfonds worden nieuwe experimenten geïnitieerd die burgerkracht centraal stellen en zich richten op de ontwikkeling van algemene voorzieningen. En het sociale vangnet in de stad wordt ondersteund om ook minder zelfredzame burgers naar vermogen te laten deelnemen in de Maastrichtse samenleving. Cliëntondersteuning en mantel- en respijtzorg zijn daarbij onontbeerlijk. Vrijwilligersinitiatieven en buurtnetwerken, alsook (sport)verenigingen zijn belangrijke bindmiddelen in de samenleving en worden dan ook op waarde geschat. In dit programma 6 van deze begroting vindt u al deze elementen terug. We geven hierin aan waar we in 2019 ter realisatie van de genoemde ambities op gaan inzetten.

Beleidsmatige context

Hoofdpijnenakkoord coalitie 2018-2022		
Doelstellingen 2018 – 2022 (beknopt)		Procestrekker
	Intensiveren van de ingezette transformatie en cultuurverandering sociaal domein, vanuit stevige ontschotting, deregulering en bredere benadering.	Wethouder Janssen
	Introductie van alternatieve vormen van aanbesteding en subsidieverlening.	Wethouder Janssen
	Voor succesvolle re-integratie op de arbeidsmarkt of anderszins in de samenleving, is van belang dat mensen hun basis weer op orde krijgen en houden. De gemeente helpt en ondersteunt daarbij.	Wethouder Janssen
	Inzetten op een 50-gezinnen-aanpak voor het fundamenteel doorbreken van het fenomeen dat sociale ongelijkheid wordt doorgegeven van generatie op generatie.	Wethouder Janssen
	Substantiële afname van armoede. Daarvoor stellen we in het eerste jaar van deze coalitieperiode een aanvalsplan armoede op.	Wethouder Janssen
	Intensivering schuldhulpverlening in samenwerking met relevante partners.	Wethouder Janssen
	Maastricht profileert zich als een welkome en tolerante stad, met diversiteit als kernwaarde.	Wethouder De Graaf-van Haasen
	Een kloppend hart in elke buurt: samen met partners faciliteren we algemene laagdrempelige voorzieningen en ontmoetingsplekken zoals huiskamers en buurthuizen.	Wethouder De Graaf-van Haasen
	Doorzetten van de ingezette transformatie in het sociaal domein met als uitgangspunt de continuïteit van het basisniveau en dus ook de kwaliteit van de zorg.	Wethouder Janssen
	Daaraan gekoppeld de ambitie om het sociaal domein in 2022 financieel in balans te krijgen, binnen de landelijke kaders zoals we die nu kennen.	Wethouder Janssen
	Structurele instelling van een sociaal investeringsfonds voor experimenten om te komen tot algemene voorzieningen ten behoeve van maatschappelijke ondersteuning.	Wethouder De Graaf-van Haasen
	Introductie van alternatieve vormen van aanbesteding, waarbij het te bereiken maatschappelijk effect centraal staat.	Wethouder Janssen
	Komend tot verdere ontschotting (financieel en beleidsmatig) binnen het sociaal domein.	Wethouder Janssen
	Positieve gezondheidsbenadering met 'wonen, werken, leven in balans' als kernwaarde bij nieuw gezondheidsbeleid, plannen en projecten.	Wethouder De Graaf-van Haasen
	In het verlengde van de experimenten rond de blauwe zorg een verdere ontwikkeling van een laagdrempelige zorginfrastructuur op wijkniveau, geclusterd met voorzieningen van andere partners.	Wethouder De Graaf-van Haasen
	In 2020 is de methodiek '1 gezin – 1 plan – 1 regisseur' bij multiproblematiek volledig doorgevoerd.	Wethouder Jongen
	Versteviging van de regie op de toegang tot en de keten binnen jeugdzorg.	Wethouder Jongen

Opdracht aan partijen tot vergaande samenwerking, onder meer rondom cliëntondersteuning, eenzaamheid, mantel- en respijtzorg.	Wethouder De Graaf-van Haasen
Inrichting van een steunpunt mantelzorg als opdracht aan verschillende maatschappelijke dienstverleners.	Wethouder De Graaf-van Haasen
Innovatief vermogen van kennisinstellingen in onze stad op het gebied van gezondheid inzetten voor de verbetering van de preventieve gezondheid van onze bevolking.	Wethouder De Graaf-van Haasen
Optimale toegankelijkheid van gebouwen waarvoor de gemeente verantwoordelijk is.	Wethouder De Graaf-van Haasen
Het integreren van aandacht voor ouderen in verschillende beleidsvelden.	Wethouder Janssen

Andere kaders zijn o.a.:

- Armoedeplan 2006-2010 (raad, 19 september 2006)
- Invoering nieuwe Wet sociale werkvoorziening (WSW) 2008 (raad, 27 mei 2008)
- Nota samenhangende kaders 3 decentralisaties met name beleidskader Participatiewet Maastricht-Heuvelland (raad, 18 februari 2014)
- Toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland (raad, 19 januari 2016)
- Beleid Participatiewet met bijbehorende verordeningen (raad, 17 mei 2016)
- Beleidsplan schuldhulpverlening 2016-2020 (Raad 1 november 2016)
- Regionale nota gezondheidsbeleid Zuid-Limburg 2012-2015 (raad, 31 mei 2011).
- Beleidsplan Jeugd 2014-2018 Maastricht (raad, 19 februari 2014)
- Regionaal gezondheidsbeleid 2016-2019

Indicatoren

BBV-indicatoren ⁴	Jaar ¹	Maastricht	Gemeenten 100.000 - 300.000
aantal banen per 1000 inwoners van 15 tm 64 jaar	2017 ^{1a}	847	838
% netto arbeidsparticipatie in Maastricht ²	2017 ^{1b}	59	67
% werkloze jongeren 16 t/m 22 jaar	2015 ^{1c}	1,2	1,7
% kinderen tot 18 jaar dat leeft in gezin dat moet rondkomen van bijstandsuitkering	2015 ^{1b}	9,6	7,9
Per 1000 inwoners, aantal personen 18+ jaar met bijstandsuitkering	2017, 2 ^e helft ^{1b}	45,7	49,0
Per 1000 inwoners, aantal personen 15 t/m 64 jaar met lopende re-integratievoorziening	2017, 2 ^e helft ^{1b}	34	22,7
% jongeren 12 tm 21 jaar met delict voor rechter	2015 ^{1c}	1,3	1,6
% jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp tov alle jongeren tot 18 jaar	2017, 2 ^e helft ^{1b}	14,7	9,9
% jongeren tot 18 jaar met jeugdbeschermingsmaatregel tov alle jongeren tot 18 jaar	2017, 2 ^e helft ^{1b}	1,7	1,1
% jongeren 12 tm 22 jaar met een jeugdreclasseringsmaatregel tov alle jongeren 12 tm 22 jaar	2017, 2 ^e helft ^{1b}	0,4	0,4
Per 1000 inwoners, aantal Wmo-cliënten met maatwerkarrangement ³	2017, 1 ^e helft ^{1d}	83	60

1) Bron waarstaatjegemeente.nl versie 17-8-2018 waarbij geldt: (1a) LISA; (1b) CBS; (1c) Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel; (1d) CBS - Monitor Sociaal Domein WMO

2) % netto arbeidsparticipatie = % van de werkzame beroepsbevolking tov van potentiële beroepsbevolking.

3) Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen Wmo.

4) De voormalige BBV indicator “% leerlingen 4 tot en met 12 jaar in primair onderwijs dat kans heeft op een leerachterstand” is middels rijksbesluit vervallen.

Maastrichtse indicatoren	jaar	Maastricht	G32
<i>Sociale zekerheid en re-integratie</i>			
Aantal niet werkende werkzoekenden 15-75 jaar als % vd beroepsbevolking op 1 januari ¹	2017	9,5	11,2
	Ambitie 2019	< 9,5	
Aantal langdurige werklozen (> 1 jaar) 15-75 jaar als % vd beroepsbevolking per 1 januari. ¹	2017	6,2	6,9
	Ambitie 2019	< 6,2	
	Ambitie 2019	_ ⁵	
Aantal plaatsingen werken met loonkostensubsidie ³	2017	110	
	Ambitie 2019	_ ⁶	
aantal huishoudens met inkomen tot 110% sociaal minimum per 1 januari ⁴	2017	-	
	Ambitie 2019	_ ⁷	
Toe/afname aantal uitkeringen (%) in kader van Participatiewet 1 januari ³	2017	-0,8	2,5
	Ambitie 2019	≤ G32	
Aantal uitgestroomde uitkeringsgerechtigden ²	2017	933	
	Ambitie 2019	900	
<i>Samenleven</i>			
% Maastrichtenaren dat ondersteuning (Wmo) als passend ervaart ⁸	2017	80%	
	Ambitie 2019	82%	
aantal meldingen van discriminatie in Maastricht bij Antidiscriminatiebureau Limburg ⁹	2017	54	
	Ambitie 2019	54	
Aantal meldingen over handicap/chronische ziekte in Maastricht bij Antidiscriminatiebureau Limburg ⁹	2017	10	
	Ambitie 2019	10	
% Maastrichtenaren dat vindt dat ze voldoende contacten heeft buiten school, werk, of huishouden	2017	75	
	Ambitie 2019	75	
% Maastrichtenaren dat actief is geweest om de buurt te verbeteren	2017	28	
	Ambitie 2019	28	
% Maastrichtenaren dat vrijwilligerswerk doet	2017	40	
	Ambitie 2019	40	
% Maastrichtenaren dat hulp biedt bij het brengen en halen van mensen in de buurt	2017	6	
	Ambitie 2019	6	
% Maastrichtenaren dat hulp biedt bij het doen van boodschappen voor mensen in de omgeving	2017	5	
	Ambitie 2019	5	

1) Bron: UWV;

2) Bron: Gemeente Maastricht;

3) Bron: CBS;

4) Bron: Minimascan StimulanSZ

5) De ambitie is zo veel mogelijk inwoners te ondersteunen bij het vinden van zo regulier mogelijk werk. Daarbij wordt het instrument loonkostensubsidie ingezet waar het nodig is.

6) Hoogte van het aantal huishoudens met een inkomen tot 110 % hangt samen met veel factoren die buiten de reikwijdte van de gemeente liggen. Een gemeentelijke ambitie is daarom niet opgenomen.

7) Bron: Cliënttevredenheidsonderzoek;

8) Bron: ADV Limburg;

9) Bron: Stadspeiling.

Te ontwikkelen indicatoren Hoofdlijnenakkoord coalitie 2018-2022	
	Geluksindicator, mate van algeheel welbevinden
	Armoede indicator
	Positieve gezondheidsscore
	Mate van arbeidsparticipatie

Wat gaan we daarvoor doen?

A. Werk

Maastricht is een economisch vitale stad, die door intensieve samenwerking het hart van een Europese topregio is. De drie Limburgse steden, verzekerd van provinciaal partnerschap, werken gezamenlijk (met hun partners in de (eu)regio) en met overtuiging aan hun economie en arbeidsmarkt. De (Eu)regionale samenwerking en arbeidsmarkt leidt tot vergroting van loopbaanperspectieven, waardoor ook talent behouden kan worden. Bij de uitvoering van de Participatiewet is de opgave om zoveel mogelijk mensen tegen zo laag mogelijke kosten aan “werk naar vermogen” te helpen. Het Participatiebudget voor 2019 is verder verlaagd door het rijk en bedraagt € 25,7 mln. Hiervan is € 6,6 mln. voor re-integratie bestemd en € 19,5 mln. voor de WSW. Sommige instrumenten, zoals de loonkostensubsidie, moeten worden gefinancierd uit het Inkomensdeel.

Creëren van mogelijkheden op de arbeidsmarkt	
<p>In 2019 wordt de arbeidsmarktaanpak in Zuid-Limburg vorm gegeven via een sector- en projectgerichte aanpak. Onderdeel van dit programma is de bestuurlijke ambitie om het bijstandsbestand in 2019 in Zuid-Limburg optimaal te laten profiteren van de aantrekkende economie en de groeiende vraag naar arbeidskrachten. Sociale Zaken Maastricht Heuvelland, Podium24, Annex en MTB staan, vanuit het drieluik diagnose-plaatsing-ontwikkeling, gezamenlijk aan de lat om deze uitdaging aan te gaan. Sociale Zaken Maastricht Heuvelland voert de diagnose uit en zorgt ervoor dat mensen arbeidsfit worden, zodat zij ingeschakeld kunnen worden op de arbeidsmarkt. Hiervoor is een groot aantal re-integratie-instrumenten beschikbaar, waarvoor o.a. Annex wordt ingezet. MTB wordt, naast andere organisaties, ingezet als leerwerkbedrijf voor de brede doelgroep Participatiewet. Podium24 is hét aanspreekpunt voor werkgevers in Maastricht-Heuvelland, waarbij Podium24 ook verantwoordelijk is voor de plaatsing en bemiddeling van burgers naar werk.</p>	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Intensivering door- en uitstroom Participatiewet</u> In gezamenlijkheid is door de bovengenoemde partners onderzocht wat de mogelijkheden zijn voor een verdere optimalisatie van de ketensamenwerking in de uitvoering re-integratie. Dit, ten behoeve van een zo effectief en efficiënt mogelijke (in-), door- en uitstroom van de gemeentelijke doelgroep naar zo regulier mogelijk werk, dan wel participatie. Het gaat er hierbij om dat de door- en uitstroom van de verschillende doelgroepen uit de Participatiewet naar werk (of participatie) wordt bevorderd. Bij het beperken van de instroom in de uitkering wordt ingezet op preventie.</p>	
<p><u>Uitvoeren Social Return</u> In 2019 wordt de inkoopkracht van de gemeente weer ingezet en worden mensen geplaatst via het project Social Return.</p>	
<p><u>Sluitende aanpak en Work First</u> Alle nieuwe instroom in een bijstandsuitkering wordt sluitend via work first (of scholing bij jongeren) opgepakt. Vanaf het eerste moment dat een burger zich meldt bij de gemeente is de ondersteuning primair gericht op werk of, waar dat nog niet kan, op participatie. Voorwaarde is evenwel dat mensen actief zijn om aan het werk te komen. Daartoe worden zij begeleid en kunnen diverse vormen van werk en andere voorzieningen worden ingezet. Uitgaande van een reëel arbeidsmarktperspectief dat is afgestemd op de mogelijkheden en individuele situatie van de burger enerzijds en de kansen op de arbeidsmarkt anderzijds.</p>	

<p><u>Werkgeversbenadering</u> Eén van de instrumenten om mensen aan het werk te krijgen in een economische vitale stad in een krachtige (eu)regio is de werkgeversdienstverlening. De werkgeversdienstverlening is vraaggericht vormgegeven in Podium24 en de plaatsing en bemiddeling van burgers wordt aldus gerealiseerd vanuit één loket. Podium24 plaatst mensen ook over de grenzen heen in de Euregio en heeft daarvoor een belangrijke rol in de Service grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling.</p>	
<p><u>Begeleiding via servicepunten werk en bemiddeling</u> Via de servicepunten werk en bemiddeling worden in de buurten Malberg, Caberg-Malpertuis, Limmel-Nazareth, Wittevrouwenveld-Wyckerpoort, De Heeg en Mariaberg werkzoekenden vanuit de brede doelgroep op een laagdrempelige manier begeleid naar een baan en naar participatie.</p>	

Toeleiden naar regulier werk/participatie	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Statushouders en re-integratie</u> Voor wat betreft de taak ten aanzien van de re-integratie van statushouders in Maastricht is in 2016 gestart met een pilotproject, waarin ervaring opgedaan is met de te ontwikkelen multidisciplinaire aanpak. In 2019 zal deze aanpak worden gecontinueerd.</p>	
<p><u>Actieplan jeugdwerkloosheid</u> Als er nog scholingsmogelijkheden zijn gaan jongeren terug naar school. Zijn deze mogelijkheden er niet, dan wordt ingezet op werk. Het actieplan loopt tot 1 januari 2019. Bezien wordt hoe de aanpak in 2019 vorm wordt gegeven.</p>	
<p><u>Actieplan Ouderenwerkloosheid</u> Het aanvalsplan ouderenwerkloosheid is uitgewerkt in een actieplan. De aanpak richt zich op 45-plussers met een arbeidsvermogen van 30 procent of meer. Aanvalsplan en actieplan lopen nog tot 1 januari 2019. Bezien wordt hoe de aanpak in 2019 wordt vormgegeven.</p>	

Toeleiden naar gesubsidieerd werk	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Loonkostensubsidie</u> Op basis van de Participatiewet kan de gemeente een loonkostensubsidie (artikel 10d) verstrekken aan werkgevers die mensen in dienst nemen die vanwege hun beperkingen niet zelfstandig het wettelijk minimumloon (WML) kunnen verdienen. In 2019 kan hiervoor in totaal een bedrag van € 1,5 mln. uit het I-deel worden ingezet. De kosten van begeleiding door Podium24 van mensen die met behulp van dit instrument aan het werk zijn worden ook betaald uit dit bedrag.</p>	
<p><u>Groeibanen</u> De gemeente kan een gesubsidieerde baan aanbieden aan mensen. Deze is gericht op groei en uitstroom naar regulier werk, waarbij de werknemer een dienstverband krijgt bij stichting Podium24 voor bepaalde tijd tegen een salaris van 100% WML. Vanuit Podium24 wordt de werknemer gedetacheerd bij inlenende organisaties die daarvoor een inleenvergoeding betalen.</p>	

<p><u>Afbouw Wsw</u> Voor de uitvoering van de Wsw wordt jaarlijks een uitvoeringsovereenkomst met MTB opgesteld. Bij de invoering van de Participatiewet in 2015 is de Wsw afgesloten voor nieuwe instroom. De afbouw vindt voornamelijk via natuurlijk verloop plaats. Teneinde de know-how van MTB met betrekking tot de doelgroep te behouden, is de organisatie binnen de uitvoeringsketen re-integratie gepositioneerd als leerwerkbedrijf voor de brede doelgroep Participatiewet. Ook wordt de samenwerking op het snijvlak van Wmo en Participatiewet steeds meer opgezocht, bijvoorbeeld met zorgpartijen. Dit komt ten goede aan een integrale dienstverlening aan de gemeentelijke doelgroep.</p>	
--	--

Werken met behoud van uitkering	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Realiseren plaatsingen Werken met behoud van uitkering</u> Hierbij zijn twee mogelijkheden, te weten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Werken met behoud van uitkering gedurende maximaal zes maanden gericht op een reguliere plaatsing (proefplaatsing) en - De participatieplaats (artikel 10a Participatiewet), waarbij mensen gedurende maximaal twee jaar (eventueel 2 x met een jaar te verlengen) actief kunnen participeren. 	
<p><u>Maastricht-Heuvelland alternatief beschut werk</u> In de periode 2016-2018 is via het Maastricht-Heuvelland alternatief beschut werk ervaring opgedaan met een combinatie van beschut werken (nieuw) en arbeidsmatige dagbesteding voor mensen die uitsluitend in een beschutte omgeving onder aangepaste omstandigheden mogelijkheden tot arbeidsparticipatie hebben. In 2018 wordt een besluit genomen over de definitieve aanpak voor 2019 en verder. Mede in relatie tot de wettelijke variant van beschut werk zoals door het rijk ingaande 2017 verplicht gesteld. Uitgangspunt blijft in ieder geval dat de gemeente zo veel mogelijk inwoners op grond van maatwerk wil ondersteunen om naar vermogen te kunnen werken en participeren in de maatschappij.</p>	

B. Inkomen

In september 2018 is het voorlopig budget, waaruit de uitkeringen in 2019 betaald dienen te worden, vastgesteld. Dit gebeurt aan de hand van het voor 2019 beschikbare macro-budget en een sinds 2015 nieuw ingevoerd objectief verdeelmodel. Het verdeelmodel zal voorlopig niet wijzigen. Wel wordt nog onderzoek gedaan naar de toereikendheid van het macrobudget onder meer waar het de gemiddelde prijs per uitkering betreft en de betekenis van de extra instroom van statushouders in de bijstand. Omdat ook binnen het nieuwe verdeelmodel tekorten voor rekening komen van de gemeente en overschotten vrij besteedbaar zijn, is een effectief bestandsbeheer van groot belang. Uitgangspunt blijft dan ook dat volop wordt ingezet op het beperken van de instroom en het bevorderen van de uitstroom. Daarnaast wordt consequent gehandhaafd.

Verstrekken inkomensondersteunende voorzieningen: PW, Bbz, IOAW, IOAZ	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Beperken uitkeringsvolume</u> Sturing op het uitkeringsvolume vindt voornamelijk plaats door beperking van de instroom (poortwachtersfunctie), handhaving en toeleiding naar arbeid (bevorderen uitstroom). Aan de poort stevig inzetten op werk is ook één van de instrumenten die bijdragen aan het voorkomen van fraude.</p>	
<p><u>Uitvoering handhavings- en sanctiebeleid</u> Vanuit het principe van Hoogwaardig Handhaven ligt de focus op preventie. Vroegtijdig goed informeren en waar nodig extra controleren voorkomt dat mensen achteraf geconfronteerd worden met hoge terugvorderingsbedragen en boeten en voorkomt voor de gemeente een fors hogere schadelast. In 2019 zal worden gezien hoe het Hoogwaardig Handhaven binnen de drie decentralisaties optimaal op elkaar kan worden afgestemd.</p>	

C. Armoede

Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Aanvalsplan armoede</u> In het eerste jaar van de coalitie wordt een aanvalsplan armoede ontwikkeld. Hierin worden de aanbevelingen die de Rekenkamercommissie in haar rapport hieromtrent doet meegenomen. De structurele analyse en aanpak van armoede problematiek wordt samen met kennisinstellingen vormgegeven. Met beleidsvelden die van invloed zijn op armoede (o.a. WMO, jeugd, arbeidsparticipatie) wordt integraal samengewerkt. Het budget armoede bestrijding wordt overeind gehouden. In 2019 wordt, zoals gebruikelijk, gerapporteerd over de hoofdelementen van armoede en na vaststelling van het aanvalsplan armoede zal de begroting 2020 daarop aangepast worden.</p>	

De drie pijlers van de bestaande aanpak zijn: inkomensondersteuning voor mensen met een laag inkomen, schuldhulpverlening en aandacht voor preventie en vroegsignalering. Deze drie pijlers zullen terugkomen in het aanvalsplan armoede.

Meer mensen maken gebruik van inkomensondersteunende voorzieningen	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Terugdringen non-gebruik</u> In 2019 wordt het non gebruik van bijzondere bijstand en inkomensondersteunende voorzieningen verder verlaagd. Het gebruik van de bijzondere bijstand en het gebruik van de declaratieregelingen wordt gemeten. Daarnaast wordt gemeten hoeveel toekenningen er zijn op basis van het actief wijzen van mensen op ondersteuning waar ze voor in aanmerking komen.</p>	
<p><u>Extra materiële ondersteuning voor (gezinnen met) kinderen</u> Naast de financiële ondersteuning die we zelf uitvoeren via Sociale Zaken Maastricht Heuvelland, dragen we ook bij aan Stichting Leergeld, Jeugdfonds Sport, Jeugdcultuurfonds, stichting Fietsbank. Het aantal kinderen dat ondersteuning ontvangt via de verschillende organisaties wordt gemonitord. Rapportage vindt plaats via de monitor Sociaal Domein.</p>	

Schuldhulpverlening	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Intensivering schuldhulpverlening</u> In het aanvalsplan armoede wordt beschreven hoe de schuldhulpverlening wordt geïntensiveerd.</p>	
<p><u>Uitvoering en monitoring Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening (Wgs)</u> In 2016 is het beleidsplan integrale schuldhulpverlening 2016-2020 vastgesteld. Eind 2019 wordt de Raad geïnformeerd over de tussenstand met betrekking tot het beleidsplan integrale schuldhulpverlening.</p>	
<p><u>Convenant met bewindvoerders en contact met rechtbank over bewindvoering</u> In 2017 is - samen met de gemeenten in het Heuvelland- een convenant met bewindvoerders overeengekomen. Het aantal bewindvoerders dat zich aansluit bij het convenant wordt gemonitord en in 2019 wordt het bestaande convenant geëvalueerd.</p>	

Aandacht voor preventie en vroegsignalering	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Pilot vindplaats schulden</u> Door krachten te bundelen en inwoners met betalingsachterstanden vroegtijdig te signaleren, betalingsachterstanden op te lossen en schulden te voorkomen worden kosten bespaard voor burgers, corporaties, gemeente en de maatschappij. In 2016 is de aanpak Voorkoming huisuitzettingen gestart met als doel om het aantal huisuitzettingen te reduceren door middel van het tijdig signaleren van problematiek en de hulp vroegtijdig en preventief te organiseren. In deze aanpak blijkt dat de gegevens van de woningcorporaties van grote meerwaarde zijn om het aantal huisuitzettingen te reduceren. In 2019 start de pilot Vindplaats Schulden (VPS) om vroegtijdige signalering van schulden vorm te geven.</p>	
<p><u>Jongerenperspectieffonds Maastricht</u> (invulling motie jongeren en schulden, juli 2016) Maastricht is gestart met een pilot integrale aanpak voor jongeren met schulden, die niet in aanmerking komen voor een wettelijk schuldhulpverleningstraject. In een integrale aanpak worden de schulden aangepakt en wordt een nieuw perspectief op werk en/of scholing geboden.</p>	
<p><u>Financiële educatie en bewustwording jongeren</u> Het is belangrijk om jongeren bewust te maken van geld en schulden. Daarom worden aan het onderwijs programma's aangeboden, die zij kunnen inzetten voor hun leerlingen, te weten "No credit game over" en "Moneyways". De inzet van deze programma's wordt gemonitord.</p>	
<p><u>No credit game over</u> Het in 2015 gestarte interactieve stadsspel bedoeld voor bewustmaking van jongeren van 16+, voor financiële problematiek. In 2018 is dit over de gehele regio Maastricht-Heuvelland uitgerold en in 2019 wordt gemonitord bij welke scholen en leerjaren het spel ingezet wordt.</p>	
<p><u>Moneyways</u> Naast het interactieve spel wordt ook het lespakket Moneyways aangeboden. Dit lespakket wordt verzorgd door Peer educators, ervaringsdeskundige jongeren. In ieder geval wordt het VMBO en het MBO benaderd om Moneyways in te voegen in het lespakket. Ook andere onderwijstypes kunnen hun belangstelling kenbaar maken. Monitoring bij welke scholen en leerjaren het spel ingezet wordt, vindt plaats.</p>	
<p><u>Verminderen kansongelijkheid onderwijs</u> Een afgebroken schoolopleiding is een belangrijke belemmerende factor voor een duurzame betaalde baan. Niet elke ouder kan extra huiswerkbegeleiding betalen. Daarom worden zowel bij het basisonderwijs als bij het voortgezet onderwijs projecten uitgevoerd, waarbij studenten kinderen begeleiden. De resultaten van deze projecten worden gemonitord.</p>	
<p><u>De 50 gezinnen aanpak</u> Met deze aanpak wordt vanuit het concept van positieve gezondheid invulling gegeven aan de werkwijze van 1 gezin, 1 maatwerkplan en 1 regisseur en daarmee de ontschotting binnen, in eerste instantie, de gemeentelijke middelen. Doel is om huishoudens beter te ondersteunen in het hoofd bieden aan de uitdagingen waar zij voor staan. Zelfregie en vermindering van stapeling van voorzieningen zijn daarbij uitgangspunt. Samen met de huishoudens wordt een plan van aanpak opgesteld, waarbij hun behoeften uitgangspunt zijn. Maatwerk dus. Gezien de wens om deze aanpak vervolgens breder in te zetten in het sociale domein, krijgt het leren van en reflecteren op de aanpak van deze eerste 50 gezinnen uitdrukkelijk aandacht.</p>	

D. Iedereen telt mee

Onze ambitie is dat Maastrichtenaren ongeacht hun leeftijd, achtergrond en/of beperking in hun vertrouwde omgeving kunnen blijven wonen en naar vermogen deel kunnen nemen aan activiteiten in de samenleving. Deze ambitie wordt niet alleen gerealiseerd door extramuralisering maar vergt een maatschappelijk klimaat waarin (meer) mogelijkheden ontstaan voor mensen die zich op de een of andere manier buitengesloten voelen. Naast het vergroten van de toegankelijkheid van accommodaties, verenigingen, activiteiten is een belangrijke taak van gemeente, maatschappelijke organisaties en burgers om in de stad en buurten ontmoetingen voor te bereiden, te arrangeren en interactie, dialoog te faciliteren. Speciale aandacht is er voor de zelfredzaamheid van ouderen die steeds langer blijven thuis wonen en bij wie er meer risico op vereenzaming is. We ondersteunen daar waar nodig het vormen van buurt- en bewonersnetwerken en activiteiten zodat sociaal isolement wordt voorkomen

Sociale inclusie	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Stimuleren sociale inclusie</u> In 2019 wordt hiertoe ondermeer ingezet op: Versterken toegankelijkheid van voorzieningen voor alle inwoners:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In 2030 kent Maastricht een optimale toegankelijkheid van gemeentelijke gebouwen, als uitwerking van het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een beperking. Om dat te realiseren gaan we in samenwerking met ervaringsdeskundigen en experts, de implementatie voortzetten van de nota: 'Maastricht voor Iedereen 2018-2022' met speerpunten zoals: deskundigheidsbevordering ambtenaren en andere publieke functionarissen, en screening van de toegankelijkheid van gemeentelijke panden. Op basis van deze screening in 2019 zal worden bekeken welke investeringen noodzakelijk zijn om de toegankelijkheid van gemeentelijke panden te optimaliseren. Voor de quickwins op dit vlak wordt in 2019 na de screening een realisatieplan opgesteld. Het oppakken van deze quickwins zal indicatief een bedrag van € 200.000 vragen (de totale opgave aangaande gemeentelijke gebouwen wordt ingeschat op circa € 2 mln.) • Integreren en uitvoeren van de speerpunten uit de seniorenmonitor 2018 binnen de reguliere beleidsvelden. • Uitvoeren van het project uit de Toekomstagenda Sociaal Domein: "algemeen toegankelijk maken van de professionele dagbesteding voor senioren", gericht op de integratie van de dienstverlening begeleiding groep met het (lokale) algemeen toegankelijk aanbod en de verbreding hiervan over de verschillende kolommen (Wmo/Jeugd/participatie) en het vormgeven van een andere wijze van sturing, rolverdeling en financiering van het aanbod voor de dienstverlening begeleiding groep. • Voortzetten van de pilot algemeen toegankelijk maken van de professionele dagbesteding voor senioren in de Noord West.	

Tegengaan en voorkomen van discriminatie	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Regionale aanpak discriminatie</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Subsidiëren van Stichting antidiscriminatievoorziening Limburg (ADV-Limburg). • Als centrumgemeente opdracht verlenen aan AntiDiscriminatieVoorziening-Limburg (ADV-Limburg) om meldingen en klachten aangaande discriminatie inclusief monitoring en registratie af te handelen alsmede het initiëren en stimuleren van preventie van discriminatie bijvoorbeeld op scholen.	

E. Iedereen doet mee

De sociale ambitie van deze stad is dat in ieders bestaanszekerheid is voorzien; dat iedereen naar vermogen kan meedoen aan het sociaal, economisch en cultureel leven, dat ieder de kans heeft zijn talenten te ontplooiën, zijn ambities te realiseren en dat iedereen wil bijdragen aan de kwaliteit van (samen-) leven van anderen. Gezondheid speelt een belangrijke factor in de bestaanszekerheid van onze inwoners. Vanuit het concept “positieve gezondheid” van Machteld Huber, komt de visie dat niet alleen ziekten, gebreken of afwijkingen bepalen hoe ziek of gezond iemand is, maar ook de veerkracht en het vermogen om de regie over ons leven te blijven voeren. Maastricht spreekt daarom van “naar vermogen meedoen” als zijnde een juiste balans tussen draagkracht en draaglast. Daar hoort eveneens bij dat inwoners zich betrokken voelen: bij elkaar en bij hun omgeving en er actief verantwoordelijkheid voor dragen. De rol van de gemeente is ondersteuning en stimulering, dit kan inhoudelijk danwel financieel zijn.

Stimuleren maatschappelijke participatie	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Stimuleren van zelfsturing en zelfregie van buurten en bewoners</u> Het streven is dat mensen zelf verantwoordelijk zijn voor de eigen leefomgeving en elkaar. Thema's als het bevorderen van diversiteit, integratie, een goede toegankelijkheid van voorzieningen (iedereen kan meedoen) maken hier onderdeel van uit.</p> <p>Concrete aandachtspunten hierbij zijn ondermeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In aansluiting op het provinciale plan van aanpak: “diversiteit” dat in 2019 wordt ontwikkeld, stimuleren en faciliteren van lokale acties met diversiteit als kernwaarde voor Maastricht als welkome en tolerante stad. • Stimuleren en faciliteren (van de implementatie) van algemene laagdrempelige voorzieningen en ontmoetingsplekken als kloppend hart van de buurt zoals: huiskamers en kinderboerderijen; gemeenschapshuizen. • Actualiseren van de verordening subsidies vrijwilligersactiviteiten welzijn en zorg 2017 obv. de resultaten van de evaluatie 2018. • Ondersteunen buurtnetwerken al naar gelang de behoeften van de afzonderlijke netwerken.	

Aanpak publieke gezondheid	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p>Concrete aandachtspunten voor 2019 hierbij zijn ondermeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het uitvoeren van het regionaal beleidsplan 2016-2019 volgens de drie programmalijnen en het programma Gezond in de Stad (GIDS) als aanpak voor gezondheidsachterstanden.<ul style="list-style-type: none"> – gezonde jeugd: uitvoeren Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG) programma, inbedden Rijksvaccinatieprogramma in gemeentelijke opdracht aan jeugdgezondheidsorganisaties, samen met betrokken organisaties voor de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) verder realiseren van één JGZ voor Zuid Limburg. – gezonde wijk: het realiseren van een laagdrempelige zorginfrastructuur op wijkniveau door burgers, professionals en gemeente; Blauwe Zorg in de wijk en sociale teams op basis van positieve gezondheid, participatie preventie en zorg. Daarbij wordt tevens innovatief vermogen van de kennisinstellingen in de stad betrokken. – kwetsbare personen: stimuleren en faciliteren acties op basis van onderzoek. • Uitvoeren van Veilig Thuis, het advies- en meldpunt voor geweld in afhankelijkheidsrelaties (GIA) en intensiveren van de taak van Veilig Thuis als gevolg van de radarfunctie en aanscherping van de Wet Meldcode. • (Her)inrichten Centrum Seksueel Geweld (CSGL) afspraak tussen centrumgemeenten Venlo, Heerlen en Maastricht en betrokken partners (MUMC, Xonar, GGD en politie) aangaande kwaliteitsslag in de aanpak van huiselijk (seksueel) geweld en kindermishandeling.	

Ondersteuning bij opvoeden en opgroeien	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p>Vanuit de toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland wordt ingezet op het voorkomen van (meer) problemen door gerichte en samenhangende focus op preventie en vroegsignalering. Concrete aandachtspunten voor 2019 zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Betere gebiedsgerichte en actuele informatie over opvoeden en opgroeien en het gebruik van jeugdhulp, agenda met activiteiten zowel voor ouders als professionals. • Stimuleren en faciliteren samenwerking sociaal medische indicatie, passend onderwijs en knooppunt op school met partners uit knooppunten. Bijvoorbeeld door vereenvoudiging processen en administratieve ballast rond school, aanbieders en inzet Sociaal Medische Indicatie. • Verstevigen regie op toegang tot en de keten binnen jeugdzorg oa via inzet Praktijkondersteuning Huisartsen Jeugd en Gezin bij huisartsen. • Versterken signalering via doorontwikkeling Integrale Kind Centra (IKC's) en in de verbinding passend onderwijs-jeugdhulp: uitvoeren pilot (met passend onderwijs) presentie opvoedondersteuning op Letterdoes en Manjefiek, verbeteren aansluiting JGZ op po-school in Noord-Oost (aansluiting blauwe zorg). • Stapsgewijs versterken van oplossingsgericht werken vanuit team Jeugd, accent op verbinding jeugd en jongeren (18-/18+), verbinding aansluiting jeugdhulp-onderwijs- participatie en versterken verbinding met armoede. • Vaker en beter gebruik van 1 Gezin, 1 Plan 1 Regisseur. 	

F. Iedereen zorgt mee

Maastrichtenaren zijn zoveel mogelijk in staat om samen met hun directe omgeving een adequate oplossing te vinden voor hun zorg- of opvoedvraag en hier ook zoveel mogelijk zelf invulling aan te geven. Mantelzorgers, verzorgers en vrijwilligers vervullen een belangrijke rol in het 'zorgen voor elkaar'. We vinden het belangrijk dat zij hun taak goed kunnen vervullen. Daarom zorgen wij voor faciliteiten en ondersteuning die maken dat mantelzorgers, verzorgers en vrijwilligers hun (zorg)taken kunnen vervullen en dat overbelasting kan worden voorkomen. Gemeente en (samenwerkende) maatschappelijke organisaties bieden via verschillende kanalen informatie en ondersteuning. Wij stimuleren initiatieven ter ondersteuning en versterking van (digitale) vaardigheden. Niet alle ondersteuningsvragen kunnen ondervangen worden met een eigen netwerk, vrijwillige inzet of lichte ondersteuning. Op basis van de mogelijkheden van de inwoner wordt via de toegang Wmo en Jeugd passende ondersteuning gezocht. Dit gebeurt zoveel mogelijk integraal en in samenspraak met mantelzorger, verzorger en/of vrijwilliger.

Versterken zelfregie en keuzevrijheid	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Stimuleren en faciliteren van (informele) cliëntondersteuning.</u> Voor diegenen die ondersteuning nodig hebben om zelf concreet invulling te kunnen geven aan het langer zelfstandig kunnen blijven wonen is er cliëntondersteuning. Concrete aandachtspunten in 2019 zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stimuleren en faciliteren van meer samenhangende dienstverlening ten aanzien van gebiedsgerichte informatie en advies binnen het sociaal domein tussen de sociale teams en Sociale Zaken Maastricht-Heuvelland (SZMH). • Implementeren van de contourennota "onafhankelijke cliëntondersteuning" Maastricht-Heuvelland. • Verdergaande intensivering van de samenwerking tussen Trajekt, Steunpunt Mantelzorg en MEE. • Het zover mogelijk integreren van de Inloopvoorzieningen GGZ in laagdrempelige en algemeen toegankelijke structuren en voorzieningen. • Het verbinden van de preventieve (o)GGZ activiteiten en structuur in de stad met het systeemgericht werken vanuit de keten, met en voor de burger, met en in de buurt. 	

Ondersteuning Informele Zorg	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Het ondersteunen van mantelzorgers</u> De wens van cliënten om (langer) thuis te blijven wonen, vraagt samen met de nieuwe Wmo en de hervorming van de langdurige zorg om een andere ondersteuning van mantelzorgers, verzorgers en vrijwilligers. De speerpunten voor 2019 voor Informele Zorg zijn benoemd in de Toekomstagenda Sociaal Domein en resulteren ondermeer in de volgende prestaties voor 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Versterken van 0^e en 1^e lijnsvoorziening ten aanzien van mantelzorg. In 2019 wordt de behoeften geïnteriseerd en nadere afspraken gemaakt. • Ondersteunen van de Erkenning en waardering mantelzorgers door het uitvoeren van de mantelzorgwaardering 2019. • Subsidiëren van Steunpunt Mantelzorg Zuid voor de uitvoering van mantelzorgondersteuning en vrijwillige zorg in Maastricht. • Implementatie van het plan van aanpak: "Respijtzorg Maastricht-Heuvelland" ter voorkoming overbelasting van mantelzorgers. • Stimuleren vrijwilligers-, bewonersinitiatieven op het gebied van zorg . 	

Passende ondersteuning Wmo en jeugd	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Uitvoeren passende ondersteuning</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren van de per 1 januari 2019 geactualiseerde Verordening maatschappelijke ondersteuning, het onderliggende Besluit maatschappelijke ondersteuning en de verordening Jeugd. 	
<p><u>Transformatie Sociale Zaken Maastricht Heuvelland</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Burgers die zich met een ondersteuningsverzoek melden bij de gemeente worden op een eenduidige, consistente en heldere manier geholpen. Vragen op verschillende leefgebieden worden in samenhang behandeld. • De gemeentelijke dienstverlening kenmerkt zich door nabijheid, op maat en in samenhang. • De burger heeft bij de gemeentelijke toegang zoveel als mogelijk te maken met één aanspreekpunt. • De gemeentelijke uitvoering is 'Lean' georganiseerd. De burger staat centraal en de bureaucratie is merkbaar verminderd. Daarbij geldt het principe 'niet meer dan nodig, niet minder dan noodzakelijk'. Enkelvoudige vragen worden enkelvoudig afgehandeld. 	
<p><u>Versterken samenwerking voorliggend veld</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Versterken van de samenhang tussen toegang, en de sociale teams/ knooppunten. • Versterken regie op toegang tot en keten binnen jeugdzorg. • In samenwerking met de 3 corporaties, zorgaanbieders en adviesorganen en ervaringsdeskundigen wordt uitvoering gegeven aan het plan van aanpak Wonen & Zorg voor Senioren. Doel hiervan is om te komen tot toekomstbestendige seniorenhuisvesting, in ieder geval goede, voldoende, betaalbare en bereikbare woningen, waarin wonen en zorg optimaal op elkaar afgestemd zijn. 	
<p><u>Ontwikkeling professionele ondersteuning</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • In samenwerking met aanbieders en zorgverzekeraars in samenhang brengen van het dienstverleningsaanbod. • Sturen op de kwaliteit, doelmatigheid (resultaat) en kostenefficiëntie van de ingezette ondersteuning. • Aanbod groepsbegeleiding zoveel als mogelijk toegankelijk maken zonder indicatie en (daarmee) een onderdeel van de samenleving. 	

<ul style="list-style-type: none"> • Ondersteunen van burgers met het gebruik van PGB oa bij de dienstverlening huishoudelijke hulp. Zij krijgen daarmee meer regie op de inzet van de hulp. • Betrekken ervaringsdeskundigen bij de inkoop van hulpmiddelen gericht op het sluiten van nieuwe contracten per 1 januari 2020. • Verdere ontwikkeling van het deelconcept voor scootmobielen door de dienstverlening in het kader van de kortdurende uitleen en de uitleenpunten met elkaar in samenhang te brengen. 	
--	--

Opvang en onderdak	
<p>Voor burgers in zeer kwetsbare posities die niet (geheel) zelfstandig kunnen wonen en de regie over hun leven niet kunnen voeren, neemt de gemeente deze (tijdelijk) over en een biedt een veilige en beschermde omgeving en begeleiding in hun traject naar nieuwe perspectieven. De beoogde prestaties kennen binnen verschillende aandachtspunten voor 2019 een duidelijke relatie met programma 1 veiligheid.</p>	
Beoogde prestaties 2019 (o.a.)	Realisatie 2019
<u>Uitvoeren passende ondersteuning</u> <ul style="list-style-type: none"> • Bieden van tijdelijke noodopvang aan vluchtelingen die geen aanspraak hebben op opvang van rijkswege. • Bieden passende ondersteuning maatschappelijke opvang/ beschermd wonen. 	
<u>Versterken samenwerking</u> <ul style="list-style-type: none"> • Implementeren en verder vormgeven van een sluitende regionale (zorg)aanpak voor personen met verward gedrag. • Realiseren van een samenhangend palet van dagbestedings- en activeringsactiviteiten van verschillende doelgroepen (kwetsbare burgers met geestelijke, verstandelijke en lichamelijke beperkingen) ter bevorderen van zelfregie van de Maatschappelijke Zorg-doelgroep. • Verbeteren overgang tussen opvang/beschermd Wonen 18-/18+. • Intensiveren van de samenwerking tussen Relim en MTB. • Bevorderen uitstroom naar zelfstandig wonen door Housing Maastricht via de afspraken die Levanto, woningcorporaties en enkele zorginstellingen in 2018 hebben gemaakt. • Uitvoeren Plan van Aanpak: "Zwerfjongeren 2017-2020". 	
<u>Transformatie</u> <ul style="list-style-type: none"> • Een nieuw ingerichte Toegang, afgestemd op de 'transformatie SoZa, als gezamenlijke portal bij instroom voor dak- en thuislozen en burgers die vanwege psychische problematiek in een beschermde omgeving moeten wonen. • Afbouwen collectieve opvang Singel 9 binnen de Maatschappelijke Opvang. • Toepassen van een passende en eenduidige financieringssysteem van de producten opvang en onderdak (=transformatie-opdracht: efficiënter afspraken met uitvoerders maken: onderscheid subsidie/inkoop). • Ondersteunen en faciliteren van initiatieven uit de samenleving ten behoeve van zwerfjongeren en tbv de leefbaarheid en veiligheid in een buurt met zorgvoorziening of Beschermd Wonen. • Ontwikkelen van nieuwe woonvormen: <ul style="list-style-type: none"> - Uitvoeren van 2 pilots mbt huisvesting van zeer moeilijk plaatsbaren (zmp-ers) - Onderzoek naar de meest gewenste woonvorm voor verwarde personen die uit de GGZ stromen. 	

G. Innovatie en transformatie

Realisatie toekomstagenda sociaal domein	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
Uitvoeren actieplan toekomstagenda sociaal domein 2018-2019 Voor 2018-2019 is een nieuw actieplan opgesteld. In dit actieplan zijn de eerdere projecten aangescherpt en worden deze beoordeeld op hun concrete bijdrage aan de transformatie: ze moeten innovatief, integraal, regionaal en minimaal bijdragen aan 2 van de 4 doelstellingen van de toekomstagenda. Gelet op het grote raakvlak van onderwijs met de WMO, Jeugdwet en Participatiewet is Passend Onderwijs toegevoegd aan het actieplan. En naast samen doen, is samen leren als randvoorwaarde opgevoerd.	
Maatschappelijke agenda Groene Loper	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
Het A2 project is vanaf de start primair een maatschappelijke opgave. Het gaat hierbij om de verbinding van Maastricht Oost met de rest van de stad en om het gebied rondom de Groene Loper maatschappelijke kansen te bieden. Naast plannen voor verdere gebiedsontwikkeling die o.a. zijn verwoord in het ambitiedocument Stad en Spoor, wordt er nu ook een maatschappelijke agenda voor het gebied opgesteld. Hierin worden hefbomen uitgewerkt die binnen het nieuw ontstane gebied van de Groene Loper bijdragen aan een brede positieve ontwikkeling. De inhoud van deze agenda wordt samen met de inwoners van dit gebied gemaakt. Deze aanpak en ook de uitvoering van de agenda wordt een van de gemeente brede opgaven. De inhoud van deze agenda zal dan ook beleidspeiler- en programmaoverstijgend zijn.	
Inzet sociaal Investeringsfonds (SIF)	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
Op basis van een inventarisatie en analyse wordt in 2019 een voorstel voor criteria ter besteding van de SIF gelden 2019-2020 opgesteld.	

H. Draaiknoppen Sociaal Domein

In het hoofdlijnenakkoord coalitie 2018-2022 is de ambitie opgenomen om het sociaal domein in 2022 financieel in balans te krijgen. Daartoe zijn in 2018 diverse acties (draaiknoppen) ingezet. Denk daarbij aan de, ook in deze begroting genoemde, inzet van praktijkondersteuners jeugd bij huisartsen. Deze acties (draaiknoppen) worden dit jaar gecontinueerd. Daarnaast wordt dit jaar bijvoorbeeld de 50 gezinnen aanpak aanvullend ingezet. Doelstelling is in 2019 € 2.000.000, 2020 € 3.750.000, 2021 €4.100.000 en 2022 €5.100.000 minder uitgaven in het sociaal domein. Hiermee is de doelstelling van de draaiknoppen ten opzichte van de vorige begroting naar een realistisch niveau gebracht.

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van dit programma:

- NV MTB regio Maastricht
- Gemeenschappelijke regeling Kredietbank Limburg
- Gezamenlijke uitvoeringsorganisatie sociale dienst Maastricht-Heuvelland
- Gemeenschappelijke regeling GGD Zuid Limburg.
- Gemeenschappelijke regeling Subsidiëring Antidiscriminatievoorziening Limburg.
- Gemeenschappelijke regeling Omnibuzz.

Wat mag het kosten?

Onderstaand volgt een totaaloverzicht van de lasten en baten per taakveld.

PROGRAMMA 6 : SOCIAAL DOMEIN	LASTEN				
	2018	2019	2020	2021	2022
SAMENKRACHT EN BURGERPARTICIPATIE (6.1)	9.740.272	7.307.655	9.268.223	8.175.050	7.764.294
WIJKTEAMS (6.2)	1.726.956	1.752.294	1.752.294	1.752.294	1.752.294
INKOMENSREGELINGEN (6.3)	74.446.339	75.556.830	75.381.829	75.231.829	75.106.829
BEGELEIDE PARTICIPATIE (6.4)	23.536.816	22.072.883	20.774.853	20.356.453	19.606.916
ARBEDSPARTICIPATIE (6.5)	10.635.594	10.468.093	10.645.514	9.899.889	10.027.962
MAATWERKVOORZIENINGEN (WMO) (6.6)	28.833.772	28.685.088	28.653.590	28.610.406	28.570.028
MAATWERKDIENSTVERLENING 18+ (6.71)	19.118.546	19.286.964	19.418.807	19.424.448	19.443.299
MAATWERKDIENSTVERLENING 18- (6.72)	164.646.877	162.680.763	162.725.427	162.725.953	162.632.418
GEESCALEERDE ZORG 18+ (6.81)	41.346.813	41.803.269	41.800.493	41.800.816	41.800.816
GEESCALEERDE ZORG 18- (6.82)	0	0	0	0	0
TOTAAL LASTEN	374.031.985	369.613.840	370.421.030	367.977.138	366.704.856
	BATEN				
	2018	2019	2020	2021	2022
SAMENKRACHT EN BURGERPARTICIPATIE (6.1)	730.271	716.862	716.862	716.862	716.862
WIJKTEAMS (6.2)	331.916	343.533	343.533	343.533	343.533
INKOMENSREGELINGEN (6.3)	67.468.653	67.560.489	67.560.489	67.560.489	67.560.489
BEGELEIDE PARTICIPATIE (6.4)	10.424	10.789	10.789	10.789	10.789
ARBEDSPARTICIPATIE (6.5)	2.476.199	2.562.866	2.562.866	2.562.866	2.562.866
MAATWERKVOORZIENINGEN (WMO) (6.6)	5.034.057	5.064.442	5.064.442	5.064.442	5.064.442
MAATWERKDIENSTVERLENING 18+ (6.71)	2.813.691	2.853.083	2.853.083	2.853.083	2.853.083
MAATWERKDIENSTVERLENING 18- (6.72)	130.830.059	130.872.043	130.872.043	130.872.043	130.872.043
GEESCALEERDE ZORG 18+ (6.81)	2.386.542	2.237.270	2.237.270	2.237.270	2.237.270
GEESCALEERDE ZORG 18- (6.82)	0	0	0	0	0
TOTAAL BATEN	212.081.812	212.221.378	212.221.378	212.221.378	212.221.378
	SALDO				
	2018	2019	2020	2021	2022
SAMENKRACHT EN BURGERPARTICIPATIE (6.1)	-9.010.001	-6.590.793	-8.551.361	-7.458.188	-7.047.432
WIJKTEAMS (6.2)	-1.395.039	-1.408.761	-1.408.761	-1.408.761	-1.408.761
INKOMENSREGELINGEN (6.3)	-6.977.686	-7.996.341	-7.821.340	-7.671.340	-7.546.340
BEGELEIDE PARTICIPATIE (6.4)	-23.526.392	-22.062.094	-20.764.064	-20.345.664	-19.596.127
ARBEDSPARTICIPATIE (6.5)	-8.159.395	-7.905.228	-8.082.648	-7.337.023	-7.465.096
MAATWERKVOORZIENINGEN (WMO) (6.6)	-23.799.715	-23.620.647	-23.589.149	-23.545.965	-23.505.587
MAATWERKDIENSTVERLENING 18+ (6.71)	-16.304.855	-16.433.881	-16.565.724	-16.571.365	-16.590.216
MAATWERKDIENSTVERLENING 18- (6.72)	-33.816.818	-31.808.720	-31.853.384	-31.853.910	-31.760.375
GEESCALEERDE ZORG 18+ (6.81)	-38.960.272	-39.565.999	-39.563.223	-39.563.546	-39.563.546
GEESCALEERDE ZORG 18- (6.82)	0	0	0	0	0
TOTAAL SALDO	-161.950.173	-157.392.462	-158.199.652	-155.755.760	-154.483.478

De belangrijkste ontwikkelingen in bovenstaande cijfers zijn in de volgende tabellen toegelicht.

Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Voor een tekstuele toelichting van deze investeringen en intensiveringen/bezuinigingen wordt verwezen naar de financiële begroting, hoofdstuk 3.

<i>Intensivering N / Bezuiniging V programma 6 (bedragen x € 1.000)</i>	2019	2020	2021	2022
arbeidsmarkt re-integratie	400 N	400 N	PM	PM
50 gezinnen aanpak	300 N	300 N	300 N	300 N
aanvalsplan armoede	100 N	50 N	25 N	25 N
laagdrempelige ontmoetingsplekken in de buurten	100 N	200 N	300 N	300 N
verlagen draaiknoppen sociaal domein		3.650 N	4.100 N	3.100 N
een verdere ontwikkeling van een laagdrempelige zorginfrastructuur op wijkniveau		500 N	400 N	300 N
doorvoeren 1 gezin, 1 plan en 1 regisseur	200 N	200 N	200 N	200 N
aanhaken bij het provinciaal aanvalsplan arbeidsmarkt	50 N	50 N	50 N	50 N
zwerfjongeren	132 N	132 N	132 N	132 N
armoede	500 N	375 N	250 N	125 N
vuchtelingen	175 N	175 N	175 N	175 N

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Opbouw programma

Dit programma is samengesteld uit thema's afkomstig uit begroting 2018. Begroting 2019 is voor programma 7 een overgangsjaar. Vanaf begroting 2020 is het programma opgebouwd in lijn met de BBV-taakvelden.

Thema programma 7	In welk programma stond dit thema in begroting 2018?
A. Publieke gezondheid.	5&6 Samenleven
B. Water	13 Beheer openbare ruimte
C. Begraafplaats	
D. Milieubeheer	14 Natuur, milieu en afval
E. Afval	

Wat willen we bereiken?

Hoofddoelstellingen

- **Publieke gezondheid**
Niet alleen ziekten, gebreken of afwijkingen bepalen hoe ziek of gezond iemand is, maar ook de veerkracht en het vermogen om de regie over ons leven te blijven voeren (visie Machteld Huber). Maastricht spreekt daarom van "naar vermogen meedoen" als zijnde een juiste balans tussen draagkracht en draaglast. Daar hoort eveneens bij dat inwoners zich betrokken voelen: bij elkaar en bij hun omgeving en er actief verantwoordelijkheid voor dragen.
- **Water**
Veiligheid binnen door het Rijk gestelde normen wat betreft overstromingsgevaar (water) en gezondheid (rioleringen).
- **Begraafplaats**
In het kader van de Wet op de lijkbezorging heeft de gemeente de plicht ervoor te zorgen dat alle burgers, los van hun geloofsovertuiging, begraven kunnen worden of dat er voor hen een asbestemming (verstrooiing of asurnplaatsing) kan plaatsvinden.
- **Milieubeheer**
Integrale verbetering van de lokale milieukwaliteit als bijdrage aan de leefbaarheid (o.a. geluid, lucht, bodem, afval). En bijdragen aan het oplossen van milieuproblemen op hogere schaalniveaus (o.a. klimaatbeleid, duurzaamheid, circulaire economie).
- **Afval**
De gemeente heeft een wettelijke plicht tot inzameling en verwerking huishoudelijk afval. Dit draagt bij aan een schone, veilige en gezonde leefomgeving.

Beleidsmatige context

Hoofdpijnenakkoord Coalitie 2018-2022	
Doelstellingen 2018 -2022 (beknopt)	Procestrekker
Voor de komende periode opstellen brede duurzaamheidsagenda waarbinnen (1) het Maastrichts Energie Akkoord (MEA), (2) pijplijnprojecten en (3) nieuwe projecten.	Wethouder Krabbendam
Een wijkgerichte aanpak samen met corporaties en particuliere woningeigenaren om woningen 'van het gas' te halen, met prioritering op basis van kansrijkheid.	Wethouder Krabbendam
Instellen milieuzone.	Wethouder Krabbendam
Emissieloze stadsdistributie in 2025 door het opschalen van bestaande initiatieven.	Wethouder Krabbendam
Onderzoek naar optimalisatie van afvalinzameling.	Wethouder Krabbendam
In parkeergarages versnelde capaciteitsuitbreiding dan wel volledige ombouw ten behoeve van elektrische auto's.	Wethouder Krabbendam

Voor 4 jaar de uitvoering van het uitvoeringsprogramma Maastrichts Energie Akkoord garanderen.	Wethouder Krabbendam
Realiseren zonneweides Lanakerveld en Belvédèreberg.	Wethouder Krabbendam
Aanleggen van zonnepanelen op zo veel mogelijk gemeentelijk vastgoed.	Wethouder Aarts
Substantiële toename van het aantal laadpalen in woonwijken en centrum, in combinatie met snellaadstations bij P&R-locaties voor bezoekers.	Wethouder Krabbendam
Tevens inwoners mogelijkheid bieden om eigen oplaadpunten in de openbare ruimte te plaatsen.	Wethouder Krabbendam
In samenspraak met corporaties en particuliere verhuurders inzetten op het hanteerbaar houden van woonlasten door verduurzaming.	Wethouder Heijnen
Benadering van de duurzaamheidsopgave als economische kans en speerpunt richting onderwijs en arbeidsmarkt.	Wethouder Heijnen
In overleg treden met regionaal beroepsonderwijs vanuit de noodzaak dat er voldoende personeel moet zijn om de duurzaamheidstransitie ook daadwerkelijk te kunnen realiseren.	Wethouder Jongen
Aanscherpen duurzaamheidsdoelstellingen binnen het gemeentelijk aankoopbeleid en partners in de stad stimuleren om dit voorbeeld te volgen.	Wethouder Janssen
Bij hernieuwde aanbesteding van elektriciteit inzetten op nationaal groen geproduceerde energie en partners in de stad stimuleren om dit voorbeeld te volgen;	Wethouder Janssen
Verder terugdringen van restafval;	Wethouder Aarts
Nul emissie van het gemeentelijk wagenpark als uitgangspunt bij vervanging.	Wethouder Janssen
Positieve gezondheidsbenadering met 'wonen, werken en leven in balans' als kernwaarde bij nieuw gezondheidsbeleid, plannen en projecten.	Wethouder De Graaf – van Haasen
Stimuleren van kansen circulaire economie.	Wethouder Aarts
Andere kaders zijn o.a.:	
Regionaal gezondheidsbeleid 2016-2019 'Gezondheid in Zuid-Limburg: van Signaalrood naar Bronsgroen'	
Afvalloos 2030 (raad, april 2016)	

Indicatoren

BBV-indicatoren	Jaar ¹	Maastricht	Gemeenten 100.000 - 300.000
% hernieuwbare elektriciteit uit wind, waterkracht, zon of biomassa ^{1a}	2015	0,9	5,8
	2016	1,1	nbn
Aantal kg fijn restafval per inwoner ^{2,1b}	2015	110	200
	2016	110	Nbn

1) Bron 'waarstaatjegemeente.nl versie 17-8-2018 waarbij geldt: (1a) RWS- klimaatmonitor; (1b) CBS.
2) Huishoudelijk restafval kan ingedeeld worden in fijn restafval (met name bestaand uit GFT, oud papier en karton, kunststof, glas, blik, textiel, KCA, luiers) en grof restafval. In Maastricht wordt alleen het fijn restafval opgehaald. Bij de milieuparken kunnen mensen terecht met alle soorten restafval

Maastrichtse indicatoren		jaar	Maastricht	
Indicatoren				
<i>Milieubeheer</i>				
aantal geluidbelaste woningen ^{1a}	door wegverkeer 55-64 dB	2013	13000	
		Ambitie 2019	13000	
	door wegverkeer > 65 dB	2013	1700	
		Ambitie 2019	800	
	door treinlawaai 55-64 dB	2013	900	
		Ambitie 2019	900	
	door treinlawaai > 65 dB	2013	300	
		Ambitie 2019	300	
	door industrielawaai 55-64 dB	2013	500	
		Ambitie 2019	500	
	door industrielawaai > 65 dB	2013	100	
		Ambitie 2019	100	
	aantal gevoelige objecten waarbij landgrenswaarde uit besluit luchtkwaliteit wordt overschreden als gevolg van gemeentelijke wegen ^{1b}	t.a.v. NO2 (stikstofdioxide)	2017	0
			Ambitie 2019	0
t.a.v. PM10 (fijnstof)		2017	0	
		Ambitie 2019	0	
aantal spoedeisende bodemlocaties in Maastricht ^{1c}	2017	4		
	Ambitie 2019	2		
<i>Afval</i>				
Aantal kg fijn en grof restafval per inwoner (plaats Maastricht in landelijke afvalbenchmark) ^{1d,3}	2017	107 (3) ²		
	Ambitie 2019	100 (3)		
% recycling (plaats Maastricht in landelijke afvalbenchmark) ^{1d}	2017	74 (3) ²		
	Ambitie 2019	76 (3)		
Afvalbeheerkosten, plaats Maastricht in landelijke afvalbenchmark ^{1d}	2017	33 ²		
	Ambitie 2019	30		
Serviceniveau, plaats Maastricht in landelijke afvalbenchmark ^{1d}	2017	20 ²		
	Ambitie 2019	15		
Regievaardigheden, plaats Maastricht in landelijke afvalbenchmark ^{1d}	2017	2 ²		
	Ambitie 2019	2		

- 1) Bron: (a) Geluidbelastingkaarten; (b) Rapportage luchtkwaliteit; (c) Jaarlijkse voortgangsrapportage spoedlocaties Midterm Review; (d) Landelijke benchmark afval gemeenteklasse B (30%-49% hoogbouw) in opdracht van o.a. Ministerie voor Infrastructuur en Milieu.
- 2) Dit zijn voorlopige cijfers.
- 3) Huishoudelijk restafval kan ingedeeld worden in fijn restafval (met name bestaand uit GFT, oud papier en karton, kunststof, glas, blik, textiel, KCA, luiers) en grof restafval. In Maastricht wordt alleen het fijn restafval opgehaald. Bij de milieuparken kunnen mensen terecht met alle soorten restafval.

Te ontwikkelen indicatoren van Hoofdlijnenakkoord coalitie 2018-2022	
	CO2-voetafdruk van de stad;
	Verhouding duurzame energie in relatie tot het totale energieverbruik.

Wat gaan we daarvoor doen?

A. Publieke gezondheid

Aanpak publieke gezondheid	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Uitvoeren wettelijke taken Wet publieke gezondheid</u></p> <p>De gemeente Maastricht heeft de uitvoering van taken volgens de Wet publieke gezondheid opgedragen aan de GGD: infectieziektebestrijding, medische milieukunde, technische hygiënezorg, epidemiologie, gezondheidsbevordering, psychosociale hulp bij ongevallen en rampen. De jeugdgezondheidszorg voert de GGD in Maastricht uit samen met Envida. GGD is ook opdrachtnemer voor de Acute Zorg (ambulancetzorg: meldkamer en rijdende dienst) in opdracht van de ziektekostenverzekeraars, de GHOR (Geneeskundige Hulpverlenings-organisatie in de Regio) en Veilig Thuis Zuid-Limburg.</p>	

B. Water

Adequate waterafvoer ter minimalisatie risico van overstromingen en voor volkgezondheid	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Voorkomen wateroverlast</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Als het Rijk ermee instemt (voorzien november 2018) wordt in 2019 gestart met de Mirt-verkenning voor het zuidelijk Maasdal. Daarna zullen de resultaten ter besluitvorming worden aangeboden aan de raad. De groengebieden die kansrijk zijn voor waterretentie worden opgenomen in het groenstructuurplan. Participatie in projecten waarin afkoppeling van hemelwater kansrijk is. 	
<p><u>Rioolbeheer</u></p> <ul style="list-style-type: none"> uitvoering milieumaatregelen met als doel vermindering riooloverstorten, bijvoorbeeld aanleg stuwputten en rioolaanpassingen. Uitvoering van maatregelen met als doel vermindering wateroverlast Op basis van het Gemeentelijk rioleringsplan en het regionaal waterplan wordt de intergemeentelijke samenwerking verder uitgewerkt, geïntensiveerd en geprofessionaliseerd. 	
<p><u>Binnenhavens / waterlossingen</u></p> <p>De Limburgbrede samenwerking wordt voortgezet. In gezamenlijkheid wordt onderzocht waar een verdere professionalisering van het havenbeheer mogelijk is.</p>	

C. Begraafplaats

Exploiteren algemene begraafplaats	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p>Conform het door de raad vastgesteld bedrijfsplan met bijbehorend krediet, zal in 2019 worden gestart met de aanbesteding en uitvoering van het plan voor een multifunctioneel rouw- en gedenkpark aan de Tongerseweg.</p>	
<p>In 2019 wordt gestart met:</p> <ul style="list-style-type: none"> Opwaardering van de huidige begraafplaats; reconstructie van paden- en groenstructuur, nieuwe informatievoorziening, opknappen kindergraven. Uitbreiden van diverse functies op het gebied van as verstrooiing, urnengraven en –bijzetmogelijkheden, Islamitische - en Armeense graven, aanleg van een herdenkingsbos. Verbetering van de erfafscheiding, ontsluiting Planetenhof en verkeerssituatie aan de Javastraat. 	

D. Milieubeheer

Streven naar geschikte bodemkwaliteit en gebruik van de ondergrond	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<u>Uitvoering convenant bodem en ondergrond 2016 – 2020</u> <ul style="list-style-type: none"> • Aanpak spoedlocaties. • Verdere uitvoering in 2019 van de onderhanden zijnde spoedlocaties (Borgharenweg, Seringenstraat) zodat ze uiterlijk eind 2020 zijn gesaneerd dan wel in beheer zijn. Aanvullend wordt in 2019 gestart met de sanering van de locaties Boschpoort en de Schutterijweg. • Gebiedsgericht beheer grondwaterverontreiniging. • Bewaken van het grondwater (kwalitatief en kwantitatief) in Maastricht door middel van tweejaarlijkse monitoring . • In 2019 wordt onderzoek gedaan naar verontreiniging met nieuwe stoffen en worden mogelijke verontreinigingslocaties geïnventariseerd.	
<u>Aanpakken nieuwe bodemverontreinigingen</u> <p>In samenwerking met de RUD zien wij er ook in 2019 op toe dat alle nieuwe gevallen van bodemverontreiniging volledig worden opgeruimd.</p>	
<u>Voorkomen nieuwe bodemverontreinigingen</u> <p>Door het opnemen van bodemvoorschriften in omgevingsvergunningen worden nieuwe bodemverontreinigingen voorkomen.</p>	
<u>Toetsen bodemkwaliteit bij gewijzigd gebruik.</u> <p>Wij zien er op toe dat er bij wijziging van het gebruik van de bodem geen situaties ontstaan waarbij de kwaliteit van de bodem niet voldoet aan de kwaliteit behorend bij het geactualiseerde bodemgebruik.</p>	
<u>Actualisatie gemeentelijk bodembeleid</u> <p>Begin 2019 wordt de geactualiseerde Bodemkwaliteitskaart door de raad vastgesteld en het (op basis daarvan) geactualiseerde bodembeleid vertaald in de nieuwe Omgevingsvisie.</p>	

Beperken geluidhinder	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<u>Voorkomen nieuwe gevallen ongewenste geluidskwaliteit.</u> <p>Via toetsing en advies wordt met behulp van akoestisch onderzoek, gezorgd dat ingediende plannen en initiatieven voldoen aan de kwaliteitsnormen en doelen die in het Maastrichtse hogere grenswaardenbeleid zijn vastgesteld.</p>	
<u>Uitvoering schermenproject spoor Meersenerweg</u> <p>Door ProRail is de uitvoering van het geluidsscherm gepland voor 2019. De keuze voor de schermvariant wordt eind 2018 gemaakt. Het geluidsscherm zal voor ca. 25 woningen een behoorlijke verlaging van de geluidsbelasting agv spoorlawaaï betekenen.</p>	
<u>Uitvoeren geluidsisolatieprojecten</u> <ul style="list-style-type: none"> • Als gevolg van de hoge geluidbelastingen komen circa 179 woningen aan de Wilhelminasingel en direct aangrenzende straten in aanmerking voor subsidie voor geluidwerende maatregelen. Aanvraag en subsidieverstrekking staan voor 2019 gepland. De woningen die geen subsidie ontvangen, zijn afgedekt in de Reserve stedelijke vernieuwing (ISV). • Aanvragen subsidie voor geluidsisolatieproject Meersenerweg spoor- en wegverkeerslawaaï. • Afronden geluidsisolatieproject circa 80 woningen aan de Hertogsingel.	

<ul style="list-style-type: none"> • Starten geluidsisolatieproject van circa 195 woningen langs de Tongerseweg. 	
<u>Actualisering gemeentelijk geluidbeleid</u> In 2019 wordt het geluidbeleid geactualiseerd. Hierbij wordt rekening gehouden met de Omgevingswet.	

Streven naar goede luchtkwaliteit	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<u>Plan van aanpak (PvA) Bewustwording Luchtkwaliteit</u> <ul style="list-style-type: none"> • Het project privé meetbuisjes (33 locaties) waarbij stikstofoxide wordt gemeten, wordt voortgezet in 2019. Conform de wens van de deelnemers worden de privé-metingen uitgebreid (indien haalbaar) met het meten van fijn stof. • Ook het educatieproject bij scholen wordt in 2019 voortgezet. • In 2019 wordt het thema luchtzuiverend groen uitgewerkt en opgenomen in het nieuwe groenstructuurplan en de leidraad groenbeheer. • In 2019 worden ook de andere maatregelen uit het PvA opgepakt. 	
<u>Voorkomen nieuwe gevallen ongewenste luchtkwaliteit</u> Via toetsing en advies wordt gezorgd dat plannen en initiatieven voldoen aan de kwaliteitsnormen die in de wet en in het Maastrichtse beleid zijn vastgesteld. Dit doen we door ervoor te zorgen dat 100 % van de plannen en initiatieven voldoen aan de wettelijke grenswaarden.	
<u>Milieuzone Statensingel</u> De handhaving van de Milieuzone Statensingel wordt in 2019 gecontinueerd.	
<u>Update landelijk monitoringstool</u> In 2019 vindt wederom de jaarlijkse update plaats van de monitoringstool. Naar verwachting is op het gemeentelijke wegennet geen sprake (meer) van wettelijke overschrijdingen.	
<u>Milieuzone binnenstad</u> Begin 2019 wordt een implementatieplan om in de binnenstad een milieuzone in te voeren ter besluitvorming aan de raad voorgelegd (inclusief financiën en ligging milieuzone).	

Bewaken externe veiligheid	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<u>Voorkomen nieuwe knelpunten externe veiligheid</u> Via toetsing en advies wordt gezorgd dat plannen en initiatieven voldoen aan de wettelijke eisen en de eisen die in het Maastrichtse beleid zijn vastgesteld. Dit doen we door ervoor te zorgen dat 100 % van de plannen en initiatieven voldoen aan de wettelijke grenswaarden.	
<u>Evalueren beleid Externe Veiligheid</u> In 2019 wordt de beleidsvisie externe veiligheid geactualiseerd. Hierbij wordt rekening gehouden met de Omgevingswet.	

Aanpak van de energietransitie	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie
<u>#missionzeromaastricht</u> De energietransitie is een fysieke en een sociale transitie. Een zo ingrijpende transitie vraagt om een gerichte aanpak. In Maastricht is daarom in samenwerking met Platform Cool en de Universiteit van Maastricht een strategie ontwikkeld die aansluit bij de complexiteit van het samenbrengen van technische en sociale innovatie: het uitvoeringsprogramma Maastrichts Energie Akkoord (MEA), vastgesteld door de raad in 2015. In het hoofdlijnenakkoord coalitie	

<p>2018-2022 is aangegeven dat het uitvoeringsprogramma Maastrichts Energie Akkoord (MEA) voor deze periode wordt gecontinueerd met een nieuw programma. Het nieuwe programma wordt in het najaar 2018 aan de Raad ter besluitvorming voorgelegd en is opgesteld in een gezamenlijke aanpak met Platform Cool, maatschappelijke organisaties en instellingen, burgers en bedrijven. De actielijnen in dit programma zijn Gebiedsontwikkeling, Industrie, gebouwde omgeving, duurzame mobiliteit, MKB en de gemeentelijke organisatie. De gemeentelijke organisatie wil in 2030 energieneutraal zijn. Voorbeelden van projecten voor 2019 zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> • verdere verduurzaming/ energiereductie van het gemeentelijk vastgoed (waaronder sporthallen en gemeenschapshuizen) , duurzame openbare verlichting en “maaslicht’ , verdere uitrol pilot e-car sharing. • Substantiële toename van het aantal laadpalen in woonwijken en centrum, in combinatie met snellaadstations bij P&R-locaties voor bezoekers; en onderzoek naar mogelijkheid privé oplaadpunten in de openbare ruimte. • OV stadsbus volledig elektrisch. • Continueren en verhogen van de ambitie zonnepanelen op zoveel mogelijk gemeentelijk vastgoed. • aanscherpen duurzaamheidsdoelstellingen binnen het gemeentelijk aankoopbeleid en partners in de stad stimuleren om dit voorbeeld te volgen, te beginnen met aanbesteding groene energie met aangescherpte eisen en partners in de stad stimuleren om dit voorbeeld te volgen. • versterken van de klantreis voor huiseigenaren van het service- en dienstenproject #missionzeromaastricht (Enexishuis, PlusJeHuis, Energiecoach en andere instrumenten verbinden in de klantreis). • evaluatie en opschaling energiecoach voor huurders. • uitrol van Europese programma’s waaronder See2d0 en Ace retrofitting. • Continuering van het project Sneller en Beter Naar nul-op-de- Meter (SBNOM). • Continuering groencompensatie dienstreizen. • vormgeven van de afspraken uit het landelijk Klimaatakkoord, waaronder Regionale EnergieStrategien en regiefunctie voor gemeente in de gebouwde omgeving. • grootschalig onderzoek, leidend naar de gemeentelijke warmtevisie en warmteplan • haalbaarheidsstudie binnenstedelijk warmtenet gereed • haalbaarheidsstudie Maastricht en Groene Net gereed • uitvoeren analyse ruimtelijke impact duurzame energie • De gemeente zal de voortgang van de realisatie van de zonne-energiecentrale op de Belvédèreberg en/of de biomassacentrale verder faciliteren en daar waar dit wenselijk en noodzakelijk is acties ondernemen opdat de zonneweide Belvédèreberg en de biomassacentrale Bosscherveld met mogelijkheid tot locatie Sappi tot ontwikkeling kan worden gebracht door marktpartijen. • Verdere ontwikkeling van de zonneweide Lanakerveld; • ontwikkeling monitoring CO2 voetafdruk van de stad en inzicht in de ontwikkeling duurzame energie in relatie tot het totale energieverbruik 	
--	--

E. Afval

Inzamelen, preventie en hergebruik afval	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie
<p>In 2019 worden, na besluitvorming door de raad, nieuwe inzamelsystemen (op basis van de uitgevoerde afvalproef) stadsbreed uitgerold. Hiermee wordt een volgende stap gezet op weg naar Maastricht Afvalloos 2030. De tussenambitie voor 2020 is 57 kg restafval per inwoner per jaar (zijnde een halvering t.o.v. basisjaar 2014).</p> <p>In 2019 worden de resultaten van het in 2018 gehouden externe onderzoek naar verdergaande regionale samenwerking tussen Maastricht, Meerssen en Valkenburg aan de Geul uitgewerkt en geconcretiseerd.</p>	
<p>In de regio wordt samengewerkt met:</p>	

<ul style="list-style-type: none"> ○ Buurgemeenten Meerssen en Valkenburg aan de Geul o.a. op het vlak van: Gemeenschappelijke Regeling voor milieuparken, inzamelwerkzaamheden door Stadsbeheer Maastricht, beleidsafstemming en – uitwisseling, gezamenlijke communicatie, gezamenlijke projecten en pilots. ○ De Gemeenschappelijke Regeling Rd4 te Heerlen (reinigingsdienst voor 11 gemeenten in Oostelijke Mijnstreek en Heuvelland) o.a. op het vlak van: Intentieovereenkomst / samenwerkingsovereenkomst (gezamenlijke aanbestedingen), beleidsafstemming t.a.v. onder andere milieuparken, samenwerking op het gebied van ICT en bedrijfsvoering, gezamenlijke communicatie. 	
--	--

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan het realiseren van de doelstellingen van dit programma:

- Gemeenschappelijke regeling GGD Zuid Limburg
- Vereniging afvalsamenwerking Limburg (ASL)
- Gemeenschappelijke regeling Milieuparken Geul en Maas
- Gemeenschappelijke regeling RUD Zuid-Limburg

Wat mag het kosten?

Onderstaand volgt een totaaloverzicht van de lasten en baten per taakveld.

PROGRAMMA 7 : VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	LASTEN				
	2018	2019	2020	2021	2022
VOLKSGEZONDHEID (7.1)	7.112.637	7.344.169	7.394.169	7.394.169	7.071.623
RIOLERING (7.2)	8.300.323	9.597.700	9.724.223	9.881.883	10.005.604
AFVAL (7.3)	12.156.726	12.010.233	11.764.186	11.762.946	11.762.142
MILIEUBEHEER (7.4)	2.625.788	3.818.591	3.817.895	3.817.199	3.816.503
BEGRAAFPLAATSEN EN CREMATORIA (7.5)	580.213	588.407	587.985	587.214	586.845
TOTAAL LASTEN	30.775.686	33.359.099	33.288.457	33.443.410	33.242.716
	BATEN				
	2018	2019	2020	2021	2022
VOLKSGEZONDHEID (7.1)	1.058.072	1.095.104	1.095.104	1.095.104	1.095.104
RIOLERING (7.2)	14.551.494	15.358.472	15.484.995	15.642.655	15.766.376
AFVAL (7.3)	19.543.733	20.142.045	19.896.355	19.895.471	19.894.667
MILIEUBEHEER (7.4)	68.000	68.000	68.000	68.000	68.000
BEGRAAFPLAATSEN EN CREMATORIA (7.5)	583.125	583.125	583.125	583.125	583.125
TOTAAL BATEN	35.804.424	37.246.746	37.127.579	37.284.355	37.407.272
	SALDO				
	2018	2019	2020	2021	2022
VOLKSGEZONDHEID (7.1)	-6.054.565	-6.249.065	-6.299.065	-6.299.065	-5.976.519
RIOLERING (7.2)	6.251.171	5.760.772	5.760.772	5.760.772	5.760.772
AFVAL (7.3)	7.387.007	8.131.813	8.132.170	8.132.526	8.132.526
MILIEUBEHEER (7.4)	-2.557.788	-3.750.591	-3.749.895	-3.749.199	-3.748.503
BEGRAAFPLAATSEN EN CREMATORIA (7.5)	2.912	-5.282	-4.860	-4.089	-3.720
TOTAAL SALDO	5.028.738	3.887.646	3.839.121	3.840.944	4.164.555

De belangrijkste ontwikkelingen in bovenstaande cijfers zijn in de volgende tabellen toegelicht.

Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Voor een tekstuele toelichting van deze investeringen en intensiveringen/bezuinigingen wordt verwezen naar de financiële begroting, hoofdstuk 3.

<i>Investerings programma 7 (bedragen x € 1.000)</i>				2018	2019	2020	2021	2022
Begraafplaats	MJIP	25		620				
Riolering	Rendabel	30		12.775	3.552	4.314	3.552	3.602
Lucht en Geluid	MJIP	5		375				
Duurzaamheid	MJIP	10		322				
Milieuzones	MJIP	20	nieuw		5.000			
Uitvoeren Energietransitieplan	MJIP	20	nieuw		600			
Milieustations/perrons	Rendabel	div.		1.501		452		

<i>Intensivering N / Bezuiniging V programma 7 (bedragen x € 1.000)</i>	2019	2020	2021	2022
jeugdgezondheidszorg	70 N	70 N	70 N	70 N
instellen milieuzone	60 N	60 N	60 N	60 N
uitvoeren Energietransitieplan (brede duurzaamheidsagenda)	1.000 N	1.000 N	1.000 N	1.000 N
verbeteren van preventieve gezondheid in buurten		50 N	50 N	50 N

Opbouw programma

Dit programma is samengesteld uit thema's afkomstig uit begroting 2018. Begroting 2019 is voor programma 8 een overgangsjaar. Vanaf begroting 2020 is het programma opgebouwd in lijn met de BBV-taakvelden.

Thema programma 8	In welk programma stond dit thema in begroting 2018?
A. Bestemmingsplannen.	
B. Groot stedelijke projecten	10 Stadsontwikkeling
C. Bouwtoezicht	
D. Wonen	11 Wonen

Wat willen we bereiken?**Hoofddoelstellingen**

- Versterken van de ruimtelijke kwaliteit van de stad:
  - Door het ruimtelijk raamwerk van de stad te versterken. Hier gaat het om de verbetering van de verkeersinfrastructuur, van de groene en andere openbare ruimtes en van de publieke voorzieningen;
  - Door de stedelijkheid van de stad verder te ontwikkelen. Onder stedelijkheid wordt verstaan een klimaat waarin mensen elkaar spontaan persoonlijk kunnen ontmoeten. Deze ontmoetingen worden via dit programma gefaciliteerd door de ruimtelijke mogelijkheid voor ontmoetingen te versterken op diverse schaalniveaus (van binnenstad tot buurtcentrum);
  - Door permanent delen van de stad te verbouwen om ze gereed te maken voor nieuwe wensen en uitdagingen. Trefwoorden hierbij zijn herstructurering en herbestemming.
- In Maastricht en de omliggende regionale woningmarkt zorgen voor voldoende woningen van voldoende kwaliteit, rechtvaardig verdeeld voor wat betreft de sociale huursector en aansluitend bij de wensen van zowel de huidige bewoners als nieuwe (potentiële) bewoners.

Beleidsmatige context

Hoofdpijnenakkoord coalitie 2018-2022	
Doelstellingen 2018 -2022 (beknopt)	<i>Procestrekker</i>
De introductie van de Omgevingswet aangrijpen als innovatie van integraal werken en verbetering van de dienstverlening rondom onder meer vergunningverlening.	Wethouder Heijnen
De groei van het aantal woningzoekende studenten opvangen met een flexibele schil van studentenhuysvesting, middels grootschalige herontwikkeling en campuswonen.	Wethouder Heijnen
Specifieke behoefte van jong-afgestudeerden in beeld brengen en daarin voorzien met een aanpak voor een toereikend aanbod van innovatieve woonvormen.	Wethouder Heijnen
Het huidige beleid op woningsplitsing wordt eind 2018 geëvalueerd.	Wethouder Heijnen
Stimuleren van gemengde buurten met een mix van bevolkingsgroepen en leefstijlen.	Wethouder Heijnen
Verder uitwerken van plannen voor voldoende en betaalbare woningen.	Wethouder Heijnen
Ambitieuze herbestemming ENCI-gebied, ook vanuit economische optiek (toerisme, natuur en industrie).	Wethouder Krabbendam
Andere kaders zijn o.a.:	
- Kadernota Grond- en Vastgoedbeleid (raad 24 april 2012)	
- Antwoord van de Sphinx (raad 22 januari 2013)	
- Locatiekeuze PDV-concentratie (raad 22 februari 2011)	
- Ruimtelijk Mobiliteitspakket Noord (raad 22 februari 2011) en Noorderbrugtracé (raad 26 juni 2012)	
- Projectbesluit Tram Vlaanderen-Maastricht (raad 18 december 2012)	
- Bestuursvereenkomst integraal project A2 Passage c.a. Maastricht (raad 21 februari 2006)	

- Masterplan + 2011 Geusseltpark (raad 25 januari 2011)
- Revitalisering Beatrixhaven (raad 29 maart 2011)
- Integrale Buurt- en Wijkontwikkelingsplannen (raad 23 februari 2010)
- Meerjarenuitvoeringsprogramma Maastricht-Heuvelland (raad 29 juni 2010)
- Samenwerkingsovereenkomst GOMV (raad 29 juni 2010)
- GREX Belvedere 2018
- Woonprogrammering Maastricht 2016-2020 (raad, 27/9/2016)
- Regionale structuurvisie Wonen Zuid-Limburg (raad, 27/9/2016)
- Herijking herstructurering (raad 13 december 2016)
- Woonvisie Maastricht 2018 (raad 30 januari 2018)

Indicatoren

BBV-indicatoren	Jaar ¹	Maastricht	Gemeenten 100.000-300.000
Aantal nieuw gebouwde woningen per 1000 woningen ²	2016 ^{1a}	0,3	7,3
Gemiddelde WOZ woningen (x € 1000)	2017 ^{1b}	186	199
Demografische druk (%) ³	2018 ^{1b}	60,7	63,0
Gemiddeld totaal gemeentelijke woonlasten eenpersoonshouden (€)	2018 ^{1c}	720	650
Gemiddeld totaal gemeentelijke woonlasten meerpersoonshouden (€)	2018 ^{1c}	738	714

1) Bron waarstaatjegemeente.nl versie 17-8-2018 waarbij geldt: (1a) ABF Systeem Woningvoorraad; (1b) CBS; (1c) COELO.

2) Deze vanuit het BBV verplicht gestelde indicator heeft voor Maastricht beperkte waarde. Er is weinig nieuwbouw in Maastricht, omdat onze bevolking weinig tot niet groeit.

3) Demografische druk = som van aantal personen jonger dan 20 jaar en aantal personen ouder dan 65 jaar in verhouding tot aantal personen van 20 tot en met 65 jaar.

Maastrichtse indicatoren ³	jaar	
Oordeel Maastrichtenaar over zijn woonomgeving ¹ (1=zeer slecht; 10=zeer goed)	2014	7,0
	ambitie 2019	7,0
Ontwikkeling woningvoorraad. Aantal eenheden per jaar ²	2017	470
	ambitie 2019	462

1) Bron Stadspeiling; (2) Bron: Woonprogrammering Maastricht 2016-2020.

3) De indicator slaagkans wordt meegenomen bij de (evaluatie van de) prestatieafspraken.

Te ontwikkelen indicatoren Hoofdlijnenakkoord coalitie 2018-2022

Geen indicatoren zijn benoemd in relatie tot begrotingsprogramma 8.

Wat gaan we daarvoor doen?

A. Bestemmingsplannen

Per 1 juli 2018 is de verplichting om bestemmingsplannen om de tien jaar te actualiseren door een wetwijziging (grotendeels) komen te vervallen. De afschaffing van de actualiseringsverplichting geldt voor plannen die elektronisch raadpleegbaar zijn. In 2019 worden de nog lopende actualiseringen afgerond.

In aanloop naar de inwerkingtreding van de Omgevingswet (waarin geen sprake meer is van een actualiseringsverplichting) vindt de wetgever het belangrijk dat gemeenten nu al aan de slag gaan met het omgevingsplan, ondanks de overgangstermijn die de Invoeringswet van de Omgevingswet biedt. De gemeente Maastricht werkt om invulling te geven aan die wens en om goed voorbereid te zijn op de

implementatie van de Omgevingswet in 2019 aan het opstellen van een pilot omgevingsplan voor Boschpoort.

In 2019 worden ook diverse ruimtelijke (uitvoerings)projecten met postzegelbestemmingsplannen en/of projectafwijkingsbesluiten gefaciliteerd (inclusief regelen exploitatieovereenkomsten). Met ruimtelijke verkenningen, studies en onderzoeken worden de kaders en randvoorwaarden voor ruimtelijke ontwikkelingen en initiatieven geformuleerd. Belangrijk is een goede communicatie naar en participatie van bewoners, belanghebbenden en belangstellenden bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. De verantwoordelijkheid voor die communicatie en participatie en daarmee voor het creëren van een zo groot mogelijk draagvlak voor die ontwikkeling leggen we vooral neer bij de initiatiefnemer. Dit voorkomt aan de achterkant veel juridische procesgang naar de Raad van State. Het laten meedenken van burgers met plannen in de directe omgeving, zorgt voor een gedragen plan. De gemeente stuurt hier ook op bij de initiatiefnemers.

Conform wettelijke verplichting worden verzoeken om tegemoetkoming in schade als gevolg van juridisch-planologische mutaties (planschade) adequaat afgehandeld.

Maastricht-LAB

Fase 3 van het Maastricht-LAB wordt in 2019 afgerond. De toekomst van het LAB is tot en met 2019 financieel geborgd. Eind 2019 wordt de balans opgemaakt of en hoe het Maastricht-Lab ook na 2019 wordt voortgezet.

Het LAB blijft in 2019 fungeren als platform en experimenteerruimte voor projecten die worden aangedragen vanuit de (lokale) overheid, markt én maatschappij. Ook in 2019 zijn de kernactiviteiten voor het LAB:

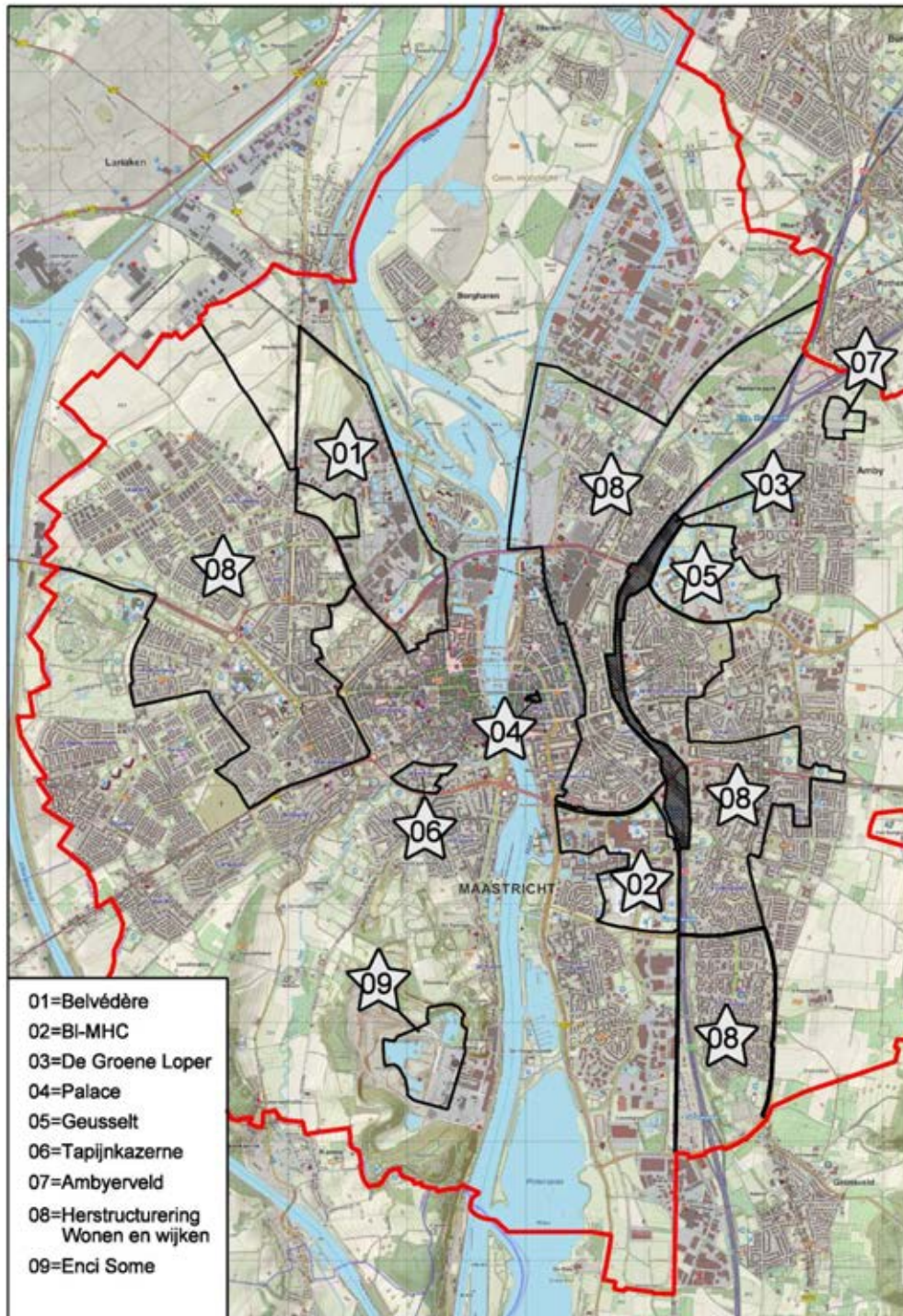
- experimenteren met concrete projecten en vraagstukken
- verbinden van diverse personen, partijen en 'stadmakers',
- leren van experimenten en discussies, kennis ontwikkelen en verder verspreiden en
- programmeren van publieke bijeenkomsten om het publieke debat over nieuwe stedelijke ontwikkelingen te stimuleren.

Vernieuwing stadsontwikkeling en vaststellen bestemmingsplannen	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<u>Vaststellen bestemmingsplannen, beheer c.q. reguliere actualisering</u> In 2019 staan de volgende bestemmingsplannen op de planning: <ul style="list-style-type: none"> • Lanakerveld – analoog plan. • Buitengebied Oost • Facetbestemmingsplan Maastrichts Erfgoed • Facetbestemmingsplan Woningssplitsing 	
<u>Vaststellen ontwikkelbestemmingsplannen</u> <ul style="list-style-type: none"> • In 2019 stellen we bestemmingsplannen vast voor gebiedsontwikkelingen/uitwerkingen van de stedelijke projecten/brandpunten o.a.: <ul style="list-style-type: none"> ○ Retailpark Belvedere ○ Aanpassing bestemmingsplan A2-traverse o.a. Lourdesplein, vml. KPN-terrein), Europaplein) ○ ENCI ○ Hoolhoes • We faciliteren naar schatting een 15-tal particuliere gebieds- en locatie-ontwikkelingen, die zich in de loop van 2019 aandienen met een postzegelbestemmingsplan of een projectafwijkingsbesluit (omgevingsvergunning met afwijking van het bestemmingsplan). Op de planning voor 2019 staan o.a. Palace, Askalonstraat, de Blauwe Loper, Widelanken, Bauduinstraat, Caberg Zuidoost. 	

B. Grootstedelijke projecten

De rol van de gemeente in stadsontwikkeling is aan verandering onderhevig. De complexiteit is toegenomen en de realisatie/ontwikkeling wordt meer en meer door de markt overgenomen. Dit vraagt een continue samenhangende sturing, regie en actieve rol door de gemeente op programma's en gebiedsontwikkeling.

Fig. Overzicht grootstedelijke projecten in Maastricht

Schaal 1 : 40.000 (aan deze figuur kunnen geen rechten worden ontleend)

1 Belvédère Maastricht (uitvoering door verbonden partijen Wijk Ontwikkelingsmaatschappij Belvédère BV en Exploitatiemaatschappij 't Bassin BV)	
<p>Het door de raad vastgestelde ambitiesdocument "Het Antwoord van de Sphinx" is sinds 2013 de leidraad bij de ontwikkeling van het Belvédèregebied. Tal van functies (wonen, werken, onderzoeken, leren, ontspannen, experimenteren) worden hier op nieuwe manieren met elkaar verbonden. De ontwikkeling is onder te verdelen in drie deelgebieden: Sphinxkwartier, Frontenpark en Noorderbrugtracé inclusief Bedrijventerrein Bosscherveld.</p>	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<u>Planvorming, studies en uitwerkingen</u>	
<p>Deelgebied/grex Belvédère 1 Sphinxkwartier</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verder uitontwikkelen woningbouw in Sphinxkwartier. • Doorontwikkeling cluster Timmerfabriek tot culturele hotspot. • Ontwikkelen locatie Landbouwbelang samen met betrokkenen. • Uitvoeren van een haalbaarheidsstudie Sappi-Zuid. • Planvoorbereiding inpassing tramtracé. <p>Deelgebied/grex Belvédère 2 Frontenpark</p> <ul style="list-style-type: none"> • Frontenpark krijgt door de uitvoering Noorderbrugtracé, restauratie vestingwerken en aanleg stadsweide/evenemententerrein duidelijke contouren. Het wordt via diverse langzaam verkeer verbindingen goed ontsloten naar omgeving en Sphinxkwartier. Samen met de omgeving wordt nagedacht over een verdere invulling van het park (o.a De Krul). • Binnen Het Radium als onderdeel van het Frontenpark wordt een haalbaarheidsstudie naar de herbestemming van de Cokesfabriek uitgevoerd. <p>Deelgebied/grex Belvédère 3 Noorderbrugtracé inclusief Bedrijventerrein Bosscherveld</p> <ul style="list-style-type: none"> • Doorlopen van de ruimtelijke procedures ten behoeve van de verdere ontwikkeling van het Retailpark Belvédère dat grenst aan het nieuwe Noorderbrugtracé en de nieuwe Belvédèrelaan. • Uitvoeren haalbaarheidsstudie rond Mondi Maastricht. • Verkennen haalbaarheidsstudie gashouder • Verder revitaliseren van het bestaande industrieterrein Bosscherveld. • Planvoorbereiding inpassing tramtracé. 	
<u>Uitvoering</u>	
<p>Deelgebied/grex Belvédère 1 Sphinxkwartier</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afronden invulling koppen Eiffelgebouw met mix van wonen, werken, detailhandel en horeca passend bij Sphinxkwartier. • Realisatie laatste fase woningbouw Lindenkruis. • Realisatie van ca. 400 woningen op Sphinx-Zuid door Les Mouleurs (CPO), Sphinxtuin (CPO), Parkwoningen (CPO), Sphinx Zuid B.V. en initiatief Mourmans. • Ingebruikname Olround Bowling (Festivillage) • Realisatie Maison Blanche Dael in Brikkegebouw • Ingebruikname Opening Loods 5 in oude Sphinxgebouwen (Mouleurs/Belgen/Spoorgebouw) • Timmerfabriek: ingebruikname nieuwe Muziekgieterij en verbeteringen aan bestaande gebouw (inclusief toonzaal Bureau Europa). • Realisatie binnentuin Timmerfabriek en aansluiting op Frontenpark. • Verdere realisatie/optimalisering openbare ruimte Sphinxkwartier. • Start ontwikkeling locatie Landbouwbelang op basis van door raad vastgestelde randvoorwaarden. In tussentijd huidige gebruik veilig continueren en in kader van broedplaatsenbeleid zoeken alternatieve locatie voor huidige gebruikers. Opstarten gebiedsmanagement/promotie in het Sphinxkwartier. 	

<p>Deelgebied/grex Belvédère 2 Frontenpark</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ingebruikname wandelverbindingen Hoge Fronten-Lage Fronten-Bassin • Realisatie en ingebruikname stadswide en volledig evenemententerrein. • Afronding fiets- en wandelpaden door het park. • Verder ontwikkelen deellocatie Het Radium. • Actief programmeren op en rond evenemententerrein en Gashouder. <p>Deelgebied/grex Belvédère 3 Noorderbrugtracé inclusief Bedrijventerrein Bosscherveld</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afronding en oplevering Noorderbrugtracé • Uitgifte en realisatie laatste kavel van fase1 van Retailpark Belvédère met vijf initiatiefnemers. • (Planologisch) uitwerken en voorbereiden van ontwikkeling fase 2 van het Retailpark. 	
---	--

2 Brightlands – Maastricht Health Campus (BL-MHC)	
<p>Met onze gebiedspartners UM, MUMC+ en Provincie zijn afspraken gemaakt die moeten leiden tot een transformatie van Randwyck-Noord. Deze transformatie is nodig om onze gezamenlijke ambitie / doelstelling voor de Brightlands Maastricht Health Campus (BL-MHC) waar te kunnen maken, namelijk het door laten groeien van de campus tot een economische motor, een campus van internationale allure. Onderdeel van de afspraken is de structuurvisie voor het gebied, die op 16 december 2014 werd vastgesteld door de Raad, de Brightlands Maastricht Health Campus, waarvan de uitwerking en realisatie in fasen plaatsvindt. De investeringen in de opwaardering van het MECC versterken de uitstraling en positionering van het beurzen- en congrescentrum en vormen zo een belangrijke bijdrage aan de economische vitaliteit van zowel het campusgebied als van de stad in algemene zin.</p>	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Planvorming, studies en uitwerkingen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Aanbesteden/gunnen van de realisatie van de herinrichting openbare ruimte in het Hart van het gebied (park en hoofdontsluiting, voorheen 'Plandeel 1, 1^e fase'); • Het – samen met de gebiedspartners - definiëren van Plandeel 2 BL-MHC, waarbij de Provincie het voortouw neemt; • Het opstellen/vaststellen van een Beeldkwaliteitplan voor het gehele gebied; • de begeleiding van planinitiatieven voor nieuwbouw MUMC+ (met name Mosae Vita) en UM; • Implementatie van een gezamenlijke, permanente parkeeroplossing door de gebiedspartners (inclusief MECC), in de aanloop naar de beoogde herinrichting van de openbare ruimte in het Hart; • MECC: afronding van de aanbestedingsprocedure voor de verbouw/nieuwbouw in het 1^e kwartaal, resulterend in de gunning/contractering van de aannemer. 	
<p><u>Uitvoering</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Start gefaseerde uitvoering verbouw/nieuwbouw MECC vanaf zomer 2019 t/m 1^e kwartaal (TEFAF) 2021; • Aanpak leegstand en hergebruik door middel van: <ul style="list-style-type: none"> ○ Permanente monitoring en analyse, samen met externe belanghebbenden in relatie tot het nieuwe Masterplan als ook ○ Actieve begeleiding van initiatieven, matchen acquisitieresultaten en leegstands aanbod. 	

3 De Groene Loper	
<p>In 2018 lag de focus op het afmaken en formeel aan de gemeente overdragen van de openbare ruimte van de Groene Loper in combinatie met de realisering en opening van het nieuwe stadspark. Een tweede dominante opgave was het doorontwikkelen van de Bieding 2009 voor wat betreft de vastgoedontwikkeling naar een Masterplan (september 2017 vastgesteld). Daarnaast is in relatie tot de regio deal met Avenue2 en Provincie het plan de Energieleverende Groene Loper ontwikkeld, is een start gemaakt met de opzet van een Maatschappelijke Agenda Groene Loper i.s.m. Provincie en is een verkenning uitgevoerd naar kansen en locaties voor biodiversiteit.</p>	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Planvorming, studies en uitwerkingen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Invulling geven aan een op de A2 gebiedsontwikkeling, Masterplan Avenue2 plus kansbenutting Actieprogramma Mijn gezonde Groene Loper 2030, afgestemde projectorganisatie; • Ondersteuning/toetsing bij het realiseren van de diverse bouwlocaties Avenue2; • Indien er mogelijkheid bestaat tot co-financiering vanuit het Rijk en de Provincie Limburg uitwerking en realisering plan Energieleverende Groene Loper (Avenue2 risicodragende initiatiefnemer); • Op basis advies 'routeverkenners' sociaal domein invulling en uitwerking van de beoogde Maatschappelijke Agenda Groene Loper; • Nader uitwerken van: <ul style="list-style-type: none"> - centrumontwikkeling Oost (onderwijsconcentratie; toekomst maatschappelijke functies; - herontwikkeling centrumlocaties sportveld/KPN en Essenterrein); - oost/west verbindingen concept de Groene Uitlopers i.r.t. planstudie Stad en Spoor; - vervlechting wijkontwikkeling en plan Groene Loper; - experiment biodiversiteit Groene Loper. 	
<p><u>Uitvoering</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • In 2019 ligt de nadruk op de realisatie van bouwlocaties Groene Loper door Avenue2, te beginnen bij Fase 1 - Noord; • En in relatie daarmee de gefaseerde (fysieke) uitwerkingen zoals hierboven aangegeven, als ook het blijvend betrekken bij deze ontwikkelingen het A2 buurtkader dat zich allengs ontwikkelt tot buurtnetwerk Groene Loper. 	

4 Palace	
<p>De naam "Palace" refereert aan de voormalige cinema in Wyck. Na beëindiging van de bioscoop-activiteiten is een kans ontstaan voor nieuwe functie(s) op deze centrumlocatie. Na lang onderhandelen heeft de gemeente overeenstemming bereikt met een initiatiefnemer over de herontwikkeling van deze locatie, met een hotel, hotelappartementen, stadsvilla's, ondergrondse parkeergarage en nieuwe openbare ruimte. Met de initiatiefnemer is overeenstemming bereikt over het bouwprogramma en een te doorlopen 'stappenplan'. In 2018 het haalbaarheidsonderzoek voor het hotel positief beoordeeld en is er ook overeenstemming bereikt met de ontwikkelaar over de koopsom van de af te nemen bouwrijpe grond. Dat is de basis om in 2019 (en volgende jaren) tot vervolg en realisatie te komen.</p>	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Planvorming, studies en uitwerkingen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vaststellen bestemmingsplan en (zo nodig) opstarten onteigeningsprocedure; • Komen tot DO voor opstellen en inrichting openbare ruimte; • Voorbereiden bouwrijp maken plangebied. 	

Geusselpark en Buitengoed Geul en Maas (voorheen Landgoederenzone)	
5 Geusselpark	
<p>In het Masterplan Geusselpark+ 2011, dat het resultaat was van de herijking van het oorspronkelijke plan uit 2006, wordt inkleuring gegeven aan de ambities en opgaven die de gemeenteraad al bij de start van dat decennium voor het Geusseltgebied bepaalde: het transformeren van een gemengde bedrijfs- en kantorenlocatie naar een multifunctionele, stedelijke omgeving met wonen, sport en recreatie als belangrijke thema's. Een groot deel van het gedefinieerde programma is inmiddels gerealiseerd, maar met name de realisatie van de geplande woningbouwvolumes en kantoren is de laatste jaren sterk achtergebleven ten gevolge van de vastgoedcrisis in die sectoren.</p>	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Planvorming, studies en uitwerkingen</u> In 2019 zijn we voorbereidend bezig met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De planontwikkeling woonschegge 2 (en mogelijk 1), inclusief ontwerp openbare infrastructuur zal worden opgepakt, indien en zodra initiatieven door Bouwinvest daartoe worden genomen. Wij zijn nog in afwachting daarvan; • Onderzoek herinrichting Stadionplein ter optimalisatie parkeer capaciteit en algehele kwaliteitsverbetering. • Studie naar mogelijkheden (resp. eventuele ontwerp fase) fysieke uitbreiding UWCMaastricht. 	
<p><u>Uitvoering</u> In 2019 zijn we uitvoerend bezig met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realisatie Groene Loper (onderdeel brug) in park in samenwerking met Avenue2. 	
Buitengoed Geul en Maas (voorheen Landgoederenzone)	
Zie programma 5, onderdeel Groen, Natuur en Landschap.	

Overige projecten

6 Tapijnkazerne	
<p>In 2017 is het definitieve parkontwerp en gebouwontwerp gepresenteerd aan de stad en is gestart met de uitvoering van de eerste fase van de herinrichting van het park. Najaar 2018: komt fase 1 gereed, het gedeelte ten noorden van het centrale fiets-/voetpad dat over het terrein loopt.</p>	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Uitvoering</u> In 2019 zal door de Universiteit Maastricht het Carrégebouw (betreft gebouwen D tot en met J) worden verbouwd tot onderwijsruimtes. Aansluitend zal de infra fase 2 worden gerealiseerd: het inrichten van de Appelplaats.</p>	
7 Ambyerveld	
<p>De uitbreidingslocatie Ambyerveld, aan uiterste noordoostzijde van de stad, wordt ontwikkeld door de gemeente in samenwerking met BPD. Het gebied biedt ruimte aan 35 vrije sector kavels, 22 consumentgerichte vrije sector woningen (ontwikkeling door Bouwfonds) en twee superkavels wooncomplexen, allen in het topsegment.</p>	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Uitvoering</u> In 2019 zijn we uitvoerend bezig met de uitgifte van de 1^e en 2^e fase vrije sector kavels, in totaal 35 kavels. De uitgifte van specifiek de 2 superkavels (bedoeld voor 2 kapitale woningen of nader te bepalen aantal grondgebonden woningen) staat gepland voor de jaren 2021 t/m 2023. De 1^e fase vrije sector woningen, zijnde 10 stuks, welke door BPD worden ontwikkeld, zullen worden opgeleverd. De 2^e fase vrije sectorwoningen, 12 stuks, zullen in de verkoop zijn.</p>	

8 Herstructurering: projecten Wonen en Wijken	
<p>Een aantal ontwikkelingen gaf aanleiding tot een andere organisatie van het werken aan Maastrichtse wijken. In plaats van de "oude" wijkaanpak, is de nieuwe samenwerking onder de vlag van Wonen en Wijken georganiseerd rond vijf actuele thema's (Wonen en zorg, Doe-democratie, Betaalbaarheid en duurzaamheid, Woonruimteverdeling, Woonmilieus) in nauwe samenwerking met de corporaties. De status van "brandpunt" van het oude programma Wijkaanpak is daarmee komen te vervallen. De verdere herstructurering in Maastricht levert een belangrijke bijdrage aan de verbetering van groene en stedelijke woonmilieus. De hiermee samenhangende projecten worden daarom toegelicht onder "overige projecten". De herijking van de herstructurering is eind 2016 vastgesteld, vervolgens worden de onderdelen vanaf 2017 verder ten uitvoer gebracht.</p>	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<ul style="list-style-type: none"> • Wittevrouweveld: <ul style="list-style-type: none"> ○ Realisatie plusvarianten in het nieuwe Stadspark Maastricht Oost (Koningsplein en Oranjeplein), te weten beweegtuint, paviljoen (door middel van een tender), kunst- en speelobject Mosasaurus, bedriegertjes; ○ In 2019 wordt locatie IKC De Groene Loper definitief bepaald en de planvoorbereiding opgestart; ○ Realisatie herinrichting openbare ruimte Tillystraat/Stadhoudersstraat; ○ Planontwikkeling Bauduinstraat door Maasvallei. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Limmel Nazareth: <ul style="list-style-type: none"> ○ Voor het Hoolhoesprogramma fase twee (winkels, appartementen en woningen) is in 2018 vooral gewerkt aan onderzoeken en bestemmingsplan, naar verwachting start de realisatie begin 2019 en de ontwikkelende partij heeft de ambitie het totale programma in 2020 af te ronden; ○ Gebiedsontwikkeling Kanjelzone. Herontwikkeling Hoeve Rome. Inmiddels is het exploitatieplan ontvangen van The Masters. Het is op dit moment financieel geen sluitend plan. Ook wat betreft Wonen matcht het plan niet met de mogelijkheden. The Masters bekijkt deze zomer of er andere financiële mogelijkheden zijn om de haalbaarheid te borgen. In september 2018 is duidelijk of dit plan een vervolg krijgt. Indien het plan geen vervolg kent, start voorbereiding van een tenderprocedure. De kinderboerderij wordt als organisatie zodanig versterkt dat een toekomstbestendig functioneren gewaarborgd is. ○ Start nieuwbouw studentenhuysvesting Hotelschool (door Zuyd Hogeschool). Het waterschap heeft de nieuwe waterbuffer in 2018 opgeleverd en Zuyd Hogeschool start begin 2019 met de bouw van een nieuwe campus; ○ In de Askalonstraat zijn de school en de gymzaal gesloopt en in de tweede helft van 2018 is het terrein heringericht en startte de herstructurering Askalonstraat Limmel en start Servatius met de renovatie. De vervangende nieuwbouw door Servatius start in 2019 en de vernieuwing van de openbare ruimte in 2020; ○ Verdere vernieuwing Nazareth i.s.m. Woonpunt renovatie, sloop/nieuwbouw, openbare ruimte; 	
<ul style="list-style-type: none"> • Wyckerpoort: <ul style="list-style-type: none"> ○ Realisatie zuidwand Old Hickoryplein; ○ Integrale planontwikkeling Kolonel Millerstraat door Woonpunt, Servatius, Avenue 2 en gemeente. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Heer-Scharn: <ul style="list-style-type: none"> ○ Start vernieuwing Heer i.s.m. Maasvallei: start uitvoering nieuwbouw Dampstraat, afronding maaiveldinrichting Petrus Bandenplein, Dit laatste is evenwel afhankelijk van de verhuizing van de scouting ○ Tot slot wordt er gewerkt aan een herinrichtingsplan met de omwonenden van de voetbalvelden aan de Akersteenweg. 	

<ul style="list-style-type: none"> • Malberg: <ul style="list-style-type: none"> ○ Verdere nieuwbouw Zouwdalrand Malberg door AM Wonen (bouwplan Zouwdalveste II); ○ Planontwikkeling resterende bouwplannen Malberg (locaties Cijnsruwe/Volkstuinen en Ponjaardruwe/Markusschool). ○ Gebiedsontwikkeling Albertknoop i.s.m. Belgische overheden en bedrijven. (denk o.a. aan opleveren grensoverschrijdend fietspad i.c.m. groene randen en vervolg duurzame invulling (zonneweide)). 	
<ul style="list-style-type: none"> • Caberg-Malpertuis: <ul style="list-style-type: none"> ○ Komen tot DO en overeenkomst herontwikkeling deelplan Widelanken; ○ Komen tot DO en overeenkomst herontwikkeling deelplan Caberg-ZO; ○ Diverse renovatieprojecten (groot onderhoud huurwoningen) in uitvoering. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Mariaberg: <ul style="list-style-type: none"> ○ Uitvoering vernieuwing Trichterveld door Maasvallei loopt door met toepassing van het afgesproken maatwerk voor bewoners; ○ De aanpak van Blauwdorp en realisatie van de Blauwe Loper krijgt verder vorm: <ul style="list-style-type: none"> • Eerste renovatieproject rondom G.van Wermweg (circa 100 woningen) is in uitvoering. • De uithuizing bij de te slopen woningen rond de Proosdijweg/Ruttensingel is in afronding. Zodra alle woningen leeg zijn, kan de sloop worden uitgevoerd. • Verwerving particuliere woningen is naar verwachting grotendeels afgerond. • Ontwerp nieuwe buurtpark bij de Blauwe Loper is gereed. • Ontwerp Blauwe Loper en aangrenzende infrastructuur rondom plein is gereed. • 1^e nieuwbouwproject in voorbereiding. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Brusselse Poort: <ul style="list-style-type: none"> ○ De eigenaar HB Capital is bezig met de afronding van het ontwerp voor de uitbreiding/renovatie van het winkelcentrum, alleen het ontwerp van de uitbreiding aan de Eenhoornsingel zal nog wat langer duren. Begin 2019 wordt gestart met de uitbreiding aan de ingang bij de Artsenijstraat en de expeditie van Albert Heijn aan de Eenhoornsingel. Naar verwachting is de uitbreiding gereed in 2021. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Zonneweide Lanakerveld: <ul style="list-style-type: none"> ○ Na positieve bestuurlijke besluitvorming (september 2018), wordt een proces opgestart van uitvraag in de markt voor realisatie van de zonneweide en wordt het bestemmingsplantraject gestart. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Centrum De Heeg: <ul style="list-style-type: none"> ○ Afronding eerste aanpassingen in winkelcentrum Roserije, voor zover niet gerealiseerd in 2018 (winkelpanden, parkeergarage, openbare ruimte). ○ Besluitvorming over sporthal De Heeg vindt naar verwachting plaats in het eerste kwartaal 2019. Op basis daarvan kan een definitief voorstel voor centrum De Heeg uitgewerkt worden. Agendering in de gemeenteraad voor besluitvorming kan naar verwachting plaatsvinden in de tweede helft van 2019. 	

9. Stichting Ontwikkelingsmaatschappij Enci-gebied	
De opgaven die vervat zijn in het ook door de gemeente ondertekende Plan van Transformatie voor het Enci-gebied worden geregistreerd door een stichting, Stichting Ontwikkelingsmaatschappij Enci-gebied (SOME), die opgericht is door de Provincie Limburg, het bedrijf Enci, Natuurmonumenten, de Stichting Sint Pieter Adembenemend (de omwonenden) en de gemeente Maastricht. De gemeente is momenteel bestuurlijk vertegenwoordigd in de stichting door een extern persoon.	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<u>Planvorming, studies en uitwerkingen</u> <ul style="list-style-type: none"> • De dilemma's van het Plan van Transformatie worden in scenario's uitgewerkt voor de ontwikkeling van de Overgangszone. Deze zullen met de betrokken partijen en de stad besproken worden. • Op basis van het gekozen ontwikkelscenario, zal in het voorjaar van 2019 SOME naar verwachting het ontwerp bestemmingsplan aanbieden aan het college met het verzoek de formele procedure te starten. Onzeker daarbij is tevens nog de vertaling van het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Voorzien is dat het bestemmingsplan ultimo 2019 wordt vastgesteld. • Voor de realisatie van een permanente ontvangst-/servicevoorziening dient het bestemmingsplan gewijzigd te worden. In 2018 is een tijdelijke voorziening gerealiseerd in de vorm van "Bistrot Hoffmannl". Deze kan naar verwachting dienst doen tot aan de definitieve invulling. De rolverdeling met betrekking tot functionele invulling, realisatie en exploitatie van een permanente voorziening vraagt nadere afstemming tussen partijen. Planvorming vindt in 2019 plaats. 	
<u>Uitvoering</u> <ul style="list-style-type: none"> • Op basis van afweging en besluitvorming over de invulling van waterrecreatie in 2019, wordt de gekozen oplossingsrichting gerealiseerd en open gesteld in 2020. • Na het stopzetten van de mergelwinning vindt tussen 1 juli 2018 en (uiterlijk) 1 juli 2019 de afwerking van de groeve door ENCI plaats. Onderdelen die gerealiseerd zijn, worden van ENCI (via de provincie) overgedragen aan Natuurmonumenten. Dit gebeurt gefaseerd, de volledige overdracht van de groeve is uiterlijk in januari 2020 afgerond. • Na uitgebruikname van de oveninstallatie uiterlijk per 1 juli 2019 vindt ontmanteling plaats. Vanwege het (vooralsnog) uitblijven van haalbare alternatieven bereidt ENCI in deze periode de vergunning en uitvoering van de sloop van de oven en schoorsteen voor. Uitvoering is voorzien vanaf medio 2019. 	

C. Bouwtoezicht

Door middel van vergunningverlening, toezicht en handhaving van de bouwregelgeving wordt een hoogwaardige en veilige (bebouwde) leefomgeving gewaarborgd. Gezien het historisch karakter van de stad Maastricht worden hierbij hoge eisen gesteld aan welstandstechnische en hoog monumentale waarden.

Uitvoeren bouwtoezicht	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Handhaven fysieke ruimte</u> Dit gaan we in 2019 o.a. doen door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • reageren op meldingen over illegaal bouwen en handelen strijd met bestemmingsplan (WRO) • reageren op meldingen van milieuovertredingen • toezicht op brandveiligheid door controles van verblijfsgebouwen vnl hotels en grotere verblijfsgebouwen • legalisatie kamerverhuurpanden alsmede controle op brandveiligheid (eindfase project Veilige kamers); • reguliere controles op milieuaspecten bij industrie (deels door de RUD ZL) • extra aandacht voor welstandscontrole op monumenten van de binnenstad. 	
<p><u>Verstrekken omgevingsvergunningen Wabo</u> Dit is een wettelijke taak en een continu proces, waarbij de nadruk ligt op de bouwvergunningen. De milieuvergunningen en het milieutoezicht worden door de RUD Zuid Limburg uitgevoerd. In 2019 zetten we bij de bouw in op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • intensief bouwtoezicht op vooral constructieve en brandveiligheid evenals respectering van monumentale waarden van panden in de Binnenstad; • afhandeling van ± 1.200 omgevingsvergunningen, waarvan de nieuwbouw Groene Loper een belangrijk onderdeel gaat vormen; • begeleiden van aanvragen duurzaam bouwen met gerichte informatie. 	
<p><u>Voorbereidingen treffen in kader van nieuwe wetgeving</u> Volgens de laatste berichtgevingen zal de ingangsdatum van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen samen gaan vallen met de inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2021. Met deze 2 wetten wordt bovenal een efficiëntere dienstverlening beoogd en verschuift de verantwoordelijkheid voor kwaliteitsborging bij bouwwerken van gemeenten naar private keuringsinstanties. De ontwikkelingen worden op de voet gevolgd en waar nodig worden voorbereidingen getroffen door het organisatieonderdeel Veiligheid en Leefbaarheid.</p>	
<p><u>RUD Zuid Limburg</u> De RUD Zuid-Limburg adviseert over, dan wel verleent, voor 18 gemeenten en de provincie, in mandaat omgevings- (milieu-, bouw-, sloop-, enzovoort.) vergunningen, houdt daar toezicht op en treedt zo nodig handhavend op. Voor Maastricht worden enkel de basistaken en enkele specialistische taken milieu verricht, vastgelegd in het jaarlijks uitvoeringsprogramma. De RUD ZL heeft ongeveer 130 Maastrichtse bedrijven in haar portefeuille. De gemeente is en blijft bevoegd gezag.</p>	
<p><u>Toezicht op specifieke deelgebieden</u> Voorzetting van de intensieve inspecties bij woonwagenlocaties, de Karosseer en gebieden met woonboten.</p>	

Meer integraal werken en dienstverlening verbeteren	
Met de introductie van de Omgevingswet gaan we meer integraal werken en de dienstverlening verbeteren.	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Innovatie vergunningverlening</u> Vanaf 2019 gaan we rondom vergunningverlening aan de slag. De onderzoeks- en werkmethodes om deze verbeteringen te bewerkstelligen betreffen o.a.: pilots met integrale behandeling van soorten vergunningaanvragen, deregulering. kleine vergunningen, werkwijze nieuwe (bouw)initiatieven, verbetering afstemming met de welstands- en monumentencommissie, straatplannen.</p> <p>Daarnaast is een verdere investering in een cultuuromslag bij de betrokken teams nodig. Onderzoeks - en werkmethodes worden geheel ingebed in de projectstructuur van de invoering omgevingswet.</p> <p>Financieel en organisatorisch kunnen pas conclusies getrokken worden over de structureel noodzakelijke organisatorische en personele aanpassingen nadat de pilots en werkmethode zijn geëvalueerd. Inbreng van vergunningaanvragers/belanghebbenden (bewoners/bedrijven) is daarbij leidend.</p>	

D. Wonen

Wonen is van oudsher een overheidstaak. De gemeente heeft daarbij primair de rol van regisseur. De uitvoering van het woonbeleid ligt immers hoofdzakelijk bij andere partijen. Het feit dat daarbij een toenemend beroep op de eigen verantwoordelijkheid van de individuele burger wordt gedaan, maakt deze regiefunctie van de gemeente des te belangrijker.

De beoogde maatschappelijke effecten proberen we te bereiken door zowel op lokale als op regionale schaal de regiefunctie in te vullen, vertaald in de trits strategische visievorming, tactische doorvertaling en operationalisatie.

Visieontwikkeling	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p>Op 30 januari 2018 is de Woonvisie Maastricht 2018 vastgesteld. Het Woonbeleid richt zich ook in 2019 op de thema's:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 'Zorg en leefbaarheid' • 'Woonruimteverdeling' • 'Studentenhuisvesting' • 'Betaalbaarheid' • 'Ontwikkeling woningvoorraad' • 'Tijdelijkheid en flexibiliteit' • 'Duurzaamheid' 	

Borgen tactische doorvertaling visie	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
A Lokaal	
<p>1. <u>Uitvoeren Stedelijke meerjarenovereenkomst en maken van jaarlijkse prestatieafspraken</u></p> <p>Sinds 2015 worden op basis van de stedelijke meerjarenovereenkomst Wonen en Wijken per thema prestatieafspraken met de corporaties gemaakt. Deze afspraken voldoen aan de eisen van de Woningwet.</p> <p>In 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> • worden samen met de stedelijke partners de eind 2018 af te sluiten afspraken voor 2019 uitgevoerd; • worden samen met de corporaties de afspraken voor het jaar 2018 (gemaakt in 2017) geëvalueerd; • worden vanaf het voorjaar, op basis van de nieuwe woonvisie, de afspraken voor 2020 voorbereid. 	
<p>2. <u>Doorvertaling Woonvisie 2018</u></p> <p>De uitvoering van de nieuwe Woonvisie vindt plaats via de prestatieafspraken met de corporaties (zie punt 1), de realisatie van grote stedelijke projecten (A2 en Belvédère) en kleinschalige particuliere initiatieven en landt in de 7 eerder genoemde thema's van de woonvisie.</p> <p><i>Zorg en leefbaarheid</i></p> <p>Beleid ten aanzien van de huisvesting van speciale doelgroepen zoals woningzoekenden met een Wmo-indicatie en uitstroom vanuit maatschappelijke opvang en GGZ vindt zijn basis in programma 6 Sociaal Domein. Voor wat betreft dit programma wordt samen met externe (zorginstanties, corporaties) partners in 2019 uitvoering gegeven aan het in 2018 gezamenlijk opgestelde Plan van Aanpak Wonen en Zorg voor Ouderen.</p> <p><i>Woonruimteverdeling: Huisvesting van vergunninghouders</i></p> <p>Het Rijk stelt op basis van inwonertal van gemeenten en de prognose van instroom van vluchtelingen de huisvestingstaakstelling vast. Over de huisvesting van vergunninghouders maakt de gemeente jaarlijks afspraken met corporaties. Daarbij wordt aangesloten bij de provinciale afspraken vanuit het zogenaamde Limburgse Maatwerk. Dit betekent naast reguliere huisvesting (in corporatiewoningen) het zoveel mogelijk benutten van bestaande woningen en ander vastgoed.</p> <p><i>Studentenhuisvesting</i></p> <p>In 2019 voeren we de aanbevelingen uit van de eind 2018 afgeronde evaluatie van het gemeentelijk beleid aangaande splitsen en omzetten van woningen. Tevens worden vraag en aanbod van (zelfstandige en onzelfstandige) studentenhuisvesting, in overleg met stedelijke partners vertegenwoordigd in de SSHM, gemonitord zodat tijdig ingegrepen kan worden als vraag en aanbod teveel uit elkaar dreigen te lopen. De optie om een nieuwe grootschalige campus met betaalbare studentenhuisvesting te laten ontwikkelen (bij voorkeur in Randwyck) wordt hierbij actief onderzocht.</p>	

<p>Betaalbaarheid Over voldoende betaalbare woningen maken we jaarlijks prestatieafspraken met de woningcorporaties. Via monitoring van de betaalbare voorraad en de daarvoor in aanmerking komende doelgroep houden we komende jaren (en dus ook in 2019) de vinger aan de pols en kijken daarbij naar de verhouding tussen het aantal sociale huurwoningen en de doelgroep huurtoeslag.</p> <p>Ontwikkeling woningvoorraad In 2019 wordt gestart met de voorbereidingen voor de nieuwe woonprogrammering 2021-2025. Er wordt een integraal woningmarktonderzoek gehouden waarin ook aandacht zal worden geschonken aan de huisvesting van afgestudeerden. Tevens wordt in het kader van de Omgevingsvisie een bijdrage geleverd aan het vraagstuk van ruimtelijke tweedeling/gemengde buurten.</p> <p>Er wordt overleg gevoerd met de regio Zuid-Limburg en het ministerie van BZK of deze regio een proeftuin kan worden voor een grootschalige aanpak van de particuliere woningvoorraad, met name op het gebied van knellende regelgeving. Er wordt een startdocument opgesteld dat aangeeft hoe deze aanpak kan worden vormgegeven. Daaropvolgend wordt onderzoek gedaan naar de toekomstbestendigheid van de particuliere woningvoorraad op buurtniveau. Op basis hiervan wordt een pilot opgezet voor de aanpak van enkele woningen in de meest urgente buurt(en) met relatief veel particulier bezit.</p> <p>Tijdelijkheid en flexibiliteit In 2017 is een pilot opgezet voor de realisatie van maximaal 20 tijdelijke huurwoningen in het betaalbare segment voor diverse doelgroepen (bijvoorbeeld starters, jongeren en vergunninghouders). Deze zullen naar verwachting in 2018 zijn opgeleverd. Op basis van een evaluatie zal in 2019 besluitvorming plaatsvinden over een eventueel vervolg van de pilot. Daarnaast wordt gewerkt aan een bredere aanpak van tijdelijk wonen. Een voorstel daartoe zal in 2019 worden gedaan.</p> <p>Duurzaamheid In programma 7 Volksgezondheid en Milieu staat bij de uitvoering van het Maastrichts Energieakkoord (MEA) aangegeven wat we op gebied van wonen en duurzaamheid in 2019 gaan doen. De ontwikkeling van de woonlasten in relatie tot verduurzaming is daarbij een belangrijk aandachtspunt.</p>	
<p>3) Uitvoeren beleid woningsplitsing en kamerverhuur Eind 2018 is de evaluatie gepland van het in juli 2016 vastgestelde beleid, aangevuld met de collegebesluiten van maart en april 2017 over de uitkomsten van de nulmeting kamergewijze verhuur en het op experimentele basis invoeren van het afstandscriterium bij kamergewijze verhuur. De dan voorliggende evaluatie is de basis van verdere uitvoering van het beleid. Het facetbestemmingsplan woningsplitsing en woningomzetting vormt na vaststelling door de gemeenteraad (gepland najaar 2018) het juridisch-planologische kader waarin het beleid is doorvertaald.</p>	
<p>B Regionaal</p>	
<p>1 Doorvertaling structuurvisie wonen Zuid-Limburg De structuurvisie wonen Zuid-Limburg wordt doorvertaald in een (sub-)regionale woonprogrammering</p>	

Borgen operationele vertaling visie	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
A Lokaal	
<p>1. <u>Afspraken maken over uitvoering lokaal woonbeleid en daaraan gerelateerde onderwerpen</u> Gezamenlijk uitvoering geven aan de prestatieafspraken 2019 en voorbereiden en vaststellen van prestatieafspraken 2020 en volgende jaren. Gemeente, corporaties en huurdersbelangenverenigingen voeren hierover periodiek ambtelijk en bestuurlijk overleg. Met de andere woningmarktpartijen maken we afspraken op planniveau.</p>	
<p>2. <u>Vraaggericht bouwen stimuleren</u> Er wordt ruimte geboden aan initiatieven voor (collectief) particulier opdrachtgeverschap (CPO) i.o.m. marktpartijen en corporaties op de volgende locaties: de gebiedsontwikkeling A2 en Belvédère, de herstructureringslocaties en de kavels bij Ambyerveld. In 2019 wordt het actieplan Vraaggericht Bouwen geëvalueerd. Op basis daarvan wordt een voorstel gedaan voor een eventueel vervolg.</p>	
<p>3. <u>Woonruimteverdeling</u> De afspraken over woonruimteverdeling in 2019 worden in een jaarplan vastgelegd en daarna gevolgd. Verder wordt de dienstverlening van Thuis in Limburg gevolgd, met bijzondere aandacht voor het niveau van (off- en online) dienstverlening voor de Maastrichtse woningzoekende. De resultaten van de woonruimteverdeling worden getoetst aan onder andere de beleidsindicator “”slaagkans””.</p>	
B Regionaal	
<p>1. <u>Regionale programmering</u> Alle woningbouwplannen voor de subregio Maastricht-Heuvelland worden regionaal getoetst aan de SVWZL (StructuurVisie Wonen Zuid-Limburg) om te bepalen of zij doorgang kunnen vinden en dus op de regionale programmeringslijst kunnen worden geplaatst. Momenteel is er een actuele lijst van alle woningbouwplannen in de subregio Maastricht-Heuvelland. In 2019 wordt deze omgebouwd tot een programmering die aansluit bij de transformatieopgave. Hierdoor wordt ook duidelijk welke plannen niet aansluiten bij de toekomstige ontwikkelingen en mogelijk in aanmerking komen voor intrekking.</p>	
<p>2. <u>Grensoverschrijdend vooroverleg</u> Het structurele overleg tussen Maastricht en Riemst en Lanaken is beëindigd. In de plaats daarvan wordt door de provincies Belgisch en Nederlands Limburg, in overleg met alle grensgemeenten, een grensoverschrijdende Woonmonitor ontwikkeld. Naar verwachting is deze in 2019 gereed. Aan de hand van die monitor kunnen in de toekomst mogelijk grensoverschrijdende afspraken worden gemaakt .</p>	
C Overig	
<p><u>Monitoring</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Woonprogrammering 2016-2020.</u> Via de provinciale woonmonitor wordt de voortgang in de woningbouw en de ontwikkeling van de plancapaciteit gevolgd. Indien nodig, stellen wij aparte aanvullende rapportages op. • <u>Meerjarenovereenkomst en prestatieafspraken met corporaties.</u> Elk jaar worden de afspraken over het voorgaande jaar geëvalueerd en met de raad gedeeld. • <u>Provinciale Woonmonitor</u> Voor deze monitor leveren wij jaarlijks de benodigde gegevens aan. Met de provincie blijven wij in overleg over verdere verbetering van deze monitor. De provinciale monitor geeft een gedetailleerd beeld over de ontwikkelingen op de woningmarkt, met name provinciaal en regionaal en op onderdelen ook lokaal. 	

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan het realiseren van de doelstellingen van dit programma:

- Wijk Ontwikkelingsmaatschappij Belvédère BV
- Exploitatiemaatschappij 't Bassin BV
- Stichting administratiekantoor Dataland
- Projectbureau A2
- Stichting Ontwikkelingsmaatschappij Enci- gebied

De verbonden partij "Wonen boven winkels Maastricht NV" is sinds medio 2016 een beheersorganisatie. De NV heeft op het gebied van woningontwikkeling geen betekenis meer. Daarom wordt deze in dit programma niet genoemd, maar is hij wel terug te vinden bij de paragraaf verbonden partijen.

Wat mag het kosten?

Onderstaand volgt een totaaloverzicht van de lasten en baten per taakveld.

PROGRAMMA 8 VOLKSHUISVESTING, RUIMT.ORDENING EN STED.VERNIUWING	LASTEN				
	2018	2019	2020	2021	2022
RUIMTELIJKE ORDENING (8.1)	6.033.336	6.425.645	7.418.752	7.134.023	7.108.715
GRONDEXPLOITATIE (NIET-BEDRIJVEN TERREIN) (8.2)	7.927.000	3.723.000	6.741.000	4.112.000	4.112.000
WONEN EN BOUWEN (8.3)	12.742.336	7.731.515	6.043.658	4.989.765	4.921.352
TOTAAL LASTEN	26.702.672	17.880.160	20.203.410	16.235.788	16.142.067
	BATEN				
	2018	2019	2020	2021	2022
RUIMTELIJKE ORDENING (8.1)	924.610	956.972	956.972	956.972	956.972
GRONDEXPLOITATIE (NIET-BEDRIJVEN TERREIN) (8.2)	7.927.000	3.723.000	6.741.000	4.112.000	4.112.000
WONEN EN BOUWEN (8.3)	4.016.875	5.017.711	4.517.711	4.517.711	4.517.711
TOTAAL BATEN	12.868.485	9.697.683	12.215.683	9.586.683	9.586.683
	SALDO				
	2018	2019	2020	2021	2022
RUIMTELIJKE ORDENING (8.1)	-5.108.726	-5.468.674	-6.461.781	-6.177.052	-6.151.744
GRONDEXPLOITATIE (NIET-BEDRIJVEN TERREIN) (8.2)	0	0	0	0	0
WONEN EN BOUWEN (8.3)	-8.725.461	-2.713.804	-1.525.947	-472.054	-403.641
TOTAAL SALDO	-13.834.186	-8.182.477	-7.987.727	-6.649.105	-6.555.384

De belangrijkste ontwikkelingen in bovenstaande cijfers zijn in de volgende tabellen toegelicht.

Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Voor een tekstuele toelichting van deze investeringen en intensiveringen/bezuinigingen wordt verwezen naar de financiële begroting, hoofdstuk 3.

Investerings programma 8 (bedragen x € 1.000)				2018	2019	2020	2021	2022
Achtervang Noorderbrug	MJIP	40		6.900	2.300			
Achtervang Belvedere	MJIP	40				2.300	2.300	2.300
A2 bijdrage	MJIP	40		10.040				
Brightlands MHC	MJIP	40		4.044	75	675		
Masterplan Randwijck	MJIP	40		324				
Herijking herstructurering	Rendabel	40		2.530				
Tapijn	MJIP	40		1.722	1.000			
Noorderbrug	Rendabel	40			31.400			
Ontwikkeling de Heeg	MJIP	25	nieuw		300			
Herbestemming ENCI gebied	MJIP	40	nieuw		300			
Gem. aandeel stedelijke Ontwikkeling	MJIP	20/40			640	640	640	640
Fietsbrug stuw Borgharen	MJIP	40		640				

<i>Intensivering N / Bezuiniging V programma 8 (bedragen x € 1.000)</i>	2019	2020	2021	2022
voortzetting woningsplitsing (jaarlijkse nulmeting)	50 N	50 N	50 N	50 N
meeropbrengsten fysieke leges	900 V	400 V	400 V	400 V
omgevingswet	650 N	PM	PM	PM

Programma 0 Bestuur en ondersteuning

Opbouw programma

Dit programma is samengesteld uit thema's afkomstig uit begroting 2018. Begroting 2019 is voor programma 0 een overgangsjaar. Vanaf begroting 2020 is het programma opgebouwd in lijn met de BBV-taakvelden.

Thema programma 0	In welk programma stond dit thema in begroting 2018?
A. Bestuur	1 Bestuur en dienstverlening
B. Samenwerking	
C. Dienstverlening	
D. Algemene inkomsten en uitgaven	15 Algemene inkomsten en uitgaven

Wat willen we bereiken?

Programmadoelstelling

Werken aan een onbegrensde en ontspannen stad met behoud van een solide financiële huishouding.

Beleidsmatige context

Hoofdlijnenakkoord coalitie 2018-2022		
Doelstellingen 2018 - 2022 (beknopt)		Procestrekker(s)
Blijvend investeren in en innoveren op het gebied van burger- en overheidsparticipatie.		Wethouder Heijnen
Een experiment in een aantal buurten met een burgerbegroting.		Wethouder Heijnen
Samen met partners binnen de Euregio ontwikkelen, uitvoeren en organisatorisch verankeren van een gemeenschappelijke agenda gericht op majeure samenwerkingsthema's.		Burgemeester Penn-te Strake, wethouder Heijnen
Gezamenlijk met Provincie Limburg en Universiteit Maastricht investeren in het Europese profiel van Maastricht vanuit het programma 'Working on Europe'.		Burgemeester Penn-te Strake, wethouders Heijnen en Jongen
Opgavegericht werken		Wethouder Janssen
De realisatie doorzetten van het Shared Service Center Zuid-Limburg.		Wethouder Janssen
Stadsvisie 2030 actualiseren in een gezamenlijk proces met raad, stad en regio.		Burgemeester Penn-te Strake
Actief uitdragen van kernwaarden voor onze samenleving: respect, verdraagzaamheid, vrede en vrijheid onder meer bij de viering van 75 jaar bevrijding in september 2019.		Burgemeester Penn-te Strake
De gemeente geeft als organisatie zelf het inspirerende voorbeeld aan de stad als het gaat om het bieden van een zinvolle plek aan mensen met een soms onoverbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt.		Wethouder Janssen
Het hoofdlijnenakkoord leidt tot de volgende positioneringspunten (= profilering/promotie/branding): <ul style="list-style-type: none"> • Samen met Universiteit Maastricht en Zuyd Hogeschool via een gerichte aanpak komen tot versterking van het profiel van internationale universiteitsstad in een krachtige Europese kennisregio. De Brightlands-campussen daarbij inzetten als imagooversterker. • Vanuit het programma Studentenstad zichtbaar maken en actief promoten van carrièrekansen alsmede de positionering (imago en naamsbekend- 		Burgemeester Penn-te Strake, wethouders Heijnen en Jongen

	<p>heid) van Maastricht.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Onderzoek naar vestigings- en vertrekmotieven en op basis daarvan concrete doelstellingen formuleren voor het vasthouden van afgestudeerden. • Aantrekkelijk vestigingsklimaat voor nieuwe bewoners actief uitdragen in regionaal verband. • Sturen op evenementenbeleid en -locaties die de leefbaarheid in de stad versterken en de identiteit en het profiel van Maastricht uitdragen. • Profileren en uitdragen van gedachtegoed hoofdlijnenakkoord: Maastricht als ontspannen stad in een onbegrensde Europese regio. 	
	<p>Het hoofdlijnenakkoord leidt tot de volgende lobbyprioriteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In de Haagse lobby samen met de provincie het onderscheidende internationale karakter van onze universiteit als een Europese Universiteit bepleiten • Inzet plegen om de Einsteintelecoop als belangrijke gemeenschappelijk project in onze regio te laten landen na diepgaande impactanalyse • Verminderen grenseffecten en slechten van fysieke en bureaucratische grenzen binnen de Euregio op het gebied van economie en arbeidsmarkt • Samen met de Provincie binnen de Haagse lobby benadrukken van belangen van de ontwikkeling van de regio en Euregio voor heel Nederland • Verbeteren van internationale verbindingen Sittard/Heerlen-Maastricht-Luik-Brussel en Maastricht/Sittard-Heerlen-Aken-Keulen, gezamenlijk met Euregionale partners 	<p>Burgemeester Penn-te Strake, wethouder Heijnen</p>
	<p>Met partners investeren in het smart city concept gericht op het slimmer inzetten van data.</p>	<p>Wethouder Heijnen</p>
	<p>Het hoofdlijnenakkoord bevat de volgende punten op het gebied van optimalisering gemeentelijke communicatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Visie en plan van aanpak meertaligheid gemeentelijke communicatie. • Mensen optimaal bereiken met de gemeentelijke boodschappen op alle moderne (digitale) manieren, met maatwerk voor mensen zonder toegang tot digitale media. • De digitale gemeentelijke berichtenservice uitbreiden naar alle bekendmakingen, ook van andere overheden, en deze bij zoveel mogelijk Maastrichtenaren aanbieden. 	<p>Burgemeester Penn-te Strake, wethouder Janssen</p>
<p>Andere kaders zijn o.a.:</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • Regionale Rijksonwikkelingsagenda (raad, juni 2007) • Programma Brainport Zuid Oost Nederland 2020 (raadscommissie ESZ, 2011) • Burgerhandvest, gemeente Maastricht (raad, december 2005) • Nota internationalisering gemeente Maastricht (raad, november 2013) • Nota Reserves, voorzieningen, weerstandsvermogen en risicomanagement (raad, 16-12-2015) • Kadernota Governance (raad, 20-12-2011) • Financiële verordening (raad, laatste wijziging 8-12-2015) 		

Indicatoren

BBV-indicatoren ¹		
	Jaar	Maastricht
Formatie per 1 januari uitgedrukt in aantal fte per 1000 inwoners ²	2017	12,3
	2018	12,0
Bezetting per 1 januari uitgedrukt in aantal fte per 1000 inwoners ³	2017	11,2
	2018	11,4
Apparaatskosten per inwoner ⁴	2016	813
	2017	849
<i>Externe inhuur</i> kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen ⁵	2016	15,7
	2017	11,9
Overhead (% van totale lasten) ⁶	2017	8,5
	2018	8,3

- 1) Het BBV schrijft voor dat benchmarken plaatsvindt via de cijfers gepubliceerd op waarstaatjegemeente.nl. Op deze site ontbreken voor alle BBV indicatoren horend bij programma 0 de cijfers voor 'gemeenten 100.000-300.000 inwoners'. Reden waarom deze kolom daarom ontbreekt in deze tabel. De bron van alle indicatoren in deze tabel is gemeente Maastricht.
- 2) *BBV-definitie Formatie*.
Het gaat hier om toegestane formatie in fte ambtelijke organisatie voor het begrotingsjaar op 1 januari. Uitgangspunt is het vastgestelde formatieplan, dus niet de werkelijke bezetting. Het gaat om formatieplaatsen ongeacht of die worden ingevuld door iemand met een vaste instelling, een tijdelijke instelling of nog openstaan in de vorm van een vacature. Fte is equivalent van 36-uur werkweek. Heeft een gemeente formatieplaatsen opgenomen, die de gemeente uitvoert voor een andere overheidsorganisatie (verhuurde fte's aan bijvoorbeeld een andere overheidsorganisatie of een shared service organisatie) dan dienen deze in mindering te worden gebracht op de totale formatieve omvang.
- 3) *BBV-definitie Bezetting*.
Het gaat hier om het werkelijk aantal fte (dus niet om de toegestane formatieve omvang uit het formatieplan) dat werkzaam is. Ook boventallige medewerkers worden meegeteld.
- 4) *BBV-definitie Apparaatskosten*.
Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken. Korter gezegd: Apparaatskosten zijn alle personele - en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie (excl. griffie en bestuur).
- 5) *BBV-definitie Externe inhuur*
Inhuur betreft het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de organisatie in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen de organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt. Het kan onder andere gaan om de inzet van uitzendkrachten, zzp'ers of detacheringsovereenkomsten. Het kan zowel gaan om inhuur voor tijdelijke vervanging of voor inhuur van specialisten met specialistische vakkennis die ontbreekt in uw organisatie. Niet: uitbesteding. Kenmerk van inhuur is dat ingehuurde functionaris een plaats krijgt in de hiërarchie van de organisatie. Definitie is conform HR monitor A+O fonds.
- 6) *BBV-definitie Overheadkosten*.
Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Maastrichtse indicatoren ¹							
	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2021	Begroting 2022
Score tevredenheid klanten GemeenteLoket	8,7	8,3	8,7	8,7	8,7	8,7	8,7
Score tevredenheid klanten Callcenter	8,8	8,7	8,8	8,8	8,8	8,8	8,8
Score tevredenheid klanten Online dienstverlening	7,8	7,9	7,9	7,9	7,9	7,9	7,9

1) Bron: NVVB Dashboard Dienstverlening

Te ontwikkelen indicatoren Hoofdlijnenakkoord coalitie 2018-2022

Mate van betrokkenheid inwoners bij het functioneren van en meedoen aan het lokale openbaar bestuur

Herkenbaarheid bij inwoners van (de resultaten van) een (Eu)regionale samenwerkingsagenda

Beeld (naamsbekendheid en imago) van Maastricht bij bezoekers en (potentiële) bewoners

1. Wat gaan we daarvoor doen?

A. Bestuur

Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>Burger- en overheidsparticipatie</u> Om blijvend te investeren in en innoveren op het gebied van burger- en overheidsparticipatie wordt in Q2 2019 een inventarisatie van de reeds in gang gezette maatregelen rondom burger- en overheidsparticipatie opgeleverd, inclusief de opgedane ervaringen en een nulmeting van de mate van betrokkenheid van inwoners. Op basis hiervan wordt in uiterlijk Q3 2019 een plan van aanpak opgesteld voor nieuwe experimenten vanaf 2020. De al in de vorige coalitieperiode in gang gezette trajecten (bijv. interne Academie De Veranderende Overheid, participatieve beleidsprocessen en co-creatie plannen) lopen gewoon door.</p>	
<p><u>Experiment Burgerbegroting</u> Onderdeel van het hierboven genoemde plan van aanpak is een experiment in een aantal buurten met een burgerbegroting. Vanaf Q1 wordt samen met de raad verkend hoe een pilot met een burgerbegroting kan worden ingericht. De ervaringen van het werkbezoek aan Antwerpen worden daarin meegenomen. In Q2 2019 volgt een implementatieplan voor de burgerbegroting in twee Maastrichtse buurten in 2020.</p>	
<p><u>Opgavegericht werken</u> Om al het voorgaande mogelijk te maken moeten we meer opgavegericht gaan werken. Cultuurverandering, competentieontwikkeling, deregulering en nieuwe werkvormen staan hierbij centraal. Vanaf 2019 wordt naast een organisatiebrede sturing ook een opleidingstraject opgestart. Ook gaan we pilots draaien/oefenen in de praktijk. Dit alles van hoog tot laag in de organisatie maar ook bestuurlijk. Afstemming met andere doelstellingen of domeinen is nodig.</p>	
<p><u>Shared Service Center Zuid-Limburg</u> De realisatie van het SSC ZL wordt doorgezet. Voor 2019 betekent dit gefaseerd een werkende organisatie inclusief overgang personeel van de drie moedergemeenten.</p>	
<p><u>Actualiseren Stadsvisie 2030</u> In 2019 in een gezamenlijk proces van college, raad en bevolking de bestaande Stadsvisie 2030 actualiseren naar een visie voor 2040, waarvoor onder meer het Hoofdlijnenakkoord coalitie 2018-2022 (juni 2018), de Omgevingsvisie (voorjaar 2019), het rapport van prof. Soete over Euregionale samenwerking (maart 2018) en het BMC-bestuurskracht-onderzoek (2017) in ieder geval belangrijke bouwstenen zijn.</p>	
<p><u>Kernwaarden respect, verdraagzaamheid, vrede en vrijheid voor onze samenleving</u> Het programma voor de viering van 75 jaar bevrijding in september 2019 wordt opgebouwd rondom deze thema's, in een gezamenlijk programma met de gemeenten Eijsden-Margraten en de Provincie Limburg.</p>	
<p><u>Garantiebanen</u> Als organisatie willen we mensen met een soms onoverbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt een zinvolle plek bieden. We creëren hiervoor garantiebanen, met name bij ons organisatieonderdeel Stadsbeheer.</p>	

<p><u>Detachering medewerkers</u> Vergroten van wederzijdse kennis en begrip door detachering van medewerkers tussen de verschillende instellingen, de gemeente en medeoverheden.</p>	
<p><u>Leerwerktrajecten in eigen organisatie</u> We willen op het gebied van leerwerktrajecten voorbeeldgedrag vertonen. Hiertoe willen in 2019 42 leerwerktrajecten realiseren bij ons organisatieonderdeel Stadsbeheer.</p>	
<p><u>Smart city</u> We willen met partners investeren in het smart city concept gericht op het slimmer inzetten van data. Een plan van aanpak is gereed in Q1 2019. Bedoeling is om daarmee focus aan te brengen in innovatie en basis op orde.</p>	
<p><u>Positionering Maastricht</u> Kerndoel is het vasthouden en aantrekken van hoger en praktisch opgeleiden. Per saldo verliezen we jaarlijks 1000 inwoners aan met name de Randstad. Deze demografische ontwikkeling is een bedreiging voor ons vestigingsklimaat. In 2025 komt Limburg 70.000 mensen tekort om de economie draaiende te houden. Het werken aan een sterk imago (positionering) is een belangrijk instrument. De stad is te weinig bekend om zijn carrièrekansen, innovatiekracht en cultureel aanbod. We willen de stad positioneren als een internationale universiteitsstad (studentenstad) met een perfecte balans in wonen, werken en leven (onbegrensd en ontspannen). Werken aan dat imago doen we op basis van onderzoek naar vestigings- en vertrekmotieven, en doen we samen met beeldbepalende partners in de stad, regio en eigen organisatie (Maastricht Brand Partners). Met de partners stellen we in Q1 en Q2 van 2019 een uitvoeringsprogramma 'Positionering Maastricht' op, waarin een strategisch evenementenbeleid een grote rol speelt omdat ze sterke imagobouwers zijn. Het overkoepelende thema 'Working on Europe' is een belangrijke aanjager van onze internationale positionering.</p>	
<p><u>Communicatiebereik</u> Zoveel mogelijk Maastrichtenaren bereiken met gemeentelijke communicatie en dienstverlening. In een diverse internationale stad is dat een complexe opgave. De stad kent vele zeer uiteenlopende doelgroepen, met ieder zijn eigen mediaconsumptie en 'bubbles' (het fenomeen dat bevolkingsgroepen steeds meer van elkaar vervreemden omdat ze door social-media-algoritmen gefocust worden op hun eigen leefwereld). Het moderniseren van onze mediamix, met aandacht voor meertaligheid, digitalisering en moeilijk te bereiken doelgroepen, vergt een grondig plan van aanpak op basis van het meest recent (jaarlijks) mediaonderzoek. We starten hiermee in Q2 2019, gericht op uitvoering in 2020.</p>	

B. Samenwerking

Samenwerking: effectief en flexibel

Maastricht is een stad waarin bewoners, bedrijven, instellingen en bestuur met wederzijds respect voor elkaars belang gezamenlijk vorm en inhoud geven aan de stad. Ontspannen, maar ook onbegrensd. Vanuit dezelfde houding bouwen we royaal en loyaal stevig aan de samenwerking met onze partners binnen de Euregio: met de Provincie Limburg, met onze Zuid-Limburgse zustersteden Heerlen en Sittard-Geleen, met de gemeenten in het Heuvelland, maar ook grensoverschrijdend met de steden Aken, Hasselt en Luik en overige partners binnen de Euregio Maas-Rijn. Gezamenlijke doelen staan daarbij centraal. Daardoor wordt het steeds vanzelfsprekender om in gezamenlijkheid, over organisatie-, gemeente- en landsgrenzen heen, uitdagingen op het gebied van kennis, economie, arbeidsmarkt, mobiliteit, cultuur en klimaat, energie en landschap op te pakken. We excelleren door te specialiseren, niet door te concurreren, om zo uiteindelijk als Euregio succesvol te blijven in de toenemende internationale concurrentie tussen stedelijke regio's en om talent voor deze regio te behouden.

<p>Samenwerking is daarom in toenemende mate dé vorm waarin gemeentelijke taken vorm en inhoud krijgen dan wel tot uitvoering komen. In het verlengde hiervan wil de provinciehoofdstad Maastricht zich nadrukkelijk als internationale universiteitsstad en stad van Europa profileren en dit ook in z'n beleid en dienstverlening naar voren laten komen.</p>	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
<p><u>(Eu)regionale samenwerking</u> Samen met partners binnen de (Eu)regio ontwikkelen, uitvoeren en organisatorisch verankeren van een gemeenschappelijke agenda, gericht op majeure samenwerkings-thema's. Daarin komen voor Maastricht in ieder geval de volgende thema's aan bod:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kenniseconomie en arbeidsmarkt 2. Mobiliteit 3. Cultuur 4. Klimaat, energie en landschap <p>Om dit te bereiken organiseren we in 2019 een Euregionale werkconferentie. We werken daarbij op verschillende schaalniveaus. De ene keer met de steden in Tripool-verband, dan weer met de Heuvellandgemeenten, maar ook op de schaal van heel Zuid-Limburg. Ook over de grens dansen we tussen de schalen van bilaterale overleggen met buurgemeenten, MAHHL-steden en op de schaal van de EMR.</p> <p>We onderhouden onze contacten door het organiseren van diverse inhoudelijke netwerkbijeenkomsten voor de verschillende schaalniveaus, zodat we snel in gezamenlijkheid kunnen handelen als actuele vraagstukken zich presenteren.</p>	
<p><u>Working on Europe</u> Gezamenlijk met de Provincie Limburg en de Universiteit Maastricht investeren we in het programma 'Working on Europe'. Hiermee positioneert de stad van het Verdrag van Maastricht zich ook naar de toekomst als de werkplaats van Europa, waar mensen samenkomen voor kritische dialoog, om de Europese samenwerking beter en voor burgers herkenbaarder te maken.</p>	
<p><u>Lobby</u> Uit het Hoofdlijnenakkoord coalitie 2018-2022 volgen de lobbyprioriteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verminderen grenseffecten en slechten van fysieke en bureaucratische grenzen binnen de Euregio op het gebied van economie en arbeidsmarkt. - Verbeteren internationale verbindingen Sittard/Heerlen-Maastricht-Luik-Brussel en Maastricht/Sittard-Heerlen-Aken-Keulen, gezamenlijk met Euregionale partners. - Het onderscheidende internationale karakter van onze universiteit als een Europese Universiteit bepleiten richting Den Haag. - Samen met de Provincie binnen de Haagse lobby benadrukken van de belangen van de ontwikkeling van de regio en Euregio voor heel Nederland. - Inzet plegen om de Einsteintelecoop als belangrijk gemeenschappelijk project in onze regio te laten landen na een diepgaande impactanalyse. 	
<p><u>Bestuurszaken overig</u> Maastricht neemt actief deel binnen de VNG en G40. Ook geven we vorm en inhoud aan de vanuit de Verenigde Naties geïnitieerde Global Goals for Sustainable Development. Mede in dat kader worden de stedenbanden met El Rama (Nicaragua) en Chengdu (China), ondersteuning van het mensenrechtenproject Shelter City alsmede Mondiaal Maastricht voortgezet.</p>	

C. Dienstverlening

We willen makkelijk toegankelijk zijn voor burgers, bedrijven en instellingen

Publieke dienstverlening is de manier waarop en de snelheid waarmee de gemeente Maastricht met burgers, bedrijven en instellingen omgaat. In een gemeenschappelijke visie op dienstverlening verwoordden gemeenten, provincies, waterschappen, uitvoeringsorganisaties en het Rijk hun gedeelde ambitie: één overheid die makkelijk toegankelijk is. Uitgangspunten hierbij zijn: de vraag centraal, snel en zeker, samenwerking, geen overbodige vragen, transparant, aanspreekbaar en efficiënt.

Prestatie-indicator ¹	Realisatie 2016	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2021	Begroting 2022
<i>Mate waarin we voldoen aan onze servicenorm</i>							
Als u 14043 belt heeft u binnen 20 seconden een medewerker aan de lijn	83%	80%	80%	80%	80%	80%	80%
Als u ons een e-mail stuurt heeft u binnen 2 weken antwoord	94%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Als u ons een brief stuurt heeft u binnen 4 weken antwoord	96%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Als u een afspraak heeft bij het GemeenteLoket helpen wij u binnen 5 minuten	94%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

1) Bron: Gemeente Maastricht

D. Algemene inkomsten en uitgaven

Een sluitende meerjarenbegroting waarbij sprake is van materieel begrotingsevenwicht (structurele lasten worden afgedekt met structurele opbrengsten)

Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
Realisatie jaarschijf 2019 van de besparing op apparaatskosten voor een bedrag van € 1 mln., vooral gericht op de overhead van de gemeente, voortvloeiende uit hoofdlijnen akkoord coalitie 2018 – 2022.	
Realisatie jaarschijf 2019 van de incidentele dekking voor een bedrag van € 7,860 mln., voortvloeiend uit hoofdlijnenakkoord coalitie 2018 – 2022 en programmabegroting 2018.	
Realisatie jaarschijf 2019 van het toewerken naar betere kostendekking van de gemeentelijke tarieven voor externe dienstverlening voor een bedrag van € 0,25 mln., voortvloeiend uit hoofdlijnenakkoord coalitie 2018 – 2022.	
Monitoren rijksbeleid en financiële gevolgen daarvan voor onze begroting.	
Maximale verwerving van externe subsidies.	

Inzichtelijk maken financiële risico's en zo goed mogelijk beheersen. Voldoende weerstandsvermogen om deze risico's af te dekken.	
Beoogde prestaties 2019	Realisatie 2019
Verder gaan met de implementatie van risicomanagement systeem.	
De kasgeldlimiet en renterisiconorm worden niet overschreden.	
De spelregels van het treasury statuut worden opgevolgd.	
Streven naar een goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening.	
Voldoen aan de eisen van de provinciale toezichthouder om te komen tot een meerjarig repressief toezicht.	

Prestatie-indicator	Realisatie 2016	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2021	Begroting 2022
Aantal tijdige betalingen binnen 30 dagen door gemeente Maastricht (%)	92	90	90	90	90	90	90

Verbonden partijen

Belasting samenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)

Wat mag het kosten?

Onderstaand volgt een totaaloverzicht van de lasten en baten per taakveld.

PROGRAMMA 0 : BESTUUR EN ONDERSTEUNING	LASTEN				
	2018	2019	2020	2021	2022
BESTUUR (0.1)	6.967.102	7.733.833	7.733.743	7.308.653	7.308.563
BURGERZAKEN (0.2)	4.104.615	4.365.194	3.970.776	4.195.776	4.195.776
BEHEER OVERIGE GEBOUWEN EN GRONDEN (0.3)	5.564.884	7.431.931	7.502.509	5.644.120	6.319.134
OVERHEAD (0.4)	52.911.913	53.563.021	53.979.447	53.402.045	53.460.685
TREASURY (0.5)	10.351.431	9.711.418	8.968.325	8.151.744	7.696.057
OZB - WONINGEN (0.61)	0	0	0	0	0
OZB - NIET WONINGEN (0.62)	0	0	0	0	0
PARKEERBELASTING (0.63)	136.426	118.336	118.336	118.336	118.336
BELASTINGEN OVERIG (0.64)	1.036.318	685.570	685.570	685.570	685.570
ALG. UITKERING EN OV. UITKERING GEMEENTEFONDS (0.7)	577.838	697.907	728.612	482.395	481.437
OVERIGE BATEN EN LASTEN (0.8)	19.117.519	8.954.424	8.693.471	7.143.620	6.889.145
VENNOOTSCHAPSBELASTING (0.9)	0	0	0	0	0
MUTATIES RESERVES (0.10) STORTINGEN	21.779.054	23.456.789	21.903.426	21.767.257	21.047.779
TOTAAL LASTEN	122.547.100	116.718.423	114.284.216	108.899.517	108.202.483
	BATEN				
	2018	2019	2020	2021	2022
BESTUUR (0.1)	83.373	86.291	86.291	86.291	86.291
BURGERZAKEN (0.2)	2.498.357	2.220.816	2.220.816	2.220.816	2.220.816
BEHEER OVERIGE GEBOUWEN EN GRONDEN (0.3)	6.044.014	5.380.811	5.461.919	5.527.081	5.526.338
OVERHEAD (0.4)	0	0	0	0	0
TREASURY (0.5)	10.369.541	9.525.760	9.717.279	9.259.877	9.008.396
OZB - WONINGEN (0.61)	14.567.729	15.380.136	15.480.136	15.530.136	15.680.136
OZB - NIET WONINGEN (0.62)	16.286.221	16.695.163	16.695.163	16.695.163	16.695.163
PARKEERBELASTING (0.63)	2.032.879	2.090.639	2.090.639	2.090.639	2.090.639
BELASTINGEN OVERIG (0.64)	7.261.045	7.454.446	7.454.446	7.321.196	7.321.196
ALG. UITKERING EN OV. UITKERING GEMEENTEFONDS (0.7)	248.562.755	254.110.257	255.990.058	256.325.746	257.053.351
OVERIGE BATEN EN LASTEN (0.8)	20.837.475	19.382.425	18.452.833	12.443.270	8.868.736
VENNOOTSCHAPSBELASTING (0.9)	0	0	0	0	0
MUTATIES RESERVES (0.10) ONTTREKKINGEN	44.418.992	27.301.602	24.262.297	19.729.836	20.039.620
TOTAAL BATEN	372.962.380	359.628.345	357.911.876	347.230.051	344.590.682
	SALDO				
	2018	2019	2020	2021	2022
BESTUUR (0.1)	-6.883.729	-7.647.542	-7.647.452	-7.222.362	-7.222.272
BURGERZAKEN (0.2)	-1.606.258	-2.144.378	-1.749.960	-1.974.960	-1.974.960
BEHEER OVERIGE GEBOUWEN EN GRONDEN (0.3)	479.130	-2.051.121	-2.040.591	-117.039	-792.796
OVERHEAD (0.4)	-52.911.913	-53.563.021	-53.979.447	-53.402.045	-53.460.685
TREASURY (0.5)	18.110	-185.659	748.953	1.108.132	1.312.338
OZB - WONINGEN (0.61)	14.567.729	15.380.136	15.480.136	15.530.136	15.680.136
OZB - NIET WONINGEN (0.62)	16.286.221	16.695.163	16.695.163	16.695.163	16.695.163
PARKEERBELASTING (0.63)	1.896.453	1.972.303	1.972.303	1.972.303	1.972.303
BELASTINGEN OVERIG (0.64)	6.224.726	6.768.875	6.768.875	6.635.625	6.635.625
ALG. UITKERING EN OV. UITKERING GEMEENTEFONDS (0.7)	247.984.917	253.412.350	255.261.446	255.843.351	256.571.914
OVERIGE BATEN EN LASTEN (0.8)	1.719.956	10.428.000	9.759.362	5.299.650	1.979.591
VENNOOTSCHAPSBELASTING (0.9)	0	0	0	0	0
MUTATIES RESERVES (0.10)	22.639.938	3.844.813	2.358.871	-2.037.421	-1.008.159
TOTAAL SALDO	250.415.280	242.909.921	243.627.660	238.330.534	236.388.198

De belangrijkste ontwikkelingen in bovenstaande cijfers zijn in de volgende tabellen toegelicht.

Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Voor een tekstuele toelichting van deze investeringen en intensiveringen/bezuinigingen wordt verwezen naar de financiële begroting, hoofdstuk 3.

Investerings programma 0 (bedragen x € 1.000)				2018	2019	2020	2021	2022
Dienstauto Burgemeester	Rendabel	5		90				
MECC	Rendabel	20		316	4.340	13.866	1.449	
Bankastraat	MJIP	25		170				
Ombouw Singel	MJIP	40	nieuw		400			
Voorterrein Lumiere	MJIP	25	nieuw		150			
Optimale toegankelijkheid van gebouwen	MJIP	40	nieuw		200			
Restantbudget Restauratie Stadhuis	MJIP	40	nieuw		-815			
Boschstraat 5-7 (Timmerfabriek)	Rendabel	25		2.223	3.477			
Productiemiddelen	Rendabel	div.		14.926	8.166	7.680	5.847	9.367

Intensivering N / Bezuiniging V programma 0 (bedragen x € 1.000)	2019	2020	2021	2022
Algemene Uitkering Gemeentefonds	981 V	3.096 V	5.035 V	6.000 V
inzet callcenter	265 N	265 N	265 N	265 N
Spankracht	960 N	960 N	960 N	960 N
meeropbrengst toeristenbelasting	300 V	300 V	300 V	300 V
ozb areaaluitbreiding/meeropbrengsten	450 V	550 V	600 V	750 V
niet verlengen 5% diensttijdtoelage	130 V	260 V	390 V	520 V
wegvallende reclameinkomsten	350 N	250 N	250 N	250 N
wegvallende leges reisdocumenten	340 N	340 N	340 N	340 N
burger- en overheidsparticipatie	150 N	150 N	150 N	150 N
organisatieontwikkeling	500 N	500 N		
experiment burgerbegroting	50 N	50 N	50 N	50 N
Working on Europe	350 N	500 N	75 N	75 N
euregionale samenwerkingsagenda	150 N	150 N	150 N	150 N
cultuur/transitietraject V&L	150 N	150 N	150 N	
stadsvisie		PM		
viering 75 jaren bevrijding	150 N			
sparen voor overname Q-park garages	0	200 N	200 N	200 N
structurele storting in het SIF	200 N	200 N	200 N	200 N
pagina in ViaMaastricht	75 N	75 N	75 N	75 N
creëren extra investeringsruimte				1.562 N
besparing op apparaatskosten/overhead	1.250 V	2.500 V	4.250 V	6.000 V
incidentele dekking waaronder (bedrijfs)reserves	6.282 V	5.000 V		
inzetten risicobuffer	300 V			
niet indexerende interne budgetten	500 V	500 V	500 V	500 V
taakstelling bij Kaderbrief 2019		2.600 V	2.600 V	

HOOFDSTUK 3 FINANCIËLE BEGROTING

3.1 Toelichting op de financiële begroting

In dit hoofdstuk wordt, naast de financiële uitgangspunten voor de begroting, voornamelijk ingegaan op het budgettaire kader 2019-2022 en worden de budgettaire ontwikkelingen ten opzichte van de vorige meerjarenbegroting toegelicht.

Hieronder in paragraaf 3.2 volgt een toelichting op de financiële uitgangspunten die ten grondslag hebben gelegen aan deze begroting. In paragraaf 3.3 wordt het budgettaire kader toegelicht. In paragraaf 3.4 tenslotte volgt een uiteenzetting van de financiële positie van onze gemeente en worden de geplande investeringen beschreven.

3.2 Uitgangspunten van de ramingen

De begroting voor 2019 is opgesteld op basis van het wijzigingsbesluit Besluit Begroting en Verantwoording d.d. 5 maart 2016. Bij het samenstellen van de begroting zijn verder de volgende uitgangspunten voor de ramingen gehanteerd.

3.2.1 Indexering

Voor de indexering hebben we in 2013 een systeemwijziging doorgevoerd. De prijsindex wordt alleen toegepast op het eerste begrotingsjaar. De volgende jaren worden standaard niet geïndexeerd.

De ramingen voor 2019 zijn geïndexeerd met het indexcijfer IMOC (prijs overheidsconsumptie netto materieel) uit het Centraal economisch plan (CEP) van maart 2017 van het Centraal Planbureau voor wat betreft de materiële kosten. Deze bedraagt 1,4%. Voor de loonkosten hanteren we het percentage zoals opgenomen in de CEP ramingen voor "Loonvoet sector overheid" te weten 3,5%. Dit percentage is naar verwachting voldoende voor het opvangen van de loonsomstijging van de nog af te sluiten CAO 2019 e.v. en de verwachte stijging van de premies (o.a. pensioenpremie). De opbrengsten worden geïndexeerd met een gemiddelde van de materiële- en loonkostenstijging, zijnde 2,5%.

Echter in verband met het zoeken naar dekking voor alle ambities en doelstellingen voor 2019 is hierop bespaard. Budgetten, die geen harde toezeggingen/verplichtingen aan externen kennen/hebben inzake de indexering, worden niet geïndexeerd. Dit levert een structurele besparing van ongeveer € 0,5 mln. (zie post 80 van par. 3.3).

3.2.2 Onvoorzien en risicobuffer

In programma 0 van de begroting is een post onvoorzien opgenomen van € 0,242 mln. structureel. Deze post is bedoeld om incidentele uitgaven die bij de begroting niet werden voorzien op te kunnen vangen. Daarnaast is er op hetzelfde programma een risicobuffer opgenomen van jaarlijks € 2,587 mln. In 2019 is de risicobuffer € 0,3 mln. lager als gevolg van aanvullende dekking voor het budgettaire kader in 2019 (zie post 79 van par. 3.3).

In paragraaf 4.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt deze risicobuffer afgezet tegen de risico's waarmee de gemeente wordt geconfronteerd.

Tabel: Verloop risicobuffer 2019-2022

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Onvoorzien/risicobuffer	2.029	2.829	2.829	2.829
Post onvoorzien	242	242	242	242
Risicobuffer	1.787	2.587	2.587	2.587

3.2.3 Rente

Bij de wijzigingen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) was de toerekening van rente een belangrijk aandachtspunt (vanaf begrotingsjaar 2018).

De Commissie BBV adviseert om geen rente meer te berekenen over het eigen vermogen. Dit advies heeft de gemeente Maastricht overgenomen.

Daarnaast schrijft het BBV voor dat we geen resultaat meer mogen hebben op het taakveld Treasury. De doorgerekende rente (omslagrente) aan de producten/taakvelden moet gelijk zijn aan de begrote rentekosten, welke zijn gebaseerd op de rentepercentages zoals die thans door banken in rekening wordt gebracht.

Voor de gemeente Maastricht betekent dit het volgende:

1. Dat er geen rente meer wordt toegevoegd aan het Vruchtboomfonds.
2. De omslagrente blijft 0,5% (gelijk aan 2018).

3.3 Van begroting 2018 naar begroting 2019

De onderstaande bedragen zijn in duizendtallen. Negatieve bedragen zijn uitgavenbudgetten en positieve bedragen zijn inkomsten, besparingen of dekkingsvoorstellen.

Begroting 2019-2022	(bedragen x € 1.000)	2019	2020	2021	2022
saldo Begroting 2018-2021		-306	-279	134	134
Autonome, wettelijke ontwikkelingen					
1	Algemene Uitkering Gemeentefonds	981	3.096	5.035	6.000
2	Inzet callcenter	-265	-265	-265	-265
3	Ontwikkelingen brandweer/Veiligheidsregio		-700	-850	-1.000
4	Vestingwerken	-250	pm	pm	pm
5	Spankracht	-960	-960	-960	-960
6	Meeropbrengst toeristenbelasting	300	300	300	300
7	Ozb areaaluitbreiding/meeropbrengsten	450	550	600	750
8	Meeropbrengsten fysieke leges	900	400	400	400
9	Niet verlengen 5% diensttijdtoelage	130	260	390	520
10	Wegvallende reclame-inkomsten	-350	-250	-250	-250
11	Jeugdgezondheidszorg	-70	-70	-70	-70
12	Wegvallende leges reisdocumenten	-340	-340	-340	-340
13	Onderhoud bomen	-75	-75	-75	-75
Saldo autonome ontwikkelingen		451	1.946	3.915	5.010
Coalitieakkoord 2018-2022					
14	Burger- en overheidsparticipatie	-150	-150	-150	-150
15	Organisatieontwikkeling	-500	-500		
16	Experiment burgerbegroting	-50	-50	-50	-50
17	Working on Europe	-350	-500	-75	-75
18	Euregionale samenwerkingsagenda	-150	-150	-150	-150
19	Cultuur/transitietraject V&L	-150	-150	-150	
20	Stadsvisie		pm		
21	Viering 75 jaren bevrijding	-150			
Open stad		-1.500	-1.500	-575	-425
22	Arbeidsmarkt re-integratie	-400	-400	pm	pm
23	50 gezinnen aanpak	-300	-300	-300	-300
24	Aanvalsplan armoede	-100	-50	-25	-25
25	Voortzetting woningsplitsing (jaarlijkse nulmeting)	-50	-50	-50	-50
26	Laagdrempelige ontmoetingsplekken in buurten	-100	-200	-300	-300
Sociale en saamhorige stad		-950	-1.000	-675	-675
27	Instellen milieuzone	-60	-60	-60	-60
28	Uitvoeren Energietransitieplan (brede duurzaamheidsagenda)	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
29	Sparen voor overname Q-park garages		-200	-200	-200
30	Vergroenen openbare ruimte	-150	-150	-150	-150
31	Voortzetting zelfbeheer	-50	-50	-50	-50
32	Verhogen van het onderhoudsniveau openbaar groen	-345	-345	-345	-345

33	P&R voorzieningen	-150	-200	-200	-200
34	Weren vrachtverkeer uit België	-25	-25	-25	-25
35	Stad en spoor	-300			
Duurzame en bereikbare stad		-2.080	-2.030	-2.030	-2.030
36	Breder bereik van voorschoolse en vroegtijdige educatie	-100	-100	-100	-100
37	investeren in aantrekkelijk vestigingsklimaat	-100	-300	-300	-300
38	Programma studentenstad	-150	-150	-150	-150
39	Testopstelling Einsteintelecoop		pm	pm	pm
40	Onderzoek naar vestigings- en vertrekmotieven afgestudeerden.	-50	0	0	0
Slimme, lerende stad		-400	-550	-550	-550
41	Verlagen draaiknoppen sociaal domein		-3.650	-4.100	-3.100
42	Structurele storting in het SIF	-200	-200	-200	-200
43	Een verdere ontwikkeling van een laagdrempelige zorginfrastructuur op wijkniveau	0	-500	-400	-300
44	Doorvoeren 1 gezin, 1 plan en 1 regisseur	-200	-200	-200	-200
45	Verbeteren van preventieve gezondheid in buurten		-50	-50	-50
Gezonde stad		-400	-4.600	-4.950	-3.850
46	Economische Samenwerking Zuid-Limburg verstevigen	-100	-100	-100	-100
47	Aanhaken bij het provinciaal aanvalsplan arbeidsmarkt	-50	-50	-50	-50
48	Bevorderen van een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor startups, broedplaatsen en incubators	-425	-425	-425	-425
49	Versterken Maastricht Convention Bureau	-150	-150	-150	-150
	> dekking toeristenbelasting	150	150	150	150
50	Handhaving airBenB	-100	-100	-100	-100
	--> dekking extra opbrengst toeristenbelasting	100	100	100	100
51	Kwalitatieve impuls Stationsstraat, autoluwer maken van Wyck.			-200	-200
52	Investeren in het Smart-City-concept	-100	-100	-100	-100
53	Stimuleren van kansen circulaire economie.	-50	-50	-50	-50
Economisch vitale stad		-725	-725	-925	-925
54	Verstevigen van culturele ketens en speerpunten voor cultuur Maastricht	-650	-650	-650	-650
55	Theater: onderzoek verzelfstandiging	pm	pm		
56	Presentatie collecties vanuit depots in bestaande gebouwen		-10	-10	-10
57	Ambitieuze herbestemming ENCI-gebied	-250	-250	-250	-250
58	Onderzoek/benchmark naar regels en voorschriften voor evenementen	-25			
59	Aanpak Ondernijning	-100	-200	-200	-200
60	Uitdragen veiligheidscijfers		-100	-100	-100
61	Veiligheidsmaatregelen evenementen	-50	-50	-50	-50

62	Aanpak radicalisering, personen met verward gedrag, families met meervoudige problematiek, drugoverlast en kwetsbare jeugd.	-100	-100	-100	-100
63	Extra handhavingscapaciteit voor groeiende behoefte vanuit wijken en buurten	-125	-225	-225	-225
64	Opstellen van maatregelen voor veilig uitgaan en tolerant gedrag.	-55			
65	Tegengaan drugoverlast, criminaliteit en ondermijning	-250	-250	-250	-250
Aantrekkelijke stad		-1.605	-1.835	-1.835	-1.835
ongedekt bestaand beleid					
66	Zwerfjongeren	-132	-132	-132	-132
67	Pagina in ViaMaastricht	-75	-75	-75	-75
68	Armoede	-500	-375	-250	-125
69	Vluchtelingen	-175	-175	-175	-175
Totaal ongedekt bestaand beleid		-882	-757	-632	-507
andere claims					
70	Wielerbeleving	-50	-50	-50	-50
71	Omgevingswet	-650	pm	pm	pm
72	Creëren extra investeringsruimte				-1.562
totaal andere claims		-700	-50	-50	-1.612
Totaal te dekken		-9.097	-11.380	-8.173	-7.265
Dekkingsmogelijkheden					
73	Besparing op apparaatskosten/overhead	1.250	2.500	4.250	6.000
74	Parkeerbelasting in 1 keer 4 jaren indexeren	600	600	600	600
75	Incidentele dekking waaronder (bedrijfs)reserves	6.282	5.000		
76	Eipa	100	100	100	100
77	Overweg Belvédère/Sappi	65	65	65	65
78	Opbrengsten zonneweides (verpachting)		pm	pm	pm
79	Inzetten risicobuffer	300			
80	Niet indexeren interne budgetten	500	500	500	500
81	Taakstelling Kaderbrief 2019		2.600	2.600	
Totale dekking		9.097	11.365	8.115	7.265
saldo Begroting 2019-2022		0	-15	-58	0

Toelichting op budgettair kader

1. Algemene Uitkering Gemeentefonds

In het Coalitieakkoord was de Meicirculaire 2018 verwerkt. Inmiddels is ook, na Prinsjesdag, de Septemercirculaire 2018 ontvangen. De accessen uit de circulaire zijn iets lager. Ook zijn de rijksuitgaven 2018 achtergebleven. De verwachting is dat die uitgaven in 2019 zullen worden gedaan. Per saldo zijn er geen grote afwijkingen.

In de raming Algemene Uitkering Gemeentefonds is structureel een stelpost opgenomen van € 1,2 mln. inzake onderuitputting BTW-compensatiefonds. Dit bedrag is gebaseerd op het gerealiseerde bedrag 2017.

2. Inzet callcenter

De callcenter bezetting is geëvalueerd. Op basis daarvan en het feit dat de servicenorm (80% van de bellers heeft binnen 20 seconden een medewerker aan de lijn) hetzelfde is gebleven stellen wij voor de huidige bezetting te handhaven.

3. Ontwikkelingen brandweer/Veiligheidsregio Zuid-Limburg

Van de Veiligheidsregio zullen we in 2019 een nieuw vierjaren beleidsplan 2020-2023 ontvangen. Signalen die zij hebben afgegeven is dat de kosten zullen toenemen als gevolg van wegvallende inkomsten, opleidingskosten ten behoeve van vakbekwaamheid, het inrichten van een flexpool voor de snelle opschaling bij rampen en tot slot als gevolg van een andere verdeelsystematiek van de gemeentelijke bijdragen. Zonder daarmee de discussie uit de weg te gaan, willen we rekening houden met een stijging van de kosten.

4. Vestingwerken

De gemeente reserveert € 250.000 voor een totale inventarisatie van de huidige staat van de Maastrichtse vestingwerken en voor het maken van een actieplan. De vestingwerken worden met 3D-scans in beeld gebracht; er wordt een technisch rapport opgesteld van de bovengrondse en ondergrondse vestingwerken en er komt een plan voor groot onderhoud en restauratie. Dit komt voort uit de Vestingvisie 2010-2025 waarin de ambities voor de vestingwerken staan beschreven. De ambities betreffen beleefbaar, toegankelijk en zichtbaar maken. Hierdoor krijgen de Vestingwerken meer betekenis voor de stad en dragen ze bij aan de identiteit van de stad Maastricht.

Om dit te realiseren wordt er een actieplan Vestingwerken 2019-2025 opgesteld. In dit actieplan worden de keuzemogelijkheden geschetst om concreet uitvoering te geven aan de genoemde ambities. Uitgangspunt voor het actieplan Vestingwerken zijn al deze inventarisaties.

5. Spankracht

Als college hebben we ons directieteam gevraagd naar de spankracht van de organisatie. Dit naar aanleiding van het uitvallen van meerdere medewerkers binnen onze organisatie. Een analyse naar de spankracht heeft aangetoond dat er op een paar plaatsen binnen onze organisatie capacitaire kwetsbaarheden zijn ontstaan. Als mogelijke oorzaak is aangegeven dat de efficiëncytaakstelling van ruim € 13 mln. op deze plekken te ver is doorgevoerd. We stellen dan ook voor om dit te herstellen en deze capaciteit te herstellen.

6. Meeropbrengst toeristenbelasting

Sinds enkele jaren ontvangen wij meer toeristenbelasting dan geraamd. We willen bij deze onze begroting hierop aanpassen.

7. OZB areaaluitbreiding/meeropbrengsten

Een prognose voor 2018 van de BsGW laat zien dat we meer OZB gaan ontvangen dan geraamd. Dat is het gevolg van het gegeven dat de WOZ waarden over 2018 meer gestegen zijn dan de stijging waarmee in de begroting is rekening gehouden. Een andere ontwikkeling is dat we de komende jaren een areaaluitbreiding van woningen verwachten (bijv. Lindenkruis en A2). We willen beide ontwikkelingen verwerken in de begroting.

8. Meer opbrengsten leges fysieke diensten

Over het jaar 2018 stevenen we af op een rekeningoverschot bij de leges fysieke diensten van ruim € 1,8 mln. Gelet op het feit dat er meer vergunningen worden gevraagd lijkt het realistisch een hogere opbrengst in te boeken.

9. Niet verlengen 5% diensttijdtoelage

De medewerkers die èn 10 jaar in dienst waren èn 10 jaar hetzelfde salaris ontvingen (los van indexering) èn goed functioneerden, ontvingen een zogenaamde diensttijdtoeslag van 5%. Wettelijk is deze regeling niet meer toegestaan. Met de vakbonden hebben we een overgangstermijn van 5 jaren afgesproken. Dit levert een besparing op want alle nieuwe medewerkers zullen geen toeslag meer ontvangen.

10. Wegvallende reclame-inkomsten

In het verleden verdiende de gemeente aan reclameopbrengsten van analoge reclamepalen ongeveer € 0,35 mln. Daar bestaat vanuit het bedrijfsleven weinig interesse meer voor. We hebben een inmiddels een Europese aanbesteding van concessie voor digitale billboards opgestart. De streefdatum voor het plaatsen van de digitale billboards is voorsnog 1 september 2019. We verwachten ongeveer € 100.000

te verdienen. Als dat wordt gehaald wordt het structurele tekort vanaf 2020 (€ 350.000 - € 100.000 =) € 250.000.

11. Jeugdgezondheidszorg

Thans heeft de GGDZL melding gemaakt van een tekort op de Jeugdgezondheidszorg van ± € 70.000. Naar verwachting worden de stijgende kosten voor Veilig Thuis gecompenseerd door een hogere decentralisatie-uitkering. Voor de autonome stijging van het aantal meldingen worden nog draaiknoppen in het lokale (zorg)veld ontwikkeld om de impact van de nieuwe meldcode zo klein mogelijk te laten zijn.

12. Wegvallende leges reisdocumenten

Als gevolg van de verlenging van de geldigheid van reisdocumenten van 5 jaren naar 10 jaren in 2014 ontvangen wij de komende vijf jaren minder legesinkomsten. Na aftrek van kostenreductie ontstaat er een tekort van € 0,34 mln. de komende vijf jaren.

13. Onderhoud bomen

De gemeente heeft ruim 43.000 bomen in beheer. Zij onderhoudt deze op niveau CROW-B (basis) en controleert ze elke vijf jaar d.m.v. een zgn. Visual Tree Assessment (VTA). Uit oogpunt van veiligheid (en verzekering bij schade) worden eventuele tekortkomingen daarbij direct verholpen. In de praktijk blijkt - met name op drukbezochte plaatsen in de binnenstad - deze frequentie in toenemende mate soms te laag is. Daarbij komt dat Maastricht relatief veel oudere bomen kent en er in toenemende mate sprake is van ziekten, stormschade en droogte. Om deze ontwikkelingen op te vangen dient het budget voor het jaarlijks groot onderhoud inclusief een bomen vervangingsplan van € 175.000 opgehoogd te worden tot € 250.000.

Open stad

14. Burger- en overheidsparticipatie

Om blijvend te investeren in en innoveren op het gebied van burger- en overheidsparticipatie wordt in Q2 2019 een inventarisatie van de reeds in gang gezette maatregelen rondom burger- en overheidsparticipatie opgeleverd, inclusief de opgedane ervaringen en een nulmeting van de mate van betrokkenheid van inwoners. Op basis hiervan wordt in uiterlijk Q3 2019 een plan van aanpak opgesteld voor nieuwe experimenten vanaf 2020

15. Organisatieontwikkeling

Om meer opgavegericht te kunnen werken zal een programma worden opgesteld. Cultuurverandering, competentieontwikkeling, deregulering en nieuwe werkvormen staan hierbij centraal. Vanaf 2019 wordt naast een organisatiebrede sturing ook een opleidingstraject opgestart. Ook gaan we pilots draaien/oefenen in de praktijk. Dit alles van hoog tot laag in de organisatie maar ook bestuurlijk. Afstemming met andere doelstellingen of domeinen is nodig. Het bedrag heeft betrekking op externe inhuur, opleidingskosten en werkbudgetten. Een plan van aanpak wordt nog uitgewerkt.

16. Experiment burgerbegroting

Onderdeel van plan van aanpak over burgerparticipatie is een experiment in een aantal buurten met een burgerbegroting. Vanaf Q1 wordt samen met de raad verkend hoe een pilot met een burgerbegroting kan worden ingericht. De ervaringen van het werkbezoek aan Antwerpen worden daarin meegenomen. In Q2 2019 volgt een implementatieplan voor de burgerbegroting in twee Maastrichtse buurten in 2020.

17. Working on Europe

Vooruitlopend op de onder punt 18 genoemde samenwerkingsagenda gaan we al gezamenlijk met Provincie Limburg en Universiteit Maastricht investeren in het Europese profiel van Maastricht vanuit het programma 'Working on Europe'. Het college stelt uiterlijk 31-12-2018 een meerjarig programma vast en daaruit voortvloeiend jaarlijks een uitvoeringsprogramma. Met een evaluatiemoment na 2 jaar.

18. Euregionale samenwerkingsagenda

Vanuit (vooralsnog) bestaande overleggremia gaan we bouwen aan gemeenschappelijke Euregionale agenda in combinatie met organiseren en versterken van hierop gerichte ambtelijke krachtenbundeling over (intern en externe) organisatiegrenzen heen. In 2018 wordt tezamen met de partners in Q2 2019 een Euregionale werkconferentie georganiseerd. Deze conferentie is gericht op het formuleren van de eerste gezamenlijke Euregionale agenda. Thema's die vanuit Maastricht ingebracht zullen worden zijn:

- Kenniseconomie en arbeidsmarkt

- Mobiliteit
- Cultuur
- Klimaat, energie en landschap

Verdere jaren zullen in het teken staan van het uitvoeren en uitbouwen van deze agenda.

19. Cultuur/transitietraject V&L

Inbedding in het huidige proces van implementatie van Omgevingswet . Verbeteren van dienstverlening in vergunningsverlening en integraal werken maakt hier onderdeel van uit, waaronder aanpassen werkprocessen en cultuuraanpassingen. Continue afstemming tussen teams V&L nodig met team Economie en cultuur. Er is tijdelijke extra capaciteit nodig om de benodigde technische (ict) transitie binnen vergunningsverlening voor elkaar te krijgen en uitbreiding met tijdelijke transitie manager voor aanpassing werkprocessen, pilots klantgerichtheid, cultuuromslag/anders werken en deregulering gedurende 3 jaar tot en met invoering omgevingswet. Het bedrag is bedoeld voor (externe) ondersteuning.

20. Stadsvisie

Om in 2020 te komen tot een hernieuwde Stadsvisie 2040 ligt in december 2018 een procesvoorstel voor. Het jaar 2019 zal in het teken staan van het vaststellen van de omgevingsvisie (Q2 2019) en op basis hiervan het verkennen van de ontbrekende schakels om te komen tot een complete Stadsvisie 2040. Het traject richting een hernieuwde Stadsvisie start immers niet blanco: een aantal belangrijke inhoudelijke bouwstenen is al gereed of in productie inclusief dialoogtrajecten met stakeholders. In dit kader kunnen onder meer (compleet te maken in procesvoorstel Q4) genoemd worden: het BMC-rapport 'Een sterke stad in een sterke regio' en de bijbehorende kopnotitie 'Verbindend vooruit' (oktober 2017), het rapport van professor Soete, getiteld 'Strategisch actieplan: Randstad Zuid-Limburg' (maart 2018), de toekomstagenda sociaal, Meerjarenprogramma Veiligheid (Q4 2018), propositie Stedelijke cultuurregio Zuid (Q4 2018) en de eerste contouren voor de stadsvisie vanuit het hoofdlijnenakkoord. Tevens gebruiken we 2019 om te verkennen welke vorm gewenst is om te komen tot een coherent verhaal dat gedragen wordt door inwoners. Parallel sonderen we bij de raad op welke wijze zij de stadsvisie wensen op te pakken (op welke wijze en hoe intensief betrekken van inwoners en maatschappelijke partners). Op basis van deze verkenning ligt er in 2019 een eerste tekst van alle gebundelde visies en een voorstel over vorm en inhoud voor het traject in 2020.

21. Viering 75 jaren bevrijding

Om de kernwaarden voor onze samenleving: respect, verdraagzaamheid, vrede en vrijheid actief uit te dragen gaan we een programma van aanpak opstellen voor de viering van 75 jaar bevrijding in 2019. De inzet zal zich concentreren op de periode 12-15 september 2019. Samen met de Provincie Limburg en de gemeente Eijsden-Margraten wordt gewerkt aan een gezamenlijk programma, als landelijke aftrap van 75 jaar bevrijding.

Sociale en saamhorige stad

22. Arbeidsmarkt re-integratie

De ketenaanpak ter ondersteuning van participatie in de samenleving en re-integratie op de arbeidsmarkt wordt geoptimaliseerd. Samen met de betrokken partners richten we de keten zo in dat zodra een burger zich bij Sociale Zaken Maastricht Heuvelland meldt, hij of zij direct instapt in een doorlopend traject van activiteiten om weer naar vermogen volwaardig te participeren in de samenleving. In de eerste plaats gaat het om werk en economische zelfstandigheid, maar wanneer dat (nog) niet mogelijk is, wordt ingezet op andere vormen van participatie. Maatwerk staat voorop. Partners in deze keten zijn onder andere Podium24, Annex, MTB. Met werkgevers worden afspraken gemaakt over hun inzet als leerwerkbedrijf. Doel is om in de loop van 3 jaar een grotere uitstroom richting betaalde arbeid te realiseren en een hogere deelname van uitkeringsgerechtigden aan trajecten waarmee zij investeren in hun ontwikkeling of deelnemen aan de samenleving.

23. 50 gezinnen aanpak

Met deze aanpak wordt vanuit het concept van positieve gezondheid invulling gegeven aan de werkwijze van 1 gezin, 1 maatwerkplan en 1 regisseur en daarmee de ontschotting binnen, in eerste instantie, de gemeentelijke middelen. Doel is om huishoudens beter te ondersteunen in het hoofd bieden aan de uitdagingen waar zij voor staan. Zelfregie en vermindering van stapeling van voorzieningen zijn daarbij uitgangspunt. Samen met de huishoudens wordt een plan van aanpak opgesteld, waarbij hun behoeften

uitgangspunt zijn. Maatwerk dus. Gezien de wens om deze aanpak vervolgens breder in te zetten in het sociale domein, krijgt het leren van en reflecteren op de aanpak van deze eerste 50 gezinnen uitdrukkelijk aandacht.

In oktober en november 2018 worden de voorbereidingen voor deze aanpak getroffen: selectie van de huishoudens met meervoudige problematiek en een hoog voorzieningengebruik, selectie van consulenten van Sociale Zaken Maastricht Heuvelland die als eerste met deze aanpak aan de slag gaan. Eind november vindt de startbijeenkomst plaats voor zowel bestuurders als ambtenaren en worden leercirkels rond de aanpak ingericht. Vanaf februari starten de consulenten met de huisbezoeken waarbij zij bij de eerste 10 huisbezoeken ondersteuning krijgen door het Instituut voor Publieke Waarden. Dit instituut heeft deze aanpak ook in Den Haag, Almelo en Amersfoort geïntroduceerd. De effecten van de aanpak worden gemonitord. Het gaat dan enerzijds om door het huishouden ervaren verandering in positieve gezondheid en vermindering van ervaren problemen, waaronder schuldenproblematiek. Daarnaast wordt ook gekeken naar vermindering van de zorg- en voorzieningenconsumptie en dus de ingezette financiële middelen. Op deze manier draagt deze aanpak ook bij aan het financieel in balans krijgen van het sociale domein.

24. Aanvalsplan armoede

De komende maanden wordt het aanvalsplan armoede opgesteld, dat na de zomer in 2019 kan worden vastgesteld. Een substantiële afname van armoede vraagt primair om inzet op de oorzaken van armoede en in mindere mate op het verlichten van de gevolgen van armoede. Samen met kennisinstelling zal dan ook worden gezocht naar de dieperliggende oorzaken van armoede. Dat inzicht wordt voor de zomer 2019 vergaard. Tevens bouwt dit plan voort op de leerervaringen met de ingezette instrumenten vanuit het actieplan armoede van afgelopen jaren, waaronder de evaluatie van de schuldhulpverlening die binnenkort wordt afgerond. Succesvolle elementen van de huidige aanpak zullen worden meegenomen in het aanvalsplan. Verder worden ook de eerste leerervaringen van de 50-gezinnen aanpak meegenomen. Het aanvalsplan zal de aanpak en in te zetten middelen, zowel financieel als qua menskracht, bevatten.

25. Voortzetting woningsplitsing (jaarlijkse nulmeting)

Het huidige beleid inzake woningsplitsing eind 2018 wordt geëvalueerd waarna de resultaten verwerkt kunnen worden in het woningsplitsingsbeleid. Daarbij gaan we ervan uit dat we een jaarlijkse meting/onderzoek zullen moeten doen naar de feitelijkheid. De kosten bedragen € 50.000 jaarlijks.

26. Laagdrempelige ontmoetingsplekken in de buurten

Samen met partners faciliteren we algemene laagdrempelige voorzieningen en ontmoetingsplekken zoals huiskamers en buurthuizen. In 2019 wordt geïnventariseerd in welke buurten en op welke wijze momenteel een kloppend hart aanwezig is. Zo zijn er bijvoorbeeld 17 gemeenschapshuizen en 14 huiskamers zitten in 20 verschillende buurten. Sommige buurten hebben een gemeenschapshuis én een huiskamer, soms op 1 locatie, soms op verschillende locaties. Tevens wordt onderzoek gedaan naar de behoeften op dit vlak in elke buurt en de mogelijkheden om deze te realiseren. Daarbij wordt ook aansluiting gezocht bij de ambities en aanpak voor de burgerbegroting en –participatie. Op basis van deze inventarisatie volgt in 2020 een voorstel ter verdere stimulering van het kloppend hart, welke vervolgens zal worden uitgewerkt met een plan van aanpak ter realisatie.

Duurzame en bereikbare stad

27. Instellen milieuzone

Een concreet voorstel inzake de milieuzone binnenstad inclusief precieze ligging, knelpunten en bijbehorende oplossingen, wijze van handhaving en communicatie ligt eind 2018 voor aan de raad inclusief kosten en benodigde inzet. Na besluitvorming kan in 2019 dan het communicatieproces starten, het verkeersbesluit worden voorbereid en genomen zodat in 2020 de milieuzone geldig is en handhaving kan starten.

28. Uitvoeren Energietransitieplan (brede duurzaamheidsagenda)

In Maastricht zijn we al enkele jaren aan de slag via het Maastrichts Energie Akkoord 2014-2018. Samen met partners en op basis van energie en draagvlak bij verschillende partijen in de stad zetten we geleidelijk de benodigde stappen. Vanuit het coalitieakkoord is de energietransitie tot een van de speerpunten van beleid benoemd. Via de klimaatbegroting geven we de transitie agenda voor de komende vier jaar in Maastricht weer. De Klimaatbegroting Maastricht en onderliggende programma's sluiten voor optimaal resultaat aan bij de systematiek en afspraken uit Den Haag, waaronder bijvoorbeeld

het Klimaatakkoord. De Klimaatbegroting is een dynamisch programma dat de komende jaren nog zal groeien. Het omvat:

- Strategisch stappenplan energietransitie
- Uitvoeringsplan Maastrichts Energie Akkoord (MEA) 2018-2022

In het Strategisch stappenplan komen de ambities van het Rijk en de gemeente Maastricht samen en staat beschreven via welke mijlpalen en doelen Maastricht de komende jaren strategisch vorm geeft aan de rijksambitie Klimaatneutraal 2050. Met het Uitvoeringsplan MEA wordt gewerkt aan breed draagvlak in Maastricht, aan (gezamenlijke) successen en aan inspirerende voorbeelden.

29. Sparen voor overname Q-park garages

In 2032 loopt de overeenkomst met Q park af. Als de gemeente de garages terug wil kopen zal een groot bedrag betaald moeten worden. We willen hiertoe met ingang van 2020 een eerste aanvang maken om hiervoor te gaan sparen.

30. Vergroenen openbare ruimte

Tegelijk met de leidraad groen leggen we ook Groenstructuurplan voor aan de raad. Na vaststelling hiervan gaan we projectgewijs diverse scenario's uitwerken ten behoeve van méér groen. Hierbij zoeken we naar synergie met de hemelwateropgave en bestrijding van wateroverlast. Dit moet in 2020 leiden tot extra groenprojecten. Ook gaan we ter stimulering van vergroening van particulier bezit op basis van benchmarkonderzoek de mogelijkheid van tariefsdifferentiatie bij rioolbelasting in geval van minder verharde oppervlakken buitenruimtes nader onderzoeken. Dit zal leiden tot een concreet voorstel bij begroting 2020 en Tarievennota 2020 e.v.

31. Voortzetting zelfbeheer

Onderdeel van het groenstructuurplan is het stimuleren van maatschappelijke initiatieven om te vergroenen zoveel mogelijk faciliteren en waar mogelijk over te dragen in zelfbeheer.

32. Verhogen van het onderhoudsniveau openbaar groen

De coalitieambities aangaande vergroening van de stad geven we vorm door in het eerste kwartaal van 2019 de leidraad Groen ter besluitvorming aan de raad voor te leggen inclusief een verhoging van het onderhoudsniveau. Na besluitvorming implementeren we de verhoging van het onderhoudsniveau per direct.

33. Park & Ride voorzieningen (P&R)

Wij zijn voornemens om meerdere P&R-voorzieningen aan de randen van de stad (locaties en omvang) te realiseren vanaf 2020. Tevens willen we het aantal fietsenstallingen uitbreiden in centrum/west als onderdeel van het in 2019 op te stellen fietsplan dat vanaf 2020 tot uitvoer moet komen.

34. Weren vrachtverkeer uit België

Eind 2018 starten we met monitoren van verkeersbewegingen en overleg met Belgische buurgemeenten over mogelijke maatregelen in het totale verkeerssysteem op basis van data. Dit moet eind 2019 leiden tot een concreet voorstel over maatregelen waarvan de uitvoering in 2020 kan starten.

35. Stad en spoor

We zetten het project Stad en Spoor voort, gericht op de aanpak van de barrièrewerking van de spoorzone en de transformatie van station Maastricht naar internationaal knooppunt. Eind 2018 ligt een ambitiesdocument voor in de raad inclusief het beoogde vervolgproces. Voor vervolgaanpak stad en spoor zijn in 2019 procesmiddelen nodig ad circa € 300.000.

Slimme en lerende stad

36. Breder bereik van voorschoolse en vroegtijdige educatie

In het coalitieakkoord is aangegeven dat Maastricht ook een slimme en lerende stad is. De stad kent een krachtige onderwijsketen die goed aansluit op de vraag van de arbeidsmarkt en alle inwoners ontwikkelingsmogelijkheden biedt voor hun talenten. Overheid en ketenpartners werken vanuit een integrale visie aan de kwaliteit van primair, secundair en beroepsonderwijs. Daarvoor gaan we:

- in 2019 met een raads werkgroep Onderwijs samen met de schoolbesturen een vaste Onderwijstafel inrichten en kaderstellend een Onderwijsvisie Maastricht opstellen die leidt tot een Lokale Educatieve Agenda (LEA) als gezamenlijke uitvoeringsagenda.
- de samenwerking met en tussen partijen op en rond de school intensiveren om te voorkomen dat steeds zwaardere vormen van ondersteuning moet worden ingezet vanuit Jeugdwet, WMO en Participatiewet.
- aanpakken van segregatie en stimuleren van integratie en inclusie door inrichting van Integrale Kindcentra en herschikking van het Voortgezet Onderwijs en (Voortgezet) Speciaal Onderwijs.
- effectieve uitvoering van het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid koppelen aan armoedebestrijding (2020).
- ondersteunen van het onderwijs bij dagarrangementen en verlengde leertijd vanuit een Lokale Educatieve Agenda (cultuureducatie; bewegen, sport en gezondheid; natuur- en milieueducatie; veiligheid en burgerschapszin).
- een betere aansluiting van het onderwijs op de lokale arbeidsmarkt (doorgaande leerlijnen VMBO-MBO en de sectorplannen Arbeidsmarkt Andersom en Voordeel & Vervolg) in aansluiting op beleid en uitvoering van de Participatiewet.
- Met schoolbesturen PO en kinderopvangorganisaties het integraal huisvestingsplan (IHP) voor Integrale Kindcentra 0-13 herijken en met het schoolbestuur VO vanuit het in 2018 opgestelde Masterplan VO een huisvestingsplan VO opstellen. Beiden worden in 2019 ter vaststelling aan de raad voorgelegd.
- Een regionaal bestuurlijk platform inrichten dat in 2019 een voorstel oplevert voor concentratie en spreiding van voorzieningen voor (voortgezet) speciaal onderwijs en voor de transitie naar inclusiever (thuisnabijer) onderwijs.

37. Investeren in aantrekkelijk vestigingsklimaat

Het bevorderen van een aantrekkelijk klimaat voor kenniswerkers en expats door het verder borgen en de verdere doorontwikkeling van het Maastricht International Centre op Zuid-Limburgse schaal. Hiertoe voorzien we in 2019 een aanvullend bedrag van € 0,1 mln. Vanaf 2020 wordt de structurele bijdrage € 0,3 mln. onder de voorwaarde dat Rijk en Provincie blijven meebetalen.

38. Programma studentenstad

Vanuit het coalitieakkoord gaan we het programma Student en Stad transformeren naar Studentenstad. Het aflopende budget voor studentenstad zal worden gecontinueerd. Een geactualiseerd programma zal samen met UM en Zuyd Hogeschool worden opgesteld en in Q2 2019 door het college worden vastgesteld.

Onderdeel van het nieuwe programma is onder meer het toepasbaar maken in wijken en buurten van kennis en innovatie vanuit onderwijs- en onderzoeksinstellingen.

39. Testopstelling Einsteintelecoop

Dit prestigieus project heeft een prominente plek op onze lobby agenda. Echter indien dit project in het heuvelland zal landen zal dit potentieel kosten met zich meebrengen, waar we als gemeente aan zullen moeten bijdragen. Dit geldt ook voor mogelijke vooronderzoeken, zoals de testopstelling die recent Europese middelen heeft gekregen. Vooralsnog ramen we een pm post.

40. Onderzoek naar vestigings- en vertrekmotieven afgestudeerden

Onderdeel van het nieuwe programma Studentenstad is ondermeer het toepasbaar maken in wijken en buurten van kennis en innovatie vanuit onderwijs- en onderzoeksinstellingen. Maar ook een onderzoek naar vestigings- en vertrekmotieven als basis voor concrete doelstellingen en indicatoren voor het vasthouden van afgestudeerden. Hiervoor willen wij incidenteel € 50.000 beschikbaar stellen.

Gezonde stad

41. Verlagen draaiknoppen sociaal domein

De taakstellingen ('draaiknoppen') bij het sociale domein zijn conform coalitieakkoord tot meer realistische proporties teruggebracht. Maar let wel: ook na het deels terugdraaien van deze taakstellingen, inclusief inzet van een te verwachten incidentele bijdrage van het rijk dit jaar, resteren er in de voorliggende begroting nog steeds flinke taakstellingen op de decentralisaties sociale domein: € 2 mln. in 2019 oplopend naar € 5,1 mln. in 2022. In het programmaplan (hoofdstuk 2) kunt u lezen hoe we dit willen uitwerken.

42. Structurele storting in het SIF

De wens tot een vitale samenleving waarin mensen meedoen, vraagt om nieuwe initiatieven rondom samen leven. Het bevorderen van de collectieve kracht in de samenleving is daarbij een belangrijk thema. Deze krijgt vorm onder andere via het Sociale Investeringsfonds (SIF) waarmee nieuwe experimenten worden geïnitieerd die burgerkracht centraal stellen en zich richten op de ontwikkeling van algemene voorzieningen. Om het SIF minder gevoelig te maken voor schommelingen laten we de koppeling met het rekeningresultaat los en storten we jaarlijks € 200.000 in het SIF.

43. Een verdere ontwikkeling van een laagdrempelige zorginfrastructuur op wijkniveau

De samenwerking met partners binnen de wijkpilot Blauwe Zorg verder doorzetten en waar mogelijk resultaten toepassen in de gehele stad (zie nu al voorbeeld huishoudens met meervoudige problematiek waar de 50-gezinnen aanpak op aansluit). Met verbonden partijen is afgesproken om voor 2020 de projectorganisatie te continueren. In Q3-2020 volgt een evaluatie en op basis daarvan wordt gekeken naar het vervolg.

44. Doorvoeren 1 gezin, 1 plan en 1 regisseur

Nadrukkelijker in te zetten op de methodiek '1 gezin – 1 plan – 1 regisseur' bij meervoudige problematiek. Uiteraard geldt dit breder in het sociaal domein maar de prioriteit ligt in eerste instantie vooral bij jeugd. Doel is om voor iedere nieuwe hulpvraag in 2019 een 1G1P1R op te stellen dan wel bij herijking van een bestaand traject.

45. Verbeteren van preventieve gezondheid in buurten

Om een integrale benadering van zorg en welzijn in de stad te realiseren wordt verder ingezet op de samenwerking met partners. Daarbij zijn kernbegrippen vraaggestuurd en ontschot werken, preventie, uitgaan van positieve gezondheid en passende, effectieve zorg. Daarvoor wordt in 2019 een voorstel omwikkeld gericht op het intensiveren van de samenwerking met kennisinstellingen om te zien welke innovaties nog verder kunnen bijdragen aan onze doelstellingen. Het benodigde bedrag ad € 50.000 zal dus pas vanaf 2020 nodig zijn.

Economisch vitale stad

46. Economische Samenwerking Zuid-Limburg verstevigen

Het stevig doorzetten en verankeren van de economische samenwerking Zuid-Limburg waarin de tripoolsteden het voortouw nemen in het uitwerken van 3 strategische pijlers zijnde onderwijs en arbeidsmarkt, MKB en grensoverschrijdende economie en vestigingsklimaat. Het bedrag betreft de formatie van een projectmanager.

47. Aanhaken bij het provinciaal aanvalsplan arbeidsmarkt

Het creëren van een ontspannen arbeidsmarkt door het aanhaken bij het provinciale aanvalsplan arbeidsmarkt, waarbij vooral ingezet wordt op het vergroten van de arbeidsparticipatie.

48. Bevorderen van een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor startups, broedplaatsen en incubators

Maastricht is een economisch vitale stad. Rekening houdend het gekozen profiel binnen de (eur)regio wordt er ingezet op het creëren van een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bepaalde doelgroepen die de gewenste stedelijke dynamiek versterken. Concreet gaan we vanuit het coalitieakkoord extra investeren in een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor:

A) Expats

Gezien de aanwezigheid van een internationale universiteit en gezien de ligging van Maastricht omgeven door buitenlandse grenzen zijn er in onze stad en bij uitbreiding in heel Zuid-Limburg heel wat expats aanwezig. Voor deze doelgroep zetten we vanuit het coalitieakkoord in op de doorontwikkeling van de dienstverlening. Hiertoe gaan we het Maastricht International Centre verder doorontwikkelen en structureel borgen op Zuid Limburgse schaal. Om dit te realiseren wordt tegen eind Q2 2019 een plan van aanpak opgesteld. De aan dit initiatief gekoppelde kosten bedragen € 300.000 per jaar vanaf 2020.

B) Studenten, startups, broedplaatsen, incubators en de creatieve maakindustrie

Maastricht wil voor alle doelgroepen een aantrekkelijke stad zijn. Vanuit het coalitieakkoord zetten we nadrukkelijk in op het stimuleren van de economische spin-off van de genoemde doelgroep. We gaan hiertoe een plan van aanpak opstellen, en is in Q2 2019 naar verwachting gereed. Het plan zal in drie onderdelen bestaan:

1. Een kader voor het definiëren van toegevoegde waarde (economische spinoff), de rol van de gemeente en vaste randvoorwaarden voor ondersteuning. Een eerste stap hiertoe is het inventariseren van voor de stad interessante initiatieven (onderzoek naar het bestaande netwerk van incubatoren, beloftevolle start-ups, economisch relevante broedplaatsen) en daar ophalen waar deze spelers behoefte aan hebben.
2. Het evalueren en op basis daarvan (al dan niet gewijzigd) continueren van de impuls creatieve maakindustrie. De evaluatie zal in Q1 2019 naar verwachting gereed zijn. Kosten € 225.000.
3. Het verankeren van het broedplaatsenbeleid binnen de organisatie om zo directe linken te kunnen leggen naar overig relevant beleid. In kader daarvan afstappen van een kwartiermaker broedplaatsenbeleid en voorzien in een accountmanager broedplaatsen, die vinger op de pols houdt bij bestaande initiatieven.
De verwachte kosten bedragen € 200.000 per jaar vanaf 2019 en betreffen onder andere een accountmanager.

Het bevorderen van een aantrekkelijk klimaat studenten, start-ups, broedplaatsen en incubators. Om dit te realiseren is er 200.000€ per jaar voorzien waaruit onder meer een accountmanager broedplaatsen wordt betaald.

49. Versterken Maastricht Convention Bureau

De stad wil meer en langer verblijf in Maastricht stimuleren. Vooral het zakelijk toerisme is van belang omdat dit een van de belangrijkste inkomstenbronnen van de stad is. Het MECC wordt komende jaren ingrijpend verbouwd en zal grotere conferenties en congressen kunnen ontvangen in de toekomst. Dit vraagt om een sterk Maastricht Convention Bureau, om meer zakelijke congressen en conferenties naar Maastricht te halen, daarom ontvangt het MCB 150.000 extra subsidie passend bij de resultaatafspraken voor het MCB. Deze bijdrage wordt bekostigd uit de meeropbrengsten toeristenbelasting.

50. Handhaving Airbnb

De raad zal binnenkort een pilot van 2 jaar voor het beleid toeristisch woningverhuur vaststellen. Een eigen beleid betekent dat er handhavingscapaciteit nodig is. De extra handhavingscapaciteit die noodzakelijk is is op voorhand moeilijk in te schatten. Voor 2019 en 2020 voorzien we € 0,1 mln. Deze claim wordt afgedekt door het inzetten van hogere opbrengsten uit de toeristenbelasting. Afhankelijk van de evaluatie van de pilot zijn er nadien meer of minder handhavingskosten nodig.

51. Kwalitatieve impuls Stationsstraat, autoluwer maken van Wyck

De laatste jaren breidt het kernwinkelgebied van Maastricht zich uit naar de oostelijke Maasoever in Wyck. De Stationsstraat en omgeving dient aangepast te worden aan deze nieuwe dynamiek. Op basis van ondermeer het ambitiedocument stad en spoor bepalen we de scope voor een kwalitatieve impuls in de stationsstraat en het autoluwer maken van Wyck. Hiervoor reserveren wij in 2019 € 1 mln. in het MJIP. Voor het vervolg is indicatief € 4 mln. nodig. Daarnaast voor 2021 en 2022 jaarlijks € 200.000 voor flankerende maatregelen.

52. Investeren in het Smart-City-concept

Het proces zal starten met een inventarisatie 'wat doen we al'. Vervolgens wordt gekeken naar de mogelijkheden en keuzes die Smart City kent in samenwerking met de partners in de stad zoals genoemd in het coalitieakkoord (bijv. UM, CBS, provincie, Brightlands en ondernemers) maar ook partners daarbuiten (internationale kennisinstellingen/ instituten en regionaal met gemeenten Heerlen en Sittard en landelijk met VNG realisatie). Op basis van deze output zal een visie geformuleerd worden waarin de rol van de gemeente een duidelijke plek zal krijgen en de nadruk ligt op dicht bij de mensen staan. Het budget is nodig voor een projectleider en werkbudget.

53. Stimuleren van kansen circulaire economie

In 2020 starten we met onderzoek naar alternatieven en best practices bij andere gemeenten voor optimalisatie van afvalinzameling door één systeem binnen het centrum. We doen dit in de vorm van een participatietraject met ondernemers en we bekijken de mogelijkheden voor koppeling aan pilot emissieloze stadsdistributie in Wijck. Verder blijven we inzetten op het verder terugdringen van restafval conform raadsbesluit "Maastricht Afvalloos 2030" uit 2016. Eind 2018 liggen de uitkomsten van de 'afvalpilots' en het nieuwe afvalbeleidsplan voor aan de raad. Deze vormen het kader voor de toekomstige inzet om in 2020 de helft restafval t.o.v. 2014 te hebben en in 2030 restafvalloos te zijn.

54. Verstevigen van culturele ketens en speerpunten voor cultureel Maastricht

Regionale uitwerking van een gedragen profiel stedelijke cultuurregio ZL in Q4 2018 inclusief een toekomstbestendig poppodium. De input hieruit in combinatie met de gemeentelijke prioriteit van het verstevigen van de culturele ketens laten landen in een PvA in Q1 2019 om gefaseerd tot uitvoering te komen. Voor de uitvoer van dit plan van aanpak stellen we een bedrag van € 650.000 per jaar beschikbaar.

55. Theater: onderzoek verzelfstandiging

In 2017 werd er een onderzoek gevoerd naar het potentieel verder verzelfstandigen van het TAHV. Indien het college opteert voor een verdere (gedeeltelijke) verzelfstandiging zal de transformatie die hiermee gepaard gaat met zekerheid financiële gevolgen met zich meebrengen. De omvang van deze gevolgen is nog niet duidelijk. Vandaar dat we opteren om een PM post op te nemen.

56. Presentatie collecties vanuit depots in bestaande gebouwen

In 2019 worden locaties en samenwerkingen onderzocht waar naar analogie van de Sphinxcollectie collecties kunnen worden gepresenteerd. Een concreet plan van aanpak zal eind 2019 worden opgeleverd. Een eerste inschatting is dat naast een eenmalige investering een bedrag van € 10.000 nodig is voor presentaties.

57. Ambitieuze herbestemming ENCI-gebied

Specifiek voor het ENCI-gebied zijn we doende om scenario's en dilemma's in kaart te brengen als aftrap voor nadere uitwerkingen inzake de overgangszone in de periode 2019 -2024. Om dit alles mogelijk te maken wordt ondertussen in het voorjaar van 2019 het bestemmingsplan ter besluitvorming voorgelegd. Voor het opstellen van het bestemmingsplan, een milieueffectenrapportage en het uitwerken van de vervolgoptie is meer budget nodig.

58. Onderzoek/benchmark naar regels en voorschriften voor evenementen

We willen een onderzoek doen naar en een benchmark van regels en voorschriften voor evenementen, gericht op (vermindering) kosten en (vereenvoudiging) procedures voor organisatoren van evenementen. Naar verwachting zal in het derde kwartaal 2019 het rapport en een plan van aanpak met vervolgstappen inclusief eventueel benodigde middelen klaar zijn. Het benodigde bedrag betreft inhuur van een extern bureau.

59. Aanpak Ondernijning

In het Meerjarenprogramma Veiligheid wordt een intensivering van de (integrale) aanpak van ondernijnde activiteiten in buurt, stad en regio voorgesteld (lokale ondernijningstafel, lokaal ondernijningsbeeld RIEC). Gelet op ICT- en dataontwikkelingen is voor een effectieve informatiegestuurd werkwijze vanaf 2019 behoefte aan 1 fte data-/informatieanalist. Ook zal een criminoloog worden aangetrokken. Maar dat is pas vanaf 2020.

60. Uitdragen veiligheidscijfers

Positieve lijn uit veiligheidscijfers actief uitdragen is gericht op hogere veiligheidsbeleving. Het verbeteren van de veiligheidsbeleving in de Maastrichtse buurten blijft een belangrijk speerpunt van ons veiligheidsbeleid. Coördinatie vindt plaats door de procesregisseur veiligheidsbeleving in afstemming met de Veilige Buurtaanpak. De kaders voor de aanpak maken onderdeel uit van het MJPVeiligheid.

61. Veiligheidsmaatregelen evenementen

In 2019 worden op basis van een risicogerichte benadering verkeersremmende cq inrijdbepalende maatregelen genomen bij grote evenementen/publieksaantrekkende activiteiten. De maatregelen betreffen permanente maatregelen (zakpalen) tijdelijke maatregelen (ringenstructuur met slagbomen) en verkeersafzettingen en verkeersregelaars.

62. Aanpak radicalisering, personen met verward gedrag, families met meervoudige problematiek, drugoverlast en kwetsbare jeugd

Uitbreiding en intensivering van de samenwerking op lokaal en regionaal niveau op het gebied van radicalisering, drugoverlast, personen met verward gedrag, families met een meervoudige problematiek en kwetsbare jeugd. Naar aanleiding van de evaluatie drugsaanpak worden de mogelijkheden verkend

om de aanpak structureel in de organisatie in te bedden en integraal voort te zetten. Een concreet voorstel hiertoe zal aan de raad voorgelegd worden.

63. Extra handhavingcapaciteit voor groeiende behoefte vanuit wijken en buurten

Extra handhavingcapaciteit is nodig voor de groeiende behoefte vanuit wijken en buurten aan een schone, leefbare en veilige directe woon- en leefomgeving. Vanuit deze groeiende behoefte is nader ingezoomd op overlastproblematiek in buurten en bijbehorende handhaving. Voor de controle op geluidsoverlast horeca en terrassen, studentenoverlast (huisvesting) en aanpak verrommeling (afval, uitstallingen en terrassen) binnenstad is extra handhaafcapaciteit nodig van 2 fte BOA (controle en handhaving openbare ruimte) en 1 fte handhaving horeca/evenementen (WABO). De inzet van (extra) handhavers wordt ingebed in het totaal van beschikbare capaciteit handhaving openbare ruimte (Meerjarenplan handhaving dat Q1 2019 aan de raad wordt voorgelegd).

64. Opstellen van maatregelen voor veilig uitgaan en tolerant gedrag

Teneinde seksuele intimidatie in de stad tegen te gaan (veilig uitgaan) wordt in 2019 onderzoek gedaan naar mogelijke maatregelen. Dit onderzoek moet leiden tot het opstellen van maatregelen voor veilig uitgaan en respectvol en tolerant gedrag. De kaders voor het onderzoek zullen in het begin 2019 vast te stellen meerjarenprogramma veiligheid 2019-2022 opgenomen worden.

65. Tegengaan drugsoverlast, criminaliteit en ondermijning

We willen stevig inzetten op het verminderen en voorkomen van (veiligheidsgerelateerde) overlast zoals drugsoverlast, (zware) woonoverlast en overlast door personen met verward gedrag door het nemen van preventieve maatregelen en acties ter voorkoming van overlast. De aanpak van ondermijning krijgt vorm door een lokale en geïntegreerde repressieve aanpak van georganiseerde criminaliteit in combinatie met preventieve maatregelen (onder andere voorlichting, campagnes) gericht op het weerbaarder maken van de samenleving tegen georganiseerde criminaliteit. Daarbij zal bewustwording gecreëerd in relatie tot "een weerbaar en integer bestuur (inzet Wet Bibob, ambtelijke en bestuurlijke bewustwording ondermijning, Veilige Publieke Taak (VPT): het voorkomen en aanpakken van geweld en agressie tegen personen met een (semi-) publieke taak). Het bedrag wordt vooralsnog gereserveerd. Uw raad ontvangt nog dit jaar een raadsvoorstel.

66. Zwerfjongeren

In het kader van het Plan van Aanpak Zwerfjongeren 2017-2020 is de pilot Time Out House genoemd voor 5 extra crisisopvangplekken. Deze pilot is bedoeld voor 2 jaar en zou met ingang van 1-1-2018 t/m 31-12-2019 duren en wordt gefinancierd vanuit het Sociaal Investeringsfonds (€ 320.000 voor de duur van 2 jaar). De pilot is nog niet van start gegaan vanwege het feit dat er geen pand/huisvesting is te vinden voor het Time Out House.

De 4 crisisopvangplekken bij de Koraal Groep (Pension Jekerzicht) is via de omklap van reguliere plaatsen naar crisisplaatsen budgettair neutraal gerealiseerd. Voor 2019 is voor het maatjesproject zwerfjongeren door Humanitas en 2 maatschappelijk opvangplekken bij het Credohuis Maastricht een bedrag van € 132.500 nodig.

67. Pagina in ViaMaastricht

Om de wettelijke publicaties onder de aandacht van de inwoners te brengen, blijkt verspreiding via het huis-aan-huisblad (ViaMaastricht) steeds minder geschikt. Slechts 40% ontvangt het blad wekelijks. Het digitale alternatief is betrouwbaarder en heeft een groter bereik. Uit onderzoek blijkt dat 97-99% van de Maastrichtenaren email gebruikt. Dit komt overeen met landelijke cijfers. Ook de landelijke overheid wil daarom dat gemeenten volledig digitaal gaan publiceren. Een wet met die strekking is in voorbereiding. Om flankerende maatregelen te ontwerpen voor de (zeer) kleine groep Maastrichtenaren die niet digitaal te bereiken zijn, treedt het college van B&W de komende periode in overleg met de adviescommissies senioren (ASM), sociaal domein (IASDM), jongeren (JongR) en integratie & mondialisering (CIMM). Mede op basis van die adviezen wordt een raadsvoorstel voorbereid. Zolang de papieren publicaties in stand blijven dient er een bedrag van € 75.000 per jaar gedekt te worden. De kosten zijn de afgelopen jaar fors gestegen, van gratis in 2011 naar € 75.000 per jaar nu. Dit bedrag is niet gedekt.

68. Armoede

Ondanks het feit dat de budgetten voor armoede bij de begroting 2018 structureel zijn opgehoogd, koersen we in 2018 wederom op een tekort af. Naar verwachting bedraagt dat ongeveer € 0,7 mln. De oorzaken zijn de stijging van de kosten voor bijzondere bijstand, bewindvoering, de rentelasten Kredietbank als gevolg van de motie over renteverlaging en tot slot de extra kosten voor armoede onder kinderen. Met het aanvalsplan Armoede streven we naar het aanpakken van de oorzaken van armoede. Hiertoe wordt nader onderzoek gedaan en nadien een actieplan opgesteld. Het actieplan moet leiden tot een daadwerkelijk uitstroom uit de armoede. Deze ambitie is weergegeven in een daling van het tekort voor de komende jaren.

69. Vluchtelingen

Voor de extra kosten voor de opvang/huisvesting en (sociale) begeleidingskosten van de vluchtelingen zijn de gemeenten tijdelijk gecompenseerd. Deze compensatie loopt ten einde. Er is nog een restant dat voor 2019 zal worden ingezet. De gemeente zal keuzes moeten maken wanneer er geen nieuwe compensatie vanuit het Rijk volgt. Vooralsnog willen we geld inzetten op het inrichten van een gespecialiseerd team voor statushouders, verlaging van de caseload opdat statushouders versneld kunnen integreren en gaan werken. Daarnaast worden extra kosten voorzien voor de begeleiding in het kader van de verlengde jeugdwet.

70. Wielerbeleving

In 2019 wordt een bedrag van € 50.000 gereserveerd voor een wielerbeleving. Voor de raadsbehandeling zal een uitvoerige toelichting worden gezonden aan de raad. Het definitieve besluit hierover zal door het college worden genomen op basis van een uitgewerkte subsidieaanvraag.

71. Omgevingswet

Op 6 oktober 2017 heeft minister Schultz bekend gemaakt dat de invoeringsdatum van de Omgevingswet definitief is opgeschoven van medio 2019 naar 1 januari 2021. Landelijk is overeengekomen dat gemeenten zelf de eigen invoeringskosten (zgn. transitiekosten) moeten dragen. Daaronder vallen in elk geval de aansluiting van eigen digitale voorzieningen op het landelijke digitale stelsel, aanpassing van werkprocessen, organisatie- en cultuurveranderingstrajecten, kennis en opleiding, communicatie en de gevolgen van gewijzigde legesopbrengsten en mogelijke taakverschuivingen binnen vergunningverlening, toezicht en handhaving als gevolg van uitwerkingen van de kerninstrumenten van de Omgevingswet. Het is niet aan de orde dat er structureel meer middelen zullen komen, dus de transitie dient structureel budgetneutraal te worden uitgevoerd. Daartoe is landelijk afgesproken dat besparingen, die de invoering van de Omgevingswet op termijn eventueel met zich meebrengt (bv. efficiencywinsten en minder onderzoekslasten) niet via het Gemeentefonds worden afgeroemd en dus ten gunste van de gemeente komen om daarmee de meerkosten en minder opbrengsten te mitigeren.

In de aanloop naar de Omgevingswet worden echter ook incidentele kosten t.b.v. de voorbereiding gemaakt. In de begroting 2018 is hier een bedrag van €400.000 voor opgenomen, met een pm voor de jaren daarna. Inmiddels zijn voor 2019 de verwachte invoeringskosten in beeld. Een bedrag van € 650.000 aan invoeringskosten is nodig. Voor 2020 en 2021 zijn de invoeringskosten nog niet met dezelfde concreetheid te duiden. Op basis van de rekenmodellen die de VNG heeft ontwikkeld, is indicatief een jaarlijks bedrag van € 1 mln. nodig. Deze modellen worden echter continue aangescherpt, ook blijven we bezien of er mogelijkheden zijn om invoerkosten te koppelen aan bestaande reserveringen. Vandaar dat we in begroting 2019 vooralsnog een PM post opnemen voor de latere jaren na 2019. Deze zullen bij begroting 2020 nader geduid worden.

72. Creëren extra investeringsruimte

In het Coalitieakkoord staan veel investeringen benoemd om uit te voeren. Meer dan we normaliter uit het meerjarinvesteringsplan kunnen betalen. We zijn dan ook voornemens om vanuit de exploitatie investeringsruimte mogelijk te maken door budget vrij te spelen voor de kapitaallasten van deze investeringen. In eerste instantie wordt ongeveer € 1 mln. structureel vrijgemaakt. € 1 mln. structureel staat ongeveer gelijk aan een investeringskrediet van € 25 mln. Voor meer toelichting op de investeringen verwijzen wij u naar paragraaf 3.4.2.

73. Besparing op apparaatskosten/overhead

Met betrekking tot de dekking van de taakstelling op apparaatskosten van € 5 mln. en € 1 mln. voor meer kostendekkende tarieven voor externe dienstverlening is afgesproken dat een zorgvuldig onderzoeksproces zal worden gestart zonder op voorhand onderwerpen of organisatieonderdelen uit te sluiten. Dit in tegenstelling tot hetgeen in het Coalitieakkoord is opgenomen. Daarin werd met name huisvesting, ICT en overhead benoemd. Veel breder dan alleen deze onderwerpen wordt gedacht aan de volgende onderzoeksgebieden (willekeurige opsomming) van besparingspotentieelregionalisering (o.a. uitvoering stadsbeheer)

1. regionalisering (o.a. uitvoering stadsbeheer)
2. informatisering en automatisering: innovaties en basis op orde (bijv. digitaal archief)
3. huisvesting
4. inkoopvoordelen
5. vermindering externe inhuur
6. "lean" maken processen doortrekken naar volgende periode
7. innovaties (bijv. scanauto's bij parkeercontrole)
8. verzelfstandigingen (culturele instellingen)

Dit zijn dus meer onderzoeksgebieden dan in het coalitieakkoord staan. We hebben dan ook een nieuwe taakstelling benoemd van in totaal € 6 mln. Bij het onderzoek worden betrokken de impact en de randvoorwaarden waaronder de besparingen kunnen plaatsvinden betrokken. Met de volgende specifieke onderzoeksgebieden:

- maatschappelijk effect
- relatie met eerdere bezuinigingen
- relatie met bestaande en toekomstige context (hoge ambities en nodige innovatiekracht)
- ruimte voor frictie in tijd en geld
- kosten die voor de baat uitgaan.

Bij kaderbrief 2019 dienen de onderzoeken afgerond te zijn en dit moet leiden tot een meerjarenplan voor de in de begroting geraamde dekking 2019-2022 olopend van € 1,25 mln. naar € 6 mln. in 2022.

74. Parkeerbelasting in 1 keer 4 jaren indexeren

Vanwege het feit dat de tarieven voor straatparkeren, bezoekersparkeren en parkeervergunningen al 8 jaren niet zijn geïndexeerd wordt voorgesteld deze thans in een keer voor 4 jaren te indexeren en in te zetten als algemeen dekkingsmiddel.

75. Incidentele dekking waaronder (bedrijfs)reserves

Incidentele dekking is vaak de sluitpost binnen onze begroting. Vaak ingezet om de eerste jaarschijf sluitend te maken. Hiertoe worden elk jaar alle reserves beoordeeld maar ook de nog te betalen posten. Specifiek zijn de bedrijfsreserves benoemd, die de laatste jaren zijn gegroeid.

76. European Institute of public administration (EIPA)

EIPA verkrijgt elk jaar een subsidie van de gemeente Maastricht voor huisvestingslasten. Deze is thans verwerkt in de subsidie ten behoeve van Working on Europe. De huisvestingssubsidie kan daarmee vervallen en als dekkingsmiddel worden ingezet.

77. Overweg Belvédère/Sappi

In het budgettair kader van de begroting 2018 zijn de onderhoudskosten opgenomen voor de spooroverweg op het Sappi-terrein. Dit in de wetenschap dat deze kosten niet structureel zouden zijn. Inmiddels is bekend geworden dat deze overweg door NS gesloten wordt. Daarmee kunnen de onderhoudskosten vervallen en vrijvallen ten gunste van de algemene middelen.

78. Opbrengsten zonneweides (verpachting)

Het voorstel Zonneweide Lanakerveld willen wij graag ter besluitvorming voorleggen aan de gemeenteraad. Met dit besluit worden de uitgangspunten voor de verdere uitwerking van de Landschapsvisie en de zonneweide Lanakerveld vastgesteld en de voorbereidingen getroffen die nodig zijn voor de realisatie van de zonneweide Lanakerveld. In oktober 2007 heeft de gemeenteraad de motie 'Klimaatneutraal Maastricht 2030' aangenomen. Ter uitvoering van de motie hebben wij ingestemd met de voorbereidingen van een Zonneweide in Lanakerveld, waarna met alle relevante partijen een intensief

en transparant traject gevolgd om de ontwikkeling te concretiseren, het proces vorm te geven en de omwonenden en buurtbewoners te betrekken bij deze ontwikkeling. Als gemeente gaan wij grond verhuren om een zonneweide te creëren. De verwachting is dat wij meer inkomsten (huurinkomsten) zullen genereren dan we aan rentekosten hebben. Dit is natuurlijk afhankelijk van de hoogste inschrijfprijs. Vooralsnog is de opbrengst op PM gezet.

79. Inzetten risicobuffer

Met deze inzet uit de risicobuffer wordt vooruitgelopen op het mogelijk manifest worden van enkele risico's. Te denken valt aan tegenvallende algemene uitkering of uitkering uit het fonds 'tekortgemeenten sociaal domein'.

80. Niet indexeren interne budgetten

Om het 2019 sluitend te maken hebben we een noodgreep moeten doen. Het betreft het niet indexeren van budgetten, waarbij gekeken is of budgetten meerjarig externe verplichtingen hebben. Standaard worden alle budgetten gecorrigeerd voor inflatie/prijsontwikkelingen van het volgend jaar. Deze is teruggedraaid voor die budgetten zonder externe verplichtingen. Dus bijv. budgetten van meerjarige externe subsidies of meerjarige contracten met leveranciers worden wel nog geïndexeerd. Feitelijk is dit daarmee een kaasschaafbezuiniging.

81. Taakstelling Kaderbrief 2019

Zoals ook in het raadsvoorstel en hoofdstuk 1 van deze begroting is geschreven hebben we ons een taakstelling opgelegd om de tekorten van 2020 en 2021 op te lossen. Deze bedragen ongeveer € 2,6 mln. per jaar. We zullen tijdig alle voorbereidingen treffen om oplossingen aan te dragen en samen met u te bespreken bij Kaderbrief 2019. Mogelijke oplossingen zijn een 'oud voor nieuw' discussie, faseren en prioriteren van ambities en doelstellingen uit het coalitieakkoord en het zo nodig zoeken van aanvullende incidentele dekking.

3.4 Uiteenzetting van de financiële situatie

3.4.1 Reserves en voorzieningen

Naast het totaal aan baten en lasten zijn ook de reserves en voorzieningen van belang voor de beoordeling van de financiële positie van de gemeente. De reserves geven een indicatie van het weerstandsvermogen van de gemeente, dat wil zeggen de mate waarin de gemeente in staat is om financiële risico's op te vangen. De voorzieningen zijn gekoppeld aan kwantificeerbare risico's en in die zin minder vrij besteedbaar. De gemeente heeft weinig keus als het gaat om de vraag welke voorzieningen aanwezig moeten zijn en welke omvang deze moeten hebben. De voorschriften uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn hiervoor bepalend.

Aan het begin van het begrotingsjaar 2019 heeft de gemeente naar verwachting € 160,3 mln. aan reserves en € 38,5 mln. aan voorzieningen. Het totaaloverzicht van de reserves en voorzieningen is opgenomen in bijlage 3. Hierna volgt een nadere toelichting op de reserves.

Algemene reserves

Aan het begin van het begrotingsjaar heeft de gemeente naar verwachting € 4,7 mln. aan algemene reserves. Een algemene reserve is een reserve waaraan gemeentebreed door de raad geen bestemming is gegeven; deze reserve dient om risico's in algemene zin op te vangen (bufferfunctie).

Financieringsreserves

Aan het begin van het begrotingsjaar heeft de gemeente naar verwachting € 26,7 mln. aan financieringsreserves. De financieringsreserves zijn bedoeld om (toekomstige) kapitaallasten van investeringen in verkeersregelinstanties, riolen, buitensportaccommodaties en overige productiemiddelen te bekostigen.

Vruchtboomfonds (beklemd bestemmingsreserve)

De raad heeft in 2000 besloten tot verkoop van de aandelen Nutsbedrijven voor een bedrag van € 229 mln. In de begroting van 2001 is van deze middelen € 147 mln. renderend weggezet in het vruchtboomfonds. Renderend wil zeggen dat over het saldo van de reserve 5,8% rente wordt bijgeschreven. In 2009 is ook de opbrengst van de verkoop aandelen Essent (€ 16,4 mln.) in het

vruchtboomfonds gestort. Tegenover de renteopbrengst staat een aantal door de raad geaccordeerde structurele onttrekkingen. Dit zijn: compensatie dividend Nutsbedrijven (€ 7,2 mln.), onttrekking t.b.v. exploitatie (€ 1,3 mln.), kwijtschelding Diftar (€ 1,0 mln.), huisvesting SEZ (€ 1,1 mln.), rente erfpacht (€ 700.000), bezwaarschriften OZB (€ 600.000) en huisvesting Mosae Forum (€ 600.000) en overige posten.

Vanaf 2018 wordt er geen rente meer bijgeschreven op het Vruchtboomfonds, hier tegenover staat dat er ook geen onttrekking meer hoeft plaats te vinden voor de compensatie dividend Nutsbedrijven en onttrekking t.b.v. exploitatie (zie par. 3.2.3 Rente).

Het begrote saldo van de reserve Vruchtboomfonds aan het begin van het begrotingsjaar bedraagt circa € 107 mln. Op basis van de huidige berekening zijn op de lange termijn de uitgaven en inkomsten in evenwicht. Dit betekent dat er niet wordt ingeteerd op het vruchtboomfonds en dat het fonds eeuwigdurend is.

Bestemmingsreserves

Aan het begin van het begrotingsjaar heeft de gemeente naar verwachting € 22,3 mln. aan bestemmingsreserves. Een aantal grote bestemmingsreserves wordt hieronder nader toegelicht.

Innovatieopdracht Samenleven

Bij de kaderbrief 2011 en de innovatieopdracht Welzijn en Zorg van mei 2011 is besloten om financiële voordelen, die in aanloop naar het realiseren van de taakstelling geboekt worden, te gebruiken voor de frictiekosten en voor de kosten van ontwikkeling van alternatieve werkwijzen.

Investeringsfonds duurzame sociale infrastructuur

Betreft de bij de marap/jaarrekening 2014 ingestelde reserve "Investeringsfonds duurzame sociale infrastructuur".

Stadsvernieuwing/ Stedelijke vernieuwing ISV

Deze reserve was eerst een voorziening en is bij jaarrekening 2016 op verzoek van de accountant als reserve gerubriceerd.

Gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost

De bestemmingsreserve Gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost betreft vooruitontvangen middelen die aangewend worden bij de uitvoering van de wijkontwikkelingsplannen Noord Oost.

Mecc

Het congrescentrum en de expofoyer zijn eigendom van de gemeente Maastricht. De exploitatie MECC is een gesloten budgetsysteem. Over- en onderschrijdingen en grote onderhoudslasten komen ten laste van deze reserve.

Mobiliteitsfonds

Het mobiliteitsfonds is ingesteld op basis van het raadsbesluit PPS Mobiliteit; initiële fase (raadstuk 23-2002) en de in 2003 opgestelde kadernotitie is het "Mobiliteitsfonds" ingesteld. Doelstelling van het Mobiliteitsfonds is het faciliteren van het mobiliteitsbeleid. Naast het leveren van cofinanciering bij investeringsprojecten wordt de reserve aangewend voor incidentele afdekking onrendabele exploitaties. Het mobiliteitsfonds werd gevoed door de inkomsten uit het straatparkeren en de inkomsten uit de erfpacht voor de parkeergarages (PPS-parkeren).

Spreidingsplan Buitensportaccommodaties

Deze reserve is ingesteld voor de transformatie/nieuwe investeringen in het kader van spreidingsbeleid buitensport. Door veranderende wetgeving (BBV) is dit een financieringsreserve geworden. Er vinden geen stortingen meer plaats. De onttrekkingen zijn kapitaallasten (afschrijvingskosten) van sportinvesteringen in het kader van spreidingsplan buitensportaccommodaties. Per 1 januari 2019 is € 5,6 mln. beschikbaar vanuit de financieringsreserve.

3.4.2 Investeringsperspectief

In deze paragraaf wordt de totale investeringsruimte uit meerjareninvesteringsplan, rendabele investeringen en investeringen in productiemiddelen gepresenteerd. Dit mede naar aanleiding van de opmerkingen van de accountant over de impliciete besluitvorming met betrekking tot de investeringen van productiemiddelen. Voorbeelden van investeringen kunnen heel divers zijn. Bijvoorbeeld vrachtauto's maar ook ICT middelen of meubilair. Onder het totaaloverzicht wordt een toelichting gegeven op de nieuwe MJIP investeringen (zie genummerde verwijzingen). Tot slot wordt een overzicht gegeven van de beschikbare investeringsruimte de komende jaren.

Hieronder volgt een overzicht van alle investeringen. Het betreft zowel zogenaamde rendabele alsook de onrendabele kredieten. Rendabele kredieten zijn kredieten waarvoor we specifiek hebben gespaard in financieringsreserves (bijv. productiemiddelen stadsbeheer zoals vrachtauto's) of waar inkomsten tegenoverstaan (bijvoorbeeld onderhoud gebouwen of riolen).

Alle investeringen uit het coalitieakkoord zijn in beeld gebracht. Hoewel nog niet alle investeringen duidelijk en uitgewerkt zijn, is evident dat de beschikbare investeringsruimte uit het meerjareninvesteringsplan (MJIP) beperkt is. We hebben dan ook aanvullend investeringsruimte in de exploitatie (voor kapitaallasten) vrijgemaakt. Desalniettemin kunnen niet alle investeringen in volle omvang worden uitgevoerd.

Voor nu willen we volstaan met de *reservering* van de onrendabele kredieten voor 2019 en met de votering van 2 afzonderlijke kredieten. Reservering wil zeggen dat er nog afzonderlijke raadsbesluiten (de z.g. kredietvoteringen) nodig zijn om deze om te zetten in een go-no-go besluit en daarmee te voldoen aan het budgetrecht van uw raad.

De twee voteringen van onrendabele investeringskredieten hebben enerzijds betrekking op de 'vergroening van de openbare ruimte' (onderdeel van Groenstructuurplan) en het 'energietransitieplan' (MEA). Beide plannen zijn reeds bij u bekend en worden nogmaals toegelicht in de begrotingsteksten. Alle overige investeringen voor 2020 en verder zullen op een integrale manier moeten worden afgewogen. Dit om te voorkomen dat de investeringen die het eerste klaar zijn gehonoreerd worden. We stellen voor om bij Kaderbrief 2019 een voorstel aan u te presenteren.

Programma Meerjareninvesteringsplan x € 1.000				Afschr. termijn	2018	2019	2020	2021	2022
	0	Dienstauto Burgemeester	Rendabel	5	90				
	0	MECC	Rendabel	20	316	4.340	13.866	1.449	
	0	Bankstraat	MJIP	25	170				
1	0	Innovatie Maatschappelijke opvang	MJIP	40		400			
2	0	Voorterrein Lumiere	MJIP	25		150			
3	0	Optimale toegankelijkheid van gebouwen	MJIP	40		200			
	0	Restantbudget Restauratie Stadhuis	MJIP	40		-815			
	0	Boschstraat 5-7 (Timmerfabriek)	Rendabel	25	2.223	3.477			
	0	Productiemiddelen	Rendabel	div.	14.926	8.166	7.680	5.847	9.367
	1	Cameratoezicht	Rendabel	10	630				
	2	Mobiliteit (reguliere mob. programma)	MJIP	20	1.536	590	590	590	590
	2	Verkeersmaat/reconstr. Tongerseweg	MJIP	25	2.500				
	2	Tram	Rendabel	30	9.501	1.000			
	2	VRI's	Rendabel	15	2.949	1.821	243	1.172	243
	2	Parkeren	Rendabel	div.	2.067	1.997	200	180	
	2	Stationsomgeving	MJIP	40	1.000				
4	2	Kwalitatieve impuls Stationsstraat	MJIP	40		1.000			
5	2	Continueren Maastricht Bereikbaar	MJIP	25		2.000			
6	2	Lange afstand bussen	MJIP	40		300			
	2	Openbare Verlichting	Rendabel	div.	4.774	2.216	562	562	562
	3	International Students Club	MJIP	25	400				
	4	Onderwijshuisvesting	MJIP	40	3.600	3.050	3.050		
	4	Onderwijshuisvesting	Rendabel	40	5.760	1.943			
	5	Sportaccommodaties	MJIP	25	1.362	454	454	454	
	5	Sporthal Geusselt	MJIP	40	316				
	5	Sporthal Geusselt	Rendabel	40					
	5	Upgrade sportpark Jekerdal	MJIP	25	530				
	5	Upgrade sporthal De Heeg			pm				
7	5	Vergroening openbare ruimte	MJIP	20		300			
	5	Herontwikkeling sportpark Laan in den Drink	Rendabel	25	955				
	5	Herontwikkeling sportpark Heugem	Rendabel	25	3.196				
	5	Herontwikkeling spreidingsplan restant	Rendabel	25		369			
	5	Theater	Rendabel	div.	469				
	5	Theater	MJIP	25	1.700				
8	5	Verhuizing Kumulus naar CC	MJIP	25		1.350			
	5	Theater zonnepanelen	Rendabel	15	89				
	5	Kumulus Herbenusstraat achterbouw	Rendabel	40	350				
	5	Timmerfabriek: volwaardige popzaal	MJIP	40	3.000				
	5	KIOR (restant 2013/2014)	MJIP	5	84				
	5	Groen, natuur en landschap	MJIP	20	2.065	213	213	213	213
	7	Begraafplaats	MJIP	25	620				
	7	Riolering	Rendabel	30	12.775	3.552	4.314	3.552	3.602
	7	Lucht en Geluid	MJIP	5	375				
	7	Duurzaamheid	MJIP	10	322				
9	7	Milieuzones	MJIP	20		5.000			
10	7	Uitvoeren Energietransitieplan	MJIP	20		600			
	7	Milieustations/perrons	Rendabel	div.	1.501		452		
	8	Achtervang Noorderbrug	MJIP	40	6.900	2.300			
	8	Achtervang Belvedere	MJIP	40			2.300	2.300	2.300
	8	A2 bijdrage	MJIP	40	10.040				
	8	Brightlands MHC	MJIP	40	4.044	75	675		
	8	Masterplan Randwijck	MJIP	40	324				
11	8	Ontwikkeling de Heeg	MJIP	25		300			
	8	Herijking herstructurering	Rendabel	40	2.530				
12	8	Herbestemming ENCI gebied	MJIP	40		300			
	8	Tapijn	MJIP	40	1.722	1.000			
	8	Noorderbrug	Rendabel	40		31.400			
	8	Gem. aandeel stedelijke Ontwikkeling	MJIP	20/40		640	640	640	640
13	8	Vestingwerken	MJIP	40		pm			
	8	Fietsbrug stuw Borgharen	MJIP	40	640				
			MJIP		43.250	19.407	7.922	4.197	3.743
			Rendabel		65.101	60.281	27.317	12.762	13.774
			Totaal		108.351	79.688	35.239	16.959	17.517

1. Innovatie Maatschappelijke opvang (ombouw Singel 9)

Om de gewenste transformatie van de maatschappelijke opvang naar de gewenste individuele settings op diverse punten in de stad te realiseren zal er enige tijd sprake zijn van frictiekosten omdat er sprake zal zijn van overlap tussen diverse soorten van opvang. Wij gaan uit van een overgangperiode van circa een half jaar. Een concreet plan voor de transformatie zal begin 2019 voorliggen aan de gemeenteraad. De concretisering van de frictiekosten zal hier ook deel van uitmaken.

2. Voorterrein Lumière

Op 14 november 2017 heeft de gemeenteraad het College verzocht met alle betrokken partijen oplossingen te bedenken zodat iedereen (ook mindervaliden en mensen met kindwagens) filmhuis Lumière kan bezoeken. De direct belanghebbenden, Stichting Kompas en filmhuis Lumière, zijn het eens met het gekozen ontwerp voor een slingerpad voor mindervaliden door de grashelling.

3. Optimale toegankelijkheid van gebouwen

Voor de opgave vanuit sociale inclusie (Maastricht voor iedereen) wordt in 2019 een plan van aanpak opgesteld. Als onderdeel van die aanpak wordt de toegankelijkheid van gemeentelijke gebouwen gescreend en wordt gekeken welke investeringen noodzakelijk zijn. Voor de quickwins op dit vlak wordt in 2019 na de screening een realisatieplan opgesteld. Dit plan wordt vanaf het najaar 2019 (Q3) gefaseerd uitgevoerd. Het oppakken van deze quickwins zal indicatief een bedrag van € 200.000 vragen (de totale opgave aangaande gemeentelijke gebouwen wordt ingeschat op circa € 2 mln.).

4. Kwalitatieve impuls Stationsstraat

Om de Stationsstraat en de stationsomgeving de gewenste impuls te geven gaan we op korte termijn enkele quickwins realiseren:

- Voor de inpassing van het internationale busstation aan de Meerssenerweg is verwerving van het terrein van Prorail nodig. Ook is bodemsanering en geluidsanering noodzakelijk om het terrein in gebruik te kunnen nemen en de effecten op de omgeving te minimaliseren. De hiertoe benodigde extra middelen bovenop de hierboven genoemde inrichtingskosten bedragen indicatief €300.000.
- Inpandige bouw van een scooterstalling in de voormalige ruimte van Aon de Stasie. In de reeds gebouwde fietsenstalling is onvoldoende ruimte voor scooters terwijl het gebruik hiervan stijgende is. Vanwege het monumentale stationsgebouw zijn hiermee extra kosten gemoeid. Deze kosten zijn indicatief €200.000.
- Diverse andere maatregelen in de Stationsomgeving zoals aanpassing van de ingang van het stationsgebouw voor mensen met een handicap, aanpak van enkele urgente (verkeers)knelpunten in de aanloop naar een definitieve inrichting vanaf 2020. Hiervoor is indicatief een bedrag van €500.000 nodig.

Eind 2018/begin 2019 ligt een uitgewerkt voorstel voor ter besluitvorming in de raad over bovenstaande investeringen. Pas in een latere fase (na 2019) zal een concreet voorstel voor de volledige en definitieve herinrichting van de stationsomgeving en verkeerscirculatie aan de raad voorgelegd worden.

5. Continueren Maastricht Bereikbaar

Het programma van Maastricht Bereikbaar voor 2019 is momenteel in voorbereiding. Voor de basis (het programmabureau) en de werkgeversaanpak is in 2019 een bedrag van 5,1 miljoen nodig waarvan de rijksbijdrage 1,7 miljoen is. In het MIRT overleg met de minister op 21 november ligt dit pakket ter vaststelling op tafel. De regionale bijdrage van 3,4 miljoen wordt verdeeld over de partners in de regio. Hier lopen momenteel gesprekken over. De gemeentelijke bijdrage wordt geraamd op een bedrag van 0,9 tot 1,3 miljoen. Daarnaast wordt gewerkt aan een breder programma dat inspeelt op subsidiestromen van provincie en rijk. In gezamenlijkheid worden deze sporen (groene stad, fiets in keten, MaaS) uitgewerkt. Hiervoor is een extra reservering nodig waardoor de totale gemeentelijke bijdrage in 2019 een volume heeft van ca. 2,0 miljoen. Vaststelling van definitieve bijdrage voor 2019 volgt via een separaat raadsvoorstel eind 2018/begin 2019. Voor de jaren na 2019 volgt eind 2019 een meerjarenprogramma dat aan de raad en partners ter besluitvorming zal worden voorgelegd.

6. Lange afstandsbussen (internationale bushalte)

In 2019 zal de aanleg van een internationaal busstation aan de Meerssenerweg gerealiseerd worden. Deze zal worden gerealiseerd op de plek waar nu gesaneerde sporen van ProRail liggen. Voor de ontsluiting van deze locatie, de aanleg van voorzieningen in de vorm van toilet, afvalcontainers, wachthuisjes en slagbomen en de kwalitatieve uitstraling en toekomstvastheid van dit station is een investeringsbudget nodig van € 0,3 mln.. De uitwerking zal in samenhang met de actuele ontwikkelingen

aangaande de stationsomgeving plaatsvinden. Een separaat raadsvoorstel over de concrete invulling zal eind 2018/begin 2019 aan de raad worden voorgelegd.

7. Vergroening openbare ruimte

Begin 2019 ligt het Groenstructuurplan ter besluitvorming voor aan de raad. Na vaststelling hiervan worden projectgewijs diverse scenario's uitgewerkt ten behoeve van méér groen. Vooruitlopend hierop zijn er in 2019 al enkele concrete vergroeningsprojecten tezamen met diverse partners waaronder IVN, CNME en de woningbouwcorporaties aan de orde. De beschikbare middelen voor vergroening zijn ontoereikend hiervoor. Er zijn additionele middelen ad € 300.000 nodig om de onderstaande projecten in 2019 te realiseren.

Project	budget	doelen
Tiny Forest: aanleg van 4 tiny forests in de gemeente tussen eind 2018 en begin 2020 in samenwerking met IVN, Maastricht is een van de 12 gemeenten die geselecteerd is voor de eerste tranche, project met 50% cofinanciering van IVN (PostcodeLoterij), kosten circa €12.500 per tiny forest.	€ 50.000	bomen, biodiversiteit, klimaat, ontmoeting
Askalonstraat Limmel: omvorming voormalige basisschool locatie naar "groen hart van de buurt", aanvullende financiering bovenop basisplan voor grondwerk, sierplantsoen en voorzieningen om ontmoeting en beweging te stimuleren (bankjes, speelaanleidingen).	€ 25.000	ontmoeting, klimaat, bomen, biodiversiteit, identiteit
Blauwe Loper Mariaberg: omvorming nieuw aan te leggen plantsoen (basisplan is gras met bomen) naar "groen hart van de buurt", aanvullende financiering voor grondwerk, sierplantsoen en voorzieningen om ontmoeting en beweging te stimuleren (bankjes, speelaanleidingen), streven is dit groene hart als eerste fase van de ontwikkeling te realiseren. Servatius investeert de komende jaren in Blauwdorp en draagt zorg voor een mix van sloop, nieuwbouw en verduurzaming/renovatie van de woningvoorraad. Gemeente realiseert de langzaamverkeersverbinding De Blauwe Loper en een groene ontmoetingsplek.	€ 60.000	ontmoeting, identiteit, klimaat, bomen, biodiversiteit
Wederopbouw wijken Maastricht-West: herstel cultuurhistorische boomstructuren, aanplant 50 bomen €1.000/boom inclusief ondergrondse groeiplaats.	€ 50.000	identiteit, bomen, klimaat,
Agrarische buitengebieden: herstel bloemrijke gemeentelijke bermen, bv 10 veldwegen in Buitengebied-Oost circa 1000m lang met 1,5m berm aan weerszijden, 20% daarvan in 2019 herstellen 6000 m2 € 3,50/m2.	€ 21.000	biodiversiteit biodiversiteit, identiteit
Ontsnippering ecologie: aanleg dassenpassage op de plek in Maastricht waar de meeste verkeersslachtoffers vallen.	€ 100.000	biodiversiteit
Monitoring ecologie stadsnatuurgebied: aanvullen ecologische monitoring door onderzoek naar insecten (bijen, vlinders), amfibieën, reptielen en zoogdieren in de Hoge en Lage Fronten (bovengronds 14 ha) tbv consolidatie/ reconstructie van het vestingwerk en het gebruik als stedelijk park.	€ 60.000	identiteit, biodiversiteit
Monitoring ecologie stadsnatuurgebied: opstarten jaarrond ecologisch onderzoek naar vleermuizen in de Hoge en Lage Fronten (ondergronds 11km gangen) tbv consolidatie/ reconstructie van het vestingwerk en het gebruik als stedelijk park (ondergrondse toeristische activiteiten).	€ 100.000	biodiversiteit, identiteit
Breed communicatieplan opstellen in samenwerking met CNME over de doelen van het Groenstructuurplan (alle leeftijdsgroepen en alle maatschappelijke partners), bijvoorbeeld door het uitbreiden van het project Natuurluren dat in 2018 op Tapijn start.	€ 47.000	alle
TOTAAL:	€ 513.000	

In het MJIP is reeds € 213.000 beschikbaar voor vergroenen. Daarmee komt de netto extra financiële investering voor 2019 op € 300.000. Het investeringskrediet wordt u gevraagd met het raadsvoorstel bij deze begroting te voteren.

8. Verplaatsen Kumulus naar Centre Céramique

Centre Céramique/Kumulus/NHMM is onze centrale voorziening op het vlak van de actieve cultuurparticipatie en is in volle transitie. Door een slimme integratie van het onderdeel muziekschool van Kumulus in Centre Céramique wordt een concreet antwoord gegeven op de wensen van de huidige en de toekomstige gebruikers en kan onze voorziening toekomstbestendig gemaakt worden. Het handhaven van het huidige status quo met een separate voorziening in St.-Maartenspoort zou deze doorontwikkeling in de weg staan.

De verkenning van de ontwikkelmogelijkheden van die locatie heeft voorsnog niet tot een nieuwe invulling aldaar geleid. Het college wordt gevraagd niet te wachten op toekomstige ontwikkelingen in die zin, om zo de ontstane dynamiek van het transitieproces niet te vertragen. Bij mogelijk gebrek aan opbrengsten uit die ontwikkeling moet daarom nu een besluit inclusief eenmalige investering aan de raad worden voorgelegd.

Binnen de totale investering van € 7,7 mln. vertegenwoordigt de inhuizing van de muziekschool € 3,3 mln. De overige investering zit in algemene maatregelen voor toegankelijkheid, routing publiek, toekomstbestendigheid en duurzaamheid in Centre Céramique als geheel (maatregelen die ook zonder inhuizing van de muziekschool noodzakelijke worden). Door het inzetten van de huidige exploitatiemiddelen nodig voor St- Maartenspoort, het krimpen in vierkante meters op de nieuwe locatie en de verwachte structureel lagere energielasten van Centre Céramique kan de investering grotendeels opgevangen worden binnen de huidige exploitatiemiddelen, ten bedrage van 6,35 mio. Daarmee rest nog een eenmalig te dekken tekort van €1,35 mln.

9. Instellen milieuzone

Begin 2019 ligt een implementatieplan tot invoering van een milieuzone in de binnenstad van Maastricht voor aan de raad. Het implementatieplan zal naast omvang en ligging zone, wijze van handhaven met camera's ook de benodigde investeringen omvatten. Op dit moment worden de investeringskosten ingeschat op circa € 5 mln. Na vaststelling van het implementatieplan kan worden gestart met implementatie, waaronder de aanschaf van de camera's en het ICT-handhavingssysteem.

10. Energietransitieplan

In de klimaatbegroting die als bijlage onderdeel uitmaakt van deze begroting zijn de beoogde investeringen in de coalitieperiode opgenomen (totaal ca. €1,1 miljoen). Voor 2019 is vanuit de actielijn gebiedsontwikkeling een bedrag van € 350.000 nodig voor alle voorbereidende werkzaamheden en onderzoeken voor de uitbreiding van het binnenstedelijk warmtenet. Vanuit de actielijn gemeentelijke organisatie is per 2019 €250.000 nodig voor gefaseerde vervanging van het gemeentelijk wagenpark. De overige investeringen zijn pas vanaf 2020 aan de orde.

11. Ontwikkeling De Heeg

Het centrum bevindt zich echter al enkele jaren in een neerwaartse spiraal. Vrijwel alle winkels zijn gesloten, alleen de Jumbo supermarkt en enkele kleinere voorzieningen zijn overgebleven. Een integrale aanpak is dringend noodzakelijk, zonder ingrijpen is er een reële kans dat ook de Jumbo sluit. Uitwerking van een plan in de periode 2018- 2019 met parallel daaraan ingrijpen waar mogelijk heeft daarmee prioriteit.

Op basis van de eerste denkrichting voor de toekomst van het centrum van De Heeg is afgesproken deze richting uit te werken in een concreet en haalbaar voorstel. Daarbij moet ook een financiële onderbouwing worden opgesteld. Als eerste globale inschatting wordt rekening gehouden met 1,5 mln.

De totale ontwikkeling van het centrum bestaat uit verschillende onderdelen die elk hun eigen dynamiek en planning kennen, zoals bijvoorbeeld de realisatie van het IKC De Heeg, aanpassing van het winkelcentrum door de eigenaar en besluitvorming over de sporthal. Afgesproken is binnen die dossiers de eigen voortgang te behouden. Besluitvorming over het totaalplan is onder meer afhankelijk van het sportdossier en is daarmee niet eerder dan in het tweede kwartaal van 2019 te verwachten.

12. Herbestemming ENCI gebied

De aantrekkelijkheid van Maastricht wordt mede gerealiseerd door de verrassende combinatie van deelgebieden met een eigen unieke sfeer. Maastricht koestert deze diversiteit en zet in op het versterken

van de potenties die op verschillende plekken in de stad gelegen zijn. De ENCI-groeve is een van de gebieden met grote potentie. Na 100 jaar zal de mergelwinning in dit gebied ten einde komen, waardoor een nieuwe invulling mogelijk wordt. Voor dit gebied wordt gewerkt aan een ambitieuze herbestemming die toerisme, cultuur, natuur en industrie verenigt. Op die manier wordt een uniek en verrassend stukje Maastricht gecreëerd.

Omdat het ENCI-gebied ook de vindplaats is van enkele van de meest gekende stukken uit de collectie van het NHMM streven we naar een koppeling tussen het NHMM en dit gebied. Dit kan door het ontwikkelen van een verbeterde educatieve presentatie en een aangepaste presentatie van (een deel van) de collectie van het NHMM op de ENCI-site. De planning hiervoor is afhankelijk van de nog te maken keuzes en planning inzake de transformatie van het ENCI gebied.

Na vaststelling van het bestemmingsplan zijn in 2019 middelen nodig voor onderzoek en uitwerking van scenario's en mogelijk enkele kleine voorbereidende investeringen. Hiervoor reserveren we. € 0,3 mln.

13. Vestingwerken

Door de restauratie van Fort St. Pieter, consolidatie werkzaamheden bij zowel de Hoge als Lage Fronten en Fort Willem I wordt meer en meer zichtbaar hoeveel bijzondere Vestingwerkelementen Maastricht rijk is. Bij de uitvoering van werkzaamheden in de afgelopen vier jaren is geconstateerd dat de onderhoudstoestand van het ondergrondse deel van de Vestingwerken sterker achteruit is gegaan dan in 2009 bij het opstellen van de Vestingvisie werd aangenomen. Naast het ondergrondse gangenstelsel zijn ook de bovengrondse vestingwerken onderhoudstechnisch achteruitgegaan. Het regulier onderhoudsbudget staat door het toenemen van de omvang van de opgave onder spanning. Vanwege het voorgaande en dan specifiek de veiligheidsrisico's wordt een dekkend onderzoek uitgevoerd middels 3D inmeting van het gehele 11 km tellende ondergrondse gangenstelsel, de kosten hiervan bedragen circa € 250.000 (zie budgettaire kader). Dat levert samen met een verdieping op de bovengrondse onderhoudstoestand de onderbouwing van een herstel- en investeringsplan, dat in 2019 aan de Raad kan worden voorgelegd. Dit plan zal naast de vanuit veiligheidsoverweging benodigde herstelwerkzaamheden ook de mogelijkheden voor ontsluiting en cultureel-economische ontwikkeling van de werken verkend worden. Tevens zullen de mogelijkheden voor cofinanciering in beeld gebracht worden.

Hierna volgt het complete meerjareninvesteringsplan 2019. Het zijn enkel de onrendabele kredieten. Dit zijn de kredieten die worden bekostigd uit de beschikbare kapitaallasten in onze begroting. De kredieten voor 2019 zijn hiervoor toegelicht.

Investerings 2018-2022 (x € 1.000)	2018	2019	2020	2021	2022
Investeringsvolume	11.696	13.208	8.188	42.903	9.329
Terugstorten restantbudget Stadhuis		815			
Bestaande investeringen	15.647	8.322	7.922	4.197	3.743
Beschikbaar voor nieuwe investeringen:	-3.951	5.701	266	38.706	5.586
Nieuwe investeringen :					
1 Innovatie maatschappelijke omvang (ombouw Singel 9)		400			
2 vestingwerken (investering)		pm			
3 verplaatsing Kumulus naar CC gebiedsontwikkeling stadionplein (investering)		1.350	pm		
4 voorterrein Lumière tweede tranche binnensport (investering)		150	pm		
derde fase buitensport (investering)			pm		
sporthal de Heeg			pm		
5 ontwikkeling de Heeg		300	pm		
6 vergroening openbare ruimte		300	pm		
behoud van thuisbasis philharmonie zuid middenzaal			pm		
collecties depots			pm		
7 herbesteding ENCI-gebied NHMM in ENCI groeve		300		pm	
				pm	
8 Kwalitatieve impuls Stationsstraat		1.000	pm		
9 Optimale toegankelijkheid van gebouwen		200	pm		
Stimuleren sporten, bewegen en recreëren openbare ruimte.			pm		
Herijken van het integraal huisvestingsplan			pm		
Investeren in speciaal en passend onderwijs			pm		
Realiseren van hoogwaardig middelbaar onderwijs op beide Maasoeveren			pm		
10 Milieuzones (bovenop bestaande investering)		5.000			
11 Uitvoeren Energietransitieplan (brede duurzaamheidsagenda)		600	pm		
Restwarmte					pm
P&R voorzieningen en fietsenstallingen				pm	
Weren vrachtverkeer uit België			pm		
12 Continueren Maastricht Bereikbaar		2.000	pm		
13 Lange afstandsbusen		300			
Totaal nieuwe investeringen		11.900			
Saldo investeringsruimte	-3.951	-6.199	266	38.706	5.586
Cumulatief saldo investeringsruimte	-3.951	-10.150	-9.884	28.822	34.408

3.4.3 Taakstellingen

Dit is een nieuwe paragraaf die op verzoek van de provincie is toegevoegd aan onze begroting. In de gemeentelijke begroting zijn enkele taakstellingen opgenomen. Hieronder volgen ten behoeve van een totaalbeeld een aantal taakstellingen die nog gerealiseerd moeten worden.

Taakstellingen (x € 1.000)	2019	2020	2021	2022
Dekking via de begroting van de Veiligheidsregio	180	180	180	180
Dekking draaiknoppen Sociaal (na inzet fonds tekortgemeenten)	2.000	3.750	4.100	5.100
Dekking Tarievennota sport	20	40	152	152
Spreidingsbeleid sport (park Zuid)		75	75	75
Meer opbrengst toeristenbelasting	705	705	705	705
OZB areaaluitbreiding/meeropbrengsten	450	550	600	750
Meeropbrengsten fysieke leges	900	400	400	400
Niet verlengen 5% diensttijdtoelage	130	260	390	520
Besparing op apparaatskosten/overhead	1.250	2.500	4.250	6.000
Incidentele dekking	8.282	5.000		
Niet indexerende interne budgetten	500	500	500	500
Taakstelling Kaderbrief 2019		2.600	2.600	

HOOFDSTUK 4 VERPLICHTE PARAGRAFEN

4.1 Lokale lastenparagraaf

4.1.1 Inleiding

De lokale heffingen zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijke beleid. Ze raken de burgers, bedrijven en instellingen heel direct in hun portemonnee. Politiek gezien is daarom van belang de transparantie van de berekeningswijze voor de kostendekkende tarieven. Dit betreft afval, riolen en leges. De overige belastingen en parkeerbelastingen betreffen een algemene inkomstenbron.

Vernieuwing BBV 2017

Door de wijziging van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn nieuwe begrotingsregels van kracht. De nieuwe regels hebben ook invloed op de kostenonderbouwing van gemeentelijke heffingen. Het centraal begroten van de kosten van overhead betekent dat het niet langer mogelijk is om uit de taakvelden (voorheen de producten) alle kosten voor deze tarieven, die maximaal kostendekkend mogen zijn, in een keer uit de uitvoeringsinformatie af te leiden. Vanaf begroting 2017 moeten gemeenten daarom in de paragraaf lokale heffingen een overzicht van baten en lasten opnemen voor de heffingen waarbij sprake is van het verhalen van kosten. De wijze van kosten toerekenen is niet gewijzigd. De verplichting is bij besluit van 5 maart 2016 in het BBV opgenomen (artikel 10 BBV).

Wettelijke grondslag

Welke heffingen gemeenten mogen opleggen, is vastgelegd in de Gemeentewet (Gw).

De heffingen zijn te verdelen in 2 soorten:

- heffingen waarbij een product of dienst wordt geleverd en waarvoor de burger betaalt (afvalinzameling, riolering, paspoort, rijbewijs, huwelijk, omgevingsvergunningen, parkeeronthefing, enzovoort). Bij deze heffingen mogen de begrote opbrengsten niet hoger zijn dan de begrote lasten (artikelen 228a en 229 Gw);
- heffingen die als algemene inkomstenbron dienen en geen directe relatie hebben met een geleverd product of dienst (artikelen 220, 224, 226, 227, 228 Gw). Deze heffingen worden gebruikt om algemene voorzieningen te realiseren zoals aanleggen en onderhouden van wegen en groenvoorzieningen, stimuleren van economie, bouwen en exploiteren van sportparken en zwembad, ondersteunen van vrijwilligers en mantelzorgers, enzovoort.

De heffingen waarbij er een relatie is met een product of dienst zijn vervolgens in te delen in 2 soorten:

- de dienst wordt voortdurend en gedurende langere tijd geleverd en wordt opgelegd middels een aanslag gemeentelijke belastingen (afvalinzameling en riolering);
- je betaalt per geleverde dienst in de vorm van leges (voorbeelden zijn: paspoort, rijbewijs, huwelijk, omgevingsvergunningen en parkeeronthefing).

4.1.2 Beleid ten aanzien van lokale heffingen

Coalitieakkoord 2018-2022

Uitgangspunt is een sluitend meerjarenperspectief, zonder lastenverhoging voor de Maastrichtse inwoners en bedrijven (behoudens inflatie). Het streven naar 100% kostendekkende tarieven wordt daarbij niet losgelaten. De tarieven voor straatparkeren worden in 2019 in één keer geïndexeerd voor 4 jaar.

Indexering

Voor de prijsindex van de materiële kosten voor 2019 wordt uitgegaan van het indexcijfer IMOC (prijs overheidsconsumptie netto materieel) uit de CEP raming van maart 2018 van het Centraal Planbureau. Deze bedraagt 1,4%. Voor de loonkosten hanteren we het percentage zoals opgenomen in de CEP raming voor 'Loonvoet sector overheid', te weten 3,5%.

Voor de belastingen en heffingen en alle overige opbrengsten hanteren wij een gemiddeld percentage van 2,5% (middeling van materiële en loonkosten).

De tarieven 2019 voor betaald parkeren op parkeerterreinen en parkeergarages worden nog met Q-park besproken. Verder geldt dat indexering van de tarieven bij de milieuparken wordt vastgesteld in GR-verband.

Alle belastingen met de tarieven en leges voor de gemeente Maastricht inclusief de bijbehorende verordeningen landen in het boekje 'Belastingverordeningen en tarieven 2019 gemeente Maastricht'. Deze worden tegelijk met de programmabegroting 2019 in een raadsvergadering in november aan uw raad ter vaststelling voorgelegd incl. de OZB tarieven.

4.1.3 Geraamde inkomsten van de lokale heffingen

Tabel: opbrengsten belastingen 2017-2019

(bedragen x € 1.000)

Taak- veld	Heffende instantie	Belastingsoort	Werkelijke opbrengst 2017	Gewijzigde geraamde opbrengst 2018	Geraamde opbrengst 2019	Toelichting in paragraaf
<i>Maximaal kostendekkende belastingen (per belasting)</i>						4.1.4
7.2	BsGW	Rioolheffing	13.110	13.314	13.647	
7.3	BsGW Gemeente	Afvalstoffenheffing (incl. verkoop restzakken)	16.436	16.522	17.231	
<i>Kostendekkende leges (in totaliteit)</i>						4.1.5
7.5	Gemeente	Begraafrechten	561	583	583	
8.3	Gemeente	Leges fysieke diensten	5.047	4.674	4.852	
0.2	Gemeente	Leges burgergerichte diensten	2.082	2.252	1.897	
<i>Algemene belastingen en parkeerbelasting</i>						4.1.6
0.61	BsGW	OZB eigenaar woningen	14.593	14.567	15.380	
0.62	BsGW	OZB eigenaar niet woningen	8.608	9.313	9.548	
0.62	BsGW	OZB gebruiker niet-woningen	6.224	6.973	7.147	
0.64	BsGW	Hondenbelasting	781	756	775	
0.64	BsGW	Toeristenbelasting	4.225	4.492	4.616	
0.64	BsGW	Precariobelasting	750	702	719	
0.64	BsGW	Reclamebelasting	704	729	746	
2.2	Gemeente	Parkeren	10.104	9.992	10.806	
		Totaal	82.405	84.869	87.948	

4.1.4 Maximaal kostendekkende belastingen (per belasting)

Rioolheffing

In 2017 is een nieuw verbreed gemeentelijk rioleringsplan voor de periode 2018-2022 door de raad vastgesteld. Uitgaande van de daarin geraamde inkomsten en uitgaven is het kostendekkende basistarief voor 2013 berekend op € 170,53 per heffingseenheid per jaar. In de periode 2014 tot en met 2018 kon worden volstaan met een stijging van de heffing met het gemeentelijk inflatiecijfer. Voor 2018 bedroeg het kostendekkende basistarief € 185,42.

Ook voor 2019 kan worden volstaan met een stijging met het gemeentelijke prijsindexcijfer, zijnde 2,5%. Dat resulteert in een heffing van € 190,06.

(bedragen in €)

<i>Berekening van kostendekkendheid van de heffing riolen 2019</i>	
Directe kosten taakveld	7.251.834
Inkomsten taakveld	114.071
Netto kosten taakveld	7.137.763
Perceptiekosten	782.293
Rentekosten (reserves/voorzieningen)	332.662
Toe te rekenen kosten van andere taakvelden	3.325.089
Toe te rekenen kosten taakveld Overhead	406.466
Toe te rekenen kosten taakveld inkomensregelingen (Kwijtscheldingen)	316.341
Compensabele BTW	1.346.703
Totale kosten	13.647.317
Opbrengst heffingen	13.647.317
Dekking	100%

Onderstaande tabel geeft inzicht in de tariefopbouw voor 2019:

Tabel: Tarieven rioolheffing (bedragen in €)

	2018	2019
Rioolheffing eigenaar	137,58	141,02
Rioolheffing gebruiker tot 250 m ³	47,84	49,04
251 m ³ - 50.000 m ³ per 250 m ³	379,68	389,17
Van 50.001 – 500.000 m ³ per 250 m ³	252,22	258,53
Van 500.001 – 3 mln. m ³ per 250 m ³	125,93	129,08

Afvalstoffenheffing

Tarieven 2019

Voor de afvalstoffenheffing 2019 (vastrecht, vastrecht stortkoker, restzak 50 l., restzak 25 l.) kan worden volstaan met de reguliere indexverhoging van 2,5%. Bij de keuze voor de doorrekening van het vastrecht en de prijs van de zakken hebben we ons laten leiden door het principe van “de vervuiler betaalt” en 100% kostendekkendheid.

Milieuparken

Het vaststellen van de tarieven op de milieuparken is een verantwoordelijkheid van de Gemeenschappelijke Regeling Geul en Maas (GR). Deze zijn benoemd in de begroting van de GR 2019.

De ontwerpbegroting, waarin de tariefstelling is opgenomen, is door onze raad afgelopen voorjaar voorzien van een positieve zienswijze en vervolgens door het bestuur van de GR vastgesteld. De gemeentelijke bijdrage aan de GR is voor 2019 bepaald op € 15,40 per inwoner, wat een stijging betekent van 1,5% ten opzichte van het tarief 2018 (in 2018: € 15,17 per inwoner). De totale bijdrage aan de GR Geul en Maas past in het budgettaire kader van de gemeentelijke meerjarenbegroting. De poorttarieven voor de burger blijven grotendeels hetzelfde. Alleen voor enkele specifieke stromen worden vanaf 2019 nieuwe poorttarieven gehanteerd, deze zijn namelijk geharmoniseerd voor de gehele GR en wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de tarieven van samenwerkingspartner Rd4. Het betreft het aanbieden van GFT-afval, (grof) huishoudelijk afval en C-hout (verontreinigd hout) en dakleer. Deze tarieven zijn verlaagd met percentages die variëren van 4 tot 16%. Bovendien zijn de kg-tarieven bij Het Rondeel herberekend om recht te doen aan de tarieven van de andere milieuparken. De tarieven van grof huishoudelijk afval en C-hout zijn naar beneden bijgesteld en die van puin naar boven.

(bedragen in €)

Berekening van kostendekkendheid van de heffing afval 2019	
Directe kosten taakveld	11.922.518
Inkomsten taakveld	4.273.206
Netto kosten taakveld	7.649.313
Perceptiekosten	376.932
Toe te rekenen kosten van taakveld Verkeer en vervoer - product Schoon	1.566.231
Toe te rekenen kosten taakveld overhead	2.552.580
Rentekosten (reserves/voorzieningen)	20.446
Toe te rekenen kosten taakveld inkomensregelingen (Kwijtscheldingen)	1.918.240
Compensabele BTW	1.614.226
Totale kosten	15.697.969
Opbrengst heffingen	15.697.969
Dekking	100%

Tabel Tarieven afvalstoffenheffing/Diftar

(bedragen in €)

	2018	2019
Vastrecht	266,64	273,31
Vastrecht bij gebruikmaking stortkoker of ondergrondse restafvalcontainer	323,48	331,57
Restzak 50 liter/ inworp ondergrondse restafval- container (per keer max. 50l)	0,85	0,87
Restzak 25 liter	0,50	0,51

4.1.5 Kostendekkende leges (in totaliteit)

Algemeen

De Gemeentewet bepaalt dat de kostendekkendheid van heffingen wordt bepaald op het niveau van de gehele legesverordening. Het compenseren van relatief lagere kostendekkendheid voor de ene dienst met een relatief hogere kostendekkendheid voor een andere dienst is toegestaan. Dit wordt kruissubsidiëring genoemd. Vanaf 28 december 2009 werd de mogelijkheid tot kruissubsidiëring echter beperkt door invoering van nieuwe regelgeving in de vorm van de Europese dienstenrichtlijn. Dit had tot

gevolg dat kruissubsidiëring alleen nog werd toegestaan binnen clusters van sterk samenhangende vergunningsstelsels. Bij onze eigen gemeentelijke toets van kostendekkendheid van vergunningen wordt rekening gehouden met de beperkingen tot kruissubsidiëring ten gevolge van de invoering van de Europese Diensten Richtlijn en de Wabo. Vandaar de splitsing van de verordening in een verordening fysieke diensten en burgergerichte diensten.

Alle leges worden geheven op basis van de legesverordening burgergerichte diensten en de legesverordening fysieke diensten.

Begraafrechten

De gemeente Maastricht gaat de algemene begraafplaats aan de Tongerseweg opknappen en uitbreiden. Begin 2018 heeft de gemeenteraad uitgebreid gesproken met omwonenden over de toekomstplannen. Daarbij zijn alle wensen en belangen meegewogen en werden extra maatregelen toegezegd op het gebied van de verkeersveiligheid. Voor de nieuwe uitbreiding en de extra verkeersmaatregelen wordt nu een inrichtingsplan gemaakt, dat met omwonenden wordt besproken.

De komende vijf jaar wordt de begraafplaats omgevormd tot een multifunctioneel rouw- en gedenkpark met ruimte voor gepaste culturele activiteiten en kunst. De begraafplaats sluit daarmee beter aan op de behoeften van deze tijd en op de komst van een nieuw crematorium in Maastricht. Op de nieuwe uitbreiding komt een extra strooiweide, een gedeelte voor meer natuurlijk begraven en een herdenkingsbos. De Islamitische begraafplaats wordt uitgebreid en er komt een speciaal gedeelte voor de Armeense geloofsgemeenschap in Zuid Limburg. Maar eerst werkt de gemeente het achterstallig onderhoud weg en wordt het meubilair vernieuwd en extra watertappunten aangelegd. Ook wordt de (digitale) informatievoorziening en bewegwijzering verbeterd. Het monumentale gedeelte van de begraafplaats blijft geheel intact.

(bedragen in €)

Berekening kostendekkendheid Begraafrechten 2019	
Directe kosten taakveld	597.194
Inkomsten taakveld	0
Netto kosten taakveld	597.194
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	147.198
BTW	0
Totale kosten	744.392
Opbrengst heffingen	583.125
Dekking	78%

Fysieke diensten

De leges voor 'fysieke' diensten worden verhoogd met de index van 2,5%. Daarnaast zijn in de tarieventabel 2019 enkele tekstuele aanpassingen doorgevoerd.

Kostendekkendheid

In de inleiding (coalitie akkoord 2014-2018) staat dat het streven naar 100% kostendekkende tarieven wordt nagestreefd. Het uitgangspunt is dat leges voor vergunningen, met uitzondering van horeca en detailhandel, maximaal kostendekkend zijn. Voor de leges voor de horeca en detailhandel geldt dat ze in deze coalitieperiode met niet meer dan de inflatie worden verhoogd. In de Legesverordening fysieke diensten zijn de Horecatarieven (en gerelateerd) doorgerekend en op elkaar afgestemd (hoofdstuk 3). Deze tarieven zullen met de index van 2,5% stijgen. Onderstaand overzicht geeft een beeld van de kostendekkendheid van de verschillende titels.

(bedragen in €)

Kostendekkendheid Legesverordening Fysieke diensten	titel 1	titel 2	titel 3	totaal
Kosten taakvelden, inclusief omslagrente	1.740.306	3.474.245	1.740.306	
Inkomsten taakvelden, exclusief heffingen	0	0	0	
Netto kosten taakveld	1.740.306	3.474.245	1.740.306	
				0
Toe te rekenen kosten	918.822	2.917.611	478.204	4.314.636
Overhead inclusief omslagrente	445.339	1.415.626	116.860	1.977.825
BTW	7.672	121.214	51.804	180.690
Totale kosten	1.371.833	4.454.451	646.867	6.473.151
Opbrengst heffingen	298.726	4.074.841	78.387	4.451.954
Dekkingspercentage	21,78%	100,46%	12,12%	74,96%

Titel 1 betreft de vergunningen in het kader van o.a. kansspelen, verkeer en vervoer en APV

Titel 2 betreft de vergunningen in het kader van de WABO (bouwactiviteiten)

Titel 3 betreft de vergunningen in het kader van o.a. horeca en evenementen.

Het kostendekkendheidspercentage van met name titel 1 en 3 is verre van 100%. Dit is verklaarbaar omdat landelijk gezien de meeste gemeenten ervoor kiezen om hier maatschappelijke verantwoorde tarieven te hanteren (zelden > 30%) en de gemeente Maastricht bovendien de nodige privaatrechterlijke inkomsten verwerft uit evenementen als bijv. pachtsommen bij carnaval.

Belangrijk is dat wij bij juridische procedures, welke veelvuldig voorkomen bij titel 2 kunnen aantonen dat de gemeente Maastricht voldoet aan het vereiste dat er geen winst mag worden gemaakt.

Uit recent onderzoek is gebleken dat de kosten voor Archeologie al enkele jaren vele malen hoger zijn dan de inkomsten en dit zonder beleidswijziging ook de komende jaren het geval zal zijn. In vergelijking met een aantal andere gemeenten heft de gemeente Maastricht slechts leges voor een zeer beperkt aantal wettelijke werkzaamheden in het kader van de Archeologische Monumenten Zorg cyclus (AMZ) en zijn de legeskosten ook lager. Daarom is het legestartief voor de huidige taak 'beoordelen van een archeologisch bodemrapport te verhogen (van € 347,35 naar € 800,-) en vanwege eenduidigheid anders omschreven, namelijk 'beoordelen van een of meerdere archeologische rapportages'. Daarnaast is een nieuw tarief opgenomen, namelijk voor de wettelijke taken opstellen van een Programma van Eisen en/of opstellen van een Plan van Aanpak voor een bedrag van € 660,-. Door het opnemen van twee tarieven kan meer maatwerk worden geboden voor initiatieven die niet het hele traject doorlopen. Zie ook het afzonderlijk raadsvoorstel inzake belastingtarieven 2019.

De overige tarieven van de leges fysieke diensten worden verhoogd met de index van 2,5%. Daarnaast zijn in de tarieventabel 2019 enkele tekstuele aanpassingen doorgevoerd.

Burgergerichte diensten

Kostendekkendheid

Het rijk maximeert enkele tarieven, waaronder de verklaring omtrent gedrag (VOG), naturalisatie en optie, paspoorten, identiteitskaarten en rijbewijzen. Deze tarieven worden gebruikelijk in november of december bekendgemaakt, dat is nadat de belastingverordeningen en -tarieven Maastricht 2018 door uw raad zijn vastgesteld. Daarom is u in de verordening opgenomen dat de bevoegdheid om die tarieven vast te stellen is overgedragen aan het college. De tarieven worden waar nodig afgerond op veelvouden van € 0,05 vanwege lagere kosten van geldtransport en efficiënt beheer van de geldautomaat, waarvan de mensen gebruik kunnen maken die niet willen of kunnen pinnen en daarom met contact geld betalen. Alleen de tarieven voor huwelijken worden afgerond op veelvouden van € 1,-, omdat dat beter past bij het type dienst.

(bedragen in €)

Berekening kostendekkendheid Burgergerichte Diensten	
	2019
Directe kosten taakveld	4.365.194
Inkomsten taakveld	2.560.816
Netto kosten taakveld	1.804.378
Toe te rekenen kosten:	1.356.409
Overhead	870.954
BTW	0
Totale kosten	2.227.364
Opbrengst heffingen	1.897.322
Dekking	85%

De overige leges voor 'burgergerichte' diensten worden verhoogd met de index van 2,5%. Er zijn twee nieuwe diensten toegevoegd aan de tarieventabel, het betreft het (thuis)bezorgen van reisdocumenten bij zowel inwoners van de gemeente Maastricht, als ook aan in het buitenland woonachtige Nederlanders (niet-ingezetenen). Daarnaast zijn in de tarieventabel 2019 enkele tekstuele aanpassingen doorgevoerd. Zie ook het afzonderlijke raadsvoorstel. Met ingang van 2019 dalen de opbrengsten van de leges burgergerichte diensten. De oorzaak daarvan is gelegen in het feit dat de geldigheidsduur van reisdocumenten (paspoorten en identiteitskaarten) sinds 1 oktober 2013 verlengd is van 5 naar 10 jaar (voor personen van 18 jaar en ouder). Normaalgesproken zouden deze personen nu, na 5 jaar, terugkomen voor een nieuw document, maar het vanaf oktober 2013 afgegeven document is nog 5 jaar geldig. Het betreft daardoor een structureel lagere opbrengst.

4.1.6 Algemene belastingen en parkeerbelasting

Onroerende zaakbelastingen (OZB)

Jaarlijks vindt een herwaardering plaats in het kader van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ). Dit betekent dat de WOZ-waarden voor het jaar 2019 worden gebaseerd op een nieuwe waardepeildatum, namelijk 1 januari 2018. Alle belastingplichtige WOZ-belanghebbenden zullen in 2019 een nieuwe WOZ-beschikking ontvangen met de nieuwe WOZ-waarde, gebaseerd op taxaties die op het moment van de samenstelling van deze begroting nog worden bepaald. In oktober 2018 is bekend hoe de waarde-ontwikkeling uitpakt en welke gevolgen dit heeft voor de tarieven. Deze zullen worden verwerkt in de OZB-verordening 2019 en tegelijk met de overige belastingverordeningen in een raadsvergadering in november 2018 aan u worden voorgelegd. Ons beleid betreffende de stijging van de OZB wordt hierdoor echter niet gewijzigd. In deze begroting is rekening gehouden met de geïndexeerde opbrengstenstijging van 2,5%.

Hondenbelasting

Ten opzichte van 2018 wordt voor 2019 een prijsindex van 2,5% toegepast. Hoewel de hondenbelasting een algemene belasting is, en er dus geen dienst tegenover staat (in tegenstelling tot bijvoorbeeld de afvalstoffenheffing), wordt door de belastingbetalers toch vaak een relatie gelegd met de voorzieningen die er voor honden in stand worden gehouden zoals losloopgebieden, hondentoiletten, afvalbakken en zakjes voor hondenpoep en dergelijke. De kwaliteit van die voorzieningen is mede bepalend voor de acceptatie van de belasting.

Tabel Tarieven hondenbelasting

(bedragen in €)

	2018	2019
1 ^e hond	85,87	88,02
2 ^e hond	123,75	126,84
3 ^e en meer	149,57	153,31
Kennel	344,23	352,84

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting in Maastricht wordt gedifferentieerd naar de aard van de accommodaties waarvan gebruik wordt gemaakt. Naarmate de accommodatie luxer is, is het tarief hoger. De tarieven worden geïndexeerd met 2,5%. Voor een overnachting in een driesterrenhotel bijvoorbeeld bedraagt de toeristenbelasting in 2019 € 4,11 per persoon per nacht (vorig jaar € 4,01).

De markt voor overnachtingen is erg in beweging. Niet alleen neemt het aantal B&B's toe, ook worden overnachtingsmogelijkheden aangeboden via Airbnb en soortgelijke websites. De BsGW voert voortdurend controles uit om deze nieuwe aanbieders te achterhalen en in de heffing te betrekken. In tegenstelling tot de reguliere B&B's levert dat bij de aanbieders via Airbnb problemen op, omdat de betreffende aanbieders zich nauwelijks melden en Airbnb geen medewerking verleent. Desondanks doet de BsGW onderzoek naar elk van deze aanbieders en betreft iedereen in de heffing waar dat mogelijk is. In het najaar van 2018 vindt besluitvorming plaats over beleid ten aanzien van toeristische woningverhuur (waaronder Airbnb). Met ingang van 1 januari 2019 is het daardoor mogelijk om te handhaven op dit beleid. Accommodaties worden geïventariseerd en aangeschreven om toeristenbelasting te gaan afdragen. Wanneer van toepassing zal gehandhaafd worden bij die accommodaties die niet aan het beleid voldoen. De inkomsten uit toeristenbelasting zullen hoger worden, de kosten voor handhaving echter ook.

Precariobelasting

Precariobelasting is op basis van de Gemeentewet te kwalificeren als een algemene inkomstenverwervende belasting. Vanwege de aard en het karakter, ook gezien de historie, bestaat er een zekere relatie met het begrip dienstverlening. De gemeente verstrekt namelijk de gunst om voorwerpen op de gemeentegrond toe te staan. Tevens kan deze belasting gezien worden als een regulerende belasting als instrument om vervuiling of vernieling van de openbare ruimte tegen te gaan.

Voor 2019 zijn enkele tekstuele aanpassingen doorgevoerd en worden de precariotarieven geïndexeerd met 2,5%.

Reclamebelasting

Bij raadsbesluit van 19 december 2008 is de verordening reclamebelasting vastgesteld. In 2009 zijn de aanslagen voor het eerst opgelegd aan de ondernemers die voldoen aan de in deze verordening gestelde criteria. Voor 2019 wordt een prijsindex van 2,5% toegepast ten opzichte van 2018.

Parkeerbelasting

Tarieven

De tarieven voor garageparkeren, P&R en de P&W parkeerterreinen, worden conform de PPS afspraken binnen de ringenstructuur geïndexeerd. De tarieven voor straatparkeren (parkeertickets en vergunningen) worden in overeenstemming met het coalitieakkoord verhoogd met ongeveer 10%. De tarieven 2019 worden opgenomen in de Verordening parkeerregulering en parkeerbelastingen 2019 en in december 2018 aangeboden aan de raad.

Beleid / reguleren parkeerdruk

Het ontwikkelen van een sturend parkeerbeleid is een van de drie sporen bij de ontwikkeling van een duurzaam bereikbare stad. Een stad die leefbaar dient te zijn voor haar inwoners. Daarom worden bezoekers van de stad steeds meer verleid om aan de rand van de stad en/of in de goed bereikbare, parkeergarages te parkeren. Om gewenst gedrag te stimuleren is een ringenmodel ingevoerd voor garageparkeren. Parkeren aan de rand van de stad is mogelijk op de Park en Walk locaties en de Park & Ride locaties in de Beatrixhaven en bij het MECC.

P&R noord / Beatrixhaven

De Park & Ride noord kent een combinatietarief voor parkeren en reizen per shuttle bus of met de trein (OV). In 2018 was dit tarief € 2,00 per persoon of € 5,00 voor een groep van 3-5 personen. Voor het tarief van 2019 maken Maastricht Bereikbaar en Arriva opnieuw tariefafspraken.

P&R zuid / MECC

Sinds 22 juli 2017 is de Park & Ride zuid bij het MECC geopend. Het kent een combinatietarief voor parkeren en reizen per shuttle bus. In 2018 was dit tarief € 2,00 per persoon. Voor het tarief van 2019 maken Maastricht Bereikbaar en Arriva opnieuw tariefafspraken.

4.1.7 Lastendruk burgers en bedrijven

Ter illustratie volgt hier een rekenvoorbeeld voor de lokale lasten in 2019 voor een gemiddeld huishouden in Maastricht, dat woont in een eigen woning (met een gemiddelde WOZ-waarde van ongeveer € 204.000).

Het verschil in lastendruk bedraagt 2,5%, de verhoging in geld bedraagt € 17,13.

Tabel Rekenvoorbeeld lastendruk burger (bedragen in €)

voor gezinnen	2018	2019
Gemiddelde WOZ- Lasten waarde woning *)	196.000	204.000
OZB-eigenaar *)	248,98	255,20
Rioolheffing eigenaar	137,58	141,02
Rioolheffing gebruiker	47,84	49,04
Vastrecht afvalstoffenheffing **)	266,64	273,31
Restzakken	25,50	26,10
1 bezoek milieupark	10,00	10,00
Totaal	737,54	754,67

*) Dit zijn voorlopige bedragen; de definitieve (gemiddelde) WOZ-waarde en OZB-tarieven worden in december vastgesteld na afronding van de waardebepalingen.

***) Deze bedragen zijn gebaseerd op een gemiddeld verbruik van 30 restzakken van 50l. per jaar.

Tabel Positie op de lokale lastenladder (bedragen in €)

	2017	2018
gemiddelde lasten Nederland	723	721
gemiddelde lasten Nederlandse 100.000+ gemeenten	678	677
gemiddelde lasten meerpersoonshuishouden Maastricht*	716	738
ranglijst 100.000+ gemeenten (1 = laagste lasten) In 2017 en 2018 betreft het 38 gemeenten	19	19

*In de atlas "Kerngegevens belastingen grote gemeenten 2018" van Coelo staat voor Maastricht een gemiddeld lastenniveau van € 738. Coelo gaat bij de berekening van afvalstoffenheffing uit van een gemiddelde van 43,5 restzakken voor een meerpersoonshuishouden, terwijl het gemiddeld gebruik in Maastricht lager ligt, namelijk op 30 restzakken. Om een goede vergelijking te maken met de andere gemeenten is het totaalbedrag woonlasten in bovenstaande tabel dan ook naar beneden aangepast met $(13,5 \times € 0,85) = € 11,48$ per meerpersoonshuishouden en bedraagt € 727.

Ter illustratie volgt hier een rekenvoorbeeld voor de lokale lasten in 2019 voor niet-woningen, uitgerekend voor een gemiddelde winkel in Maastricht.

Het verschil in lastendruk bedraagt 2,5%, de verhoging in geld bedraagt € 80,06.

Tabel Rekenvoorbeeld lastendruk bedrijven (winkel)

(bedragen in €)

Lasten voor bedrijven	2018	2019
WOZ-waarde niet-woning	560.000	571.000
OZB-eigenaar *)	1.500,81	1.538,33
OZB-gebruiker *)	1.225,38	1.256,01
Rioolheffing eigenaar	137,58	141,02
Rioolheffing gebruiker	47,84	49,04
Vastrecht reinigingsrecht	266,64	273,31
Restzakken **)	25,50	26,10
Totaal	3.203,75	3.283,81

*) Dit zijn voorlopige bedragen; de definitieve (gemiddelde) WOZ-waarde en OZB-tarieven worden in oktober vastgesteld na afronding van de waardebepalingen.

**) Deze bedragen zijn gebaseerd op een gemiddeld verbruik van 30 restzakken van 50l. per jaar.

4.1.8 Kwijtscheldingsbeleid

Ons bestaande kwijtscheldingsbeleid wordt gehandhaafd. Dit betekent dat als men niet in staat is de aanslag gemeentelijke belastingen te betalen, men een verzoek om kwijtschelding kan indienen. Kwijtschelding kan alleen worden aangevraagd voor rioolheffing gebruikersdeel, afvalstoffenheffing en hondenbelasting (1^e hond).

Bij de beoordeling van een kwijtscheldingsverzoek wordt aan de hand van de gegevens van een aanvraagformulier iemands persoonlijke financiële situatie onderzocht. Criteria die hierbij gehanteerd worden zijn vastgelegd in de leidraad Invordering van de BsGW. Samenvattend vindt er in hoofdzaak een onderzoek plaats naar het hebben van vermogen en schuldaflossing per maand aan derden die onevenredig is met de inkomsten en uitgaven. Daarnaast wordt er een berekening gemaakt van de betalingscapaciteit. Tevens wordt sinds een aantal jaren ten behoeve van het verlenen van automatische kwijtschelding informatie opgevraagd bij het Inlichtingenbureau (dit is een organisatie voor gemeenten en andere overheidsorganisaties die gemeenten helpt te bepalen op welke ondersteuning burgers recht hebben, waaronder een geautomatiseerde kwijtscheldingstoets).

Bij volledige of gedeeltelijke kwijtschelding van gemeentelijke belastingen komt men tevens in aanmerking voor vergoeding van de kosten van restzakken.

Omschrijving	2018*	2019*
	Aantal	Aantal
Toegekend – volledig	4.993	4.662
Afgewezen	1.982	1.681
Subtotaal	6.975	6.343
Nog te behandelen	1.470	890
Totaal	8.445	7.233

* stand per 1 juli

kwijtschelding	realisatie per 01-09-2016	realisatie per 01-09-2017	realisatie per 01-07-2018	prognose na afhandeling alle verzoeken
2016	€ 1.792.560	€ 1.980.945	€ 2.023.314	€ 2.208.000
2017		€ 1.752.489	€ 2.042.751	€ 2.255.000
2018			€ 1.674.935	€ 2.334.000

Voor belastingjaar 2019 wordt aan de belastingverordeningen en tarieven de 'Regeling Kwijtschelding gemeentelijke belastingen Maastricht 2019' toegevoegd. Hierin is het gemeentelijk beleid verzameld betreffende kwijtschelding, zowel de toetsingskaders voor beoordeling van de aanvragen, als de regels die gelden voor de afzonderlijke belastingen. In de belastingverordeningen is een verwijzing opgenomen naar deze regeling.

4.2 Bedrijfsvoering

In onze bedrijfsvoering staan drie organisatiedoelen centraal:

1. Optimale dienstverlening;
2. Hoogwaardige beleidsadvisering;
3. Efficiënte bedrijfsvoering.

Al onze inspanningen, projecten en acties in de HRM-sfeer moeten hier uiteindelijk aan bijdragen. Onze ambtelijke organisatie is in beweging. Daarbij gaat het al een aantal jaren om het aanbrengen van meer balans tussen de mens en het systeem. De nadruk ligt vooral op de ontwikkeling van ons management en medewerkers. De organisatie faciliteert hen in die beweging.

4.2.1 Bedrijfsvoeringsprogramma/projecten

Personeel en Organisatie

De drie organisatiedoelen komen ook tot uitdrukking in onze vernieuwde HRM-visie 'Fit en Duurzaam'. Duurzame inzetbaarheid van ons management en onze medewerkers staat daarin centraal. Om dat te bereiken wordt stevig geïnvesteerd in het ontwikkelen van (nieuwe) vaardigheden, houding en gedrag bij onze medewerkers, wordt beweeglijkheid in het werk gestimuleerd en wordt daarnaast ook ingezet op gezondheid en fit blijven. Ook worden enkele zaken in het werkgeverschap gemoderniseerd. Dit alles moet ook nieuwe werkwijzen, zoals opgavengericht werken, waar nodig ondersteunen.

Enkele zaken die daarbij horen, zijn bijvoorbeeld:

- Vernieuwing arbeidsmarktcommunicatie en introductieprogramma nieuwe medewerkers;
- Concreet voorstel met betrekking tot de implementatie van levensfasebewust personeelsbeleid;
- Het verder stimuleren van dynamiek en horizontale personele mobiliteit in de organisatie (doorontwikkeling Move@Maastricht - ons mobiliteitsbureau);
- Doorvoeren van aanbevelingen uit evaluatie van Het Goede Gesprek (functionerings- en beoordelingssystematiek);
- Het doorontwikkelen van "Learn@Maastricht - ons opleidingscentrum" (rond bedrijfsvoering en leeraanbod);
- Verkenning en organiseren (vernieuwende) methoden van Medewerkersonderzoek.

Regionale samenwerking

Regionale samenwerking op bedrijfsvoeringsvlak tussen de Zuid-Limburgse gemeenten heeft verder vorm gekregen door het Shared Service Center Zuid-Limburg. Deze bijzondere vorm van een gemeenschappelijke regeling, namelijk de bedrijfsvoerings GR, is een uitvoeringsorganisatie ten behoeve van bedrijfsvoeringstaken. De deelnemende gemeenten Sittard-Geleen, Heerlen en Maastricht beogen samenwerking op het gebied van gezamenlijk inkopen, Personeels- en salarisadministratie (PSA) en onderhoud en beheer van ICT/informatiediensten (ID). Voor meer informatie over de GR SSC-ZL wordt verwezen naar de paragraaf verbonden partijen in deze begroting.

Informatiemanagement en automatisering

De planvorming voor 2019 zal plaatsvinden door middel van portfoliomanagement, een aanpak die al enige jaren door de gemeentelijke organisatie is omarmd. Onderdeel van het proces is de verkenning of bepaalde opgaven samen met de gemeenten Sittard-Geleen en Heerlen kunnen worden opgepakt. Het Managementteam bedrijfsvoering (MTBV) beoordeelt, prioriteert en stelt de in het IenA-portfolio 2019 voorgestelde initiatieven vast.

De belangrijkste thema's voor 2019:

- De contouren van de in te voeren Omgevingswet worden steeds duidelijker. Landelijk zijn de Algemene Maatregelen van Bestuur vastgesteld. In de gemeente Maastricht wordt gewerkt aan Omgevingsvisie en –plan en de lokale regelgeving op Ruimtelijke Ordening-breed wordt opgeschoond. Dit zijn allemaal belangrijke elementen die doorvertaald dienen te worden in procesinrichtingen en ondersteunende applicaties. 2019 is voor het digitaal stelsel Omgevingswet het jaar van het oefenen en experimenteren met werkbaarheid van de (vooral landelijk) bedachte digitale concepten.

- Op basis van een toezegging van het college aan de raad zal het proces om te komen tot beleidsvorming en de daarbij behorende besluitvorming verder worden gedigitaliseerd om te komen tot digitale archiefvorming conform Archiefwet.
- Het MTBV heeft in 2018 besluiten genomen over de verdere ontwikkeling van de digitalisering binnen de gemeente. Er zal fors worden ingezet op de ontwikkeling van digitaal werken en digitaal archiveren.
- Er zal conform coalitieakkoord een visie ten aanzien van Smart City en Smart Society worden opgesteld. Daarvoor zullen verkenningen worden uitgevoerd en afstemming worden gezocht met onder andere Maastricht University, Brightlands, Provincie, CBS, andere gemeenten en andere partijen.
- Voortzetten uitvoering Digitale Agenda 2020 om tot één efficiënte overheid te komen die open en transparant is en massaal inzet op digitalisering en collectivisering waar dat kan. De gemeente Maastricht neemt in 2019 o.a. deel aan de landelijke aanbestedingen GT Connect en GGI Veilig. Ook zullen thema's als blockchain, common ground, robot proces automation worden uitgediept en er zal worden bepaald wat de kansen voor de gemeente Maastricht zijn.
- Diverse organisatieonderdelen zullen ook in 2019 nog bezig zijn met het verbeteren van hun bedrijfsprocessen met behulp van het lean-gedachtegoed: betere klantoriëntatie en slimmere en slanke processen. Sommige organisatieonderdelen zijn lean aan het incorporeren in bedrijfsvoering om te voorkomen dat de verbeteringen éénmalig zijn.
- De samenwerking op het gebied van informatiemanagement en automatisering tussen de gemeenten Heerlen, Maastricht en Sittard-Geleen zal verder worden geïntensiveerd. Het IT-opdrachtgeverschap richting SSC-ZL wordt ontwikkeld en uitgelijnd.
- Implementatie van een Information Security Management System (ISMS). Informatiebeveiliging is vooral een kwestie van risicomanagement. Door het bepalen van de grootte van risico's (kans x impact) kan beoordeeld worden welke risico's aanvaardbaar zijn en welke deels of geheel niet. Deze afweging is voor alles een business afweging. Om de business in deze afweging beter te ondersteunen wordt in 2019 een ISMS geïmplementeerd.
- Verdere uitvoering van het Informatiebeveiligingsplan 2018/2019

Financiën

De financiële functie is gericht op een duurzame en solide financiële positie van de gemeente Maastricht en zorgt voor een tijdige en volledige financiële informatievoorziening. In 2019 is er vooral aandacht voor de volgende projecten en activiteiten:

- Zorgen voor een structureel sluitende en in evenwicht zijnde meerjarenbegroting passend binnen de wettelijke regels. Maastricht heeft meerjarig repressief toezicht tot en met 2018. Dit toezicht is ook bevestigd in het door de Provincie uitgevoerde Verdiepingsonderzoek in 2018. Om dat te behouden moet de begroting 2019 tot en met 2022 sluitend worden gepresenteerd.
- Opleveren van de jaarlijkse P&C producten, waaronder orogramabegroting, jaarrekening (inclusief coördineren accountantscontrole), tussentijdse financiële rapportages en de kaderbrief.
- Uitrol van de gewijzigde programma-indeling over alle overige programma's naar hoofdtakvelden. Bij de programmabegroting 2019 zijn 2 programma's uitgewerkt naar hoofdtakvelden. In 2019 zullen de 7 andere programma's uitgewerkt worden inclusief de koppeling met de financiën.
- Aanbesteding van de accountantscontrole voor de controle van het boekjaar 2019 e.v.
- Verdere implementatie van de vennootschapsbelasting.
- Fiscale advisering bij grote projecten.
- Uitwerken effecten BTW sport besluit.

Communicatie

Visie

De gemeente Maastricht wil een transparante, eerlijke en betrouwbare partner zijn van alle bewoners, bedrijven, media en instellingen van de stad. Van daaruit werkt de gemeente samen met partners aan de profilering van Maastricht als internationale universiteitsstad, met als motto 'Working on Europe'.

Missie

Het organisatieonderdeel communicatie helpt de gemeentelijke organisatie en het bestuur om een oprechte dialoog met de bewoners, bedrijven, organisaties en bezoekers van de stad te ontwikkelen, gebaseerd op vertrouwen, gelijkwaardigheid, interactie, participatie en samenwerking. Transparante,

maximale en eerlijke informatie is daarvoor de basis, die vervolgens bij de zeer diverse doelgroepen optimaal beschikbaar komt.

Ook staat communicatie voor de verbinding van de vele verschillende citymarketingactiviteiten in de stad tot een coherent beeld van Maastricht (branding) als internationale universiteitsstad. Want een krachtige, eenduidige positionering leidt tot het makkelijker vasthouden en aantrekken van de doelgroepen die de vitaliteit van de stad bouwen: bewoners, bezoekers, bedrijven en instellingen.

Strategie

Naast de dagelijkse advisering en ondersteuning ontwikkelt het organisatieonderdeel communicatie drie strategische programma's die de communicatieve relatie tussen de overheid en de stad verbeteren en de positionering van de stad versterken:

1. Het traject 'de communicatieve gemeente'. Aangezien communicatie een lijnverantwoordelijkheid is, wordt de organisatie communicatiever gemaakt, zowel in houding (participatie, co-creatie, een luisterende overheid) als techniek (begrijpelijke brieven, mails, webteksten en samenvattingen van collegenota's). Focus ligt bij de invoering van de Omgevingswet.
2. Thuis in Maastricht (TIM). TIM is het online platform van en voor (potentiële) bewoners van Maastricht. Het is een plek waar kennis en initiatieven worden uitgewisseld, gesprekken worden gevoerd, ideeën worden gelanceerd en bewoners een podium krijgen. TIM is niet de zoveelste website, maar verzamelt juist bestaande sites en initiatieven in één overzichtelijk platform. In de komende jaren willen we TIM laten uitgroeien tot hét leidend medium voor bewoners van Maastricht voor nieuws, informatie over buurt en van de gemeente en vooral voor onderlinge ontmoeting en initiatief.
3. Op het gebied van citybranding wordt voortgebouwd op het onderzoek dat de burgemeester heeft laten verrichten naar de ambities van Maastricht (internationale stad, universiteitsstad, hoofdstad). Dit doen we samen met Maastricht Brand Partners. Doel daarvan is om de vele partijen in de stad te binden op een eenduidige positionering van Maastricht: partijen die door hun werk de naamsbekendheid en imago (het merk) van Maastricht beïnvloeden en voor hun werk afhankelijk zijn van dat merk. De afgesproken propositie luidt: "Maastricht is een sociale en saamhorige stad, die zich steeds nadrukkelijker ontwikkelt en profileert als een internationale universiteitsstad, met een top leef- werk- en verblijfsklimaat voor bewoners, bezoekers en bedrijven."

Controlling

Controlling is binnen de gemeentelijke organisatie zowel centraal als decentraal gepositioneerd. De onafhankelijkheid van controlling gemeentebreed is geborgd door een concerncontrollerstatuut dat de onafhankelijke positie van de concerncontroller ten opzichte van de rest van de organisatie regelt.

Het interne controleplan zal wederom de basis vormen voor de controllingwerkzaamheden in 2019. Daarbij zullen de resultaten, bevindingen en adviezen uit eerdere werkzaamheden medebepalend zijn. In 2019 zal een inventarisatie gedaan worden van eventuele aanvullingen en/of aanpassingen op de reeds opgenomen werkzaamheden in het interne controleplan. Daarnaast is de afgelopen periode gestart met de opvolging van de adviezen vanuit de accountant aangaande de inrichting van de verbijzonderde (centrale) controle functie en zal dit in 2019 gecontinueerd worden. Dit betekent een steeds intensievere samenwerking en afstemming tussen concerncontroller en de decentrale controllers bij de organisatieonderdelen t.a.v. de inrichting en uitvoering van interne controles gemeentebreed.

4.2.2 Cijfers over bedrijfsvoeringsthema's

De gemeentelijke bedrijfsvoering heeft een onmisbare en ondersteunende functie bij het uitvoeren van onze taken. Op basis van een aantal indicatoren willen we onze bedrijfsvoering ook objectief de maat nemen om op basis daarvan mogelijke verbetergebieden te verkennen. Deze indicatoren zijn:

- formatieontwikkeling;
- realisatie efficiencytaakstelling;
- ziekteverzuim;
- realisatie externe inhuur.

Tabel Formatieontwikkeling (in fte)

Aantal fte	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018*
Formatie (begroot)	1.537	1.566	1.481	1.440	1.425	1.400	1.398	1.346	1.415	1.491	1.496*	1.472**
Bezetting (werkelijk)	1.400	1.390	1.400	1.369	1.372	1.352	1.307	1.281	1.284	1.327	1.369	1.388

* conform jaarrekening 2017

** stand per 1 januari 2018 conform jaarplannen

Tabel Realisatie efficiencytaakstelling 2019-2022 coalitieakkoord (x € 1.000)

Totale taakstelling	2019	2020	2021	2022
Begroting	1.250	2.500	4.250	6.000
Realisatie	0	0	0	0

Bovenstaande betreft de nieuwe efficiencytaakstelling 2019-2022 conform het budgettair kader (zie post 73 van paragraaf 3.3). De oude efficiencytaakstelling van € 15,4 mln. wordt naar verwachting in 2018 geheel en structureel gerealiseerd.

Tabel Ziekteverzuim

Ziekteverzuim	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018*
Totaal	5,9 %	6,7 %	7,1 %	6,3 %	6,0 %	5,4 %	6,1%	6,0%	6,1%	7,4%

* stand ultimo augustus 2018

Tabel Externe inhuur (x € 1.000)

Externe inhuur	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017*	2018**
Inhuur	16.781	12.597	8.549	6.410	7.747	8.327	10.815	13.474	11.007	
Inhuur 3D's						1.200	3.284	3.554	2.515	
Totaal	16.781	12.597	8.549	6.410	7.747	9.527	14.099	17.028	13.522	13.043

* Conform jaarrekening 2017 en nieuwe definitie

** Prognose 2018 op peildatum 1 september 2018

Banenafpraak Sociaal Akkoord 2013

De banenafpraak is een landelijke afspraak opgenomen in het Sociaal Akkoord 2013. Afgesproken is ondermeer dat de gehele Nederlandse overheid voor 1 januari 2024 25.000 banen heeft ingevuld voor mensen met een arbeidsbeperking. De banenafpraak is opgenomen in de Wet banenafpraak en quotum arbeidsbeperkten uit 2015. Inmiddels heeft het kabinet besloten om over te gaan tot het activeren van de quotumregeling voor de gehele overheidssector. Gebleken is dat de overheid er in 2016 niet in is geslaagd om voldoende extra banen te creëren voor mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt. Daarom geldt in 2018 een quotum voor overheidswerkgevers. Zij moeten in dit jaar 1,93% van hun verloonde uren besteden aan de doelgroep. Dit percentage heeft het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) berekend.

De quotumregeling stopt als de werkgevers in een bepaald jaar weer voldoende banen scheppen volgens de banenafpraak. De regering bereidt hiervoor wetgeving voor.

Wanneer een werkgever in een jaar te weinig banen voor het quotum schept, dan moet hij het jaar daarna een boete betalen van € 5.000 per niet-ingevulde baan. Dit is de quotumheffing. In 2018 legt het kabinet nog geen boetes op. Pas in 2019 kunnen werkgevers voor het eerst een boete krijgen als zij dat jaar niet voldoen aan het percentage voor het quotum.

De gemeente Maastricht heeft op dit moment 7,2 garantiebanen (de norm voor een garantiebaan is gesteld op 28 uren per week) ingevuld. Daarnaast zijn er uit de doelgroep 147 MTB medewerkers langdurig gedetacheerd bij het beheer van de openbare ruimte en de afvalinzameling. Verder zal onze organisatie, waar mogelijk, mensen met een arbeidsbeperking een kans bieden. We gaan ervan uit dat wij daarmee, in ieder geval voorlopig, voldoen aan de quotumregeling.

4.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In de door u vastgestelde kadernota Weerstandsvermogen is, conform wet- en regelgeving, het beleid opgenomen dat het college moet uitvoeren om de geïdentificeerde risico's zo goed mogelijk te beheersen. De betrokken paragraaf bij de begroting geeft aan hoe robuust de begroting is en gaat in op de vraag hoe financiële risico's kunnen worden opgevangen. Voor het beoordelen van deze robuustheid is inzicht nodig in de omvang en de achtergronden van de risico's, waarmee de gemeente geconfronteerd

kan worden en de aanwezige weerstandscapaciteit ter dekking van deze risico's. Conform de hiervoor genoemde kadernota wordt deze robuustheid als volgt berekend:

Ratio weerstandsvermogen =	$\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$
----------------------------	---

Uw raad heeft bij het vaststellen van de hiervoor genoemde kadernota aangegeven te streven naar een ratio weerstandsvermogen van minimaal 1. Hieronder besteden we eerst aandacht aan de beschikbare weerstandscapaciteit en vervolgens aan de risico-inventarisatie (benodigde weerstandscapaciteit) en ten slotte aan de berekening van de ratio weerstandsvermogen.

4.3.1 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de financiële middelen en de mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om risico's van financiële aard (niet-begrote kosten), die zich onverwacht kunnen voordoen en die van substantiële aard zijn, te kunnen dekken. Dit kunnen zowel incidentele als structurele middelen zijn. Op grond van de vereisten van het BBV kan de weerstandscapaciteit uit diverse elementen bestaan: de algemene reserve, de bestemmingsreserves, de stille reserves en de onbenutte belastingcapaciteit. In de gemeente Maastricht worden ook de risicobuffer, de post onvoorzien en de egalisereserves tot het weerstandsvermogen gerekend.

De weerstandscapaciteit is als volgt opgebouwd:

Tabel Weerstandscapaciteit in meerjarenperspectief bedragen x € 1.000

	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Onvoorzien/risicobuffer	2.029	2.829	2.829	2.829
Post onvoorzien	242	242	242	242
Risicobuffer	1.787	2.587	2.587	2.587
Eigen vermogen	26.978	23.142	21.523	24.258
Algemene reserve	4.724	4.724	4.724	4.724
Overige bestemmingsreserves	22.254	18.418	16.799	19.534
Langlopende voorzieningen	0	0	0	0
Onbenutte belastingcapaciteit	0	0	0	0
Weerstandscapaciteit	29.007	25.971	24.352	27.087
Totale lasten	645.723	646.586	633.522	631.006
Als percentage van de totale lasten	4,5%	4,0%	3,8%	4,3%

Aangezien onze tarieven voor rioolrecht, rioolheffing en reinigingsrecht volledig kostendekkend zijn, gaan we bij de onbenutte belastingcapaciteit uit van geen extra ruimte.

4.3.2 Risico-inventarisatie

Het begrip 'risico' wordt niet altijd juist toegepast. Zo moeten beleidswensen of de daaruit voortkomende budgettaire claims waarvoor aan organisatieonderdelen geen middelen ter beschikking zijn of worden gesteld, niet als risico worden vermeld. Hier is namelijk geen sprake van een risico omdat een financiële verplichting pas zou ontstaan door een beleidsbeslissing waarop de gemeente zelf (overwegende) invloed heeft. In de door u in 2015 vastgestelde kadernota Weerstandsvermogen Reserves, Voorzieningen en Weerstandsvermogen is voor het risicobegrip uitgegaan van de volgende, in het kader van strategisch integraal risicomanagement algemeen gebruikte, omschrijving: "een onzekere gebeurtenis die negatieve effecten (schade) kan hebben op de realisatie van de beleidsdoelstellingen c.q. de totstandkoming van de vastgestelde producten en diensten van een organisatie". Dit risicobegrip omvat dus ook de niet-materiële risico's en ook de risico's waarvan verondersteld wordt dat hier adequate beheersmaatregelen voor zijn getroffen. Een breed risicobegrip stelt ons beter in staat te beoordelen of er sprake is van beheerste bedrijfsprocessen in brede zin en maakt het mogelijk gericht verbeteringen door te voeren.

In deze paragraaf worden risico's opgenomen waarvan de financiële consequenties nog niet (volledig) in de begroting zijn verwerkt. De vorderingen op dubieuze debiteuren worden niet als risico opgenomen in deze paragraaf, omdat hiervoor voorzieningen moeten worden getroffen. Voor het overgrote deel betreft het de risico's uit de programmabegroting 2018 en jaarrekening 2017 bekende risico's. Waar nodig zijn deze geactualiseerd. In deze paragraaf worden alleen die risico's opgenomen die een dusdanige omvang hebben dat ze materieel zijn in verhouding tot ons totale begrotingsaldo.

1. Risico's in het gemeentefonds
2. Decentralisatie rijkstaken
3. Decentralisatie-uitkering Bodemsanering
4. Verbonden partijen
5. Risico's cofinanciering
6. Open einde-regelingen
7. Tram Maastricht-Hasselt
8. Fiscale risico's
9. Eigen risico claims
10. Garantstellingen investeringen sportverenigingen
11. Fonds Tekortgemeenten
12. SOME en realisatie Plan van Transformatie

Ad 1. Risico's in het gemeentefonds

Voor het gemeentefonds, de belangrijkste inkomstenbron voor de gemeente, geldt het principe van 'gelijk trap op, gelijk trap af' (normeringssystematiek). Dit betekent dat het fonds groeit of krimpt met de rijksuitgaven. Geeft het Rijk meer uit, dan groeit het gemeentefonds met hetzelfde percentage. De uiteindelijke uitkering is daardoor niet op voorhand vast te stellen, maar afhankelijk van de gerealiseerde rijksuitgaven. Bovendien leidt de ontwikkeling van de maatstaven (bijvoorbeeld het aantal uitkeringsgerechtigden), waarop de verdeling van het gemeentefonds over alle gemeenten is gebaseerd, tot verdeeleeffecten die niet altijd kunnen worden voorzien.

Ad 2. Decentralisatie rijkstaken

Per 1 januari 2015 zijn extra verantwoordelijkheden naar de gemeenten gedecentraliseerd: de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Participatiewet (de 3 D's). In grote lijnen kunnen we zeggen dat wij in de afgelopen jaren erin geslaagd zijn om de zorg te continueren en tegelijkertijd grote veranderingen door te voeren binnen het sociaal domein. Dat zal ook in de komende jaren nog volop onze aandacht vragen. Allereerst wordt verder doorgezet op de ingezette transformatie in het sociaal domein met als uitgangspunt de continuïteit van het basisniveau en dus ook de kwaliteit van de zorg. Belangrijke voorwaarde is dat we een integrale aanpak realiseren.

Zeker de financiële kant van de decentralisaties blijft een opgave. Niet voor niets is er samen met de andere gemeenten een beroep gedaan op de rijksoverheid om financieel bij te springen. Met name het tempo van de rijksbezuinigingen loopt niet in de pas met de invoering van de nieuwe taken door de gemeenten. Bijkomend resultaat van de transformatie moet zijn dat het sociaal domein financieel in balans komt. Als de afzonderlijke taakstellingen (draaiknoppen) binnen het sociaal domein worden gerealiseerd, moet dit ook leiden tot minder kosten. Uiteraard afhankelijk van de landelijke ontwikkelingen.

Ad 3. Decentralisatie-uitkering Bodemsanering (Convenant Bodemsanering 2015-2019)

Er zijn 2 locaties met verspreidingsrisico's, 2 locaties met zeer waarschijnlijk ecologische risico's en 1 locatie met humane risico's. Deze locaties worden verder onderzocht.

Echter, ook als dit traject is afgerond blijft er een risico. Bij nieuwe ontwikkelingen (bijvoorbeeld nieuwe initiatieven of een wijziging van de bestemming van de locatie) bestaat het risico dat de betreffende locatie alsnog spoedlocatie wordt. In de begroting 2013 is een groot deel van het budget en apparaatskosten ingezet als structurele bezuiniging onder de randvoorwaarde dat, als er nieuwe spoedlocaties moeten worden aangepakt, de kosten ten laste van de algemene middelen (post onvoorzien) komen.

Ad 4. Verbonden partijen

De verbonden partijen (bestuurlijk én financieel belang) worden ingedeeld in: deelnemingen, publieke private samenwerking (meestal stichtingen) en gemeenschappelijke regelingen. Hierna worden de risico's van gemeenschappelijke regelingen in het algemeen en een aantal verbonden partijen specifiek nader toegelicht.

Gemeenschappelijke regelingen

Van een gemeenschappelijke regeling is sprake als het bestuur van twee of meerdere gemeenten of andere publiekrechtelijke overheidslichamen samen een gemeenschappelijke regeling treffen ter behartiging van een of meer belangen van die gemeenten. Het algemene risico is dat een meerderheid van de gemeenten een besluit kan nemen dat afwijkt van een standpunt van de afzonderlijke gemeente.

Daarnaast loopt een individuele gemeente ook specifieke risico's. Te denken valt aan de kosten bij uittreding van een van de deelnemers en het collectief verantwoordelijkheid dragen bij verlies. In de paragraaf Verbonden partijen zijn, conform het Besluit begroting en verantwoording, alle gemeenschappelijke regelingen waaraan de gemeente Maastricht deelneemt, opgenomen.

WOM Belvédère BV (Maastricht Noord – herijking Belvédère)

In de raad van juni 2013 is de herijking grondexploitatie Belvédère vastgesteld. Deze grex liet over een looptijd van 10 jaren een geprognoseerde onrendabele top zien in een bandbreedte van ongeveer € 70 tot 80 mln. Een onrendabele top in orde van grootte waarvan ook reeds sprake was bij de start van het project in 2004. De geprognoseerde onrendabele top is verklaarbaar in relatie tot de diepgang van de opgave waar we voor staan en is fors, afgezet tegen de andere opgaven waar Maastricht voor staat. Er is een aantal oplossingsrichtingen in beeld gebracht om deze grex beheersbaar te krijgen en te houden. Het MJIP fungeert als ultiem vangnet. De omvang van deze achtervang is afhankelijk van het grexverloop en de resultaten van de oplossingsrichtingen. Met de raad is afgesproken dat jaarlijks de stand van zaken wordt geschetst met een actualisatie van de grex zodat de planontwikkeling kan worden gemonitord en waar nodig tijdig kan worden bijgestuurd. Dat gebeurt jaarlijks in juni/juli.

De hiervoor genoemde onrendabele top heeft zich in de afgelopen jaren via een aantal maatregelen in neerwaartse richting ontwikkeld en bedroeg in 2016 ongeveer € 50 tot 55 mln. inclusief de rentevoordelen. In het kader van actualisatie grex 2017 is wederom goed gekeken naar de risico's van de grex en naar nieuwe mogelijkheden voor een verdere realistische neerwaartse bijstelling van de onrendabele top. Dit heeft geleid tot een daling van de onrendabele top hetgeen leidt tot een negatief saldo van € 14 tot 19 mln. incl. rentevoordeel. Alhoewel er een overzichtelijke en beheersbare grexsituatie lijkt te zijn ontstaan, betekent dit allerminst dat we er zijn: de grex bevat nog een aantal positieve aannames die de komende jaren waargemaakt moeten worden. Bovendien zijn in de grex 2018 door de raad nieuwe ambities vastgesteld die hun weerslag zullen hebben op het grexverloop. Daardoor blijft een strakke aansturing en de noodzaak van de financiële achtervang onverkort overeind.

MTB NV

De gemeente heeft diverse rollen in relatie tot MTB: als aandeelhouder en financier, als afnemer van dienstverlening, als opdrachtgever vanuit de gemeentelijke zorgplicht om het werk te behouden voor de ruim 900 inwoners die bij MTB werken op grond van de Wsw alsook voor de doelgroep Participatiewet waarvoor MTB als leerwerkbedrijf fungeert.

De Wsw-taken worden primair bekostigd vanuit het Participatiebudget (Wsw-deel) van de Participatiewet (onderdeel van de 3D's). Echter, in de periode 2014-2020 wordt hierop door het Rijk bezuinigd. Ten einde de tekorten te beperken is de opdracht van MTB in 2015 verbreed en is daarnaast een herstructurering gestart. Hiervan is uw raad in kennis gesteld. Verwacht wordt dat MTB bijgevolg het tekort de komende jaren stabiel kan houden (ongeveer € 2 mln.). Dekking hiervan is meerjarig voorzien via het BUIG-budget (Inkomensdeel).

Een ander mogelijk risico is dat de organisatie, in relatie tot de verbrede opdracht voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, qua reguliere personele capaciteit door een ondergrens zakt. Dit heeft uiteraard nadrukkelijk de aandacht.

Project A2 / De Groene Loper

Het integrale project A2 / De Groene loper is een langjarig project met een horizon in de gebiedsontwikkeling tot 2026. De openstelling van de tunnel is conform planning eind 2016 gerealiseerd. Gezien de grote complexiteit en de ervaring in andere recente tunnelprojecten een prestatie. Daarnaast

zijn in 2017 ook de eerste gebiedsontwikkelingstrajecten opgestart. Gezien de grote opgave van 1.043 woningen en maximaal 30.000 m² overige functies, is ook hier een doorlopende ontwikkeling, gezien de lange looptijd, niet vanzelfsprekend. Het risicobeheer op het project vindt plaats door het Projectbureau A2. Als onderdeel van de opdracht, is een budget beschikbaar voor het opvangen van risico's.

Ad 5. Risico's van cofinanciering

Daar waar de projecten gedekt worden door middel van cofinanciering loopt de gemeente het risico dat zij, als gevolg van subsidievoorschriften, pas achteraf geconfronteerd wordt met lagere subsidiebijdragen dan oorspronkelijk was voorzien. Van een dergelijke cofinanciering is bijvoorbeeld sprake bij alle EU-projecten, maar ook bij provinciale projecten.

Ad 6. Open einde-regelingen

De gemeente Maastricht kent een aantal regelingen (onder andere Leerlingenvervoer, Wmo, bijzondere bijstand, armoedebeleid, Jeugdzorg, Veilig Thuis) met een zogenaamd open-eindkarakter. Op een open-einderegeling kan altijd een beroep worden gedaan als de aanvrager aan de regels voldoet. De hoogte van geraamde budgetten kan dan geen reden zijn tot weigering van de aanvraag. Voor zover aan de bovenstaande risico's een financiële waarde kan worden gegeven, hebben deze invloed op het weerstandsvermogen van de gemeente Maastricht.

Ad 7. Tram Maastricht-Hasselt

In 2014 is een review uitgevoerd op het totale dossier. Er is gekeken naar techniek, budget, planologie en de planning. De uitkomsten zijn met de raad en Provinciale Staten gedeeld en de colleges van Burgemeester en Wethouders en Gedeputeerde Staten hebben opdracht gekregen om het vervolgproces Tram Vlaanderen-Maastricht in gang te zetten. Op basis van het besluit van het college van Burgemeester en Wethouders en het college van Gedeputeerde Staten zijn 2 varianten voor een tijdelijke eindhalte voor de Wilhelminabrug uitgewerkt. Conform het besluit inzake de keuze voor een van de varianten, heeft de verdere uitwerking (zowel financieel als inhoudelijk) van de voorkeursvariant plaatsgevonden. De raad heeft op 20 oktober 2015 en Provinciale Staten op 6 november 2015 ingestemd met de scopeaanpassing. Conform de Kaderovereenkomst is deze scope-aanpassing voorgelegd aan de partners in het project Tram Vlaanderen-Maastricht. Tijdens het overleg hebben alle partijen het belang van de sneltram voor de grensoverschrijdende samenwerking en economische ontwikkeling van de regio onderschreven en ingestemd met de scopeaanpassing. De partners hebben definitief besloten het tramproject Maastricht-Hasselt uit te gaan voeren. Dat hebben de colleges besloten op basis van een overleg met de Vlaamse overheid eind mei. Partijen zijn het daarbij eens geworden over het definitieve tracé en hebben afspraken over een aantal zaken gemaakt. Hiermee worden het verleden en de gevolgen daarvan afgesloten en worden de schouders van alle partners onder het tramproject gezet om dit tot een goed einde te brengen. Het wordt nog een hele opgave om het project samen met de partners te realiseren. Een groot aantal procedures en afstemmingsvraagstukken zullen nog nader uitgewerkt moeten worden. Het bestemmingsplan is inmiddels in maart 2018 door de raad vastgesteld, er zijn beroepen ingesteld en de uitspraak van de Raad van State wordt einde van het jaar verwacht. De voorbereidingen gericht op realisatie vinden – conform de projectplanning – plaats en uit het oogpunt van kostenbeheersing en beperking van overlast zijn waar mogelijk al uitvoeringswerkzaamheden ter hand genomen. Alles gericht op start rijden in 2023 en volledige exploitatie in 2024.

Ad 8. Fiscale risico's

De gemeente Maastricht wordt - mede door veranderingen in wet- en regelgeving - geconfronteerd met een aantal risico's/onzekerheden op fiscaal gebied, waaronder:

Btw sport

De bestaande btw-sportvrijstelling zal per 2019 aan worden gepast als gevolg van Europese jurisprudentie. In het Belastingplan 2019 is de nieuwe regelgeving opgenomen. De dienstverlening van gemeenten die bestaat uit het geven van gelegenheid tot sportbeoefening wordt daarmee vrijgesteld van de heffing van btw.

Positief is dat er voorzien is in een overgangsregeling (er hoeft geen btw terugbetaald te worden op recente investeringen). Tevens is voorzien in een compensatie voor het wegvallen van het recht op btw aftrek middels een Specifieke Uitkering.

Desondanks blijven er voorsnog risico's bestaan. Zo is nog niet duidelijk of alle extra btw lasten voor de compensatie in aanmerking komen. Tevens is de Specifieke Uitkering gemaximeerd. Hierover zal pas bij de verantwoording - in de loop van 2020 - meer duidelijkheid ontstaan.

Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 is de Vennootschapsbelastingplicht voor overheidsondernemingen in werking getreden. De gemeente Maastricht heeft de gevolgen hiervan in kaart gebracht en verwerkt in de jaarrekening c.q. aangifte Vennootschapsbelasting. Op landelijk niveau vindt er nog nadere afstemming plaats met de Belastingdienst over een aantal vraagstukken en ingenomen standpunten en over de uitleg van de nieuwe wetgeving. Het is voorsnog niet duidelijk wanneer deze nadere afstemming definitief wordt afgerond.

Btw straatparkeren

Er zijn een aantal rechtszaken aanhangig (geweest) over de vraag of het aanbieden van straatparkeren door gemeenten moet worden onderworpen aan de heffing van btw. De gevolgen hiervan voor gemeenten zijn omvangrijk, zowel voor de omzetbelasting als de vennootschapsbelasting. Begin 2018 zijn twee van die zaken door de Hoge Raad afgehandeld op formele gronden, doch zonder beantwoording van het fiscale vraagstuk. De Advocaat-Generaal van de Hoge Raad was in die zaken overigens eerder tot de conclusie gekomen dat gemeenten voor deze activiteit inderdaad als btw-ondernemer moeten worden aangemerkt. Er loopt momenteel nog een andere procedure waarin de Hoge Raad naar verwachting wel een inhoudelijk oordeel zal moeten geven.

Ad 9. Eigen risico claims

De gemeente is vanaf 2015 eigenrisicodragers voor aansprakelijkheidsclaims. De oorspronkelijk betaalde premie wordt vanaf 2015 gereserveerd. Schadebedragen groter dan € 75.000 worden uit deze reserve betaald of indien deze leeg is uit de post onvoorzien. Per 31-12-2018 zit er ca. € 0,3 mln. in de reserve.

Ad 10. Garantstellingen investeringen sportverenigingen

Er wordt een garantstelling verleend aan Kimbria Tennis ter hoogte van € 40.000 voor de omvorming van 2 tennisbanen tot padelbanen. Op basis van de oriënterende gesprekken met amateur sportverenigingen wordt verwacht dat meerdere aanvragen zullen volgen. De raad zal in 2019 beleidsregels vaststellen voor verstrekking van garantstellingen aan amateur sportverenigingen.

Ad 11. Fonds Tekortgemeenten

Bijna een kwart van de gemeenten heeft een aanvraag ingediend voor het Fonds tekortgemeenten. Dit is een incidenteel fonds. Het totaalbedrag van de aanvragen voor de 'stropenpot' voor forse tekorten op de jeugdhulp en Wmo is (nog) niet bekend. Er is eenmalig 200 miljoen euro beschikbaar. Het ziet er naar uit dat dit veel te weinig is. Gemeenten konden tot en met 15 september een aanvraag indienen bij de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Het fonds is in het leven geroepen om gemeenten met grote tekorten over 2016 en 2017 te compenseren. De helft van het fonds wordt door het rijk gevoed, de andere helft door gemeenten. Om voor het fonds tekortgemeenten in aanmerking te komen, moet sprake zijn van een gecumuleerd tekort van 20 euro per inwoner over zowel 2016 en 2017. Als die drempel van 40 euro wordt gehaald, wordt in principe het gehele tekort gecompenseerd. Als er meer aanvragen worden gedaan dan er geld in de pot zit, wordt met een staffel gewerkt. Gemeenten met grotere tekorten krijgen dan relatief meer compensatie. In september en oktober worden alle aanvragen gecontroleerd door een onafhankelijke commissie, zo laat een woordvoerder van de VNG weten. De uitkomsten worden op 1 november door de commissie gepresenteerd aan het VNG-bestuur. Het VNG-bestuur stelt de uitkomsten vast en informeert de gemeenten.

Maastricht heeft een declaratie van € 16,9 mln. ingediend rekening houdend met de drempelbedragen. Wij verwachten een uitkering van € 8 mln. uit de stropenpot. Daarvan zal € 3,5 mln. gebruikt worden ter dekking van de draaiknoppen sociaal domein 2018 en € 0,7 mln. ter dekking van de uitname voor de gemeente Maastricht. Het verwachte restant van circa € 4 mln. zullen we inzetten voor de draaiknoppen sociaal domein 2019. Gezien de vele aanvragen is het niet zeker of we een bedrag van circa € 8 mln. uit de stropenpot zullen ontvangen. Kortom, een risico.

Ad 12. SOME en realisatie Plan van Transformatie

De situatie rondom de Stichting Ontwikkelingsmaatschappij ENCI-gebied (SOME) is kwetsbaar. Inhoudelijk zijn er vele dilemma's rondom de realisatie van het Plan van Transformatie. Kwetsbaar is ook de financiële situatie van SOME. Bij de oprichting hebben de Founding Fathers (gemeente, provincie en ENCI) elk € 0,25 mln. in de vorm van een renteloze lening beschikbaar gesteld. SOME is geconfronteerd met uitblijvende inkomsten omdat het fysiek noodzakelijk is gebleken oplevering van de overgangszone op te knippen. Daarnaast heeft de complexiteit en lange doorlooptijd van het bestemmingsplan geleid tot hogere kosten dan aanvankelijk ingeschat. Inzake dat laatste punt hebben de founding fathers in 2017 in totaal € 0,3 mln. beschikbaar gesteld.

Op grond van art. 3.8 van de Overeenkomst ter uitvoering van het Plan van Transformatie ENCI-gebied zijn de Founding Fathers overeengekomen bij de oprichting van SOME om de Stichting in gelijke mate te financieren en gefinancierd te houden (dit laatste tenzij zij gedrieën anders beslissen).

Hoewel de Founding Fathers de bereidheid hebben uitgesproken SOME te zullen financieren, loopt wel het gesprek over de verdeling van deze kosten.

4.3.3 Ratio weerstandsvermogen

In deze paragraaf wordt aangegeven of er sprake is van een toereikend weerstandsvermogen. Dit wordt gedaan door een relatie te leggen tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risico-inventarisatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van deze berekening vormt het weerstandsvermogen. Uw raad heeft bij het vaststellen van de hiervoor genoemde kadernota aangegeven te streven naar een ratio weerstandsvermogen van minimaal 1 (= voldoende). Op basis van de huidige inschattingen kan worden aangegeven dat de ratio weerstandsvermogen in 2018 voldoende is.

In de kadernota weerstandsvermogen is ook aangegeven dat indien de kwalificatie boven "voldoende" stijgt, er financiële ruimte ontstaat. Gelet op de huidige economische omstandigheden wordt het weerstandsvermogen in stand gehouden.

4.3.4 Kengetallen

Als gevolg van artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moeten de volgende kengetallen worden opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Deze kengetallen maken het de raad gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente.

Verloop van de kengetallen	Verslag 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
netto schuldquote	60%	96%	79%	76%	74%	71%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	46%	78%	66%	66%	66%	63%
solvabiliteitsratio	25%	21%	20%	20%	21%	22%
structurele exploitatieruimte	0%	1%	-1%	-1%	-1%	0%
grondexploitatie	2%	2%	2%	2%	2%	2%
belastingcapaciteit	99%	101%	100%	100%	100%	100%

Deze kengetallen zijn o.a. gebaseerd op onderstaande geprognosticeerde balans:

BALANS bedragen x € 1.000	31-12-2018 begroting 2018	31-12-2019 begroting 2019	31-12-2020 begroting 2020	31-12-2021 begroting 2021	31-12-2022 begroting 2022
(Im)materiele vaste activa	€ 557.425	€ 575.040	€ 571.509	€ 574.676	€ 560.001
Financiële vaste activa	€ 92.487	€ 90.525	€ 72.772	€ 52.659	€ 51.015
Vorraden	€ 10.529	€ 10.529	€ 10.529	€ 10.529	€ 10.529
Vorderingen	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
Liquide middelen	€ 0	€ 0	€ 4.420	€ 0	€ 0
Totaal activa	€ 760.441	€ 776.094	€ 759.230	€ 737.864	€ 721.545
Eigen vermogen	€ 160.271	€ 156.424	€ 154.064	€ 156.095	€ 157.101
Resultaat boekjaar	€ 0	€ 0	-€ 15	-€ 58	€ 0
Voorzieningen	€ 38.539	€ 39.671	€ 41.572	€ 44.453	€ 46.426
Langlopende schulden	€ 403.980	€ 420.678	€ 410.109	€ 380.453	€ 358.255
Kortlopende schulden	€ 153.500	€ 153.500	€ 153.500	€ 153.500	€ 153.500
Liquide middelen	€ 4.151	€ 5.821	€ 0	€ 3.421	€ 6.263
Totaal passiva	€ 760.441	€ 776.094	€ 759.230	€ 737.864	€ 721.545

Onderverdeling voor de beoordeling

Om een beeld te geven hoe de financiële positie van Maastricht zich ontwikkelt, is gebruik gemaakt van een onderverdeling naar drie categorieën. Dit zijn: groen (goed/weinig risico), oranje (voldoende/voorzichtigheid geboden) en rood (onvoldoende/veel risico). In onderstaande tabel de standaard percentages die daarvoor gebruikt worden. Deze percentages zijn gebaseerd op algemene normwaarden (die bijvoorbeeld ook door de Provincie wordt gebruikt bij de publicatie van ranglijsten).

Tabel: Onderverdeling in categorieën met bijbehorende percentages per kengetal

Kengetallen:	Groen (goed/weinig risico)	Oranje (voldoende/ voorzichtigheid geboden)	Rood (onvoldoende/ veel risico)
Netto schuldquote	< 90%	90% t/m 130%	> 130%
Netto schuldquote met correctie	< 90%	90% t/m 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20% t/m 50%	< 20%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Grondexploitatie	< 20%	20% t/m 35%	> 35%
Belastingcapaciteit	< 95%	95% t/m 105%	> 105%

Hierna volgt een analyse per kengetal.

Netto schuldquote (schulden minus vorderingen) / baten)

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het kengetal bestaat uit 2 ratio's: zowel inclusief als exclusief doorgeleende gelden. Een hoge schuld kan immers veroorzaakt worden doordat afgesloten leningen worden doorgeleend. Ten opzichte van het jaarstukken 2017 zijn de netto schuldquotes gestegen. Dit komt omdat de gemeente meer gaat investeren vanaf 2018 en daarnaast zal het eigen vermogen dalen. De netto schuldquote ligt echter in het groene spectrum.

Solvabiliteitsratio (eigen vermogen / totaal vermogen)

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen en het bezit van de gemeente is afbetaald. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. Uit de tabel blijkt dat het verwachte solvabiliteitsratio vanaf 2018 is verslechterd t.o.v. verslag 2017. Deze verslechtering wordt vooral veroorzaakt door een daling van het eigen vermogen (reserves) in samenloop met een geraamde stijging van de langlopende schulden. De ratio van 20% is niet zorgwekkend wel blijft aandacht voor de financiële situatie geboden zodat de gemeente niet onder de grenswaarde van 20% zal komen.

Structurele exploitatieruimte (structurele baten minus structurele lasten) / totale baten)

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte er is om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Een positief % betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken (een negatief % niet). Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij de baten en lasten in evenwicht zijn. Op basis van het negatieve kengetal blijkt dat er geen structurele ruimte is om tekorten of extra lasten binnen de huidige begroting op te vangen. Het rode spectrum in de jaren 2018 t/m 2021 wordt met name veroorzaakt door het inzetten van incidentele dekking voor het begroting saldo. In 2022 is het spectrum weer oranje.

Grondexploitatie

Grondexploitatie kan risicovol zijn als de gemeente veel grond heeft. Het kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale baten. De boekwaarde van grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De boekwaarden van verliesgevende plannen zijn gebaseerd op de actuele marktwaarde en voor verwachte verliezen zijn voorzieningen getroffen. De invloed van de huidige plannen op de exploitatie is daarom zeer gering te weten: 2%.

Belastingcapaciteit

De ruimte die de gemeente heeft om belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder woonlasten wordt verstaan OZB, de rioolheffing en de reinigingsrechten voor een woning met gemiddelde waarde in de gemeente. Deze cijfers worden voortaan bekend gemaakt in de jaarlijkse meicirulaire. Het kengetal wordt berekend door de totale woonlasten meerpersoons-huishouden te vergelijken met het landelijk gemiddelde in het jaar daarvoor. Het verloop van de belastingcapaciteit is stabiel en we zitten met € 745 boven het landelijk gemiddelde van € 721.

In overeenstemming met het coalitieakkoord stegen de lokale lasten tot en met het jaar 2018 enkel met de jaarlijkse reguliere indexverhoging (en als gevolg van eventuele dwingende rijksmaatregelen). Het gemeentelijk beleid ten aanzien van de lokale lasten blijft in beginsel ook na 2018 gehandhaafd. Doordat de woonlasten in Maastricht stijgen met de prijsindex en de landelijke lasten gemiddeld juist iets afnemen, zal het kengetal belastingcapaciteit in 2019 en volgende jaren boven de 100% uitkomen.

Algemene conclusie financiële positie

De financiële positie van de gemeente Maastricht kan als “voldoende” worden beoordeeld. Het totaalbeeld van de financiële weerbaar- en wendbaarheid is enigszins veranderd ten opzichte van het jaarstukken 2017. Dit komt vooral door een aantal investeringen die de gemeente Maastricht heeft gepland waardoor de vaste schulden stijgen en het eigen vermogen daalt. Door o.a. het inzetten van incidentele dekking in de begroting wordt de structurele exploitatieruimte negatief. Uit de ratio weerstandsvermogen dat we “voldoende” in staat zijn om financiële tegenvallers op te vangen.

4.4 Financiering

4.4.1 Inleiding

In deze financieringsparagraaf wordt er aandacht geschonken aan het treasurybeleid, de ontwikkeling van de (korte en lange) rente en de rentevisie, de kasgeldlimiet, de renterisiconorm en de verwachte financieringsbehoefte, de ontwikkeling van de leningenportefeuille inclusief de hieraan verbonden risico's, de financiering van de activa en de omslagrente cf. notitie rente binnen het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en tenslotte wordt er aandacht geschonken aan het schatkistbankieren.

4.4.2 Treasurybeleid

Het beleid van de gemeente Maastricht ten aanzien van de treasuryfunctie is vastgelegd in het op 10 april 2018 door het college vastgestelde ‘Treasurystatuut 2018 gemeente Maastricht’. Het statuut behelst het kader voor de uitvoering van de treasuryfunctie. De belangrijkste hoofdlijnen van het statuut, ingegeven door de voorschriften uit hoofde van de wet Financiering Decentrale overheden (FiDO) en aanverwante regelgeving, zijn:

- wettelijk kader;
- beleidsuitgangspunten van de treasury;
- doelstellingen van de treasury;

- taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden;
- risicobeheer;
- beleid ten aanzien van financiering, verstrekken van leningen, uitzetten van middelen, garanties en het gebruik van derivaten.

In het treasurystatuut is opgenomen dat het treasurybeleid 1 keer per 4 jaar wordt geëvalueerd en waar nodig geactualiseerd. In voorkomende gevallen (bijvoorbeeld bij wetwijzigingen) vindt deze evaluatie eerder plaats. Het huidige treasurystatuut 2018 heeft de versie uit 2014 vervangen. Er hebben geen ingrijpende wijzigingen in het treasurystatuut plaats gevonden.

4.4.3 Ontwikkeling van de korte en lange rente / rentevisie

Sinds 10 maart 2016 staat de referentierente van de Europese Centrale Bank (ECB) op 0,00%. De referentierente wordt ook wel herfinancieringsrente genoemd. Dit is de rente die banken moeten betalen wanneer ze geld opnemen bij de ECB. Banken kunnen echter ook geld lenen bij andere banken of financiële instellingen. De rente wordt dan bepaald door de marktwerking van vraag versus aanbod. De gemeente Maastricht leent op haar beurt geld bij deze banken, bij andere financiële instellingen of bij andere decentrale overheden. Het beleid is om in een normale rentemarkt (korte rente is goedkoper dan lange rente) maximaal kort te lenen binnen de bepalingen van de kasgeldlimiet (zie paragraaf 4.4.4).

Aangezien Maastricht voor het korte segment vooral financieringen op daggeldbasis aantrekt, wordt er voor het begrotingsjaar 2019 rekening gehouden met een tarief van 0,00% voor op te nemen 'kort geld'. Voor (tijdelijk) in de schatkist van het Rijk te plaatsen overtollige middelen (zie paragraaf 4.4.7) gaan we uit van geen rentevergoeding (0,00%). De lange rente blijft historisch gezien laag. Voor begrotingsjaar 2019 gaan we voorsnog uit van een kapitaalmarktrente van 1,75% voor lineaire leningen met een looptijd tussen de 20 en 30 jaar.

4.4.4 Kasgeldlimiet, financieringsbehoefte en renterisiconorm

De kasgeldlimiet wordt berekend door een vastgesteld percentage (8,5%) te nemen over het begrotingstotaal. De limiet voor Maastricht voor 2019 komt daarmee op circa € 52,9 mln. Dit is het maximum bedrag waarvoor kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mogen worden aangetrokken.

Voor 2019 is de verwachting dat er naast kort geld, ook weer langlopende leningen voor de eigen financiering aangetrokken dienen te worden ter grootte van in totaal circa € 60 mln. (m.n. door de bijdrage in de verlegging van de Noorderbrug en investeringen in het MECC-gebouw). Daarnaast dienen aflopende langlopende geldleningen geherfinancierd te worden. In 2020 worden investeringen verwacht van circa € 30 mln., in 2021 en in 2022 worden investeringen van ca. € 15 mln. per jaar verwacht.

Daar waar voorheen nog per kwartaal aan de provincie moest worden gerapporteerd in het kader van de kasgeldlimiet, is dit vanaf 2009 een regulier onderdeel van de begrotingscyclus geworden.

Liquiditeitspositie t.o.v. kasgeldlimiet t.b.v. begroting 2019

(bedragen x € 1000,-)	3 ^e kw 2017	4 ^e kw 2017	1 ^e kw 2018	2 ^e kw 2018
Liquiditeitspositie	-34.659	-17.408	-55.577	-47.818
Kasgeldlimiet	-42.627	-42.627	-41.851	-41.851
Ruimte	7.968	25.219	-13.726	-5.967

De kasgeldlimiet mag – conform bepalingen in de wet FiDO – twee achtereenvolgende kwartalen worden overschreden. De gemeente Maastricht heeft in de eerste helft van 2018 maximaal gebruik gemaakt van deze bepaling en aldus het 1e en 2e kwartaal van 2018 de kasgeldlimiet overschreden.

In het 3e kwartaal van 2018 is inmiddels een langlopende geldlening aangetrokken, waardoor de liquiditeitspositie in het 3e kwartaal van 2018 weer onder de kasgeldlimiet zal liggen.

De renterisiconorm is vooral bedoeld ervoor te zorgen dat decentrale overheden hun (her)financieringen gespreid in de tijd aantrekken. Hierdoor beperkt men het risico dat in enig jaar veel ge(her)financierd dient te worden, terwijl dan net een hoge rente heerst en daardoor de rentelasten te hoog zouden kunnen worden. Vanaf 2009 wordt de norm berekend door 20% te nemen van het begrotingstotaal. Voor 2019 is

de geprognosticeerde norm circa € 124,5 mln. Dit betekent dat het totaal aan renteherzelingen plus aflossingen in het begrotingsjaar maximaal € 124,5 mln. mag zijn. De gemeente Maastricht blijft de komende jaren ruim binnen deze norm. Onderstaande tabel – welke een verplicht onderdeel vormt van deze financieringsparagraaf – verduidelijkt dit:

Modelstaat B: Renterisico vaste schuld over de jaren 2019-2022 (bedragen x € 1.000)

Stap	Variabelen Renterisico(norm)	2019	2020	2021	2022
(1)	Renteherzelingen	0	0	0	0
(2)	Aflossingen	32.127	24.396	17.629	17.719
(3)	Renterisico (1+2)	32.127	24.396	17.629	17.719
(4)	Renterisiconorm	124.453	124.937	122.351	121.992
(5a) = (4) > (3)	Ruimte onder renterisiconorm	92.326	100.541	104.722	104.273
(5b) = (3) > (4)	Overschrijding renterisiconorm	0	0	0	0
Berekening	Renterisiconorm				
(4a)	Begrotingstotaal	622.267	624.683	611.755	609.958
(4b)	Percentage regeling	20	20	20	20
(4) = (4a)x(4b)/100	Renterisiconorm	124.453	124.937	122.351	121.992

4.4.5 Ontwikkeling leningportefeuille

De geprognosticeerde omvang van de opgenomen langlopende geldleningenportefeuille per 1 januari 2019 bedraagt circa € 335,9 mln. Deze portefeuille dekt enerzijds de financieringsbehoefte van de eigen organisatie (financiering activa en bedrijfsvoering), anderzijds zijn leningen voor de uitoefening van de gemeentelijke publieke taak ter funding van Maastrichtse woningbouwcorporaties, gelieerde instellingen en gemeentelijke deelnemingen aangetrokken. De geprognosticeerde omvang van de verstrekte langlopende geldleningenportefeuille bedraagt per 1 januari 2019 circa € 125,8 mln.

Ten aanzien van de opgenomen leningenportefeuille zijn geen risico's te benoemen. De aflossingsmomenten zijn goed gespreid in de tijd, zodat er geen vergroot renterisico ontstaat in enig jaar (zie ook paragraaf 4.4.4., onderdeel renterisiconorm).

39,7% (circa € 49,9 mln.) van de verstrekte leningenportefeuille is gedekt door een zekerheid, met name het recht van 1e hypotheek. 60,3% (circa € 75,9 mln.) is niet gedekt door een (vorm van) zekerheid. De grootste leningen die niet zijn gedekt door zekerheden zijn leningen die verstrekt zijn aan de WOM Belvédère (€ 62,7 mln.), de MTB (€ 12,1 mln.) en aan Enexis (€ 0,7 mln.). Als enig overgebleven aandeelhouder van de WOM Belvédère was het uit praktische overwegingen gewenst het bestaande recht van 1e hypotheek op de bezittingen van de WOM Belvédère te royeren. Bij verkoop van bezit hoeft de gemeente Maastricht nu niet meer telkens gedeeltelijk royement te verlenen. Zodra er echter een nieuwe partij in de WOM Belvédère instapt, zal er per ommekeer weer hypotheek t.g.v. de gemeente Maastricht gevestigd worden, dit ter meerdere zekerheid op de door de gemeente Maastricht aan de WOM Belvédère verstrekte leningen.

De MTB heeft via een raadsbesluit een achtergestelde lening ontvangen van in totaal € 12,1 mln. Het risicoaandeel voor Maastricht op deze lening bedraagt 79% ofwel circa. € 9,6 mln. Meerssen en Eijssden-Margraten zijn de overige aandeelhouders en dus risicodragers voor in totaal 21%, zijnde € 2,5 mln. Bij de verkoop van de Essent aandelen heeft de gemeente Maastricht een aantal leningen verstrekt aan Enexis. Op dit moment staat nog 1 lening open die per 1 januari 2019 een restantschuld heeft van € 0,7

mln. Enexis kan gezien worden als een zeer solide bedrijf. Het risico op non-betaling is erg klein te noemen. Per 30 september 2019 wordt deze lening door Enexis volledig afgelost.

4.4.6 Financiering activa en renteomslag

De bepalingen en richtlijnen van de notitie Rente 2017 van de commissie BBV zijn met ingang van begroting 2018 in werking getreden. Dit betreft vooral de bepalingen i.r.t. de hoogte van de omslagrente, zoals:

- er mag geen (groot) resultaat meer zijn op het taakveld treasury;
- er moet rente worden toegerekend aan de taakvelden, waarbij de hoogte van de rente wordt bepaald aan de hand van de werkelijke externe rentelasten;
- er wordt door de commissie BBV aanbevolen om geen rente meer te vergoeden over het eigen vermogen, welke aanbeveling door de gemeente Maastricht is overgenomen;
- er dient een correctie op de omslagrente plaats te vinden indien de afwijking tussen de werkelijke rentelasten en de omslagrente > 25% bedraagt.

De activa van de gemeente Maastricht worden gefinancierd met zowel eigen als vreemd vermogen. Over de diverse activa wordt voor begrotingsjaar 2019 (net als in begrotingsjaar 2018) een rentevergoeding van 0,5% (= de omslagrente) berekend en toegerekend aan de betreffende taakvelden. Hierdoor is er nagenoeg geen begroot renteresultaat meer op het taakveld treasury.

De commissie BBV adviseert om vanaf begrotingsjaar 2018 een renteschema in de paragraaf financiering op te nemen. Hiermee wordt inzicht gegeven in de rentelasten van externe financiering, het renteresultaat en de wijze van toerekening. Zie hiervoor onderstaand schema:

Renteschema t.b.v begroting 2019:				
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering			€ 6.792.108
b.	De externe rentebaten (idem)		-/-	€ -2.113.146
	Saldo rentelasten en rentebaten			€ 4.678.962
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	€ -	
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	€ -	
c3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/+	€ -	
			-/-	€ -
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente			€ 4.678.962
d1.	Rente over eigen vermogen		+/+	€ -
d2.	Rente over voorzieningen		+/+	€ -
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente			€ 4.678.962
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		-/-	€ 4.347.731
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury			€ -331.231

Het 'tekort' op het taakveld treasury wordt veroorzaakt door de omslagrente (net als in 2018) afgerond op 0,5% te houden. Hierdoor worden feitelijk minder rentelasten doorberekend aan de overige taakvelden dan dat er aan totale rentelasten (kort en lang) voor 2019 te verwachten zijn. De overige taakvelden hoeven hierdoor minder kapitaallasten (i.c. rente) aan het taakveld treasury te vergoeden. Gemeentebreed is dit derhalve geen nadeel.

4.4.7 Schatkistbankieren

Eind 2013 is de regeling schatkistbankieren decentrale overheden (als onderdeel van de wet Financiering decentrale overheden) van kracht geworden. Dit betekent dat (m.u.v. een drempelbedrag) alle overtollige

middelen in de schatkist van het Rijk gestald moeten worden. Het drempelbedrag voor Maastricht bedraagt voor 2019 circa € 4,0 mln. Dit drempelbedrag wordt berekend aan de hand van een formule gerelateerd aan het begrotingstotaal 2019. Gemiddeld genomen per kwartaal mag deze drempel niet worden overschreden. Om dit te bewaken worden de saldi van de diverse bankcircuits dagelijks bekeken en waar nodig afgeroomd naar het Rijk. Voor Maastricht zal afroaming naar de schatkist niet plaats vinden, aangezien Maastricht geen (tijdelijke of structurele) overtollige middelen heeft.

4.4.8 Wet Houdbare Overheidsfinanciën

Met de wet Hof zijn de Europese begrotingsregels voor de landen die deelnemen aan de euro in de nationale wetgeving verankerd. De wet Hof bepaalt dat rijk en decentrale overheden een gelijkwaardige inspanning gaan leveren om het tekort weer volgens Europese afspraken terug te dringen (maximaal 3% van het bruto binnenlands product (bbp) is toegestaan).

De tekortnorm voor de decentrale overheden gezamenlijk is voor 2018 bepaald op 0,3% van het bbp. Gelijk aan de besluiten voor de EMU-norm 2016 en 2017 is het collectieve aandeel van de decentrale overheden in het EMU-saldo niet uitgesplitst naar de aparte bestuurslagen van gemeenten, provincies en waterschappen en worden er geen sancties opgelegd bij het overschrijden van de norm. Dat wil zeggen dat voor 2018 geen referentiewaarden op het niveau van individuele provincies, gemeenten en waterschappen beschikbaar komen.

Er is nog geen Rijksbesluit genomen over de EMU-tekortnorm in 2019.

4.5 Verbonden partijen

Voor het uitvoeren van een groot deel van haar taken werkt de gemeente samen met andere organisaties. Aan deze samenwerking kan op verschillende manieren invulling worden gegeven afhankelijk van de wijze waarop de gemeente invloed wil uitoefenen op de uitvoering van de publieke taak. De rol die de gemeente vervult in zo'n samenwerking varieert van 'meer op afstand' - bijv. door het verstrekken van subsidies¹ - tot meer directe sturing. Als er redenen zijn om in een samenwerking directer te sturen wordt dit meestal ingevuld door een bestuurlijk én een financieel belang te nemen in een organisatie. Er is dan sprake van een met de gemeente verbonden partij.

Verbonden partijen zijn volgens artikel 1 van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) privaat- of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat of het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Een bestuurlijk belang wordt vertaald als zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht. Binnen de gemeente kan een driedeling worden gemaakt in soorten van verbonden partijen, namelijk deelnemingen, publiek-private samenwerkingsverbanden (pps-constructies) en gemeenschappelijke regelingen.

In deze paragraaf komt eerst de gemeentelijke visie op verbonden partijen aan de orde zoals die is vastgelegd in de Kadernota governance. Vervolgens geven we in een risicoanalyse aan welke verbonden partijen in 2018 extra aandacht verdienen. Daarna wordt van alle verbonden partijen kort aangegeven wat de stand van zaken is en welke beleidsontwikkelingen er spelen. Hierbij is ook een aantal samenwerkingsverbanden opgenomen dat strikt genomen niet onder bovengenoemde definitie van verbonden partij valt, maar dat wel van groot belang is voor het behalen van onze doelstellingen in 2019. Hierbij is een onderverdeling gemaakt in:

- deelnemingen (privaatrechtelijk) (4.5.3);
- publiek private samenwerking (4.5.4);
- gemeenschappelijke regelingen (publiekrechtelijk) (4.5.5);
- stichtingen personeelsbeheer (4.5.6).

De begrotingen van deze laatste categorie, de gemeenschappelijke regelingen, zijn digitaal beschikbaar via de website www.gemeentemaastricht.nl, via de knop Bestuur en organisatie/jaarlijks terugkerende documenten.

¹ Voor een overzicht van jaarlijkse subsidies wordt verwezen naar bijlage 5.

4.5.1 Kadernota Governance

In 2011 heeft uw raad de kadernota Governance gemeente Maastricht vastgesteld. Hiermee liggen de kaders vast voor de sturing en het toezicht op bestaande en eventueel toekomstige participaties in verbonden partijen. Ook als taken worden uitgevoerd door externe partijen, blijft de gemeente te allen tijde verantwoordelijk voor realisatie van de door uw raad vastgestelde beleidsdoelen. Deze verantwoordelijkheid wordt ingevuld door het government governance model te gebruiken voor de aansturing van externe partijen.

Voor de vertegenwoordiging in verbonden partijen zijn de uitgangspunten:

- De wethouder middelen vertegenwoordigt de gemeente als aandeelhouder bij de vennootschappen waarin de gemeente deelneemt en bewaakt de financiële continuïteit en rentabiliteit van de onderneming;
- De rol van de gemeente als opdrachtgever wordt vervuld door de portefeuillehouder. Deze vakwethouder maakt afspraken (contracten, concessies en/of subsidievoorwaarden) met de verbonden partij. Is bij de verbonden partij een overheidscommissaris of externe bestuurder of een andere wethouder of burgemeester als bestuurder of commissaris aangesteld, dan vindt aansturing van het gemeentelijk belang plaats in onderling overleg;
- Voor wat betreft de vertegenwoordiging van de gemeente in het bestuur van vennootschappen, stichtingen, verenigingen, coöperaties etc. geldt als uitgangspunt dat collegeleden of ambtenaren bij voorkeur geen zitting nemen in de raad van commissarissen, raad van bestuur, directie of dagelijks bestuur. Dit vanwege de mogelijke rolconflicten en discussie over functievermenging. Op basis van een risicoanalyse vooraf kan van dit uitgangspunt worden afgeweken. In een dergelijke analyse wordt bepaald of het voordeel van (beter) behartigen van het publiek belang, wat met een gemeentelijke vertegenwoordiging wordt beoogd, opweegt tegen de risico's die geïnventariseerd zijn.

De afwijkingen ten aanzien van de gemeentelijke vertegenwoordiging in vennootschappen en stichtingen zijn bij de kadernota apart benoemd. Eind 2018 zal de geactualiseerde Kadernota Governance aan uw raad worden voorgelegd ter vaststelling.

4.5.2 Risicoanalyse

Tussen verbonden partijen bestaan verschillen in de mate van financiële en beleidsmatige belangen. Door het inzichtelijk maken van deze risico's kunnen we prioriteiten stellen voor het monitoren van bepaalde verbonden partijen. Ons beleid is erop gericht extra aandacht te besteden aan verbonden partijen met een hoog financieel en beleidsmatig belang. Jaarlijks wordt bij de begroting een inschatting gemaakt van het financieel en beleidsmatig belang, waarbij onder financieel belang het financieel risico wordt verstaan. Hierbij wordt een indeling gemaakt naar 4 categorieën: hoog financieel/hoog bestuurlijk belang, hoog financieel/laag beleidsmatig belang, laag financieel/hoog beleidsmatig belang en laag financieel/laag beleidsmatig belang:

	Laag financieel belang	Hoog financieel belang
Hoog beleidsmatig belang	<ul style="list-style-type: none"> • EMM • ESZL • GGD • WML • Omnibuzz • Leerlingenvervoer 	<ul style="list-style-type: none"> • WOM Belvédère • MTB • Projectbureau A2 • Veiligheidsregio Zuid-Limburg • KBL • MECC Maastricht
Laag beleidsmatig belang	<ul style="list-style-type: none"> • Regionaal Historisch Centrum Limburg • Wonen boven Winkels Maastricht • Exploitatiemaatschappij 't Bassin • Bodemzorg Limburg • CNME • Starterscentrum Zuid-Limburg • Stichting Ontwikkelingsmaatschappij 	<ul style="list-style-type: none"> • Milieuparken Geul en Maas • Enexis • BNG • Afvalsamenwerking Limburg • RUD • BsGW • SSC-ZL • Sociale dienst Maastricht-

	<p>Enci-gebied</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dataland • Regionale Samenwerking Leerplicht en Regionale Meld- en Coördinatiefunctie • Antidiscriminatievoorziening Limburg 	<p>Heuvelland</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stichting Personeelsbeheer Sport • Stichting Culturele en Civiele Dienstverlening Kunsten
--	---	--

Voor 2019 leidt dit ertoe dat wij extra aandacht zullen besteden aan: WOM Belvédère BV, MTB, Projectbureau A2, Veiligheidsregio, Kredietbank Limburg en MECC.

Voor deze partijen zullen we indien van toepassing gebruik maken van de onderstaande sturingsinstrumenten:

- (meerjaren)plannen;
- (meerjaren)begroting;
- outputafspraken;
- voorwaarden en richtlijnen.

Verder zullen we per verbonden partij afspraken maken over de volgende zaken:

- rapportages;
- kwalitatieve en kwantitatieve informatievoorziening;
- jaarverslag en jaarrekening;
- evaluatie van de relatie.

In de nota Governance bij Verbonden Partijen, die in de raadsvergadering van 27 november aan u wordt voorgelegd ter vaststelling, is een vernieuwde risicoanalyse opgenomen. Hierbij worden de verbonden partijen, door middel van een aantal vastgestelde vragen, ingedeeld in drie risicoprofielen (laag, gemiddeld of hoog). Door vervolgens de verschillende risicoprofielen te koppelen aan de gewenste mate van sturing (passief, maatwerk of actief) ontstaat het sturingsarrangement voor een verbonden partij. Per sturingsarrangement worden een aantal afspraken gemaakt intern en met de verbonden partij over aan te leveren informatie, prestatieafspraken; evaluatiemomenten etc.

4.5.3 Deelnemingen

Naam	BNG Bank N.V.
Vestigingsplaats	Den Haag
Openbaar belang	Verkrijgen van toegang tot de kapitaalmarkt
Zeggenschap	Als aandeelhouder
Aandelen/financieel belang	347.334 van de 55.690.720 aandelen
Eigen vermogen begin/eind	€ 4.486 mln. / € 4.953 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 149.514 mln. / € 135.072 mln.
Resultaat	€ 393 mln.
	N.B. Betreft cijfers 2017

BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen met een maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Het door de BNG Bank uitgegeven schuld papier heeft de hoogst mogelijke creditrating van Standard & Poor's (AAA) en Moody's (Aaa) en een rating van AA+ van Fitch. BNG Bank behoort daarmee tot de meest kredietwaardige banken ter wereld.

De aandelen BNG Bank zijn voor 50% eigendom van gemeenten, provincies en een waterschap. De andere helft is in handen van het Rijk. Het dividendbeleid van de bank gaat uit van een regulier pay-out percentage van 50% van de winst na belastingen. Om echter te kunnen voldoen aan de Basel III norm (door de kredietcrisis zijn banken verplicht grotere reserves aan te houden) heeft BNG Bank t/m 2016 het pay-out percentage verlaagd naar 25%. Voor 2017 is het pay-out percentage verhoogd naar 37,5%. De gemeente Maastricht heeft 347.334 aandelen € 2,50 per aandeel.

BNG Bank is beursgenoteerd en om die reden gehouden aan regels van de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Het verstrekken van koersgevoelige informatie (waaronder verwachtingen over vermogen en resultaat) is gebonden aan regels. Gegevens over het jaar 2018 komen pas in maart/april 2019 beschikbaar. De nettowinst over 2017 bedroeg € 393 miljoen. Gezien het pay-out percentage van 37,5% bedroeg het uit te keren dividend ca. € 141 miljoen. Gegeven het aantal aandelen en een dividend van € 2,53 per aandeel, betekende dit voor de gemeente Maastricht een dividenduitkering van ca. € 0,88 miljoen.

Het eerste halfjaar van 2018 bedroeg de nettowinst van BNG Bank € 207 miljoen, een daling van € 35 miljoen ten opzichte van het eerste halfjaar van 2017. Ondanks deze daling, zegt BNG Bank terug te kijken op een goed eerste halfjaar. Zo was de omvang van nieuw verstrekte langlopende kredieten 30% hoger dan in de eerste helft van 2017 (eerste helft 2018: € 5,8 miljard, een stijging van € 1,4 miljard ten opzichte van de eerste helft van 2017). Met name de kredietvraag van decentrale overheden was hoger. De verwachte kredietvraag vanuit de corporatiesector blijft nog achter. Ondanks de grote behoefte aan nieuwe woningen blijven corporaties terughoudend met nieuwe investeringen. De nieuw aangekondigde fiscale regelgeving, die negatieve gevolgen kan hebben voor de financiële positie van woningcorporaties, lijkt daarbij een rol te spelen. Wel verwacht BNG Bank dat de omvang van nieuwe verstrekte langlopende leningen in 2018 groter zal zijn dan de € 9,5 miljard in 2017, vooral dus als gevolg van een grotere vraag van de decentrale overheden.

In de begroting van de gemeente Maastricht is in het begrotingsjaar 2019 een dividenduitkering van ca. € 0,6 miljoen opgenomen. Voor 2020 en volgende jaren wordt rekening gehouden met dividenduitkering van ca. € 0,8 miljoen.

BNG Bank is sinds 2005 huisbankier van de gemeente Maastricht. Het huidige contract loopt tot en met 31-12-2019. De afspraken tussen BNG Bank en de gemeente Maastricht zijn vastgelegd in een financieringsovereenkomst.

Naam	Wijk ontwikkelingsmaatschappij Belvédère BV
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Via uitgifte van bouwrijpe grond, voorwaarden scheppen voor een kwalitatief hoogwaardig stedelijke ontwikkeling van het plangebied
Zeggenschap	100% gemeente (1% via de Exploitatiemaatschappij Maastricht waar de gemeente voor 99,9% aandeelhouder is)
Aandelen/financieel belang	Aandelenkapitaal € 15 mln. (150.000 aandelen elk nominaal € 100, waarvan 1 aandeel is ondergebracht bij EMM). Achtergestelde leningen € 53 mln., rente onder condities.
Programma	8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing
Eigen vermogen begin/eind	€ 8,986 mln. / € 10,413 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 87,535 mln. / € 112,974 mln.
Resultaat	€ 0,500 mln. negatief
	Cijfers 2016

Met aan de basis de vaststelling van het masterplan Belvédère door de raad in 2004 en de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst Belvédère door de drie samenwerkende partners Bouwinvest Projecten BV, ING Real Estate Development Holding BV en gemeente Maastricht in 2004, is in 2005 de Wijkontwikkelingsmaatschappij Belvédère BV opgericht. In financieel opzicht participeerden de drie samenwerkende partners elk met € 22,68 mln. waarvan € 5 mln. in de vorm van gestort aandelenkapitaal en € 17,68 mln. in de vorm van een achtergestelde lening.

ING en Bouwinvest zijn in 2010 respectievelijk 2011 uitgetreden. De gemeente heeft het aandelenkapitaal, de achtergestelde leningen, de rentevorderingen daarop en de ontwikkelingsrechten overgenomen. Voorafgaande hieraan is een aandeel van de gemeente overgedragen aan de Exploitatiemaatschappij Maastricht waarvan de gemeente met 99,9% grootaandeelhouder is. Daarmee is voorkomen dat de WOM uitsluitend een overheidsgerelateerde BV werd.

In januari 2013 heeft de raad een nieuw startmoment gecreëerd en de ruimtelijke en programmatische kaders voor het Belvédère-gebied binnen de singels, voor het Frontenpark en voor het gebied buiten de singels (in combinatie met bedrijventerrein Bosscherveld met daarin de Noorderbrug) vastgesteld. Indachtig het raadsbesluit van januari 2013 is het investeringsscenario als basis genomen voor de herijking van de grondexploitatie (grex) Belvédère (vaststelling door de raad: juni 2013). Bij deze herijking is ook gekeken naar het governance-vraagstuk van WOM Belvédère BV. De raad heeft besloten dat de organisatie van het programma Maastricht-Noord strak gaat aansluiten bij de reguliere gemeentelijke lijnorganisatie en dat de Belvédère WOM BV voorlopig als operationeel vehicle blijft bestaan in afwachting van mogelijke voordelen die dat kan bieden. Conform de door uw de raad vastgestelde nota Governance gemeente Maastricht vindt besluitvorming in WOM-verband plaats na besluitvorming binnen de gemeente. Met de raad is afgesproken dat jaarlijks de stand van zaken wordt geschetst met een actualisatie van de grex zodat de planontwikkeling kan worden gemonitord en waar nodig tijdig kan worden bijgestuurd. Dat is gebeurd, voor het eerst in juni 2013 en dit gebeurt jaarlijks in juni/juli. De afgelopen jaren is de gebiedsontwikkeling na jaren van relatieve stilstand in een stroomversnelling gekomen. Het nieuwe Noorderbrugtracé is in gebruik en het totale infraproject is naar verwachting eind 2018 gereed, Retailpark Belvédère is in ontwikkeling, de herbestemming van de oude panden in het Sphinxkwartier is deels gereed (The Student Hotel, Pathé) of in ontwikkeling (Loods 5, Maison Blanche Dael etc.), woningbouw is gestart en het Frontenpark wordt ontwikkeld. De concrete activiteiten die in 2018 zullen plaatsvinden zijn opgenomen in Programma 8.

Naam	Wonen boven winkels Maastricht N.V.
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Renovatie van etages boven winkels en andere bedrijfsruimten in het centrum van de stad, voor wonen voor vooral jongeren en studenten, die gericht is op de instandhouding van de panden in de binnenstad en ter bevordering en verlevendiging van die binnenstad
Zeggenschap	Als aandeelhouder en voorzitter raad van commissarissen
Aandelen/financieel belang	1/3 aandeelhouder, verstrekte subsidies en leningen
Programma	0 Bestuur en Ondersteuning en 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing
Eigen vermogen begin/eind	negatief € 458.000 / negatief € 0,485.000
Vreemd vermogen begin/eind	€ 34,11 mln. / € 34,05 mln.
Resultaat na belastingen	Verlies € 26.745 (voorlopige jaarcijfers 2017)

De NV Wonen boven Winkels Maastricht (WbWM) heeft in haar 25 jarig bestaan haar bestaansrecht bewezen. In de Maastrichtse binnenstad zijn dankzij haar succesformule (samenwerking gemeente Maastricht – Universiteit Maastricht – Woningstichting Woonpunt) 454 nieuwe woningen in de Maastrichtse binnenstad gerealiseerd. Het project heeft in brede maatschappelijke zin bijgedragen tot een leefbare en aantrekkelijke binnenstad. Een bijkomstig effect is dat veel monumenten gerenoveerd zijn. De versterkte woonfunctie heeft ook bijgedragen aan de lokale economie in de binnenstad.

Door ontwikkelingen op de markt en de hoge onrendabele toppen heeft de Raad van Commissarissen WbWM in 2015 besloten om de portefeuille niet verder uit te breiden en de lopende projecten stop te zetten. Het restant van de investeringsbijdrage is teruggevloeid naar de aandeelhouders. Door verder geen ontwikkelactiviteiten meer op te zetten verandert het karakter van de vennootschap van een ontwikkelorganisatie naar een beheerorganisatie. De aandacht komt te liggen op waardebehoud van het gerealiseerde vastgoed en verbetering van de financiële positie van de NV.

In 2017 heeft de RvC en AvA ingestemd met een voorstel om meer fundamenteel te kijken naar een aantal toekomstscenario's voor de NV WbWM. Brink Groep Management/Advies BV heeft hiertoe opdracht gekregen en zal in de loop van 2018 hierover rapporteren.

Naam	Enexis Holding N.V./Attero en andere uit verkoop Essent voortvloeiende rechtspersonen
Vestigingsplaats	Arnhem
Openbaar belang	Beschikbaarheid energie
Zeggenschap	Via VEGAL (Vereniging van Gemeenten Aandeelhouders in Limburg)
Aandelen/financieel	0,1957 procent van de aandelen en dividenduitkering
Programma	0 Bestuur en ondersteuning
Eigen vermogen begin/eind	€ 3.704 mln. / € 3.808 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 3.580 mln. / € 3.860 mln.
Resultaat	€ 207 mln. Cijfers 2017

In 2009 heeft de raad ingestemd met de verkoop van de aandelen in het productie- en leveringsbedrijf van Essent aan energiebedrijf RWE. In 2011 zijn ook de EPZ-aandelen (Electriciteits-Productiemaatschappij Zuid-Nederland waaronder kerncentrale Borssele) overgedragen. En in 2014 heeft de raad ingestemd met de verkoop van de aandelen in het afvalverwerkingsbedrijf van Attero aan private equity organisatie Waterland. Uit de verkoop aan RWE en Waterland vloeien de deelnemingen zoals genoemd onder a t/m f voort. Gemeente Maastricht is aandeelhouder in deze deelnemingen.

a. Enexis Holding N.V.

Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 mln. huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.

De winst over 2017 was gelijk aan het jaar ervoor (€ 207 mln.). Het dividendbeleid van Enexis holding is gericht op een pay-out ratio van 50 procent, mits de wettelijke verplichte investeringen zeker gesteld zijn. In 2018 is (over het jaar 2017) een dividenduitkering ontvangen van € 0,203 mln. (voor dividendbelasting).

b. CBL Vennootschap B.V.

Hierin is namens de verkopende aandeelhouders het CBL-fonds (cross border lease) ondergebracht. Dit fonds dient ter dekking van het risico van vervroegde beëindiging van de CBL's.

c. Vordering Enexis B.V.

Enexis beschikte ten tijde van de aankoop van de gas- en elektriciteitsnetten niet over voldoende liquide middelen om de koopprijs te betalen. Derhalve is deze omgezet in een lening van Essent. Omdat het op dat moment niet mogelijk was om de lening extern te financieren is besloten de lening over te dragen aan de verkopende aandeelhouders van Essent. De eerste drie tranches van de lening zijn afgelost. Thans loopt nog de vierde tranche.

d. Verkoop vennootschap B.V.

In het kader van de verkoop van Essent aan RWE hebben de verkopende aandeelhouders een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan RWE. Het merendeel van deze garanties en vrijwaringen is door de verkopende aandeelhouders overgedragen aan Verkoop Vennootschap.

Eind juni 2016 zijn RWE en Verkoop Vennootschap BV tot een compromis gekomen voor de afwikkeling van alle (fiscale) claims, te weten € 29,8 mln. Het restantbedrag afgerond € 83 mln. is door JP Morgan uitbetaald aan de vennootschap. Op het moment vindt doorbetaling plaats aan de aandeelhouders naar rato van hun belang in Verkoop Vennootschap B.V.

Eind juni 2016 is tevens het General Escow Fonds geliquideerd.

e. CSV Amsterdam B.V.

Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V.. De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult:

1. namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON;
2. namens de verkopende aandeelhouders eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO B.V. ("Waterland");
3. het geven van instructies aan de escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. verkoop Attero is gestort.

De looptijd van deze vennootschap is afhankelijk van de periode dat claims (die door Waterland tot 5 jaar na completion (mei 2019) kunnen worden ingediend) worden afgewikkeld.

f. Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.

PBE zal de zaken afwickelen die uit de verkoop voortkomen (van de EPZ-aandelen / kerncentrale Borssele). Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant borging publiek belang kerncentrale Borssele uit 2009 die nopen tot voortbestaan van PBE in afgeslankte vorm. Hiermee is een termijn van 8 jaar na verkoop gemoeid. Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennootschap.

Naam	NV Waterleidingsmaatschappij Limburg (WML)
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Burgers toegang verschaffen tot (drink)water tegen acceptabele kosten
Zeggenschap	Als aandeelhouder met 8% van de aandelen
Aandelen/financieel	€ 186.058 (41 aandelen € 4.538 nominaal)
Risico	Beperkt tot financiële inleg
Programma	Programma 0 Bestuur en ondersteuning
Resultaat	Positief resultaat 2015 € 8,444 mln.
Eigen vermogen begin/eind	€ 194,7 mln. per 1/1/2017 // € 203,2 mln. per 31/12/2017
Vreemd vermogen begin/eind	€ 384,3 mln. per 1/1/2017 // € 377,2 mln. per 31/12/2017

WML is de drinkwaterproducent en -leverancier voor de hele provincie Limburg. Provincie Limburg bezit bijna een kwart van de aandelen, de rest is verdeeld onder de Limburgse gemeenten naar rato van het aantal inwoners. De aandeelhouders hebben in 2006 ingestemd met een verlaging van de drinkwaterprijs. Met deze prijsverlaging laat WML haar klanten meeprofiteren van behaalde bedrijfsresultaten. Als gevolg hiervan is er geen sprake van dividenduitkering.

De gemeente Maastricht heeft 41 van de 500 aandelen, zijnde 8,2% van de stemmen. WML heeft ook in 2017 gewerkt aan een gezonde financiële huishouding met beheersbare kapitaallasten. Het drinkwaterbedrijf boekte een positief resultaat van € 8,4 mln. (2016: € 6,2 mln.). De stijging van € 2,2 mln. wordt vooral veroorzaakt door hogere drinkwateromzet als gevolg van de relatief drome zomerperiode en door een daling van zowel de operationele kosten als de rentelasten.

Door efficiency verbeteringen, lagere rentelasten en een gunstige bijstelling van de eerder voorziene afzetdaling, heeft WML in 2017 wederom een volledige inflatiekorting op de autonome tarieven voor de gebonden klant kunnen doorvoeren.

Naam	Bodemzorg Limburg
Vestigingsplaats	Maastricht Airport
Openbaar belang	Nazorg over veertien stortplaatsen, waaronder Belvédère en Sandersweg
Zeggenschap	Als aandeelhouder
Aandelen/financieel	50 procent van de aandelen is verdeeld over de Limburgse gemeenten; de andere 50 procent is door de provincie overgedragen aan Nazorg Limburg BV
Risico	Beperkt tot eigen inbreng
Programma	7 Volksgezondheid en milieu
Eigen vermogen begin/eind	€ 3,2 mln. / € 3.9 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 1,8 mln. / € 1,8 mln.
Resultaat	positief € 643.000 Cijfers 2017

Bodemzorg Limburg (voorheen bekend onder de naam Nazorg Limburg BV) functioneert vanaf 1998 als zelfstandige vennootschap met als aandeelhouders de provincie Limburg (50 procent) en de Limburgse gemeenten (50 procent). Vanaf 2003 is er een organisatorische scheiding aangebracht tussen Bodemzorg Limburg en Essent Milieu. Dit betekent dat Bodemzorg Limburg als een geheel zelfstandige onderneming functioneert. In 2009 is de provincie uit de BV gestapt. Bodemzorg Limburg blijft haar activiteiten uitvoeren: Administratieve vastlegging van alle gegevens en verplichtingen die van toepassing zijn op de desbetreffende locatie; Het meten en registreren van de invloed van de stortlocaties op de omgeving (monitoring) en rapportage aan het bevoegd gezag; Het beheren en in stand houden van alle voorzieningen die zijn aangebracht en het voldoen aan alle verplichtingen die te maken hebben met het eigendom; Het vervangen van bestaande voorzieningen of het aanbrengen van nieuwe voorzieningen mocht dat noodzakelijk zijn. Daarnaast wordt gestreefd naar een nuttige toepassing van deze locaties, zoals de ontwikkeling van zonneparken op een aantal locaties of natuurontwikkeling.

Voortvloeiend uit de afspraken tussen de Limburgse colleges met Bodemzorg Limburg wordt voor het beheer van voormalige stortplaatsen een inwonerbijdrage van € 0,25 in de afvalbegroting opgenomen. Niet uit de balans blijvende verplichtingen voor de vennootschap zijn de meerjarig huurcontracten van het kantoor en de nakoming van verplichtingen die zijn aangegaan voor een door DSM aan een separate Stichting overgedragen locatie Heidekampark.

Naam	MECC Maastricht BV
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Het exploiteren van een expositie- en congrescentrum
Zeggenschap	99,9999 procent (90 procent gemeente rechtstreeks en 10 procent via Exploitatiemaatschappij Maastricht (EMM))
Aandelen/financieel belang	Aandelen (10 aandelen € 0,10)
Programma	0 Bestuur en ondersteuning en 3 Economie
Eigen vermogen begin/eind	€ 485.399 / € 690.702
Vreemd vermogen begin/eind	€ 5,55 mln. / € 5,17 mln.
Resultaat	€ 205.028 positief
	Cijfers Jaarrekening 2017

Doel van het MECC Maastricht BV is het exploiteren van een expositie- en congrescentrum als motor in de regionale economie. Hierbij ruimte en invulling geven aan het zakelijk toerisme en een podium bieden voor het brede ondernemersveld om zich te presenteren en kennis te delen. Specifieke aandacht gaat hierbij uit naar samenwerking met en versterking van de Health Campus Maastricht.

In 2013 is besloten tot het beëindigen van de samenwerking met RAI (75% aandeelhouder) en is de besloten vennootschap MECC Maastricht BV opgericht. Hierin zijn de activiteiten van MECC BV ingebracht (geen vastgoed), ter exploitatie van het beurs- en congrescentrum, waarbij de gemeente direct (90 %) en indirect via EMM (10 %) de enige aandeelhouder is. MECC Maastricht biedt organisatoren, deelnemers en bezoekers van beurzen, congressen en evenementen het maximale succes door een flexibele opstelling, optimale service en ondernemende instelling. Als modern beurs- en congrescentrum draagt MECC Maastricht daarmee nadrukkelijk bij aan de aantrekkelijkheid van Maastricht. In 2015 werd de strategische visie vastgesteld. Belangrijke peilers zijn het versterken van het congres- en toerisme, het verlengen van het contract met TEFAF en het uitbouwen van de samenwerking met (de partners in) de Health Campus Maastricht. Daarnaast is onderzocht hoe de beurzen versterkt kunnen worden met het introduceren van nieuwe (eigen) titels.

Tefaf

De organisatie Tefaf is nadrukkelijk bezig haar toekomst te verkennen en te verbreden, waarbij niet alleen exclusief naar Maastricht wordt gekeken. De economische betekenis van Tefaf voor de stad en regio is evident. Om die reden zijn het MECC, de stad en ook de Provincie in 2017 verkenningen gestart naar mogelijkheden om de binding met de stad voor langere tijd op het huidige niveau vast te leggen. Dit heeft eind 2017 geleid tot beëindiging van het huidige contract tussen MECC en Tefaf dat een looptijd had tot 2020. In plaats daarvan is een nieuwe overeenkomst met een looptijd tot 2028 tot stand gekomen. Daarmee wordt Tefaf voor 10 jaar aan de stad en het MECC gebonden.

Vastgoed en Investeringsplan

In 2015 heeft de gemeente het deel van het vastgoed dat in eigendom was bij Annexum, overgenomen (Hallén, Entree, passages, Eurocentre, catering en gedeeltelijk parkeren). Hierdoor is het volledige vastgoed MECC (m.u.v. parkeergarage P5) in eigendom van de gemeente.

Daarop volgend heeft in 2016 en voorjaar 2017 een verkenning door het MECC en de gemeente plaatsgevonden naar een investeringsimpuls in de upgrading en uitbreiding van het MECC en de congresfaciliteiten. Dit heeft geleid tot een plan voor een investering van ca. € 30 mln. in de jaren t/m 2021. Op basis van dit plan heeft medio 2017 de raad besloten de in 2015 gereserveerde gelden voor de investeringen ad €17,2 mln. definitief te voteren. De uitwerking ter voorbereiding van de aanbesteding is medio 2018 afgerond en vervolgens is de aanbestedingsprocedure opgestart. Vooruitlopend op de uitvoering van het investeringsplan als geheel, is in 2017 reeds met de herinrichting van de parkeerplaatsen P3/P4 gestart, welke in 2018 is opgeleverd.

Aanvang 2019 zal de aanbesteding voor het investeringsplan afgerond moeten worden. Gezien de krapte in de bouw, wordt een oplopend prijsniveau gesignaleerd. Het moet nog blijken of de voorgenomen investering met het beschikbare budget gerealiseerd kan worden. Indien de aanbesteding positief doorlopen kan worden, zal de aanvang van de bouwwerkzaamheden in de zomer van 2019 starten. Na gereedkoming van de beoogde investering, zal het congresgedeelte in 2021 gegroeid zijn van een capaciteit van 3.000 bezoekers, naar ca. 5.000 bezoekers. Hierdoor zal de omzet met ca. € 2,0 mln. gaan groeien.

Gedurende de verbouwing zal er wel druk op de omzet en het bedrijfsresultaat ontstaan omdat tijdens de verbouwing niet het volledige gebouw beschikbaar is. MECC zal wel proberen de impact zo klein mogelijk te houden voor de klanten. Er wordt verbouwd met de winkel open.

Niet uit de balans blijvende verplichting

De niet uit de balans blijvende verplichtingen van de vennootschap zijn een pensioenverplichting en huurovereenkomsten voor de gebouwen van de gemeente Maastricht en de Exploitatie Maatschappij Maastricht.

Naam	Exploitatie Maatschappij Maastricht (EMM) BV
Rechtsvorm	Besloten vennootschap
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Het beheren en verwerven van registergoederen voor beurzen, sport, tentoonstellingen
Zeggenschap	Als aandeelhouder, als commissaris en directeur
Aandelen/financieel belang	49.999 van de 50.000 aandelen; rekening-courantfaciliteit bij de gemeente en een lening verstrekt
Programma	0 Bestuur en ondersteuning en 3 Economie en werkgelegenheid
Eigen vermogen begin/eind	€ 1,35 mln. / € 1,45 mln. (concept rekening 2017)
Vreemd vermogen begin/eind	€ 0,11 mln. / € 0,04 mln. (concept rekening 2017)
Resultaat	€ 97.572 (concept rekening 2017)

De gemeente houdt 99,99 procent van het aandelenkapitaal van EMM. Eén aandeel is in bezit van de stichting VVV. De primaire doelstelling van EMM is de bevordering van bedrijvigheid in Maastricht in het algemeen en van toerisme in het bijzonder. EMM heeft:

- a. 10 procent van de aandelen in MECC Maastricht BV (gemeente Maastricht bezit de overige 90 procent rechtstreeks);
- b. Eén aandeel in Wijkontwikkelingsmaatschappij Belvédère BV;
- c. Eén aandeel in de Exploitiemaatschappij 't Bassin Maastricht BV;
- d. Een beperkte vastgoedportefeuille.

Door de holdingstructuur van EMM zijn er nauwelijks opbrengstgenererende activiteiten. De vastgoedportefeuille is daarmee bepalend voor het resultaat van EMM.

Ad a: MECC Maastricht BV

In 2013 is besloten tot het beëindigen van de huidige samenwerking met RAI en oprichting van de besloten vennootschap MECC Maastricht BV, waarin de huidige activiteiten van MECC BV zijn ingebracht (geen vastgoed), ter exploitatie van het beurs- en congrescentrum, waarbij de gemeente direct (90 procent) en indirect via EMM (10 procent) de enige aandeelhouder is. Met de participatie van EMM in MECC Maastricht BV wordt voorkomen dat een 100 procent overheidsdeelneming ontstaat. MECC Maastricht BV draait na een aantal moeilijke jaren, sinds 2013 weer positieve resultaten. De verwachting is dat de komende jaren de positieve trend in omzet en resultaat verder wordt doorgezet. In de periode 2018 – 2020 wordt ca. € 30 mln. geïnvesteerd in de upgrading en uitbreiding van het MECC. Gedurende de verbouwingsfase wordt er wel een tijdelijke dip in omzet en resultaat verwacht.

Ad d: Vastgoedportefeuille

De vastgoedportefeuille van EMM bestaat uit een tweetal winkelpanden aan de Avenue Céramique (95 en 175) welke verworven zijn ter stimulering van het winkelklimaat in Céramique. Het winkelaanbod in Céramique is nog steeds kwetsbaar. In de afgelopen periode hebben beide panden een periode van leegstand gekend, maar zijn inmiddels van een nieuwe huurder voorzien. Getracht is de betreffende panden te verkopen, maar dat is niet gelukt.

Daarnaast huurt EMM de parkeergarage P5 in het MECC-complex van de SNS Reaal Groep. Deze parkeergarage wordt langlopend doorverhuurd tegen een variabele huur aan MECC Maastricht BV. Het

aantal bezoekers dat gebruik maakt van de parkeervoorzieningen van het MECC bepaalt daarmee in grote mate het resultaat van EMM via de opbrengsten van het parkeren. De parkeeropbrengsten zijn sinds 2014 weer stijgend en dragen inmiddels weer positief bij aan het resultaat. Daarnaast wordt in samenspraak met de gemeente gekeken of verwerving van P5 tot de mogelijkheden behoort. Naar verwachting zal hierover in 2019 een besluit worden genomen.

Niet uit de balans blijvende verplichting

De vennootschap heeft een niet uit de balans blijvende verplichting in de huurovereenkomst met SNS inzake P5 tot 2020.

Naam	Exploitatiemaatschappij 't Bassin BV
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Gebiedsmanagement, het beheren, onderhouden en exploiteren zodat voorwaarden worden geschapen voor een dynamische haven voor plezierjachten met hoogwaardige voorzieningen
Zeggenschap	100 procent gemeente (1 procent via de Exploitatiemaatschappij Maastricht waar de gemeente voor 99,9 procent aandeelhouder is)
Aandelen/financieel belang	Aandelen (€ 540.336)
Programma	0 Bestuur en ondersteuning en 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing
Eigen vermogen begin/eind	€ 0,050 mln / € 0,50 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 0,634 mln. / € 0,635 mln.
Resultaat	positief € 0,002 mln.
NB: betreft cijfers 2016	

In december 2000 is besloten tot deelname van de gemeente Maastricht in Exploitatiemaatschappij 't Bassin Maastricht BV, samen met de andere twee partijen die actief waren in Belvédère, te weten Bouwinvest en ING RED. Per partner was de participatie nominaal € 343.557 waarvan € 163.445 in de vorm van een achtergestelde lening en € 180.112 in de vorm van gestort aandelenkapitaal. ING en Bouwinvest zijn in 2010 respectievelijk 2011 uitgetreden. De gemeente heeft het aandelenkapitaal, de achtergestelde leningen, de rentevorderingen en de ontwikkelingsrechten overgenomen. Voorafgaande hieraan is een aandeel van de gemeente overgedragen aan de Exploitatie-maatschappij Maastricht waarvan de gemeente met 99,9 procent grootaandeelhouder is. Daarmee is voorkomen dat de Exploitatiemaatschappij 't Bassin BV uitsluitend een overheidsgerelateerde BV werd.

In 2013 heeft herfinanciering van de BV Bassin plaatsgevonden middels leningverstrekking door WOM Belvédère BV ter waarde van het bedrag dat afgelost moest worden aan de gemeente Maastricht (inclusief de overgenomen leningen van ING en Bouwinvest).

De verbetering van het bestaansrecht van de ondernemers in 't Bassin is in twee categorieën te verdelen: enerzijds de upgradering en herontwikkeling van de totale omgeving Bassin (Sphinxkwartier) en anderzijds maatregelen en acties rechtstreeks gericht op 't Bassin. In relatie tot de algehele upgradering van de omgeving zijn de afgelopen jaren Pathé, UNU Merit (samenwerkingverband UM Maastricht en UN) en filmhuis Lumière geopend. Afgelopen jaar is ook het icoon van het gebied, het Eiffelgebouw, volledig gerestaureerd en betrokken door The Student Hotel. De koppen worden voorbereid voor de functies wonen, werken, detailhandel en horeca. De toename van het aantal spelers en functies in het gebied heeft ook geleid tot meer evenementen die een positieve afstraling op het Bassin hebben. Zo vinden jaarlijks Het Parcours, Docfest en Crosscurrents plaats in het Sphinxkwartier/Bassin. Steeds meer nieuwe initiatieven melden zich. Het komende jaar vindt opnieuw een forse impuls in de omgeving plaats met de opening van de verbouwde Timmerfabriek en Muziekgieterij en met de komst van Loods 5 en Maison Blanche Dael en de verdere upgradering van de openbare ruimte in het Sphinxkwartier.

Direct gericht op het Bassin is de half-automatisering van sluis 20 in het vaarseizoen van 2016 in gebruik genomen. Tevens is een dekkend WiFi-netwerk aangelegd vanaf het Bassin tot in Eijsden-Margraten. In het voorjaar van 2016 zijn de aanlegsteigers aan de noordzijde van het Bassin vernieuwd. Ook het voorterrein Bassin/Timmerfabriek is in 2017 gereed gekomen en draagt bij aan een verbeterde verblijfskwaliteit. De tweede fase (aan de noordzijde van het Bassin) is in het voorjaar van 2017 uitgevoerd. De komende periode wordt gewerkt aan een vernieuwd verlichtingsplan en directe wandelverbindingen met het Frontenpark.

Naam	NV MTB regio Maastricht
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	In stand houden en beheren van een organisatie die gespecialiseerd is in het op bedrijfsmatige basis aanbieden van zo veel mogelijk passend werk en relevante werkervaring aan arbeidsgehandicapten en aan personen met een afstand tot de arbeidsmarkt
Zeggenschap	Als aandeelhouder
Aandelen/financieel belang	711 van 900 (79%) aandelen en jaarlijkse subsidie boven op de rijksbijdrage rentevrije achtergestelde lening zonder hypothecaire zekerheid rentedragende rekening-courantfaciliteit.
Risico	Gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering Wsw. Financiële risico's door teruglopen rijkssubsidie per arbeidsplaats
Programma	Programma 0 Bestuur en ondersteuning en 6 Sociaal domein
Eigen vermogen begin/eind	€ 3,2 mln. / € 3,2 mln. Hierin is begrepen een achtergestelde lening van de deelnemende gemeenten van € 12,1 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 11,8 mln. / € 10,0 mln.
Resultaat	Over 2017 heeft MTB een verlies geleden van -/- € 236.323. Dit verlies wordt gedekt door de drie aandeelhoudende gemeenten en is in de "overige bedrijfsopbrengsten" in de winst- en verliesrekening verantwoord.

In het kader van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) is de gemeente verantwoordelijk voor het realiseren van voldoende geschikte arbeidsplaatsen voor arbeidsgehandicapte inwoners die zijn aangewezen op arbeid onder aangepaste omstandigheden. MTB regio Maastricht NV is hiervoor de uitvoerende organisatie. Naast de gemeente Maastricht participeren de gemeenten Eijsden-Margraten en Meerssen in de NV. Maastricht vervult mede namens deze gemeenten de opdrachtgeversrol (centrumgemeente) richting MTB. Hiervoor wordt jaarlijks een uitvoeringsovereenkomst met MTB afgesloten.

In verband met de komst van de Participatiewet is de opdracht aan MTB in 2015 aangepast. Op basis van de opgedane ervaringen in de uitvoering is in 2017 en 2018 een verder optimalisatie van die uitvoering ter hand genomen. Waarbij de rol en taak van MTB nadrukkelijk bekeken is als onderdeel van de gehele uitvoeringsketen re-integratie. Dit heeft, naast de afbouw van de Wsw, geresulteerd in een focus op de functie als leerwerkbedrijf voor de brede gemeentelijke doelgroep Participatiewet.

Door de aanpassing van de opdracht (inclusief de afbouw van het bedrijf en het treffen van een reorganisatievoorziening van € 3 mln. daartoe) worden de financiële tekorten weliswaar beperkt, maar duidelijk is dat de uitvoering van de Wsw gepaard blijft gaan met tekorten. De oorzaak hiervan ligt in het verschil tussen de loonkosten van de Wsw-ers en het daarvoor door het rijk beschikbaar gestelde budget. Die bijdrage daalt immers van 2014 tot en met 2020 met ca. € 5.000 per Wsw-er. Slechts een deel daarvan kan worden gecorrigeerd met de genoemde maatregelen. De salariskosten van de Wsw-medewerkers vormen namelijk zo'n 80% van de begroting van de Wsw-bedrijven. De mogelijkheden om deze kostenpost te verkleinen zijn beperkt, gezien de salarissen bij CAO bepaald zijn en er een wettelijke verplichting is om deze mensen werk aan te bieden.

Ook in de toekomst blijft MTB verantwoordelijk blijft voor het bieden van werk en ontwikkelmogelijkheden aan de brede gemeentelijke doelgroep. Het tekort dat blijft bestaan zal door de aandeelhoudende gemeenten worden gedekt. Het aandeel van de gemeente Maastricht in het structurele tekort van MTB bedraagt circa € 2 mln. Dekking hiervan is vooralsnog meerjarig voorzien via het overschot op het BUIG-budget (Inkomensdeel).

MTB heeft over 2017 een beter resultaat gerealiseerd dan begroot. Begroot was een tekort van € 2,622 mln.; het resultaat was € 0,236 mln. negatief (aandeel Maastricht € 0,186 mln.). Het begrote tekort is door de drie aandeelhoudende gemeenten reeds bevoorschot. Bij het opstellen van de gemeentelijke jaarrekening 2017 is rekening gehouden met het resultaat van MTB NV en is het voordeel t.o.v. de begroting meegenomen in het resultaat.

Naam	Stichting Ontwikkelingsmaatschappij ENCI-gebied (SOME)
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	De stichting draagt de verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van de overgangszone tussen het huidige fabriekscomplex van ENCI en de geplande natuurontwikkeling in de groeve
Zeggenschap	Eén bestuurder op voordracht van de gemeente (Overige partners: Natuurmonumenten, ENCI Holding N.V., Stichting Sint-Pietersberg Adembenemend en Provincie Limburg)
Programma	0 Bestuur en ondersteuning en 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Het Plan van Transformatie (PvT) voor het ENCI-gebied vormt het inhoudelijke deel van de afspraken die HeidelbergCement-ENCI Maastricht (HC-ENCI), gemeente Maastricht en Provincie Limburg eind 2009 hebben gemaakt over de beëindiging van de kalksteenwinning in de ENCI-groeve en te toekomstige ontwikkeling van het gebied. Onderdeel van die afspraken is de oprichting door deze drie "Founding Fathers" in 2010 van de Stichting Ontwikkelingsmaatschappij ENCI-gebied (SOME) met als (statutair) doel:

- het ontwikkelen, inrichten, exploiteren, uitgeven en beheren van de gronden gelegen in de overgangszone in het ENCI-gebied, ten behoeve van het genereren van extra financiële middelen voor de inrichting, de exploitatie en het beheer van de groeve, met het oogmerk de ecologische, culturele, educatieve en recreatief toeristische waarde van de overgangszone en de groeve te versterken;
- het bewaken van de voortgang van de transformatie en de kwaliteitsbeheersing van de uitvoering.

De drie Founding Fathers hebben elk één bestuurder van de stichting benoemd. Daarnaast zijn Natuur Monumenten (als toekomstig eigenaar en beheerder van de groeve) en de buurt via een benoeming door de Stichting Sint Pietersberg Adembenemend in het bestuur van SOME vertegenwoordigd. De gemeente was de eerste jaren rechtstreeks vertegenwoordigd in het bestuur van SOME door een wethouder. Tegenwoordig is dit conform het governance beleid door een derde op meer afstand ingevuld.

De drie Founding Fathers hebben in art. 3.8 van de Overeenkomst ter uitvoering van het Plan van Transformatie ENCI-gebied afgesproken

- SOME in gelijke mate adequaat te financieren en gefinancierd te houden (dit laatste tenzij zij gedrieën anders beslissen) voor de aan SOME toebedeelde taken;
- Bij de oprichting van SOME elk een renteloze lening van € 250.000 te verstrekken.

In het PvT is onder andere bepaald dat er een overgangszone komt tussen de natuurontwikkeling van de groeve (na 2018) en de overblijvende cementproductie op het huidige fabriekscomplex van ENCI. Die overgangszone moet gevuld worden met zowel bedrijvigheid als leisure. De opbrengsten van die overgangszone worden gebruikt ter financiering van de verdere natuurontwikkeling van de groeve (wordt eigendom van Natuurmonumenten).

ENCI draagt het terrein dat aangewezen is als overgangszone, over aan de Stichting Ontwikkelingsmaatschappij ENCI-gebied (SOME). Deze stichting is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de overgangszone. In het plan van transformatie zijn criteria opgenomen waarlangs de keuze gemaakt wordt of een bedrijf wel of niet mag komen. Dat is een nieuwe constructie omdat normaal gesproken een bestemmingsplan aangeeft wat waar wel of niet komen mag. Binnen het bestuur van de stichting is ook de gemeente vertegenwoordigd in de persoon van een bestuurder. Hiermee heeft de gemeente zowel een publiekrechtelijke (vergunningen, bestemmingen, milieucontrole) als een privaatrechtelijke positie in het ENCI-dossier.

Realisatie

Per 2015 is de persoonlijke invulling van de bestuurlijke vertegenwoordiging door de gemeente in de stichting gewijzigd. Het college heeft een extern persoon voorgedragen om die rol te vervullen. Daarmee wordt het gewenste onderscheid tussen publiek- en privaat belang en –handelen meer gewaarborgd.

De stichting is in september 2015 gestart met een verdere uitwerking van de ontwikkelingsstrategie voor de overgangszone. De verdieping moet duidelijkheid verschaffen over de verhouding van bebouwd en onbebouwd oppervlak binnen de zone, de ontsluiting, de infrastructuur en de aard van de te accommoderen (bedrijfs)activiteiten. Parallel daaraan wordt een aanvraag voorbereid om het te

vernieuwen bestemmingsplan in te richten binnen de kaders van de Crisis- en Herstelwet. Deze wet biedt ruimere mogelijkheden om combinaties van activiteiten mogelijk te maken.

In 2016 is de noordelijke toegang tot de groeve opgeleverd in de vorm van een trap en een uitkijkplatform. Er is een begin gemaakt met het bouwrijp maken van de 38+ NAP zone van de Overgangszone en er is een schetsontwerp gemaakt voor het eerste gebouw in dit gebied: een servicegebouw dat de toekomstige ontwikkelingen zal faciliteren. Ten behoeve van het nieuwe bestemmingsplan is een plan MER opgesteld.

In 2017 is de trap opengesteld voor het publiek. Ook is het zwemwater bereikbaar gemaakt en zijn aan de zuidzijde 2 noodbruggen geplaatst waardoor het groeveverkeer en bezoekersstromen gescheiden konden blijven. In mei heeft het publiek massaal de groeve bezocht (meer dan 90.000 bezoekers in 5 weken!). In combinatie met het mooie weer en de gratis toegang ontstonden er met name rondom het zwemwater taferelen die onveilig, vervuilend en verstorend waren. De situatie was niet te handhaven. Dat heeft ertoe geleid dat het bestuur van SOME in juni heeft besloten de groeve te sluiten voor publiek en op zoek te gaan naar een meer verantwoorde vorm van openstelling, in lijn met de afspraken in het Plan van Transformatie. In oktober is de groeve opnieuw opengestaan voor de wandelende bezoekers, waarbij het zwemwater ontoegankelijk is gemaakt. In de periode november 2017-april 2018 is de groeve vanaf de zuidelijke toegangsweg niet toegankelijk vanwege de afrondende werkzaamheden van ENCI in de groeve. In het kader van een gezamenlijke recreatievisie zijn de mogelijkheden van waterrecreatie nader uitgewerkt. Een speelwaterplek lijkt daarbij de beste oplossing. Deze wordt voor rekening en risico van NatuurMonumenten voorbereid. Hierbij zijn de maatregelen omkeerbaar, mocht uiteindelijk volwaardig zwemwater toch de voorkeur van partijen genieten. De afwerking en overdracht van het resterende deel van de overgangszone (zowel 38+ NAP als 50+ NAP) wordt gefaseerd verwacht vanaf 2018-2019.

Dilemma's en scenario's

Afronding van het ontwerp bestemmingsplan is complexer en vraagt meer tijd dan verwacht. Met name de stikstofproblematiek blijkt lastig in relatie tot het nabij gelegen natuurgebied. Daarnaast blijkt het PvT een aantal uitgangspunten te kennen die in de praktische vertaling de nodige uitdaging kent en dilemma's opwerpt. Daarom worden er (alternatieve) scenario's voor de ontwikkeling van de overgangszone opgesteld om een acceptabele businesscase te kunnen bereiken. Uit de scenario's zal door partijen een keuze moeten worden gemaakt. Het streven is dat dit in het tweede kwartaal 2019 tot afronding komt en vervolgens het bestemmingsplan in procedure kan worden gebracht. Met de vaststelling van dit bestemmingsplan zullen de partijen binnen SOME zich geplaatst zien voor de opgave om de toekomstige bezoekersstromen op een goede en verantwoorde manier te leiden naar het Enci-gebied, voldoende service faciliteiten te voorzien in de groeve en een start te maken met de feitelijke herinrichting en exploitatie van de overgangszone.

Financiële situatie

Kwetsbaar is ook de financiële situatie van SOME. Bij de oprichting hebben de Founding Fathers (gemeente, provincie en ENCI) elk € 0,25 mln. in de vorm van een renteloze lening beschikbaar gesteld. SOME is geconfronteerd met uitblijvende inkomsten omdat het fysiek noodzakelijk is gebleken oplevering van de overgangszone op te knippen. Daarnaast heeft de complexiteit en lange doorlooptijd van het bestemmingsplan geleid tot hogere kosten dan aanvankelijk ingeschat. Inzake dat laatste punt hebben de founding fathers in 2017 in totaal € 0,3 mln. beschikbaar gesteld.

Ook op langere termijn is er een financieringsbehoefte. Dit betreft jaarlijks een structurele ondersteuning van de bureau-/organisatiekosten van SOME. Daarnaast zullen er investeringen noodzakelijk zijn voor onder meer de inrichting van de overgangszone. De omvang daarvan is afhankelijk van de gekozen ontwikkelingsrichting/scenario. Die keuze is ook bepalend of en in welke mate er aanvullende investeringen noodzakelijk zijn voor maatregelen buiten het ENCI gebied. Besluitvorming over al deze financieringsvragen is aan de orde als er meer duidelijkheid is over de gewenste koers voor de toekomst van het ENCI gebied.

Naam	Dataland BV
Vestigingsplaats	Gouda
Openbaar belang	Actueel houden van geometrische gegevens gekoppeld aan administratieve gegevens en deze gegevens verstrekken aan derden
Zeggenschap	Als aandeelhouder
Programma	8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing
Eigen vermogen begin/eind	€ 0,8 mln. / € 0,7 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 0,6 mln. / € 0,5 mln.
Resultaat	Negatief € 0,1 mln.
	Cijfers jaarrekening 2017

Sinds 1 juli 2003 participeert de gemeente in Dataland BV. De gemeente is de verbinding aangegaan met het volgende doel. Het breed toegankelijk en beschikbaar maken van vastgoed en hieraan gerelateerde gegevens uit het informatiedomein van gemeenten voor de overheid, de burgers en het bedrijfsleven. Daartoe wordt een actieve bijdrage verleend aan de realisatie en het gebruik van het Stelsel van Basisregistraties. DataLand ondersteunt gemeenten bij de ontwikkeling en het gebruik van de informatie-infrastructuur die zowel gemeenschappelijke voorzieningen voor de binnengemeentelijke gegevenshuishouding omvatten alsook de vele informatierelaties met afnemers. Op basis van de certificaten (60.000 € 0,1) deelt de gemeente mee in de winst die de stichting van de BV ontvangt.

Het financieel risico is laag en beperkt zich tot het in certificaten geïnvesteerde bedrag. Het betreft een eenmalige storting. Er zijn geen jaarlijkse kosten aan deelname verbonden. Verstrekking van gegevens aan afnemers vindt plaats tegen verstrekingskosten. Deze inkomsten worden door DataLand gebruikt om de driedelige taken van de organisatie – een stichting zonder winstoogmerk – uit te voeren. Jaarlijks wordt een vergoeding aan deelnemende gemeenten uitgekeerd voor het leveren van de gemeentelijke gegevens. Het eventuele overschot aan inkomsten wordt daarnaast aan certificaathoudende gemeenten uitgekeerd. Financiële jaarverslagen kunnen worden opgevraagd via info@DataLand.nl.

DataLand verzorgt de toegankelijkheid van gemeentelijke vastgoed, geo- en WOZ-informatie voor publieke en private afnemers in Nederland. Daarmee ontzorgt DataLand de gemeente.

DataLand ondersteunt de gemeentelijke informatiehuishouding op het gebied van de gemeentelijke geo-, WOZ- en vastgoedinformatie door:

- actieve kwaliteitsbewaking;
- vertegenwoordiging van het gemeentelijk belang;
- organisatie en coördinatie van het Gemeentelijk Geoberaad (i.s.m. VNG); een landelijk ambtelijk en bestuurlijk podium voor gemeentelijke standpunten op het terrein van de ruimtelijke informatie.

Verder is deelname niet anders te zien dan een vorm van samenwerking tussen gemeenten ter behartiging van het openbaar belang en met als resultaat efficiëntie en kennisvoordelen op het gebied van toegankelijkheid van overheidsinformatie, overheidsloket, e-government, dienstverlening, een transparante en betrouwbare overheid evenals de stroomlijning van basisgegevens.

Dankzij de samenwerking met deelnemende gemeenten, vele afnemers en andere betrokkenen bij de overheidsinformatievoorziening is DataLand uitgegroeid tot het landelijke kennis- en dataknooppunt voor vastgoed, geo- en WOZ gerelateerde gemeentelijke gegevens.

4.5.4 Publiek-private samenwerking (PPS)

Naam	Projectbureau A2
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Het realiseren van een integrale gebiedsontwikkeling, inclusief een ondertunneling van de A2-traverse
Zeggenschap	Lid stuurgroep
Programma	8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

De projectorganisatie A2 Maastricht is een formeel samenwerkingsverband van het Rijk (ministerie van infrastructuur en milieu), de provincie Limburg en de gemeenten Meerssen en Maastricht om 'een plan voor stad en snelweg' te realiseren voor een integrale gebiedsontwikkeling, inclusief een ondertunneling van de A2-traverse. De grondslag daarvoor vormt de Bestuursovereenkomst (2003) en de Samenwerkingsovereenkomst (juni 2006) waarin de projectdoelen, de inhoudelijke en financiële kaders en de masterplanning is vastgelegd. Er is door de bevoegde gezagen een stuurgroep ingesteld die als opdrachtgever fungeert voor de projectdirecteur en zijn projectorganisatie.

De A2-projectdoelen zoals vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst omvatten de doorstroming van het verkeer, de bereikbaarheid van de stad, de leefbaarheid en de opheffing van de barrièrewerking. Deze doelen zijn verder uitgewerkt in twaalf maatschappelijke toepisen als basis voor een onderliggend programma van eisen en wensen (vraagspecificatie inclusief ambitiedocument). De aanbesteding is medio juli 2009 afgerond met de vaststelling van De Groene Loper als het beste plan. Het integrale plan De Groene Loper voorziet tijdens en vooral na ondertunneling in de realisering van in beginsel 1.100 woningen en maximaal 30.000 meter commercieel vastgoed. Dit plan is in oktober 2009 contractueel vertaald in een Overeenkomst integrale gebiedsontwikkeling project A2 Maastricht. In 2010 is het plan planologisch vertaald in een Tracébesluit en in twee bestemmingsplannen. Vanaf 2011 is op basis van deze besluiten (allen onherroepelijk) begonnen met de realisering infrastructuur (2011 – 2017) en vastgoed (tot 2026).

Op de contractueel vastgelegde uitgangspunten van samenwerking en het principe 'best for project' tussen opdrachtgever (projectorganisatie namens Maastricht en RWS) en opdrachtnemer (Avenue2 namens Ballast Nedam en Strukton) vindt bestuurlijk overleg plaats om in deze tot optimale afstemming te komen (met name de planning en afwegingen in het kader van de stedelijke programmering van de gemeente Maastricht in totaliteit).

Eind 2016 is de tunnel in gebruik genomen en in 2017 is gewerkt aan de aansluiting op het lokale wegennet, de aanleg van de parklaan en Groene Loper en de inrichting van het openbaar gebied. Eind november 2017 is de Infrastructuur opgeleverd en overgedragen. In juni 2018 is de parklaan en de Groene loper opgeleverd en overgedragen.

In 2014 zijn de eerste concrete stappen gezet in de gebiedsontwikkeling en zijn reële kansen aanwezig. De volle aandacht is benodigd om de kansrijke doch kwetsbare gebiedsontwikkeling gestalte te geven, zodat aan dit belangrijke deel van het project succesvol ingevuld wordt. In 2017 is door Avenue2 de stedenbouwkundige doorontwikkeling vastgelegd in vormgevingsvisie C welke met de welstand en de gemeenteraad is besproken. Hiermee kan Avenue2 de feitelijke gebiedsontwikkeling starten met als resultaat dat in de zomer van 2018 de eerste woningen in de verkoop zijn gegaan.

Samen met partners is in 2017 centrumontwikkeling Oost vormgegeven en uitgevoerd, zijnde de renovatie van de gemeenteflat, de verbouwing van de AH en de vernieuwing van het Koningspark. Deze is inmiddels afgerond en hiermee is een mooie impuls gegeven aan het gebied.

Het project mag zich verheugen in warme belangstelling en interesse (ook buitenlandse) voor de integrale aanpak. Deze is inmiddels vastgelegd in een boek (Het A2 Maastricht model) en een website: <https://a2maastrichtmodel.nl/>

Ook toont het CPB aan – notitie CPB-notitie van 22 mei 2018 – dat het project naast het realiseren van de doelstellingen ook daadwerkelijk leidt tot waarde creatie.

Naam	Stichting Centrum voor Natuur- en Milieueducatie (CNME)
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Ontwikkelen en beheren van ecologische en duurzame kwaliteiten in verstedelijkt gebied; door middel van educatie en voorlichting de stadsbewoners betrekken bij alle aspecten van hun natuurlijke leefomgeving.
Zeggenschap	Op basis van een “quasi in house constructie”
Aandelen/financieel belang	Gemeentelijke opdracht van € 0,50 mln. (vanaf 2013)
Risico	Beperkt tot eigen inbreng
Programma	4 Onderwijs
Eigen vermogen begin/eind	€ 0,151 mln. / € 0,220 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 0,278 mln. / € 0,234 mln.
Resultaat	positief resultaat 2017 € 87.455

Realiseren gemeentelijk NDE-beleid

Het CNME geeft in opdracht van de gemeente jaarlijks via een jaarprogramma uitvoering aan het gemeentelijk Natuur en Duurzaamheid Educatie (NDE) beleid. Op hoofdlijnen betreft dit voor 2018:

- “Centrum”-activiteiten:
Activiteiten t.a.v. participatie, publiekscommunicatie en advisering bij o.a. buurtinitiatieven, vrijwilligers, stadslandbouw en projecten Operatie Steenbreek en Mijn Groen Maastricht door enthousiasmeren voor vergroening c.q. begeleiden zelfbeheer;
- “Natuur/ecologie”-activiteiten:
Activiteiten waarbij het CNME een ambassadeursrol dan wel een voorbeeldfunctie heeft voor natuur, zoals bij Natuurtuinen Jekerdal, of partner is bij natuuractiviteiten. Tevens activiteiten gericht op draagvlak creëren en faciliteren bij stadsnatuurontwikkelingen en natuurbeleid, zoals bijv. de stadsnatuurvisie;
- “Milieu/duurzaamheid”-activiteiten:
Projecten zoals ‘Energiecoaches (huurders en huiseigenaren)’, ‘Schone Maas’ en ‘Bewustwording luchtkwaliteit’;
- “Educatie/onderwijs”-activiteiten:
Activiteiten zoals arrangementen onderzoeken en ontwikkelen voor structureel gefundeerd Natuur en Milieu onderwijs. Maar ook onderwijs en voorlichting geven over groen en duurzaamheid bij schooltuinen, via schoolgerichte campagnes en projecten (o.a. boomfeestdag).

Naam	Stichting StartersCentrum Limburg
Vestigingsplaats	Heerlen
Openbaar belang	Uitvoering geven aan startersbeleid (voorlichting en advies)
Zeggenschap	Bestuurslid
Aandelen/financieel belang	Jaarlijks € 0,38 per capita
Risico	Beperkt tot de eigen inbreng
Programma	3 Economie
Eigen vermogen begin/eind	€ 0,275 mln. / € 0,257 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	n.v.t.
Resultaat	Resultaat 2017 - € 19.558 (onttrokken uit de algemene reserve)

Op basis van de Governance Code Maastricht (GCM) zal de gemeente Maastricht uit het bestuur van het SSCL treden. Er is noch inhoudelijk, noch financieel een dringende reden om van de hoofdregel van de GCM af te wijken.

Dat de gemeente Maastricht uit het bestuur treedt is in oktober 2017 reeds per brief aan het bestuur van de stichting Starter Centrum Limburg (SSCL) mede gedeeld. Het jaar 2018 is daarbij als een overgangsjaar aangemerkt, zodat het bestuur tijdig vervanging van de vrijgevalle bestuurlijke zetel kan zoeken.

De jaarlijkse subsidieverlening wordt op basis van de Wet Markt en Overheid nader onderzocht. De Wet Markt en Overheid schrijft voor dat de overheid de concurrentie niet mag vervalsen. Dat betekent o.a. dat ze ‘eigen bedrijven’ zoals het SSCL niet mogen bevoordelen met bv. een subsidie. Daar zijn wel uitzonderingen op mogelijk. Een belangrijke daarvan is dat een noodzakelijke maatschappelijke functie niet of niet voldoende door de markt wordt verzorgd. Het hoort dan tot de publieke taak van de overheid

om bijvoorbeeld zelf in die noodzaak te voorzien. Daarvoor moet een specifiek 'algemeen belang' worden uitgeroepen. De adviesmarkt aan starters in Maastricht biedt echter voldoende alternatieven.

Er is een drietal alternatieve werkwijzen voorgesteld. Op een eventuele wijziging is de Algemene Wet Bestuursrecht van toepassing. Deze drie alternatieven worden met de drie grote steden binnen de Economische Samenwerking Zuid-Limburg (ESZL) besproken. Ook dit element wordt in 2018 met het SSCL regelmatig besproken zodat er een goede overgang mogelijk is. Welke noodzakelijk is i.v.m. het vertrouwensbeginsel en de overige Algemene Beginselen van Bestuur.

Naam	Stichting Economische Samenwerking Zuid Limburg (ESZL)
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
Openbaar belang	Het doen realiseren programma's op de economische speerpunten in Zuid-Limburg
Zeggenschap	Bestuurslid
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage € 6 per inwoner
Programma	3 Economie
Eigen vermogen begin/eind	€ 573.018
Vreemd vermogen begin/eind	N.v.t.
Resultaat	Voorlopig resultaat: € 227.915

Stichting LED is omgevormd naar ESZL, hiertoe zijn de statuten aangepast. ESZL richt zich op de realisatie van programma's in aansluiting op de economische opgaven in Zuid Limburg. Te weten: Onderwijs & Arbeidsmarkt, Groei en innovatiekracht van het MKB en (grensoverschrijdende) Economie & Vestigingsklimaat. Het bestuur van ESZL wordt gevormd door de wethouders economie van de drie steden, één wethouder economie per subregio, 2 vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven en 2 vertegenwoordigers uit de onderwijs- en kennisinstellingen.

Naam	Stichting Maastricht Culturele Hoofdstad 2018 (in liquidatie)
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Realisatie kandidaatstelling (en bij selectie uitvoering) project Maastricht Culturele Hoofdstad van Europa in 2018
Zeggenschap	Zetel in raad van toezicht
Aandelen/financieel belang	Subsidie vanuit Programmabegroting 8 (cultuur) in werkingskosten (€ 400.000 per jaar tot en met 2013)
Programma	5 Sport, cultuur en recreatie

Na het niet behalen van de titel is de stichting per 1 januari 2014 in liquidatie gegaan en is onze structurele bijdrage in de vorm van een jaarlijks subsidie stopgezet. De verantwoording van de Interregsubsidie heeft langer geduurd dan verwacht. Inmiddels is dit afgerond. De inschrijving van de liquidatie-akte bij de KvK wordt in het vierde kwartaal 2018 verwacht. Het positieve saldo bedraagt ruim € 85.000. Dit wordt na volledige afronding van alle liquidatiekosten conform het bepaalde in de statuten ingezet voor een vergelijkbaar doel. Er is gekozen voor de expositie 'Elements revisited 2020' die onder regie van het Bonnenfantemuseum in samenwerking met de EU-projectpartners zal worden georganiseerd. Deze tentoonstelling is een bewerking van een voorgenomen project in het Bidbook. Een eerste aanknopingspunt vormen de economische activiteiten die van oudsher in de verschillende steden ontplooid zijn, variërend van individuele ambachten tot industriële activiteiten. Een tweede aanknopingspunt wordt gevormd door de artistieke praktijken in de verschillende steden zoals die zich vanuit het verleden naar het heden hebben gecontinueerd.

4.5.5 Gemeenschappelijke regelingen

Naam	Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL)
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Adviesfunctie over afval, belangbehartiging over bovenprovinciale afval-aangelegenheden, coördinatie/adviesrol over afvalcontracten met marktpartijen, afvalkenniscentrum
Zeggenschap	Wethouder Aarts is bestuurslid
Aandelen/financieel belang	Jaarlijkse bijdrage naar rato van aantal inwoners ter bekostiging van ASL-werkapparaat
Programma	Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Hoewel er geen sprake is van een formele gemeenschappelijke regeling (GR), lijkt dit samenwerkingsverband tussen de gemeenten in de vorm van een vereniging qua doelstelling en structuur wel op een GR. Vandaar dat is gekozen om deze vereniging bij de 'gemeenschappelijke regelingen' onder te brengen.

De vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL) is op 24 november 2004 opgericht als opvolger van de vereniging van contractanten Afvalverwijdering Limburg (AVL), waarvan de bestuurlijke ondersteuning bij Essent Milieu was ondergebracht. Deze situatie en het feit dat de provincie sinds 2003 niet langer beleidsmaker op afvalgebied is, bracht de Limburgse gemeenten tot de conclusie dat krachtenbundeling onontbeerlijk is. De afvalmarkt wordt grootschaliger en ingewikkelder, terwijl de afvalkennis in de afgelopen periode bij de Limburgse gemeenten verloren is gegaan. De vereniging ASL organiseert en bundelt Limburgse afvalkennis in een vereniging die het publieke belang dient door middel van de volgende vier programmalijnen: kennis, advisering en ondersteuning, belangenbehartiging en coördinatie marktbenadering. Activiteiten van de ASL worden gedekt door een bijdrage per inwoner (in de afgelopen jaren € 0,10 per inwoner per jaar).

In 2019 zal in opdracht van de ASL onderzocht worden op welke schaalniveaus de diverse afvalactiviteiten idealiter georganiseerd moeten worden. Dat is van belang omdat door het landelijke VANG-beleid (Van Afval Naar Grondstof) en Europees en landelijk beleid op het gebied van Circulaire Economie de organisatie van de afvalketen sterk in ontwikkeling is.

Naam	Milieuparken Geul en Maas
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Aanbieden brengplaats voor afval
Zeggenschap	Voorzitter dagelijks bestuur/algemeen bestuur
Aandelen/financieel	Bijdrage op basis van inwoners
Risico	Verliesbijdrage naar rato van inwoners
Programma	Programma 7 Volksgezondheid en milieu
Eigen vermogen begin/eind	€ 216.792 / € 112.003
Vreemd vermogen begin/eind	€ 207.436 / € 206.230
Resultaat	€ 193.674 (positief)
	Cijfers betreffen de jaarrekening 2016.

Met ingang van 2003 is de gemeenschappelijke regeling Milieuparken Geul en Maas in werking getreden. Het betreft een gemeentelijke samenwerking gericht op het zorgen voor een voorziening waar burgers huishoudelijke afvalcomponenten kunnen brengen. De gemeenten Maastricht, Meerssen en Valkenburg aan de Geul nemen hieraan deel. Gezamenlijk exploiteren en beheren deze gemeenten hiervoor vier milieuparken.

De milieuparken bevinden zich in Maastricht (Randwyck, Beatrixhaven en het nieuwe milieupark Het Rondeel) en Valkenburg aan de Geul (de Valkenberg).

De begroting van de GR Geul en Maas bestaat aan de batenkant uit

- een inwonerbijdrage;
- opbrengst verwerkingskosten recyclebare afvalstromen;
- bijdrage gemeenten verwerkingskosten gemeentelijke restzak;
- poorttarieven.

De begroting wordt elk jaar door het bestuur van de GR vastgesteld, nadat zij de gemeenteraden daarover hebben geraadpleegd.

In 2018 is de GR voor twee jaar verlengd, voor de jaren 2019 tot en met 2020. In die twee jaar oriënteren de gemeenten zich op verdergaande samenwerking op het gebied van afval. Dit om in te kunnen spelen op nieuw Rijksbeleid (VANG, Van Afval Naar Grondstof) en om invulling te kunnen geven aan het beleid voor Circulaire Economie. De mogelijkheden voor verdere samenwerking worden op rij gezet door het externe organisatie-adviesbureau IPR-Normag. Bij dat onderzoek is een gemeenschappelijke raads werkgroep van de drie deelnemende gemeenten betrokken.

In samenwerking met de GR Rd4 (11 gemeenten in oostelijk Zuid-Limburg) zal het in 2018 opgezette gezamenlijke toegangssysteem (met nieuwe afvalpasjes kunnen de inwoners van beide GR-gebieden bij alle milieuparken in het verwerkingsgebied van beide GR'en terecht) verder uitgewerkt en verfijnd worden.

Naam	GGD Zuid Limburg
Vestigingsplaats	Heerlen
Openbaar belang	Bevordering collectieve volksgezondheid
Zeggenschap	Wethouder gezondheidzorg en burgemeester (algemeen bestuur/dagelijks bestuur)
Aandelen/financieel belang	Subsidie/inkooprelatie/verliesbijdrage naar rato van inwonertal
Risico	Verliesbijdrage naar rato van inwoneraantal
Programma	Programma 4 Onderwijs, 6 Sociaal Domein en 7 Volksgezondheid en Milieu
Eigen vermogen begin/eind	€ 3.261.927 / € 3.561.461
Vreemd vermogen begin/eind	€ 9.566.370 / € 10.445.439
Resultaat	€ - 97.355
	Cijfers 2017

De GGD Zuid-Limburg (GGD-ZL) is een gemeenschappelijke regeling van achttien Zuid-Limburgse gemeenten en als zodanig uitvoerder van het gemeentelijk/regionaal gezondheidsbeleid (368 fte). De Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen (GHOR) is een organisatieonderdeel van de GGD. De GHOR wordt aangestuurd door het Algemeen Veiligheidsbestuur Zuid-Limburg en maakt onderdeel uit van de GR Veiligheidsregio Zuid-Limburg. Vanaf 2015 is ook Veilig Thuis Zuid-Limburg (vroeger: het Algemeen Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling) onderdeel van de GR GGD-ZL, als volwaardig programma, met een eigen programmabegroting.

Voor de periode 2016-2019 zijn de GGD en de gemeenten een ontwikkelpartnerschap aangegaan. Na afsluiting van de vorige beleidsperiode, waarin de financiële taakstellingen zijn behaald en de gemaakte inhoudelijke afspraken zijn gerealiseerd, werd gekozen voor een scenario dat in beginsel uitgaat van een gelijkblijvend budget, met een jaarlijkse indexatie conform de nu geldende regels. De GGD Zuid Limburg en de gemeenten zoeken samen naar antwoorden op de inhoudelijke ambities. Hierbij wordt gezocht naar slimme verbindingen, zowel op inhoudelijk, organisatorisch en financieel vlak. In deze zoektocht biedt het regionale gezondheidsbeleid 'Gezondheid in Zuid-Limburg: van signaalrood naar bronsgroen', een gezamenlijke houvast op weg naar een gezonder Zuid-Limburg.

GGD

De financiering van de GGD geschiedt op basis van het inwonertal per gemeente. De bevolkingsontwikkeling is de afgelopen jaren dusdanig dat het aandeel van de gemeente Maastricht relatief stijgt. Maastricht is immers de enige Zuid-Limburgse gemeente met een groeiende bevolking. Voor 2018 staan binnen het programma GGD de decentralisatie van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) en de ontwikkeling van 1 Jeugdgezondheidszorg (JGZ) op de agenda.

RVP: per 1 januari 2018 is het RVP wettelijk verankerd in de Wet Publieke Gezondheid (Wpg). In deze wetswijziging is voorzien dat de uitvoering van het RVP vanaf 1 januari 2019 onder bestuurlijke verantwoording van gemeenten komt te vallen om zo de huidige samenhang tussen de uitvoering van het RVP en de Jeugdgezondheidszorg (hierna: JGZ) te borgen. Hiermee wordt de uitvoering van het RVP niet langer gefinancierd vanuit de Rijksbegroting maar vanuit het gemeentefonds.

JGZ: de JGZ staat voor stevige ambities. Een belangrijke basis voor de huidige knelpunten (waardoor reeds drie jaren op rij de begroting moest worden bijgesteld) bij de JGZ ligt in het feit dat de parameters voor financiering verouderd zijn, onvoldoende aansluiten bij de werkelijkheid en geen flexibele component kennen. Inmiddels is in nauw overleg met de ambtelijke vertegenwoordigers van de gemeenten gestart om in beeld te brengen hoe de sturing en verantwoording van de JGZ in de toekomst moet uitzien. Onderdeel van dit traject is om voor de toekomst te komen tot reële parameters voor financiering van de JGZ, naast de verkenning van de mogelijkheden om te komen tot 1 JGZ organisatie in Zuid Limburg.

Veilig Thuis

Veilig Thuis wordt als programma gefinancierd op basis van de verdeling van de Jeugd en Wmo budgetten over de gemeenten, gezien de relatie tussen de hoogte van die budgetten en de problematiek van Veilig thuis. In 2018 is verder gewerkt aan het inrichten van een betrouwbare en kundige organisatie met een gezonde bedrijfsvoering ook met het oog op de aanscherping van de Wet Meldcode. Per 1-1-2019 gaat deze strengere toepassing van de meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling er naar verwachting voor zorgen dat er meer meldingen instromen. Daarbij krijgt Veilig Thuis een radarfunctie door middel van de opdracht meldingen langer en grondiger op te volgen en in de gaten te houden.

Naast deze autonome ontwikkelingen is de 'reguliere' instroom in 2018 nog steeds hoger dan begroot. Dit was in 2017 ook reeds het geval: er is toen besloten de begroting niet bij te stellen maar eerst nog een jaar ervaring op te bouwen en de invoering van de nieuwe meldcode af te wachten. Dit zal voor 2018 waarschijnlijk toepassing van de 5% regel betekenen, en daarmee een hogere afrekening bij de jaarrekening.

Naam	Kredietbank Limburg (KBL)
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Heerlen
Openbaar belang	Kredietverlening en schuldhulpverlening
Zeggenschap	Drie stemmen in algemeen bestuur, voorzitter dagelijks bestuur
Aandelen/financieel belang	Achtergestelde lening/inkooprelatie /verliesbijdrage naar rato van inwonertal (50 procent) en verstrekte leningen (50 procent)
Risico	Aandeel in eventueel verlies naar rato van inwonertal en verstrekte leningen
Programma	Programma 0 Bestuur en ondersteuning en 6 Sociaal Domein
Eigen vermogen begin/eind	€ 76.331 / € 0
Vreemd vermogen begin/eind	€ 11.353.036 / € 11.641.999
Resultaat	€ 468.000 negatief
	Cijfers 2017

De deelnemende gemeenten hebben een inkooprelatie met KBL, maar eventuele tekorten komen ook voor rekening van de gemeenten. In 2017 heeft KBL een negatief exploitatieresultaat behaald van € 0,468 mln. In het Dagelijks Bestuur is besloten het negatief resultaat geheel ten laste te brengen van het eigen vermogen (weerstandsvormogen) van de KBL. Het eigen vermogen wordt hierdoor verlaagd van € 76.000 naar 0. Het meerdere ad €0,392 mln. wordt bij de deelnemende GR gemeenten in rekening worden gebracht. Voor Maastricht betekent dit een bijdrage van € 0,131 mln.

De primaire begroting 2019 heeft een positief exploitatieresultaat van € 25.000, gebaseerd op de Dienstverleningsoverkomsten (DVO's) 2017.

Op 11 juli 2017 is een motie aangenomen door de raad van Maastricht met als strekking om de bestuurders van KBL het door de KBL gehanteerde rentepercentage omlaag te brengen en indien nodig de begroting aan te passen en de aangesloten gemeenten naar rato ieder hun deel te laten nemen. Naar aanleiding van de aangenomen moties in de gemeenteraden van Sittard-Geleen en Maastricht over de door Kredietbank Limburg gehanteerde rentepercentages, heeft er in de vergadering van het Dagelijks Bestuur d.d. 6 oktober 2017 een discussie hieromtrent plaatsgevonden. Het bestuur heeft besloten om de rentepercentages niet te verlagen. De raad is hierover op 13 december 2017 geïnformeerd. (RIB.) Daarop heeft de raad opnieuw een motie ingediend op 30 januari 2018 om de verlaging van de rente in te voeren. Het bestuur van de GR KBL heeft op 6 april 2018 besloten dat de KBL voor inwoners uit Maastricht met ingang van 1 juli 2018 voor nieuwe kredieten een verlaagd percentage kan hanteren, mits dit budgettair neutraal voor de overige GR gemeenten gebeurt. De extra lasten voor de gemeente

Maastricht in verband met gedeerde rente inkomsten bedragen op jaarbasis naar schatting € 67.000. De extra kosten worden gedekt uit het armoedebudget.

In april 2018 heeft de KBL een eerste begrotingswijziging 2018 ingediend, met een negatief resultaat geprognoseerd over 2018 van € 776.000 en daarom € 809.000 lager dan geprognoseerd. Daarnaast vindt er jaarlijks een afschrijving plaats op de oninbare leningen. Deze wordt ten laste van de gemeenten gebracht.

Belangrijkste oorzaken voor dit resultaat zijn volgens de KBL de implementatiekosten Stratech, het tijdelijk inzetten van extra personeel bij bewindvoering, vervangen van een aantal langdurig zieke medewerkers.

De raad is hierover geïnformeerd tijdens de raadsinfobijeenkomst op 22 mei 2018 en raadsvergadering van 29 mei. De extra kosten worden gedekt uit het armoedebudget.

Tenslotte is er op 27 juni 2017 een motie aangenomen in de raad bij de begroting 2018 van de KBL met als zienswijze "dat de KBL in de eerstvolgende begroting die ze als GR voorlegt aan de verschillende gemeenteraden af te stappen van het louter formuleren van procesafspraken om daarvoor in de plaats afspraken te maken op basis van output en outcome. Daarbij dient een onderscheid gemaakt te worden tussen de verschillende instrumenten die kunnen worden ingekocht waardoor de gemeenten kunnen kiezen voor een middelenmatrix waarbij gestuurd wordt op effect en outcome." De KBL heeft een nieuwe begrotingsopzet gemaakt die tegemoet komt aan deze wens en deze op 28 augustus 2018 met de raad besproken. Definitieve besluitvorming over de nieuwe begrotingsopzet vindt naar verwachting in het voorjaar 2019 plaats door de bestuur van de GR KBL.

Naam	Regionaal Historisch Centrum Limburg (RHCL)
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Het (wettelijk) bewaren, beheren en benutten van de archiefbescheiden en collecties van gemeente en Rijk die berusten in de openbare archiefbewaarplaats RHCL en toezicht houden op de niet-overgedragen (digitale) archiefbescheiden binnen de informatiehuishouding van de gemeente Maastricht
Zeggenschap	Drie leden in algemeen bestuur
Aandelen/financieel belang	Bekostigingsrelatie (GR RHCL)
Programma	Programma 5 Sport, cultuur en recreatie
Eigen vermogen begin/eind	€ 703.804 / € 821.589
Vreemd vermogen begin/eind	€ 5.926.487 / € 7.185.279
Resultaat	€ 138.005 positief Cijfers 2017

De Gemeenschappelijke Regeling RHC Limburg (RHCL) bestaat uit de partijen Gemeente Maastricht en Rijk (Ministerie OCW) en is ontstaan uit een fusie tussen het Rijksarchief in Limburg en Gemeentearchief Maastricht in 2004.

De GR RHCL is ingesteld met het doel de belangen van de minister en de gemeente bij alle (wettelijke) aangelegenheden betreffende de archiefbescheiden van de overheid in gezamenlijkheid te behartigen: het verwerven, bewaren, beheren en ter beschikking stellen van de archieven en collecties (bijvoorbeeld beeldmateriaal). Het RHCL is een openbare archiefbewaarplaats in de zin van de Archiefwet. Door middel van digitale dienstverlening en een studiezaal zijn de archieven en collecties raadpleegbaar voor een breed publiek. Tevens wordt de duurzame toegankelijkheid op lange termijn van (digitale) overheidsinformatie gewaarborgd. Inmiddels vormt ook samenwerking bij de ontwikkeling van duurzame opslag (e-Depot) van digitaal gevormde overheidsarchieven een speerpunt van regionaal beleid bij de aangesloten overheden. Het RHCL heeft dienstverleningsovereenkomsten afgesloten met de Provincie Limburg, Gemeente Eijsden-Margraten, Valkenburg aan de Geul en Vaals.

Voor 2019 tekent zich een groeiscenario af voor zowel de GR (de bestuurlijke regeling) als de organisatie zelf. Dit vanwege de mogelijke toetreding van nieuwe partijen (gemeenten, provincie Limburg). Hiermee wordt niet alleen de reikwijdte vergroot maar ook het publieksbereik.

In 2019 krijgt de inzet van het RHCL op de doorontwikkeling van het beheer en de opslag van digitale archiefbescheiden een vervolg. Dit ten bate van duurzaam informatiebeheer en de realisatie van het e-depot (doorloop tot 2021). Hiermee ondersteunt het RHCL de uitdaging voor de overheid naar volledige implementatie van digitaal archiveren.

In de dienstverlening ten behoeve van de gemeente Maastricht continueert het RHCL in 2019 zijn werkzaamheden ten behoeve van taken en bevoegdheden die door de gemeente zijn overgedragen op het terrein van archiefbeheer. Deze inzet draagt bij aan duurzaam informatiebeheer en de realisatie van het e-depot.

Behalve op optimaal archiefbeheer focust het RHCL zich ook in 2019 weer op het beschikbaar stellen van de archieven voor (her)gebruik door een breed en divers publiek, zowel digitaal als analoog. In dit kader worden werkzaamheden uitgevoerd als bijv. de acquisitie van particuliere archieven, het bewaken van de fysieke toestand van de papieren archieven, deelname aan restauratieprojecten, depotbeheer, doorontwikkeling e-archief, permanente aandacht voor de kwaliteit van de digitale en analoge dienstverlening, bestendiging van samenwerkingsverbanden

Naam	Veiligheidsregio Zuid-Limburg
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Realiseren van een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie van brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen, gemeentelijke bevolkingszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing
Zeggenschap	4 van de 25 stemmen in het algemeen bestuur; burgemeester is voorzitter dagelijks bestuur/algemeen bestuur en voorzitter van de veiligheidsregio Zuid Limburg
Financieel belang	Bijdrage volgens vastgestelde verdeelsleutel (deels naar rato inwoneraantal, deels op basis van historische kosten)
Programma	Programma 1 Veiligheid
Eigen vermogen	31-12-2017 € 8,175 mln.
Algemene reserve	31-12-2017 € 0,995 mln.
Vreemd vermogen	31-12-2017 € 43,744 mln.
Resultaat	2017 € -0,778 mln.

Met ingang van 1 januari 2012 zijn de 18 Zuid-Limburgse gemeenten deze GR aangegaan op grond van de Wet veiligheidsregio's. Hiermee worden brandweezorg, geneeskundige hulpverlening, gemeentelijke bevolkingszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing op regionaal niveau geïntegreerd om een doelmatige en slagvaardige hulpverlening te verzekeren. In bestuurlijk opzicht kent het bestuur drie bestuursorganen: het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter. Voor de beleidsvoorbereiding van de GR is de veiligheidsdirectie verantwoordelijk die bij deze taak wordt ondersteund door het veiligheidsbureau. Dit veiligheidsbureau staat ook ten dienste van de drie bestuursorganen. De commandant van de brandweer, de directeur publieke gezondheid, de chef van de politie-eenheid Limburg en de coördinerende gemeentesecretaris vormen samen de veiligheidsdirectie. De veiligheidsdirectie staat aan de basis van het samenhangend beleid voor alle hulpverleningsdiensten (brandweer, GHOR en politie) en de gemeenten. Hierbij moet worden opgemerkt dat het bestuur van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg (hierna: VRZL) verantwoordelijk is voor de brandweer, zowel op beleidsvlak als op operationeel gebied.

Nieuwe programma-/productbegroting VRZL 2018

De begroting 2019 van de Veiligheidsregio is opgesteld conform de (gewijzigde) richtlijnen van het Besluit Begroting en Verantwoording (hierna: BBV).

Het jaar 2019 zal in het teken staan van verdere versterking van de taken, waarbij samenwerking met Limburg-Noord actief wordt opgezocht. Binnen het domein van de brandweezorg is een traject opgestart om te komen tot een bestuurlijk gedragen beeld over de toekomst. Het beleidsplan 2012-2018, inclusief een bezuinigingstaakstelling van 10% van het budget (€ 3,5 mln.) is beëindigd. Voor de volgende beleidsplanperiode wordt ingezet op de volgende speerpunten:

1. continuïteit paraatheid (voorkomen roosterproblemen in de repressie)
2. vakmanschap (opleiden en oefenen)
3. informatiepositie/-management
4. vitaliteit van de organisatie
5. behoud vrijwilligheid

Ten behoeve van gelijktijdige besluitvorming over de verdeelsleutel en de noodzakelijke doorontwikkeling van de brandweerorganisatie (intensivering programma brandweer) is ervoor gekozen de bovenstaande ambities voor de brandweer op te houden tot 2020. Hierdoor wordt er ook recht gedaan aan het principe van democratische legitimatie. De nieuwe gemeenteraden worden door het oprekken van de tijd in de positie gebracht gedegen te kunnen oordelen over de gevraagde budgetuitbreiding. Het uitstellen kan echter niet zonder gevolgen. Het weerstandsvermogen in de vorm van de algemene reserve is in relatie tot de risico's niet toereikend; provincie en accountant maken hier bij de controle opmerkingen over. Er zijn maatregelen genomen om het meerjarenperspectief sluitend te maken. Er wordt in de begroting 2019 een beroep gedaan op de egalisatiesreserve kapitaallasten om de begroting sluitend te krijgen.

Versterking crisisbeheersing en rampenbestrijding

Rampenbestrijding en crisisbeheersing heeft betrekking op het voorkomen, beperken en managen van incidenten voor de openbare orde en openbare veiligheid. Het gaat om de risicobeheersing en de gezamenlijke voorbereiding op dergelijke incidenten en de coördinatie ervan als ze zich voordoen.

Vorbereiding en coördinatie van rampenbestrijding en crisisbeheersing bevat onder andere de coördinatie, afstemming, facilitering, regievoering en het stimuleren van multidisciplinaire samenwerking. Met een goede invulling van de voorbereiding en coördinatie zal de Veiligheidsregio haar regie- en netwerkfunctie kunnen waarmaken. Daarbij wordt ook ingezet op participatie van burgers, ondernemers en instellingen en worden zij opgeroepen de veiligheid in de eigen woon- en werkomgeving te bevorderen. Een adequate uitvoering van de risicobeheersing, communicatie, informatiemanagement en een goed kwaliteitszorgsysteem zijn daarvoor noodzakelijk.

Na het opstartjaar van het Veiligheidsbureau in 2018, is 2019 het eerste jaar waarin de multidisciplinaire samenwerking qua organisatie staat. In 2019 vindt een doorontwikkeling plaats. Daarbij zal de beoogde verdergaande samenwerking met Veiligheidsregio Limburg Noord een belangrijke rol spelen.

Van de Veiligheidsregio zullen we in 2019 een nieuw vierjaren beleidsplan 2020-2023 ontvangen. Zij hebben signalen afgegeven dat de kosten zullen toenemen als gevolg van wegvallende inkomsten, opleidingskosten ten behoeve van vakbekwaamheid, het inrichten van een flexpool voor de snelle opschaling bij rampen en tot slot als gevolg van een andere verdeelsystematiek van de gemeentelijke bijdragen. Zonder daarmee de discussie uit de weg te gaan, willen we rekening houden met een stijging van de kosten.

Naam	Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zuid-Limburg
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Uitvoeren van de wettelijke milieutaken
Zeggenschap	Een stem in zowel algemeen bestuur en dagelijks bestuur (10 % weging)
Programma	Programma 7 Volksgezondheid en milieu
Eigen vermogen	31-12-2017 € 2,157 mln. (inclusief rekeningresultaat 2016)
Algemene reserve	31-12-2017 € 0,560 mln.
Vreemd vermogen	31-12-2017 nihil
Resultaat	2017 € 1,067 mln.

De Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zuid-Limburg is per 1 januari 2013 opgericht en is gevestigd in een vleugel van het provinciehuis. De RUD heeft als taak de uitvoering van de wettelijke milieuvergun- en toezichttaken van een deel van de Maastrichtse bedrijven (+ 120). In de RUD Zuid-Limburg zijn alle 18 Zuid-Limburgse gemeenten en de provincie vertegenwoordigd.

De nieuwe toekomstvisie "Samen op weg naar 2020" is vastgesteld december 2016. De RUD Zuid-Limburg bestaat bijna 6 jaar en de eerste fase van de ontwikkeling van de organisatie is afgerond. Een goed moment om de doelen en ambitie van de samenwerking van de 19 deelnemende partijen te herijken en de visie voor de komende vier jaar vast te leggen. Gericht op 2020 is de ambitie voor de RUD ZL: "In 2020 is de RUD ZL de gezaghebbende milieuthoriteit, waarbij de focus vooral ligt bij de complexe milieutaken, het bevorderen van veiligheid in de regio, incidentpreventie en het bieden van meerwaarde voor de opdrachtgevers vanuit bundeling van specialistische kennis."

De missie en visie van de organisatie zijn op basis van deze ambitie als volgt aangescherpt.

Missie: "Wij als RUD Zuid-Limburg werken samen met onze partners aan de totstandkoming van een veilige leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit."

Visie: "Wij zijn voor onze opdrachtgevers de gezaghebbende milieuthoriteit en wij bieden meerwaarde door bundeling van specialistische kennis, door een goede kennis van de lokale situatie, een efficiënte bedrijfsvoering en continuïteit van dienstverlening."

Er is een geactualiseerde dienstverleningsovereenkomst vastgesteld met ingangsdatum 1 januari 2017. Het takenpakket bestaat voor alle deelnemers uit het basistakenpakket (packagedeal tussen VNG, IPO en ministerie). Maastricht, Heerlen en Sittard-Geleen en de Intergemeentelijke Milieudienst voegen daar ook hun specialistische milieutaken aan toe. De RUD Zuid-Limburg is door de staatssecretaris aangewezen om taken op het gebied van Besluit risico zware ongevallen (BRZO) voor de hele provincie Limburg uit te voeren. De gemeente Maastricht heeft 7,7 fte ingebracht, die per 1 januari 2018 definitief zijn overgegaan naar de RUD. De RUD is uitsluitend een uitvoeringsorganisatie. De individuele gemeenten blijven volledig verantwoordelijk voor het milieubeleid. De front-Office (onder andere loketfunctie) blijft bij de gemeente.

Ieder jaar wordt een werkprogramma opgesteld waarin de opdrachten van inrichtinggebonden taken (het zogenaamde pakketdeel) en de taken die niet inrichtinggebonden zijn (het zogenaamde programmadeel) zijn vastgelegd. Per kwartaal krijgt de gemeente een voortgangsrapportage betreffende de uitvoering van dit werkprogramma.

Het beleid van de RUD Zuid-Limburg is erop gericht om te beschikken over een weerstandsvermogen dat voorziet in dekking van de gepercipieerde en gekwantificeerde risico's. Dit bepaalt de ondergrens van het weerstandsvermogen. Er wordt gestreefd naar een weerstandsvermogen van 1,0 wat wil zeggen dat de middelen die beschikbaar zijn om tegenvallers op te vangen (de weerstandscapaciteit) precies voldoende van omvang zijn, om de geïnventariseerde risico's op te vangen. De bovengrens wordt gevormd door de in de Gemeenschappelijke Regeling opgenomen begrenzing van 10% van de exploitatiebegroting van het volgende jaar.

De RUD Zuid-Limburg is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan niet uit de balans blijvende, financiële verplichtingen. Er is een huurovereenkomst aangegaan voor kantoorruimte en parkeerplaatsen en ICT-voorzieningen met de provincie Limburg. In 2017 is door de RUD Zuid-Limburg een bedrag van € 0,3 mln. betaald aan huur. Vanaf 2020 vervalt de korting door de Provincie en zal de huur stijgen.

Naam	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)
Vestigingsplaats	Roermond
Openbaar belang	WOZ-waardering en heffen en innen van lokale heffingen op rechtmatige wijze en zo doeltreffend, doelmatig en klantvriendelijk mogelijk
Zeggenschap	Lid algemeen bestuur met stemrecht op basis van aandeel in de kosten
Aandelen/financieel	Bijdrage op basis van verdeelsleutel (aantallen aanslagregels, WOZ-objecten, aanslagbiljetten en klantcontacten)
Risico	Risico voor kosten bedrijfsvoering komen voor rekening van de regeling
Programma	0 Bestuur en ondersteuning en 7 Volksgezondheid en milieu
Eigen vermogen begin/eind	€ 998.000 negatief / € 160.000
Vreemd vermogen begin/eind	€ 5.441.000 / € 5.870.000
Resultaat	€ 433.000 negatief
	Cijfers Jaarrekening 2017

Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW) heft en int lokale belastingen namens haar deelnemers, beheert de authentieke basisregistraties en verzorgt de uitvoering van de wet WOZ voor de gemeentelijke deelnemers. BsGW voert deze taken uit voor haar deelnemers, 30 gemeenten en het waterschap. Dit doet BsGW op rechtmatige wijze en zo doeltreffend, doelmatig en klantvriendelijk mogelijk. BsGW is een uitvoerende en dienstverlenende organisatie die op basis van maatschappelijk algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes wordt geleid. In dat verband streeft zij naar een optimale schaalgrootte.

Gemeente Venlo, Waterschap Roer en Overmaas en Waterschap Peel en Maasvallei hebben deze zelfstandige belastingsamenwerking opgericht per 1 april 2011. De samenwerking is ook aangegaan als groeimodel gericht op uitbreiding van de samenwerking met andere gemeenten.

Per 1 januari 2014 is gemeente Maastricht toegetreten in deze gemeenschappelijke regeling (GR). Per 1 januari 2018 bestaat de GR uit 31 leden, 30 gemeenten en het waterschap. Het betreft de gemeenten Beek, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittern, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Nederweert, Nuth, Onderbanken, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Schinnen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Voerendaal, Weert en het Waterschap Limburg.

Naam	Gemeenschappelijke regeling Shared Service Center Zuid-Limburg
Vestigingsplaats	Bedrijfsvoeringsorganisatie met (hoofd) standplaats Heerlen
Openbaar belang	Uitvoering van ondersteunende bedrijfsvoeringsprocessen van de deelnemende gemeenten
Zeggenschap	Iedere gemeente heeft een lid in het bestuur, het huidige bestuur bestaat uit wethouders Middelen van de gemeenten Heerlen, Sittard-Geleen en Maastricht
Financieel belang	Vanaf 2019 dekking kosten SSC via doorbelasting van geleverde dienstverlening aan gemeenten en bijdragen
Programma	Programma 0 Bestuur en ondersteuning

Met ingang van 23 oktober 2015 is de gemeenschappelijke regeling Shared Service Center Zuid-Limburg opgericht als bedrijfsvoeringsorganisatie. Deze GR heeft tot doel de uitvoering van de gezamenlijke ondersteunende bedrijfsvoeringsprocessen van de deelnemende gemeenten Sittard-Geleen, Heerlen en Maastricht. Deze bedrijfsvoeringsprocessen hebben in 2019 betrekking op tenminste de taken: gezamenlijke inkooptrajecten, informatie diensten (beheer en onderhoud ICT en beheer gezamenlijke generieke applicaties) en personeels- en salarisadministratie.

De door bestuur opgestelde aan de raden toegezonden begroting van deze GR 2019 is nog een proforma begroting en bedraagt € 3,963 mln. excl. BTW. De begroting is sluitend. Lasten en baten zijn in evenwicht. De baten bestaan uit gemeentelijke bijdragen voor geleverde dienstverlening aan de 3 deelnemende gemeenten plus een algemene bijdrage per gemeente ter dekking van overheadkosten. Deze zijn verwerkt in deze programmabegroting. De algemene bijdrage wordt gedekt uit de inkoopvoordelen die gerealiseerd worden door de door het SSC-ZL uitgevoerde gezamenlijke inkoop en aanbesteding.

Naam	Omnibuzz
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
Openbaar belang	Bevordering zelfredzaamheid & participatie
Zeggenschap	Wethouder Wmo (algemeen bestuur/dagelijks bestuur)
Aandelen/financieel belang	Verliesbijdrage naar rato van inwoneraantal (50%) + pashouders (50%) / afrekening daadwerkelijke vervoerskosten
Risico	Verliesbijdrage naar rato van inwoneraantal (50%) + pashouders (50%) / afrekening daadwerkelijke vervoerskosten
Programma	Programma 6 Sociaal Domein

Sinds 11 mei 2016 werken 32 Limburgse gemeenten binnen de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz samen aan toekomstbestendig doelgroepenvervoer. Omnibuzz draagt zorg voor een goede uitvoering van collectief en individueel vraagafhankelijk vervoer voor reizigers met een door de gemeente verstrekte Wmo-indicatie voor "Vervoer op Maat", zodat zij optimaal kunnen blijven deelnemen in de maatschappij. Omnibuzz verzorgt het contractmanagement en –beheer en heeft een ontwikkelingsfunctie binnen dit doelgroepenvervoer. Daarnaast verzorgt Omnibuzz de ritaanname (callcenter) en tactische regie. Vervoerders plannen deze ritten vervolgens in en rijden deze ritten. Het past binnen de visie om gefaseerd nieuwe doelgroepen toe te voegen aan Omnibuzz, hetgeen momenteel wordt onderzocht door drie werkgroepen (gedacht wordt aan Wmo/jeugd-dagbesteding/begeleiding/dagopvang en Leerlingenvervoer). Zo wordt toegewerkt naar een regiemodel in het (brede) doelgroepenvervoer. De bezetting van Omnibuzz is 64,91 fte in 2018 (enkel Wmo-vervoer).

Totale bijdrage van de gemeente Maastricht in 2017 (kosten bedrijfsvoering Omnibuzz, regie en planning + vervoerskosten minus eigen bijdrage reizigers) bedroeg € 3.112.180 (betreft verlengd boekjaar vanaf 11 december 2016). Voor 2018 is een bedrag van € 3.111.856 begroot. Voor 2019 is een bedrag van € 3.132.734 begroot.

Gemeenschappelijke regelingen zonder rechtspersoonlijkheid

De gemeenschappelijke regelingen zijn te verdelen in de openbare lichamen, de gemeenschappelijke organen en de centrumregelingen. De laatste twee worden gekenmerkt door het ontbreken van rechtspersoonlijkheid.

Naam	Regionale Samenwerking Leerplicht (RSL) en regionale meld- en coördinatiefunctie (RMC)
Vestigingsplaats	Centrumgemeente Maastricht
Openbaar belang	Uitoefenen van bevoegdheden inzake het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet, de Wet Regionale Meld- en Coördinatiefunctie, de Wet op het voortgezet onderwijs, Wet basiseducatie en beroepsonderwijs en de Wet op de expertisecentra
Zeggenschap	Het bestuur wordt gevormd door het Portefeuillehoudersoverleg Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland. Conform Leerplichtwet wordt het Jaarverslag Leerplicht-RMC jaarlijks door de raad van Maastricht vastgesteld en aangeboden aan de colleges van de deelnemende gemeenten die hun respectieve gemeenteraden actief informeren.
Financieel belang	Financiering vindt plaats door het gemeentefonds. Door deze samenwerking wordt de leerplichtfunctie efficiënter uitgevoerd. Bijdrage op basis van twee verdeelsleutels: aantal zorgleerlingen en aantal leerplichtigen. Aanvullende financiering vanuit Convenant Voortijdig Schoolverlaten met OCW en ESF.
Programma	4 Onderwijs

Het regionaal uitoefenen van de bevoegdheden in zake het toezicht op de naleving van de (herziene) Leerplichtwet, Wet Regionale Meld- en Coördinatiefunctie, Wet op het voortgezet onderwijs, Wet Educatie en beroepsonderwijs en de Wet op de expertisecentra. De leerplichtambtenaar (lpa) is belast met het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet (Lpw) door jongeren en/of ouders/verzorgers. Hij bewaakt het recht op onderwijs voor de jongere en verleent hulp aan jongeren, ouders/verzorgers en scholen als de jongere door (dreigend) schoolverzuim in zijn vorming en ontplooiing wordt belemmerd en als er sprake is van problematisch gedrag. Het toezicht heeft het karakter van maatschappelijke zorg. Deze maatschappelijke zorg heeft een multidisciplinair karakter waarbij de nadruk ligt op een goede samenwerking in zogenaamde knooppunten met andere hulpverlenende instanties en scholen, zodat de jongere en/of ouders/ verzorgers als nodig snel en adequaat verwezen kunnen worden.

De regionale meld- en coördinatiefunctie wordt in het zelfde werkgebied uitgevoerd. Het gaat vooral om het melden van voortijdige (niet-leerplichtige) schoolverlaters en het bestrijden van voortijdig schoolverlaten. De RMC-functie behelst het registreren, het in beeld brengen en houden van jongeren van 12 tot 23 jaar die nog geen startkwalificatie (diploma havo/vwo of mbo-2) hebben gehaald en hun trajectbegeleiding terug naar school, een andere opleiding of naar werk. Gekozen is voor een 'centrumgemeente' constructie door het hoge uitvoeringsgehalte van de regeling. Wijziging van beleid komt niet snel voor.

Naam	Gemeenschappelijke regeling subsidiëring Stichting Antidiscriminatievoorziening Limburg (ADV-Limburg)
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Uitoefenen van wettelijke taken op het gebied van antidiscriminatie
Zeggenschap	Gemeente Maastricht (namens de gemeenten in Zuid-Limburg) en gemeente Roermond (namens de gemeenten in Noord- en Midden-Limburg) treden op als centrumgemeenten naar de ADV-Limburg
Aandelen/financieel belang	Bijdrage op basis van inwoners/verliesbijdrage naar rato van inwoners
Programma	6 Sociaal Domein

Sinds 2009 voert de ADV-Limburg werkzaamheden uit zoals omschreven in het raadsbesluit beleidsvoorstel ADV-Limburg 2009. Daarvoor hebben de gemeenten in Noord- en Midden- Limburg en Zuid-Limburg ingestemd met de voorgestelde beperkte GR die de centrumgemeenten Roermond en Maastricht mandateert om namens de beide regio's de subsidierelatie met de ADV-Limburg vorm te geven. De dienstverlening van de ADV-Limburg is volledig geïmplementeerd en uitgebouwd tot een netwerkorganisatie. Het ADV Limburg voert de Wga uit voor 29 van de 33 Limburgse gemeentes.

Naam	Leerlingenvervoer
Vestigingsplaats	Centrumgemeente Maastricht
Openbaar belang	Waarborgen bereikbaarheid en toegankelijkheid van onderwijs
Zeggenschap	Deelnemende gemeenten hebben de uitvoering van het leerlingenvervoer overgedragen aan Maastricht als centrumgemeente. De deelnemende gemeenten blijven wel zelf verantwoordelijk voor de beleidsmatige kant van het leerlingenvervoer
Financieel belang	Het organiseren van leerlingenvervoer is een wettelijke taak en een open einderegeling. Financiering vindt plaats via het gemeentefonds. Door deze samenwerking wordt het leerlingenvervoer efficiënter uitgevoerd
Programma	4 Onderwijs

De gemeenten Maastricht, Meerssen, Valkenburg, Eijsden-Margraten, Gulpen-Witten en Vaals participeren in een gemeenschappelijke regeling Leerlingenvervoer om:

- De efficiëntie en effectiviteit van de uitvoering van de aan de gemeente opgedragen wetten en regelingen op het terrein van leerlingenvervoer te vergroten en de dienstverlening te verbeteren;
- De kwetsbaarheid in de uitvoering van onder andere specialistische werkzaamheden te verkleinen en beter te kunnen inspelen op snel wijzigende omstandigheden op het terrein van het leerlingenvervoer;
- De continuïteit en de kwaliteit van de dienstverlening te waarborgen;
- De kwaliteit van het vervoer optimaal te houden en/of te optimaliseren;
- De kosten zo veel mogelijk in de hand te houden.

Naam	Gezamenlijke uitvoeringsorganisatie sociale dienst Maastricht-Heuvelland (Sociale Zaken Maastricht Heuvelland)
Vestigingsplaats	Centrumgemeente Maastricht
Openbaar belang	Uitvoering van de werkzaamheden op gebied van sociale zaken van de zes deelnemende gemeenten
Zeggenschap	Elke gemeente heeft een lid in het Portefeuillehoudersoverleg Sociale Zaken. Maastricht heeft zelf zeggenschap op de bedrijfsvoering
Financieel belang	Bijdrage in apparaatskosten volgens vastgestelde verdeelsleutel, daarnaast programmabudgetten op grond van inhoudelijke afspraken.
Programma	6 Sociaal Domein

De gemeente Maastricht voert als centrumgemeente de participatiewet en aanverwante regelingen uit namens alle deelnemers (zijnde Maastricht, Gulpen-Wittem, Eijsden-Margraten, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul). De deelnemende gemeenten hebben zelf directe regie en controle op de dienstverlening van de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie. Zij bepalen zelf, maar wel zoveel als mogelijk in gezamenlijkheid, autonoom beleid en verordeningen.

Bestuurlijk gezien wordt de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie aangestuurd door de zes verantwoordelijke portefeuillehouders sociale zaken. De aansturing zal gebeuren op basis van de door de colleges vastgestelde centrumregeling.

4.5.6 Stichtingen personeelsbeheer

Naam	Stichting Personeelsbeheer Sport
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Het in dienstbetrekking hebben en houden van medewerkers. Desbetreffende medewerkers te detacheren aan de sportorganisatie van de gemeente Maastricht met al daartoe behoort of daartoe gediensig is. Alles in de ruimste zin van het woord.
Zeggenschap	De stichting heeft een bestuur waarvan minimaal twee bestuursleden gemeente ambtenaar moeten zijn met de functie directeur.
Aandelen/financieel belang	Alle kosten van de stichting worden doorbelast aan Maastricht Sport
Programma	7 Sport, cultuur en recreatie

In de Stichting Personeelsbeheer Sport zitten medewerkers die een dienstbetrekking hebben binnen de CAO Zwembaden en waarvan de loonkosten direct worden doorbelast naar het Geusseltbad. Jaarlijks wordt de jaarrekening besproken met het bestuur van de Stichting Personeelsbeheer Sport. Alle kosten bijvoorbeeld opleidingskosten, salaris, verzekeringen worden doorbelast aan Maastricht Sport.

Naam	Stichting Culturele en Civiele Dienstverlening Kunsten (SCCDK)
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Het uitvoeren van civiele diensten (horeca) voor het Theater aan het Vrijthof. Het in opdracht en voor rekening en risico van het Theater aan het Vrijthof organiseren van culturele evenementen in Maastricht.
Zeggenschap	Directeur Theater aan het Vrijthof is tevens directeur van SCCDK, toezicht door bestuur SCCDK
Aandelen/financieel belang	Voor- en nadelig resultaat wordt verrekend met het Theater
Programma	7 Sport, cultuur en recreatie

De SSCDK verricht, onder leiding van de directeur van het Theater en een onafhankelijk bestuur, civiele diensten voor het Theater, voornamelijk inzet van horecapersoneel. Voor deze werknemers is de horeca CAO van toepassing.

4.6 Duurzame kapitaalgoederen

De gemeente Maastricht heeft een omvang van 6006 ha. Binnen dit gebied heeft de gemeente de infrastructuur (wegen/verhardingen, kunstwerken, water, riolering), voorzieningen (groen, verlichting, sportfaciliteiten) en gebouwen in beheer. Een goede eigentijdse kwaliteit van deze kapitaalgoederen is een randvoorwaarde voor een goede leefbaarheid en bevordert de ontwikkeling van de stad in alle opzichten. In deze paragraaf wordt ingegaan op het onderhoud van de aanwezige kapitaalgoederen.

1. Infrastructuur en voorzieningen in de openbare ruimte

Algemeen beleidskader

Vanuit de zorg voor een structureel goed, veilig en efficiënt leef- werk- en woonmilieu voor de burger geeft de gemeente jaarlijks aanzienlijke bedragen uit aan het verkrijgen/vervaardigen en onderhouden van kapitaalgoederen. De provincie vindt het als toezichthouder van belang dat uit de paragraaf kapitaalgoederen blijkt dat de beschikbaar gestelde budgetten toereikend zijn om het door de raad vastgestelde beleid te kunnen uitvoeren. Daartoe verwacht de provincie de belangrijkste informatie over ten minste de kapitaalgoederen wegen, riolering, groen en gebouwen. In het bijzonder dient inzicht te worden verschaft in actuele beheerplannen, de van toepassing zijnde kwaliteitsniveaus en de mate van achterstallig onderhoud.

Deze verantwoordingsinformatie is samenvattend verwoord in de nota "Integraal Beheer Openbare Ruimte" die door het college bij raadsinformatiebrief van 7 maart 2017 is aangeboden aan de gemeenteraad (IBOR-nota 2017). Actualisering van deze info vindt -waar nodig- plaats via deze paragraaf kapitaalgoederen. Aanleiding voor het opstellen van de IBOR-nota waren de door de rekenkamer van Maastricht in mei 2014 gedane aanbevelingen voor het beheer van de openbare ruimte in de gemeente.

Deze overkoepelende nota bevat op zichzelf geen nieuw beleid en beschrijft achtereenvolgens:

1. de stand van zaken: welk beleid geldt voor de zes onderdelen van de openbare ruimte (verhardingen, civiele kunstwerken, water en rioleringen, openbaar groen, schoon en Ov);
2. nieuwe ontwikkelingen: welke (externe en interne) ontwikkelingen beïnvloeden het huidige en toekomstige beheer van de openbare ruimte in Maastricht?
3. de integraliteit van beleid: waar en hoe komen de zes onderdelen met elkaar samen? Hoe krijgt de integrale aanpak die al in 2003 is vastgelegd in het eerste beleidsplan IBOR, concreet vorm?

Ad 1: Met betrekking tot het eerste punt beschrijft deze nota in vogelvlucht het beleid vanaf het in 2003 vastgestelde beleidsplan IBOR (integraal beheer openbare ruimte). Deze eerste IBOR-nota beoogde een instrumentarium aan te reiken om te komen tot een meer integrale ontwikkeling van de openbare ruimte. In 2003 koos de gemeenteraad voor de kwaliteitsniveaus basis, schoon, heel en veilig. In het kernwinkelgebied en de parken koos de raad voor het kwaliteitsniveau "aandacht".

Gaandeweg de rit bleek dat de gestelde doelstellingen uit 2003 niet allemaal haalbaar bleken. In het raadsbesluit "Herijking beleid integraal Beheer Openbare Ruimte 2010-2013" (2009) is toen gekozen voor bijstelling waarbij het streven werd gericht op het realiseren in 2013 van het toen nieuw geformuleerde ambitieniveau. Dit is ook opgenomen in de programma's 2, 5 en 7.

Vanaf ongeveer 2009 is ook steeds meer invulling gegeven aan de wens om de met de raad afgesproken ambitieniveaus te verankeren in zogenaamde "leidraden". Deze kunnen worden beschouwd als plannings- en sturingsinstrumenten voor de ambtelijke opdrachtgever (Beleid en Ontwikkeling) richting de diverse opdrachtnemers (o.a. Stadsbeheer). In feite vormen de leidraden een beleidstalige vertaling van raadsambities in termen van onderhoudsinspanningen, keuzemogelijkheden en geld.

De overkoepelende IBOR-nota 2017 verwijst ook naar het raadsbesluit "Kwaliteitsbeelden Openbare Ruimte" (2011) waarbij is besloten om aan te sluiten op de landelijke CROW-normering.

Ad 2: Met betrekking tot het tweede punt is in de IBOR-nota 2017 ondermeer ingegaan op assetmanagement, diverse vormen van burgerparticipatie en de nieuwe Omgevingswet. Wat assetmanagement betreft is er bewust voor gekozen hiervoor extra formatieruimte vrij te maken waardoor er vanaf 1 november 2018 een nieuwe assetmanager van start zal gaan. Eerste belangrijke opdracht van deze medewerker is ervoor te zorgen dat er een betrouwbaar en eigentijds beheersysteem is voor de Openbare ruimte waarbij het mutatiebeheer ook adequaat is geregeld. Dit vormt een noodzakelijke voorwaarde voor een betrouwbare beheer- en onderhoudsplanning van de diverse IBOR-producten.

Ad 3: Tot slot beschrijft de nota een aantal aspecten van integraal werken waarbij is ingegaan op diverse zaken die hier aan bijdragen, te weten het Integraal Overleg Openbare Ruimte (IOOR), het klachtenmeldpunt, het beheersysteem, zelfbeheer en het toekomstige beleid. Wat het toekomstige beleid betreft worden de belangrijkste sturingsdocumenten op rij gezet en wordt, wat de leidraden betreft, aangegeven wanneer deze geactualiseerd zullen worden.

Met betrekking tot de toekomst heeft de rekenkamer gevraagd zorg te dragen voor meer informatie voor het management en de raad over IBOR in de vorm van integrale rapportages. Deze aanbeveling is in de IBOR-nota 2017 opgepakt door aan te geven dat dit ten minste jaarlijks zou gaan gebeuren door integraal in te gaan op de stand van zaken m.b.t. het beheer van de openbare ruimte als bijlage bij de begroting. Dit is voor het eerst gebeurd bij de begroting 2015 en ook nu weer in deze bijlage kapitaalgoederen. Deze bijlage is derhalve niet alleen een verantwoordingsdocument wat betreft het beheer van de kapitaalgoederen maar beoogt ook een integraal overzicht te geven van de belangrijkste actuele IBOR-ontwikkelingen.

Tegen de achtergrond van het beschreven beleidskader zullen wij hierna ingaan op de ontwikkelingen wat betreft de afzonderlijke kapitaalgoederen in de openbare ruimte, te weten wegen/verhardingen, civiele kunstwerken, water en riolering, groen, openbare verlichting en verkeersregelinstanties.

Wegen/Verhardingen

Algemeen/ontwikkelingen

Uit de database van de gemeente Maastricht blijkt dat het totale oppervlak van de verhardingen ca 5.812.700 m² bedraagt. Daarvan bestaat de helft uit asfalt (49,3%) en de andere helft bestaat uit elementenverhardingen (46,3%); het restant bestaat voornamelijk uit natuurstenen verhardingen. De wegen worden in principe tweejaarlijks geïnspecteerd en monitoringsgegevens worden verwerkt in een beheersysteem. Dit systeem wordt vervolgens gebruikt om de onderhoudskosten van het totale wegenareaal te berekenen op netwerkniveau.

In de leidraad verhardingen 2014 – 2018 is geconstateerd dat er sprake was van achterstallig onderhoud; wat het areaal asfaltverhardingen betreft verkeerde 16 % hiervan in de zogenaamde CROW-categorie D, d.w.z. onvoldoende. Wat elementenverhardingen betreft bedroeg dit percentage 6%. Deze gegevens zijn voor de raad aanleiding geweest een eenmalig impulsbudget van ruim 8 miljoen euro beschikbaar te stellen om hiermee een inhaalslag uit te voeren. Verder is het structureel beschikbare budget voor groot onderhoud verhardingen vanaf 2015 verhoogd met ongeveer 4 ton per jaar. Hierover zijn raadsinformatiebrieven gestuurd naar de raad op 13 januari 2015 en op 18 juni 2015.

Bij RIB d.d. 25 augustus 2017 is de raad geïnformeerd over de belangrijkste resultaten van de inhaalslag, dit op basis van inspecties najaar 2016. Daaruit blijkt dat de kwaliteit van de asfaltverhardingen in beheer bij de gemeente Maastricht tussen 2013 en 2016 duidelijk is verbeterd. Wat de elementenverhardingen betreft is sprake van een genuanceerder beeld. De kwaliteit van het areaal elementenverhardingen is sterk verbeterd als wordt gekeken naar de prioriteitenlijst (de aangepakte 700 slechtste wegen, van de ca 1800 wegen). Areaalbreed beschouwd is er evenwel sprake van een lichte stijging van de arealen elementenverhardingen in de D-categorie (van 6% naar 8%). Nog in 2018 zal het gehele wegenareaal van de gemeente opnieuw geïnspecteerd worden welke gegevens mede ten grondslag zullen worden gelegd aan een de nieuw op te stellen leidraad verhardingen voor de periode 2019 - 2023.

Wel is reeds besloten dat er in 2018 en 2019 fors geïnvesteerd wordt in het verbeteren van het areaal elementenverhardingen in de gemeente (zie programma grootonderhoud wegen 2018 - 2020).

Beleidskader

Leidraad verhardingen 2014 – 2018.

Onderhoudsniveau

De raad heeft met CROW-C gekozen voor gekozen voor een functioneel basis onderhoudsniveau met een wettelijk verantwoord veiligheidsniveau; het kwaliteitsbeeld qua onderhoud is sober. Alleen voor het voetgangersgebied en de hoofdwegen is gekozen voor een hoger kwaliteitsniveau (CROW-B).

Programma groot onderhoud wegen 2018 - 2020

Met inachtneming de resultaten van de inhaalslag zijn de jaarprogramma's groot onderhoud wegen tegen het licht gehouden en hierop –waar mogelijk- afgestemd. Algemeen uitgangspunt bij deze projecten is verbetering van het onderhoudsniveau waarbij is afgestemd met o.a. de (grote) projecten, mobiliteit en eventuele wensen vanuit andere disciplines. Dit leidt tot het beeld zoals aangegeven in de tabellen. De

gemeente zal daarbij in de komende 2 jaren ook fors zal investeren in de aanpak van de elementenverhardingen (gepland ca 1,4 miljoen euro). De programma's voor 2018 en 2019 liggen (nagenoeg) vast, het programma 2020 heeft de status "indicatief" om daarmee maximale flexibiliteit te behouden.

Nadrukkelijk wordt opgemerkt dat de genoemde groot-onderhoudsprojecten in een jaar zijn benoemd vanuit de gedachte dat de financiering van die projecten wordt gevoed vanuit de jaarschijf van dat jaar die in de voorziening wordt gestort. Dat betekent bijvoorbeeld dat een project in het programma 2018 al uitgevoerd kan zijn (bijv. De Griend) of pas in 2019 daadwerkelijk tot uitvoering komt (bijv. de Mergelweg). De genoemde bedragen zijn puur onderhoudsgelden, bedoeld voor wegen, dus excl. bijdragen vanuit andere disciplines.

Vervangingsprogramma 2018

	Onderhoud 2018
Randvoorzieningen Keersluis	
Lage Kanaaldijk	
Park Via Regia asfaltpaden	
Aldenhofpark	
Bodemverontreiniging A. v.	
Ehlenstraat	
Orleansstraat	
Hoge Weerd	
Meerssenerweg	
Mergelweg	
OMOP elementenverhardingen	
De Griend	
Fietspad Alfons Arienstraat	
Veulenerbank	
Stadspark	
Chambertinlaan	
Emelionlaan	
Hoverenstraat Amby	
Raamplan wortelopdruklokaties	
Oranjeplein	
Risicoreservering 15%	
Totaalbudget onderhoud 2018	€ 3.607.100

Vervangingsprogramma 2019

	Onderhoud 2019
Forcadentstraat	
Olympiaweg	
Lage Kanaaldijk	
Belfort	
OMOP elementenverhardingen	
Meidoorn/Haagdoorn	
Ankerkade	
Stuwweg	
Risicoreservering 15%	
Totaalbudget onderhoud 2019	€ 2.701.250

Vervangingsprogramma 2020 (indicatief)

Belfort Via Regia Bergweg Gentelaan/Nobellaan A. Battalaan Terblijerweg/Vijverdalseweg Stadionweg Risicoreservering 15%	Onderhoud 2020
Totaalbudget onderhoud 2019	€ 2.961.500

Relatie tot taakvelden

Taakveld 2 Verkeer en vervoer.

Financiële consequenties/begroting

Programma	Deelproduct	Totaal begrote kosten NCFB				
		2018	2019	2020	2021	2022
13: Beheer Openbare Ruimte	VERHARDINGEN	9.349.543	9.249.465	9.212.438	9.203.565	9.178.562

Civiele Kunstwerken

Algemeen/ontwikkelingen

Bij raadsinformatiebrief van 4 maart 2016 is de door het college vastgestelde leidraad civiele kunstwerken voor de planperiode 2015 – 2019 aan de gemeenteraad aangeboden. Uit de leidraad blijkt dat het areaal aan civiele kunstwerken in Maastricht in een redelijke tot goede toestand verkeert, dat de risico's als acceptabel worden ingeschat en dat de veiligheid niet in het geding is. Voorts is op basis van diagnoses en berekeningen vastgesteld dat de onderhoudswerkzaamheden kunnen plaatsvinden binnen de huidige budgetten. Binnen Maastricht zijn in totaliteit 493 kunstwerken gelegen waarvan er 376 eigendom zijn van de gemeente en de overige zijn van andere beheerders (Rijkswaterstaat, Waterschap, prorail e.d.). Meer dan de helft van de kunstwerken bestaat uit trappen, de overige kunstwerken bevatten vooral keermuren (69 stuks) en bruggen (63 stuks) waarvan 5 over de Maas.

In het kader van de werkzaamheden t.b.v. de leidraad zijn alle objecten geschouwd en zijn er rapportages opgesteld. Voordeel hiervan is dat de belangrijkste basisgegevens nu goed toegankelijk zijn ondergebracht in ons beheersysteem voor de openbare ruimte. Verder bevat de leidraad een beheerstrategie die er -vrij vertaald- op neerkomt dat we sturen op risico's en dat we niet alleen maar schades opnemen en herstellen. Waar risico's te groot waren is direct tot reparatie overgegaan, denk bijvoorbeeld aan de constructieve reparatie van de brug 5 koppen in de binnenstad; ook zijn diverse kleine reparaties verricht, denk bijvoorbeeld aan het vervangen van spijlen in een leuningwerk of het vervangen van rotte planken in een voetgangersbrug.

Alle geschouwde objecten zijn ondergebracht in zogenaamde werkpakketten. Deze werkpakketten beschrijven en bundelen werkzaamheden van dezelfde aard en/of omvang, denk bijvoorbeeld aan betonreparaties en metselwerkherstel, conserveringswerkzaamheden of reiniging. De diverse werkpakketten zijn vervolgens als totaliteit op de markt gezet in een Europese aanbesteding; de opdracht is in 2017 verleend en heeft een looptijd van ca 2 jaar.

Reeds in de leidraad is aangegeven dat het huidige budget civiele kunstwerken niet toereikend is om daarmee ook de kademuren in de stedelijke Jeker te kunnen onderhouden. Er is weliswaar budget voor gereserveerd maar een aanpak van de kademuren van de stedelijke Jeker vereist een integrale aanpak die ingewikkelder is dan elders gebruikelijk. Denk o.a. aan milieueisen en aan eisen m.b.t. flora en fauna. Bovendien heeft de stedelijke Jeker een historische waarde, is deze beeldbepalend voor een deel van het historisch centrum en vormt daarmee één geheel vanuit cultuurhistorisch oogpunt. Dit vereist een totaalaanpak waarbij de herstelopgave nog groter is door de combinatie van particulier en gemeentelijk eigendom. Volgens de huidige planning zal er najaar 2018 een extern in te huren projectleider gaan starten met dit project.

De leidraad geeft aan dat er nog relatief weinig bekend is over de veiligheid ten aanzien van draagvermogen en kerend vermogen van kunstwerken. Daarom is op basis van leeftijd en gebruik aanvullend onderzoek uitgevoerd naar ca 71 objecten waarvan we aanvankelijk te weinig wisten. Dit

heeft geleid tot het oordeel dat deze objecten een laag risico hebben en derhalve veilig zijn maar op onderdelen is aanvullend onderzoek aan de orde. Dit onderzoek is deels vertaald in de zogenaamde WOW-batch (Wegbeheerders Ontmoeten Wegbeheerders) waarbij een aantal onderzoeken van grote objecten is uitgevoerd samen met Rijkswaterstaat.

De afgelopen periode is ook groot onderhoud uitgevoerd aan de Noorderbrug waarbij o.a. scheurherstel heeft plaatsgevonden en alle voegovergangen zijn vervangen. Tot slot kan vermeld worden dat wij nadrukkelijk aandacht hebben besteed aan de Maasboulevardtunnel: met name de tunneltechnische installaties zijn bekeken en waar nodig aangepakt, dit mede met het oog op de noodzakelijke certificeringen.

Beleidskader

Leidraad civieltechnische kunstwerken 2015-2019.

Uit de leidraad civieltechnische kunstwerken 2015-2019 blijkt dat met het bestaande budget de civieltechnische kunstwerken op een adequaat niveau onderhouden kunnen worden.

Onderhoudsniveau

Het onderhoudsniveau is in de leidraad technisch bepaald en via de zogenaamde RAMS-systematiek vertaald in termen van te hanteren niveau's van veiligheid, functioneren en duurzaamheid. Gekozen is voor het versoberd scenario waarbij alleen schades worden aangepakt die een veiligheidsrisico vormen of een verhoogde kans op kapitaalvernietiging hebben. De uitvoering wordt programmatisch en gebundeld georganiseerd. Uitgangspunt is sober maar doelmatig onderhoud.

Relatie tot taakvelden

Taakvelden 2 Verkeer en vervoer

Financiële consequenties/begroting

Programma	Deelproduct	Totaal begrote kosten NCFB				
		2018	2019	2020	2021	2022
13: Beheer Openbare Ruimte	CIVIELE KUNSTWERKEN	1.762.963	1.859.564	1.860.076	1.860.587	1.861.099

Rioleringen/water

Algemeen/ontwikkelingen

De totale lengte rioleringen bedraagt ca. 570 km. Nadat de laatste herstelwerkzaamheden in 2015 zijn afgerond is het rioolstelsel technisch weer op orde. Op basis van een volgende inspectieronde die binnen 5 jaar in Maastricht oost weer dient aan te vangen zal wederom worden beoordeeld of reparatie aan de orde is, dit om het stelsel te laten voldoen aan de vereiste kwaliteitscriteria.

In 2017 is het nieuwe Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vastgesteld, in het GRP wordt niet alleen teruggekeken naar datgene wat er is gerealiseerd maar het plan geeft ook richting aan de opgaven voor de periode 2018-2022. Daarbij wordt aangegeven welke maatregelen noodzakelijk zijn, welke investeringen daarbij horen en welke consequenties dit heeft voor de hoogte van het rioolrecht.

De afgelopen planperiode heeft met name in het teken gestaan van de verdere verbetering van de waterkwaliteit, daarvoor zijn een aantal bergingsvoorzieningen gerealiseerd die er voor moeten zorgen dat er minder ongezuiverd rioolwater op oppervlaktewater zoals de Jeker of de Geusseltvijvers wordt geloosd. In het nieuwe GRP (2018-2022) ligt een nadrukkelijke focus op het aspect waterkwantiteit, dit heeft niet alleen betrekking op de Maas maar ook op het regionaal systeem. In dit kader is er in de periode 2016-2017 in gezamenlijkheid met een aantal buurgemeenten en het Waterschap Limburg een uniek onderzoek uitgevoerd. Daarbij zijn de werking van rioleringssysteem, het oppervlaktewatersysteem en de oppervlakkige afstroming integraal onderzocht en vevat in een totaal-rapportage. Door bepaalde neerslaggebeurtenissen te simuleren is er een goed beeld ontstaan van de mogelijk kwetsbare panden en straten binnen Maastricht die gevoelig zijn voor wateroverlast. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek zal de komende planperiode worden gewerkt aan mogelijke oplossingsrichtingen, dit betekent dat aanvullend onderzoek zal worden verricht en dat er een uitvoeringsstrategie moet worden bepaald. Het is van belang om daarbij aansluiting te zoeken bij het Groenstructuurplan en de leidraad groen die in 2018 ter besluitvorming worden aangeboden, het zoeken van synergie is van belang om op verantwoorde wijze de stad klimaatproof te maken. Daarmee wordt invulling gegeven aan het terugdringen van wateroverlast als gevolg van extreme neerslag maar zal ook een bijdrage worden geleverd aan de voorkoming van hittestress, uiteindelijk doel is om te werken aan een klimaatadaptieve stad.

Naast de regionale wateropgave is er in 2017 ook gewerkt aan de (inter)nationale opgave, dit heeft betrekking op de Maas. In 2016 heeft Maastricht vanuit het Deltaprogramma de opdracht gekregen om op basis van het eerder opgestelde “plan van aanpak hoogwaterveiligheid Maastricht”, verder onderzoek uit te voeren naar kansrijke oplossingen. Op basis hiervan is in 2017 gewerkt aan een verdere verdieping. Daarin worden in samenspraak met de gemeente Eijsden-Margraten, Provincie Limburg en het Waterschap Limburg de kansrijke oplossingen verder onderzocht, dit om Eijsden-Margraten en Maastricht te beschermen tegen overstromingen bij mogelijk hogere afvoeren in de Maas. De resultaten daarvan worden verwerkt in het rapport “Ontwikkelingsvisie Zuidelijk Maasdal”. Na afronding van de onderzoeksfase wordt de ontwikkelingsvisie Zuidelijk Maasdal aangeboden aan de Raad en vervolgens aan het Ministerie van Infrastructuur en Milieu, daar wordt op basis van een aantal criteria beslist of het project door mag naar de zogenaamde verkenningfase.

In de verkenningfase worden mogelijke alternatieven bekeken en kansrijke oplossingsrichtingen geselecteerd, dit op basis van een maatschappelijke kosten-baten analyse. Dit moet uiteindelijk leiden tot een voorkeursalternatief. Dit voorkeursalternatief wordt in de planuitwerkingsfase verder uitgewerkt in varianten en deze fase resulteert in een projectplan voor de definitieve variant. Het Ministerie beslist in 2018 of het project ontwikkelingsvisie zuidelijk Maasdal door kan naar de verkenningfase. Een en ander is onder afhankelijk van de financiering en de mogelijke financieringsbronnen.

Buiten deze wateropgaven staat het GRP ook in het teken van de verdere samenwerking in de regio, Maastricht participeert al langere tijd in het samenwerkingverband “Maas en Mergelland”, hierin wordt samengewerkt op het gebied van (afval)waterbeheer. Maastricht is zowel bestuurlijk als ambtelijk trekker van dit samenwerkingsverband en de deelnemende partijen hebben de intentie uitgesproken om vanaf 2018 nog intensiever samen te werken op een aantal onderdelen.

Beleidskader

Gemeentelijk rioleringsplan 2018-2022.

Onderhoudsniveau

In het kader van de zorgplicht dient het rioolstelsel te functioneren binnen vastgestelde kaders. Door het ingezette traject van reiniging, inspectie en reparatie is het rioolstelsel technisch gezien weer op orde.

Relatie tot taakvelden

Taakveld 7 riolering

Financiële consequenties/begroting

Programma	Deelproduct	Totaal begrote kosten NCFB				
		2018	2019	2020	2021	2022
13: Beheer Openbare Ruimte	RIOLERING	1.826.658	1.856.851	1.856.851	1.856.851	1.856.851
	BINNENHAVENS & WATERLOSSINGEN	63.324	64.246	64.246	64.246	64.246

Groen

Algemeen/ontwikkelingen

De oppervlakte openbaar groen binnen de gemeente Maastricht bedraagt 524 hectaren, inclusief de begraafplaats aan de Tongerseweg en natuurterreinen; daarnaast heeft Maastricht een bomenbestand bestaande uit ca. 43.400 laan- en parkbomen. Binnen dit beleidsveld spelen een aantal ontwikkelingen.

- Onder de naam *Mijn Groen Maastricht* zijn sinds eind 2014 drie verschillende maatregelen in één proces georganiseerd, te weten omvormen, vervangen en zelfbeheer Groen:
  - Omvormen van onderhoud-intensieve beplanting in -extensieve beplanting.
  - Vervangen van beplantingen en reconstructie van “uitgeleefd” groen.
  - Zelfbeheer groen: een vorm van burgerparticipatie dat aansluit bij het coalitieakkoord *Wij, Maastricht!* en inmiddels is uitgegroeid tot een organisatie eenheid binnen Stadsbeheer. De stand van zaken is als volgt: uitgevoerd in 2016 zijn de wijken Pottenberg, Amby, Heugemerveld, Belfort, Daalhof en Wykerpoort. In 2017 zijn de ontwerpen gemaakt en de informatieavonden gehouden voor de wijkgerichte aanpak Mijn Groen Maastricht voor de uitvoering van Caberg, Oud Caberg, Brusselse poort en Malpertuis. Voor de wijk de Heeg is er

een zelfs in deze aanpak een combinatie gezocht met een uitgebreide bomenaanpak. De daadwerkelijke maatregelen zijn uitgevoerd in het najaar 2017/voorjaar 2018. In het najaar 2018 en begin 2019 wordt er gewerkt aan een nieuw verbreed bestek en aanbesteding in het kader van de intergemeentelijke samenwerking.

2. *Project Snippergroen*. Dit project is eind 2018 afgerond. De evaluatie omvat 1100 dossiers en een positief financieel resultaat van bijna 300.000 Euro dat ten goede komt aan het IBOR groen/Zelfbeheer.

3. *Leidraad Groen/Groenstructuurplan*

Momenteel wordt gewerkt aan de opstelling van het gemeentelijk groenstructuurplan (strategisch/kaderstellend document t.a.v. lange termijn ambitie groen, natuur en landschap); dit plan is kaderstellend voor de tegelijkertijd op te stellen leidraad groenbeheer (tactisch/ operationeel uitvoeringsdocument t.b.v. beheer openbaar groen). Voor de totstandkoming van beide nota's is een procesdocument opgesteld. De planning daarvan richt zich op begin 2019. Door Onderzoek en Statistiek is een enquête verricht naar de beleving van het openbaar groen onder de bevolking van Maastricht. De Leidraad Groen stuurt aan op een opwaardering van het groenonderhoud en een meer gedifferentieerd groenbeheer, conform het nieuwe coalitieakkoord.

4. *Begraafplaats*

Begin dit jaar heeft de raad beslist over de beschikbaarstelling van een krediet van 615.000 Euro voor het nieuwe bedrijfsplan. Er zal gestart worden met de omvorming en vervanging van de groenstructuur en verder zal een bestemmingswijziging worden voorbereid ten behoeve van de uitbreiding van de begraafplaats met nieuwe functies, te weten:

- Behoud monumentaal gedeelte;
- Gefaseerd verkleinen areaal reguliere graven;
- Versterken natuurlijk karakter door het toevoegen van nieuwe functie "herdenkingsbos";
- Versterken openbaar karakter c.q. functie van wijkpark;
- Accommoderen passende culturele activiteiten en evenementen;
- Wegwerken achterstallig onderhoud van paden en groenstructuur;

Beleidskader

IBOR nota 2017

Leidraad groen 2014 - 2019

Structuurvisie 2030

Onderhoudsniveau

Het onderhoudsniveau voor het onderhoud van groen is vastgesteld op kwaliteitsniveau C; het niveau voor bomen op kwaliteitsniveau B. Via objectieve schouwen in de openbare ruimte wordt de kwaliteit van groen gemeten.

De vitaliteit en veiligheid van bomen wordt beoordeeld op basis van een zogenaamde VTA (**Visual Tree Assessment**). Volgens deze methode kunnen (zichtbare) gebreken ontdekt worden aan de hand van een visuele controle van de boom. Voor het dagelijkse onderhoud worden de bomen beoordeeld conform de geldende CROW systematiek. Hierbij scoort het onderhoud van de bomen een gemiddelde B-kwaliteit.

Het onderhoud van het openbaar groen in Maastricht werd in 2017 aanbesteed op niveau C. Naar aanleiding van de resultaten van de groen enquête werd evenwel door het college een bedrag van 240.000 Euro beschikbaar gesteld voor extra maaibeurten van de gazons en onkruidbestrijding in de plantsoenen.

Relatie tot taakvelden

Taakveld 5 openbaar groen en (openlucht)recreatie

Financiële consequenties/begroting

Programma	Deelproduct	Totaal begrote kosten NCFB				
		2018	2019	2020	2021	2022
13: Beheer Openbare Ruimte	GROENVOORZIENINGEN	3.531.340	3.546.271	3.546.271	3.546.271	3.546.271
	BOMEN	955.258	971.902	971.902	971.902	971.902
	NATUURBEHEER	363.286	368.372	368.372	368.372	368.372

Schoonhouden openbare ruimte

Doelstellingen

Zorgdragen voor het schoonhouden van de openbare ruimte, met als doel een sobere, functionele en veilige openbare ruimte i.r.t. het aspect schoon.

Kwaliteitsbeelden

De basistaak van het schoonhouden van openbare ruimte is gericht op jaarbasis gemiddeld minimaal CROW-kwaliteitsbeeld A binnen de singels en minimaal CROW-kwaliteitsbeeld B buiten de singels.

Ontwikkelingen

Sinds 2016 is er speciale aandacht voor een preventieve aanpak van zwerfafval. Deze aanpak is gericht op educatie, bewustwording en samenwerking met betrokken partners. Eén van de acties hierbinnen is bijvoorbeeld het #Pick it Up project. #Pick it Up stimuleert scholen, maatschappelijke organisaties en buurtbewoners om gezamenlijk de wijk in te trekken om de strijd aan te gaan met zwerfafval, en combineert dit met educatie op maat.

Vanaf 2018 worden als proef afvalcoaches ingezet om burgers te informeren omtrent de juiste toepassing van de regels omtrent het aanbieden van afval. Door op een coachende wijze te informeren wordt o.a. gestreefd naar minder zwerfafval; bijvoorbeeld door het aantal bijplaatsingen bij de milieuperrons terug te dringen.

Eveneens is vanaf 2018 ingezet op onbewuste gedragsverandering bij de zogenaamde hotspots zwerfafval. D.m.v. subtiele gedragsverandering wordt ook bij deze aanpak gestreefd naar minder zwerfafval in de openbare ruimte.

Een blijvend aandachtspunt is onkruidbestrijding op verhardingen. Uit milieuoverwegingen is Gemeente Maastricht in 2010 gestopt met chemische bestrijding van onkruid op verhardingen en in beplantingen. Hierdoor kan pas als het onkruid opgekomen is, met de niet-chemische bestrijding begonnen worden. Bovendien blijven bij deze bestrijdingsmethode de wortels van het onkruid onder de grond intact. Het gevolg hiervan is dat onkruid daardoor meer zichtbaar is en de openbare ruimte ontsiert. Daarnaast zijn de werkzaamheden qua uitvoering arbeidsintensiever. Verhoogde inzet is nodig om met niet-chemische onkruidbestrijding hetzelfde resultaat te behalen.

Relatie tot taakvelden

Taakveld 2 Verkeer en vervoer

Financiële consequenties/begroting

Programma	Deelproduct	Totaal begrote kosten NCFB				
		2018	2019	2020	2021	2022
13: Beheer Openbare Ruimte	SCHOON	5.036.893	4.984.582	4.984.582	4.984.582	4.984.582

Openbare Verlichting

Algemeen/ontwikkelingen

In Maastricht staan er bijna 21.000 stuks masten, waaraan in totaal bijna 23.000 stuks armaturen zijn bevestigd.

Eind 2015 is de leidraad openbare verlichting vastgesteld, hieruit is gebleken dat binnen het toegewezen budget niet alle armaturen die het einde van de technische levensduur hebben bereikt kunnen worden vervangen. Deze verschuiven derhalve door naar de volgende beleidsperiode (2020-2024). Door op een andere manier om te gaan met het beheer en onderhoud en daaraan verbonden uitvoering worden de risico's echter in voldoende mate beheerst.

Voor de openbare verlichting zijn we begin dit jaar gestart met de toepassing van een LED armatuur dat voldoet aan de huidige flora en fauna wetgeving (o.a. vleermuisvriendelijk), waarbij ook nadrukkelijk gekeken wordt naar de sociale veiligheid. Dit betekent dus een combinatie van amber (vleermuisvriendelijk) licht en wit (sociale veiligheid) licht, welke dagelijks een bepaald scenario doorloopt en ook nog seizoensafhankelijk functioneert. Het eerste project dat op deze wijze is gerealiseerd is de "Keersluis Limmel"; we gaan wij dit de komende tijd evalueren en waar nodig bijsturen.

Een andere ontwikkeling binnen de openbare verlichting, die al geruime tijd gaande is, betreft de toepassing van de zogenaamde slimme LED armaturen. Deze LED armaturen zijn op afstand te beheren en aan te sturen. Hierbij wordt ook gekeken naar de mogelijkheden van integratie van sensoren, waarop de openbare verlichting gestuurd kan worden. Dit willen we de komende jaren steeds meer invulling aan gaan geven. Hierbij wordt dan ook steeds meer gekeken naar de koppeling met andere vakdisciplines. Openbare verlichting wordt dan de basis voor "Internet of Things".

Aangezien veiligheid voor ons zeer belangrijk is zijn we dit jaar ook gestart met de controle c.q. metingen van alle overspanningen van de openbare verlichting. De resultaten zijn inmiddels bekend: hetgeen betekent dat alle overspanningen moeten worden vervangen. Hiervan wordt een uitvoeringsplan gemaakt, welke wij dan eind 2018/ begin 2019 willen gaan aanbesteden.

Momenteel zijn we ook druk bezig om de areaalgegevens van de openbare verlichting op te schonen in een nieuw tijdelijk beheerssysteem OVL, waarbij ook gekeken wordt hoe wij de nieuwste ontwikkelingen (binnen de openbare verlichting) het beste in het beheerssysteem kunnen registreren. Begin 2019 willen we dit 100 % afgerond hebben.

Na een succesvolle innovatieve gezamenlijke aanbesteding (samen met Provincie Limburg (pervoerder), Gemeente Schinnen, Gemeente Sittard-Geleen en Gemeente Meerssen) van het onderhoud is voor Gemeente Maastricht per 1 januari 2018 een nieuw onderhoudscontract ingegaan, waarbij we contractmanagement gaan toepassen. Samen met de andere partijen willen we ook op regelmatige basis onze ervaringen delen en kijken op welke vlakken we nog meer kunnen samenwerken. Een belangrijk aandachtspunt voor de komende tijd waar wij invulling (samen met andere vakdisciplines) aan willen geven is de installatieverantwoordelijkheid voor de eigen installaties.

Beleidskader

Leidraad openbare verlichting 2015-2019
 Meerjarenprogramma Veiligheid Maastricht 2015-2018
 Structuurvisie 2030
 Energienota 2009

Onderhoudsniveau

De openbare verlichting wordt onderhouden op basiskwaliteit B, dit conform de IBOR afspraken. De beeldkwaliteit wordt in de jaarlijkse schouw meegenomen en scoort een gemiddelde B-kwaliteit. In het voor- en najaar van elk jaar wordt ook een nachtschouw op de hoofdontsluitingswegen uitgevoerd (uitval lampen).

Het verlichtingsniveau zal in 2019 opnieuw worden gemeten.

Relatie tot taakvelden

Taakveld 2 Verkeer en vervoer

Financiële consequenties/begroting

Programma	Deelproduct	Totaal begrote kosten NCFB				
		2018	2019	2020	2021	2022
13: Beheer Openbare Ruimte	OPENBARE VERLICHTING	530.227	538.643	538.643	538.643	538.643

Verkeersregelinstallaties

De gemeente Maastricht heeft ongeveer 60 verkeersregelinstallaties (inclusief zeven afsluitingen) in beheer en onderhoud. In de nota verkeerslichten Maastricht zijn de concrete tactische kaders vastgelegd voor het al dan niet plaatsen, regelen, ontwerpen en beheren van de verkeersregelinstallaties in de gemeente Maastricht. De nota geldt voor de periode van 2010 tot 2018.

Vanaf 2016 wijzigt de verkeerssituatie in de gemeente Maastricht structureel als gevolg van de ondertunneling van de A2, de aanleg van de tram en de verlegging van de Noorderbrug. Na 2016 zal opnieuw worden bekeken of en hoe de gewijzigde verkeerssituatie om nieuw beleid vraagt ten aanzien van verkeerslichten.

Beleidskader

Nota verkeerslichten Maastricht, opgesteld in 2010, nog niet vastgesteld (in afwachting van het afronden van de toekomstvisie Dynamisch VerkeersManagement).

Beleidsbrief 'Op weg naar een duurzame bereikbaarheid',
Bestuursakkoord: 'bevorderen fiets en openbaar vervoer'
Fietsplan

Onderhoudsniveau

Verkeersregelinstallaties zijn onderdeel van de te beheren openbare ruimte en dus geldt de zogenaamde basiskwaliteit schoon, heel en veilig uit het Beleidsplan IBOR. Om te concretiseren wat dit kwaliteitsniveau inhoudt voor het beheer en onderhoud van verkeersregelinstallaties is de publicatie 145 van het C.R.O.W. van toepassing.

Zowel de frequentie als de basis uitrusting is vergeleken met wat in Maastricht de laatste jaren gangbaar is. Hieruit blijkt dat de frequenties vrijwel overeen komen met de frequenties, die de gemeente Maastricht hanteert bij het beheer en onderhoud van verkeersregelinstallaties. De basis uitrusting van een "CROW" verkeersregelinstallatie is echter in vergelijking met een Maastrichtse verkeersregelinstallatie soberder.

Naast dat de verkeersregelinstallaties schoon, heel en veilig moeten functioneren, moeten verkeersregelinstallaties blijvend een bijdrage leveren aan de bereikbaarheid en leefbaarheid van de stad. Een verkeersregelinstallatie met de basis voorzieningen, die het CROW hanteert, volstaat dan niet in Maastricht. In de praktijk betekent dat bij de vervanging van verkeersregelinstallaties extra voorzieningen worden ingebouwd om de bereikbaarheid van Maastricht te optimaliseren.

Relatie tot taakvelden

Taakveld 2 Verkeer en vervoer

Financiële consequenties/begroting

Programma	Deelproduct	Totaal begrote kosten NCFB				
		2018	2019	2020	2021	2022
12: Verkeer & Mobiliteit	VERKEERSREGELINSTALLATIES (VRI)	406.159	411.845	411.845	411.845	411.845
	ANWB-BEWEGWIJZERING	99.539	100.933	100.933	100.933	100.933
	PARKEER ROUTE INFORMATIE SYSTEEM (PRIS)	19.222	19.491	19.491	19.491	19.491

2. Vastgoed

Het gemeentelijk vastgoed in de gemeente Maastricht omvat zes categorieën vastgoed, waarbij het maatschappelijk vastgoed drie subcategorieën kent:

1. Huisvesting voor de eigen bestuurlijke en ambtelijke organisatie;
2. Onderwijs (primair, speciaal en voortgezet);
3. Maatschappelijk vastgoed;
  - a. Culturele voorzieningen;
  - b. Welzijnsvoorzieningen;
  - c. Sportgebouwen en terreinen;
4. Overig vastgoed, onder andere commercieel vastgoed (woningen, winkels, kantoren);
5. Tijdelijk beheer van verworven gebouwen en gronden, objecten ten behoeve van de bouwgrondexploitatie (BGE);
6. Onbebouwde terreinen en parkeergarages (OOG).

Bebouwd	Gemeentelijke huisvesting	10 vastgoedobjecten
	Onderwijs (incl. gymnastiekzalen)	93
	Culturele voorzieningen	38
	Welzijnsvoorzieningen	Zie culturele voorzieningen
	Sportgebouwen en terreinen	40
	Overig vastgoed o.a. commercieel en MECC	98
	Gebouwen en gronden tijdelijk beheer	*
Onbebouwd/ parkeergarages	Onbebouwde terreinen incl. overig (vml. NIEGG's)	943

*Zijn opgenomen in overige vastgoedcategorieën.

Algemeen beleidskader

In 2012 is de Structuurvisie vastgesteld. Dit is een beleidsdocument waarin de gewenste ruimtelijke inrichting van de stad voor de lange termijn, tot 2030, is vastgelegd. In deze visie zijn de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen vastgelegd. In 2012 is parallel aan de structuurvisie de kadernota Grond- en vastgoedbeleid Maastricht 2012 vastgesteld.

Via de structuurvisie en de *kadernota Grond- en Vastgoedbeleid* wordt aangegeven hoe en met welke instrumenten aan de stedelijke ontwikkelingsopgaven en huisvestingsvraagstukken uitvoering wordt gegeven. Beide genoemde nota's zullen in het kader van de aanstaande Omgevingswet een herziening/actualisatie gaan krijgen. De voorbereidingen daartoe zijn al begonnen.

Ten aanzien van het vastgoedbeleid geldt als uitgangspunt een kostendekkende exploitatie. Voor nieuwe vastgoedprojecten of nieuwe vastgoedaankopen, ongeacht onder welke van de bovenstaande vastgoedsoorten zij vallen, geldt als uitgangspunt een sluitende business case wat betreft de exploitatie. Indien bij dergelijke nieuwe investeringen geen sprake is van een sluitende business case voor zowel de investering als voor de daarop volgende exploitatie, kan het project niet worden gerealiseerd. Actualisatie van de meerjaren onderhoudsplanning in verband met bedoelde nieuwe investering maakt standaard onderdeel uit van de betreffende business case. Voor structureel verliesgevende, niet meer in de vastgoedportefeuille passende vastgoedobjecten, wordt een afweging gemaakt tussen behouden of afstoten.

Strategische portefeuillesturing zal meer en meer zijn intrede doen. Daartoe is in het najaar van 2016 een vastgoedtool geïmplementeerd waarmee, middels een integrale afweging, een vastgoedkeuze per object gemaakt kan worden. Deze afweging bestaat uit het in kaart brengen en wege van verschillende perspectieven die betrokken zijn bij het maken van een vastgoedkeuze. Hiervoor zijn in 2017 en 2018 de verschillende stakeholders betrokken bij het invullen van een scorekaart per object. Deze stakeholders bestaan uit beleidsmedewerkers en management, de gebruikers, controllers, bouwkundige managers en betreffende portefeuillemanagers.

De huidige vastgoedportefeuille is hiermee objectief in kaart gebracht en de vastgoedkeuzes per object worden gebundeld in een vastgoedstrategie voor de vastgoedportefeuille. Een pilot van 100 gemeentelijke panden heeft plaatsgevonden, bestaande uit panden ten behoeve van gemeentelijke huisvesting, Sociaal Cultureel Maatschappelijke voorzieningen en panden voor primair onderwijs en bijbehorende binnensportaccommodaties. In het voorjaar van 2017 is de pilot afgerond en een vastgoedstrategie voor dit gedeelte van de vastgoedportefeuille geschreven. In 2018 is het overige deel van de vastgoedportefeuille geanalyseerd middels dezelfde methode waardoor er eind 2018 een vastgoedvisie voor de gehele portefeuille opgeleverd gaat worden.

Het *planmatig onderhoud* van het vastgoed gebeurt binnen de gemeente op basis van meerjaren onderhoudsplanningen die zijn vastgelegd in een geautomatiseerd systeem. Deze planningen worden ieder 4-5 jaar geactualiseerd, de laatste actualisatie heeft plaatsgevonden in 2015/16. Van het vastgoed is hierin vastgelegd wat de huidige staat van onderhoud is en wat er jaarlijks aan werken dient te worden uitgevoerd om de onderhoudsstatus per vastgoedobject op *minimaal conditiescore 3 te behouden, e.e.a. volgens de wettelijke NEN-norm 2767*. Zodoende wordt voorkomen dat er op enig moment sprake is van achterstallig onderhoud. Conditiescore 3 betreft een redelijke kwaliteit waarbij incidenteel storingen kunnen optreden. Bij het reguliere (eigenaars)onderhoud wordt tevens rekening gehouden met het feit dat de gemeente duurzaamheid hoog in het vaandel heeft staan. De aan te houden norm conditiescore 3 wordt door de gemeenteraad jaarlijks impliciet met de bekrachtiging van de Programmabegroting vastgesteld.

Ook in het jaar 2019 en daarop volgend wordt met deze meerjaren onderhoudsplanningen gewerkt waarbij het de planning is dat in het jaar 2020 een nieuwe inspectie ronde wordt uitgevoerd. Hierdoor blijft onderhoud van deze kapitaalgoederen "in control". Daarbij wordt bij het onderhoud ook uitvoering gegeven aan het gemeentelijk *duurzaamheidsbeleid*. Zo wordt bij reguliere vervangingen van bijvoorbeeld c.v.-ketels, daken of beglazing gekeken naar de mogelijkheid om energiezuinige c.v.-ketels te plaatsen als ook vervanging door hoogrendementsglas (HR++ etc). In het kader van het lokale energieakkoord zijn in 2016 en 2017 energie-scans uitgevoerd van een aantal objecten. De uitslagen zijn in 2017 bekend geworden. De resultaten hiervan zijn verwerkt en, volgend vanuit het coalitie akkoord zal in de deze coalitieperiode een project opgestart worden om deze verbeterpunten projectmatig op te

pakken. De punten worden aan de diverse huurders voorgelegd zodat deze daarna kunnen worden uitgewerkt. De financiering hiervan zal in beginsel verdisconteerd worden in de huur. Verder heeft er een aanbesteding plaatsgevonden voor het plaatsen van PV panelen op een 5-tal gemeentelijke objecten, welke dienen voor gemeentelijke huisvesting. De gunning hiervan heeft plaatsgevonden en er is gestart met het plaatsen van panelen op de bewuste daken. Op dit moment zijn 4 panden gereed, het laatste object volgt in het 3^e kwartaal van 2018.

Gelijktijdig met het verduurzamen van het vastgoed zal bekeken worden of de toegankelijkheid, conform het VN-Verdrag Handicap, van diverse publieke gemeentelijke gebouwen verbeterd kan worden. Dit verdrag moet ervoor zorgen dat mensen met een beperking van al hun rechten gebruik kunnen maken. Door verduurzaming samen te nemen met aanpassingen voor toegankelijkheid wordt een efficiency slag gemaakt en zullen aanpassingen voor minder overlast zorgen voor onze huurders.

Vastgoed in tijdelijk beheer, zijnde vastgoed dat is/wordt aangekocht voor planontwikkelingen wordt in beginsel niet meegenomen in de reguliere onderhoudsplanningen. Hiervoor geldt doorgaans een apart onderhoudsregime dat uitgaat van zeer sober en hooguit noodzakelijk (calamiteiten)onderhoud.

Tegen de achtergrond van het hierboven beschreven beleidskader zullen wij hierna afzonderlijk ingaan op de hier onderscheiden vastgoedsegmenten. De segmenten zijn onderverdeeld in bebouwd onroerend algemeen en meer specifiek onderwijs, gemeenschapshuizen, sport en cultuur.

Bebouwd Onroerend Goed (algemeen) Tot deze portefeuille wordt hier alle niet nader gespecificeerd bebouwd onroerend goed gerekend. Te denken valt hier onder meer aan: gebouwen voor eigen gemeentelijke huisvesting, andere kantoorgebouwen, winkels, kinderboerderijen maar ook bijvoorbeeld congres- en beurzencomplex het MECC. Het beheer geschiedt binnen de bovenstaande algemene beleidskaders zoals die voor alle vastgoed onderdelen gelden. Voor het vastgoedobject MECC zij hier in het bijzonder vermeld dat er in de komende jaren significante investeringen plaatsvinden. Nadat in 2016 de architectenselectie voor de aanpak van de investeringen heeft plaatsgevonden is in 2017 gestart met de eerste aanpassingen, te weten de parkeeromgeving P3/P4. Hierop volgend is het definitief ontwerp van de verbouwing opgesteld waarna de Europese aanbesteding en gunning hiervoor eind 2018 kan plaatsvinden. De daadwerkelijke start van de uitvoering is gepland voor medio 2019 en kent een doorlooptijd van 5 jaar. Verder is aan de parkeergarage P5 een grondig herstel- en reparatieplan uitgevoerd, waardoor deze weer goed en volwaardig kan functioneren.

Ten aanzien van de gemeentelijke huisvesting staan er in 2019 een aantal verbouwingswerkzaamheden op stapel. Zo zal in het Theater aan het Vrijhof het tweede deel van de verbouwing uitgevoerd worden: de werkzaamheden aan het podium. Bij Herbenusstraat 89 zal de achterbouw vervangen worden door een nieuwbouw. Voor Avenue Ceramique 50 wordt momenteel de haalbaarheid van een verbouwing onderzocht die mogelijk in 2019 uitgevoerd zal worden.

Onderwijs

Investeringen in onderwijshuisvesting gebeuren langs de lijn van de bestaande spreidingsplannen basisonderwijs en speciaal- en voortgezet speciaal onderwijs. De Raad heeft op 19 januari 2016 het Integraal Huisvestingsplan Kindcentra Maastricht 2015-2024 vastgesteld. De 35 huidige basisschoollocaties, diverse peuterspeelzalen en kinderopvangcentra, worden geleidelijk samengevoegd en teruggebracht tot ca. 18 integrale kindcentra. Enerzijds ingegeven door noodzaak (door ontgroening staat ruim een kwart van de scholen leeg), maar anderzijds uitmondend in meer kwaliteit in kinderopvang en basisonderwijs en een gezondere financiële positie voor alle betrokken partijen. De gemeente investeert ruim € 16 miljoen in de periode 2016-2021. In 2017 is gestart met de planvorming voor uitbreiding IKC JF Kennedy en realisering nieuwbouw IKC De Heeg. Oplevering wordt verwacht in voorjaar 2020. De voorbereiding voor de noodzakelijke uitbreiding van het United World College is in 2018 opgepakt en zal naar verwachting eind 2021 opgeleverd worden.

Wat betreft het *(voortgezet) speciaal onderwijs* is er een pas op de plaats gemaakt in afwachting van de ontwikkelingen rondom "passend onderwijs" en dient er een actualisering van het spreidingsplan plaats te vinden. De actualisatie van het spreidingsplan speciaal onderwijs maakt onderdeel uit van de actualisatie van het spreidingsplan primair onderwijs.

Het schoolbestuur heeft vanwege de forse daling van het aantal leerlingen bij enkele locaties besloten de leerlingen van een aantal onderwijsrichtingen met inhoudelijke raakvlakken samen te voegen. Daartoe was het noodzakelijk dat de locatie Mariënwaard met een 4-tal tijdelijke lokalen werd uitgebreid. Het betekent verder dat een schoolgebouw inclusief gymzaal in Malberg en een schoolgebouw inclusief noodlokalen aan de Severenstraat worden afgestoten.

Per 1 januari 2015 is het onderhoud van de scholen in het primair onderwijs overgeheveld naar de schoolbesturen. De gemeente zal geen aanvragen meer ontvangen voor een financiële bijdrage in de kosten van onderhoud. Een situatie die al sinds 2005 geldt voor het voortgezet onderwijs. De gemeente kan wel nog worden aangesproken op zgn. constructiefouten (w.o. asbestsaneringen). In het kader van de verwachte vrijkomende schoolgebouwen zullen een aantal schoolgebouwen de komende jaren aan de gemeente worden teruggeleverd. De gebouwen die afgelopen jaren aan de onderwijsbestemming zijn onttrokken en daarmee weer juridisch eigendom van de gemeente zijn, zijn aan een NEN 2767 inspectie onderworpen en opgenomen in het reguliere onderhoudregime van de gemeente Maastricht. Voor deze panden zullen herbestemmingen (verkoop, verhuur, sloop) worden gezocht.

Vanwege de 'onderbezette' bovenbouwgroepen, als gevolg van de ontgroening en de terugloop van leerlingen, in de drie scholengemeenschappen heeft het schoolbestuur (LVO) in samenspraak met de gemeente en andere onderwijspartners in de stad een educatieve visie (Masterplan (her)inrichting voortgezet onderwijs en huisvesting Maastricht) voor de lange termijn uitgewerkt. De medezeggenschapsraden van alle scholen hebben ingestemd met het Masterplan. Het streven van LVO is om een passend huisvestingsplan uiterlijk in mei 2019 aan de gemeenteraad voor te leggen.

Gemeenschapshuizen

In de periode 2015 en 2016 zijn diverse interactieve bijeenkomsten georganiseerd met burgers en andere stakeholders (o.a. zorginstellingen, raadsleden, buurtplatforms, besturen gemeenschapshuizen en ambtenaren). Daarnaast zijn twee pilots uitgevoerd waarin de behoefte van bewoners aan ontmoetingsplekken en accommodaties is onderzocht. De uitkomst van dit proces is verwoord in de notitie 'Ruimte voor initiatief, het vervolg op het integraal accommodatiebeleid'.

Met betrekking tot kostendekkendheid, tarieven en subsidies zijn voor het maatschappelijk vastgoed de volgende uitgangspunten richtinggevend:

- verhuur vindt plaats tegen tenminste kostendekkende tarieven;
- commerciële partijen betalen een marktconform, commercieel tarief;
- gebruikers/huurders die een kostendekkend tarief niet kunnen betalen kunnen een 'huursubsidie' vragen.

Nu de rol van de gemeentelijke overheid steeds meer verandert van een sterk sturende overheid naar een overheid die mee mogelijk maakt, wordt het faciliteren/ondersteunen van initiatiefnemers steeds belangrijker om de gemeentelijke beleidsdoelen te realiseren. De transformatie van het sociale domein is volop in gang.

Ook de gemeenschapshuizen maken deel uit van het project betreffende de energiescans. Niet alleen is het mogelijk om hiermee de verduurzaming in te zetten maar wellicht ook de exploitatie te verbeteren door een beter inzicht in en daadwerkelijk elektra- en gasverbruik. Zoals al vermeld zal vanaf 2018 een project opgestart worden om deze verbeterpunten projectmatig op te pakken. De besturen van de gemeenschapshuizen is begin 2017 de gelegenheid geboden om aan te sluiten bij de energie-inkoop van de gemeente Maastricht waardoor er kostenbesparing kan plaatsvinden. Van deze gelegenheid is goed gebruik gemaakt.

Sport

In 2013 is de sportnota 2020 vastgesteld. Ten aanzien van *buitensportaccommodaties* blijft de ambitie van het spreidingsbeleid ten aanzien van de pijler 'accommodaties' overeind, maar de uitvoering wordt afhankelijk gesteld van de mogelijkheden en initiatieven die zich aandienen. In 2018 zijn twee buitensportaccommodaties opgeheven, nl. Limmel en Heer-Demertstraat. De voormalige kleedclubaccommodatie van Limmel in Hoeve Rome wordt meegenomen in de planontwikkeling voor dat pand. Het voormalige sportterrein is grotendeels verkocht aan het waterschap ten behoeve van een waterbuffer. De kleedclubaccommodatie van Heer-Demertstraat is in het voorjaar 2018 gesloopt. In afwachting van een nieuwe aanwending wordt het voormalige sportterrein periodiek onderhouden.

In 2019 zal sportpark Zuid (De Heeg) aan het gebruik worden onttrokken. De sportactiviteiten worden verplaatst naar Heugem waar een upgrade/uitbreiding heeft plaatsgevonden. Om te komen tot een breed gedragen nieuwe aanwending van de accommodatie De Heeg maakt deze deel uit van het experiment De Veranderende Overheid.

Het beheer en onderhoudsniveau van onze sportaccommodaties is, naast de al vermelde conditiescore 3, gericht op het niveau: schoon, heel en veilig.

Ten aanzien van *binnensportaccommodaties* is afgesproken dat de nu nog veelal traditionele binnensportaccommodaties worden omgevormd tot moderne accommodaties die alle dagen vol in bedrijf zijn. Ze zijn goed bereikbaar, toegankelijk, schoon, heel, veilig en betaalbaar. Waar nodig worden accommodaties herbestemd of gesloten.

De gemeenteraad heeft in 2015 daartoe de uitvoeringsnota 'toekomstbestendige binnensportaccommodaties' vastgesteld, waarbij besloten is dat in 2015 en 2016 vijf binnensportaccommodaties niet langer noodzakelijk zijn voor onderwijs- en sportgebruik. Uit nader onderzoek is gebleken dat additioneel nog twee extra locaties kunnen worden afgestoten. Het totaal kwam daarmee op 7. Door o.a. sloop en alsnog continuering van het onderwijsgebruik bleven er uiteindelijk 4 accommodaties over voor verhuur en/of verkoop. Na consultatie was vervolgens verder gebleken dat geen van de belangstellenden de geldende kostprijshuur kon betalen, waardoor uiteindelijk is overgegaan tot openbare verkoop. Twee accommodaties zijn inmiddels verkocht, voor één accommodatie dient de verkoopakte nog door de kopende partij te worden ondertekend en ten aanzien

van de laatste accommodatie lopen de gesprekken nog. De verkopen zullen mogelijk een doorloop kennen naar 2019. Als gevolg van de hierboven genoemde realisatie van de eerste Integrale kindcentra is overigens al een accommodatie gesloopt (Askalonstraat)

Met betrekking tot het in mei 2013 in gebruik genomen nieuwe zwembad Geusselt en de in het gebouw geïntegreerde kleed-/clubaccommodaties voor hockey en voetbal zijn op basis van het definitief opgeleverde gebouw eveneens meerjaren onderhoudsplanningen gemaakt. De verwachting is dat met de huidige reservering groot onderhoud op een adequate wijze het onderhoud kan worden uitgevoerd. Hierbij dient aangetekend te worden dat het Geusseltbad in de afgelopen jaren een aantal onvoorziene uitgaven heeft gekend. Toekomstige onvoorziene zaken van bouwkundige aard kunnen dan ook niet uitgesloten worden.

De nieuwe sporthal Geusselt is inmiddels opgeleverd en opgenomen in beheer en onderhoud. Er is gestart met een reservering groot onderhoud. De oude sporthal Geusselt is medio 2018 gesloopt. Voor het Bouldrome zal vanaf 2019 gestart worden met het aanleggen van een reservering groot onderhoud. Begin 2019 zal een nieuw integraal beleid voor de binnensportaccommodaties worden gemaakt. Daarin zal tevens de toekomst van sporthal de Heeg zal worden opgenomen.

Ten aanzien van *stadion De Geusselt* bestaat eveneens een meerjaren onderhoudsplanning. Met de reservering daarvoor kan het onderhoud adequaat worden uitgevoerd. De kosten van de niet eerder voorziene aanpassing van de draagconstructie van de daken in verband met belasting bij extreme sneeuwval zijn niet voorzien in het reguliere meerjaren onderhoudsplan. Desondanks worden deze kosten hieruit gedekt. Wellicht leidt dit in de toekomst tot een tekort in de onderhoudsvoorziening.

Onderhoudsniveau buiten- en binnensport

In het kader van het spreidingsplan is een kwaliteitsbeoordeling uitgevoerd bij alle bestaande *buitensportaccommodaties* in eigendom zijnde van de gemeente. Conclusie uit dit onderzoek is dat het onderhoudsniveau op basisniveau is (=veilig en functioneel). Dit staat gelijk aan de conditiescore 3 (volgens de NEN2767).

Ook voor de gemeentelijke *binnensportaccommodaties* (sporthallen, sport- en gymzalen) is er een meerjaren onderhoudsplan. Er wordt zoveel mogelijk volgens dit plan gewerkt, hoewel het onderhoudsbudget de afgelopen jaren wel extra onder druk heeft gestaan waardoor meerdere malen reguliere onderhoudswerkzaamheden (niet zijnde calamiteiten) zijn doorgeschoven. Op grond van de bestandsanalyse blijkt dat de onderhoudsstaat overwegend voldoende is maar er blijven onvolkomenheden die nadere aandacht vragen. Het eigenarenonderhoud wordt in nauwe afstemming met de gebruiker, Maastricht Sport, uitgevoerd.

Cultuur

Het streven is een stad met duurzame structurele voorzieningen voor culturele carrières voor iedereen; professional, amateur, burgers en voor de stad als geheel. De raad heeft in 2012 definitief ingestemd met de 1e fase van de Timmerfabriek. In deze 1e fase zou de Timmerfabriek in afgeslankte vorm verbouwd worden en onderdak bieden aan filmhuis Lumière, Bureau Europa, Toneelgroep Maastricht en een expositieruimte. In oktober 2014 besloot de gemeenteraad het plan Timmerfabriek zodanig te wijzigen dat er in structurele huisvesting voor poppodium Muziekgieterij werd voorzien met vergroting capaciteit alsook werd bij de bouwplannen rekening gehouden met de huisvesting van een International Student Club. Toneelgroep Maastricht maakte daarbij niet langer deel uit van het plan Timmerfabriek.

Het pand is medio 2014, op basis van een sluitende businesscase en op basis van aannames en benchmark gegevens, overgedragen van de WOM Belvédère naar de gemeentelijke vastgoedportefeuille. Beheer en exploitatie van het pand vindt momenteel nog plaats onder het financieel kader van het verbouwproject Timmerfabriek en is daardoor dus nog afgezonderd van de exploitatie van de vastgoed portefeuille.

Het nieuwe filmhuis Lumière is in het derde kwartaal 2016 opgeleverd. In september 2017 is gestart met de bouwwerkzaamheden van de capaciteitsvergroting van Muziekgieterij. Daadwerkelijke programmering in de nieuwe Muziekgieterij kan verwacht worden in het eerste kwartaal van 2019. De verbouwing van de Toonzaal en aanpalende ruimten gebeurt vooral in het tweede deel van 2018.

Financiële consequenties/begroting onderhoudsvoorzieningen.

Voor het correctief en planmatig onderhoud van de hierboven uiteengezette gemeentelijke vastgoedportefeuille zijn de volgende voorzieningen/reserves beschikbaar.

- Jaarlijks is gemiddeld een bedrag van € 2.335.000 nodig om de gemeentelijke Vastgoedportefeuille in de huidige bouwkundige staat van onderhoud (conditiescore 3, NEN 2767) te houden.
Dit bedrag is gebaseerd op een aantal vaste factoren;
  - 10-jaren meerjarenonderhoudsplanning (MJOP) vanuit Planon;
  - Reservering voor kleine calamiteiten;
  - Reservering voor beperkte wettelijke verplichtingen;
  - Reservering voor onderhoudscontracten;
  - Reservering voor project uitvoeringskosten.

Vanuit de vastgoedexploitatie wordt jaarlijks dit bedrag van € 2.335.000 gestort in het onderhoudsfonds. In dit bedrag is geen rekening gehouden met eventuele buitensporige calamiteiten (bijv. grootschalige asbestsaneringen of ingrijpende (nieuwe) wettelijke verplichtingen) of renovaties van objecten die een significant financieel budget vereisen.

De komende 10 jaren vinden er diverse malen tussentijdse evaluaties plaats om vooral de mutaties in de portefeuille goed op te kunnen vangen.

Het afstoten van diverse vastgoedobjecten in de afgelopen jaren is niet of nauwelijks van invloed geweest op de benodigde hoogte van het jaarlijks benodigde bedrag, dit als gevolg van het feit dat er ook weer diverse grootschalige, vaak veel complexer vastgoedobjecten met bijbehorend zwaarder onderhoudsprofiel aan het gemeentelijk vastgoedareaal is toegevoegd. Te denken valt hier bijvoorbeeld aan het Geusseltbad, de nieuwe Geusseltsportal, Timmerfabriek (w.o. Lumière) en MECC-gebouwencomplex, maar ook teruglevering voormalige schoolgebouwen van primair en voortgezet (speciaal) onderwijs en diverse gymzalen. In 2018 heeft opnieuw een herijking plaatsgevonden om de storting beter te laten aansluiten bij de daadwerkelijke praktijk.

- Verder worden voor de sportaccommodaties de volgende middelen uit het Programma 7 Sport jaarlijks beschikbaar gesteld:
  - voor de buitensportaccommodaties jaarlijkse storting in het onderhoudsfonds ad. € 170.540;
  - voor de binnensport op basis van de huidige accommodaties incl. nieuwe sporthal Geusselt € 307.8275;
  - voor het Geusseltstadion vindt in 2018 een storting plaats van € 152.426 voor groot onderhoud vanuit de vastgoedexploitatie en verhuring aan MVV.

Voor het Geusseltbad en Stadion Geusselt worden gescheiden onderhoudsvoorzieningen aangehouden.

Voor het onderhoud van de gemeentelijke vastgoedobjecten zijn de volgende voorzieningen/reserves beschikbaar:

	Saldo 1 jan.2018	Saldo 31 dec.2018 ²	Saldo 31 dec.2019 ³
Voorziening			
Voorziening vangnet MJOP-BOG	€ 110.218	0	0
Preventief onderhoud Bebouwd Onroerend goed	€1.166.850	€763.370	€ 3.138.694
Preventief onderhoud stadion Geusselt	€ 114.502	€152.426	€ 181.440
Voorziening onderhoud buitensport	€ 436.898	€170.540	€ 703.475
Voorziening onderhoud Geusseltbad	€ 964.295	€ 1.076.924	€ 1.373.924
Voorziening onderhoud binnensport	€ 378.574	€271.199	€ 588.525
Voorziening jachthaven St.Pieter	€ 202.698	€ 244.693	€ 286.688
Friciekosten af te stoten gymzalen	€314.544	€164.544	€ 164.544
Egalisatiereserve en onderhoudsreserve MECC	€ 5.892.784	€6.438.170	€ 7.987.556
Totaal	€ 9.581.364	€ 9.520.849	€ 14.424.846

Voor een verdere doorkijk naar de stortingen en onttrekking wordt korthedshalve verwezen naar de Staat D als onderdeel van de programma begroting 2019

² Betreft de saldi van 1 jan. 2018 vermeerderd met de storting en verminderd met de onttrekking (geraamd onderhoud)

³ Betreft de saldi van 1 jan. 2019 vermeerderd met de storting zonder onttrekking omdat onderhoudswerken nog moeten worden uitgevoerd.

4.7 Grondbeleid

4.7.1 Grond- en vastgoedbeleid algemeen

Grond- en vastgoedbeleid zijn beide ondersteunende disciplines voor de realisatie van gemeentelijke (beleids)doelstellingen en maken onderdeel uit van een breder scala instrumenten (net als bijvoorbeeld bestemmingsplannen). Beleidskeuzes gaan vooraf aan de inzet van instrumenten zoals grond- en vastgoedbeleid. Bij grondbeleid gaat het vaak om ruimtelijke doelstellingen, samenhangend met stedelijke ontwikkeling van wonen, werken en voorzieningen en grote projecten. Bij vastgoedbeleid gaat het over de manier waarop de gemeente haar vastgoed op een zodanige manier in kan zetten dat de gemeentelijke (huisvesting)doelen zo doeltreffend en doelmatig mogelijk gerealiseerd worden. Om Maastricht toekomstbestendig te maken en te houden is een duurzaam gemeentelijk grond- en vastgoedbeleid van groot belang. De economische en demografische ontwikkelingen, alsmede de gevolgen van de economische crisis met bijgevolg grootscheepse Rijksbezuinigingen, hebben ook in Maastricht hun impact gehad. Het ingezette herstel lijkt zich steeds verder door te zetten, zij het dat er landelijk gezien toch wel grote verschillen zijn waar te nemen. Is er in de grote steden in het westen van het land sprake van een forse groei in de markt en toenemende vraag, in de meer perifere gebieden van het land, waar onze gemeente deel van uitmaakt is sprake van een meer geleidelijke verbetering van de situatie op de grond- en vastgoedmarkt. Vergeleken met de regio-gemeenten steekt Maastricht daar in positieve zin bovenuit.

4.7.2 Vigerende beleidskaders

Structuurvisie

De structuurvisie is in 2012 door de gemeenteraad vastgesteld en dit is hét beleidsdocument waarin de gewenste ruimtelijke inrichting van de stad voor de lange termijn (tot 2030) is vastgelegd. In deze visie zijn de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen voor de komende jaren vastgelegd. Met de implementatie van de nieuwe Omgevingswet, zal deze structuurvisie vervangen worden door een nieuwe Omgevingsvisie (zie onder andere de paragraaf Ontwikkelingen).

Kadernota grond- en vastgoedbeleid

De gemeenteraad heeft in april 2012 de kadernota Grond- en Vastgoedbeleid vastgesteld. Met de nota geeft de gemeente aan op welke wijze en met welke instrumenten zij aan de stedelijke ontwikkelingsopgaven en huisvestingsvraagstukken uitvoering wenst te geven. De kadernota is een van de bouwstenen en instrumenten om uitvoering te kunnen geven aan het ruimtelijk orderingsbeleid van de gemeente, zoals vastgelegd in de structuurvisie.

De gemeente Maastricht heeft in de kadernota aangegeven een actieve rol met een proactief aankoopbeleid op de grond- en vastgoedmarkt te willen continueren voor zover het de acht aangewezen brandpunten betreft, zij het met maatwerk. Buiten de aangewezen brandpunten zal de gemeente vooral regulerend en kaderstellend optreden door middel van het publiekrechtelijke instrumentarium. Van dit laatste kan overigens bij raadsbesluit worden afgeweken.

In de kadernota wordt ook nog op andere onderwerpen nader ingegaan, waarnaar korthedshalve zij verwezen,

m.b.t. grondbeleid:

- publiek private samenwerking (PPS);
- verwervingsbeleid;
- gronduitgifte en grondprijzenbeleid;
- faciliteren private initiatieven;
- financiële uitgangspunten risico-reserve;
- besluitvormingsprocedure, kaderstelling en controle;

m.b.t. vastgoedbeleid:

- beleid op gebouw- of projectniveau: sluitende business case;
- besluitvorming investeringsprogramma en –projecten;
- beleid op vastgoedportefeuilleniveau (geïntegreerd meerjarenprogramma, dekking portefeuillebeleid, segmenten in het portefeuillebeleid, zijnde maatschappelijk vastgoed, onderwijshuisvesting, monumenten, tijdelijk beheer en verduurzaming); en
- kadernota IAB (Integraal AccommodatieBeleid).

Voor de kadernota Grond- en Vastgoedbeleid geldt dat deze (ook) in 2019 geëvalueerd en geactualiseerd zal worden (zie onder andere de paragraaf Ontwikkelingen).

4.7.3 Grond- en vastgoedbeleid in relatie tot de programma's

Middels grondexploitatie (bouwterreinen in projecten) en faciliteren in gemeentelijke vastgoedaccommodaties wordt bijgedragen aan de maatschappelijke effecten zoals deze zijn opgenomen in de diverse programmaplannen van deze begroting. Naast het specifieke Programma 10 Stadsontwikkeling, wordt tevens bijgedragen aan het realiseren van effecten op het gebied van:

- Programma 3 "Economie en werkgelegenheid" doordat mede via de grondexploitatie bedrijventerreinen worden aangelegd (Revitalisering Beatrixhaven, Bedrijventerrein Maastricht-Zuid) en (verbouwings)investeringen worden gedaan in locaties voor bijzondere doeleinden (bijvoorbeeld Mecc, Health Campus) waardoor werkgelegenheid voor de stad en regio kan worden gerealiseerd. Voorts wordt voorzien in mogelijkheden tot vestiging van de mode- en creativiteitsindustrie zoals onder andere Fashion house in het LAB-gebouw;
- Programma 5 en 6 "Samenleven", doordat mede via grondexploitatie bouwterreinen worden vervaardigd waarmee gefaciliteerd wordt dat welzijnsaccommodaties (zoals gemeenschapshuizen) gerealiseerd kunnen worden en door middel van gemeentelijk vastgoedbeheer accommodaties (maatschappelijk vastgoed) ter beschikking kunnen worden gesteld ten behoeve van bijvoorbeeld welzijnsorganisaties, zoals opvang dak- en thuislozen, kinderopvang etc.;
- Programma 7 "Sport", doordat mede via grondexploitatie terreinen worden vervaardigd waarmee gefaciliteerd wordt dat sportaccommodaties worden aangelegd en dat voorzien wordt in de realisatie van binnen- en buitensportaccommodaties (bijvoorbeeld Multifunctionele kwaliteitssportparken, Zwembad Geusselt, nieuwe Sporthal, Boulodrome alsook ster- en speelvoorzieningen);
- Programma 8 "Kunst en Cultuur", doordat mede via grondexploitatie terreinen worden gefaciliteerd ten behoeve van het versterken van de aanwezigheid van (kunst)instellingen en kunstproducenten en via nieuwbouw en beheer van vastgoedaccommodaties voor kunst- en cultuurvoorzieningen. Te denken valt hier aan Timmerfabriek (Muziekgieterij, Kunstateliers (Theresiaplein), LAB-gebouw (Toneelgroep Maastricht));
- Programma 9 "Onderwijs", doordat mede via grondexploitatie terreinen en via inzet/verkoop van gemeentelijke vastgoedaccommodaties worden gefaciliteerd ten behoeve van onderwijsvoorzieningen. Te denken valt aan realisatie van diverse Integrale Kindcentra, zoals: IKC de Geluksvogel in Limmel, IKC De Groene Loper en IKC De Heeg. Een en ander met het oog op het totstandkomen van een goed onderwijsklimaat in Maastricht;
- Programma 11 "Wonen", doordat mede middels grondexploitatie (realisatie bouwterreinen) de in programma 10 vermelde projecten onder meer uitvoering wordt gegeven aan de volkshuisvestingsbehoefte van Maastricht en regio alsmede aan het versterken van de kwaliteit en variatie in woonmilieus in de herstructureringsbuurten en uitleglocaties;
- Programma 12 "Verkeer en mobiliteit", doordat mede middels het gemeentelijk Grond- en Vastgoedbeleid kan worden voorzien in de beschikbaarstelling van gronden en vastgoedobjecten, welke bijdragen aan de totstandkoming van de robuuste structuren ten behoeve van een duurzame bereikbare stad. Te denken valt hierbij aan het A2-project, het Maaskruisend verkeer in Programma Noord, Tramverbinding Vlaanderen-Maastricht en de realisatie van een ondergrondse fietsenstalling bij Centraal Station in Wyck; en
- Programma 14 "Natuur, milieu, water en afval" doordat mede middels grondexploitatie en gronduitgifte ten aanzien van nieuwbouwprojecten duurzaamheids- en milieuvriendelijke maatregelen worden bedongen en dat in het kader van nieuwbouw en bouwkundig onderhoud van gemeentelijk vastgoed maatregelen worden getroffen op het gebied van duurzaamheid, zoals bijvoorbeeld bij Geusseltbad, A-labeling bij nieuwbouw, vervanging door energiezuinige installaties in gebouwen, het (laten) aanleggen van zonnepanelen op gemeentelijk vastgoed en het realiseren van zonneweides in Lanakerveld en op de Belvédèreberg, teneinde de doelstellingen van klimaatneutraal Maastricht te kunnen behalen.

4.7.4 Ontwikkelingen

Algemeen

Na jaren van aanhoudende conjuncturele teruggang en de hiermee gepaard gaande vraaguitval en saneringen in programma's/stedelijke projecten, zijn de signalen na een voorzichtig herstel in de afgelopen 2 jaar inmiddels redelijk positief te noemen. Het ingezette herstel lijkt zich door te zetten. De vraag naar (nieuwe) woningen, bedrijfsterreinen en kantoorgebouwen komt weer enigszins op gang. Niettemin is in de regio nog altijd krimp aan de orde en is de financiële positie van de corporaties nog altijd kwetsbaar. De eerste voorzichtige tekenen van investeringsbereidheid van de corporaties dienen zich aan.

Op het gebied van maatschappelijk vastgoed vinden nog steeds flinke verschuivingen plaats. Te denken valt hierbij aan de toename in vrijkomende onderwijsaccommodaties als gevolg van terugloop in leerlingenaantallen. Weliswaar lijken we in meerdere voorkomende gevallen ten aanzien van het vrijkomend 'onderwijsvastgoed' erin te slagen herbestemmingen en herinvullingen te realiseren, een en ander betekent evenwel nog steeds dat hier een behoorlijke opgave ligt. In dat opzicht drukt de leegstand en het niet altijd direct voorhanden zijn van een nieuw perspectief op korte termijn de exploitatieresultaten van dergelijke complexen.

Ook ten aanzien van de veranderingen in de sector zorg en welzijn, onder andere als gevolg van zware bezuinigingsoperaties in het kader van de 3 decentralisaties in de Jeugdzorg, Participatiewet en WMO (landelijk ad ruim € 4 miljard), blijven op dit moment de aangekondigde grote gevolgen van afstoting van zorgvastgoed nog uit. Van harde saneringsgolven door afstoting van Vastgoed lijkt vooralsnog geen sprake.

In de Meerjarenprognose Grond- en Vastgoedexploitaties (MPGV, zie hierna) wordt jaarlijks middels een doorkijk in meerjarenperspectief geschetst wat een en ander voor Maastricht zou kunnen betekenen.

Stedelijke programmering woningbouw

Vanaf 2010 heeft de gemeente de plancapaciteit voor de nieuwbouw van woningen binnen de stad teruggebracht van 12.000 naar 3.500 woningen. De huidige plancapaciteit is nog zo'n 3.400 woningen (exclusief studentenhuisvesting). Tot en met het jaar 2020 is er nog behoefte aan de bouw van 500 tot 1000 woningen; deze moeten gezien de behoefte in hoofdzaak gebouwd worden op rustige plekken in of in de directe nabijheid van de binnenstad. Na 2020 is de behoefte aan het toevoegen van woningen onzeker, maar het is belangrijk dat er plancapaciteit beschikbaar blijft die snel kan worden ingezet als de markt daarom vraagt. Ondanks de beperkte bouwopgave wil Maastricht zich blijven vernieuwen om haar vitaliteit te behouden. Zo kan de stad ook voor de toekomstige generaties een aantrekkelijke woonstad zijn en mensen voor kortere of langere tijd aan zich binden. Om dit te bereiken zijn met de in 2016 vastgestelde Nota Stedelijke Programmering Woningbouw 2016-2020 keuzes gemaakt en maatregelen genomen.

Voorziening Stedelijke Herprogrammering

Op 26 januari 2010 is de "Stedelijke programmering: programma wonen 2010-2019" vastgesteld. Tengevolge van dit besluit dienden voorgenomen (NIEGG) en lopende exploitaties waar mogelijk aangepast te worden met programmatische en financiële consequenties als gevolg. Het onvermijdbare verlies van de stedelijke programmering (inclusief afwikkelen tekort Karosseer) bedroeg hierbij € 55,2 mln.

De stedelijke programmering woningbouw is een continu en dynamisch proces. Programmeringen worden periodiek gemonitord en geanalyseerd en indien nodig tussendoor bijgesteld (periodieke herijking / risicomangement). Tengevolge hiervan is in 2014 geconstateerd dat er met betrekking tot het bedrijventerrein Lanakerveld de komende jaren geen ontwikkeling zal plaatsvinden. Dientengevolge is er in 2014 een additionele voorziening getroffen ad € 9,9 mln.

Conform afspraak zou na vijf jaar de stedelijke programmering worden herzien. Dit proces is in 2014 opgestart met als resultaat de Nota Stedelijk Programmering 2016-2020. De belangrijkste conclusies hierbij zijn dat er naast een te hoge plancapaciteit ook onwenselijk geachte programmeringen zijn voor wat betreft soort/type woning dan wel locatie. Om ook voor de toekomst de stad Maastricht te behouden als aantrekkelijke woonstad bevat de nota dan ook een palet aan maatregelen. De financiële vertaling van de consequenties voor de gemeentelijke grondexploitaties heeft in de jaarrekening 2015

plaatsgevonden. Voorgaande heeft geresulteerd in een additionele storting in de voorziening stedelijke programmering ad € 17,7 mln.

Over alle jaren heen is hiermee in totaliteit € 82,8 mln. aan voorzieningen getroffen. Inmiddels is vast komen te staan dat voor een bedrag ad € 34,33 mln. het verlies onherroepelijk is en heeft aanwending van de verliesvoorziening plaatsgevonden. Het resterend saldo verliesvoorziening stedelijke herprogrammering bedraagt derhalve nog € 48,47 mln.

Grondprijzenbeleid en uitgiftevoorwaarden

In 2013 zijn door de raad de algemene verkoop- en erfpachtvoorwaarden vastgesteld. Voorts is in 2013 de nieuwe Nota grondprijzen 2013 vastgesteld. De grondprijzenbrief 2018 is begin 2018 door het college vastgesteld. Evenals bij de actualisatie van het Grond- en Vastgoedbeleid (in het licht van de nieuwe Omgevingswet), zal in 2019, mede als gevolg van de introductie van nieuwe regelgeving rondom kostenverhaal bij locatieontwikkelingen, ook het grondprijzenbeleid een actualisatie ondergaan.

PPS

Voor de ontwikkelingen en risico's aangaande PPS-constructies verwijzen wij naar de paragraaf verbonden partijen en de risicoparagraaf.

MPGV

In de kadernota Grond- en Vastgoedbeleid Maastricht 2012 zijn met het oog op een intensievere risicobeheersing een aantal nadere uitwerkingsnota's aangekondigd (MPGV, nota algemene risico(bedrijfs)reserve en nota waarden en afschrijven), onder meer ter uitvoering van de gedane aanbevelingen van de Rekenkamer in het kader van het onderzoek naar het gemeentelijk Grondbeleid in 2011.

Op basis van voornoemde kadernota is in 2013 een aanvang gemaakt met de eerste Meerjarenprognose Grond- en Vastgoedexploitaties (MPGV). Deze meerjarenprognose plaatst daarmee niet alleen de gemeentelijke grondexploitaties maar ook de gemeentelijk vastgoed-exploitaties in meerjarenperspectief. Het doel van de MPGV is om op basis van een periodieke risico-inventarisatie een actueel overzicht te verschaffen van alle grond- en vastgoedexploitaties. De MPGV is daarmee meteen een jaarlijks te actualiseren onderbouwing van de benodigde hoogte van de aan te houden algemene bedrijfsreserve Beleid & Ontwikkeling dan wel het gemeentebrede weerstandsvermogen.

De MPGV geeft een financiële vertaling van het huidige gemeentelijke beleid en werkwijze (programmatisch, parameters, weerstandsvermogen) binnen het economische klimaat en informeert de gemeenteraad, kort gezegd, over:

- De stand van zaken in de grond- en vastgoedexploitaties qua programma, planning en financiën;
- Ontwikkelingen in het afgelopen jaar;
- Prognoses in meerjarenperspectief per exploitatie en voor de totale portefeuille van de kasstromen en daarmee samenhangende financieringsbehoefte;
- Overzicht van de risico's van de grond- en vastgoedexploitaties en mutaties daarin.

Grondexploitatie

Belangrijke uitgangspunten bij het beoordelen van de resultaten van de grondexploitatie zijn het voorzichtigheidsprincipe (verliezen nemen wanneer ze zich voordoen) en realisatieprincipe (winsten nemen bij voldoende zekerheid van behalen). Deze uitgangspunten hanterende bij het beoordelen van de effecten van de economische crisis en de hieruit voortvloeiende stedelijke herprogrammering zorgden er voor dat de afgelopen jaren een substantiële afwaardering en verliesvoorziening (zie ook voorgaande paragraaf inzake de Voorziening Stedelijke Herprogrammering) met betrekking tot de grondexploitatie heeft plaatsgevonden. Voorts kenmerkt de toekomstige grondexploitatie van de gemeente Maastricht zich door inbreidings- en herstructureringsopgaven welke een beperkter/geen winstpotentieel kennen dan het exploiteren van (grootschalige) uitleggebieden.

Deze kenmerken, tezamen met de in verleden genomen verliesneming stedelijke herprogrammering, zorgen ervoor dat de hercalculaties (jaarrekening 2017) een geprognoseerd resultaat laten zien van € 0,46 miljoen positief (€ 0,43 miljoen contante waarde). Hoewel er inmiddels sprake is van een kentering in de economische neergang en de economie weer aantrekt, vragen de nog altijd aanwezige te hoge plancapaciteit en ongewenste programmeringen qua soort/type woning dan wel locatie om onverminderd

scherpe aandacht voor afbouw en omzetting. Dit om ook voor de toekomst de stad Maastricht te behouden als aantrekkelijke woonstad.

Voor een verdere detaillering en toelichting op de grondexploitaties verwijzen wij naar de hercalculaties jaarrekening 2017 alsmede de MPG 2017.

De commissie BBV heeft middels een nieuwe notitie grondexploitaties aanvullen/nieuwe regels voor grondexploitaties vastgesteld. Met ingang van 2016 gelden deze nieuwe regels. Voor verdere uitwerking van deze regels en mogelijke effecten verwijzen wij naar de verderop opgenomen alinea actuele ontwikkelingen.

Beheer en exploitatie

De afgelopen periode zijn forse stappen gezet om het aantal vastgoedobjecten dat in financiële zin fors negatief drukt op de gemeentelijke vastgoedportefeuille verder terug te dringen (bijvoorbeeld verkoop voormalig Bonenfantencollege aan de Tongerseweg 135, verkoop van de Francois de Veyestraat 4-6 voormalig Rijkskantoorgebouw aan COA en verkoop Capucijnenstraat 43-45). Er zijn wel nog enkele panden die bijzondere aandacht vragen en extra inspanningen. Bedoeld zijn hier in het bijzonder de leegstand in de gemeentelijke panden Randwycksingel 22 en Francois de Veyestraat 9. Daarnaast wordt er (ook) onderzocht of de eigen gemeentelijke huisvesting nog passend is in relatie tot de huidige bezetting en toekomstige ontwikkelingen daaromtrent.

De afname in leerlingenaantallen en afstoting van schoolgebouwen - mede in het kader van de vorming van nieuwe Integrale Kind Centra (IKC's) - hebben hun uitwerking in toenemende herhuisvestingsbewegingen en daardoor toenemende leegstand van vrijkomende onderwijsgebouwen.

Met betrekking tot het uitvoering geven aan de op 21 april 2015 door de gemeenteraad vastgestelde uitvoeringsnota 'toekomstbestendige binnensportaccommodaties' vastgesteld, waarbij werd besloten dat in 2015 en 2016 vijf binnensportaccommodaties niet langer noodzakelijk zijn voor onderwijs- en sportgebruik en worden afgestoten, kan worden opgemerkt dat er in de markt toch redelijke interesse bestaat tot afname van dit vastgoed. Weliswaar leidt dit in sommige gevallen tot boekverlies doordat de marktprijs lager uitvalt, maar krijgen deze objecten toch een nieuwe (andere) invulling. Met betrekking tot buitensportaccommodaties doet zich thans een soortgelijke situatie voor.

Weerstandsvermogen/Algemene reserve

De uitwerking van de hoogte van het benodigde weerstandsvermogen (= de financiële achtervang voor de potentiële risico's in de gemeentelijke grond- en vastgoedexploitaties) vindt plaats in de MPG. Samenvattend kan het volgende gesteld worden.

De benodigde weerstandscapaciteit van de grond- en vastgoedexploitaties wordt jaarlijks in de MeerjarenPrognose Grond- en Vastgoedexploitaties (MPG) bepaald aan de hand van de optelsom van:

- a. het niet afgedekte resultaat van het reële scenario van de vastgoedportefeuille voor de toekomstige jaren;
- b. de generieke risico's voortvloeiende uit de worst case doorrekening van de plannen in exploitatie, bouwprojecten en vastgoedportefeuille, waarbij per risico een parameter is aangehouden die jaarlijks wordt gewogen met een percentage;
- c. de projectrisico's voortvloeiende uit de risicoanalyse van de overige plannen Ontwikkeling;

Actuele ontwikkelingen

Met de komst van de nieuwe Omgevingswet (waarvan de nieuwe invoeringsdatum thans 1 januari 2021 is) en de aanpalende wetgeving, waaronder met name de Aanvullingswet grondeigendom Omgevingswet, zal het wettelijk instrumentarium voor toekomstige inrichting van de fysieke woon- en leefomgeving forse veranderingen ondergaan en geheel op een nieuwe leest worden geschoeid. Zo komt er gewijzigde regelgeving ten aanzien van nieuwe instrumenten voor de ruimtelijke planvorming (onder andere het omgevingsplan, een omgevingsvisie en programma), het kostenverhaal en het voorkeursrecht gemeenten. Daarnaast zal ook de onteigeningsregelgeving geheel worden gewijzigd.

Voornoemde nieuwe regelgeving zal gevolgen hebben voor de huidige gemeentelijke structuurvisie, die volgend jaar in de nieuw te vervaardigen omgevingsvisie zal opgaan, alsmede voor het Grond- en Vastgoedbeleid. De omgevingsvisie van de gemeente Maastricht zal naar verwachting in het tweede

kwartaal van 2019 vastgesteld worden. Het Grond- en Vastgoedbeleid zal ook een herijking c.q. herziening ondergaan. Het Grond- en Vastgoedbeleid vormt een beleidskader voor de uitvoering van onder meer de omgevingsvisie zodat de ambities van de gemeente uit de omgevingsvisie zo goed mogelijk gerealiseerd kunnen worden. Zo geeft de gemeente in het Grond- en Vastgoedbeleid de wijze en mate van inzet aan van het beschikbare grondbeleidsinstrumentarium zoals onteigening, kostenverhaal en het vestigen van een voorkeursrecht ingevolge de Wet voorkeursrecht gemeenten.

Het geactualiseerde Grond- en Vastgoedbeleid zal naar verwachting in het 4e kwartaal 2019 aan de gemeenteraad ter vaststelling worden aangeboden. In de geactualiseerde kadernota zullen (in het verleden aangekondigde) uitwerkingsnota's, zoals het beleidskader voor waarden en afschrijven, van de vastgoedportefeuille, indien mogelijk, integraal worden meegenomen. Het door het college in 2009 vastgestelde verwervings- en taxatieprotocol zal daarbij ook geëvalueerd en geactualiseerd worden.

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 2016 zijn gemeenten belastingplichtig voor de Vennootschapsbelasting. Deze invoering kan leiden tot een belastingplicht voor de vastgoed- en bouwgrondexploitatie. De gemeente Maastricht heeft een stuurgroep aangesteld om de gevolgen en eventuele beheersmaatregelen voor de gemeente in kaart te brengen. Vooralsnog is het standpunt van de stuurgroep dat zowel vastgoedexploitaties (fiscaal gezien normaal vermogensbeheer alsmede verliesgevend) alsook de bouwgrondexploitatie (fiscaal gezien verliesgevend) niet leiden tot een vennootschapsbelastingplicht. Overleg met de belastingdienst vindt momenteel nog plaats.

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Zoals eerder genoemd heeft de commissie BBV in 2016 een nieuwe notitie omtrent grondexploitaties gepubliceerd. De redenen hiervoor waren de forse afboekingen van gemeenten op grondposities in de afgelopen jaren, de aanbevelingen uit het rapport Vernieuwing BBV over transparantie en vergelijkbaarheid en de aankomende Omgevingswet. De afbakening was dan ook onvermijdelijk in het kader van de aankomende Vpb-plicht voor gemeenten. Het heeft namelijk een bijdrage geleverd in de fiscale discussie over de afbakening van de ondernemersactiviteit en de toe te rekenen kosten en opbrengsten. De belangrijkste wijzigingen behelzen:

Grondexploitaties (ook wel bouwgronden in exploitaties = BIE):

1. De looptijd van grondexploitaties wordt in principe beperkt tot 10 jaar (> 10 jaar enkel toegestaan mits goed gemotiveerd en geautoriseerd door de raad);
2. geen indexering meer toepassen op toekomstige opbrengsten welke een langere planningshorizon hebben dan 10 jaar (verplichte maatregel);
3. verplichte eenduidige kostentoekening grondexploitaties (kosten Wro = kosten BBV = kosten Vpb);
4. rentetoekening aan grondexploitaties baseren op werkelijke rente vreemd vermogen; en
5. de disconteringsvoet wordt gelijkgesteld aan het meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank (ECB), zijnde 2%.

Verder heeft de commissie BBV de "percentage of completion" regel (POC) opgenomen in de Notitie Grondexploitatie. Dit om onder meer gemeenten eerder in staat te stellen tussentijds tot winstneming over te gaan bij grondexploitatieprojecten die daarvoor in aanmerking komen. De essentie van de POC methode is:

- winstneming op basis van de POC methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd dient tussentijds naar rato voortgang exploitatie winst genomen te worden; en
- het verwacht resultaat grondexploitatie moet voldoende betrouwbaar te schatten zijn:
  - het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat;
  - de grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
  - de kosten zijn gerealiseerd.

Voorgenoemde wijzigingen hebben hun vertaling in de hercalculaties 2017 gekregen. Uiteraard zullen ook toekomstige grondexploitaties getoetst worden aan het voldoen aan voorgenoemde wijzigingen.

BIJLAGEN

Bijlage 1

Samenstelling van het college van B&W

De samenstelling van het college per 2019:

Mw. Annemarie Penn – te Strake

Burgemeester, Algemene en bestuurlijke zaken, waaronder bestuurskracht, integriteit, kabinetszaken en lobby, Europese zaken, (Grensoverschrijdende) samenwerking, Internationalisering, Stedenband Chengdu, Integrale veiligheid en openbare orde, veiligheidshuis, Toezicht en handhaving, Communicatie, Positionering Maastricht, Vergunningen voorbehouden aan de burgemeester, Coördinatie vluchtelingen(opvang)

Mw. Vivianne Heijnen

Economie en Arbeidsmarkt, (Eu)regionalisering, Wonen, Welstand, Vergunningverlening, Sociale innovatie (burgerparticipatie, activering buurten), Smart City, 1^e locoburgemeester

Dhr. Jim Janssen

Personeel en organisatie, Informatiebeleid en informatiesamenleving, waaronder ICT, data-sturing en privacy, Publieke dienstverlening, Beleid inkoop en aanbesteding, Participatie (sociale zaken, participatie- en armoedebeleid, Podium24), Ouderenbeleid, Cultuur, Cultureel erfgoed (behalve monumenten), 2^e locoburgemeester

Dhr. Gert-Jan Krabbendam

Duurzaamheid, waaronder milieu, klimaat en energie, Ruimtelijke ontwikkeling (stadsontwikkeling, landschap, natuur, water, monumenten, archeologie), Mobiliteit, Dierenwelzijn, 3^e locoburgemeester

Dhr. Bert Jongen

Onderwijs, Programma
Studentenstad, Jeugdzorg,
Sport en recreatie, 4^e
locoburgemeester

Dhr. John Aarts

Financiën, Vastgoed,
Hospitality (waaronder
horeca, VVV,
centrummanagement,
Sahot, evenementen),
Kermissen en markten,
Stadsbeheer (incl.
afvalbeleid), 5e
locoburgemeester

**Mw. Mara de Graaf-van
Haasen**

Wmo, Welzijn,
Gezondheid, Inburgering,
Integratie en zorg voor
vluchtelingen, Diversiteit,
Stedenband El Rama, 6^e
locoburgemeester

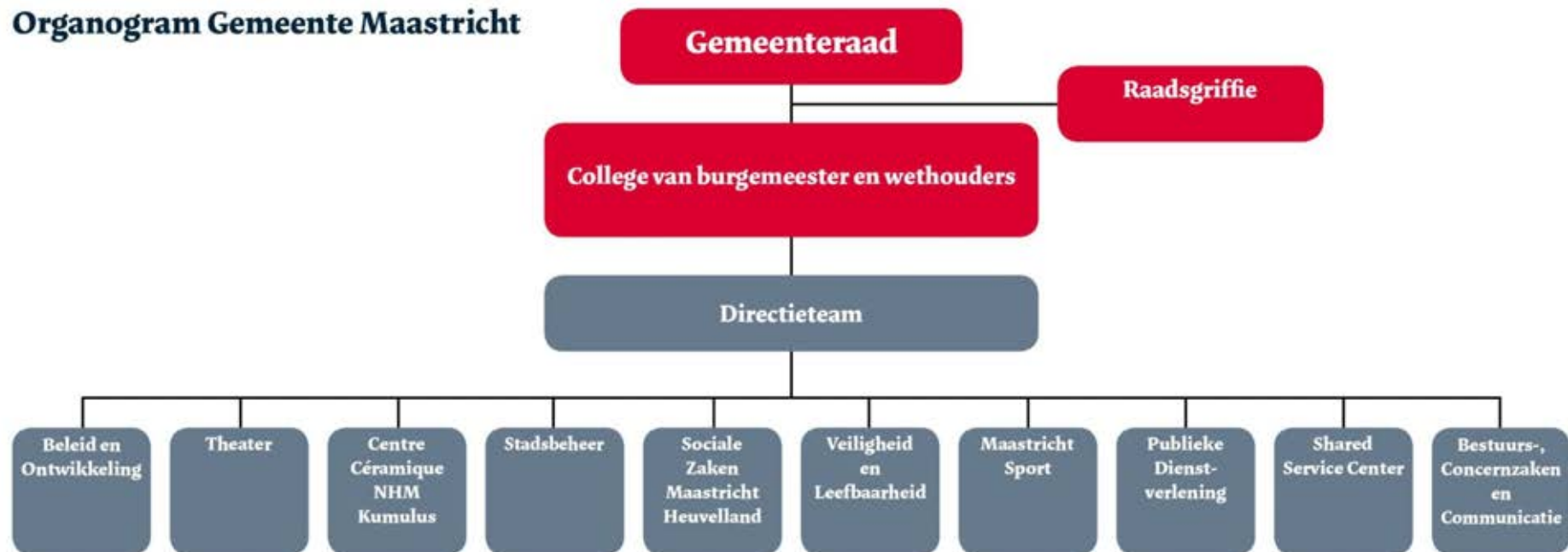
Dhr. Piet Buijtels

Gemeentesecretaris

Bijlage 2   Organisatieschema in 2019

Organogram Gemeente Maastricht

Bijlage 3 Reserves en voorzieningen

Op de volgende pagina's zijn de begin- en eindstanden van en de begrote mutaties in de reserves en voorzieningen gepresenteerd over de jaren 2018 tot en met 2022. De (mutaties in de) reserves zijn opgenomen onder programma 0, taakveld Mutaties reserves. De voorzieningen worden per taakveld gepresenteerd. Dit is conform voorschriften BBV. De kolom OO geeft aan welk intern organisatieonderdeel budgethouder is van de reserve/voorziening. Bij Soort res/vz wordt voor de reserves aangegeven welke soort reserve het betreft. De f staat voor financieringsreserve, er voor egalisatiereserve en br voor bestemmingsreserve. Tot slot hebben we ook één ar en dat is de algemene reserve.

	OO	Soort res/vz	Stand per 1-1-2018	Correctie resultaat 2017	Storting	Ont-trekking	Stand per 31-12-2018
RESERVES							
Programma 0: BESTUUR en ONDERSTEUNING			174.452.011	8.461.000	21.777.176	44.419.098	160.271.089
TAAKVELD: MUTATIES RESERVES			174.452.011	8.461.000	21.777.176	44.419.098	160.271.089
Productiemiddelen BCC (College)	BCC	f	56.820		15.053	0	71.873
Verkiezingen	PD	er	411.550		162.059	200.000	373.609
Project veilige kamers	VL	br	245.000		0	245.000	0
Aanpak radicalisering / Jihadisme	VL	br	141.437		0	141.437	0
Wervingsfonds acquisitie	BO	br	219.282		74.962	100.000	194.244
Evenementenfonds	BO	br	222.950		40.965	175.000	88.915
Beleidsinitiatieven aanloopstraten	BO	br	391.198		135.869	160.000	367.067
Intensivering re-integratie	BO	br	233.905		0	233.905	0
Herstructurering MTB	AD	br	589.307		0	0	589.307
Innovatieopdracht Samenleven	BO	br	1.106.408	300.000	0	361.000	1.045.408
Investeringsfonds Duurzame Sociale Infrastructuur	BO	br	3.786.087		0	2.226.087	1.560.000
Uitvoeringsopgave opvang vluchtelingen	BO	br	446.532		0	446.532	0
Decentralisaties sociaal domein	BO	br	696.260	640.000	0	445.000	891.260
Combinatie functie	SP	br	478.196		242.562	488.880	231.878
Speelvoorzieningen (van voorzieningen)	SP	br	682	643.000	0	516.363	127.319
Spreadingsplan Sport (afschrijvingskosten)	SP	f	5.667.539		0	79.960	5.587.579
Sociaal/economische/culturele impulsprojecten	BO	br	615.214		0	615.214	0
Heiligdomsvaart	BO	er	51.657		8.674	60.331	0
Reuzenfestival	BO	er	17.647		5.355	0	23.002
Reserve groot onderhoud KUM/CC	C3	br	0	552.000	826.012	132.518	1.245.494
Productiemiddelen Theater	TH	f	3.767		233.676	115.299	122.144
Theater: Groot onderhoud	TH	br	204.342		104.962	142.000	167.304
Gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost	BO	br	920.290		0	300.000	620.290
Egalisatie- en onderhoudsreserve Mecc	BO	er	5.892.784		1.724.386	0	7.617.170
Stadsvernieuwing / Stedelijke vernieuwing ISV	BO	br	6.435.913		0	4.360.645	2.075.268
Krimpgebieden	BO	br	1.406.095		844.762	2.250.857	0
Mobiliteitsfonds	BO	br	1.411.590	300.000	999.069	2.186.190	524.469
Productiemiddelen Parkeren	VL	f	130.132		1.221.551	1.128.298	223.385
Sparen voor overname Q park parkeergarages	BO	br	0		0	0	0
Productiemiddelen Verkeersregelinstallaties	BO	f	3.916.248		708.107	151.874	4.472.481
Achterstallig groot onderhoud Verhardingen	BO	br	104.486		0	104.486	0
IBOR walmuren/vestingwerken	BO	br	354.588		0	354.588	0
Egalisatiereserve riolen	BO	er	7.904		0	7.904	0
Vestingvisie	BO	br	9.000		0	9.000	0
Productiemiddelen Openbare verlichting	BO	f	1.440.068		685.002	336.203	1.788.867
Egalisatiereserve afval	BO	er	623.722		0	623.722	0
Algemene reserve	AD	ar	4.723.682		0	0	4.723.682
Vruchtboomfonds	AD	br	108.725.994		5.882.063	8.050.926	106.557.131
Egalisatiereserve I&A	BCC	er	875.839		0	315.514	560.325
Bedrijfs/egalisatie reserve PD	PD	er	308.159		0	0	308.159
Bedrijfs/egalisatie reserve SZ	SZ	er	859.382		0	350.000	509.382
Productiemiddelen SZ	SZ	f	469.337		75.568	14.694	530.210
Bedrijfs/egalisatie reserve SSC	SSC	er	1.534.576		40.000	40.000	1.534.576
Bedrijfs/egalisatie reserve V&L	VL	er	528.567		0	528.567	0
Productiemiddelen SSC - Algemeen	SSC	f	1.064.369		116.995	58.070	1.123.294
Productiemiddelen SSC - Werkomgeving	SSC	f	88.802		2.087.840	1.924.141	252.502
Productiemiddelen SSC - Huisvesting	SSC	f	2.364.196		1.988.228	1.497.265	2.855.159
Productiemiddelen BCC (I&A)	BCC	f	1.915.440		969.010	1.080.021	1.804.429
Bedrijfs/egalisatie reserve BCC	BCC	er	305.294		0	248.000	57.294
Organisatieontwikkeling/frictie/trainees	BCC	er	859.066		0	685.690	173.376
Productiemiddelen ICT BO	BO	f	205.383		160.377	201.451	164.309
Bedrijfs/egalisatiereserve BenO	BO	er	882.995		0	882.995	0
Productiemiddelen V&L	VL	f	480.392		134.158	105.093	509.457
Productiemiddelen SB	SB	f	4.146.141		1.299.901	1.194.920	4.251.122
Bedrijfs/egalisatie reserve SB	SB	er	625.537		0	200.000	425.537
Productiemiddelen PD	PD	f	1.522.201		121.226	77.698	1.565.730
Kumulius: automatisering	C3	f	157.878	-157.878	0	0	0
Productiemiddelen Kumulus / Cultuur Centrale	C3	f	946.668	424.327	195.317	153.263	1.413.049
Kumulius: instrumentarium	C3	br	243.225	-243.225	0	0	0
NHMM: Collectiebeheer (inrichtingsfonds)	C3	br	23.224	-23.224	0	0	0
Bedrijfs/egalisatie reserve Sport	SP	er	141.450		0	140.660	790
Productiemiddelen Sport	SP	f	20.689		0	20.000	689
Bedrijfs/egalisatie reserve Theater	TH	er	197		0	0	197
Bedrijfs/egalisatie reserve Cultuur Centrale	C3	er	98.801		0	0	98.801
Spaarvariant MTB	AD	br	0		282.364	0	282.364
WA eigen risico	SSC	br	160.901		161.104	0	322.005
Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten	SSC	br	244.188		230.000	385.000	89.188
Overloop	SB	br	0	387.000	0	387.000	0
Overloop	BO	br	1.110.220	4.983.000	0	6.093.220	0
Personele frictiekosten Valkenburg a/d Geul	SZ	br	290.000		0	140.000	150.000
Overloop	BCC	br	195.640	200.000	0	395.640	0
Overloop	VL	br	94.977	293.000	0	387.977	0
Overloop	SSC	br	0	163.000	0	163.000	0
Totaal reserves			174.452.011	8.461.000	21.777.176	44.419.098	160.271.089

	OO	Soort res/vz	Stand per 1-1-2019	Storting	Ont-trekking	Stand per 31-12-2019
RESERVES						
Programma 0: BESTUUR en ONDERSTEUNING			160.271.089	23.454.883	27.301.602	156.424.370
TAAKVELD: MUTATIES RESERVES			160.271.089	23.454.883	27.301.602	156.424.370
Productiemiddelen BCC (College)	BCC	f	71.873	15.264	18.450	68.686
Verkiezingen	PD	er	373.609	164.538	400.000	138.147
Project veilige kamers	VL	br	0	0	0	0
Aanpak radicalisering / Jihadisme	VL	br	0	0	0	0
Wervingsfonds acquisitie	BO	br	194.244	76.012	100.000	170.256
Evenementenfonds	BO	br	88.915	41.539	60.000	70.454
Beleidsinitiatieven aanloopstraten	BO	br	367.067	137.771	115.000	389.837
Intensivering re-integratie	BO	br	0	0	0	0
Herstructurering MTB	AD	br	589.307	0	0	589.307
Innovatieopdracht Samenleven	BO	br	1.045.408	0	361.000	684.408
Investeringsfonds Duurzame Sociale Infrastructuur	BO	br	1.560.000	200.000	1.060.000	700.000
Uitvoeringsopgave opvang vluchtelingen	BO	br	0	0	0	0
Decentralisaties sociaal domein	BO	br	891.260	0	170.000	721.260
Combinatie functie	SP	br	231.878	245.987	280.186	197.679
Speelvoorzieningen (van voorzieningen)	SP	br	127.319	0	127.319	0
Spreadingsplan Sport (afschrijvingskosten)	SP	f	5.587.579	0	211.960	5.375.619
Sociaal/economische/culturele impulsprojecten	BO	br	0	0	0	0
Heiligdomsvaart	BO	er	0	8.796	0	8.796
Reuzenfestival	BO	er	23.002	5.430	28.357	75
Reserve groot onderhoud KUM/CC	C3	br	1.245.494	181.145	85.051	1.341.588
Productiemiddelen Theater	TH	f	122.144	92.960	133.780	81.324
Theater: Groot onderhoud	TH	br	167.304	106.431	0	273.735
Gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost	BO	br	620.290	0	300.000	320.290
Egalisatie- en onderhoudsreserve Mecc	BO	er	7.617.170	1.613.434	1.850.000	7.380.604
Stadsvernieuwing / Stedelijke vernieuwing ISV	BO	br	2.075.268	0	1.854.255	221.013
Krimpgebieden	BO	br	0	844.762	844.762	0
Mobiliteitsfonds	BO	br	524.469	1.157.425	1.157.425	524.469
Productiemiddelen Parkeren	VL	f	223.385	1.238.653	1.335.421	126.617
Sparen voor overname Q park parkeergarages	BO	br	0	0	0	0
Productiemiddelen Verkeersregelinstallaties	BO	f	4.472.481	718.020	362.480	4.828.021
Achterstallig groot onderhoud Verhardingen	BO	br	0	0	0	0
IBOR walmuren/vestingwerken	BO	br	0	0	0	0
Egalisatiereserve riolen	BO	er	0	0	0	0
Vestingvisie	BO	br	0	0	0	0
Productiemiddelen Openbare verlichting	BO	f	1.788.867	694.592	435.033	2.048.425
Egalisatiereserve afval	BO	er	0	0	0	0
Algemene reserve	AD	ar	4.723.682	0	0	4.723.682
Vruchtboomfonds	AD	br	106.557.131	7.402.812	8.027.102	105.932.841
Egalisatiereserve I&A	BCC	er	560.325	278.309	85.453	753.180
Bedrijfs/egalisatie reserve PD	PD	er	308.159	0	0	308.159
Bedrijfs/egalisatie reserve SZ	SZ	er	509.382	0	250.000	259.382
Productiemiddelen SZ	SZ	f	530.210	76.625	101.614	505.222
Bedrijfs/egalisatie reserve SSC	SSC	er	1.534.576	0	0	1.534.576
Bedrijfs/egalisatie reserve V&L	VL	er	0	0	0	0
Productiemiddelen SSC - Algemeen	SSC	f	1.123.294	118.633	84.954	1.156.972
Productiemiddelen SSC - Werkomgeving	SSC	f	252.502	2.117.070	1.878.609	490.963
Productiemiddelen SSC - Huisvesting	SSC	f	2.855.159	2.016.063	1.846.909	3.024.313
Productiemiddelen BCC (I&A)	BCC	f	1.804.429	982.576	1.052.608	1.734.397
Bedrijfs/egalisatie reserve BCC	BCC	er	57.294	0	0	57.294
Organisatieontwikkeling/frictie/trainees	BCC	er	173.376	276.582	0	449.958
Productiemiddelen ICT BO	BO	f	164.309	162.622	221.657	105.274
Bedrijfs/egalisatiereserve BenO	BO	er	0	0	0	0
Productiemiddelen V&L	VL	f	509.457	166.036	215.226	460.268
Productiemiddelen SB	SB	f	4.251.122	1.318.100	1.328.284	4.240.938
Bedrijfs/egalisatie reserve SB	SB	er	425.537	0	200.000	225.537
Productiemiddelen PD	PD	f	1.565.730	122.923	231.635	1.457.018
Kumulius: automatisering	C3	f	0	0	0	0
Productiemiddelen Kumulus / Cultuur Centrale	C3	f	1.413.049	198.051	167.072	1.444.028
Kumulius: instrumentarium	C3	br	0	0	0	0
NHMM: Collectiebeheer (inrichtingsfonds)	C3	br	0	0	0	0
Bedrijfs/egalisatie reserve Sport	SP	er	790	0	0	790
Productiemiddelen Sport	SP	f	689	0	0	689
Bedrijfs/egalisatie reserve Theater	TH	er	197	0	0	197
Bedrijfs/egalisatie reserve Cultuur Centrale	C3	er	98.801	0	0	98.801
Spaarvariant MTB	AD	br	282.364	282.364	0	564.728
WA eigen risico	SSC	br	322.005	163.359	0	485.364
Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten	SSC	br	89.188	230.000	230.000	89.188
Overloop	SB	br	0	0	0	0
Overloop	BO	br	0	0	0	0
Personele frictiekosten Valkenburg a/d Geul	SZ	br	150.000	0	90.000	60.000
Overloop	BCC	br	0	0	0	0
Overloop	VL	br	0	0	0	0
Overloop	SSC	br	0	0	0	0
Totaal reserves			160.271.089	23.454.883	27.301.602	156.424.370

	OO	Soort res/vz	Stand per 1-1-2020	Storting	Ont-trekking	Stand per 31-12-2020
RESERVES						
Programma 0: BESTUUR en ONDERSTEUNING			156.424.370	21.901.520	24.262.297	154.063.591
TAAKVELD: MUTATIES RESERVES			156.424.370	21.901.520	24.262.297	154.063.591
Productiemiddelen BCC (College)	BCC	f	68.686	15.264	18.360	65.590
Verkiezingen	PD	er	138.147	164.538	0	302.685
Project veilige kamers	VL	br	0	0	0	0
Aanpak radicalisering / Jihadisme	VL	br	0	0	0	0
Wervingsfonds acquisitie	BO	br	170.256	76.012	100.000	146.268
Evenementenfonds	BO	br	70.454	41.539	60.000	51.992
Beleidsinitiatieven aanloopstraten	BO	br	389.837	137.771	175.000	352.608
Intensivering re-integratie	BO	br	0	0	0	0
Herstructurering MTB	AD	br	589.307	0	0	589.307
Innovatieopdracht Samenleven	BO	br	684.408	0	252.000	432.408
Investeringsfonds Duurzame Sociale Infrastructuur	BO	br	700.000	200.000	500.000	400.000
Uitvoeringsopgave opvang vluchtelingen	BO	br	0	0	0	0
Decentralisaties sociaal domein	BO	br	721.260	0	50.000	671.260
Combinatie functie	SP	br	197.679	245.987	200.000	243.666
Speelvoorzieningen (van voorzieningen)	SP	br	0	0	0	0
Spreadingsplan Sport (afschrijvingskosten)	SP	f	5.375.619	0	226.702	5.148.917
Sociaal/economische/culturele impulsprojecten	BO	br	0	0	0	0
Heiligdomsvaart	BO	er	8.796	8.796	0	17.592
Reuzenfestival	BO	er	75	5.430	0	5.505
Reserve groot onderhoud KUM/CC	C3	br	1.341.588	181.145	361.514	1.161.219
Productiemiddelen Theater	TH	f	81.324	92.960	125.024	49.260
Theater: Groot onderhoud	TH	br	273.735	106.431	0	380.166
Gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost	BO	br	320.290	0	300.000	20.290
Egalisatie- en onderhoudsreserve Mecc	BO	er	7.380.604	1.414.921	1.850.000	6.945.525
Stadsvernieuwing / Stedelijke vernieuwing ISV	BO	br	221.013	0	179.008	42.005
Krimpgelden	BO	br	0	844.762	844.762	0
Mobiliteitsfonds	BO	br	524.469	0	524.469	0
Productiemiddelen Parkeren	VL	f	126.617	1.238.653	1.293.234	72.035
Sparen voor overname Q park parkeergarages	BO	br	0	200.000	0	200.000
Productiemiddelen Verkeersregelinstallaties	BO	f	4.828.021	718.020	491.265	5.054.776
Achterstallig groot onderhoud Verhardingen	BO	br	0	0	0	0
IBOR walmuren/vestingwerken	BO	br	0	0	0	0
Egalisatiereserve riolen	BO	er	0	0	0	0
Vestingvisie	BO	br	0	0	0	0
Productiemiddelen Openbare verlichting	BO	f	2.048.425	694.592	439.896	2.303.121
Egalisatiereserve afval	BO	er	0	0	0	0
Algemene reserve	AD	ar	4.723.682	0	0	4.723.682
Vruchtboomfonds	AD	br	105.932.841	6.935.387	7.871.950	104.996.278
Egalisatiereserve I&A	BCC	er	753.180	278.309	85.453	946.036
Bedrijfs/egalisatie reserve PD	PD	er	308.159	0	0	308.159
Bedrijfs/egalisatie reserve SZ	SZ	er	259.382	0	150.000	109.382
Productiemiddelen SZ	SZ	f	505.222	76.625	134.534	447.313
Bedrijfs/egalisatie reserve SSC	SSC	er	1.534.576	0	0	1.534.576
Bedrijfs/egalisatie reserve V&L	VL	er	0	0	0	0
Productiemiddelen SSC - Algemeen	SSC	f	1.156.972	118.633	98.560	1.177.045
Productiemiddelen SSC - Werkomgeving	SSC	f	490.963	2.117.070	2.198.648	409.385
Productiemiddelen SSC - Huisvesting	SSC	f	3.024.313	2.016.063	1.935.397	3.104.979
Productiemiddelen BCC (I&A)	BCC	f	1.734.397	982.576	966.565	1.750.408
Bedrijfs/egalisatie reserve BCC	BCC	er	57.294	0	0	57.294
Organisatieontwikkeling/frictie/trainees	BCC	er	449.958	346.582	0	796.540
Productiemiddelen ICT BO	BO	f	105.274	162.622	225.235	42.661
Bedrijfs/egalisatiereserve BenO	BO	er	0	0	0	0
Productiemiddelen V&L	VL	f	460.268	166.036	216.864	409.440
Productiemiddelen SB	SB	f	4.240.938	1.318.100	1.453.448	4.105.589
Bedrijfs/egalisatie reserve SB	SB	er	225.537	0	225.537	0
Productiemiddelen PD	PD	f	1.457.018	122.923	230.503	1.349.439
Kumulius: automatisering	C3	f	0	0	0	0
Productiemiddelen Kumulus / Cultuur Centrale	C3	f	1.444.028	198.051	188.369	1.453.710
Kumulius: instrumentarium	C3	br	0	0	0	0
NHMM: Collectiebeheer (inrichtingsfonds)	C3	br	0	0	0	0
Bedrijfs/egalisatie reserve Sport	SP	er	790	0	0	790
Productiemiddelen Sport	SP	f	689	0	0	689
Bedrijfs/egalisatie reserve Theater	TH	er	197	0	0	197
Bedrijfs/egalisatie reserve Cultuur Centrale	C3	er	98.801	0	0	98.801
Spaarvariant MTB	AD	br	564.728	282.364	0	847.092
WA eigen risico	SSC	br	485.364	163.359	0	648.723
Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten	SSC	br	89.188	230.000	230.000	89.188
Overloop	SB	br	0	0	0	0
Overloop	BO	br	0	0	0	0
Personele frictiekosten Valkenburg a/d Geul	SZ	br	60.000	0	60.000	0
Overloop	BCC	br	0	0	0	0
Overloop	VL	br	0	0	0	0
Overloop	SSC	br	0	0	0	0
Totaal reserves			156.424.370	21.901.520	24.262.297	154.063.591

	OO	Soort res/vz	Stand per 1-1-2021	Storting	Ont-trekking	Stand per 31-12-2021
RESERVES						
Programma 0: BESTUUR en ONDERSTEUNING			154.063.591	21.765.351	19.734.243	156.094.699
TAAKVELD: MUTATIES RESERVES			154.063.591	21.765.351	19.734.243	156.094.699
Productiemiddelen BCC (College)	BCC	f	65.590	15.264	18.270	62.583
Verkiezingen	PD	er	302.685	164.538	225.000	242.223
Project veilige kamers	VL	br	0	0	0	0
Aanpak radicalisering / Jihadisme	VL	br	0	0	0	0
Wervingsfonds acquisitie	BO	br	146.268	76.012	100.000	122.279
Evenementenfonds	BO	br	51.992	41.539	60.000	33.531
Beleidsinitiatieven aanloopstraten	BO	br	352.608	137.771	175.000	315.379
Intensivering re-integratie	BO	br	0	0	0	0
Herstructurering MTB	AD	br	589.307	0	0	589.307
Innovatieopdracht Samenleven	BO	br	432.408	0	132.407	300.001
Investeringsfonds Duurzame Sociale Infrastructuur	BO	br	400.000	200.000	0	600.000
Uitvoeringsopgave opvang vluchtelingen	BO	br	0	0	0	0
Decentralisaties sociaal domein	BO	br	671.260	0	31.260	640.000
Combinatie functie	SP	br	243.666	245.987	94.000	395.653
Speelvoorzieningen (van voorzieningen)	SP	br	0	0	0	0
Spreadingsplan Sport (afschrijvingskosten)	SP	f	5.148.917	0	226.702	4.922.215
Sociaal/economische/culturele impulsprojecten	BO	br	0	0	0	0
Heiligdomsvaart	BO	er	17.592	8.796	0	26.387
Reuzenfestival	BO	er	5.505	5.430	0	10.935
Reserve groot onderhoud KUM/CC	C3	br	1.161.219	181.145	77.782	1.264.582
Productiemiddelen Theater	TH	f	49.260	92.960	121.183	21.037
Theater: Groot onderhoud	TH	br	380.166	106.431	0	486.598
Gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost	BO	br	20.290	0	20.290	0
Egalisatie- en onderhoudsreserve Mecc	BO	er	6.945.525	1.775.215	0	8.720.740
Stadsvernieuwing / Stedelijke vernieuwing ISV	BO	br	42.005	0	42.005	0
Krimpgebieden	BO	br	0	0	0	0
Mobiliteitsfonds	BO	br	0	0	0	0
Productiemiddelen Parkeren	VL	f	72.035	1.238.653	914.131	396.557
Sparen voor overname Q park parkeergarages	BO	br	200.000	200.000	0	400.000
Productiemiddelen Verkeersregelinstallaties	BO	f	5.054.776	718.020	506.369	5.266.428
Achterstallig groot onderhoud Verhardingen	BO	br	0	0	0	0
IBOR walmuren/vestingwerken	BO	br	0	0	0	0
Egalisatiereserve riolen	BO	er	0	0	0	0
Vestingvisie	BO	br	0	0	0	0
Productiemiddelen Openbare verlichting	BO	f	2.303.121	694.592	378.227	2.619.485
Egalisatiereserve afval	BO	er	0	0	0	0
Algemene reserve	AD	ar	4.723.682	0	0	4.723.682
Vruchtboomfonds	AD	br	104.996.278	7.208.686	8.264.153	103.940.811
Egalisatiereserve I&A	BCC	er	946.036	278.309	85.453	1.138.891
Bedrijfs/egalisatie reserve PD	PD	er	308.159	0	0	308.159
Bedrijfs/egalisatie reserve SZ	SZ	er	109.382	0	109.382	0
Productiemiddelen SZ	SZ	f	447.313	76.625	133.885	390.054
Bedrijfs/egalisatie reserve SSC	SSC	er	1.534.576	0	0	1.534.576
Bedrijfs/egalisatie reserve V&L	VL	er	0	0	0	0
Productiemiddelen SSC - Algemeen	SSC	f	1.177.045	118.633	210.487	1.085.190
Productiemiddelen SSC - Werkomgeving	SSC	f	409.385	2.117.070	2.224.753	301.702
Productiemiddelen SSC - Huisvesting	SSC	f	3.104.979	2.016.063	1.941.477	3.179.566
Productiemiddelen BCC (I&A)	BCC	f	1.750.408	982.576	881.932	1.851.052
Bedrijfs/egalisatie reserve BCC	BCC	er	57.294	0	0	57.294
Organisatieontwikkeling/frictie/trainees	BCC	er	796.540	421.582	0	1.218.122
Productiemiddelen ICT BO	BO	f	42.661	162.622	165.958	39.325
Bedrijfs/egalisatiereserve BenO	BO	er	0	0	0	0
Productiemiddelen V&L	VL	f	409.440	166.036	212.609	362.868
Productiemiddelen SB	SB	f	4.105.589	1.318.100	1.719.441	3.704.248
Bedrijfs/egalisatie reserve SB	SB	er	0	0	0	0
Productiemiddelen PD	PD	f	1.349.439	122.923	229.566	1.242.796
Kumulus: automatisering	C3	f	0	0	0	0
Productiemiddelen Kumulus / Cultuur Centrale	C3	f	1.453.710	198.051	202.521	1.449.240
Kumulus: instrumentarium	C3	br	0	0	0	0
NHMM: Collectiebeheer (inrichtingsfonds)	C3	br	0	0	0	0
Bedrijfs/egalisatie reserve Sport	SP	er	790	0	0	790
Productiemiddelen Sport	SP	f	689	0	0	689
Bedrijfs/egalisatie reserve Theater	TH	er	197	0	0	197
Bedrijfs/egalisatie reserve Cultuur Centrale	C3	er	98.801	0	0	98.801
Spaarvariant MTB	AD	br	847.092	282.364	0	1.129.456
WA eigen risico	SSC	br	648.723	163.359	0	812.082
Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten	SSC	br	89.188	230.000	230.000	89.188
Overloop	SB	br	0	0	0	0
Overloop	BO	br	0	0	0	0
Personele frictiekosten Valkenburg a/d Geul	SZ	br	0	0	0	0
Overloop	BCC	br	0	0	0	0
Overloop	VL	br	0	0	0	0
Overloop	SSC	br	0	0	0	0
Totaal reserves			154.063.591	21.765.351	19.734.243	156.094.699

	OO	Soort res/vz	Stand per 1-1-2022	Storting	Ont-trekking	Stand per 31-12-2022
RESERVES						
Programma 0: BESTUUR en ONDERSTEUNING			156.094.699	21.045.873	20.039.620	157.100.952
TAAKVELD: MUTATIES RESERVES			156.094.699	21.045.873	20.039.620	157.100.952
Productiemiddelen BCC (College)	BCC	f	62.583	15.264	18.180	59.667
Verkiezingen	PD	er	242.223	164.538	225.000	181.761
Project veilige kamers	VL	br	0	0	0	0
Aanpak radicalisering / Jihadisme	VL	br	0	0	0	0
Wervingsfonds acquisitie	BO	br	122.279	76.012	100.000	98.291
Evenementenfonds	BO	br	33.531	41.539	60.000	15.070
Beleidsinitiatieven aanloopstraten	BO	br	315.379	137.771	175.000	278.149
Intensivering re-integratie	BO	br	0	0	0	0
Herstructurering MTB	AD	br	589.307	0	0	589.307
Innovatieopdracht Samenleven	BO	br	300.001	0	300.000	1
Investeringsfonds Duurzame Sociale Infrastructuur	BO	br	600.000	200.000	0	800.000
Uitvoeringsopgave opvang vluchtelingen	BO	br	0	0	0	0
Decentralisaties sociaal domein	BO	br	640.000	0	640.000	0
Combinatie functie	SP	br	395.653	245.987	94.000	547.640
Speelvoorzieningen (van voorzieningen)	SP	br	0	0	0	0
Spreadingsplan Sport (afschrijvingskosten)	SP	f	4.922.215	0	226.702	4.695.513
Sociaal/economische/culturele impulsprojecten	BO	br	0	0	0	0
Heiligdomsvaart	BO	er	26.387	8.796	0	35.183
Reuzenfestival	BO	er	10.935	5.430	0	16.365
Reserve groot onderhoud KUM/CC	C3	br	1.264.582	181.145	126.006	1.319.721
Productiemiddelen Theater	TH	f	21.037	92.960	113.291	706
Theater: Groot onderhoud	TH	br	486.598	106.431	0	593.029
Gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost	BO	br	0	0	0	0
Egalisatie- en onderhoudsreserve Mecc	BO	er	8.720.740	1.018.341	0	9.739.081
Stadsvernieuwing / Stedelijke vernieuwing ISV	BO	br	0	0	0	0
Krimpgebieden	BO	br	0	0	0	0
Mobiliteitsfonds	BO	br	0	0	0	0
Productiemiddelen Parkeren	VL	f	396.557	1.238.653	587.030	1.048.180
Sparen voor overname Q park parkeergarages	BO	br	400.000	200.000	0	600.000
Productiemiddelen Verkeersregelinstallaties	BO	f	5.266.428	718.020	587.977	5.396.471
Achterstallig groot onderhoud Verhardingen	BO	br	0	0	0	0
IBOR walmuren/vestingwerken	BO	br	0	0	0	0
Egalisatiereserve riolen	BO	er	0	0	0	0
Vestingvisie	BO	br	0	0	0	0
Productiemiddelen Openbare verlichting	BO	f	2.619.485	694.592	403.371	2.910.706
Egalisatiereserve afval	BO	er	0	0	0	0
Algemene reserve	AD	ar	4.723.682	0	0	4.723.682
Vruchtboomfonds	AD	br	103.940.811	7.246.082	8.130.069	103.056.824
Egalisatiereserve I&A	BCC	er	1.138.891	278.309	85.453	1.331.747
Bedrijfs/egalisatie reserve PD	PD	er	308.159	0	0	308.159
Bedrijfs/egalisatie reserve SZ	SZ	er	0	0	0	0
Productiemiddelen SZ	SZ	f	390.054	76.625	137.401	329.278
Bedrijfs/egalisatie reserve SSC	SSC	er	1.534.576	0	0	1.534.576
Bedrijfs/egalisatie reserve V&L	VL	er	0	0	0	0
Productiemiddelen SSC - Algemeen	SSC	f	1.085.190	118.633	210.116	993.707
Productiemiddelen SSC - Werkomgeving	SSC	f	301.702	2.117.070	2.256.155	162.617
Productiemiddelen SSC - Huisvesting	SSC	f	3.179.566	2.016.063	1.958.128	3.237.501
Productiemiddelen BCC (I&A)	BCC	f	1.851.052	982.576	948.170	1.885.459
Bedrijfs/egalisatie reserve BCC	BCC	er	57.294	0	0	57.294
Organisatieontwikkeling/frictie/trainees	BCC	er	1.218.122	421.582	0	1.639.704
Productiemiddelen ICT BO	BO	f	39.325	162.622	148.711	53.236
Bedrijfs/egalisatiereserve BenO	BO	er	0	0	0	0
Productiemiddelen V&L	VL	f	362.868	166.036	209.171	319.733
Productiemiddelen SB	SB	f	3.704.248	1.318.100	1.661.959	3.360.388
Bedrijfs/egalisatie reserve SB	SB	er	0	0	0	0
Productiemiddelen PD	PD	f	1.242.796	122.923	223.115	1.142.604
Kumulus: automatisering	C3	f	0	0	0	0
Productiemiddelen Kumulus / Cultuur Centrale	C3	f	1.449.240	198.051	184.615	1.462.676
Kumulus: instrumentarium	C3	br	0	0	0	0
NHMM: Collectiebeheer (inrichtingsfonds)	C3	br	0	0	0	0
Bedrijfs/egalisatie reserve Sport	SP	er	790	0	0	790
Productiemiddelen Sport	SP	f	689	0	0	689
Bedrijfs/egalisatie reserve Theater	TH	er	197	0	0	197
Bedrijfs/egalisatie reserve Cultuur Centrale	C3	er	98.801	0	0	98.801
Spaarvariant MTB	AD	br	1.129.456	282.364	0	1.411.820
WA eigen risico	SSC	br	812.082	163.359	0	975.441
Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten	SSC	br	89.188	230.000	230.000	89.188
Overloop	SB	br	0	0	0	0
Overloop	BO	br	0	0	0	0
Personele frictiekosten Valkenburg a/d Geul	SZ	br	0	0	0	0
Overloop	BCC	br	0	0	0	0
Overloop	VL	br	0	0	0	0
Overloop	SSC	br	0	0	0	0
Totaal reserves			156.094.699	21.045.873	20.039.620	157.100.952

	OO	Soort res/vz	Stand per 1-1-2018	Correctie resultaat 2017	Storting	Ont-trekking	Stand per 31-12-2018
VOORZIENINGEN							
PROGRAMMA 0: BESTUUR en ONDERSTEUNING			12.089.286	0	2.375.534	3.404.023	11.060.797
TAAKVELD: BESTUUR			2.495.227	0	0	300.000	2.195.227
APPA	BCC	v	2.495.227		0	300.000	2.195.227
			2.495.227	0	0	300.000	2.195.227
TAAKVELD: BEHEER OVERIGE GEBOUWEN en GRONDEN			1.277.069	0	2.375.534	2.889.023	763.580
Vangnet MJOP-BOG	BO	v	110.218		0	110.218	0
Preventief onderhoud gemeentelijk BOG	BO	v	1.166.851		2.375.534	2.778.805	763.580
			1.277.069	0	2.375.534	2.889.023	763.580
TAAKVELD: TREASURY			8.081.730	0	0	0	8.081.730
Voorziening Wom Belvédère	AD	v	4.300.000		0	0	4.300.000
MTB	AD	v	3.781.730		0	0	3.781.730
			8.081.730	0	0	0	8.081.730
TAAKVELD: OVERIGE BATEN en LASTEN			235.260	0	0	215.000	20.260
Mediamix effecten	BCC	v	20.260		0	0	20.260
Voorziening frictiekosten	VL	v	215.000		0	215.000	0
			235.260	0	0	215.000	20.260
PROGRAMMA 2: VERKEER en VERVOER			4.312.538	0	3.521.770	7.834.308	0
TAAKVELD: VERKEER en VERVOER			4.312.538	0	3.521.770	7.834.308	0
IBOR verhandingen	BO	v	2.753.710		2.722.763	5.476.473	0
IBOR kunstwerken	BO	v	1.424.890		685.691	2.110.581	0
IBOR infrastructurele werken	BO	v	133.938		113.316	247.254	0
			4.312.538	0	3.521.770	7.834.308	0
PROGRAMMA 5: SPORT CULTUUR en RECREATIE			6.884.879	0	2.640.888	5.496.970	4.028.797
TAAKVELD: SPORTACCOMMODATIES			3.528.843	0	1.923.549	2.803.751	2.648.641
Onderhoud buitensportaccommodaties/kleedclubgenouwen (eigenaar)	BO	v	437.167		170.540	74.503	533.204
Onderhoud binnensportaccommodaties (eigenaar)	BO	v	378.576		317.326	424.701	271.201
Onderhoud buitensportaccommodaties (velden/infra)	SP	v	1.049.010		761.325	1.484.202	326.133
Onderhoud buitensportaccommodaties / kleed-	SP	v	45.803		127.869	171.658	2.014
Sportinventaris binnensportaccommodaties	SP	v	22.248		58.067	79.402	913
Onderhoud Geusseltbad (eigenaar)	BO	v	964.295		294.000	181.371	1.076.924
Jachthaven St.Pieter	BO	v	202.698		41.995	0	244.693
Frictiekosten afstoten gymzalen	BO	v	314.544		0	150.000	164.544
Onderhoud stadion Geusselt	BO	v	114.502		152.426	237.914	29.014
			3.528.843	0	1.923.549	2.803.751	2.648.641
TAAKVELD: CULTUURPRESENTATIE, CULTUURPRODUCTIE en CULTUURPARTICIPATIE			2.414.523	0	0	1.034.367	1.380.156
Kumulus: onderhoud Herbenusstraat naar reserve	C3	v	193.495		0	193.495	0
Kumulus: onderhoud St.Maartenspoort naar reserve	C3	v	118.384		0	118.384	0
Groot onderhoud CC naar reserve	C3	v	197.327		0	197.327	0
Groot onderhoud NHMM naar reserve	C3	v	138.161		0	138.161	0
Voormalig personeel	C3	v	1.763.087		0	387.000	1.376.087
Theater: inkomstenderving Musica Sacra	TH	v	4.069		0	0	4.069
			2.414.523	0	0	1.034.367	1.380.156
TAAKVELD: OPENBAAR GROEN en (OPENLUCHT) RECREATIE			941.513	0	717.339	1.658.852	0
IBOR groen/bomen	BO	v	941.513		717.339	1.658.852	0
			941.513	0	717.339	1.658.852	0
PROGRAMMA 7: VOLKSGEZONDHEID en MILIEU			19.528.383	0	4.446.724	1.763.149	22.211.968
TAAKVELD: RIOLERING			18.516.420	0	4.254.762	1.655.891	21.115.291
Productiemiddelen Riolen	BO	v	17.986.278		4.254.762	1.125.749	21.115.291
Achterstallig onderhoud riolen t/m 2012	BO	v	530.142		0	530.142	0
			18.516.420	0	4.254.762	1.655.891	21.115.291
TAAKVELD: AFVAL			1.011.963	0	191.962	107.258	1.096.667
Productiemiddelen afvalbeleid	BO	v	1.011.963		191.962	107.258	1.096.667
			1.011.963	0	191.962	107.258	1.096.667
PROGRAMMA 8: VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING en STEDELIJKE VERNIEUWING			1.583.153	0	0	346.000	1.237.153
TAAKVELD: WONEN en BOUWEN			1.583.153	0	0	346.000	1.237.153
Leefbaarheidsfonds corporaties/gemeente	BO	v	1.583.153		0	346.000	1.237.153
			1.583.153	0	0	346.000	1.237.153
Totaal voorzieningen programma's 1 t/m 15			44.398.239	0	12.984.915	18.844.450	38.538.704
TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN			218.850.250	8.461.000	34.762.091	63.263.548	198.809.793

	OO	Soort res/vz	Stand per 1-1-2019	Storting	Ont-trekking	Stand per 31-12-2019
VOORZIENINGEN						
PROGRAMMA 0: BESTUUR en ONDERSTEUNING			11.060.797	2.408.792	2.515.557	10.954.032
TAAKVELD: BESTUUR			2.195.227	0	300.000	1.895.227
APPA	BCC	v	2.195.227	0	300.000	1.895.227
			2.195.227	0	300.000	1.895.227
TAAKVELD: BEHEER OVERIGE GEBOUWEN en GRONDEN			763.580	2.408.792	2.215.557	956.815
Vangnet MJOP-BOG	BO	v	0	0	0	0
Preventief onderhoud gemeentelijk BOG	BO	v	763.580	2.408.792	2.215.557	956.815
			763.580	2.408.792	2.215.557	956.815
TAAKVELD: TREASURY			8.081.730	0	0	8.081.730
Voorziening Wom Belvédère	AD	v	4.300.000	0	0	4.300.000
MTB	AD	v	3.781.730	0	0	3.781.730
			8.081.730	0	0	8.081.730
TAAKVELD: OVERIGE BATEN en LASTEN			20.260	0	0	20.260
Mediamix effecten	BCC	v	20.260	0	0	20.260
Voorziening frictiekosten	VL	v	0	0	0	0
			20.260	0	0	20.260
PROGRAMMA 2: VERKEER en VERVOER			0	3.642.030	3.642.030	0
TAAKVELD: VERKEER en VERVOER			0	3.642.030	3.642.030	0
IBOR verhandingen	BO	v	0	2.760.881	2.760.881	0
IBOR kunstwerken	BO	v	0	766.247	766.247	0
IBOR infrastructurele werken	BO	v	0	114.902	114.902	0
			0	3.642.030	3.642.030	0
PROGRAMMA 5: SPORT CULTUUR en RECREATIE			4.028.797	2.678.734	2.943.873	3.763.658
TAAKVELD: SPORTACCOMMODATIES			2.648.641	1.951.353	1.889.492	2.710.502
Onderhoud buitensportaccommodaties/kleedclubgenouwen (eigenaar)	BO	v	533.204	172.927	55.585	650.546
Onderhoud binnensportaccommodaties (eigenaar)	BO	v	271.201	322.644	419.162	174.683
Onderhoud buitensportaccommodaties (velden/infra)	SP	v	326.133	771.983	903.587	194.529
Onderhoud buitensportaccommodaties / kleed-	SP	v	2.014	129.659	125.856	5.818
Sportinventaris binnensportaccommodaties	SP	v	913	58.880	57.153	2.641
Onderhoud Geusseltbad (eigenaar)	BO	v	1.076.924	298.116	106.097	1.268.943
Jachthaven St.Pieter	BO	v	244.693	42.583	0	287.277
Frictiekosten afstoten gymzalen	BO	v	164.544	0	164.544	0
Onderhoud stadion Geusselt	BO	v	29.014	154.560	57.508	126.066
			2.648.641	1.951.353	1.889.492	2.710.502
TAAKVELD: CULTUURPRESENTATIE, CULTUURPRODUCTIE en CULTUURPARTICIPATIE			1.380.156	0	327.000	1.053.156
Kumulus: onderhoud Herbenusstraat naar reserve	C3	v	0	0	0	0
Kumulus: onderhoud St.Maartenspoort naar reserve	C3	v	0	0	0	0
Groot onderhoud CC naar reserve	C3	v	0	0	0	0
Groot onderhoud NHMM naar reserve	C3	v	0	0	0	0
Voormalig personeel	C3	v	1.376.087	0	327.000	1.049.087
Theater: inkomstenderving Musica Sacra	TH	v	4.069	0	0	4.069
			1.380.156	0	327.000	1.053.156
TAAKVELD: OPENBAAR GROEN en (OPENLUCHT) RECREATIE			0	727.381	727.381	0
IBOR groen/bomen	BO	v	0	727.381	727.381	0
			0	727.381	727.381	0
PROGRAMMA 7: VOLKSGEZONDHEID en MILIEU			22.211.958	4.508.978	1.767.954	24.952.982
TAAKVELD: RIOLERING			21.115.291	4.314.329	1.597.083	23.832.537
Productiemiddelen Riolen	BO	v	21.115.291	4.314.329	1.597.083	23.832.537
Achterstallig onderhoud riolen t/m 2012	BO	v	0	0	0	0
			21.115.291	4.314.329	1.597.083	23.832.537
TAAKVELD: AFVAL			1.096.667	194.649	170.871	1.120.445
Productiemiddelen afvalbeleid	BO	v	1.096.667	194.649	170.871	1.120.445
			1.096.667	194.649	170.871	1.120.445
PROGRAMMA 8: VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING en STEDELIJKE VERNIEUWING			1.237.153	0	1.237.153	0
TAAKVELD: WONEN en BOUWEN			1.237.153	0	1.237.153	0
Leefbaarheidsfonds corporaties/gemeente	BO	v	1.237.153	0	1.237.153	0
			1.237.153	0	1.237.153	0
Totaal voorzieningen programma's 1 t/m 15			38.538.704	13.238.535	12.106.567	39.670.672
TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN			198.809.793	36.693.417	39.408.169	196.095.041

	OO	Soort res/vz	Stand per 1-1-2020	Storting	Ont-trekking	Stand per 31-12-2020
VOORZIENINGEN						
PROGRAMMA 0: BESTUUR en ONDERSTEUNING			10.954.032	2.408.792	3.041.886	10.320.938
TAAKVELD: BESTUUR			1.895.227	0	300.000	1.595.227
APPA	BCC	v	1.895.227	0	300.000	1.595.227
			1.895.227	0	300.000	1.595.227
TAAKVELD: BEHEER OVERIGE GEBOUWEN en GRONDEN			956.815	2.408.792	2.741.886	623.721
Vangnet MJOP-BOG	BO	v	0	0	0	0
Preventief onderhoud gemeentelijk BOG	BO	v	956.815	2.408.792	2.741.886	623.721
			956.815	2.408.792	2.741.886	623.721
TAAKVELD: TREASURY			8.081.730	0	0	8.081.730
Voorziening Wom Belvédère	AD	v	4.300.000	0	0	4.300.000
MTB	AD	v	3.781.730	0	0	3.781.730
			8.081.730	0	0	8.081.730
TAAKVELD: OVERIGE BATEN en LASTEN			20.260	0	0	20.260
Mediamix effecten	BCC	v	20.260	0	0	20.260
Voorziening frictiekosten	VL	v	0	0	0	0
			20.260	0	0	20.260
PROGRAMMA 2: VERKEER en VERVOER			0	3.642.542	3.642.542	0
TAAKVELD: VERKEER en VERVOER			0	3.642.542	3.642.542	0
IBOR verhandingen	BO	v	0	2.760.881	2.760.881	0
IBOR kunstwerken	BO	v	0	766.759	766.759	0
IBOR infrastructurele werken	BO	v	0	114.902	114.902	0
			0	3.642.542	3.642.542	0
PROGRAMMA 5: SPORT CULTUUR en RECREATIE			3.763.658	2.678.734	2.818.068	3.624.324
TAAKVELD: SPORTACCOMMODATIES			2.710.502	1.951.353	1.825.687	2.836.168
Onderhoud buitensportaccommodaties/kleedclubgenouwen (eigenaar)	BO	v	650.546	172.927	78.331	745.143
Onderhoud binnensportaccommodaties (eigenaar)	BO	v	174.683	322.644	404.142	93.185
Onderhoud buitensportaccommodaties (velden/infra)	SP	v	194.529	771.983	909.227	57.285
Onderhoud buitensportaccommodaties / kleed-	SP	v	5.818	129.659	125.856	9.621
Sportinventaris binnensportaccommodaties	SP	v	2.641	58.880	57.153	4.368
Onderhoud Geusseltbad (eigenaar)	BO	v	1.268.943	298.116	80.264	1.486.795
Jachthaven St.Pieter	BO	v	287.277	42.583	0	329.860
Frictiekosten afstoten gymzalen	BO	v	0	0	0	0
Onderhoud stadion Geusselt	BO	v	126.066	154.560	170.714	109.911
			2.710.502	1.951.353	1.825.687	2.836.168
TAAKVELD: CULTUURPRESENTATIE, CULTUURPRODUCTIE en CULTUURPARTICIPATIE			1.053.156	0	265.000	788.156
Kumulus: onderhoud Herbenusstraat naar reserve	C3	v	0	0	0	0
Kumulus: onderhoud St.Maartenspoort naar reserve	C3	v	0	0	0	0
Groot onderhoud CC naar reserve	C3	v	0	0	0	0
Groot onderhoud NHMM naar reserve	C3	v	0	0	0	0
Voormalig personeel	C3	v	1.049.087	0	265.000	784.087
Theater: inkomstenderving Musica Sacra	TH	v	4.069	0	0	4.069
			1.053.156	0	265.000	788.156
TAAKVELD: OPENBAAR GROEN en (OPENLUCHT) RECREATIE			0	727.381	727.381	0
IBOR groen/bomen	BO	v	0	727.381	727.381	0
			0	727.381	727.381	0
PROGRAMMA 7: VOLKSGEZONDHEID en MILIEU			24.952.982	4.508.978	1.835.449	27.626.511
TAAKVELD: RIOLERING			23.832.537	4.314.329	1.723.606	26.423.260
Productiemiddelen Riolen	BO	v	23.832.537	4.314.329	1.723.606	26.423.260
Achterstallig onderhoud riolen t/m 2012	BO	v	0	0	0	0
			23.832.537	4.314.329	1.723.606	26.423.260
TAAKVELD: AFVAL			1.120.445	194.649	111.843	1.203.251
Productiemiddelen afvalbeleid	BO	v	1.120.445	194.649	111.843	1.203.251
			1.120.445	194.649	111.843	1.203.251
PROGRAMMA 8: VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDEMING en STEDELIJKE VERNIEUWING			0	0	0	0
TAAKVELD: WONEN en BOUWEN			0	0	0	0
Leefbaarheidsfonds corporaties/gemeente	BO	v	0	0	0	0
			0	0	0	0
Totaal voorzieningen programma's 1 t/m 15			39.670.672	13.239.047	11.337.945	41.571.773
TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN			196.095.041	35.140.566	35.600.242	195.635.364

	OO	Soort res/vz	Stand per 1-1-2021	Storting	Ont-trekking	Stand per 31-12-2021
VOORZIENINGEN						
PROGRAMMA 0: BESTUUR en ONDERSTEUNING			10.320.938	2.408.792	2.223.183	10.506.547
TAAKVELD: BESTUUR			1.595.227	0	300.000	1.295.227
APPA	BCC	v	1.595.227	0	300.000	1.295.227
			1.595.227	0	300.000	1.295.227
TAAKVELD: BEHEER OVERIGE GEBOUWEN en GRONDEN			623.721	2.408.792	1.923.183	1.109.330
Vangnet MJOP-BOG	BO	v	0	0	0	0
Preventief onderhoud gemeentelijk BOG	BO	v	623.721	2.408.792	1.923.183	1.109.330
			623.721	2.408.792	1.923.183	1.109.330
TAAKVELD: TREASURY			8.081.730	0	0	8.081.730
Voorziening Wom Belvédère	AD	v	4.300.000	0	0	4.300.000
MTB	AD	v	3.781.730	0	0	3.781.730
			8.081.730	0	0	8.081.730
TAAKVELD: OVERIGE BATEN en LASTEN			20.260	0	0	20.260
Mediamix effecten	BCC	v	20.260	0	0	20.260
Voorziening frictiekosten	VL	v	0	0	0	0
			20.260	0	0	20.260
PROGRAMMA 2: VERKEER en VERVOER			0	3.643.053	3.643.053	0
TAAKVELD: VERKEER en VERVOER			0	3.643.053	3.643.053	0
IBOR verhandingen	BO	v	0	2.760.881	2.760.881	0
IBOR kunstwerken	BO	v	0	767.270	767.270	0
IBOR infrastructurele werken	BO	v	0	114.902	114.902	0
			0	3.643.053	3.643.053	0
PROGRAMMA 5: SPORT CULTUUR en RECREATIE			3.624.324	2.678.734	2.500.370	3.802.689
TAAKVELD: SPORTACCOMMODATIES			2.836.168	1.951.353	1.528.989	3.258.533
Onderhoud buitensportaccommodaties/kleedclubgenouwen (eigenaar)	BO	v	745.143	172.927	69.800	848.270
Onderhoud binnensportaccommodaties (eigenaar)	BO	v	93.185	322.644	326.417	89.412
Onderhoud buitensportaccommodaties (velden/infra)	SP	v	57.285	771.983	749.336	79.932
Onderhoud buitensportaccommodaties / kleed-	SP	v	9.621	129.659	125.856	13.424
Sportinventaris binnensportaccommodaties	SP	v	4.368	58.880	57.153	6.096
Onderhoud Geusseltbad (eigenaar)	BO	v	1.486.795	298.116	114.265	1.670.646
Jachthaven St.Pieter	BO	v	329.860	42.583	0	372.443
Frictiekosten afstoten gymzalen	BO	v	0	0	0	0
Onderhoud stadion Geusselt	BO	v	109.911	154.560	86.162	178.309
			2.836.168	1.951.353	1.528.989	3.258.533
TAAKVELD: CULTUURPRESENTATIE, CULTUURPRODUCTIE en CULTUURPARTICIPATIE			788.156	0	244.000	544.156
Kumulus: onderhoud Herbenusstraat naar reserve	C3	v	0	0	0	0
Kumulus: onderhoud St.Maartenspoort naar reserve	C3	v	0	0	0	0
Groot onderhoud CC naar reserve	C3	v	0	0	0	0
Groot onderhoud NHMM naar reserve	C3	v	0	0	0	0
Voormalig personeel	C3	v	784.087	0	244.000	540.087
Theater: inkomstenderving Musica Sacra	TH	v	4.069	0	0	4.069
			788.156	0	244.000	544.156
TAAKVELD: OPENBAAR GROEN en (OPENLUCHT) RECREATIE			0	727.381	727.381	0
IBOR groen/bomen	BO	v	0	727.381	727.381	0
			0	727.381	727.381	0
PROGRAMMA 7: VOLKSGEZONDHEID en MILIEU			27.626.511	4.508.978	1.992.160	30.143.330
TAAKVELD: RIOLERING			26.423.260	4.314.329	1.881.266	28.856.323
Productiemiddelen Riolen	BO	v	26.423.260	4.314.329	1.881.266	28.856.323
Achterstallig onderhoud riolen t/m 2012	BO	v	0	0	0	0
			26.423.260	4.314.329	1.881.266	28.856.323
TAAKVELD: AFVAL			1.203.251	194.649	110.894	1.287.006
Productiemiddelen afvalbeleid	BO	v	1.203.251	194.649	110.894	1.287.006
			1.203.251	194.649	110.894	1.287.006
PROGRAMMA 8: VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING en STEDELIJKE VERNIEUWING			0	0	0	0
TAAKVELD: WONEN en BOUWEN			0	0	0	0
Leefbaarheidsfonds corporaties/gemeente	BO	v	0	0	0	0
			0	0	0	0
Totaal voorzieningen programma's 1 t/m 15			41.571.773	13.239.558	10.358.766	44.452.565
TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN			195.635.364	35.004.908	30.093.009	200.547.264

	OO	Soort res/vz	Stand per 1-1-2022	Storting	Ont-trekking	Stand per 31-12-2022
VOORZIENINGEN						
PROGRAMMA 0: BESTUUR en ONDERSTEUNING			10.506.547	2.408.792	2.237.065	10.678.274
TAAKVELD: BESTUUR			1.295.227	0	300.000	995.227
APPA	BCC	v	1.295.227	0	300.000	995.227
			1.295.227	0	300.000	995.227
TAAKVELD: BEHEER OVERIGE GEBOUWEN en GRONDEN			1.109.330	2.408.792	1.937.065	1.581.057
Vangnet MJOP-BOG	BO	v	0	0	0	0
Preventief onderhoud gemeentelijk BOG	BO	v	1.109.330	2.408.792	1.937.065	1.581.057
			1.109.330	2.408.792	1.937.065	1.581.057
TAAKVELD: TREASURY			8.081.730	0	0	8.081.730
Voorziening Wom Belvédère	AD	v	4.300.000	0	0	4.300.000
MTB	AD	v	3.781.730	0	0	3.781.730
			8.081.730	0	0	8.081.730
TAAKVELD: OVERIGE BATEN en LASTEN			20.260	0	0	20.260
Mediamix effecten	BCC	v	20.260	0	0	20.260
Voorziening frictiekosten	VL	v	0	0	0	0
			20.260	0	0	20.260
PROGRAMMA 2: VERKEER en VERVOER			0	3.643.565	3.643.565	0
TAAKVELD: VERKEER en VERVOER			0	3.643.565	3.643.565	0
IBOR verhandingen	BO	v	0	2.760.881	2.760.881	0
IBOR kunstwerken	BO	v	0	767.782	767.782	0
IBOR infrastructurale werken	BO	v	0	114.902	114.902	0
			0	3.643.565	3.643.565	0
PROGRAMMA 5: SPORT CULTUUR en RECREATIE			3.802.689	2.678.734	3.270.841	3.210.582
TAAKVELD: SPORTACCOMMODATIES			3.258.533	1.951.353	2.308.460	2.901.426
Onderhoud buitensportaccommodaties/kleedclubgenouwen (eigenaar)	BO	v	848.270	172.927	58.297	962.900
Onderhoud binnensportaccommodaties (eigenaar)	BO	v	89.412	322.644	275.806	136.250
Onderhoud buitensportaccommodaties (velden/infra)	SP	v	79.932	771.983	749.336	102.579
Onderhoud buitensportaccommodaties / kleed-	SP	v	13.424	129.659	125.856	17.228
Sportinventaris binnensportaccommodaties	SP	v	6.096	58.880	0	64.976
Onderhoud Geusseltbad (eigenaar)	BO	v	1.670.646	298.116	615.180	1.353.582
Jachthaven St.Pieter	BO	v	372.443	42.583	412.673	2.354
Frictiekosten afstoten gymzalen	BO	v	0	0	0	0
Onderhoud stadion Geusselt	BO	v	178.309	154.560	71.312	261.557
			3.258.533	1.951.353	2.308.460	2.901.426
TAAKVELD: CULTUURPRESENTATIE, CULTUURPRODUCTIE en CULTUURPARTICIPATIE			544.156	0	235.000	309.156
Kumulus: onderhoud Herbenusstraat naar reserve	C3	v	0	0	0	0
Kumulus: onderhoud St.Maartenspoort naar reserve	C3	v	0	0	0	0
Groot onderhoud CC naar reserve	C3	v	0	0	0	0
Groot onderhoud NHMM naar reserve	C3	v	0	0	0	0
Voormalig personeel	C3	v	540.087	0	235.000	305.087
Theater: inkomstenderving Musica Sacra	TH	v	4.069	0	0	4.069
			544.156	0	235.000	309.156
TAAKVELD: OPENBAAR GROEN en (OPENLUCHT) RECREATIE			0	727.381	727.381	0
IBOR groen/bomen	BO	v	0	727.381	727.381	0
			0	727.381	727.381	0
PROGRAMMA 7: VOLKSGEZONDHEID en MILIEU			30.143.330	4.508.978	2.115.369	32.536.939
TAAKVELD: RIOLERING			28.856.323	4.314.329	2.004.987	31.165.665
Productiemiddelen Riolen	BO	v	28.856.323	4.314.329	2.004.987	31.165.665
Achterstallig onderhoud riolen t/m 2012	BO	v	0	0	0	0
			28.856.323	4.314.329	2.004.987	31.165.665
TAAKVELD: AFVAL			1.287.006	194.649	110.382	1.371.273
Productiemiddelen afvalbeleid	BO	v	1.287.006	194.649	110.382	1.371.273
			1.287.006	194.649	110.382	1.371.273
PROGRAMMA 8: VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING en STEDELIJKE VERNIEUWING			0	0	0	0
TAAKVELD: WONEN en BOUWEN			0	0	0	0
Leefbaarheidsfonds corporaties/gemeente	BO	v	0	0	0	0
			0	0	0	0
Totaal voorzieningen programma's 1 t/m 15			44.452.565	13.240.070	11.266.840	46.425.794
TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN			200.547.264	34.285.942	31.306.460	203.526.746

In de volgende twee tabellen worden de majeure onttrekkingen in de reserves gespecificeerd.

Programma 0: BESTUUR en ONDERSTEUNING					
TAAKVELD 0.10: MUTATIES RESERVES (bedragen x€ 1.000)	2018	2019	2020	2021	2022
Verkiezingen - Tweede kamerverkiezingen 2018 / Gemeenteraadsverkiezingen 2018 / Provinciale Staten verkiezingen 2019 / Tweede Kamer verkiezingen 2021	0	18	18	18	18
Productiemiddelen College (kapitaallasten)	200	400	0	225	225
Project Veilige kamers	245				
Aanpak radicalisering / jihadisme	141				
Wervingsfonds acquisitie - stimulering bedrijvigheid	100	100	100	100	100
Evenementenfonds: stimuleren evenementen	175	60	60	60	60
Beleidsinitiatieven aanloopstraten	160	115	175	175	175
Intensiveringstrajecten re-integratie:					
Intensivering participatieplaatsen	130				
Intensivering jongeren	104				
Innovatieopdracht Samenleven :					
Subsidie Samen voor Maastricht	50	50	50	55	300
Ontschotter	59	59			
Fricitie Vrouwengezondheids centrum	52	52	52	78	
Vervolg aanpak innovatie o.a. gemeenschapshuizen	200	200	150		
Investeringsopgave duurzame sociale infrastructuur :					
Blauwe zorg	260	90			
Tender SIF	181				
Zorgkroegen	23				
Regeling SIF (nieuwe tender)	500				
Pilot praktijkondersteuners huisartsen	107				
Door- en uitstroombparticipatie	250	250			
Zwerfjongeren	160	220			
Beleidskeuzes Bestuur	45				
Transformatie kinderboerderijen	700	500	500		
Decentralisatie sociaal domein:					
Cofin onderz UM soc veiligheid	25				
Werkbudget ontwikkeling sociaal domein	170	170	50	31	640
Transformatiekosten sociaal domein	250				
Uitvoeringsprogramma opvang vluchtelingen	447				
Combinatiefunctie tbv sportstimulering	489	280	200	94	94
Speelvoorzieningen (van voorzieningen)	516	127			
Financieringsreserve Spreidingsplan buitensport (afschrijvingskosten)	80	212	227	227	227
Impulsprojecten	615				
Heiligdomsvaart 2018	60				
Reuzenfestival 2019		28			
Groot onderhoud C3	133	85	362	78	126
Productiemiddelen Theater	115	134	125	121	113
Groot onderhoud Theater - aandeel verbouwing	142				

Programma 0: BESTUUR en ONDERSTEUNING					
TAAKVELD 0.10: MUTATIES RESERVES (bedragen x€ 1.000)	2018	2019	2020	2021	2022
Gebiedsontwikkeling Maastricht Noord/oost :					
Sociale aanpak	182	170	80	20	
Wijkvisie Heer	50	50			
Planontwikkelingskosten	68	80	220		
MECC: Investeringsplan MECC		1.850	1.850		
Stedelijke vernieuwing / ISV :					
Bodem : Aanpak spoedlocaties	555				
Bodem : Navos onderzoeken	498				
Bodem : gebiedsgericht beleid	477	50	50		
Lucht : permanente metingen	115	32	87		
Lucht : aanpak bewustwording luchtkwaliteit	162				
Stimulering vraaggericht bouwen	378	330			
Woonprogrammering Maastricht	1.250	1.250			
Geluid : geluidsanering Grote Gracht	173				
Geluid : overige wettelijke geluidsaneringen	100	150			
Bijdrage MEA	75				
Buitengeb. Geul en Maas : revitaliseren bomen Vaeshartelt	158				
Buitengeb. Geul en Maas : Severen/Marienwaard	305				
Buitengeb. Geul en Maas : Procesmiddelen	26	26	26	26	
Rivierpark Maasvallei : Fietsroutenetwerk	45				
Rivierpark Maasvallei : Veerponten	11				
Rivierpark Maasvallei : Procesmiddelen	32	16	16	16	
Krimpgelden - uitvoeringsprogramma 2018	2.251	845	845		
Mobiliteitsfonds					
Bijdrage realisatie Kraakweg	384				
Groot onderhoud/vervanging fietsenstalling Kesselskade	100				
Aanvullende onderzoeken Verkeersmaatregelen West	100				
Bijdrage digitaliseren parkeren 1e fase	89				
Digitaliseren parkeren 2e fase	220				
Verkeersmaatregelen west / reconstructie Tongerseweg	400				
Uitbreiding P&R Maastricht- Noord	50	700			
Ticketautomaten (kapitaallasten)	9	9			
Beleidskeuzes bestuur	135	449	524		
Beter Benutten voortzetten tm 2018	700				
Parkeren - vervangingsplan verkeersautomaten ca (kapitaallasten)	1.128	1.335	1.293	914	587
Verkeersregelinstallaties - vervangingsplan VRI (kapitaallasten)	151	362	492	506	588
Openbare verlichting - vervangingsplan OV (kapitaallasten)	336	435	440	378	403
Achterstallig groot onderhoud verhardingen	104				
Groot onderhoud walmuren en vestingwerken	355				
Egalisatiereserve Riolen	8				
Uitvoering vestingvisie	9				
Egalisatiereserve afval - afdekking tekort	624				
Vruchtboomfonds conform begroting	8.051	8.027	7.872	8.264	8.130
Egalisatiereserve I&A (gemeentebreed)	315	85	85	85	85
Bedrijfsreserves organisatieonderdelen	2.390	450	376	109	
Productiemiddelen ICT, Huisvesting en vervoermiddelen (kapitaallasten)	6.327	7.129	7.648	7.923	7.938
Reserve "Nog te betalen 2017"	7.427				
Organisatieontwikkeling/frictie	1.211	320	290	230	230
Totaal	44.418	27.300	24.263	19.733	20.039

De onttrekkingen uit het Vruchtboomfonds betreffen een begrotingstechnische vertaling van uit het verleden genomen raadsbesluiten.

Bijlage 4

Overzicht incidentele baten en lasten

Overzicht incidentele baten en lasten bedragen x € 1.000	Taakveld	Lasten 2019		Baten 2019			
		Totaal	I	S	Totaal	I	S
PROGRAMMA 1: BESTUUR & DIENSTVERLENING		12.279	344	11.934	2.726	400	2.326
Overige kosten verkiezingen	0.2		200				
Viering 75 jaren bevrijding (budgettair kader PGB 2019)	0.1		150				
Onttrekking reserve verkiezingen	0.10				400		
Handelsregister (uitname mei.circ. 2020)	0.2		-6				
PROGRAMMA 2: INTEGRALE VEILIGHEID		13.782	210	13.572	576	0	576
Opstellen van maatregelen voor veilig uitgaan en tolerant gedrag (budgettair kader PGB 2019)	1.2		55				
Verhogen (wijk) veiligheidsbeleving (Kaderbrief 2017)	1.2		155				
PROGRAMMA 3: ECONOMIE & WERKGELEGENHEID		8.708	280	8.428	659	0	659
Business innovative factory (PGB 2017)	3.1		50				
Onderzoek naar vestigings- en vertrekstimuli (budgettair kader PGB 2019)	3.1		50				
Onderzoek/benchmark naar regels en voorschriften voor evenementen (begroting 2019 budgettair kader)	3.4		25				
Bijdrage aan evenement Jumping Indoor Maastricht (Kaderbrief 2017)	3.4		50				
Bijdrage aan evenement Amstel Gold Race (Kaderbrief 2017)	3.4		25				
Bijdrage aan evenement Iron Man (Kaderbrief 2017)	3.4		80				
PROGRAMMA 4: SOCIALE ZEKERHEID EN RE-INTEGRATIE		108.098	400	107.698	70.134	0	70.134
Arbeidsmarkt re-integratie (budgettair kader PGB 2019)	6.5		400				
PROGRAMMA 5 & 6: SAMENLEVEN EN BUURTGERICHT WERKEN		272.135	1.914	270.222	147.286	1.591	145.695
Gezond in de stad (JOGG)	7.1		323				
Friciekosten vrouwengezondheidscentrum (Innovatie w+z)	6.1		52				
Ontr. res innovatie Welzijn en Zorg (vrouwengezondheidscentrum)	0.10				52		
Overige uitgaven (innovatie w+z)	6.1		309				
Ontr. res innovatie Welzijn en Zorg (ov.innovatie w+z)	0.10				309		
Uitgaven tlv reserve decentralisaties sociaal	6.1		170				
Ontr. Reserve decentralisaties Sociaal	0.10				170		
Uitgaven tlv investeringsfonds Duurzame Sociale Infrastructuur	6.1		1.060				
Ontr. res Invest.fonds Duurz. Soc. Infrastructuur	0.10				1.060		
PROGRAMMA 7: SPORT & RECREATIE		11.848	181	11.667	3.455	181	3.275
Bijzondere lasten tlv reserve speelvoorzieningen	5.7		127				
Onttrekking reserve speelvoorzieningen	0.10				127		
Storting voorziening dubieuze debiteuren (MS)	5.2		15				
Taakstelling bijdrage dubieuze debiteuren Msport	5.2				15		
Friciekosten personeel MS	5.2		38				
Onttrekking reserve combinatiefunctie	0.10				38		
PROGRAMMA 8: KUNST & CULTUUR		23.223	28	23.195	6.410	28	6.382
Reuzenfestival	5.6		28				
Onttrekking reserve Reuzenfestival	0.10				28		
PROGRAMMA 9: ONDERWIJS		8.377	0	8.377	2.373	0	2.373
PROGRAMMA 10: STADSONTWIKKELING		24.372	2.922	21.450	17.399	2.150	15.249
Bijzondere lasten t.l.v. reserve wijkaanpak Maastricht Noordoost	8.1		300				
Onttrekking reserve wijkaanpak Maastricht Noordoost	0.10				300		
Bijzondere lasten tlv egalisatie/onderhoudsreserve MECC	0.3		1.850				
Onttrekking egalisatie/onderhoudsreserve MECC	0.10				1.850		
Maastricht LAB (Next)	8.1		122				
Omgevingswet (PGB 2017+Kaderbrief 2017+coalitieakkoord)	8.1		650				
PROGRAMMA 11: WONEN		5.102	3.544	1.558	2.742	2.699	43
Bijzondere lasten tlv reserve ISV	8.3		1.854				
Onttrekking reserve stedelijke vernieuwing (ISV)	0.10				1.854		
Bijzondere lasten tlv reserve Krimpgelden	8.3		845				
Onttrekking reserve Krimpgelden	0.10				845		
Actieplan bevolkingsdaling regio Maastricht en Heuvelland (krimpgelden) (septembercirculaire)	0.10		845				
PROGRAMMA 12: VERKEER & MOBILITEIT		15.322	2.307	13.016	15.234	1.149	14.085
Bijdrage TVM	2.1		408				
Storting reserve Mobiliteit	0.10		749				
Incidentele uitgaven t.l.v. mobiliteitsfonds	2.1		1.149				
Onttrekking mobiliteitsfonds m.b.t. incidentele uitgaven	0.10				1.149		
PROGRAMMA 13: BEHEER OPENBARE RUIMTE		37.293	0	37.293	18.667	0	18.667
PROGRAMMA 14: NATUUR, MILIEU & AFVAL		17.637	0	17.637	20.239	0	20.239
PROGRAMMA 15: ALGEMENE INKOMSTEN & UITGAVEN		87.546	1.716	85.831	337.823	8.822	329.001
Friciekosten (bab, boventalligen, hogere P-kosten, voormalig personeel)	0.8		177				
Bijzondere lasten tlv bedrijfsreserve	0.10		450				
Onttrekking bedrijfsreserve	0.10				450		
Bijzondere lasten tlv reserve pers.fricities gem Valkenburg	0.10		90				
Onttrekking reserve pers.fricities gem. Valkenburg	0.10				90		
Incidentele dekking (coalitieakkoord)	0.8				8.282		
Cultuur/transitietraject V&L (budgettair kader PGB 2019)	0.8		150				
Overhead - organisatie-ontwikkeling (budgettair kader PGB 2019)	0.4		500				
Stroppenpot sociaal domein (begroting 2019 budgettair kader)	6.1				0		
Consolidatieresultaat	0.8						
Schuld en armoede (mei.circulaire 2018)	0.7		204				
Overhead - Learn	0.4		70				
Overhead - Spankracht	0.4		75				
TOTALEN		645.723	13.845	631.878	645.723	17.020	628.703

Overzicht incidentele baten en lasten bedragen x € 1.000	Taakveld	Lasten 2020			Baten 2020		
		Totaal	I	S	Totaal	I	S
PROGRAMMA 1: BESTUUR & DIENSTVERLENING		11.884	0	11.884	2.325	0	2.325
Overige kosten verkiezingen	0.2						
Viering 75 jaren bevrijding (budgettair kader PGB 2019)	0.1						
Onttrekking reserve verkiezingen	0.10						
Handelsregister (uitname mei.circ. 2020)	0.2						
PROGRAMMA 2: INTEGRALE VEILIGHEID		14.496	0	14.496	576	0	576
Opstellen van maatregelen voor veilig uitgaan en tolerant gedrag (budgettair kader PGB 2019)	1.2						
Verhogen (wijk) veiligheidsbeleving (Kaderbrief 2017)	1.2						
PROGRAMMA 3: ECONOMIE & WERKGELEGENHEID		8.820	155	8.665	699	0	699
Business innovative factory (PGB 2017)	3.1						
Onderzoek naar vestigings- en vertrekmotieven afgestudeerden (budgettair kader PGB 2019)	3.1						
Onderzoek/benchmark naar regels en voorschriften voor evenementen (begroting 2019 budgettair kader)	3.4						
Bijdrage aan evenement Jumping Indoor Maastricht (Kaderbrief 2017)	3.4		50				
Bijdrage aan evenement Amstel Gold Race (Kaderbrief 2017)	3.4		25				
Bijdrage aan evenement Iron Man (Kaderbrief 2017)	3.4		80				
PROGRAMMA 4: SOCIALE ZEKERHEID EN RE-INTEGRATIE		106.802	400	106.402	70.134	0	70.134
Arbeidsmarkt re-integratie (budgettair kader PGB 2019)	6.5		400				
PROGRAMMA 5 & 6: SAMENLEVEN EN BUURTGERICHT WERKEN		274.350	1.125	273.225	146.497	802	145.695
Gezond in de stad (JOGG)	7.1		323				
Friciekosten vrouwengezondheidscentrum (Innovatie w+z)	6.1		52				
Ontr. res innovatie Welzijn en Zorg (vrouwengezondheidscentrum)	0.10					52	
Overige uitgaven (innovatie w+z)	6.1		200				
Ontr. res innovatie Welzijn en Zorg (ov.innovatie w+z)	0.10					200	
Uitgaven tlv reserve decentralisaties sociaal	6.1		50				
Ontr. Reserve decentralisaties Sociaal	0.10					50	
Uitgaven tlv investeringsfonds Duurzame Sociale Infrastructuur	6.1		500				
Ontr. res Invest.fonds Duurz. Soc. Infrastructuur	0.10					500	
PROGRAMMA 7: SPORT & RECREATIE		11.586	38	11.548	3.343	38	3.305
Bijzondere lasten tlv reserve speelvoorzieningen	5.7						
Onttrekking reserve speelvoorzieningen	0.10						
Storting voorziening dubieuze debiteuren (MS)	5.2						
Taakstelling bijdrage dubieuze debiteuren Msport	5.2						
Friciekosten personeel MS	5.2		38				
Onttrekking reserve combinatiefunctie	0.10					38	
PROGRAMMA 8: KUNST & CULTUUR		23.465	0	23.465	6.649	0	6.649
Reuzenfestival	5.6						
Onttrekking reserve Reuzenfestival	0.10						
PROGRAMMA 9: ONDERWIJS		8.409	0	8.409	2.373	0	2.373
PROGRAMMA 10: STADSONTWIKKELING		28.255	2.272	25.983	19.998	2.150	17.848
Bijzondere lasten t.l.v. reserve wijkaanpak Maastricht Noordoost	8.1		300				
Onttrekking reserve wijkaanpak Maastricht Noordoost	0.10					300	
Bijzondere lasten tlv egalisatie/onderhoudsreserve MECC	0.3		1.850				
Onttrekking egalisatie/onderhoudsreserve MECC	0.10					1.850	
Maastricht LAB (Next)	8.1		122				
Omgevingswet (PGB 2017+Kaderbrief 2017+coalitieakkoord)	8.1						
PROGRAMMA 11: WONEN		3.414	1.869	1.546	1.067	1.024	43
Bijzondere lasten tlv reserve ISV	8.3		179				
Onttrekking reserve stedelijke vernieuwing (ISV)	0.10					179	
Bijzondere lasten tlv reserve Krimpgelden	8.3		845				
Onttrekking reserve Krimpgelden	0.10					845	
Actieplan bevolkingsdaling regio Maastricht en Heuvelland (krimpgelden) (septembercirculaire)	0.10		845				
PROGRAMMA 12: VERKEER & MOBILITEIT		14.106	524	13.581	14.688	524	14.163
Bijdrage TVM	2.1						
Storting reserve Mobiliteit	0.10						
Incidentele uitgaven t.l.v. mobiliteitsfonds	2.1		524				
Onttrekking mobiliteitsfonds m.b.t. incidentele uitgaven	0.10					524	
PROGRAMMA 13: BEHEER OPENBARE RUIMTE		36.808	0	36.808	18.898	0	18.898
PROGRAMMA 14: NATUUR, MILIEU & AFVAL		17.379	0	17.379	19.993	0	19.993
PROGRAMMA 15: ALGEMENE INKOMSTEN & UITGAVEN		86.812	1.541	85.271	339.346	9.893	329.453
Friciekosten (bab, boventalligen, hogere P-kosten, voormalig personeel)	0.8		177				
Bijzondere lasten tlv bedrijfsreserve	0.10		376				
Onttrekking bedrijfsreserve	0.10					376	
Bijzondere lasten tlv reserve pers.fricities gem Valkenburg	0.10		60				
Onttrekking reserve pers.fricities gem. Valkenburg	0.10					60	
Incidentele dekking (coalitieakkoord)	0.8					5.000	
Cultuur/transitietraject V&L (budgettair kader PGB 2019)	0.8		150				
Overhead - organisatie-ontwikkeling (budgettair kader PGB 2019)	0.4		500				
Stroppenpot sociaal domein (begroting 2019 budgettair kader)	6.1						
Consolidatieresultaat	0.8					4.457	
Schuld en armoede (mei.circulaire 2018)	0.7		204				
Overhead - Learn	0.4						
Overhead - Spankracht	0.4		75				
TOTALEN		646.586	7.924	638.662	646.586	14.432	632.155

Overzicht incidentele baten en lasten bedragen x € 1.000	Taakveld	Lasten 2021			Baten 2021		
		Totaal	I	S	Totaal	I	S
PROGRAMMA 1: BESTUUR & DIENSTVERLENING		11.684	225	11.459	2.550	225	2.325
Overige kosten verkiezingen	0.2		225				
Viering 75 jaren bevrijding (budgettair kader PGB 2019)	0.1						
Onttrekking reserve verkiezingen	0.10					225	
Handelsregister (uitname mei.circ. 2020)	0.2						
PROGRAMMA 2: INTEGRALE VEILIGHEID		14.520	0	14.520	575	0	575
Opstellen van maatregelen voor veilig uitgaan en tolerant gedrag (budgettair kader PGB 2019)	1.2						
Verhogen (wijk) veiligheidsbeleving (Kaderbrief 2017)	1.2						
PROGRAMMA 3: ECONOMIE & WERKGELEGENHEID		8.687	25	8.662	699	0	699
Business innovative factory (PGB 2017)	3.1						
Onderzoek naar vestigings- en vertrekmotieven afgestudeerden (budgettair kader PGB 2019)	3.1						
Onderzoek/benchmark naar regels en voorschriften voor evenementen (begroting 2019 budgettair kader)	3.4						
Bijdrage aan evenement Jumping Indoor Maastricht (Kaderbrief 2017)	3.4						
Bijdrage aan evenement Amstel Gold Race (Kaderbrief 2017)	3.4		25				
Bijdrage aan evenement Iron Man (Kaderbrief 2017)	3.4						
PROGRAMMA 4: SOCIALE ZEKERHEID EN RE-INTEGRATIE		105.488	0	105.488	70.134	0	70.134
Arbeidsmarkt re-integratie (budgettair kader PGB 2019)	6.5						
PROGRAMMA 5 & 6: SAMENLEVEN EN BUURTGERICHT WERKEN		273.281	482	272.799	145.854	159	145.695
Gezond in de stad (JOGG)	7.1		323				
Friciekosten vrouwengezondheidscentrum (Innovatie w+z)	6.1		78				
Ontr. res innovatie Welzijn en Zorg (vrouwengezondheidscentrum)	0.10					78	
Overige uitgaven (innovatie w+z)	6.1		50				
Ontr. res innovatie Welzijn en Zorg (ov.innovatie w+z)	0.10					50	
Uitgaven tlv reserve decentralisaties sociaal	6.1		31				
Ontr. Reserve decentralisaties Sociaal	0.10					31	
Uitgaven tlv investeringsfonds Duurzame Sociale Infrastructuur	6.1						
Ontr. res Invest.fonds Duurz. Soc. Infrastructuur	0.10						
PROGRAMMA 7: SPORT & RECREATIE		11.324	0	11.324	3.327	0	3.327
Bijzondere lasten tlv reserve speelvoorzieningen	5.7						
Onttrekking reserve speelvoorzieningen	0.10						
Storting voorziening dubieuze debiteuren (MS)	5.2						
Taakstelling bijdrage dubieuze debiteuren Msport	5.2						
Friciekosten personeel MS	5.2						
Onttrekking reserve combinatiefunctie	0.10						
PROGRAMMA 8: KUNST & CULTUUR		23.162	0	23.162	6.362	0	6.362
Reuzenfestival	5.6						
Onttrekking reserve Reuzenfestival	0.10						
PROGRAMMA 9: ONDERWIJS		8.380	0	8.380	2.373	0	2.373
PROGRAMMA 10: STADSONTWIKKELING		23.843	20	23.823	15.304	20	15.284
Bijzondere lasten t.l.v. reserve wijkaanpak Maastricht Noordoost	8.1		20				
Onttrekking reserve wijkaanpak Maastricht Noordoost	0.10					20	
Bijzondere lasten tlv egalisatie/onderhoudsreserve MECC	0.3						
Onttrekking egalisatie/onderhoudsreserve MECC	0.10						
Maastricht LAB (Next)	8.1						
Omgevingswet (PGB 2017+Kaderbrief 2017+coalitieakkoord)	8.1						
PROGRAMMA 11: WONEN		1.516	42	1.474	85	42	43
Bijzondere lasten tlv reserve ISV	8.3		42				
Onttrekking reserve stedelijke vernieuwing (ISV)	0.10					42	
Bijzondere lasten tlv reserve Krimpgelden	8.3						
Onttrekking reserve Krimpgelden	0.10						
Actieplan bevolkingsdaling regio Maastricht en Heuvelland (krimpgelden) (septembercirculaire)	0.10						
PROGRAMMA 12: VERKEER & MOBILITEIT		13.409	0	13.409	13.799	0	13.799
Bijdrage TVM	2.1						
Storting reserve Mobiliteit	0.10						
Incidentele uitgaven t.l.v. mobiliteitsfonds	2.1						
Onttrekking mobiliteitsfonds m.b.t. incidentele uitgaven	0.10						
PROGRAMMA 13: BEHEER OPENBARE RUIMTE		36.884	0	36.884	18.994	0	18.994
PROGRAMMA 14: NATUUR, MILIEU & AFVAL		17.376	0	17.376	19.992	0	19.992
PROGRAMMA 15: ALGEMENE INKOMSTEN & UITGAVEN		83.970	259	83.711	333.473	3.563	329.910
Friciekosten (bab, boventalligen, hogere P-kosten, voormalig personeel)	0.8						
Bijzondere lasten tlv bedrijfsreserve	0.10		109				
Onttrekking bedrijfsreserve	0.10					109	
Bijzondere lasten tlv reserve pers.fricities gem Valkenburg	0.10						
Onttrekking reserve pers.fricities gem. Valkenburg	0.10						
Incidentele dekking (coalitieakkoord)	0.8						
Cultuur/transitietraject V&L (budgettair kader PGB 2019)	0.8		150				
Overhead - organisatie-ontwikkeling (budgettair kader PGB 2019)	0.4						
Stroppenpot sociaal domein (begroting 2019 budgettair kader)	6.1						
Consolidatieresultaat	0.8					3.453	
Schuld en armoede (mei.circulaire 2018)	0.7						
Overhead - Learn	0.4						
Overhead - Spankracht	0.4						
TOTALEN		633.522	1.053	632.469	633.522	4.009	629.513

Overzicht incidentele baten en lasten bedragen x € 1.000	Taakveld	Lasten 2022			Baten 2022		
		Totaal	I	S	Totaal	I	S
PROGRAMMA 1: BESTUUR & DIENSTVERLENING		11.684	225	11.459	2.550	225	2.325
Overige kosten verkiezingen	0.2		225				
Viering 75 jaren bevrijding (budgettair kader PGB 2019)	0.1						
Onttrekking reserve verkiezingen	0.10					225	
Handelsregister (uitname mei.circ. 2020)	0.2						
PROGRAMMA 2: INTEGRALE VEILIGHEID		14.662	0	14.662	575	0	575
Opstellen van maatregelen voor veilig uitgaan en tolerant gedrag (budgettair kader PGB 2019)	1.2						
Verhogen (wijk) veiligheidsbeleving (Kaderbrief 2017)	1.2						
PROGRAMMA 3: ECONOMIE & WERKGELEGENHEID		8.683	25	8.658	699	0	699
Business innovative factory (PGB 2017)	3.1						
Onderzoek naar vestigings- en vertrekmotieven afgestudeerden (budgettair kader PGB 2019)	3.1						
Onderzoek/benchmark naar regels en voorschriften voor evenementen (begroting 2019 budgettair kader)	3.4						
Bijdrage aan evenement Jumping Indoor Maastricht (Kaderbrief 2017)	3.4						
Bijdrage aan evenement Amstel Gold Race (Kaderbrief 2017)	3.4		25				
Bijdrage aan evenement Iron Man (Kaderbrief 2017)	3.4						
PROGRAMMA 4: SOCIALE ZEKERHEID EN RE-INTEGRATIE		104.742	0	104.742	70.134	0	70.134
Arbeidsmarkt re-integratie (budgettair kader PGB 2019)	6.5						
PROGRAMMA 5 & 6: SAMENLEVEN EN BUURTGERICHT WERKEN		272.433	940	271.493	146.635	940	145.695
Gezond in de stad (JOGG)	7.1		0				
Friciekosten vrouwengezondheidscentrum (Innovatie w+z)	6.1		0				
Ontr. res innovatie Welzijn en Zorg (vrouwengezondheidscentrum)	0.10					0	
Overige uitgaven (innovatie w+z)	6.1		300				
Ontr. res innovatie Welzijn en Zorg (ov.innovatie w+z)	0.10					300	
Uitgaven tlv reserve decentralisaties sociaal	6.1		640				
Ontr. Reserve decentralisaties Sociaal	0.10					640	
Uitgaven tlv investeringsfonds Duurzame Sociale Infrastructuur	6.1						
Ontr. res Invest.fonds Duurz. Soc. Infrastructuur	0.10						
PROGRAMMA 7: SPORT & RECREATIE		11.308	0	11.308	3.327	0	3.327
Bijzondere lasten tlv reserve speelvoorzieningen	5.7						
Onttrekking reserve speelvoorzieningen	0.10						
Storting voorziening dubieuze debiteuren (MS)	5.2						
Taakstelling bijdrage dubieuze debiteuren Msport	5.2						
Friciekosten personeel MS	5.2						
Onttrekking reserve combinatiefunctie	0.10						
PROGRAMMA 8: KUNST & CULTUUR		23.196	0	23.196	6.402	0	6.402
Reuzenfestival	5.6						
Onttrekking reserve Reuzenfestival	0.10						
PROGRAMMA 9: ONDERWIJS		8.346	0	8.346	2.373	0	2.373
PROGRAMMA 10: STADSONTWIKKELING		23.736	0	23.736	15.283	0	15.283
Bijzondere lasten t.l.v. reserve wijkaanpak Maastricht Noordoost	8.1		0				
Onttrekking reserve wijkaanpak Maastricht Noordoost	0.10					0	
Bijzondere lasten tlv egalisatie/onderhoudsreserve MECC	0.3						
Onttrekking egalisatie/onderhoudsreserve MECC	0.10						
Maastricht LAB (Next)	8.1						
Omgevingswet (PGB 2017+Kaderbrief 2017+coalitieakkoord)	8.1						
PROGRAMMA 11: WONEN		1.447	0	1.447	43	0	43
Bijzondere lasten tlv reserve ISV	8.3						
Onttrekking reserve stedelijke vernieuwing (ISV)	0.10						
Bijzondere lasten tlv reserve Krimpgelden	8.3						
Onttrekking reserve Krimpgelden	0.10						
Actieplan bevolkingsdaling regio Maastricht en Heuvelland (krimpgelden) (septembercirculaire)	0.10						
PROGRAMMA 12: VERKEER & MOBILITEIT		13.074	0	13.074	13.554	0	13.554
Bijdrage TVM	2.1						
Storting reserve Mobiliteit	0.10						
Incidentele uitgaven t.l.v. mobiliteitsfonds	2.1						
Onttrekking mobiliteitsfonds m.b.t. incidentele uitgaven	0.10						
PROGRAMMA 13: BEHEER OPENBARE RUIMTE		36.967	0	36.967	19.143	0	19.143
PROGRAMMA 14: NATUUR, MILIEU & AFVAL		17.373	0	17.373	19.991	0	19.991
PROGRAMMA 15: ALGEMENE INKOMSTEN & UITGAVEN		83.355	0	83.355	330.296	0	330.296
Friciekosten (bab, boventalligen, hogere P-kosten, voormalig personeel)	0.8						
Bijzondere lasten tlv bedrijfsreserve	0.10						
Onttrekking bedrijfsreserve	0.10						
Bijzondere lasten tlv reserve pers.fricities gem Valkenburg	0.10						
Onttrekking reserve pers.fricities gem. Valkenburg	0.10						
Incidentele dekking (coalitieakkoord)	0.8						
Cultuur/transitietraject V&L (budgettair kader PGB 2019)	0.8						
Overhead - organisatie-ontwikkeling (budgettair kader PGB 2019)	0.4						
Stroppenpot sociaal domein (begroting 2019 budgettair kader)	6.1						
Consolidatieresultaat	0.8						
Schuld en armoede (mei.circulaire 2018)	0.7						
Overhead - Learn	0.4						
Overhead - Spankracht	0.4						
TOTALEN		631.006	1.190	629.816	631.006	1.165	629.841

Bijlage 5 Overzicht subsidies

De staat van subsidies is geen verplicht onderdeel van de begroting maar wordt sedert enkele jaren opgenomen om toch een indruk te geven van de te verstrekken subsidies. De begroting bevat immers subsidiebudgetten, maar geen subsidies. Deze zijn immers nog niet vastgesteld. Naar aanleiding van signalen vanuit de raad bevat de subsidieparagraaf ingaande Programmabegroting 2018 geen overzichtlijstje meer van betaalde subsidies van twee jaren voorafgaande aan het nieuwe begrotingsjaar. Dit doet immers geen recht aan de door de raad gewenste transparantie en meer beleidsgestuurde informatie bij begroting en verantwoording bij rekening. In het onderstaande overzicht zijn weergegeven de vanuit beleid voorgenomen maximale subsidies van structurele aard en de bovenliggende regelingen en doelen voor flexibele subsidies in het aankomende jaar. Bij de jaarrekening zal een gedetailleerd overzicht worden verstrekt van alle beschikte subsidies compleet met de onderliggende regelingen. De gemeente Maastricht heeft een structurele subsidierelatie met circa 50 instellingen en verleent daarnaast ongeveer 500 incidentele subsidies per jaar. Het wettelijk kader is vastgelegd in de Algemene Subsidieverordening Gemeente Maastricht 2015 en de diverse nadere regelingen/verordeningen.

Overzicht structurele 'instandhoudingsubsidies'

Subsidies worden verstrekt op basis van de in de begroting opgenomen programma's. Onderstaand een overzicht van de **voorgenomen** maximale structurele/instandhouding subsidies voor 2019. Bedragen zijn afgerond op duizendtallen.

<i>Naam instelling</i>	<i>Maximaal</i>
<i>Programma 1 – Veiligheid</i>	
Stichting Halt	€ 62.000
Kinderboerderij Wieringerberg	€ 15.355
Subsidie St. Daalhoeve t.b.v. dieren in stadspark	€ 29.337
Stichting Dierenambulance	€ 17.000
Dierenasiel	€ 84.000
<i>Programma 3 - Economie</i>	
Stichting VVV	€ 897.000
Centrummanagement	€ 487.931
Maastricht congresbureau	€ 141.595
<i>Programma 4 – Onderwijs</i>	
Stichting Centrum Natuur en Milieu Educatie	€ 519.000
<i>Programma 5 – Sport, cultuur en recreatie</i>	
Stichting Sint Nicolaas Maastricht	€ 2.100
Stichting Hogeschool Zuyd	€ 3.000
Stichting Oranje Comite Maastricht	€ 5.000
Stichting Studium Chorale Maastricht	€ 6.000
Bestuur Nederlands Bachvereniging	€ 7.000
Stichting Viewmaster	€ 11.000
Popfestival	€ 63.000
Stichting Grafische Ateliers Maastricht	€ 16.000
Stichting Fashion Clash	€ 21.000
Beeldende Kunst (BKV) - Evenement	€ 31.000
Stichting Project Sally Maastricht	€ 27.000
Theatergroep Hoge Fronten	€ 27.000
Stichting Jazz Maastricht	€ 38.000
Stichting Uit- Het Parcours	€ 43.000
Jan van Eijck Academie	€ 53.000
Stichting Intro	€ 45.000
Stichting Via Zuid Maastricht	€ 53.000
Stichting Opera Zuid	€ 81.000
Stichting Nederlandse Dansdagen	€ 85.000
Stichting Ateliers Maastricht (beeldende kunst)	€ 101.000
Stichting Musica Sacra	€ 107.000

Nederlandse Architectuurinstituut / Bureau Europa	€ 166.000
Toneelgroep Maastricht	€ 180.000
Marres – Maastricht	€ 165.000
Princes Christina Concours	€ 9.000
Stichting Lumiere Maastricht	€ 341.000
Philharmonie Orkest Zuid Nederland	€ 216.000
Muziekgieterij	€ 379.000
Stichting Kabelomroep Zuid Limburg (RTV Maastricht)	€ 412.000
Regionaal Historisch Centrum Limburg	€ 918.000
CineSud	€ 27.000
Docfest	€ 27.000

Programma 6 - Sociaal domein

Adviescommissie CIMM	€ 26.000
Adviescommissie ASM (seniorenbeleid)	€ 26.000
Adviescommissie IASD	€ 37.000
Adviescommissie Jongerenraad	€ 41.000
Stichting Radar	€ 27.000
Stichting RIBW	€ 151.000
Stichting Impuls	€ 157.000
Stichting Anti Discriminatie Voorziening (ADV) Limburg	€ 243.000
Stichting Relim	€ 623.000
Steunpunt Mantelzorg	€ 747.000
Stichting Koraalgroep	€ 985.000
Mondriaan	€ 1.367.000
Leger des Heils	€ 1.400.000
GGD (Gemeenschappelijke regeling)	€ 3.259.000
Kindgebonden financiering	€ 1.832.000
Xonar Vrouwenopvang	€ 2.168.000
Stichting Trajekt	€ 7.612.000

Programma 7 - Volksgezondheid en milieu

Stichting Envida	€ 2.608.000
------------------	-------------

Overzicht activiteiten subsidies en subsidieplafonds

Naam regeling	Doel	Doelgroep/subsidieplafond
Subsidierегeling “Bewegen chronisch zieken”	Meer chronisch zieken in staat stellen om aan bewegingsactiviteiten deel te nemen.	Verenigingen en stichtingen Subsidieplafond : € 15.000
Subsidierегeling “Lokaal Educatieve Agenda”	Gericht op het verbeteren van de onderwijsinfrastructuur in relatie tot en in afstemming met relevante gemeentelijke beleidsthema’s.	Schoolbesturen primair onderwijs. Subsidieplafond : € 203.000
Subsidierегeling “vrijwilligersactiviteiten welzijn en zorg” Basissubsidies	Basissubsidie gericht op het realiseren/behouden van een basis van vrijwilligersorganisaties als fundament van de sociale infrastructuur. Aanvullend op de basissubsidie kunnen vrijwilligersorganisaties via tenders activiteitensubsidies aanvragen	Vrijwilligersorganisaties Maastricht Subsidieplafond € 972.000
Subsidierегeling “vrijwilligersactiviteiten welzijn en zorg” Buurtnetwerken	Subsidie met als doel gezamenlijk met de bewoners van een buurt of samenstelling van buurten, een lokale visie te ontwikkelen en bewoners te stimuleren deze visie zelf, indien nodig gefaciliteerd door en / of samenwerkend met professionals en gemeente en	Buurtnetwerken in Maastricht Subsidieplafond € 187.000

	vrijwilligersorganisaties, te realiseren	
<i>Flexibele subsidies</i>	Vrijwilligersorganisaties kunnen subsidie aanvragen voor activiteiten gericht op het verkrijgen van ruimte en het stimuleren van nieuwe initiatieven in de samenwerking tussen organisaties gericht op de doelstellingen van programma 4-5-6.	Vrijwilligersorganisaties Maastricht Subsidieplafond € 300.000
<i>Subsidie bewonersinitiatiefgeldten voor buurten</i>	Het verbeteren van de eigen woon- en leefomgeving	Bewoners en bewonersgroepen Subsidieplafond € 34.000
<i>Subsidie Opvoeding en Ontwikkeling (op basis van subsidieregeling professionele instellingen)</i>	Deze regeling is bedoeld voor professionele instellingen ter subsidiëring van versterking van de voorkant en innovatie van het systeem om tijdig (ernstige) problematiek te signaleren en hiervoor passende ondersteuning en hulp in te zetten.	Professionele instellingen op het gebied van opvoeding en ontwikkeling Subsidieplafond € 551.000
Regeling "subsidie Amateurkunsten" Structurele subsidies cultuurparticipatie	Betreft structurele (boekjaar)subsidies aan harmonieën, fanfares, koren en toneelverenigingen die voldoen aan de eisen in de regeling t.a.v. gekwalificeerde leiding, lidmaatschap erkende bond, jaarlijks openbaar optreden. Subsidiebedrag mede afhankelijk van ledenaantal. Verenigingen die onder deze regeling vallen, kunnen hiernaast geen projectsubsidies aanvragen (zie hieronder)	Verenigingen Subsidieplafond € 323.000
Regeling "subsidie Amateurkunsten" Projectsubsidies	Projectsubsidies ten behoeve van amateurkunstactiviteiten, NIET zijnde activiteiten van verenigingen die onder de structurele (boekjaar) subsidieregeling vallen. Wordt getoetst op: kwaliteit, Innovatie en participatie.	Verenigingen en stichtingen die geen structurele subsidie (zie hierboven) ontvangen. Subsidieplafond € 28.000
Diverse Evenementensubsidie jongerenparticipatie	Gericht op het stimuleren en versterken van samenkracht in de maatschappij met name onder jongeren. Inhoudelijke Onderlegger is de nota DDDjongerenpodium.	Subsidieplafond € 137.000

Bijlage 6 EU subsidies

Overzicht Maastrichtse projecten die medegefinancierd worden met Europese middelen per 30 augustus 2018

Interreg-programma Noordwest Europa, Interreg IVB 2007-2013

Projectnaam	Projectkosten totaal	% Europese bijdrage	Europese bijdrage per project
RoCK, lightrail Vlaanderen-Maastricht (met De Lijn)	€ 2.700.000	50%	€ 1.350.000

Trans Europese Netwerken programma (TEN-T) 2007-2013

Projectnaam	Projectkosten totaal	% Europese bijdrage	Europese bijdrage per project
Ondertunneling A2-traverse, deelproject van de totale investeringsopgave (2012)	€ 50.000.000	10%	€ 5.000.000

Europees Sociaal Fonds 2014-2020

Projectnaam	Projectkosten totaal	% Europese bijdrage	Europese bijdrage per project
Onderzoek duurzame inzetbaarheid Stadsbeheer en Maastricht Sport (beschikking 5 januari 2015) (ESF Duurzame inzetbaarheid)	€ 20.000	50%	€ 10.000

URBACT III 2014-2020

Projectnaam	Projectkosten totaal	% Europese bijdrage	Europese bijdrage per project
Freight TAILS, 1e fase (internationaal consortium o.l.v. Westminster, partnerbudget Maastricht)	€ 8.850	70%	€ 6.195

Europees EFRO-programma OP Zuid-Nederland 2014-2020

Projectnaam	Projectkosten totaal	% Europese bijdrage	Europese bijdrage per project
Slimmer en beter naar nul op de meter	€ 164.844	35%	€ 57.695

Interreg-programma Vlaanderen-Nederland, Interreg VA 2014-2020

Projectnaam	Projectkosten totaal	% Europese bijdrage	Europese bijdrage per project
2B Connect (thema: biodiversiteit)	€ 590.400	50%	€ 295.200
See2Do! (thema: duurzaamheid)	€ 252.181	46%	€ 116.695
Grensinformatiepunt	€ 187.875	50%	€ 93.937

Interreg-programma Euregio Maas-Rijn , Interreg VA 2014-2020

Terra Mosana (cultureel erfgoed)	€260.018	50%	€130.009
----------------------------------	----------	-----	----------

Interreg-programma North-West Europe 2014-2020

Projectnaam	Projectkosten totaal	% Europese bijdrage	Europese bijdrage per project
Ace Retrofitting (thema: duurzaamheid)	€ 408.517	60%	€ 245.110

Bijlage 7**Hercalculaties grondexploitaties**

Omschrijving	Begroting 2019
<i>Investerings</i>	9.967.000
<i>Nog te maken kosten:</i>	
Grondverwerving	2.731.000
Bouwrijp maken	15.746.000
Overige kosten c.q. bijdragen	21.083.000
Niet terugvorderbare omzetbelasting	-
Rentekosten	1.980.000
Omslagkosten	-
Fonds bovenwijkse voorzieningen	-
Toevoeging reserves	192.000
<i>Totaal nog te maken kosten</i>	<i>41.732.000</i>
<i>Totaal boekwaarde en nog te maken kosten</i>	<i>51.699.000</i>
<i>Nog te realiseren opbrengsten</i>	
Voorraad bouwgrond	44.426.000
Te ontvangen subsidies	-
Bijdrage SVF/ISV en de algemene dienst	-
Overige opbrengsten	7.735.000
Beschikking reserves	-
<i>Totaal nog te realiseren opbrengsten</i>	<i>52.161.000</i>
<i>Geraamd nader te concretiseren exploitatieresultaat</i>	462.000

Bijlage 8   Berekening EMU saldo

	Omschrijving	2018	2019	2020
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-22.640	-3.845	-2.359
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	40.416	46.128	50.601
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	15.139	14.478	14.556
-4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	108.351	79.688	35.239
5	Bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen die niet op exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht onder 4	0	0	0
6	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa tegen verkoopprijs voor zover niet op de exploitatie verantwoord	0	0	0
-7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw- en woonrijp maken e.d. voor zover niet op de exploitatie verantwoord	0	0	0
8	Verkoopopbrengsten van grond (tegen verkoopprijs) voor zover niet op de exploitatie verantwoord	0	0	0
-9	Betalings ten laste van voorzieningen	18.844	12.107	11.338
-10	Betalings die niet onder de bij 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de bovenstaande vragen	0	0	0
11	Verloop van deelnemingen en aandelen (ja/nee) Zo ja, wat is bij verkoop de te verwachten boekwinst?	nee --	nee --	nee --
Berekend EMU-saldo		-94.280	-35.034	16.221

De berekening van het EMU saldo per gemeente is van belang voor de berekening van het nationaal begrotingstekort. Voor het begrotingstekort op nationaal niveau geldt dat dit maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP) mag bedragen. Omdat het EMU saldo op een andere wijze wordt berekend dan de wijze waarop de gemeentebegroting is samengesteld, kan het zo zijn dat het EMU saldo negatief is terwijl er toch sprake is van een sluitende begroting.

Bijlage 9

Overzicht structurele baten en lasten

Samenvatting programmabegroting 2019 - 2022

(bedragen in euro's)	2019			2020			2021			2022		
	totaal	incidenteel	structureel	totaal	incidenteel	structureel	totaal	incidenteel	structureel	totaal	incidenteel	structureel
Lasten												
Programma 0 Bestuur en ondersteuning	93.261.635	3.369.936	89.891.699	92.380.791	2.955.518	89.425.273	87.132.260	375.000	86.757.261	87.154.705	225.000	86.929.705
Programma 1 Veiligheid	15.160.753	210.000	14.950.753	15.874.662	0	15.874.662	15.897.923	0	15.897.923	16.040.239	0	16.040.239
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	28.514.208	1.557.147	26.957.061	28.121.346	524.469	27.596.877	27.351.532	0	27.351.532	27.015.082	0	27.015.082
Programma 3 Economie	8.933.635	280.000	8.653.635	9.064.788	155.000	8.909.788	8.930.814	25.000	8.905.814	8.926.633	25.000	8.901.633
Programma 4 Onderwijs	11.971.105	0	11.971.105	12.064.468	0	12.064.468	12.096.193	0	12.096.193	12.062.333	0	12.062.333
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	43.572.157	209.142	43.363.015	43.263.989	38.466	43.225.523	42.689.976	0	42.689.976	42.669.430	0	42.669.430
Programma 6 Sociaal Domein	369.613.840	1.991.000	367.622.840	370.421.030	1.202.000	369.219.030	367.977.138	159.260	367.817.878	366.704.856	940.000	365.764.856
Programma 7 Volksgezondheid en milieu	33.359.099	322.546	33.036.553	33.288.457	322.546	32.965.911	33.443.410	322.546	33.120.864	33.242.716	0	33.242.716
Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	17.880.160	3.771.017	14.109.143	20.203.410	1.445.770	18.757.640	16.235.788	62.295	16.173.493	16.142.067	0	16.142.067
Totaal Lasten excl. toevoeging reserves	622.266.592	11.710.788	610.555.804	624.682.942	6.643.769	618.039.173	611.755.035	944.101	610.810.934	609.958.061	1.190.000	608.768.061
Baten												
Programma 0 Bestuur en ondersteuning	332.326.743	8.282.000	324.044.743	333.649.579	9.457.452	324.192.127	327.500.215	3.453.332	324.046.883	324.551.062	0	324.551.062
Programma 1 Veiligheid	509.931	0	509.931	509.931	0	509.931	509.931	0	509.931	509.931	0	509.931
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	10.317.481	0	10.317.481	10.317.481	0	10.317.481	10.317.481	0	10.317.481	10.317.481	0	10.317.481
Programma 3 Economie	2.165.854	0	2.165.854	2.265.854	0	2.265.854	2.265.854	0	2.265.854	2.265.854	0	2.265.854
Programma 4 Onderwijs	4.885.942	0	4.885.942	4.885.942	0	4.885.942	4.885.942	0	4.885.942	4.885.942	0	4.885.942
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	9.050.022	15.000	9.035.022	9.130.644	0	9.130.644	9.220.618	0	9.220.618	9.220.618	0	9.220.618
Programma 6 Sociaal Domein	212.221.378	0	212.221.378	212.221.378	0	212.221.378	212.221.378	0	212.221.378	212.221.378	0	212.221.378
Programma 7 Volksgezondheid en milieu	37.246.746	0	37.246.746	37.127.579	0	37.127.579	37.284.355	0	37.284.355	37.407.272	0	37.407.272
Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	9.697.683	0	9.697.683	12.215.683	0	12.215.683	9.586.683	0	9.586.683	9.586.683	0	9.586.683
Totaal Baten excl. onttrekking reserves	618.421.778	8.297.000	610.124.778	622.324.070	9.457.452	612.866.618	613.792.455	3.453.332	610.339.123	610.966.219	0	610.966.219
Totaal saldo van baten en lasten	-3.844.814	-3.413.788	-431.026	-2.358.872	2.813.683	-5.172.555	2.037.421	2.509.231	-471.810	1.008.158	-1.190.000	2.198.158
Toevoeging reserves	23.456.789	2.134.224	21.322.565	21.903.426	1.280.299	20.623.127	21.767.257	109.382	21.657.875	21.047.779	0	21.047.779
Onttrekking van reserves	27.301.602	8.723.343	18.578.259	24.262.297	4.974.242	19.288.055	19.729.836	555.937	19.173.899	20.039.620	1.165.000	18.874.620
Geraamd resultaat	0	3.175.331	-3.175.331	0	6.507.626	-6.507.626	0	2.955.786	-2.955.786	0	-25.000	25.000

Bijlage 10 Stand van zaken burgerinitiatieven

Sinds 2004 is het mogelijk om in Maastricht een burgerinitiatief in te dienen. Een burgerinitiatief is een verzoek van een groep inwoners om een plan of ontwikkeling op de agenda van de raad te zetten. Voorbeelden zijn: de bouw van een jeugdthuis, het plaatsen van een bank waar ouderen kunnen samenkomen, het opzetten van een nieuw museum of een mooi pand de monumentenstatus geven. Voor een gemeentebreed voorstel geldt dat minstens 300 mensen het burgerinitiatiefvoorstel moeten ondersteunen. Deze mensen zijn kiesgerechtigd. Gaat het om een buurtgericht voorstel, dan moeten 100 mensen het ondersteunen. Zij moeten wel wonen in de buurt waar het voorstel over gaat. Afspraak tussen college en raad is dat het college de raad via de Planning & Control documenten informeert hoe raadsbesluiten gekoppeld aan een burgerinitiatief zijn opgepakt. In deze bijlage is de stand van zaken per 1 september 2018 weergegeven.

Burgerinitiatief Tapijnkazerne van legergroen naar parkgroen

Op 14 juni 2011 is het burgerinitiatief "Tapijnkazerne van legergroen naar parkgroen" namens de werkgroep Tapijnkazerne overhandigd aan de burgemeester vanuit zijn rol als voorzitter van de raad. De volgende beslispunten staan hierin vermeld:

- a. Het kazerneterrein gaat volledig deel uitmaken van het park
- b. Enkel de waardevolle (monumentale) gebouwen worden behouden
- c. Hierin wordt een variëteit aan (binnenstad)-functies gehuisvest waaronder de universiteit
- d. De wandel- en fietsverbinding met het Jekerdal, onderlangs de Jeker wordt hersteld.

De raad heeft bij amendement besloten beslispunt c. te schrappen en beslispunt d. te vernummeren tot c. met als overweging "dat het niet mogelijk is om beslispunt c. te honoreren omdat de voorwaarden en omstandigheden waaronder de Tapijnkazerne kan worden aangekocht niet bekend zijn" en "de gemeente naar de burgers toe eerlijk willen zijn over hetgeen wel en niet tot de mogelijkheden behoort".

Stand van zaken per 1-9-2018

Zie project Tapijnkazerne in programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing.

Buurt-Burgerinitiatief Trichterveld

Op 8 juli 2014 heeft de raad het ontvangen buurt-burgerinitiatief Trichterveld inhoudelijk behandeld. Verzoek aan de raad is het college opdracht te geven met Maasvallei in overleg te treden over:

- Respectering en instandhouding van de met de bewoners afgesloten convenant en de uitvoering daarvan.
- Het leveren van maatwerk aan en in overleg met de bewoners van de huidige huurwoningen.
- Het resultaat van het overleg tussen college en Maasvallei terug te koppelen met de indieners van dit burgerinitiatief en met de gemeenteraad.

De raad is akkoord gegaan met alle beslispunten van dit voorstel.

Verder is er een amendement ingediend op 8 juli 2014 door PvdA, D66, SBM, SP, SPM, CDA en GroenLinks. Hierin is gevraagd om de beslispunten van het raadsvoorstel (zoals hierboven omschreven) te wijzigen in:

Het college van burgemeester en wethouders vanuit een toezichthoudende rol zullen toezien dat naast de verplichtingen uit het sociaal plan maatwerk zal leveren aan de 17 huishoudens die gedwongen moeten verhuizen door het aangepaste plan voor Trichterveld.

Dat wat de gemeenteraad betreft het maatwerk de volgende zaken zijn:

- Een zo vloeiend mogelijke overgang naar de nieuwe woning zonder tussenverhuizing. Bewoners die in Trichterveld willen blijven kunnen zonder tussenverhuizing in hun nieuwe woning trekken.
- Indien burens in de toekomstige situatie naast elkaar willen wonen dan zal Maasvallei zich daarvoor inspannen binnen de mogelijkheden van het plan en de huurders.
- Er zal financieel maatwerk geleverd worden, zodat de woonlasten passen bij de financiële mogelijkheden en het inkomen van de huurder.
- Bewoners met een WMO-indicatie krijgen, als zij dat willen, een gelijkvloerse woning aangeboden in Trichterveld. Hierbij zal het financiële maatwerk zoals genoemd in beslispunt 2c ook geleverd worden.
- Het aanvragen en begeleiden van WMO-trajecten voor bewoners.

- Het aanvragen van huurtoeslag voor bewoners.
- Het regelen van de verhuizing in organisatorische zin.
- Het begeleiden van bewoners bij werkzaamheden in of aan de nieuwe of huidige woning.
- Het adviseren en ondersteunen van bewoners om de energielasten en daarmee de woonlasten te beperken.
- Het ondersteunen van bewoners met een bruikleenovereenkomst of tijdelijk huurcontract bij het vinden van een nieuwe woning.
- Tijdige communicatie naar bewoners met een bruikleenovereenkomst dan wel tijdelijk huurcontract over wanneer de overeenkomst opgezegd zal worden.
- Waar mogelijk worden bruikleenovereenkomsten omgezet in tijdelijke huurcontracten indien de bewoners dat zelf wensen.
- Binnen de kaders van het gewijzigde plan voor Trichterveld en het maatwerk zal Maasvallei regelmatig overleg voeren met de bewonersbelangen vereniging van Trichterveld.

De raad heeft het ingediende amendement tijdens de vergadering op 8 juli 2014 aangenomen.

Stand van zaken per 1-9-2018

De 2e groep nieuwe woningen rondom de Floresstraat wordt in oktober 2018 opgeleverd. De nieuwbouw rond de Javastraat/Sumatrastraat is net gestart. Zoals eerder gemeld is er nu een doorkijk naar de laatste fase van de vernieuwing van Trichterveld. Met de laatste 24 te verhuizen huishoudens is grotendeels overeenstemming. Van deze 24 huishoudens verhuizen er 11 huishoudens dit najaar naar een passende woning binnen Trichterveld. In 2019 verhuizen er nog eens 5 huishoudens binnen Trichterveld. De resterende 3 huishoudens wachten respectievelijk op een plek in een verzorgingshuis, een woning via Woonpunt en met 1 huishouden is nog afstemming over een passende woning. Bij alle verhuizingen worden de maatwerkafspraken conform het amendement van 8 juli 2014 toegepast.

Verwachting is dat Maasvallei in het najaar van 2019 start met de laatste sloopwerkzaamheden (rond de Borneostraat). Afronding van de gehele vernieuwing wordt dan verwacht rond 2020/2021. Gezien de voortgang van het proces en de overeenstemming met het grootste deel van de te verhuizen bewoners is er geen behoefte meer aan buurtbrede informatiebijeenkomsten. Maasvallei houdt contact met alle betrokken bewoners en stemt de individuele afspraken persoonlijk met hun af. Er worden wel nieuwsbrieven uitgebracht om bewoners te informeren over de voortgang. En het is mogelijk om met de woonconsulente een afspraak te maken.

Bijlage 11   Lijst met gebruikte afkortingen

AMW	Algemeen maatschappelijk werk
AU	Algemene Uitkering
AVL	Afvalverwijdering Limburg N.V.
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
B=K	Bezuinigen is kiezen
B en O	Beleid en Ontwikkeling
B&W	Burgemeester en wethouders
BAG	Basisregistraties voor Adressen en Gebouwen
BBZ	Bijstandsbesluit Zelfstandigen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BCF	BTW Compensatie Fonds
BCC	Bestuurszaken, Concernzaken en Communicatie
BDU	Brede doeluitkering
BIBOB	Wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur
BIE	Bouwgrond in exploitatie
BIS	Bestuursinformatiesysteem
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon opsporingsambtenaar
BOG	Bebouwd Onroerend Goed
BOP	Buurtontwikkelingsplan
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BWS	Besluit woninggebonden subsidies
BZK	(Ministerie van) Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CC	Centre Céramique
CJG	Centrum voor jeugd en gezin
CNME	Centrum voor Natuur en Milieu Educatie
COA	Centraal Orgaan Opvang voor Asielzoekers
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechiek
CWI	Centrum voor Werk en Inkomen
DD	Doelmatigheid en doeltreffendheid
DECL	Duurzame Energiecentrale Limburg
DOH	Decentralisatie Onderwijshuisvesting
DMS	Document Management Systeem
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
ECB	Europese Centrale Bank
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
EMM	Exploitatie Maatschappij Maastricht B.V.
ENCI	Eerste Nederlandse Cement Industrie
ESF	Europees Sociaal Fonds
EU	Europese Unie
ESZ	Economische en Sociale Zaken (raadscommissie)
FiDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
FPU	Flexibel pensioen en uittreden
FWI	Fonds Werk en Inkomen
GAM	Gemeentelijke Archiefdienst Maastricht
GBA	Gemeentelijke Basis Administratie
GBRD	Gemeenschappelijke Belasting- en Registratie Dienst
GE	Grote evenementen
GEM	Gemeentelijke exploitatiemaatschappij
GEO	Geografische (informatie)
GFT	Groente-, fruit- en tuinafval
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GIA	Geweld in Afhankelijkheidsrelaties

GIOS	Grootschalig groen in en om de stad
GOB	Gemeenschappelijke Ontsluiting Basisregistraties
GOMV	Gebiedsontwikkeling Maastricht Meersen Valkenburg
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GREX wet	Grondexploitatie wet
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
GSB	Grote Stedenbeleid
GWW	Grond-, weg- en waterbouw
HST	Hoge Snelheidstrein
HBO	Hoger Beroeps Onderwijs
IAB	Intergaal Accommodatie Beleid
IAS	Informatie en Automatisering Services
I&A	Informatisering en Automatisering
IBOI	Index Bruto Overheid Investerings
IBOR	Integraal Beheer Openbare Ruimte
ICES	Interdepartementale Commissie Economische Structuurversterking
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
I/D	Instroom/Doorstroom
I-NUP	Implementatie-Nationaal Uitvoeringsprogramma
IOAW	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IPC	Innovatie prestatie contract
ISV	Investeringsfonds Stedelijke Vernieuwing
IV 3	Informatie voor Derden
KBL	Kredietbank Limburg
KIM	Kinderopvang Maastricht
KO	Kinderopvang
KVO	Keurmerk veilig ondernemen
LED	Limburg Economic Development
LFA	Limburgse Federatie Amateurtoneel
MAA	Maastricht Aachen Airport
MARAP	Managementrapportage
MCB	Maastricht Congres Bureau
MCH	Maastricht Culturele Hoofdstad
MECC	Maastrichts Expositie en Congres Centrum
MAHHL	Maastricht-Aken-Heerlen-Hasselt- Luik
ME	Maatschappelijke effecten
MHC	Maastricht Health Campus
MJIP	Meerjaren investeringsplan
MJOP	Meerjaren onderhoudsplanning
M&O	Misbruik en Oneigenlijk Gebruik
MOP	Meerjarig Ontwikkelingsprogramma
MPE	Maastrichts Planologisch Erfgoed
MPGV	Meerjarenprognose Grond- en Vastgoedexploitaties
MTB	Maastrichtse Toeleveringsbedrijven
MTO	Medewerkers Tevredenheids Onderzoek
MUMC+	Maastricht Universitair Medisch Centrum
MVV	Maastrichtse Voetbal Vereniging
NHMM	Natuurhistorisch Museum Maastricht
NIEGG	Niet in exploitatie genomen gronden
NMP	Nationaal Milieubeleidsplan
NOx	Stikstofoxiden
NSL	Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit
NUGGER	Niet-uitkeringsgerechtigde
NWA	Netwerkanalyse
OALT	Onderwijs Allochtone Levende Talen
OBM	Ontwikkelingsbedrijf Maastricht
OCB	OntwikkelingsCombinatie Belvédère BV
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OM	Openbaar Ministerie

OR	Ondernemingsraad
OV	Openbaar vervoer
OZB	Onroerende zaakbelasting
PDV	Perifere Detailhandels Vestiging
PGA	Persoonsgerichte aanpak
PISA	Project Integrale Saneringen
PO	Primair Onderwijs
POL	Provinciaal Omgevingsplan Limburg
PPS	Publiek Private Samenwerking
P&C	Planning en Control
P&R	Park en Ride
P&W	Park en Walk
PRIS	Parkeer Route Informatie Systeem
PSA	Personeel- en salarisadministratie
PSZ	Peuterspeelzalen
PTA	Projectteam Archeologie
PVB	Project Versterking Brandweer
PW	Participatiewet
RAL	Rijksarchief Limburg
RAIL	Regionaal arbeidsmarkt Informatiesysteem Limburg
REA	Reïntegratie arbeidsgeschikten
RIF	Regionaal Interdisciplinair Fraudeteam
RIO	Regionaal Indicatie Orgaan
RIS	Raadsinformatiesysteem
RKMC	Rekenkamer Commissie Maastricht
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiecentrum
RMP	Ruimtelijk mobiliteitspakket
ROA	Regeling Opvang Asielzoekers
ROC	Regionaal Opleidingen Centrum
ROR	Raamplan Openbare Ruimte Binnenstad
RTC	Regionaal Trainingscentrum
RUD	Regionale uitvoeringsdienst
RUDDO	Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden
SAHOT	Stichting Samenwerkende Hotels Maastricht
SAM	Samenwerkende Ateliers Maastricht
SHCL	Sociaal Historisch Centrum Limburg
SIB	Sociale Infrastructuur en Buurten
SISA	Single Information Single Audit
SKM	Stadskantoor Maastricht
SLOK	Stimulering Lokale Klimaatinitiatieven
SMART	Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden
SMI	Sociaal medische indicatie
SOV	Strafrechtelijke Opvang Verslaafden
SPIN	Systeem Personeels Informatie
SSC	Shared service center
STEPS	Stedelijke Peuterspeelzaal Stichting
STIREA	Stimulering ruimte voor economische activiteiten
SUWI	Structuur Uitvoering Werk en Inkomen
SVO	Stuurgroep Vermindering Overlast
TGV	Train à Grande Vitesse
TIS	Team Integrale Schuldhulpverlening
TraXs	Traject Extreem en Sport
UM	Universiteit Maastricht
UP	Uitvoeringsplan 2000
UVI	Uitvoeringsinstelling Sociale Zekerheid
UWCM	United World College Maastricht
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
V&L	Veiligheid en Leefbaarheid
VINEX	Vierde Nota Ruimtelijke Ordening Extra
VIS	Vroegtijdig Interventie Systeem

VLG	Vereniging Limburgse gemeenten
VMBO	Vorbereidend Middelbaar Beroeps Onderwijs
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VOL	Voortgezet Onderwijs Limburg (stichting)
VOM	Vervoer Op Maat
VPB	Vennootschapsbelasting
VPT	Veilige Publieke Taak
VRI	Verkeersregelinstallatie
VROM	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
VSV	Vroegtijdig schoolverlaters
VTV	Voorwaardelijke vergunning tot verblijf
VVV	Vereniging voor Vreemdelingen Verkeer
WABO	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
WBP	Wet bescherming persoonsgegevens
WbWM	Wonen boven Winkels Maastricht
WCPV	Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid
WGS	Wet gemeentelijke schuldhulpverlening
WIJ	Wet investeren in jongeren
WIK	Wet Inkomensvoorziening Kunstenaars
WIW	Wet Inschakeling Werkzoekenden
WIZ	Werk, Inkomen en Zorg
WKC	Warmte kracht centrale
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WNT	Wet Normering Topinkomens
WO	Wetenschappelijk Onderwijs
WOM	Werk Ontwikkelingsmaatschappij
WOR	Wet op de Ondernemingsraad
WOZ	Waardering onroerende zaken
WPG	Wet publieke gezondheid
WPV	Wet Personen Vervoer
WRO	Wet Ruimtelijke Ordening
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
WVG	Wet Voorkeursrecht Gemeenten
WVG	Wet Voorzieningen Gehandicapten
WWB	Wet Werk en Bijstand
WWnV	Wet werken naar vermogen
(X)AMA	Ex alleenstaande minderjarige allochtonen
ZVW	Zorgverzekeringswet
ZZP	Zelfstandigen zonder personeel

